Vierde deel vervattende de Brieven, Papieren en
geschriften van de resp: Gewesten van Indien tot

Register vande aengecomene papieren desen Jaere 1672:

Batavia

2 Rapport vanden Coopman Jan de Harde wegens zyn verrichten op Banca overgelevert 23 July 1672:

7 brieffjen van d' Lucas vander Dussen uyt het schip Middelb: aen haer Ed^e. geschr: 5e Novemb.

9 brieffjen vanden schipper Cooman uyt het Jagt Amerongen van 17 November

10 d° van d' E. vander Dussen van 30 d°

12 d° van schipper Cornelis Swart op de Burgh van Leyden van 6 December

14 d° als vooren van 13 d°

15 d° van d' E. vander Dussen van 14 d°.

17 brieffje van schipper cornelis swart van 26. decemb. uyt d' straat Sunda.

18 d° van cornelis cooman uyt de straat banca van dato 25. decemb. 1672.

19 memorie van eenige novelles vande bataviase borgers, inde eylanden van Maccasser gelevert vertaelt.

20 brieffjen vande schipper cornelis swart uyt onse vloot voor bantam vande 9. Januarij 1673.

22 d° als voren vande 10. Januarij 1673.

22 d° als voren vande 13. d° 1673.

23 d° als voren van 14. d° 1673.

24 d° als voren van 24. d° 1673

25 d° door den Resident Caat aen schipper cornelis swart van dato 31e Januarij 1673.

den
mijn
maet
el, ende
India
de Ey
ngh;
Radias
mmitt
Cooper
undel,
de Roos
A° 1672
erti

hadden
oot de
a de
ver
gen
de
, tot
end
riden

de
) bij
ijt
ge
dt
en

de
de
rs

Batavia

Rapport substantieel door den Coopman Joan de Harde, aen mijn Heere den Edelen Heer Joan maet= Suijcker gouverneur generael, ende d'E.E. Heeren Raden van India gedaen vant gepasseerde op de Eij= landen Banca, en billitongh; sijnde aende gesamentlijcke Radias en Regenten derwaerts gecommitt= en met t'fluijtie de Sandtlooper ende de hoecker boot de grundel, mitsgaders de Chaloupen de Roos ende vinck, op 15en maij A:o 1672 van batavia gedespecheert. ——

Edele Hoogh achtbare Heeren.

Nadat wij van ue Ed:en onse demissie gekregen hadden, soo hebben den 20en daer aen volgende, de hoecker boot de grundel, ende Chaloup vinck, volgens resolutie na de straet banca, alwaer hen bij Monapin sullen ver= houden om na de france schepen die daer souden mogen comen te verschijnen, uijt te sien, gelargeert, ende de schipper van dito grundel alvoorens met een memorietie, tot renovatie en recommandatie van haer Ed:en wel gegeven ordre, t'sijner narechtinge voorsien, gelijck bij mijn gehouden dagelijcxe aanteeckeningh op fol: 2. largo te lesen is. ——

Naderhandt sijn wij met de fluijt de Sandlooper ende de Chaloup de Roos, op 29en der selve maant (gode sij gedanckt) bij oosten Banca, voor de negerije perlangh, naast de spruijt Color, daer voor desen inden Jare 1668: met de Regenten ge= contracteert hadde, gearriveert. aanlandt comende wierdt ick bericht dat wij ter woonplaatse ende negerije waren van Radja Samperoe, die verscheijde reijsen op Batavia geweest heeft, ende nu na de jongste rencontre tegen de

Palembangers

Palembangers tot Radja gekoren is, doch sijn E: was
niet op banca maer na Billitongh vertrocken, hebbende
in desselfs absentie tot opper gebiet hebbers gestelt, sijn
Oom en Cousijn genaemt pakeolam en Soeroe bator: —
mitsgaders een vande oude Regenten, aen dewelcke doen
bekent maeckte de oorsaecke mijner aencomste; wijders
dat ick Expres met een brief nevens geschenckje van
uwer Ed:e aende Radjas ende Regenten van Banca
en Billitongh afgesonden was, en voormaer tot de saeck
dienende, conform d' opgeleijde last door mij in aller Ernst
vermaant ende gewaerschouwt sij: —

D' antwoordt hier op was seer beleeft en niet
onbillijck dier voegen datse UEd:e voor de goede sorghs
dragenth:t haerwaerts, en voor de waerschouwinge
vande france geruchten, ten hooghsten bedanckten,
met bijvoeginge dat onse aencomste en voornemen, om
tot haer protexie op banca te resideren, hen seer aen-
genaem waren, als hebbende daer al over eenige Jaren
herwaerts na verlanght, maer dorsten evenwel noch-
tans in absentie, of sonder Expresse last van haren
Radja ende verdere Regenten niet onderstaen, een bequaem
huijs voor ons volck te laten maken, soo wierdt die
saak doen uijtgestelt tot de comste vande Radja, met
dewelcke sij dan ter degen souden overleggen ende pitsjaren,
en hadden ondertusschen op mijn versoeck, aangenomen, de
Radja met tsamen de Regenten, soo van Banca als Billitongh
van mijn aencomste ende oorsaeck derselve eerstdaegs te laten
weten. —

Gemelte Radja was over twee maanden voor mijn
aenlanden van Bantam gearriveert, van waer sijn E:
mede gebracht hadde, een tittul van kiaij depattij
soria lagas mitsgaders een pieck, cris, quitasol, matia &c.a
na de javaanse wijse vanden Sulthan aldaer vereert,
ende daermede verheerlijckt: apparent om dat sijn E:
sich met d' Eijlanden banca en Billitongh, onder de
bescherminge vande gemelte Sulthan sal hebben begeven,
doch sulcx wiert bij d' opper gebiethhebbers, op mijn af-
vragen

vragen ontkent, ende dat de vereeninge maer gedaan
was, Edelh: uijt een goede affectie vande meergenoemde
Sulthan tot de Radja, waer uijt ick doen (onder correctie)
besluijte door die ontkenningh, dat sij d'E: Compe liever
tot haar beschermheer hadden, dan die van Bantham.
om welcke en andere goede consideratie, voornamentl:
om bij dese schoon vertoonende occasie geen tijt te ver//
suijmen, of die aan ander over te laten; soo hebben
des anderen daags dadel: de princevlagh aen landt
bij 't strant geplant, en deselve daer nae altijt laten waijen;
nitsgaders een kleijn licht huijsken als een corps du//
guarde gemaeckt, en onse vierentwintich mede geno//
men Militairen van Batavia, onder 't opsicht vanden
Sergiant Steven Hoch, die inde maleijtse tale redel:
Ervaren is, daer bij provisie in laten logieren, doch alles
met toestaan en bewesen hulp vande meergenoemde op//
pergesaghhebbers, gelijck sulcx bij mijn voorsz: aanteeckeningh
op fol: 4: tot 7: nader comt te blijcken. het advijs
vaartuijgh dat sij naer Billitongh hadden afgevaerdicht,
om de Radia en verdere Regenten aldaer van mijn ar//
rivement op Banca bekent te maken, was onverrichter
saake wederom geretourneert, in voege de Reijs door storm
en onweder niet hadde connen crijgen. en alsoose een
ander bequamer vaertuijgh daer toe prepareren wilde,
dat ongetwijffelt te langh aenlopen soude, soo deede
ick op 6e Junij met de Chaloup de Hoop, selfs een keer
derwaarts, tot bevorderinge van U Edle goede intentie,
vertreckende doen met mij inde Chaloup, de Cousijn van//
de Radja, genaamt Joeroe Bator, met noch een vande sijne, Ex//
presselijcken om de plaats aen te wijsen daer de Radja soude
wesen. Ick nam boven dien mede een stuijrman, een cor//
poral, en 4 soldaten, behalven 6: matroosen met de kaart//
maker, die op do Chaloup bescheijden waren; latende
het fluijtie de Sandlooper voor de Regerije Perlangh,
ende de resterende soldaten met hare officieren en bagagie,
tot mijn weder keer aen landt verblijven, met soodanigen
recommandatie, als bij de geciteerde aenteeckeningh op
fol: 8: en 9: beoogt can werden: ——

de Reijs derwaarts was seer pinibel, in voege den
14e daeraanvolgende eerst voor Billitongh en de Spruijt

Coeboe

Boeboe quamen t'arriveeren, ontrent een musquet schoot
vande wal, van waar doen de genoemde Joeroe Batoe met
dessels macker na landt voer, om de Radja van mijn comste
te adviseeren, hadde dien Eijgensten dach, tegen den avond
eenen braij loera neffens eenige Maleijers met een vaartuijgh
aan boort gesonden, met voornemen, soo alsse voorgaven,
om in, en bij de Chaloup te blijven, op dat ons vand:
een of d' ander geen quaat en mochte geschieden, daer
waren 2: à 3: onder, die wij voor Maccassaren aensagen,
ende deweleke, volgens eijgen bekentenis, de jongste reijs
met de Radja soo op Batavia, als Bantam sijn geweest,
deselve wisten te seggen, dat d: Radja op Batavia geen
beloofde hulp noch adsistentie vand: E: Compie hadde
cunnen optineeren, maar was vand: Hr ontfanger
en licentmeester qualyk: bejegent ende afgewesen, invoege
dat sijn E: wij om een ander potentaet, tot sijn schut en
bescherm heer mocht uijt sien, daer op had de Radja sich
tot Bantam getransporteert, en met d: Eijlanden Banca
en Billitongh onder de bescherminge vanden Sulthan
aldaer begeven, vanden welcken sijn E: dan oock aangeno//
men, ende met soodanigen Eertitul en geschenck be//
gifticht is geworden, als hier vooren gementioneert
en gespecificeert staat, behalven eenich schiet geweer
en amonitie van oorloge die sijn E: daer noch bij kreegh,
maer, seijden sij, dewijl d: E: Compie haar eerst en
langh van te vooren met gelijcke geweer geaccommodeert
hadde, ende nu noch genegentheijt 't hoont om hen te pro//
tegeeren, soo souden sij aen het contract houden, dat de
Radja met d: E: Compie voor desen gemaeckt ende ge//
slooten heeft, 't welck mij seer wel behaagde, te meer,
alsoo selfs van voornemen was, de Radja en de Regenten,
bij eenige carelatie dienaengaande, daer toe 't jndiceeren,
waar op dan geantwoort hebbe, dat sij daer met qualyk:
aen doen souden tot hen eijgen gerustheijt en welvaren,
maer weijnich dacht ick dat dese schelmse moordenaers
een verradelyk: aanslach op ons toegeleght hadden: gelyk:
sulcx des anderendaegs 's morgens, tusschen 9 en 10: uijren
Effectieve is comen te blijven, wanneer onder schijn van

vissckers

visschers praeuwen, met 10 à 12: dier gesp.e op 't onvoorsiens
dicht besijden onse Chaloup comende, soo dapper en vin„
nich met hasegayen en hellegaerts na ons gooijden, dat
wij ten eersten een doode en ettelijcke gequetsten kregen
en geen tijt en hadden ons schiet geweer te gebruijcken, mee„
nende ons alsoo te overrompelen en doodt te slaen, soo dat
het niet licht sonde cunnen misluckt hebben, ten waerd
door de krachtige hulpe van godt almachtich en onse
wapenen tegen gehouden hadde, en dewijl doen gants
van billitongh meer te verwachten was, ende wij in
dit gevecht, van een half uur langh (behalven een
doode) thien gequetsten gecregen hadden, daer onder
3 à 4: swaere, waer van ick de principaelste, die alle
noot sakelijck vande Chirurgijn verbonden mosten
werden; soo hebben dien selfden dagh, nae de furie,
onse cours wederom naer Banca gestelt, achter la„
tende de genoemde Soeroe batoe en desselfs macker
bij d'andere hohlmen tot billitongh, sonder ijetwes
van haer, of vande radja gesien, of vernomen te
hebben, wij wat spoedigher was de retourne van
daer wederom voor perlangh bij de fluijt de sandt„
looper, als hebbende maer een etmael onder weeg
geweest, alwaer doen vande onse bericht wierdt, dat„
ter sedert mijn afwesen twee bantamse vaertuijgen
vande oost cust Java gearriveert waren, die dese
luijden van Banca veel wijs gemaeckt en tegens ons
op geruijt hadden, ja soodanigh datse openbaerlijck
dorsten uijtten en seggen, wat doen de hollanders
hier? komense nu om ons te beschermen daer wij
den sulthan van bantham tot ons beschermer hebben;
over 4 Jaren hadden wij haer daar toe versocht, maer
sij en hebben ons niet willen beschermen tegen onse vijanden
de palembangers, nu willen wij haer oock niet hebben,
schoon genomen dat de radja sulcx al toe stondt; want
wij hebben oock wat te seggen; boven dien was ons
volck gewaerschout van een der oude regenten, of te
batin pangowan, van rangkadt, datse wel op haer

hoede

hoede most ten wesen, alsoo die van perlanch niet veel goets met haer voor en hadden: behalven 't beschijt dat wij d' oppergesaghebber pakoelam, door de Sergiant liet toe komen, op mijn vriendelijck versoeck, om sijn E: aan boort ons te willen spreecken, dewijl door mijn indispositie niet vermogens was selfs aan lant te comen, 't welck sijn E: met trotse woorden geweijgert hadde, alles breder blyckende bij de genoemde aanteeckeningh op fols°. 12: 13 en 14: ———

Sulcx uijt alle omstandichheden genoechsaam hebben enmnden sien, ende vermercken, dat wij niet alleen door judictie vande voorss: Banthammers, maer oock onge= twijffelt door geloofden last vande hadja uijt Billitongh, onaengenaem sijn geworden, ende dat hare schelmse feijten aldaer aen ons bewesen, niet sonder kennis of eijgen ordre vande hadja geschiet en bij: apparent eensdeels tot wraeck vande gelooden smaet, en nu bekomen Adsistentie van d' E: Compe tot Batavia, anderdeels om mijn gedaen rapport voor desen aen u Edel tegen de persoon van gem: hadja, achter volgende de getuijgenisse vande gesamentelijcke regenten doenmaels tot ~~Batavia~~ Banca, hebben dier= halven om de meeste seeckerheijt van ons volck, alle de aan landt leggende soldaten en officieren wederom geem= barquieert, waer mede wij dan p° fluijtie de Sandtlooper ende Chaloup de haes, den 17en daer aanvolgende, van perlangh naar Monapin sijn vertrocken, sonder de hadja op Banca, of op Billitongh gesien, of gesprooken te hebben, en is over sulcx u Edele missive, aen sijn E: geaddresseert, oock bij mij onbesteedt gebleven: ———

Op ons paresse bij de hoecker boot de grindel ende Chaloup vinck ter voorss: plaats, en tot mijn vertreck toe, dat geweest is den 24e derselve maant, hadden noch geen france schepen daar ontrent vernomen, waer op te hade sijn geworden, dat de gemelte hoecker boot

ende

ende Chaloup vinck hen daer noch soo sullen ophouden, tot ultimo Julij deses jaers, ten eijnde als u Edle ordre dienaengaande dicteert; Excepto dat sij bij rencontre vandt Fransce natie niet seggen sonden, dat d. E. Compe 't Eijlant Banca in possessie heeft ten aansien van 't misluckte succes, maer wel dat deselve volgens contract een beschut en scherm heer daer af sij, ende dat haar dan het selve contract sal werden vertoont, om of d. E. Compe noch ijetwes met gemelde Banca mochte voor hebben. ——

Vijders dat ick met de fluijt de Sandtlooper en de Chaloup de Roos, beneffens met de militairen, hoe eer hoe lievers, naer Batavia sal vertrecken, om u Edle vant gepasseerde be= hoorl: rapport te doen, gelijck sulcx bij de voorseijde aanteeckeninge op fol: 14 en 15: gesien kan worden: de geaccommandeerde en verbeterde caert, berust bij de caert= maker op de Chaloup de Roos, waermede hij tegens expres verbodt, op den 6en deser met do Chaloup inde straat Banca ontrent poelo Nancka, van ons gescheijlt is, en't sedert den 9en daar aanvolgende niet meer vernomen, evenwel wert u Edle hier neffens een ander diergelijcke, bij een vande stuijrluijden gemaackt, reverentelijck overgelevert, desgelijcx te rück gebrachte missive en 't contract, aande Radjas en Regenten tot Banca en Billitongh gesonden; mids= gaders een factuer vande schenckagie, en retourende goederen die wederom comen, ende een cognoissement daar van bij schipper Cornelis Lodewijcks geteijckent. ——

Eijndelijck soo segge dan tot besluijt, dat we (tot leet wesen) onverrichter saake van Banca sijn vertrocken, ende op dato deses. nae veel tegenspoet, met de fluijt de Santlooper (gode sij lof en danck) ter rheede voor Batavia gearriveert. Biddende ondertusschen, soo ick in dit mijne onopgepronckte rapport, wat te veel,

of

of te weijnick, of niet juijst na den rechten stijl geschreven heb, dat u Edl.e mij, na haar gewoonlycke discretie, niet ten quaatsten gelieven te duijden, alsoo gedurich door mijn bekomen quetsuren, in groote pijn en elende ben geweest, re onder stondt uwer Edl.e gehoorsamen dienaer, onder was geteckent J: d' Harde, ter zijden stondt Inde fluijt de Sandtlooper adij 23.en Julij A.o 1672:——

Appendix

Edele Heeren:—

Voor 't sluijten van 't voors.d Rapport, hadde vergeten dese weijnige regulen, ten laste van eenen Barthel Targier, stuijrman op de fluijt de Sandtlooper, daer bij te voegen, niet alleen ten aansien van sijne oppositie, dwars=drijven en kackelassen, midsgaders knorren, en mossen tegens ons, gedurende de reijs van Batavia naer Banca en Billitongh: als mede van wegen sijne onwillicht.t tot het overleveren vande bij hem gemaeckte en gecorrigeerde caert der eijlanden voornoemt, maer oock om dat hij sich soo schandelijck: tot groote disrepitatie vand.e E: Comp.ie ende de goede naam der nederlantse natie, op den 15.en Junij Jongstleden, in het gevecht tegens die van Billitongh, aldaer voor de spruijt Coebor, geconportaert en gedragen heeft, invoege

bij

hij ter eerster instantie en inde furie, soo als die verraders=
sche natie met 10 à 12: prauwen ons aanbroot vande cha=
loup de roos bij quam, om ons te overrompelen en doot
te slaan, neffens mijn jongen en seeker soldaet, genaemt
albert jansen uijt den haagh, aande Rotterdamse poort op
de halve maan tot Batavia bescheijden, over boort gesspron=
gen, ende een stuck weegs vande Chaloup afgeswommen is,
doch weijnich daar na met de voornoemde soldaat wederom
aan boort gecomen, tot wat intentie hij sulcx gedaan hebben,
dat laten wij (onder correctie) uwer Edew oordeelen; 't is al=
soo seecker dat de derde van haar (mijn jongen) sich aan=
den vijandt overgegeven heeft sonder weder te comen onder
stondt u Edew gehoorsame dienaren, ende was geteekent
J. d Harde en Cornelis lodewijckz: ter zijden stont
Inde Sandtlooper datum ut ante:

geroll

Batavia

Aen den Ed:le Heer gouverneur generaal ende d' E.E. Heeren raaden van India.,—

Edele, Hoogh-aghtbaare — manhafte wel wijse, voorsienige seer genereuse Heeren.,

Edele, Hoogh-gebiedende Heeren

Zedert 't verseijlen van Batavia's Reede heeft de wind soo gunstich gedient, dat den 26en der voorleden maandt de engte van Bancka waaren gepasseert, waar door stille, variable ende ooq eenige (: dagel. weijnige :) Noord Weste winden begonden te ontmoeten, uijt welcke oorsaecke de hoope, die hadden van tijdigh d' eijlanden te bereijcken, ons eenighsints ontviel, ende 't geene UEd. Hoogh-achtb. hebben gelieven te bevelen, wanneer daar waaren gekomen, ende de N. W. winden ontmoeten, t' overleggen wat dienstichste waare om de reijse na de eijlanden op 't spoedighste te winnen, ende de Japanse sloepen sekerl. te ontmoeten, den Raad voorgedragen, off uijt de voorsd. reeden die door de strate Durioens off wel boovste Lingen soude werden vervolght, met serieuse recommandatie dat ieder daarop als een saecke van groot belangh wel gelieffde te letten, ende de kostelickheijd van den tijd in bijsondere aanmerckinge te nemen; Waarop met viere van die op dit vaarwater best sijn ervaaren, volgens dien de meeste stemmen is geresolveert, de reijse door Durioens engte te vervolgen, ende op dat immers de

Japanse

Japanse sloepen mogten gecombineert blijven, en
nae Malacca de reijse niet vorderen, dat 't Jaght
Egmond bewesten 't eijlandt lingen nae 't eijland poele
Timaon soude werden afgesonden met advijs van deese
vloots komste; in hoope, dat gemelde ligt gaande bodem
de reijse spoediger dan met de vloodt sal werden gewonnen
gelijk u Ed. hoogh achtb. gelieven te sien uijt de resolutie
dien aengaande genomen in copie hier bygaande. —
In gevolge van de welcke 't genoemde Jaght Egmond
des anderen dags den 19en deser maerts is verzeijlt. —
wat order wij aan den stuurman daarop voor die reijse
gestelt, ingeschrifte mede gegeven, ende hoedanigh de
opper-hoofden van de Japanse, Tonckinse &a. geadviseert
hebben, werden u Ed. hoogh achtb. gedienstel. —
versoght, mede aan te merken uijt de bijgevoegde
copien derselver verhoopende: dat de voorsz: —

En 't vorder gevolgde
u Ed. hoogh achtb. wel
gevallen sal hebben
't inhouden der voorsz.
resolutie

soo hebben veel N. W. winden, dogh niet —
deftigh doorwaeijende, maar voornamentl. variable
winden ontmoet, & bijsonder harde stroomen, die soo
snel loopen, dat sloepen al een gunstigh lughje bekomen
die niet konnen dood geseijlt werden. sulcx dat tot dato
niet verder sijn gevordert, als dat hebben 't noordelijckst
eijland van de Calantigos O. ten Z. ende den Zuijd-
hoeck van Andragiri N. W. en wel soo noordelijcke
3½ mijl van ons peijlen. Aen 't vereijste dees voir
om reijs te vorderen gelieven u Ed. hoogh achtb.
niet te twijffelen, of is met allen ijver ondernomen
ende dat daarin sal werden gecontinueert, sonder int
ancker leggen gebreckigh te wesen, wanneer maar
eenigen voordeel kan gedaen werden, selver desen nagt
sijn die noch twee maal geligt geweest sonder ijets
gevordert te hebben. Onderwijlen hoopen ende bidden
dat Godt Almagtigh een meerder voorspoedt schencken
ende de reijse dermaaten vorderen sal, dat u we

Ed.

Ud:e hoogh-agtb: oogmerck werde berigt ende de
Castelleactoiiren van Japan siam Tonckin, tot üw. Ud:e
hoogh agtb: keeren mogen. /—

Den lesten der verleeden maand Octob:r hebben 't Jacht—
Muijden, komende van Malacca over Andragirij—
ontmoet, en naar ü Ud:e hoogh agtb: order aangeloopen
was gemant met 63 koppen: van de welcke na—
gedaane visite bevonden sijn 10. siecke ende impotente:
ter welcker oorsaacke genoemde bodem, met 30 koppen
over de schepen in desser voegen verdeelt hebben
voorsien

't Wapen van Middelburgh	matroosen 3.	soldaten 4.—
Stight Utrecht	4.	3.—
Muijsenburgh	3.	3.—
de Haen	2.	2.—
Cabeljaauw	1.	3.
Chaloup Akersloot	2.	//—
Tesamen	matroosen 15.	soldaten 15.—

Dees ook van eenige victualie, touwwerck en
medicamenten, soo veel heeft connen geschieden. De
brieven van Malacca ende Andragirij aan ü Ud:e
h: A: met genoemde bodem afgesonden hebben in
vertrouwen van wel gedaan mede bij desen gevoeght, dat
ü Ud:e hoogh agtb: met 't Jacht de Bonaventura, comende
van Malacca, ende heden ontmoet stadtover gebragt
te worden welcke gelegentheijd na plight niet hebben
connen laaten passeeren, sonder üw. Ud:e hoogh agtb:
van onse reijse met desen advijs te geven. sijnde buyten
de ontmoetende tegenspoeden alles anders nog in
goeden stand waarmede &c:a onderstondt Ud:e hoogh
agtbaare heeren ü Ud:e hoogh agtb: oodtmoedigen
trouw en dienstschuldige dienaar was geteeckent
Lucas van der dussen In margine stondt Int
schip 't Wapen van Middelburgh, door Contrarie
windt geancheert den 5:en 9ber 1672

E:dle Eerentfeste, Hooge:e achtbare, Manhafte, wel wijse, voorsienige, ende seer gerespecteerde Heeren, de E:dle Heer Joan Maetsuijcker, Gouvern:r Generael, End d'E: Heeren Raden van India.—

Seer Gebiedende Heeren

Naer dat wij op den 1 Novemb:r s'avonts ongevaer ten elff uren, ons ancker uijt Battaviaes Rede hebbe gelight, sijn wij den 8:e d:o daer aen volgende gearrivt tot voor de Eijland Combuijs, ende soo voort alle devoiren gedaen, dat wij den 9 d:o het lande van Sumatra int gesight hebben gekregen, langs Sumatras wal voort seijlende, tot bij de groote Zant banck, soo is ons den 11 d:o s'naghts int tweede glas vande eerste wacht de Haniball int gesight gekomen, dien wij op stom hebben doen te ancker komen, dien naght door loopende, met alles klaer te maken wat dienstigh was. Soo sijn wij den twaelff den deser sijnde Saterdaghs s'morgens met t'aenkomen vanden dagh aen den vijant gekomen, ende dat met sulcke manhaftheit als onse schuldige plight was, de Capiteijn vande Haniball genaemt Jonas Coelde heeft sijn post wel waergenomen naer dat wij hem 3 glasen, met canon hebben begroet gelijck bij aen aendringen, met schuldigh is geweest, doch dient lage malkander swiffel hebbende, soo sijn wij met aendringen den Haniball aen boort gekomen, ende overwonnen, ende dat met pleijts van twee dooden ende vijant vier dooden naer haer seggen.—

Soo is't bij den Raet vande Scheepen aendringen, swaere diensten, vlijtigh, ende hoogh voorgestelt, wat haer ter dienste vande E: Comp:e staet te doen, soo is't op den 15:e deser het Jaght Bonaventura die gemant is, met vierentwintigh koppen, ende wij onder de wapenen vande E: Comp:e int noght in wesen sijnde op aendringen,

drie dienstighe

drie en sestentigh koppen waer onder thien soldaten —
begrepen sijn, en ons niet genoegh oordeelen, om de
maght bij een te houden, door dien dat de prijs, soo klein
is, als wij op Ammerongen, soo is door den Raet geoordeelt,
dat het saeke wesen vernoemt, onder de vlegen, vande
aldergrootste, het selve laten, nae Battavia —
navigeeren, om alsoo ons heeren Principalen haere Ed.,
daer van te verwittigen, en dat wij ons gevangenen, hebben
verdeelt dat onder behoorlijcke voorsightigheijt, vande hoofden
vande respectijve schepen, te weeten, op de Swarte —
Leeuw 13: de vlieght Rhijn, de Bock, thien ende wij Am
derthien, en wederom alles klaer sijnde, om ons vijand:
[illegible] te bidden, soo is geoordeelt, dat Bonaventura,
nae Battavia sal vertrecken, met 15 gevangenen —
ende wille niet twijffelen, off alles onder de voorsightigheijt,
wel sal geschieden, soo willen wij afscheijden en wenschen
haere Ed., veel, geluck, zegen en heijl, met de voering
van 't Schip Hannibal, sijnde gemonteert met ses
en twintigh gotelingen, ende bemant door de battailje
aengingh met 60: blancke koppen, die alles dat voor-
gevallen is in de vloot, haere Ed. van kuntschap,
doen, en wille niet twijffelen of wij sien den eendraght,
ontrent 4: mijlen int N: O: van ons.

Soo heeft, den raet, goet gevonden de schipper vande
Swarte Leeuw, Hans Vermunt op den Hannibal te
setten daer tegens de schipper vande vlieght, Maerten
Kinckhorst Hoeck op de Swarte Leeuw, de schipper vande
Bock Albert van Spelmijden, op de vlieght d' opperstierman
van Ammerongen Jan Wagteman, als schipper op de Bock, —
ende dit alles onder behoorlijcke inventarissen, malkanderen,
de goederen, over te leveren, hoopende dat haere E: Ed. de
selve, voor goet, en wel sullen oordeelen, hier —
mede, eijndigende en wenschende, haere Ed., veel
verspreijdinge, aldus gedaen en besloten int Oorloghs —
jaght Ammerongen onder stont U E: onderdanige dienaer
en waert geteekent Corn: B: Coeman [illegible]
desen 10 November Ao. 1652.

Batavia
aend' Edele H:r Gouvern:r Generael en
d'Ed:e Heeren raaden van India

Ontfangen 13 december p:r de
Chaloup Akersloot

Edele Hoogachtbare manhafte wel
wijse, voorsienige, seer genereuse Heeren

Edele Hooghgebiedende Heeren

Met 't Jagtje de bonaventura komende van Malacca hebben
UEd:le Hooghachtbare den 5:en deser maend bedijeinge gedaen
vant gunt tot dien tijt voorgevallen, ende hoe 't rade goed gevonden
was door de straet Drioens de reyse te vervolgen, om
reden inde schrift selver breeder gespecificeert, waer van
onder vande ordre aenden Stierman, op 't Jagtje Egmond
't Zijnde naerrichtinge op de wijse naer Pulo Timaon
gegeven, soo mede vande missive gesz. aende opperhoofden
van Japan Siam, en Tonquin, om aende voorsz. Eijlanden
aen toegebragt te werden; hebben wij dermaels UEd:le
Hoogh achtb: copije toegesonden, die wij eindelijck met de
Copie van ons voorsz. schrijven bij desen voegen, ten eynde soude
konnen dienen, soo tegen vermoeden UEd: Hoogachtbare
niet toegebragt waren, ons aenden inhoud vandien
eerbiedelijck te gedragende. Sedert hebben soo veel 't niet
variabel ~~winde~~ en contrarije winden, ~~gehadt~~ en hard te
tegen loopende stroomen ontmoet, dat niet voor den
19 deser buyten Singapuras engte, ende ontrent 4 a 5
mijl Noordwaerts, boven de hoeck van barbaquint zijn
geraeckt, waer door de ongemeen hard lopende stroom
aende Zuyd ende 't stijff doorstaende Noorde winden
tot nogh moeten geancreert blijven, sonder dat te dier
oorsaecke sedert den 19:en voorsz. yets naerwaerdighs om
de noord hebben konnen gewinnen, lopende de stroomen
gestadigh Zuydwaerts, ende warender al eenige kenteringe
wert vernomen; 't welck niet boven 3 a 4 maelen is geschied

soo

soo is 't sijt Cimaer met voorschr. [jaer] innen, ende hoe raens-
dat de winden ten oost Zed. krachtigh is, en met meer
avantagie kan worden, sijn buyten alle hoope zynde
overige de Eylanden te besoecken; alsoo wel nergens voordeel
te doen zynde gelieven U Ed. hooge achtbaerheden 't e
beschreven 't waere genoomen, ende daerinne geen fruyts
verspijst sal worden, om is 't deselve bekent nimmer een
ander Eyland Aima te maken.

Buyten Singapuras engte als gesyt geraeckt wesende
soo den 20en deser met d' vloote geanchoreert, ende tot hadden
verworven de Jagten Wieringen ende Breskens wiert
komende onder 't gesagh vanden E. Commandeur Lackoniu
van Tonquin, ende de fluijt de Schermer, welcke
ons hebben bericht 't jagtie Egmond den 20en der voorleden
maent October voor by 't Eyland Lingen, na 't Eyland
Poulo Timaon afgesonden, daer gevonden, ende de missiven
aen alle de opperhoofden soo vande Japanse als Tonquinse
schepen geschr. ontfangen hadden, volgens d'een bij desen vloot
verschonden waeren, dat ook aen 't geseyde Eyland
hadde gevonden 't jagt Cantonnier vanden E. Hr. Balthasar
Bort raad extraord. van India ende gouvern.r van Malacca
met brieven derwaerts gesonden wagtende op de komst der
deser schepen, onthoudende 't selve hem aldaer onder de
Bocxhoorns, dit Jagtie Egmond sijnde wesende bij
omstreckelyck te mogen ontmoeten, ende de voorschr. sonden
overhandigen aende opperhoofden vande schepen die nogh
van Japan zyn te verwagten, en die naer 't bericht vande
opperhoofden van 't schip de Schermer, niet voor den 9en deser
vandaer stonden te vertrecken, welcke soo aen 't voorschr.
Eyland voor de komst deser schepen aenquamen, als dan en
ander indt met deselve tot deser vloote sinde komen, afsacken
welck bericht ons 't eenmael afnam de geschepte bekommeringh
van dat door de ontmoete tegenspoeden de schepen mogten gepasseert
en na Malacca versnelt zyn, ende op dat punct geen
verder nogh achter zynde Japanse schepen, welcke de

Eylanden

Eylanden mogten verbij geraecken, vreesende deselve van UEd:le
h: A: onder onkundigh derwaerts mogte voort Zeylen
soo hebben 't Jagt de Cabbeljauw voor den Ingangh vande
Straet Sincapura doen ancкeren, om alsulcke schepen
waer te nemen, ende op te houden. Zijnde den ingangh
aende Noord Zijde met een groot riff, ende aende Zuyd
Zijde soo met rudsen en kleijnen beset, ende passagie
soo engh, dat geen Zeeman eenige voorsigtigheyt gebruijckende
den bij duijstere nagt sal inloopen, wes met te diegeenen dat
eenige schepen bij alsulcken voorval deselve voorts ende
't voorsz. Jagt souden gesien te worden sullen passeren
Soo nu de uit varende het Japanse schepen ontmoeten
soo sullen de ~~[illegible]~~ geweest worden, ende naer UEd:le Hooghagtb:
ordre alle deselve nagelten ter gedest [illegible] plaetsen
salveren geraden, waer toe den almagtigen Godt
gebeden werdt Zijnen Zegen te verleenen. Gedurende de reijse
hebben vande Franse Natie niets vernomen, nogh eenige
schepen vande selve ontmoet, dies sijt wederkeeren naer UEd:le
Hooghagtb: beter de reijse door de straet Banca sullen
vorderen,
't Jagt Bearding van Siam is tot heden niet voor ons
gekomen vertrouwen 't selve sal gepasseert, ende tot UEd:le
Hooghagtb: voor den ontfange deser aengekomen wesen, vermits
den 21e deser 's avonds ontrent Sonnen ondergangh Zijnde
dicht ter travadigh weder gesien hebben een schip komende
vanden noordt. 't geen warmer 't op een kleyne mijl van ons
gekomen, was niet eenige schooten tot afkomen bewogen
dat 't niet een & wel doch maer donckere Zijnde heeft de
Cours Zuydwaerts vervolgt.
Ende naer den tegenwoordigen voorweten van UEd:le Ho: Agtb:
de schepen late uit Japan Zijn vertrocken, die volgens
onse wederkomste niet soo spoedigh Zee Zijn als UEd:le Ho: Agtb:
wel voorgestelt, soo hebben drie [illegible] de Chaloup Akerschoot
de welcke hier geconvoyeert uit doen, nogh ook soo weynigh
als de schepen 't eyland Aura bezeijlen kan, nodigh geagt
die tot UEd:le Hooghagtb: met deselve Zenden
op dat UEd:le Hooghagtb: de orders vande lange Landaert
ver Landen soude komen afleggen, de bekomminge
van eenigh ontmoetongeval. die dugte ter opsigte ~~[illegible]~~
vant voorschreve Capitaine UEd:le Ho: Agtb: sullen hebben,

geschept

geschept, 't geen hoope UEd:le Ho: Achtb:e wel sal gevallen
soo oock dat nevens dese gevoeght zijn de brieven van Japan
ende Tonquin met de voorgenoemde bodems aengebraght
welcke gemeynt hebbe niet sonder [illegible] op te houden
ende waeren wij tot 't afsenden van dese chaloup getreden
maer de geschepte hoope wanneer buyten de ongestuymheyt waeren
gebracht, om met deselve de Eylanden te doen besoecken
doet slechts eens, deses wat doen vertragen, ende van onderweg
dat sedert den 24en deser soo sterck wint is geweest
dat met geen sloep nogh boot van boordt konde afgesteecken
werden, waermede ick ondert hout en was geschreven
Lucas van der Dussen Cornelis Valkenier ter zyde stont
Int schip 't wapen van Middelburgh gevanckt ontrent
5 mijl benoorden de hoeck van Cambaja ult.o Novemb 1672

12

Edele Heeren

Naer U Ed.e missive van 25.e 9b.r deses Jaers, is ons p.r een vrijburger wolthe hant gecomen, zijnde doen waels, ge, weest ontrent een halff mijl b'Zuyden, duysents Eylant op 29.e d.o benevens wij met onse vijff schepen en een w̃te wint in d' Bocht van Bantam tusschen poulo Mady en poulo padjangh, ten Anker gecomen, hebben het Jacht d'Beurs d' hooker d' Barm en d' Gialiotte d' Calap onder d' hoeck van Bantam (ontrent S.te Claes bay), sien leggen, maer Vlie, poort, d'Rotgans, en Kruys-kerck waren noch doende voor gemelte Bocht op waerts te laveren, d' welcke ooch tijdelijck bij ons gearriv.t sijn, wij hebben twee deensche en twee engelsche schepen (die wij haer Ed.e wel bekent sijn) op d' reede van Bantam sien leggen, waer van den eenen deen d' vlagh van d' groote stengh liet waeyen maer de 2: engelsche schepen lagen hoe dicht onder d' wal, bij nae aen d' gront, waer van den eenen de vlagh van d' groote stengh en den ander van d' voor stengh lieten waeyen: op ult.e hebben wij 't ancker ge, licht en benne buyten poulo padjangh in ordre aldus ten ancker gecomen te weten, — —

d' Barm en Kruys-kerck onder d' hooge hoeck van Bantam voor S.te Claes bay

d' Vrijezee 1/3 mijl van d' wal benoordt d' Barm

d' Beurs 1/2 mijl b'oosten d' Vrijezee

d' hollantse Tuyn 1/2 mijl b'oosten d' Beurs

d' burgh van Leyden, vlagh voerder, 1/2 mijl b'oosten de Tuyn

d' Jonge prins 1/2 mijl b'oosten d' vlagh voerder

Maccasser 1/2 mijl b'oosten d' prins

Vl: poort dicht onder 't riff van pontangh

d' Rotgans tusschen Maccasser & Vl: poort

d' Calap bij d' vlagh voerder als advijs-Jacht gebruyckt

bij en

wij en de bij hebbende schepen blijven altijt slachvaerdigh
om op d'aencomende schepen en andere mindere vaer,,
tuijgen (vermoedende vijanden te sijn) door bekende seijne
jacht te maken en d'vianden te attaqueren volgens Zee
en krijgs gebruijck,: wij hebben tot noch toe geen vaer,,
tuijgen van Batavia noch van Bantam becomen, om haer
E:d: Agtb: wegens onse vojagie en van 't geene hier passeert
bekent te maken, wij bennen seer verlegen om drinck water
tot dien eijnde hebbe d'hooker d'Rotgans met eenige
water vaten na S:ter Claes baij gestuert, om te verne,,
men ofte aldaer versch water te crijgen was maer
hebbe niet als brack water gevonden, onbequaem
om te drincken, ofte tot koken gebruijckt te werden,
hebben dierhalven d'opperhoofden van d'Respective
oorlogs macht alhier, bij een vergadert en geresolveert
d'meer gemelte Rotgans met eenige weijnige van de
benodichste schepen haer water vaten naer Bantam aff
te vaerdigen: UEd: Agtb: becomt hier mede een cleijne lijste
van behoefticheeden voor dese bij hebbende schepen als
namentlijck

Timmerhout en eenige gesorteerde spijckers..
drie gesorteerde Cabel touwen tot boeij reeps } voor de vloot
hondert bossen hollantss: lont. . . . .

ach Cardoes kokers tot 2: 3: en 4: lb
drie lantarens ofte lichters - - - } voor d'Cleijne vaertuijgen

vier laet priemen
twee booren . . . } voor d'Barm

een Cabellarge voor d'hollans: thuijn
wat Cardoes cleeds en naijgaren voor deses eersten ver,,
treckende schepen, te weten d'Bonus &c: poort ecta, op haer
vertreck niet van voorsien sijnde door haestigheijt: — —
Haer Ed: Agtb: is wel bekent dat dese 5: grootste schepen ider
voor twee maenden geprovideert sijn en dat tegen 120:-
koppen, maer hebben op onse vertreck soo veel meer ja tot

178: 180:-

178:180: en andere wat minder Coppen op gekregen soodat
de mede gegeve provisie gerekent op d' Coppen die wij jegen„
woordigh hebben, maer 40: dagen konnen strecken, te mede
d' ses eerste schepen als 't Jacht d' Bonies etc, klagen
dat haest ten eynde van haere provisie sijn, Eyndende -
hier mede haer Ed:enes vaderlycke sorge, wensche UE Ed:enes
een langh en voorspoedige leven ter saligheyt, hier mede
etc, was onder teekent: J: Hart: ter syde stont in d' bocht
van Bantam de 6e decemb: 1672:-

Edele Heer Gouverneur Generael en d'heeren Raden van India

ontfangen 14 der december p[er] d'Rotgans Baren en Stompenis

UEd:le Brieff van 10 der deses hebben wij op 12 de p[er] de
d'Stompenis ende Santlooper wel ontfangen, nevens de gemelde
Provisie, als andere scheeps behoefte aengebraght
met de beijde d'Stompenis ende Santlooper, ende
het selfde met naeuw opmerkinge aen de bijhebbende
schepen uijtgedeelt, na dat oock ieder een ieder van noden
hadde, soo dat d'vloot jegenwoordigh een [illegible] en voor-
raet van tijt geprovideert is, twijffele niet oft UEd:le
sullen soo wel gevallen, wij hebben oock na veele soecken
een water plaets bevonden St: Claes baij genoemden)
die goet en bequaem is, om van't selfde te voorsien, die
ons vanden Resident Caeff aengewesen is, soodat wij
hoopen voor een tijt lanck te [illegible], UEd:le belangende
d'Rotgans ende Baren wij hebben 4 soldaten van d'Rotgans
en 6 van d'Baren overgelaten gaen op d'vlooge, oock 2 stucks
Canon van 2 en 3 lb nevens haer toebehooren, ven d'Baren
op Muijtbraeck gecondemneert, hebbe nevens gaen 3 moet-
willigens bestaende op de Chaloup Muijtbraeck, nevens een
verklaeringe vanden Stuurman, oock bestaende op
Muijtbraeck, nevens een attestatie van drie Gecommitteerdens
uijt desen Raet, als Jacob [illegible] schipper op d'Hollantse
Tuijn Jan d'Grijs schipper op d'Bruijs en Bernardus
Verwijden, boeckhouder op de burgh van Leijden, die
deselve genoemde moetwilligens van boort hebben gehaelt
ende de verklaeringe vanden Stuurman het Chaloups volck
voorgelesen hebben, d'welcke getuijgden met haer bekentenisse
t'selve alsoo geschiet te zijn, wij souden d'saecke hier aff
gedaen hebben maer oordeelden de verdiende loon
op sulcke moetwilligens en godts lasteraers, bij ons niet
mogen geexecuteert werden, derhalven hebben geraedsl[aeg]t:
en goetgevonden door den raedt van hier, d'mede gemelte
moetwilligens naer Batavia te senden, &c. onder stont
Blijve uijt plightshalven, UEd:le dienst en onderdanigen
dienaer was geteeckent C. J. Swart. ter zijde stont
Int schip de burgh van Leijden Cruijssende voor Bantam
13 der decemb: Ao 1672

Batavia

Aan den Ed.le h.r gouverneur generaal
ende d' E.E. heeren Raaden van India. —

Ed. hooghachtbare, man=
hafte wel wijse, voorsienige
seer genereuse heeren. —

Ed.le hoogh gebiedende heeren. —

Den 30.en der afgeweken Maand hebben de chaloup
Packersloot expres tot u Ed. hoogachtb. afgesonden
ende u Ed.le hoogachtb. geadviseert tot hoe verre
waaren geadvanceert, wat scheepen uijt Tonkin
ende Japan ontmoet hadden, ende welck noch
waaren te verwachten, gelijck de copije aan=
wijst, waar aan om de kortheijt ons eerbiddelijck
gedraagen, Sedert sijn den 3.en deser uijt Japan —
bij de vloote door u Ed.le hoogachtb. tot geleijdingh
der selver uijt geset verscheenen de ses resterende
schepen, welcke doenmaals van daar waaren te
verwachten, op welckers arrivement datelijck
de anckers lighten, ende de steven om de Zuijd —
wenden, dan doenmaals seer stil zijnde, waaren
des anderen daags niet verder dan voor de straat
Sinkapure gevordert, waar ontmoeten de schaloup
de roos, die ons heeft toegebracht u Ed.le hoogachtb.
schrijven van den 4.en der gepasseerde maant novemb.
expres afgevaardight tot bekendt maakingh van
den gepubliceerden oorlogh van Engelandt ende
Vranckrijck tegen den Nederlandsen staat waar
van aanstonts de copije met t'jacht Landsmeer
dat voor de voorss. engte door stilte noch geset —

lagh —

laegh, den E. heer Balthasar Bort raad extra-ord: van
India ende gouverneur van Malacca hebben toe-
gesonden, om off den hoecker de meerkat door u Ed.
hooghachtb. derwaerts gesonden de reijse soo spoedigh
als landsmeer niet hadden gewonnen, sijn E. echter
sulcks soude bekendt zijn, te meer om dat een Engels
scheepje uijt Siam, ende een ander van Choor dagelikx
derwaerts stonden te stevenen, In de straat Banka
hebben ontmoet de scheepen, door u Ed. hoogh
achtb. aldaer tot besettingh gesonden, gevonden-
nevens, 't Engels veroverde Jacht den hannibal
ende 't Jacht Vlaerdingen van Siam daer mede
aengehouden welcke besettinge, naerdien de-
verwachte Engelse Noord vaerders noch niet
gepasseert zijn, ende naer apparentie niet voor
in Januarij komen sullen in gevolge van u Ed.
hoogachtb. ordre versterckt hebben met de jachten
nijssenburgh ende paauw, doch alsoo wierden-
bericht twee van de voorsz drie verwachte
Engelse scheepen kloecke fregatten zijn, jeder
bemant uijt Engelandt verzeijlden, gemon-
teert met 40 stucken, soo wierd bij den raadt
geoordeelt dienstigh waere 't jacht de Cabeljauw
mede daer te laeten, sulcks de besettingh inde
straet Banka nu bestaat in de jachten ame-
rongen Nijssenburgh, paauw, Cabeljauw, de-
Bock, ende de fluijt scheepjes Swarte Leeuw
ende de vliegh, 't welck verhoope u Ed. hoogh-
achtb. gevallen sal brengende van daer wedder
tot u Ed. hooghachtb. op 't schip de Eendraght
't Jacht Vlaerdingen, ende 't veroverde Engels jacht
den hannibal sulcks hier present bij den ander
zijn om door godes genaadigen Zegen tot u Ed.
hoogh achtb. te verschijnen de volgende scheepen

't wapen

'twapen van middelburgh
'tsticht uijtrecht
de Eendracht
Muyden

Buuren
Beemster
uijtdam
Etermeer
Spanbroeck
Voorhout
Pijnacker
} van Japan

Meliskerken
Bleijswijck
} van tonquijn

Vlaerdingen van Siam
'tveroverde Engelse Jacht
ende noch de chaloupen Egmond ende de roos
waer mede altans door contrarie windt ende
stroom geanckert moeten blijven, wind off stroom
gunstigh komende, sullen de anckers lichten, ende
naer alle vermogen trachten de reijse te vervor=
=deren, ende geensins daer in versuijmigh zijn,
waer op u Ed.le h: a: gelieven te rusten, ende
alsoo van Palingbang bij de vloote is gekomen de
chaloup vanden vrij koopman S.r Abraham
de wijs welckers oppergoeden berighten
naer batavia te senderen soo hebben plicht
geacht daer mede u Ed.le h: a: voor aff van onse
komste advijs te geven, niet twijffelende door de
welbezeijltheijt der voorsz. chaloup, off sal u Ed.
h: a: desen eerder toekomen, dan met de schepen
sullen komen verschijnen, waer mede (was
onderstondt) Ed.le hoogh gebiedende heeren u
Ed.le hoogh achtb.n ootmoedigen, trouw ende dienst
schuldigen dienaer, was geteeckent Lucas
vander dussen,

ter zijden stont

ter zijden stont het schip t'wapen van middel=
burgh, geanckert omtrendt 3 mijl Z:W:
ten W: vanden hoeck met de groote sant
plaat gelegen aende kust van Sumatra den
14:e decemb: Ao. 1652

17

E: d. Heeren

UEd.^en^ missiven is ons op den 25 deser, door S.^r^ de bruijn behandigt, en daer uijt verstaen, het opnemen, en op partinente Rolle temaken van alle de geene, soo Officieren matroosen en soldaten, die haar tijdt geexpireert zijn soo is sulcx door genoemde S.^r^ de bruijn van alle partinent op genomen

Sedert t vertreck vant fluijt de santlooper is alhier niet voorgevallen, als dat t ederns schip genaemt de fortuijn, daar schipper Baert op beschreijden is (op de 17: deser naar Europa vertrocken, UEd.^en^ is wel bekent dat wij hier jnde vloot veel geexpireert volck op hebben en niemant van haer allen bewust is geweest dat onse apsentie soolange van Batavia soude geduurt hebben, t welck de maets lastigh valt aengesien meest alle clagen, dat niet hebben om aen te trecken, en schade aen kist en goet voor oogen sijn (versoecke UEd.^en^ gelieve te verstaen, hoe en waar mede jeder best payen sal verwachten hier op haer UEd.^en^ ordre, hoe wij in dese gelegentheijt sullen hebben te doen en wij sullen tracten te blijven E.^e^ onder stont UEd.^en^ dienst vplichten dienaar, was geteekent

Cort swart ter sijden stont voor Bantam jn het schip Hessittings den 26: desemb 1672

E: E: Heeren. ——

Erentfeste voorsienige, ende seer discrete Heeren den Edele Heer Gouverneur Generael, ende d' Edele Heeren Raden van India. ——

Na vertreck vande E: Heer Luijcas vander Dussen sijnde den 11e pmo verleden, Instructie aen ons verleent deselfde naargecomen, soo is dat wij op den 19e do ons in't gesicht gecomen is, boven buijten de stroom ontrent een mijl van ons ten ancker gecomen een Engels schip, en daags daer aen affgesackt in onse vloot, ende bij ons sijnde 't selve genaamt Experiment komende uijt Taijwan gedestineert nae Bantam, gemant met een en't sestige Engelse koppen en 10: Chinesen, gemonteert met 20: stucken ingehebbende eenige kisten koper, aluijn, ende loot, waer van wij luijden, aen haer Edele toesenden den Capiteijn boeckhouwer, en opperstierman benevens de pampieren die wij inde verovorde prijs gevonden hebben, wijders verstaen vande voors: Engelse Capiteijn als dat het andere Engels schip soude over blijven leggen tot de naaste moussou om als dan van Taijwan naar Japan te navigeren. ——

Ende op den 24e deses ontrent de middach is ons alhier wel ter hant gecomen U Edele missive gedateert 4e decemb. benevens de schepen de Walcheren door U Edele gedestineert waren naar de Custe en Bengale bij ons gearriveert, en sijnde des nachts wederom onder seijl gegaan, benevens de Cabbeljauws, Swarte Leeuw, en het Feijtie de Vlieger alles volgens ordre van haer Edele, wijders blijven wij jegenwoordich hier in besetting leggen met 't jacht Amerong, Muijsenb: de Pauw, Experiment en 't jacht de Boeck. —— Hiermede affbreeckende bevolende haer Edele inde beschermingen des alderhooghsten en verblijve haer Edele dienstwillige Dienaer was onder teijckent Corn: B: Coeman: Michiel Daniels, Claes Pieterse Sluijter: ter sijden stont In't Oorlogsjagt Amerongen geanckert leggende in Bancas engte ontrent de tweede hoeck, adij 25e pmo ao 1672. ——

Memorie van eenige Nouvelles
uyt d' Eylanden van macao

Den 6. Septemb.r Anno 1672: is het jacht de valck groot
hondert lasten, toebehoorende S.r abraham wijs, inde macause
Eylanden ten ancker gecomen alwaer gevonden heeft het jacht
Elpendam, het claverbladt, brugge, de peper thuijn bonaventura
de hoecker de pinpel, en drie joncken alle van Batt.a als een kleen
jachie en twee joncken waer onder een van 300: lasten van bantam
de drie Batt.as sijn nae japan vertrocken gel.s noch een kleen jongie
Comende van soijfas met een france toepas, en 20: chinesen inde
Eylanden ten ancker gecomen als mede een Engels jacht machtte
loos comende uijt toncquin dat nae tayouan wilde ende is
op xx. novemb.r gerepareert sijnde leegh over tonquin nae
bantam vertrocken, met meeninge ten eersten nae Engelant
te stevenen, de onse als anderen sijn inde stadt maccauw
niet wel getracteert maer met oglueijckinge noch eenige
verversinge gecregen de Cochiense chinesen, die quemoij en
amoij in besit hebben genomen, werden vande tarters
beoorloght

D' portugeesche scheepen van batavia malacca en andere plaetse
sijn alle in maccou welgearriveert als een Castiliaens schip
Comende van manilha waer op was don francisco arriki
delorade als ambassad.r om nae tayouan te gaen om met
de Cocxinders te contracteeren maer door contrarie en
harde winden, de reijs niet heeft cunnen crijgen inde
manilha sijnse beducht, dat die tayouan haer sullen comen
bespringen, die van canton monopoliseren en hebben d' Coopluiden
prijs geset soowel int vercoopen als inden incoop d' oorsaeck
d' joncken die nae japan sijn haer goederen soo goecoop hebben
gegeven, en willen haer daer naereguleren, maer al
hadden der

maer al haddender, noch eens soo veel schepen en joncquen —
geweest jndien tot die geringe marckt conden resolveren
souden haer goet kunnen quijt raken, op bantam stonden
twee portugeesche schepen te comen, maer op batavia —
geen ——

D'peper is vercoght tegens 7: het sandelhoudt 7: caliatuijrhout
3: en het chiampan hout 4: Rdrs 't picol, laeckenen sijn tot —
goeden prijs vercoght, barnsteen, bloetcorael, d'prijs volgens
jncoops: het spialter ingecogt tegens 13; Radicx china 5: —
soúthout, robarber en lanck was tegens 13: Rdrs 't picol —
den 29: xbr heeft de valck een portugees gesien omtrent den
monapijn, die sijn cours straat waerts jn setten om nae
timor te gaen, de valck js in 23 dagen oversejlt ——

E: dee heeren

Op den 6: deser is UE: d[eerw]e missive met de sloep Ackersloot, ons wel ter handt gecomen, ende hebben niet wel geconditioneert aen de eygenaers overhandight de schippers die bij haer Ed[ele] sijn op ontboden, hebben haere behoorlijcke inventaris) ten overstaen van schipper fret, en Jan de Heus over gelevert waer van haer Ed[ele] copie wert toegesonden (en de andere is onder de opperstuurluyde berustende, die wij bevoolen hebben tot de compst van haere schippers goede sorge te draeghen

Schipper Jan de Heus geeft voor dat men alhier leggende sijn schip wel eenighsins soude connen helpen waer toe wij dan de timmerluyden op dese schepen besigh sijn, sullen gebruycken (maer soude dan van nooden hebben een vadt picks 12 swalpen tot balckies,

De Beurs heeft mede van nooden een touw van 16: duym, de Sluyt Nieupoort een touw van 15: duym de Weyzee 2: ancker stocken de Zoecker de Vliegher een touw van 10: duym en sijn seylen die aldaer gemaeckt leggen alsoo haere dregge voor de sloep Kruyskerck

Op den 6: deser Arriveert alhier uyt Mackouw den Chinees Lienqua, hebbende de wil na Bantam, maer sijn pas hiel om op Batavia te comen, 'tsoude ick gem dan aengeseyt wiert, aen nam om derwaerts sijn cours te stellen (en alsoo ditto Chinees noch twee a drye Mackers in sijn Companny gehadt heeft

mede

mede gedistineert naer Bantam) versoecke, dan oot-
moedighlijck dat UEd:ens ons geliest bekent te maec-
ken, of wy die selfde na Bantam sullen laten seylen
of mede na Batavia afsenden, en bevyven Ed:e onder-
stondt UEd:ens dienst verplighten dienaer, was ge-
teijkent C: Sibart, ter seyden stondt Int schip
d'Burgh van Leyden leggende voor Bantam in
Besettingh den 8en Januar 1673

gedeelt

27

Edele Heeren.

ontfangen 11e January 1673. p.r

UEd.e missive vanden 3e January p.r de Chaloup Egmont is ons op dato deses wel ter rheede gecomen, en ten eersten alle de mede gecomen chirurgijns en mattroosen op haer schepen ende sloepen die uijt de vloot volgens ordre van UEd.e daer weder aen boort gebragt geh. als met deese mede gaende manoeuvrij en karteren bleven de soldaten met haer geweer, 't volgt dat wij inde plaets gekregen hebben is veel niet soo cloeck als die wegh gegaen sijn. —

Aengaende de stierluijden en andere officieren daer UEd.lens Hn. van hebben gelieven te schrijven sijn hier soo veel getal wel maer meest desolate dat niemant mede dient is als die kaloen mijn onderstierman voor stierman in plaets van: geene die op gaet op de beurs geeft de derde, — wacht van mijn poort, op kruijskrachs. —

Hier sijn noch eenige onnutte dien.rs inde vloot, voor nae, — manteshaen opposteeren: op de kuijpen die geheel en al anders) de schippers hebben wel geklaegt maer noch niet aengegeven — niet twijffelende of UEd.le heeren sullen ons daer van — verlossen bij het sieckenhuijs of naer patria —

Op den 10e deses smorgens comt den Resident S.r Caeff, ende rapporteert ons als datter een groote ontsteltenis op Bantam — is of 't Baden vanden Chinees Limqua nae Bat.a hebben, — dan met de Resident van Bantam geoordeelt nootsaeckelijck te sijn ons alle de namen van Chinesen die onder noort sijn en op Bantam thuijs hooren, mijn schriftelijck van de

Resident

resident tot gehouden sal worden en soo't haer Ed.e goetvinde
die naer Bantam voort te laten seijlen om alsoo alle —
onlusten voort te coomen waer op u Ed.len ordre verwagte
en blijven onderstont u Ed.e Dienst verpligten Dienaar —
was geteekent J: Swart ter sijde stont, Int Schip de —
Burg van Leyden voor Bantam in besettinge den 10: January —
1673. —

(Z) Edle Heer gouverneur generael
en d' E: E: Heeren Raden van India.

rijeden, ob-
door 't schip
gen, opstonde
bebbende, -
seconde -
, en -
Rade -
om naar -
aerwaarts -
koopen -
, welke
den inde -
uitschepen,
ende, als -
en om gelt
gehad
32. -

schip, -

koopen, -
re
schepen,
ende

resident toegesonden sal worden en soo't haer Ede goetvinde

(2) Den Hoo. E. Heer gouverneur generael
ende d' E. E. heeren Raden van India.

Den 13en deser smorgens ontrent de clocke 6: uyren, is
achter ende voor vernoomen een seyl waerop door 't schip
de Vrije Zee 't jacht de Leeuw, ende de boeken de vlieger, opstonde
jacht daer opgemaeckt wierde, en bij bevonden geweest
een Fransch scheepje te zijn, soo is 't sulcx door genoemde
schepen vermeestert, ende onder de vlagh gebraght, en
bevonden 't selve jachtje de Peerl te zijn, die over eenige
weken geleden van Bantam sijn vertrocken, om naer
Suratte etc. te navigeren, sijnde 't selve scheepje dat voor
desen door 't jacht de Stompenburgh ende de fluijt [illegible]
sijn ontvloght, (hebbende haer verwachte achter veele
contrarie winden, stormen en ongemacken uijtgestaen) en in die
tijt verloren hondert dooden, waer onder de schipper van 't scheepje
en verclaerde dat na [illegible] [illegible] comen [illegible], als
tot een graed en 50: minuyten beseyden de linie, en om geen
andere reden dan haer te refreschen wederom waer gebleven
en soo in onse handen gevallen, sijnde gemant met 32.
franse koppen 10: ijsere stuckjes en twee bassen.
En naer 't seggen van haer souden haer inladinge sijn

299: packen suijcker
601: kisten Japans staefkoper
414: stucx spiauter
105: sacken langhpeper
50: sacken galiga
51: kassen Radix China
31: benjuijn
13: balijts [illegible]
1018: sacken peper

Waer mede wij haer dese geluckige wensen willen hopen,
dat godt den selve de E. comp. [illegible] sal
[illegible] de suijcker van ditto scheepje sijn door ons [illegible]
met

niet dit nieuws gaende singende (ende spiegels door -
lek off vermindringe versorgt dat geen schade konde -
lijden) en bevonden de luijcken toegespijckert, twijffel -
niet off sal door UEd.le gecommitteerdens sulcx alsoo -
bevonden werden. —

Hier nevens becomt UEd.le den kiste waer in alle de -
pampieren, die wij hebben konnen becomen, waeronder oock -
sijn de principaele pampieren, ons selvs door den -
schrijver behandigt. —

Hebbe goet gevonden en gerecolveert noodsaeckelijck te -
sijn om ons van ditto prijs te ontlasten, en aen UEd.le toe te laten komen (en tot reparatie van dien -
nieuwe wael, off te senden de hoecker de vliegende, als -
mede de [illegible] beschreven op de Burgh -
van Leyden) om op de genoemde prijs goede agt en sorge -
op de luijcken te dragen, dat door de gemelte matroosen tael -
niet te buijten gaen, en is gemande met 15: [illegible] -
persoonen van 't schip de vrijesee. —

Versoecke ootmoedelijck aen UEd.le dat ons deselve, als -
mede de hoecker de vliegende met eerstvolgende gelegentheijt weder -
mag toecomen —

UEd.le becompt per de hoecker de vliegende seven Fransen, -
waeronder 6: van de voornaemste officieren (hebbe mede -
van ditto prijs genomen tot gebruijcke van de sloep twee -
ijseren stuckjes voor de hoecker de vliegende twee op de Burgh -
van Leyden tot gebruijcke van de boot, en twee ijsere bassen -
voor de hollantse tuijn. —

Verhoopende dat UEd.le ons dit niet qualijck sal gelieven aff -
te nemen, alsoo wij oordeelen hier mede onse schuldige pligt -
volbragt te hebben; hiermede [illegible] onderstonde UEd.le dienst -
willige onderdanige dienaer was geteekent, C: J: Swaen [illegible] onder -
stonde int schip d'Burgh van Leijden den 13e January 1673.

Aan de Ed.le E. heer gouvern.r generaal en d' E. heeren Raden van India.

Ed.le Heeren

Opden 16en deser arriveerde alhier 't Jaght Bleyswijck met de twee Schippers, en haer Ed. missive, die wij in alle promptelijck sullen beaghten, uijt te voeren de 1000. rijcxdaelders sullen opden aencomst vande resident haeff.r Item ter handt gestelt werden d' fluijt Nieuwpoort wordt dan volgens haer Ed.le ordre nevens desen opgesonden, en hebben van d.o fluijt genoomen tot behoeften vande Bruijs. —

6 : Ijsere 6 : ponders met haer toebehooren —
800 : ponden buscruijt
1 : tuij touwen
6 : matroosen
ende d.o bootsman en een ondere Chirurgijn voor 't Schip d' Hollantse Tuijn —
1 : werpanckert voor d' Chaloup Cruijskercke
16 : soldaten voor 't Jaght Bleyswijcke —

Verhoopen 't selffde bij haer Ed. niet qualijck sal genoomen werden, alsoo wij oordeelen 't selffde ten dienste van d' E. Comp.e noodigh te zijn, opden 16e d.o smorgens compt de schipper vande Bruijs met een deerlijck verloop, de wist ons te seggen, als dat noch 3 : a 4 : van sijn machten na Battavia waerts ontrocken en meest alle die op Bantam bij gelegentheijt soude volgen, sijn matroosen van 't schepje de Vogel, en gedurende voorschoon werde nevens met Nieuwpoort toegesonden de Chaloup Cruijskercke is door sijn vuijlheijt niet als qualijck besijlt, en wordt seer vande worm gegeten, soo dat

wel

wel noodsakelijcke souw sijn dat ontboden wierde om -
om van onderen versien te werden. —

Hebben nogh eenige beswaerlijckheden, als mede de overige
victualy van Nieuwpoort ter behoeffte van dese alhier
leggende schepen gelight, waer van sal arriveerende -
op Battavia behoorlijcke rekeningh sullen doen, waer 't geloove -
verstreckende is, en gelight is op den Inventaris aengeteec-
kent, de fluijt Nieuwpoort soude wel eenige dagen eerder vertrocken
hebben, maer is door de noordelijcke winde en bolle -
zee belet. - Hiermede etc.a onderstonde in dese ootmoedige,
en geringe die naer waeren geteeckent Comm.en Jan v. Swam
ter sijde stonde Int schip d' Burgh van Leyden adij 18en
January ao. 1673. —

Aen den Ede heer gouverneur
generael en Raaden van India

Edle Ernstfeste wel wyse en hoogh
achtbare heeren

Sondach savondts lestleden, is ons door Sr Willem kraaff
per Expres vaertuygh geadviseert hoedanich een Engelsch
schepje van ontrent 80 a 90 lasten groot inde baay off
bocht van Lampon geanckert leyt sonder om inde selve
niet verkeert by der gaat te commen, soo hebben onder
verbeteringh van uEd: hoogh achtb: ordere ons gere-
solveert om de oorlogs Jachten de Bever, en Bruynvisch
ende Gialoux de haak op derwaerts te senden om 't selve
schepje soo 't mogel: is te vermeesteren en herwaerts
inde vloot te brengen tot uEd: naerder advysgeven
op te gemoet te zyn niet tegenstaende de lantstreeck
van gemelten lampon onder protectie van den Coninck
van Bantam staedt, doch konnen als noch niet anders
sien off uEd: ordere ons bevinden alle de Engelse
en fransz: onse vyanden te vervolgen ende alle
dadtel: affbrueck toe te brengen 't geen hoope
by uEd: voor wel gedaen sal werden aengesien
Waermede Ed:a onder stont uEd: dienst vaerdigen
en ootmoedigen dienaer was geteekent C: J: Swart
ter zyden stont 't schip burgh van leyden desen 24 Jan:
1673

Mijn heer en vrindt
Cornelis swart

UE: twee brieven gedateert den 15 en 20: deses zijn mij alle
beijde op behoorlijcke tijden wel overhandight, tot mijn leet-
wesen kan ick UE. tot noch met geen verversinghe versorgen [?]
vergeeve in weijnige dagen te sullen doen, 't is ons lieff ge-
weest te verstaen vande france buijt, wij souden UE. gaerne
over 5 à 6 dagen een brieffken willen toesenden, maer de
harde noordwest windt hebben niet een vaertuijgh connen
krijgen die daer op uijt steecken wilde, ja selver geen
chialoupen die gehaelen [?] stoecken, indien de windt noch soo
danich moete continueren, een vande scheeps boots
gelieve herwaerts te senden, offer ijets ten dienst
vande d'Comp.e moete voorvallen om UE. daer van te
connen dienen, gelijck nu niets geen is voorgevallen
eergisteren hebben hier over 4: dagen geloopen, datter 2 Engelse
scheepen ontrent krakatouw zijn geweest maer
nadergaent wederom verdweenen, 't Engels scheepje
genaemt de Zant comende uijt Tonquin, is UE. ontsnapt
en legt tram in de bocht van Lampon off daer ontrent
welcke tijdinge zijn wij verschrickt; 't heeft nu aldaer
al over 3 a 4 dagen gelegen, onse schepen in de Strae
Bancka hebben op de selffde jaeght gehaedt, maer hij is
haer ontsnapt en dat door sijn wel bezeijlentheijt, gemelde
scheepje is ontrent 80 à 90 lasten groot gemant met

25 à 30

25 à 30 koppen en 8: à 10: stucken geschut na mijn oordeel

ten soude niet ongeraeden zijn dat u.E. 2 à 3 schepen dien

wege uijtsende om te sien off men dien Engelsman

aldaer conde packen ofte zijn vaer aff te snijden want

de Engelse zijn van voornemingh 't selve aldaer met peper

aff te laden en dan een sloepge na Engelandt afdepecheren

van dese novas geblijckt door mancquement van vaertuijgen

anders hooge meninge niet verder cunnen adviseren als

den
Dit de avondt,

Met dese Javaen Cornelis gaet u.E. wat goet, een soo palinge

en maent met salade niet meer dan zijt van ons beijde,

nevens alle goeden en vrienden hertelijck gegroet en sbleijve

altijt: onder stont Bantam den 21 January 1673 des

avondts 8 klocken ... weder mijn was geteekent Willem

Kaff noch legger stondt Nota: door een vaertuijgh die

heden van Lampon in dese revier is aengecomen, is

mijn mede bericht dat se een schepje tusschen P.o Krakatouw

en Bessie hebben gesien, maer niet weten off een

Hollander off Engelsman is. —

Bantam

N.° 1

25 à 30 koppen en 8: à 10: stucken geschut na mijn oordeel

ten souden niet ongeraeden sijn dat u Ed. 2 à 3 scheepen die

wegh uytsenden om te sien off men dien Engelsen

aldaer conde packen ofte sijn was aff te snijden

de Engelsen Zijn van voornemingh 't schip aldaer m

aff te laden en dan een sloepe na Engelandt af te s

van dese nouws gebleven door mancquement van Mac

ende hooge neringe niet bedde ommen advisere

den

Dit de avondt,

Met dese Javaen Cornelis gaet u Ed. Casgelt, en

en want niet betaelde niet meer dan tijt van o

nevens alle goeden en vrienden hertelijck gegroet en

altijt: onderstont Bantam den 21en January 1673

avondt te 8 klocke komt sonder nieuws casgelt de kent w

kaff noch legge stondt Nota: door een vaertuygh

gedaen van Lampon in dese riviere is aengecom

mijn mede bericht dat se een scheepje tusschen 4e k

en besien hebben gesien, maer niet wetende o

Hollander off Engelsman is. —

Bantam

N.° 1

25 à 30 koppen en 8: à 10: stucken geschut na mijn oordeel

ten soude niet ongeraden zijn dat u.E. 2 à 3 schepen die

wege uytsende om te sien off men dien Engelsen

aldaer conde packen ofte zijn pas aff te snijden

de Engelsen zijn van voornemingh 't selve aldaer in

aff te laden en dan een slach na Engelandt af te s

van dese pas gebruyck door manckement van vaer

ende goede meninge niet weder kunnen adviseer

den II dito de avondt,

Met dese Javaen Cornelis gaet u.E. brief goet, den s

en want niet Balade niet meer dan zyt van o

nevens alle goeden en vrienden geheel gegroet en

altyt: onder stont Bantam den 21 January 1673

avondt te 8 klocke komt 't schrijven mijnen brief gedeelt kont w

kaff noch legger stondt Nota: door een vaertuyg

geden van Lampon in dese rivier is aengekom

mijn mede bericht dat se een schepje buyten de p^re k

en besien hebben gesien, maer niet weten oft

Hollander off Engelsman is. —

Bantam

N.° 1

25 â 30 koppen en 8: â 10: stucken geschut na mijn oordeel
ten soude niet ongeraeden sijn dat u Ed. 2 â 3 schepen d[illegible]
wegh uytsenden om te sien off men dien Engelsen [illegible]
aldaer conde packen ofte sijn vat aff te snijden [illegible]
de Engelsen zijn van voornemingh 't sterck aldaer m[illegible]

26

Register van d'aencomende papieren desen Jare 1672.

Bantam

28 missive vanden Resident Willem Caeff aen de Hoge regeringe van India dato 3. febr 1672.

30 d° abboorden van 7. d°

32 d° . . . . . . van 20. d°

34 d° . . . . . . van 25. d°

35 d° . . . . . . van 3. maert

37 d° . . . . . . van 13. d°

39 d° . . . . . . van 18. d°

40 d° . . . . . . van 23. d°

42 d° . . . . . . van 26. d°

44 d° . . . . . . van 9. april

46 d° . . . . . . van 16. d°

48 d° . . . . . . van 18. d°

49 d° . . . . . . van 2. meij

51 d° van D. J. Simons en den Resident aen haer Edle van dato 3. d°

52 d° vanden resident Willem caef van dato 6. d°

53 d° . . . . . . van 9. d°

54 d° van d'opperhoofden van't schip Vranckrijk uijt de straat Sunda van dato 10. meij.

55 d° vanden Resident Willem caef van dato 14. meij.

56 d° van d'opperhoofden van't schip de Hollantse Thuijn van dato 12. meij.

57 d° van die vant Huijs te Velsen van dato 14. d°.

25 à 30 koppen en 8 à 10 stucken gesocht na mijn oordeel
ten soude niet ongeraaden sijn dat u Ed. 2 à 3 schepen d...
weg uijtsende om te sien off men dien Engelsen ...
aldaer eenige packen offte sijn xab aff te snijden ...
de Engelsen zijn van voornemingh 't selve aldaer ...

Bantam

61 d.o missive vanden Resident Caat van dato 27. meij.

62 d.o van d'opperhoofden van 't schip 't Iacht van Uijtrecht dato 16. junij.

63 d.o van d'opperhoofden van 't schip Maccassar gedateert als voren.

64 d.o vanden Resident van dato 15. junij.

68 d.o vanden voorn. Resident van dato 26. junij

72 d.o van d'opperhoofden van nieuw middelb. uijt de straet primo julij.

73 d.o van d'opperhoofden van 't Iacht Laren 16. julij.

74 d.o vanden Resident de dato 19. d.o

78 d.o als voren van dato 23. d.o

79 d.o . . . . van dato 29. d.o

82 d.o van d'E. Commandeur Cornelis van Quaelbergh uijt d'Ceijlonsche vloot naer Ceijlon van voor Bantam dato 30. d.o

83 d.o van Resident Willem Caef van dato 4. aug.to 1672.

85 d.o als voren van dato 7. d.o

87 d.o als voren van dato 23. d.o

88 d.o als voren van dato 30. d.o

90 d.o van d'heer Willem Volger uijt 't schip Pinlorim van dato 4/7 Septemb. 1672.

91 d.o vanden Resident Willem Caef van dato 16. d.o

93 d.o als voren van 20. d.o

95 d.o . . . . van 28. d.o

97 d.o . . . . van 14. octob. 1672.

Bantam

99 missive vanden resident willem caeff van dato 20. october 1672.

100 d° vanden laesten d° 31 oct 1672

101 d° vanden 2. november

103 Rapport ofte notitie vanden lieutenant ockers van 27 d°

106 missive vanden resident caef van 4. d°

108 d° . . . . van 6. d°

109 d° . . . . van 11. d°

112 d° . . . . van 17. d°

114 d° . . . . van 23. d°

117 d° . . . . van 29. d°

120 d° . . . . van 6. december

122 d° . . . . van 9. d°

123 d° . . . . van 16. d°

125 d° . . . . . . van 31. d° 1672

127 d° . . . . van 8 January 1673

128 Translaet missive vanden Engelsen agent Henry dacres tot bantam aen haer Ed. tot batavia 27 december 1672. oude stijl

129 briefjen van d'opperhoofden vande fluijt Sapende comende uijt het vaderlant aen haer Ed. gesz van 8. January 1673.

130 missive vanden resident caef tot bantam van 14. d° 1673.

133 d° vandenselven van dato 16 d°

135 d° vanden . . . . . 20. d°

25 à 30 koppen en 8: à 10: stucken gesocht na mijn oordeel

ten soude niet ongeraeden sijn dat u Ed. 2 à 3 schepen die

[illegible] uijtsenden om te sien off men dien Engelsen

aldaer soude packen ofte sijn vab aff te suijden [illegible]

[illegible] Sr aldaer m[illegible]

Bantam

136 missive vanden resident Wilden aen haer Ed.le tot batavia dato 25 Januarij 1673.

138 d.o vanden selven van dato 30 d.o 1673.

Bantam

Aenden Edle heer Joan maetsuijcker
gouverneur generael ende d'E: heeren
Raeden van India

ont. f. Feb.

gecoll. +

68

Edle
Erentfeste hooghachtbaere
Men hafte wel wyse voorsienige
Edle hooghachtbaere en gebiedende ende seer genereuse heeren
Heeren

Zeedert myn laeste schryvens aen u Edlens van
dato 18en des verleden maents, is alhier niet
advyseerens waerdich voorgevallen t'engels schip
anna is verleeden vrydach naer Engelandt
vertrocken

Eergisteren tegens den avondt is t'Engels schip
de phenicx comende uijt Suratta op dese
Rheede g'arriveert, wanneer doen oock van
desselfs capiteijn myn ter handt is gestelt een
pacqiiet met brieven van d' E. directeur
andries boogaert aen u Edlns geconsigneert
twelcke op dien stondt met een van onse
matroosen door kortheijt des tyts en oock
manckement van vaertuijgen die nae boom
sluijten niet te krygen waeren om naer Batavia
te versenden sonder een letterlie schrift van
myn aen u Edlns te kunnen doen, deselve pack
giiet met een javaens visscher die pr geluck
buijten de boom lach en op zyn vertreck stont
onder opsicht van booven genoemde matroos
aenden Sabem daer mons.r ockers Lm gesonden
willen niet twyffelen of is aen u Edlns
wel over handicht

Booven genoemde phenicx zyn ladingh

bestaet

25 à 30 koppen en 8: à 10: stucken gesonden na mijn oordeel
ten soude niet ongeraden zijn dat uE 2 à 3 schepen [illegible]
[illegible] uytsenden om te sien off men [illegible]
aldaer souden packen [illegible] zijn [illegible] off te [illegible]
[illegible]

bestaet in 1100 packen en 500: sacken tarrwe
Wat voor sorteringh van goederen deselve
zyn sal bij ondervindingh uEdl. getrouwe
advys doen

den Egel en de twee chialoupen van d'Engelsen
zyn heeden morgen vertrocken naer Timor
haer verderen reys van daer werden tot noch
int secreet gehouden maer nae het seggen
vande gemeene man soo sal het nae de Z
ooste Eylanden zyn tgene tJaarik backer soude
aengewesen hebben de drie boodems haer
Cargasoenen bestain in 50: à 60: packen met
diverse sorteeringh van kleeden, partij
out yser en ammonitie van oorlogen
voorts met provisien afgelaeden

Satisfactioen is met 500: sacken salpeter en
voorts met peeper afgeladen van particulier
partij muskus 14: à 15: picols voo barber en
eenige andere kleenicheeden meer en sal
daer mede toecomende saterdach nae Engelandt
vertrecken. t Deens schip den vooden phenicx
heeft alhier boven zyn Lust goederen diest
in 300 à 350: packen lywaet en 500 sacken
met salpeter bestaen, noch omtrent 700 piccols
poeyer suijcker 90: à 100 dr candy suijcker
en 450 bhaer peeper ingenomen leijt thans
zeylreet om te vertrecken, maer op het
versoeck van desen vorst om een brief
aen den Coninck van denemarcken
mede te nemen, sullen zy noch twee à 3
dagen moeten tardeeren

Een

Een particulier Engels vaertuygh onder op=
sicht van mr. heel geladen met eenige kleeden
en 8: a 9: picols amphioen is heeden morgen
nae de oost kust van Java vertrocken dien
monsr. is van voorneminghe aldaer eenige
speceryen op te koopen

D'Koninck met alle zyn adelen als de
maccassaerse craeyen onthouwen haer
tot noch op pontangh aende nieuwe
revier de jonge Sulthan hout sich stil
en wil met geen deminste regeringh of
commande bemoeyen en is volcomen
geresolveert zyn selven tot degeestelyckheyt
op haer manier te begeeven

Den burger Carel Willemsz. en Jan Coddingh
hebben verleden week alhier aen gebracht
14 a 15: picols Roobarber endeselve aende
engelse vrunden tegens 80: Rs. ¼ picol
vercoft, hier mede Vc. onder stondt UEdlns.
schult verplichten en geringen dienaer
was geteykent W: Caeff terzyde stont
Bantam den 3en febr. ao. 1672

25 â 30 koppen en 8: â 10: stucken geschut na mijn oordeel

ten soude niet ongeraden sijn dat u.E. 2 â 3 schepen d[illegible]

[illegible] uijtsenden om te sien off men dien Engelsen

aldaer conde packen oste sijn sal aff te snijden [illegible]

[illegible] d' volck aldaer m[illegible]

Bantam

Jecott[?] 30

aan den Ed:le heer Joan Maatsuyker gouvern: generaal ende d'E:E: heeren Raden van India. —

Ed: Erntfeste hooghagtbare manhafte wel wijse voorsie-ninge ende seer genereuse h:ren

Ed: hooghagtbare heeren —

Mijn laatste schrijvens aan u Ed: is geweest op 3e deser, d'Engelse sijn dagelijcx besigh 't schip de Phenix te lossen, en is ook op de tarwe na ontlost, sijn ladinge bestaat in 500 off 600 packen ende diverse lijwaten, 200 picols Commijn, 250 p:ls potsjok 80 a 100 p:ls galnoot, 90 a 50 p:ls Indigo, en ontrent 500 sacken offte 30 lasten tarwe, gem: Phenix sal toekomende weeck, soo draa als ledigh is, met peper weder afgeladen werden, en op 20e deser naar Engeland vertrecken, indien u Ed:lens eenige brieven daermede gelieve te senden, den Capp: heeft sijn dienst gepresenteert. —

Satisfaction is afgeladen en sal op morgen off overmorgen vertrecken, den desen wijt ~~onder~~ Zeyl-reê, maar sy moeten na de bucht die deser voort

aande

1672

25 à 30 koppen en 8: à 10: stucken geschut na mijn oordeel

ten sonde niet ongeraeden sijn dat u E. 2 à 3 schepen di[illegible]

wegh uytsenden om te sien off men dien Engelsen

aldaer conde packen ofte sijn vaert aff te snijden [illegible]

[illegible] ende als sijn van voornemingh [illegible] aldaer m[illegible]

Batavia

gecoll 32

Aenden Edle heer Joan maetsuycker
gouverneur generael ende d' E. E
heeren Raaden van India

Edle erentfeste hoogacht
baare manhafte wel wyse
voorsienige seer genereuse
heeren

Edle Hoogh achtbaare engebiedende heeren

Op 7en deses is myn laeste schryven aen
u edlens geweest, seedert is alhier ten hoove
niet ad'vyseerens waerdich voorgevallen
de Coninck blyft noch al op pontangh
den Inhoudt vande brieff van Siam luyt
eenelyk tot Continuatie van vrientschap
en versoecke, om eenige paerden van hier
te mogen vervoeren t'welcke bij desen
vorst is toegestaen, haar mede gebrachte
Cargasoen bestaet in party Japans Cooper
tin spiauter en eenige leege potten etc.

t'Jongh vanden tollenaer keyneby secredana
ijonghse uyt tonckin aengecomen heeft
een smal Cargasoentie aengebracht
t'welcke in diversen zyde stoffen bestaet
maar de helfte van haer'ts Cargasoen

is

25 à 30 koppen en 8: à 10: stucken geschut na mijn oordeel
ten soude niet ongeraeden zijn dat u E. 2 à 3 scheepen di[illegible]
wegh uytsende om te sien off men dien Engelsen
aldaer conde packen ofte zijn schip aff te snijden
[illegible] zijn van voorneminge 't schip aldaer m[illegible]

is in tonckin gebleeven die aldaer doorden
anachoda als door andere persoonen
zyn verdommineert endeurgebrachte

t'Engels Schip de phenicx is met 80: kisten
ofte 160: picols benjuyn zyn 100: potten met
geconfyte gember en voorts met peper
afgeladen sal daermede ten alderuyttersten op 25en deses ofte aenstaende vrydach
naer Engelandt vertrecken indien u Edlns
eenige brieven daermede gelieve te versenden
d'Hr agent enden Capitein vangemelte
Schip hebben op heeden haer dienst
andermael gepresenteert, d'Engelse
vrinden zien dagelyckx na haar twee
taysaense Scheepen met arents oogen
om uyt gelyck oock den sabandaer
Caeytsoe na zyn Jonck van maccau
maar geen van alle comen tot noch
niet te voorschyn

de fransen verwachten int laeste van
april alhier een Schip uyt
Suratta

Edle heeren sal met believen van u E
hooghachtbaerheden de geeyste

800: Pls

800: Rª Contant om tot de dagelijkse
uijtgisten te gebruijcken als een pack
Caejiungh goelongh voor kij aria pr
een boodem tegemoet sien

Den vrijburger Robbert Chilliart heeft
alhier twee dagen verleeden 85: kisten
met Japans Cooper aengebracht, en
deselve aende fransen verkoft hiermede
Onder stont uEdlns schult verplich
ten en geringen dienaer was geteyckent
Willem Caeff ter zijde stont
Bantam inde nederlantse logie
den 20en februari Ao 1672.

25 à 30 koppen en 8: à 10: stucken geschut na mijn oordeel
ten soude niet ongeraden sijn dat u E. 2 à 3 schepen d[illegible]
derwaerts uijtsenden om te sien off men dien Engelsen
aldaer soude packen ofte sijn pas aff te snijden [illegible]
[illegible] van voornemingh 't selve aldaer m[illegible]

geecollationeert en accordeert met d'origineele

Aenden Ed:le Heer Joan Maetsuijcker,
Gouverneur Generael ende d' E:E: Heeren
Raden van India, &c.a

Ed:le Erentfeste Hooghachtbaare, —
Manhafte, wel wijse voorsienige ende —
Seer genereuse, Heeren, —

Ed:le Hooghachtbaare en gebiedende Heeren, —

Den 20. dezes, is mijn laeste schrijven, aen U Ed:le lub
geweest, sijn deesen arriveert alhier de Chialoup
de Roos, waermede becoomen, U Ed:le lub aengename
missiven, gedateert den 20.e dezes, nevens twee
packetten brieven, aen d' Heeren bewinthebbers
ter Camer Amsterdam en Zeelant, geconsigneert,
hebbe deselve nevens U Ed:le lub groete aende Ed.
Agent deeses ter hant gestelt, met versoeck, t'selve
met haer schip de Phenix nae Engelandt gelieve
te versenden, twelcke dien Ed. beloofde te sullen
doen, den Capiteijn blijve U Ed:le lub voor de toever=
=tijen, danckbaer, Achthondert Rijcxd:rs contant en
een pack, Cain godelongs, hebbe volgens factura,
wel geconditioneert ontfangen, en sal t'Comptoir
Batavia daer voor Crediteeren, —

Den de Coninck, wegens de valse Munt die alhier
geslagen worden, bekent te maecken, sal ex —
morgen, naer Pontangh, alwaer de Coninck noch
huijshout, varen, wat voor bescheijt en antwoort
desen Vorst sal geven, sal den tijt leeren, en bij
ondervindingh U Ed:le lub met den eersten adviseeren,

T. Engels,

25 à 30 koppen en 8 à 10 stucken gesocht na myn oordeel
ten soude niet ongeraeden syn dat u Ed. 2 à 3 scheepen
wegh uytsenden om te sien off men dien ...
aldaer oude packen off te syn pak aff 40 duysend ...
... van voornemingh ...

t Engels Schip de Phenix voorn: nadat het laet-
aenseen, sal niet verder cunnen vertrecken, wegens
hare eygen particuliere negotie, 'shalven, als
toecoomende Maendagh. —

Sullen ons devoir doen om partij bintrottingh
op te coopen, wanneer een partij bij een versamelt
hebbende, sal u Ed:lus adviseren,

Hiermede,

Ed:le Erentfeste Hooghachtbaare Manhafte, —
wel Wyse voorsienige ende seer generouse Heeren
nae onse nedrige groete bevelende u Ed:lus gesa=
mentl: in Godes heylsame bewaringe en verblyve
altijt —

Ed:le Hooghachtbaare en gebiedende Heeren,
U Ed:lus Schult verplichten en geringen dien[t],
Was geteeckent,
Willem Caef

was gedateert
Bantam inde
Nederlantse Logie
den 25 feb Ao 1672.

Coll:

25 à 30 koppen en 8: à 10: stucken geschut na mijn oordeel

ten sonde niet ongeraden sijn dat u Ed. 2 à 3 schepen d[illegible]

wegh uytsende om te sien off men dien Engelsen

aldaer conde packen ofte sijn vat aff te snijden [illegible]

[illegible] aldaer [illegible]

geroll^t
35

Aenden Edle heer Joan maetsuycker
gouverneur generael ende d E: E: h^rn
Raaden van India —

Edle Erentfeste hooghacht-
baare manhafte wel wyse
voorsienige ende seer —
genereuse heeren = —

Edle hooghachtbaare en gebiedende heeren =

Den 25^en des verleden maent februari —
met de chialoup de Roos is myn —
laeste schryven aen u E: hoogh acht
baerhedens geweest, verleden Sondach
tegens den avondt is t Jonck vanden
Sabandair Caytsoe Comende van maccauw
op dese Rheede g arriveert, thelve is
gelaeden met Radys china spiauter,
chinese lanck was chienes papier, —
gout draet tee, rouwe zyde diverse —
zyde stoffen als party porceleyn en —
yzere pannen, de quantiteyt kan tot
noch niet wel te weten Comen inde
dertich tartarse geschoore Chineese
Coopluyden zyn dairmede oock over
ge Comen een kleen Jonck die de —
anachada van boven gemelte Jonck
in maccauw voor 3000: teyl heeft
gekoft

gekoft is mede wel gelaeden met ~~met~~
dese tegelijck vandaer vertrocken
twelcke dagelijcx werde verwacht =

Det twee siamse scheepen hebben boeten
haer koeper tin spiauter en party-
potten noch omtrent 50: pls oliphants
tanden aengebracht, maer alle meest
kleene stucken

Verleeden saterdach zyn alhier door-
chineesen als bataviase vrijburgers-
drie vaertuygen gelaeden met adys China
chineese lanck was 7 à 8: picol Roobar-
ber en een goede quantiteyt muskus
aengebracht endeselve aende Engelse
vrunden vant schip de phenix verkoft
excepto de Roobarber die den burger
Robbert chilliart toe Compt. gemelte
schip de phenix is gister morgen eerst
onderseyl geraeckt,

Vierdagen verleeden ben ik naer-
ponbangh om de Coninck te spreken
gevaeren maer conde doemaels door
indispositie van dien vorst, geen
audientie krygen kreegh echter kej-
aria die aldaer present was te-
spreecken, en diende dien heer aen,

hoedanich

hoedanich dat int huijs van pangerangh
koelongh valse dubbelties geslaegen
wort waer bij de bataviase Ingesetenen
groote schaeden met sulcke vals gelt
comen telijden, en versochte den —
Coninck sulcx gelieve aente dienen
op dat deselve mach ver boden werden
kij aria beloofde den Coninck tesullen
aendienen hebbe den sabandaer Caeijtsie
mede daer van bekent gemaeckt dien
heer gaf tot antwoort, dat hij eenige
dagen verleden den Coninck daer van
heeft geadviseert en bekent gemaeckt
maer den Coninck soude geseijt hebben
dat de dubbelde stuijvers alhier op-
bantam geen gelt en was dat in zijn
lant ganckbaer is dier halven mochte
die van Bata daer op letten wat datse
ontfangen en den Invoerder af uijt-
gever daer over tot exempel van-
anderen soude straffen, mijn is
voerde waer heijt aengedient dat
genoemde dubbelties door een —
fransman dat een smit is en —
verleeden jaer door de hr Caron —
tot dienst vanden Coninck alhier
gelaeten, en thans int huijs van
pangerangh

pangerangh Coelongh logeert door-
hem gepracktiseert en geslagen wert
en gemelte pangerangh heeft oock
sonder twijffel zijn voerdeel daer van-

Heeden morgen is een vaertuijgh door
een moor genaempt keyna met 25=
packen diverse sorteeringh Engelse
kleeden afgelaeden, en is daer mede-
over Japara naer maccasser ver-
trocken

heeden avondt vertreck meester pieter
kouk tweede persoon vand' Engelsen
naer Costy om sijn selver wat te
vermaecken alsoo hij langhen tijt
sieckelijck is geweest Sedert 5. dagen
zijn 7. vaertuygen van Sillebaer=
gelaeden met peper, in dese revier-
gearriveert

Den matroos Jochim Sandersen bij-
van Coninex 6e alhier ten Comptr-
bescheyden is op Een deses inden heere
gerust hier mede &a onder stont
UEd'lns schult verplichten engeringen
dienaer was geteykent, W. Caeff ter
side stont Bantam inde neder
lantse logie den 3en Maert 1672=

Aen den e:d: heer joan maetsuijker
gouverneur generael ende d'e:d:
heeren raden van india.,

Bantam

Ed: erntfeste hoogachtbare
manhafte welwijse voorsie,,
nige ende geneerdige heeren

Ed: hoogachtbare en wel gebiedende Heeren.,

op 3e desde is mijn laeste schrijven aen
uEdle gewoest, sedert is den coninck met alle
sijn adel van pontangh, sidende sijnde wedder
om huijs gearriveert, en leijt tot heden nogh
sieckelijck te bedde, de jonge sultan die blijft
nog bij voornemen, om den paep te worden
en laet hem door den maccassaerse paep die
in mecka geweest is uijt haere alcoran
onderwijsen hij heeft alle sijn volck soo mans
als vrouwen bevolen en gelaste, haer oude
Javaense dragt afte te leggen, en voortaen op
sijn mochaese manier te moeten gekleet
gaen 'tweelck wert bij menigte van sijn volck
nagekomen worden maer tis tegens den ouden
coninck sijn wil en sin, ik schrijve ogter dat
hij sulcx tot nog niet en wilde scheiden, maer
seijde dat sijn soon ogter geck te worden, omdat
hij den nieuwe handeringh van kledingh in
sijn lant brengt en ooq dat hij de regeeringh
niet en begeert te aenveerden dierhalven is

den

25 à 30 koppen en 8: à 10: stucken geschut na mijn oordeel
ten soude niet ongeraeden sijn dat u Ed. 2 à 3 scheepen d[illegible]
wegh uijtsenden om te sien off men dien Engelsen
aldaer conde packen ofte sijn vat aff te snijden [illegible]
[illegible] [illegible] 't selve aldaer in[illegible]

den koninck van voornemingh [?], sijn [illegible]
soon te krijgen tot koning van Bantam, ——
hoedanig datter nog niet t'een en 't ander sal
lopen salden tijt leeren., ——

'T Engelse schip de Phoenix nadat 't mede anckers
verloren heeft, is weder op g:de Delese [?] ende straet
Sunda geraeckt.

Twee dagen geleden is alhier, na dat 36. dagen
op wegh is geweest, een particulier Engels
schipie genaemt den Dolphijn, groot omtrent
50: lasten, met eenige Engelse bevolckers als
15 à 16 portugese coopl.en mede [?] hare ——
coopmanschappen op dese rhede g'arriveert,
dese brengt tijding dat d'Engelse ~~schip~~
vrinden, aldaer buijten op 't Land van Sikatta [?]
gekregen hebben, en dat de Fransen van voor-
neming waren, met 10 schepen nade custe van
Malabaer te streken, indien sij aldaer tot
haer voornemingh niet conde geraecken, soo staen
se hier omtrent dese contreije te komen; het
sal apparent om 't eijlant Banca [?] wesen [?],
d'heer Caron heeft stellen [?] laten op sijn aen ——
wesen [?] alhier wegens den Sabandaer Cadijt [?] hoe
te kunnen gegeven dat hij lijgerden van dit
jaer wederom stout te komen op Banca [?]
int besit te nemen. ——

Voorders [?] hebben wij omtrent drie maenden ——
geleden, eens moors schip, omtrent [?] vergaerd [?]
die costel.en geladen was geroost en op

Jangabadr [?]

38

vrankebaer opgebragt meester ten Capiteyn
vandesen waert sijn schepie die op de cust
van orixa is gebleven, heeft wederom een
kleene schepie gekogt en staet ~~wederom~~
daermede dagelijcx hier te comen. meester
Edwaert Locke en de Jonge Winter hiermede
een schip van 200 lasten groot, geladen —
met kleeden op 20 gl. jongst leden van —
masulipatnam vertrocken met voornemingh —
haer ladingh op Batavia te brengen, en van
daer haer verder reijs naer Maccauw te
doen. den Coopman Jan Bringhman die hedel
haer met sijn schepie eenige vragt goederen
voor de engelse alhier heeft aengebragt
heeft sijn schepie in Bengale verkoft, en —
aldaer wederom een grooter mede staets gekoft,
en staet met vragt goederen mede herwaerts
te comen. ——

een chialoup toebehoorende den Hollander kedij
mede Succadana is drie dagen verleden, geladen
met 150 picols benjuwijn comende van padang
op dese rhede gearriveert 15: cattijs camphora
Baros is niet genoemde vaartuijg door den Saban,
daer, uijt gehaelt en geconfisqueert waer of
schijnt desen Hollander misnoegt te sijn —
Jonck van den Sabandaer Cowitsoe, uijt maccauw
jongst aengecomen, sijn lading bestaet
soo als voorder waerheijt hebbe connen bevinden in

90 à 100 pls. radix China
90 à 50 do. Spiauter

25 à 30 koppen en 8: à 10: stucken gesocht na mijn oordeel
ten soude niet ongeraeden sijn dat u.E. 2 à 3 schepen di[illegible]
weder uijtsenden om te sien off men dien Engelsen
aldaer coude packen ofte sijn pas aff te snijden [illegible]
[illegible] mindere schepen aldaer [illegible]

25 à 30: p.s rouwe sijde
10 à 12 d.o flos d.o
eenige picol sdiverse drooge kruijden voor
medicamenten
50: p.s sineesche lanckwaes bij d'engelsen veel
gesochten.
90 à 50: cattijs muskus
20: à 30: picol thee
1000 St.: soo damasten als andere sijde
stoffen
500 St.: groote als kleijne quitasollen
200: coffers sdiverse pannen, partij porceleijne
schotels, piringes en commen als nog eenige
andere kleenigheeden, meer sijnde 100 picols
peper, die nat en bedurven sijn geworden
brenge wederom te rugh,

een schuijt wedüwe van een portugees, woonen,
achtig op Batavia genaemt anthoniegue, is
alhier, 10 dagen geleden, met een besonderen
pass vand' h.r hontfanger gecomen, om haer
affaire te Ligoor aengecomen die Juffrouw
is haus niet gewegen wederom naer Bat.a te
keeren maer is van voornemen, van hier, direct
"ligh naer Japara te vertrecken; mijn is voorde
waerheijt geseght datse om eenige schulden die
sijn op Batavia heeft haer selven uijt soecken
figarioff te maeken.

een Chinees genaemt Sechiancko alhier woonach
tig, heeft de moeder aen u.E: om een zeepas voor
sijn schialoup die omtrent 35 à 90 last groot is
naar Cambodia gelieve te begunstigen: hiermede e.a.
getek.t 16: Caat — Sr. Enoch Stout Bantam in de nederl. logie 13 meert 16[illegible]

Bantam.

gecolᵗ 39

Aenden Edle Sr. Joan maetsuijcker gouverneur generael ende d'E: E: Heeren Raeden van India

Edle Erentfeste hooghachtbaare manhafte wel wijse voorsienige ende seer genereuse

Edle hooghachtbaare heeren Heeren

Dese weynige regulen sullen eenlijck dinen, om uE. hoogh achtbaerhedens bekent te maecken tarrivement van t deens schip de fortuijn comende van tranckebaere met verscheyde moorse vracht goederen, dese nevens gaende missiven aen uEdlens geconsigneert is mij soo opstont door desselfs resident monsʳ machiel machielse ter handt gestelt sij de last hebbende van haer commandant om deselve sonder toeven aen ü Edlns over te senden dierhalven sendent tselve aen uEdlns pʳ een expres vaertuijgh over booven gemelte schip is van tranckebaere op 15 februari jonghst leden ver+trocken dat de deenen een groot moors schip genoomen hebben is waer, maer niet soo costelijck gelijck in mijn laeste aen ü Edlns hebbe geadvijseert

Desen vorst leijt noch sieckelijck te bedde hier mede &c onder stont uEdlns dienst verplichten engeringen dinaer was getijckent W. Caeff. ter zide stont Bantam inde N: loge den 18en maert anº 1672: smorgens de klock 7 uuren

25 â 30 koppen en 8: â 10: stucken geschut na mijn oordeel
ten sonde niet ongeraden sijn dat u E. 2 â 3 schepen d[illegible]
wegh uytsenden om te sien off men die in dugt en[illegible]
aldaer conde packen ofte sijn wat aff te snijden [illegible]
[illegible] schepen aldaer m[illegible]

25 à 30 koppen en 8: à 10: stucken geschut na mijn oordeel
ten soude niet ongeraeden sijn dat U.E. 2 à 3 schepen d...
wegh uijtsenden om te sien off men dien Engelsen
aldaer conde raken ofte sijn vaer aff te snijden ...

Bantam

Aen den Ed.le Heer Joan Maetsuijcker
Gouverneur Generael ende d'E: E: Heeren
Raaden van India,

gecoll.t 40

Ed.le Erentfeste Hooghachtbaare
Manhafte wel wijse voorsienige ende
seer genereuse Heeren,

Ed.le Hooghachtbaare en gebiedende Heeren

Den 10.den deser is mijn laetste schrijvens, nevens een pacquet met brieven, door het Engelse chaloupje de fortuijn van tranchebaar aengebracht, aen U Ed.len gesonden.

Den tollenaer keijnebe soeradana is nu 9: dagen geleden in Comp.s logie verscheenen, en ons aengedient, hoedanich dat den fiscael op padangh, uijt sijn vaertuijgh die Jonght van daer alhier gearriveert is, 15: Cattijs Campher baros aengehaelt en geconfisqueert heeft, en dat het selve onrechtmaetich, soude geconfisqueert sijn, en seijde dat sijn Anachoda van den sabandaer, om selve te mogen koopen, permissie gehadt heeft, ('t welcke voorwaer niet te gelooven is) dienvolgens versocht genoemde tollenaer, aen U Ed.le ootmoedelijcken dat de 15: Cattijs Campher wederom mach gerestitueert worden; bovengemelte keijnebe soeradana versochte ootmoedelijck noch aen U Ed.len, om hem met vijf zeebrieven voor zijn eijgen particuliere gelieve te begunstigen namentlijck,

2: Jonken naer maccauw {kongnouw / pookin} 2: anachodas
1: d.o naer malacca, de anachoda is gen.t Boncko.
1: d.o naer Cambodia, de anachoda is gen.t kincko.
1: d.o naer quinam, de anachoda is gen.t Floocko.

Ed.le Heeren van dese 5: voorsz., zijn alhier tot noch maer twee, die den tollenaer toecomt,
dat is 't eene die Jonght uijt tonkin, en 't ander den Chialoup van padangh aengecomen zijn,

de

25 à 30 koppen en 8: à 10: stucken geschut na mijn oordeel
ten sonde niet ongeraeden zijn dat U.E. 2 à 3 scheepen die
weg uijtsende om te sien off men dien Engelsen
aldaer conde packen ofte zijn ... aff te snijden ...
... aldaer ...

de andere drie sullen noch op de Cust van Java eerst
gehoort worden, dienvolgens kan niet gelooven dat
genoemde vijf passen, voornamentlijck die naer maccauw
en quinam, voor genoemde Soeradana sal zijn,
maer wil eerder gelooven, dat voor eenige Cocchinsal
Chineesen sullen wesen, den Sabandaer hadt het soo
seer mijn voor de waerheijt geseght, dat kleijnebe
tracht twee passen van U Ed.le te becomen op zijn
naem, nadde noort, om voor twee Cocchinjaes Joncken
te dienen, die op de oost Cust van Java klaer leggen,
om daermede naer taijoan te vertrecken, soo zijn hier
ooch verscheijde andere Chineesen, die van dien eijgent te
geweest zijn, te meer, zij willen ooch niet gelooven
dat kleijnebe in soo een korten tijt 3: Joncken die bequaem
sullen sijn om nae de noort te versenden, te coop sal
kunnen gevonden werden.,—

Desen vorst is van voornemingh om van dit Jaer drie
besendingh te doen, te weten, een nae manilla, een
naer Japan, en een naer maccauw, 't kleijne schip
van den Coninck is verleden maendach, om den groote
Jonck en den scheepie, die op Rambangh klaer leggen,
van daer te halen, vertrocken.—

Den nieuwe Jonck groot omtrent 80: last, die nu
ongevaer 8: maenden in dese revier gelegen heeft
toebehoorende een Chinees genaemt Sacho, alhier woonach-
tich, wert weder klaer gemaeckt, om naer maccauw te
vertrecken.—

't particulier Engels scheepie van Madraspatnam
aengecomen, heeft alhier aengebracht met 250: packen
met geschilderde kleeden als geblekte en bruijne blauwe
lijwaten, partij Commijn en curt staef ijser, den
Capiteijn is een nederlander genaemt Cornelis
Wanmaker, hij heeft den Coninck van Golkonda verscheijden
Jaren achtereen anderen voor Constabel gedient de
Engelse vrunden alhier, hebben daermede niet een pack
kleeden, soo voor haer eijgen particulier, of haer Comp.e
weegen gekregen,. genoemde Capiteijn heeft niet

een

den Sabandaer geaccordeert voor zijn geheele
ladingh, voor de somma van 700. Rds. de particulie-
re Portugeese Coopluijden, die daermede zijn aengecomen,
hebben een goede partij fijne goebares en Sarassen
aengebracht ./. ——

'T Engels Schip de Fortuijn heeft alhier over de 500. groote
packen met diverse lijwaten en geschilderde kleeden
aengebracht, maer van sulcke ontrent 200. packen
alhier aen landt brengen, en met de resterende stucken
toecomende weeck, naer Japara te vertrecken ./. —

Meester Bon is alhier van Ballesoor twee dagen geleeden
of geleeden maendach avondt, met den Engels
particulier scheepie genaemt de goede hoop, op dese
Rhede gearriveert, dese brenght ontrent 150. packen
met diverse kleeden, de helft daer van zijn Japanse
sorteeringh, soo van Alegias als taffachelaes. zijnde
't geene desen agent verleeden Jaer heeft
ontbooden, voorts heeft niet anders in als weijnich
salpeter en Commijn. 't Cargasoen vant verblevene
schip vanden Coninck, isser niets van terecht
gekomen, maer alles aldaer vande mooren
geroost, ik hebbe mr. Bon nae brieven aen U
Edle gevraecht, seijde van geen gehadt te hebben.-

Dit is een armeniaense Schip comende van
manilha, op dese Rheede mede g'arriveert, brengende
een goet Capitael van Spaense realen als partij
gout, en ooch een gedeelte van zijn kleeden
die aldaer niet wel gewilt zijn geweest weederom
te rugge; 't is 't eijgenste schip die nu drie Jaeren
verleeden uijt Suratta nae gemelte plaets is
vertrocken, het heeft in dien tijt van manilha,
een tocht naer tijmoor en van daer weederom op
manilha gedaen ./. op manilha stont alles
noch in goeden standt twee gallioenen met en

goeden

25 à 30 koppen en 8: à 10: stucken geschut na mijn oordeel
ten sonde niet ongeraden zijn dat u Ed. 2 à 3 schepen
nog uijtsenden om te sien off men die Engelsen
aldaer conde racken often sijn vat aff te snijden
... criminal 'selve aldaer in

goeden partij Spaensche realen waeren uijt nova
Spanje aldaer g'arriveert, den gouverneur die
over twee jaeren gebodeijt ende gevangen, van
manilha naer Spanja is gesonden; is ondertusschen
comen te overlijden, boven gemelte armenier is
van voornemingh in toecomende aug.o van hier
directelijk naer Suratta wederom te keeren/.
Een van onse matroosen genaemt pieter pieters
van medenblick is op 21:en deser in den heere
gerust/.
Deses voort is thans wat frisser geworden/. —
Sedert 9: à 5. dagen zijn alhier van de Chineesen
over de 100. kisschens Japans Cooper van Cotsu
voor de Fransen aengebracht; en op gisteren
door den engelsman 75. kisschens
Des vaertuijgen geladen met peper zijn
sedert verleden Sondach van Lampon, in dese
rivier g'arriveert/. —— Hiermede &c.a onderstont
Ed.le Hooghachtbare heeren u Ed.le dienstwillige
en geringen dienaer. was geteekent
W. Caeff ter stont Bantam inde nederlantse logie
den 23.en maert A.o 1672: lager stont Ed.le heeren
soo als dese voorentaende geschreven is, arriveert
alhier ter Rheede tegens den avont, 't Jacht de
Grundel, waermede hebbe u Ed.le missiven
van 10:en deser gedateert wel ontfangen. — —

gerolt

Aende Edle Heer Joan Maatzuyker
gouverneur generael ende d' E. E. Heeren
Raaden van India;
ontfa pr d' Locken de grundel
den 29e maart 1672. —

Edle Erentfeste Hooghachtbe
manhafte, wel wijse voor-
sienige ende seer geeerde
Heeren;

Edle Hooghachtbaare en gebiedende Heeren; —

Den 8e deses is mijn laest te schrijven
aen uEdlens geweest, waerin geadvijseert
't gepasseerde, tot dien tijt, de Locken de grundel
is op dien eygenten avondt te deser reede
g'arriveert, waermede becomen uE: —
Hooghachtbaere Edlens missiven van dato 18e
deses, en op gisteren tegens den avondt hebbe
noch twee missiven van uEdlens van den —
jnkomt, gedateert den 29e deses, mede pr
Jawaens vaertuygh wel ontfangen, waer
uijt gesien, dat u Edlens de peper, wederom —
op sijn oude prijs van 6 Rda 't picol, hebbe —
geliewen te stellen, 't welcke ooch op —
stondt aenden sabandaer als aen andere
Cooplieden hebbe bekent gemaeckt, de —
Cooplieden schijnt niet veel daer na
te willen luijsteren, omdat het met
Realsch kleeden, betaelt sal worden, de —
Zijlieden klaers daermede, alreede geen
wegh en weeten, om 't selve te ventieren;
soodanich de Cooplieden noch sullen —

resolveren

25 à 30 koppen en 5: à 10: stucken geschut na mijn oordeel
ten sonde niet ongeraeden sijn dat U.E. 2 à 3 schepen de
weg uijtsenden om te sien off men dien Engelsen
aldaer conde packen ofte sijn pas aff te snijden
... eenmael ... aldaer ...

geresolveert, sal den tijt leeren, omtrent de —
2000: baren peper sijn jegenwoordigh bij —
verscheijde coopluijden, in voorraat, die men —
voor contanten wel sal connen krijgen;
d' Engelse hebben alle de peper, die van dit —
jaer van Sillebaer sijn aengebraecht, de —
quantiteijt van omtrent 1200: baren, voor
eenderde kleeden en tweederde contant
opgekoft en in haer packhuijsen opgeleght
de fransen sullen mede in contanten partij
van deselve gaern soecken op te koopen,
die vrienden hebben reets twee a 3: wint
moulens om de peper te sifteren gereet, —
maer ick geloof, dat se met den inkoop, soo
langh sal wachten, tot dat de van haer —
schepen hier sullen gearriveert sijn, waer
na sij ooch dagelijcx om uijt sien, Ick hebbe
mede op het aenschrijven vanden Sabandaer
Monsr. ockers. soo wel aende Batavias als
andere coopluijden, bekent gemaeckt,
dat voortaen geen vremde kleeden op Batavia
sal mogen aengebraecht werden, op —
confiscatie derselve, dese tijdingh kwam
de heeren Engelse en andere particuliere
coopluijden, niet wel in haer ooren; —

Den Sabandaer Cadijtsoe heeft —
60: corgie gebleeckte guijnees vande
particuliere Engelse scheepie tegens
64: Rds. 't corgie ingekoft de geschilderde
kleeden, sijn raus op den seer lage
maert, en wert ooch niets dat de —

pijnne

prijne waert is, door de particuliere coopluyden
verkoft, de Fransen beijde, oock met laken
Suratse kleeden sitten;
Voorts, genoemde Sabandaer versoeckt —
uijt Conincx naem, dienstelijck aen UEdle:
om vier Zeebrieven voor zijn scheepies
en joncken, te weten, twee naer japan
1: naer Manilha, en 1: naer Maccauw —
waermede sal deser voort aen de Cortesij
geschieden, d'Edle Heeren, soodra als den —
Coninck wat aen de buyten landt begint
te coomen, sal niet naer laeten, om dien
voort soecken te spreecken, en beleeft te
maecken, wegens 't valse munt die alhier
op bantam geslagen werden, [illegible] —
Coopluijden en nieuw aencomende persoonen,
werden dagelijcx alhier met dat valsgelt,
soo door Chineesen en javanen, daermede
bedroogen;
Ick hebbe den Chinees Sanecko wegens
sijn versochte pas naer Cambodia aen-
geseght, dat hij of sijn anacoda naer Bata:
moet gaen, om 't selve te versoecken, hij
beijt UEdle voor de presentatie danckbaer,
en sal op 1: dach of 2: persoonlijck opgaen,
om aen UEdle daerom te spreecken; —
Met de Coocken de gemelt becomen UEdle
onder cognossement van deselve opperkoopen
2000: bossen bintrottingh en 1000 potten met
wit calck, voor de fabrijck, costen —
met oncosten ƒ 953: 5: -: gelijck UEdle
bij de nevensgaende facturen gelieven

te

25 à 30 koppen en 8: à 10: stucken geschut na mijn oordeel
ten soude niet ongeraeden zijn dat UEd. 2 à 3 scheepen d[illegible]
wege uijtsenden om te sien off men die Engelsen
aldaer conde packen ofte zijn pas aff te snijden [illegible]
[illegible] mijnael (?) 't volck aldaer m[illegible]

te brengen, en sal 't Comptoir bat.a daer voor
debiteeren; meerder partij bintrottingh is zijn
tans alhier niet te bekomen, soodra als
der partij aengebracht werden, sullen ons beijver
doen, om 't selve te bemachtigen, met genoodmeede (?)
heeren, gaet, mede een slaeffn van 14: à 15 jaren
out, toebehoorende een mardijcker op Batavia die
over 4: à 5: maenden volgens seggen van den jongen
door de javanen van tangerange is gestoolen
en op gister avondt, door een ander fugitive
slaeff inde Logie gebracht, hebbe 't aen Ed.e
om ordre daer aen gedaen, versoecke dat UEd.e
den eijgenaer 't selve in comp.s Cassa, wilden
om geliever te laeten betaelen;

Hier mede is alhier door een Chinees, van
Cortij aengebracht, 130: kisjes met japans
staeff kooper; hier mede Ed.e onder 't Compt.
d'Ed.e hooghachtbare en gebiedende heeren
UEd.s dienst t' verplichten en geringen dienaer;
waeronder Gestelt (?); W: Caeff.en; ter zijde
stondt; Bantam inde N: Logie den 26 3.
maart a.o 1672;

gecolationt 49

Aenden Edle heer Joan maetsuijcker
gouverneur generael ende d'E: E: =
Heeren Raaden van India

10 april sondagh naer de predicatie met S.r Simons vaertuijgh becomen =:

Edle Erentfeste hooghachtbaere manhafte welwijse voorsienige ende seer genereuse Heeren ———

Edle hooghachtbaare heeren, —

U Edlens aengename missiven van 8en deses is mijn twee dagen daer aen door den E: Symon Simonsz wel overhandicht, sedert mijn laeste van 26en des verleden maents is alhier ten hoove niet adwijseerens waerdich voorgevallen, de Coninck is noch sieckelijck en onthout sich binnen, dien vorst heeft toegestaen om peeper te mogen uijt voeren soo heeft zijn E: Symonsz van diverse cooplüijden, tegens 16: Rxs p.r ~~bhaer de~~ p.r bhaar contant, over de 1000: bhaer in gekoft en heeft zijn scheepie nevens noch 3: vaertuijgen met omtrent 1000: picols afgelaeden, en staet daermede heeden avondt naer Coslij te vertrecken, twyffelen niet of de 2000: bhaer sal in corten door gen: Symonsz aen d'E: Comp.e geleevert worden of ten zij dat den sabandaer (: 't gene niet wil verhoopen :) den uijt voer vant selve mochte comen te stutten d'

Engelse

d'Engelse vrunden beginnen alreede daer in
haar staert te roeren —

tportugees scheepie die over 3: dagen verleden —
uijt maccau alhier is aengecomen hebbe van
desselfs arrivement doen maels aenden E: —
Sabandaer monsr ackers per een kleen brieffken
bekent gemaeckt, tis teijgenste scheepie die de
portugeesen verleeden jaer vanden vrijburger
boulan gekoft hebben den den Captn is —
genaemt m: de Silva en is pas half gelaeden
met party radix china lanckwas spijouter,
zijde, zijde stoffen tee en ijsere pannen
als eenige andere kleenicheden meer, die
van maccau hebben een Complement
brief aen desen vorst geschreven nevens —
een present van 4 ps: goude rollen ten
bedraegen van omtrent 90 Rs waer bij —
wert oock versocht indien zylieden eenige
Contanten tot ladingh van haer scheepie
mochte vandoen hebben dat desen vorst
tselve gelieve te verstrecken met belofte
tegens 20: percento wederom terestitueeren
maer geloove eerder inplaets van eenigh —
verstreckingh te doen dat desen vorst
haer over de 4000: Rs sal doen betaelen —
en dat over eenige pretentie te hebben
wegens zijn scheepie die verleeden jaer —
aldaer geweest is —

die zyn maij=t op
die van maccauwe
pretendeert

jak —

jck hebbe volgens u Edlns ordre aenden Saban-
daer als aenden tollenaer Secredana wegens
haer versochte passen bekent gemaeckt
die heeren blijven u Edlns voorde presentatie
danckbaer en beloofde wanneer haer joncken
alhier op de rheede g'arriveert zijn tselve
sullen aengeven en u Edlns bekent maecken
tdeens Schip deforluyn is met omtrent
300 packen kleeden 5: dagen verleeden naer
japara vertrocken tparticulier deens-
Scheepie sal binnen 6: à 7. dagen met zijn
voorige last twelcke in timmerhout en
weynich cooper en gout bestaet naer
trancke bare vertrecken

tEngels scheepie die van pallecoor jonghst
is aengecomen heeft boven de 150: packen
kleeden noch 200: picols comyn ingehadt
en staet daer mede als noch met
party cleeden morgen avondt naer
Rambangh te vertrecken met jntentie
om tscheepie aldaer wat te vertimmeren

tkleene jonck vanden Sabandaer is van
maccau op sirrebon vervallen en van
dese weeck op dese Reede g'arriveert,
zijn mede gebracht ladingh bestaet
in 300: picols Radijs china lanckwas
partij spiauter, roobarber en eenige
zijde stoffen, als oock partij poetsiock

die

die nat en bedurven zijn geworden en —
op maccau niet en hebben cunnen verkoopen
Bint Rottinghs zijn tot noch niet te bekomen —
Soo dra alsser party aengebracht werden —
Sullen ons debvoir doen om tselve te bemachtigen
en wanneer een partij versamelt hebbende
uEdlns daer van om gehaelt te worden —
advijseeren hiermede etc.a onderstont —
uEdlns schult verplichten en geringen dienaer
was geteijckent WCaeff etc.a ter zijde stont —
Bantam inde nederlantse logie den 8 april —
Ano 1672:

gecol:t

Aen den Ed:le Heer Joan Maetsuijcker
Gouverneur Generael ende d'E:E Heeren
Raaden van India/. —

ontf. 20 april p:r
Javaans vaartuijg

Ed:le Erentfeste Hooghachtbaare
Manhafte wel wijse voorsienige
Ende seer Genereuse Heeren/. —

Ed:le hooghachtbaare Heeren/. —

U Ed:lens aengename missive van 19:e deses is mij nevens den pacquet brieven aende opper= hoofden van Tegenapatnam geconsigneert p:r den kleenen Chialoupe, op gisteren nae de middach, wel ter handt gestelt; maer tot leet wesen hebbe de selve aende Deense Capiteijn niet connen bestellen, dewijl 't schip [illegible] woensdach avont is vertrocken, en op gisteren na het seggen van de vrienden, de straet Sunda is uijtgeraeckt, dienhalven sende aen u Ed:lens genoemde pacquet p:r dese Chialoupe wederom terugh/. —

Den Portugeese Capiteijn de Silva, heeft met den Sabandaer voor den tol van Zijn gehele ladingh geaccordeert, voor de somma van 500 R:a en ooch gepresenteert 1000 R:a, tot afcortingh van Conincx pretensie, te betalen, beloovende de resterende 3000: in twee volgende Jaeren mede te voldoen, of de Coninck met dese presentatie te vreden sal wesen den tijt sal leeren./ —

Eergisteren Zijn van hier twee vaertuijgen geladen met 1000 picols peper voor Rekenq:

van

25 â 30 koppen en 8: â 10: stucken geschut na mijn oordeel
ten soude niet ongeraden zijn dat u.E. 2 â 3 schepen d...
Oegh uijtsenden om te sien off men dien Engelsen
aldaer conde packen ofte zijn raet aff te snijden ...
... 'tselve aldaer m...

monsr. Sijmonsz. naer Corttij vertrocken, en dagelijcx
werden noch meer door de Suroosten van gemelte
zijn E. Simonsz. ontfangen, twijffele niet of de
quantiteijt van 2000: baar, sullen wel bemach-
tight werden, wedder acht dagen sijn hier noch,
soo van Campon en Sillebaer over de 900: baeren
aengebracht, Pangerangh Codlangh verwacht
dagelijcx 4: à 5: groote vaertuygen met deselve
greijn geladen van Sillebaer, en is oock
genegen 'tselve aen den E. Simonsz. te leveren, —
Gister morgen is de tweede persoon mr. Couch,
van Bata. wederom thuijs gecomen, en heeft mede
gebracht over de c'o Jacobs Spiedenter en 30 à 40 le-
[illegible]wijn/. d'Engelse vrunden hebben gister
avont tijdingh gekregen, van een barck die
inde Straat Sunda g'arriveert is, en is op 25:
septemb.er jongst leden in Compa. van noch
2 andere schepen uijt Engelandt vertrocken,
dese brengt tijdingh dan in Europa met de kriste
potentaten, noch in goede vrede en alliantie
zijn, voornamentlijck met de Franzen en onse
heeren Staten, en dat de onlusten en questien
die te vooren geweest zijn, aen wederzijts
geslecht en bijgelegt souden wesen; gemelde
schipper heeft de Caap de Bona esperance mede
aengedaen, alles stondt daer noch wel, een van
onse schepen is inde baaij, soo als dese onder
zeijl gingh, g'arriveert, aen St. Jago hebben se
vier Nederlantse schepen, die mede naa
herwaerts gedistineert waeren, ontmoet en

gespreijt

gepredict; Ued:le heeren dit zijn alle nouvelles die voorleden vaertsoen hebbe cunnen vernemen, d' Hr agent heeft de principale brieven noch niet ontfangen, sijnde daermede hetse meer ter hooren compt, sal u Ed:les metter spoet adviseeren. —

Den sabandaer Cadijtsee is van voornemingh in begin van toecomende maent, een joncq naer maccauw af te despecheren, dierhalven soeck genoodsaeckt Hr uijt Coninckx naem aen u Ed:les oodmoedelijck hem met een zee-brief na maccauw gelieve te accommodeeren, den anachoda die daermede sal steecken, is eergisteren nae cortij gestrocken, om selve aen u Ed:les mede te soecken. —

Den tollenaer keijnende Secreedana soeck mede seer oodmoedelijck aen u Ed:les om drie zeebrieven te verleenen, twee nae maccauw en een na malacca de anachodas: die daer mede sullen steecken, zijn Chineesen die hier heel wel bekent zijn, en steecken hedden avont, om geene reden en soeck nae Cortij; de joncken en zijn hier noch niet g'arriveert, maer werdt dagelijckx van Rambangh verwacht. —

Verscheijde vaertuijgen geladen met timmer-hout suijckeren, padij, rijs, tammerijn,

ajuin

25 à 30 koppen en 8: à 10: stucken geschut na mijn oordeel
ten sonde niet ongeraeden zijn dat uEd. 2 à 3 scheepen d[illegible]
wegh uytsenden om te sien off men dien Engelsen
aldaer conde packen ofte zijn rab aff te snijden [illegible]
[illegible] volck aldaer m[illegible]

ajuin, looch &ra comen dagelijcx van doort,
in dese revier, de Coninck leyt noch siechelijck
te bedde, dierhalven isser oock niet des advijserens
waerdich ter hand gepasseert/. Sint rottinghe
zijn tegenwoordich op Bantam niet te
krijgen./. Hiermede etc.a onder stondt uEd.lens
schult verplichten en geringen dienaer was
geteeckent W: Caeff ter zijden stondt
Bantam inde Nederlantse logie den 16.en april
1672. -

Bantam

Aen den Ed.e
Heer Joan maetsuijcker
Gouv.r gener.l ende de E.E.
heeren Raden van India

ontfangen 28 april
p.r Jasaens vaertuijgh

Ed.e Erentfeste hoogacht.b.e
manhafte wel wijse voorsie"
"nige ende seer genereuse
Heeren

Ed.e hoogagtbaere en gebiedende Heeren

Op 16 deser p.r comp.a s schuijt onder opsigt van den quartiermeester Luben is mijn laaste nevens een packquet brieven van u.E. hoogh agtbaarheden aan d'opperhoofden van tegenne patnam geconsigneert aan u.Ed.e gewesst maar tot leetwesen is genoemde schuijt nadat het op gisteren tegens den middagh ontrent de groote combuijs door een harde wint en holle zee omgeslagen is op heeden tegens den avont door een javaans vaartuijgh in dese rivier aangebragt. mast zijlen riemen en brieven zijn verloren de p.to (volckie) godt danck nog fris en wel mede zijn aangecomen de copia van mijn brief, waar bij u.Ed.e van't alhier gepasseerde geliefde te hooren nevens drie

matroosen

25 â 30 koppen en 8: â 10: stucken geschut na mijn oordeel
ten soude niet ongeraden sijn dat u Ed. 2 â 3 schepen ...
wegh uytsenden om te sien off men dien Engelsen ...
aldaer conde packen ofte sijn vaart aff te snijden ...

matroosen en de quantiteijt eetwaren leeven gaar
p[er] dese javaens waarlijck over. de schuijt die de
javanen niet wel kan sleepen, staat u Ed[ele] neffens
de twee andere matroosen die mede op de schuijt
beschreven sijn gevoecht met t'jaght van den
vrijcoopman sijmonsz dat hier opgestelt geamuni-
tioneert is om peper te halen, toe te commen

Ditto is de engelse baark genaamt de saant
op dese weede geamunitioneert hebbe geen andere
nodigh genomen als t'gene in dese nevensgaande
copia van 16 deser geinsereert staat

Den portugesen capiteijn de silva moet volgens
begeerte van den coninkrijck keeren de helft
vant gene desen vorst op die van macauw
pretendeert te hebben dat is 1900 R[eae]l[en] waarmede
schijnt geen capiteijn genoegt te sijn

Een chinesen coopman al hier op bantam
lange jaaren woonagtigh genaamt fockho
soeckt ootmoedelyck aan u Ed[ele] om voor sijn
jonk groot omtrent 60 last dat in dese rebiere
over de negen maanden gelegen heeft met
een zeebrieff na macauw gelieve te
begunstigen. hiermede etc. onderstont Ed[ele]
hoogagt[bare] en gebiedende heeren u Ed[ele] schuldt,
verpligten en geringen dienaer was geteekent
willem caeff ter sijden stont bantam in de
nederlantse logie den 18 april A[nn]o 1632

25 à 30 koppen en 8: à 10: stucken geschut na mijn oordeel

ten soude niet ongeraeden sijn dat u E. 2 à 3 schepen d[illegible]

wegh uijtsenden om te sien off men dien Engelsen

aldaer conde packen ofte sijn val aff te snijden [illegible]

[illegible] Kimal [illegible] aldaer m[illegible]

Aenden Edle Heer Joan Maatsuycker, —
Gouverneur Generael ende d'E. Heeren
Raden van India, —

p.r Javaense vaertuijgh bevoorens 3.e meij 1672.

Edle Eerntfeste Hoogh aghtb.en manhaf
te zeer wijse voorsienige ende seer genereuse
Heeren, —

Edle Hoogh agtbaare en gebiedende Heeren, —

u Ed.ens aangename missiven van dato 28.e des —
voleden maents, is ons twee dagen daer aen door den E. Simons
Simonss: p.r de barken de gevonde ende Schoenster wel aenge„
bragt, —

'T Engels Schip de Saant heeft alhier niet meer aengebragt als
9. kisten met gelt, en van particuliere partij Canarie wijn
in bottels, en is staen weder met 250 packen soo guinees
salempouris en blauwe baftas; en voorts met spec.rie —
afgeladen, en staet daer mede binnen 19. dagen, naer
de noort te stecken, Edle Heeren gelieve de moedelijc —
u E. hoogh agtbaarheidens mijn geliefde te excuseren dat —
ick in mijn laeste advijs, de pertinentie des tijts, wegens
t Schip uijt Engelant, als van de Caep van 't Engels Schip
de Saant niet geadvyseert en hebbe, hebbe nu tot meerder
versekeringe den Capiteyn als den Coopman van gemelte
schepen nader, andermael, afgevraegt, twelcke dese, —
de oprechte waerheijt is, genoemde Schepen is den 25.e —
novembr: a.o 1671. nieuwe stijl in comp.ie van 2. andere —
Engelse scheepjes uijt Engelant gestecken, maer den 21.e octob:
daeraenvolgende, de karcke eerst uijtgevaren en op 16.e
novemb: nieuwe stijl aende Eijlanden van St Jago gearriveert, —
alwaer sij vier hollantsche schepen hebben gevonden, en
naedemael is 't Schip aende Caep de bona Esperanse aengecomen
vandaer naer datse 2. dagen gerust hebben, is den 9 feb:
nieuwe stijl —

25 à 30 koppen en 9: à 10: stucken geschut na mijn oordeel
ten sijnde niet ongeraden sijn dat U.E. 2 à 3 schepen ...
wegh uijtsenden om te sien off men die Engelsen ...
aldaer comende sacken ofte sijn vas aff te snijden ...
... slaet aldaer m...

nieuwe stijl weder vertrocken, en den selven dagh is een Holl.ts
in dese baij gearriveert, maer niet wetende, hoedanigh
tschip genaemt is, voorts en heeft geen andere nieuws
mede gebragt, als in mijn laeste van 18e april Jongst-
leden aen ued.e hebbe bekent gemaect, —

Verleden Saterdagh snamiddaghs, is een Fransc schip
genaempt de Voiture, op dese rheede gearriveert, en is in
compe. van een Engels schip in dato 15 febr. Jongstleden
uijt Suratta vertrocken, de Fransce vrunden hebben —
verhaelt dat in Suratta s' compe. negotie en omslagh
noch alles in goede toestant was, en dat de E. h.r —
Caron in neteeud: gelegen nevens den vice roij met
11. schepen uijt Suratta was vertrocken doch niet wil-
lende melden waer naer toe, insgelijcx mede —
verhaelt datter 8. à 9. Hollantse schepen doenmaels —
aldaer ter rheede lagen. Voors.e schip brengt eenige Suratse
lijwaten en partij Poetsiocq, comijn etc.a maer geen
tarwe, genoemde vrunden verwachten binnen 5. à 6.
weecken noch een nader schip van Suratta, waer —
mede staet, volgens die vrunden haer seggen een goede
quantiteijt van gemelte granen te verwachten, —

Tengels [illegible] Jonckje die van Tajoar op quijnam is aen
gecomen heeft in quijnam tot een buyt mochte laeten,
een p.e muskus, en een p.e wortel niesie, gem.e
Jonckije wort getimmert en gebreekelaert, streckende dat
in compe. vande saant naer de noort mede sal vertrecken

Sedert 10. dagen sijn in dese rivier aengecomen drie groote
vaertuijgen van Sillebaar en 6. van Tampon, volgeladen
met pep.r den E. Simonss: is besich met gem.e granen t' ontfangen
en inde hoecken d' gemelte [illegible] in barquiecken, —

De Coninck is als noch wat sieckelijck en geeft tot
noch geen audientie, —

Hiermede —

Hier mede U.E. onderstont, Ed.e hoogh agtbaare en gebie„ dende Heeren, U.Ed.lens Dienstschuldige en verpligten Dien.r — was geteeckent Willem Caeff ter zyde stont — Bantam in de Nederlantse Logie den tweeden Meij anno 1672. —

25 à 30 koppen en 8: à 10: stucken geschint na mijn oordeel

ten sonde niet ongeraden sijn dat u E. 2 à 3 schepen d[illegible]

wegh uijtsende om te sien off men d[illegible] vogel en

aldaer conde packen ofte sijn vat aff te snijden [illegible]

[illegible] eijnde [illegible] aldaer m[illegible]

Bantam 98 en 51

Aenden Edle heer Joan maetsuijcker gouverneur generael ende d'E.E. Heeren Raaden van India, —

ontf. 4: mey p'. Javaans vaartuijgh —

Edle erentfeste, hooghachtbaare manhafte wel wyse voorsienige ende seer genereuse Heeren —

Edle Heeren, —

Per een Javaens vaertuijgh is ons heeden ter handt gebracht, uwer Edlns twee aengename missiven van gisteren, bij de van een Inhout waer in uwer Edlns ons hebben gelieven te — ordonneeren om eenige nieuwicheden en gedoente der francen &c.a te ondernemen waer toe wij ons — debvoir, na vermogen, seer bedechtelijck bij diverse hebben in twerck gestelt, edoch niets anders — vande vrunden cunnen vernemen als uwer Edlns op gisteren door den Resident willem Caef daer van wijtloopich in zyn brief, benevens andere voorvallende, is geadvyseert waer aen wij ten vollen refereeren onderen tusschen is ons heeden ook voorgecomen, datter wel 19: Scheepen bij den anderen, onder Commando vanden admirael — generael Mons.r de laHee — en den viceadmirael de H.r francois Caron omtrent de Cust van — India soude geweest zyn als namentlyck met 11: à 12: Scheepen den 10: Januarij verleeden uijt Suratta vertrocken en d'andere soo — directelijck uijt franckrijck als van andere plaetsen aldaer zyn bij een gekomen, doch de

france

25 à 30 koppen en 9: à 10: stucken geschut na myn oordeel
ten soude niet ongeraden zyn dat u Ed. 2 à 3 scheepjes [illegible]
wegh uytsenden om te sien off men dien Engelsen
aldaer conde packen ofte zyn vat aff te snyden [illegible]
[illegible] aldaer [illegible]

france vrunden verklaren gesamentlyck dat zy
niet en weeten tot wat eynde t voorsz exployt
gedaen werdt daer bij seggende datter ook niemant
van hun die saeck bewust zy, als boovengemelte
admirael viceadmirael ende directeur in suratta
oversulcx cunnen wy ulver Edlns daer van niet
nader adviseeren, indien ons noch ietswes mochten
voorcomen, sullen niet naelaten, ulver Edlns
daer van pr den eersten te dienen ——

Wy hebben oock volgens ulver Edlns ordre niet
naergelaten om nae eenen raddja sampoero die van
bancka hier soude aengecomen wesen en noch
onthouden te onderneemen doch den selve is hier
tot noch niet te voorschyn gekomen, en oock by
dese Javanen niet cunnen vernemen datter
iemant van bancka hier is aengekomen, als
eenlyck een keynebey van billiton om zyn
eygen saecken hier te verrichten 10 à 12: dagen
verleden is geweest, en is oock over 3 à 4:
dagen weder vertrocken ——

Volgens seggen vande Javanen soo soude opgisteren
twee nederlantse scheepen hier verby gepasseert
zyn doch niet wetende van waer deselve comen
wy verhoopen dat genoemde scheepen ulver Edlns
voor den ontfanck deses al toegevloeyt sal zyn
hiermede vaa onderstont ulver Edlns dienst
verplichten en geringen dienaren was geteyckent
Simon Simonse: Willem Caeff: ter zyde stont
Bantam inde N: logie den 3en mey 1672

25 à 30 koppen en 8: à 10: stucken geschut na mijn oordeel
ten souden niet ongeraden sijn dat u E. 2 à 3 scheepen d[illegible]
weder uytsenden om te sien off men dien Engelsen [illegible]
aldaer conde packen ofte sijn vat aff te snijden [illegible]
[illegible] 't selve aldaer m[illegible]

Aenden Ed.le Heer Joan maet-suijcker Gouverneur Generael ende d'E.E: Heeren Raden van India. —

ontf. 8 May p.r de Simonse

Ed.le Erentfeste Hooghachtbaare Manhafte wel wijse voorsienige Ende seer genereuse Heeren. —

Ed.le Heeren. —

Op 3en deses is onse laetste schrijvens aen u Ed.le gesonden, waer in g'advijseert, 't gepasseerde tot dien tijt; sedert is alhier niet anders voorgevallen, als eenelijck, dat de Coninck op gister morgen, sijnde de eerste mael, sedert den tijt dat dien woont van pontangh, siecklijck, is thuys gecomen; op de volle passeban, hem heeft getoont, dienhalven daer alle de grooten en mindere hooftlingen seer heftelijck is begroet, onder alle hem gemelte woort, in presentie van alle de omstaenders voorgehouden, soodanich dat de Jonge Sulthan niet genegen en is dit stuck aen te vaerden, om dat hij tot de geestelijckheijt sich selven wilde begeven, dienhalven goet gevonden, selver de regeringe wederom aen te nemen; en den Jongen Sulthan ooch uyt het hoff inde wooningh van pangerangh papatij Zal.r doen verhuijsen; wat voor een pangerangh, in dien plaets noch sal succederen, den tijt sal het leeren. —

Den E. Sijmon Sijmonsz. Sterck heden avont met d' hoecker de Grundel en Zijn Ed.s Jachie de Swaen steeren, nevens 9: Javaense vaertuijgen, Zijnde 't samen geladen met ontrent negenhondert bhaer peper; de surplus van tot 2000: bhaer staet binnen 3: a 9 dagen p.r Javaense vaertuijgen

te

25 à 30 koppen en 8: à 10: stucken geschut na mijn oordeel
ten sonde niet ongeraden sijn dat u Ed: 2 à 3 scheepen
wegh uijtsenden om te sien off men dien Engelsen
aldaer conde packen ofte sijn pas aff te snijden
... eenigh volck aldaer m...

te volgen; om gem: gerijs te ontfangen heeft
genoemde E: Sijmons: zijn supercarten hier
geladen./—

Seedert 9: dagen zijn in dese rewiere, 7 vaertuygen,
met peper geladen, van Lampon, g'arriveert./—

Met 't Frans schip de Vautour, zijn hier aengecomen,
den bisschop en 5: paters, met Intentie naer
Siam te strecken en aldaer te resideren, Indien
zij luijden, met de alhier leggende Siamse scheepen,
geen gelegentheijt kan krijgen, te strecken, soo
sal de Vautour expres om de gemelte paters te
brengen, den tocht nae Siam doen./ hiermede &ca
onderstondt UEd:[w] schult plichten en geringen dienaer
was geteeckent: Willem Caeff ter zijden stondt
Bantam inde N: logie den 6en maij a: 1672

25 à 30 koppen en 8: à 10: stucken geschut na mijn oordeel
ten sonde niet ongeraeden sijn dat u E. 2 à 3 scheepen d[illegible]
wegh uijtsenden om te sien off men dien Engelsen
aldaer conde packen ofte sijn vat aff te snijden [illegible]
[illegible] [illegible]ijnael Elers aldaer m[illegible]

Aen den Edl. Heer Joan Maetsuijcker Gouvr. Generael ende d'E.E. Heeren Raeden van India

9 maij 1672 ontfangen p. Sarriens vaertuijgh

Edle Erentfeste, Hooghachtbare, Manhafte, wel wijse, voorsienige, ende seer genereuse heeren.

Wel gebiedende Heeren.

Mijn laeste schrijven is geweest, den 6 deser met d'E. Symonsen, dese weijnige regulen, sullen eenelijck dienen, om UE. Hoogagtb. bekent te maecken, tarrivement in Sunda straet, van een Engels schip genaamt de Advans, het welcke die voorleden jaar, van hier nae Persia is gestoken, comende jegenwoordig van Suratte, ende is van daer den 18 Febr: jongstleden gestoken, waermede becomen dese nevensgaende, missiven, van d'E. Ed. directeur Andries Bogaert, aen UEd. geconsigneert. tegens heeden avont door den ondercoopman, van deselve scheepie, meester Willoghby, in mijn [illegible] gestelt gemelte scheepie, heeft 8 a 9 dagen op de reede van Bombaij gelegen, en uit berichte comen geen franse of andere schepen vernomen, als eenelijk in de straat Sunda een particulier Engels scheepie die van Masulipatam compt, die van voornemen was om op Batavia te comen, en dese rede Bantam [illegible] te loopen, de waerheijt hier van sal den tijt leeren. Voorts en heeft geen andere novos mede gebragt.

Isack [illegible]

25 â 30 koppen en .. â 10: stucken gesegent na mijn oordeel
ten sonde niet ongeraeden sijn dat u.E. 2 â 3 scheepen d...
weegh uijtsenden om te sien off men dien Engelsen ...
aldaer conde packen ofte sijn vaer aff te snijden ...
... tinael selve aldaer m...

Gister avont sijn van hier vijf vaertuijgen die door de
Bataviase Chineesen met peper sijn geladen, na
Costij ofte ontrent de Groote Combuijs steecken, met inten-
-tentie soo als hier gesegt worde, haer lading aen een
van de Chinese joncken van Batavia, die naer Macau
of Japan staet te steecken, t'selve over te geven
en soodanig comp.a gerechtigheijt sochten te ontwaeren
hier ten hoove is't sedert te groisleren niets advijse-
-rens waardig voorgevallen, hiermede &a onder stont
u.E.d.e dienst blijf ick onderdanige dienaer en was geteekent
was geteekent Willem Caeff ter sijde stont

Bantam in de nederlantse logie den 8 Maij
Ao 1672.

25 â 30 koppen en 8: â 10: stucken geschut na mijn oordeel
ten sonde niet ongeraden sijn dat u Ed. 2 â 3 scheepen [illegible]
deselve uijtsenden om te sien off men dien Engelsen
aldaer conde packen ofte sijn vaert aff te snijden [illegible]
[illegible] 't selve aldaer [illegible]

Mijn heeren sijn hoogh
gebooren E: excelentie
gouverneur generaal en
raaden van India

Mijn heeren

volgens onsen schuldigen pligt soo hebbe wij
niet willen naelaten haer Edl^e heeren
bekent te maken door brenger deses als
dat wij met comp^s schip genaemt
cranesteyn op 19^e november lestleden
uijt seelant sijn vertrocken en door de
groote genade godts, op heden gecomen
tusschen de. vaste cust van java en princen
eijlant met comp^s schip en volck ist
nogh wel godt sij gedanckt, wij hebben sedert
dato deser sonder vrengde maer drie
dooden gehadt hopende dat wij sijn E:
excelentie en raden in goede gesontheyt
met de hulpe godts in corte dagen sullen
comen begroeten hier mede etc^a
onderstont mijn heeren sijn E: Excelencie
en raden getrouwe dienaren en was
geteekent adam van breen, pieter van
de pubre ter sijden stont int schip
cranesteyn 1672: den 10e mey tegens
den avont

25 à 30 koppen en 8: à 10: stucken geschut na mijn oordeel
ten soude niet ongeraeden zijn dat u Ed. 2 à 3 schepen di[illegible]
reght uijtsenden om te sien off men dien Engelsen
aldaer conde packen ofte zijn rab aff te snijden [illegible]
[illegible] aldaer [illegible]

alm

08) 1642.

25 â 30 koppen en 8: â 10: stucken geschut na mijn oordeel
ten sonde niet ongeraden sijn dat u Ed. 2 â 3 schepen d[illegible]
wegh uijtsenden om te sien off men dien Engelsen
aldaer conde packen ofte sijn xab aff te snijden [illegible]
[illegible] aldaer m[illegible]

Gecollᵉ: ~ 55

Aenden Edᵉ: heer Joan
maetsuyker gouvʳ: genˡ:
ende d'E: E: Heeren raden
van India

15 maij 1672 bekomen p.
Jaccatra verdachtige

Edˡᵉ: Erntfeste hooghachtb.
Manhafte welwijse voorsienin
ge ende seer genereuse heren

Edᵉ: heeren

Desen sullen eenelijck dienen om uEd: hoogagtb:
bevelhebbers bekent te maecken 't arrivement in
Siendas 't haar van twee schepen, genaemt
de hollantse thuyn, en maensbergen, d'eerste
is 11 october aᵒ passado uyt texel gezeylt
ende 23: febr: jongstleden vande Caep-
sprocken alwaer sij met 4: van onse schepen
in die baij hebben gelegen. maer tot dien —
tijt ijtter nog niet een vande retour schepen
aldaer g'arriveert den tweeden is op ignorantie
aᵒ passado uyt vlissinge gesproken drie dagen
voor haer vertreck is 't inbrengen van fransche
wijn en edᵉ adijn in Nederlant, op lijfstraff
verboden en met de koninck van vranck-
rijck staat dagelijcx een swaere oorlogh te
verwagten 't geene niet wil hoopen de beijden
door Godes genade off de hooftsaecke gest. naer
bij uEd: nader geliefden te toogen gaet
hier neffens die twee spraecke engelsche schepen
die in september hoeden zijn ingeloopen

Ziin

25 à 30 koppen en 8: à 10: stucken geschut na mijn oordeel
ten soude niet ongeraaden sijn dat u E. 2 à 3 schepen [illegible]
wegh uijtsende om te sien off men dien Engelsen
aldaer conde packen offte sijn vaart aff te snijden [illegible]
[illegible] niemant s'lants aldaer m[illegible]

Zijn mede inde straet Sunda geanckert

d'Heer fiscael van [illegible] soo opstont met
comm.s Chialong in dese revier geanckert
nadat wij over heer van de tijding [illegible]
hebben gedaen is terstont de revier in, na
de straet om volgens ordre [illegible] de [illegible]
van onse heeren mede [illegible], van die [illegible]
at te haalen stucken voorgemelte [illegible]
der schepen om [illegible] waermede [illegible]
[illegible] om te [illegible] [illegible] was [illegible]
Willem Caaff [illegible] [illegible]
19 maij a° 1682. [illegible] de kloocke [illegible]

25 à 30 koppen en 8 à 10 stucken geschut na mijn oordeel

ten soude niet ongeraden sijn dat u E. 2 à 3 scheepen d[...]

wegh uytsenden om te sien off men dien Engelsen

aldaer conde packen ofte sijn vat aff te snijden [...]

[illegible] vinnal t'Sabel aldaer [...]

Ed.e manhafte wel wijse voorsienige Heer mijn heer de generael en mijn heeren de Raden van India —

Mijn Heeren

Wij met dit schip de hollandse tuijn sijn nevens 't schip 't huijs te Velsen den 11e decemb: a.o passado uijt Texel geseijlt om onse reijse naer Batavia te vervorderen en naer veel stilte en contrarij winden sijn wij op den 15e febru: passado nevens gemelte schip Velsen en Tho: vander Veer inde baij van de cabo de bone Esperance gearriveert alwaer wij noch ses andere scheepen vonden die uijt hollandt en Zeelandt gecomen waeren en gaen de reijse naer Batavia en Ceijlon te vervorderen soodat wij ons 9 scheepen inde baij laegen —

Namentel: de hollandtse tuijn van amst. }
Tuijs te Velsen . . . van d.o } naer Bat.a
Spanbroek . . . van d.o }

[illegible] voor goet van Zeelandt }
Dort van Rotterdam . . . . } naer Bat.a —

Londen van amst.m }
aenderstoort van d.o } naer Ceijlon —
Tho: vander Veer van Zeelant }

Als de cabo comende om de brieven van d'E. comp.e over te leveren bevonde d' E.e Pieter Hackius com mand.r overleden te sijn soodat desselfs adsistent van de voorsz. plaets overleverde —

Dit het opperste geberghte gaet naer de luijtenant Coenraedt van Breijtenbagt —

Eden —

25 à 30 koppen en 8 à 10 stucken gesogent na mijn oordeel
ten soude niet ongeraden sijn dat u.E. 2 à 3 schepen [illegible]
wegh uytsende om te sien off men dien Engelsen [illegible]
aldaer ende packen ofte sijn vast aff te snijden [illegible]
[illegible] Eylandt aldaer [illegible]

Den 27en Febr: passeerde sijn wij van de cabo ver-
trocken en nae veel contrarij en harde winden
op den 12en Instantie ontrent de hoeght gecomen van
Saboo alwaer wij in stilte leggen en drijven gecomen,
alwaer wij het schip Orangien die twee daegen voor
ons vande cabo vertrocken was, nessens noch twee
Engelse scheepen naer Bantam gedestineert die bij-
een waeren vonden wij hebben geduerende dese
reijs maer twee dooden gehadt een was natuurlij-
ke siekte d'ander overboort gevallen met name
lijcke veel sieken doch godt sij danck sijn nu
[illegible] en gesont wij hebben tot assistentie van 't schip
Amersfoort die ontrent 50 dooden hadt aende
cabo 12 persoonen overgelaeten ende sijn voor
tegenwoordigh op ons schip 297 persoonen daer
onder gerekent 2 vrouwen, 6 kinderen, doch
d'ondercoopmans Pruijs vrou heeft onderwegen
tusschen de caep en Bat.a 2 kinderen [illegible] ge-
hadt en d'andere vrou aende caep een kint

Dese morgen ontmoette den Bantams vaer-
tuijgh met wien dit letterge [illegible] Edele heeren
niet verder te [illegible] jaer dat wij [illegible]
waer mede [illegible] onderstont u Ed.t D: W: Dienaer
den die naer [illegible] was [illegible] Jacob Poort-
vliet [illegible] staet int schip
de Hollandtsche Thuijn den 12en maijo 1652 ontrent
de hoeght ende [illegible] hebbende het prince
Eijlandt tegenwoordigh Noorden [illegible] 4 mijl van ons
noch leggen [illegible] doen wij vande cabo vertrocken
waeren niet een schip vande retour vloot aldaer
[illegible] noch hebben geen ontmoet

25 â 30 koppen en 8: â 10: stucken geseght na mijn oordeel
ten soude niet ongeraeden sijn dat u Ed. 2 â 3 schepen d...
wech uytsenden om te sien off men dien handel en...
aldaer conde packen ofte sijn pad aff te snijden ...
... eenmael 't selve aldaer m...

Straat Sunda

Aende Ed.e Heer gouv.r gener.l ende sijn Ed.ts heeren Raeden

Presente

20 may p.r Saraens vaertuijg

Ed.e Erentfeste manhafte generense welwijse en groot agtb.e heeren.

Naedat onse Ed.e heeren majores geliefd hadden ons in comp.e van 't schip de Hollantse thuyn herwaarts te remitteren hebben wij op 11 octob.r jaare passado Zee gekoosen ende 13 feb.o daar aan volgende Cabo de Bona Esperanse behouden gelukkelijk daar van daan den 4 maart weder om t'zeijl gegaan, en op heden godlof tot hier toe met redelijke gesont volk gearriveert agtergelaten hebbende 8 dooden, god wil geven dat wij wonders de reede van Batavia in salvo mogen belangen waar mede Ed: blijvende UEd.ts trouwwillige dienaren was geteekent

Siewert Roos Arent Zuijck [illegible]

Int schip thuijs te velsen. adij 14 may a.o 1672.

zeijlen tusschen de eerste en tweede hoek van Java.

25 à 30 koppen en 8: à 10: stucken geschut na mijn oordeel
ten souden niet ongeraden zijn dat u.E. 2 à 3 schepen d
wegh uijtsenden om te sien off men dien vijandt en
aldaer conde packen ofte zijn xab aff te snijden
[illegible] 't volck aldaer m

25 à 30 koppen en 8: à 10: stucken geschut na mijn oordeel

ten sonde niet ongeraden sijn dat u Ed. 2 à 3 schepen d[illegible]

wegh uytsenden om te sien off men dien engelsen

aldaer conde packen ofte sijn vaert aff te snijden [illegible]

[illegible] eenmael 't selve aldaer m[illegible]

bantam

58

Aenden Edle heer Joan maetsuijcker gouverneur generael ende d'E:E: heeren Raaden van India

ontfangen 28 Maij pr Jafvaans vaartuijgt

Edle Erentfeste hooghachtbare manhafte wel wyse voorsienige ende Seer genereuse heeren

Edle heeren

Na dat myn leeste schrivens van 14: deses aen u Edle is geweest zyn zedert de twee Engelse bhaire de Experiment en Retourner op dese rhede g'arriveert waer mede zyn vier Coopluijden die tot diensten van haer voorgenomen voyagie soo nae Japan tayoan en tonckin sullen gebruijckt werden aengecomen waer onder isser een genaemt j baron voor desen de nederlantse Compe voor adsistent gedient en heeft thans by de Engelse Compe een besoldingh van 100: guldens pr maent met de qualiteijt van Coopman en Sekunde persoon van Japan, geen contanten of eenige Coopmanschappen voor bantam hebben genoemde scheepen hier aengebracht als eenlyck van particulier, 6: à 7: vaten Engels bier, 10: à 12 vaten mon, en party rynse en franse wynen

Nadat die vrunden voorgeven soo hebben die twee boodems een Costelycke Capitael voor Japan en tayoan aen gebracht deselve bestaende in laecken Croonrassen laecken rassen perpetuanen, Chergien en voorts alderhande Europiase stoffen omtrent 800: picols chiampan hout die d'Engelse vrunden vanden armeuer, tegens zandel hout hebben getrocqueert wert int Engels schip de Experiment tot zyn onderlaegh, ingescheept, en is na Japan, gedistineert

25 à 30 koppen en 8 à 10: stucken geschut na mijn oordeel
ten soude niet ongeraden zijn dat u.E. 2 à 3 schepen d[illegible]
weder uytsenden om te sien off men dien Engelsen
aldaer conde spacken offte zijn cab aff te snijden
[illegible] l'Estre d'aldaer m[illegible]

gedistineert, de retourner nae tayoan en de Saent
die met 250: packen kleeden en peeper is afgelaeden
nae tonckin tjonckie die jonghst van tayoan over
quynam is aengecomen sal weder na derwaerts —
vertrecken om met een oock na haer twee —
vermiste Scheepen op te Soecken den tweede persoon
meester Couck sal door zyn indispositie op hoop
door veranderingh van klumaet om tot zyn —
voorige gesontheyt weder te geraecken een tochie
nae tayoan doen, d'h.r agent decres heeft 3: dagen
verleden, tot haer noodtsaeckelyicke gastos, als tot
incoopen van peeper 40000: r.a vanden Coninck
tegens 1½ r.a p.r Cento 's maents, op Intrest —
genomen, —

Desen vorst, heeft den armenise Coopman aen —
zyn 29: moortse matroosen, die niet genegen en —
waren met hem langer te willen vaeren haerluyden
verdiendende gagie, tgene zy noch te goet hadden,
gedwongen te betaelen twelcke niet meer is
geweest als 700: r.a en na dato noch 5000: r.a
die genoemde armener van die van Siam segge —
manielha in handen hadden mede doen uytkeeren
met aenseggen, dat den Coninck genoemde penninge
selfs in Soodanigen waeren wilde inplooyeeren
tgene in manilha getrocken is, en dat tot
proffyt vanden Eygenaer met zyn Eygen scheepie
na derwaerts wille senden na dat dit alles —
volgens last en begeerte vanden Coninck was
en door den armeense Coopman is uytgekeert
en betaelt, zoo zyn d'Engelsen met haer —

Syninge

fenynige staerten aengecomen en den Coninck
Soodanich de ooren met groote vriesole leugens
volgeblaesen als dat sijluijden schrijvens uijt
Suratta van haer directeur en van eenige —
Crediteurs van goja minos die groote pretentie
op dit schip hebbende gekregen heeft dierhalven
versochte aende Coninck dat het schip met —
Engelse mochte gemant worden en directelijck
van hier nae Suratta gesonden werden op —
dese clachten en versoeck heeft den Coninck
den armeense Coopman in arrest genomen
en hem gelaste, dat hij alle zijn contanten en
goet den landt soude brengen om diselve te
versegelen en als dan soodanich zijn schip met
een Engelse stuurman en do. matrosen nevens
hemals gevangen, naer Suratta te willen senden
op dat (: zegt den Coninck :) de Coopluijden in
Suratta jder aen het zijne mach geraecken —

Veer genoemde armener versochte aen zijn —
majts om eenige bewijs hier van te mogen —
hebben en indien de Engelse ofte eenige andere
natie eenige brieven van zijn meester ofte
veders hadde datse tselve hem soude thoonen
maer sonder dat niet genegen was om een —
penningh van zijn meesters goet aen jmandt
te jntrageeren den Coninck gaf hem hier op
ten antwoort tgene geseijt en besloten is
sal oock geschieden, gister is booven —

genoemde

25 à 30 koppen en 8: à 10: stucken gesegent na mijn oordeel
ten soude niet ongeraden zijn dat u Ed. 2 à 3 schepen ...
wegh uytsenden om te sien off men die Engelsen ...
aldaer conde packen ofte zijn xab aff te snijden ...

genoemde armeense Coopman in Compe. logie
verscheenen en mij vant boeven verhaelde alles
mede bekent gemaeckt versocke demoedelijck aen
ue Edle, om hulp en bijstandt om met raet en daet
gelieven te beguinstigen wat hem in dese saeck staet
te doen, en beloofde ü Edlns in alle gelegentheyt
wederom, na zijn kleyne vermogen te recompen-
seren na dat ick heeden verstaen hebt soo heeft
den armener drie dagen verleden zijn boot met
een goet Capitael gout en silver, bij nacht naer
Costij afgesonden, de waerheyt hier van staet, bij
ü Edlns naeder te vernemen na dat het schijnt
soo is hij oock genegen pr. sonelijck om dat hij
bevreest is voor zijn eijgen persoon door dese
brutalige bantammers eenige onheijl mochte aengedaen
worden naer bato. te vluchten en sijn schip hier
te laeten dierhalven vertrouwe dat hij den aep
meest alle uijt het schip heeft, maer hebbe hem
aengeraden noch wat patientie te neemen of den
Coninck sich selver noch mochte comen te berae-
den verhoope dese aenradingh van mijn bij ü Edlns
niet quallijck sullen afgenomen werden,
Een portugeese scheepie gelaeden met sandelhout is
verleeden Sondagh van timor op dese rheede g-
arriveert den france biscop is genegen d. scheepie
om sijn persoon nevens de andere paters en 200: packen
kleeden die op dien heer zijn naem naer siam
sal gaen en deselve aldaer eenelijck dienen sal
om aende armen tot aelmoessen uijt te keeren
af te vrachten of deselve noch sal succedeeren den
tijt sal het leeren, genoemde biscop is

van

van voerneminingh om in siam eenige kercken te
bouwen, maer mijn geringen gevoel ist maer om
de negotie deur te snuffelen gelyck thans alhier
op bantam met de france residenten nae haere doen
werden geriquireert, 50: packen kleeden van verschejde
suratse sorteringh zyn thans vant schip de voutour
aen landt gebracht wat datse noch meer voordit
Comptoir in hebben sal den tyt leeren en by onder„
vindingh aen u Edlns niet naerlaeten te
advyseeren

Den vry burger vette heeft met zyn chialoup voorde
fransen alhier ter rheede aengebracht 292: kissies
met japans staef Cooper, na dat den selven door
dese javaens vaertuygen aen lant zyn gebracht
soo pretendeert den tollenaer keynebey selvedano
voorden tol van deselve kissiens een rda van ydr
kissie, en om dat den quartiermeester ofte den
Eygenaer vande chialoup van zyn aencompste niet
bekent gemaeckt hebben drie hondert rda tot
boeten te moeten betaelen, de fransen hebben hier
over eergisteren met een present by den Coninck
ofte ten hoove geweest maer kreegh geen audi„
entie,

Den tollenaer heeft myn na dat genoemde chialoup
tweedagen gelost geweest is gevraeght waerom
dat de chialoup niet binnen en schoot en wat
dat genoemde chialoup omtrent de Engelse
scheepen te doen hadde 'tgene tegens Coninck
ordere was hebben hem ten antwoort gedient
dat die chialoup vande france op batª bevracht
was om eenige kissies kooper voor haer hier op
bantam te brengen, den tollenaer seght verseekert

te

te zyn, datter noch 20 à 25: kiessies die de fransen
met aen en gaen daer in noch soude wesen
dierhalven heeft hy genoemde chialoup binnen
inde revier met gewelt laeten inbrengen soo-
dat de chialoup voor 300r^a in arrest gehouden wort
Edle heeren ik heb dien quartiermeester meer-
als tot drie distinckte reysen bevoorens dat den
tollenaer myn heeft aengedient, bekent gemaeckt
dat hy met zyn chialoup binnen de revier soude
schieten en aen den tol huys na ouder gewoonte
bekent maecken maer kreegh tellekemaels tot
antwort dat zy met geen tollenaer offe boom
wachters te doen hadden en dat de fransen-
alles op haer genomen hadden om haerl^e van
alles te bevryden dierhalven ben geraeden tenres-
peckt van d'E: Comp^e in dese saeck niet te-
wille bemoeyen voor en al eer dat wy sien-
hoedanigh dat daermede afloopt, tis verscheyde
maelen gebeurt dat ik van eenige batav^iase
vryborgers nae haere passen gevraeght hebben
maer kreegh tot antwoort, dat zy niet gehouden
waren den Resident van bantam deselve te
thoonen om dat den E: h^r ontfanger en den
licentmeester van haer vertreck van bat^a
wel bekent waeren, dese persoonen zyn-
Robbert chilliaert en jan de boer, davit
ferment, seght mede nooyt voordesen een
pas hoefde te hebben om nae bantam te
vertrecken maer tgene nu geschiet dat het
eenlyck maer is om 1/4 r^a die zyl^e aende
schryver

schrijver vanden licentmeester, tot haer eggen —
voordeel en dat deselve onrechtmaetich van de
batavíase bürgers gevordert wert en betaelen
moeten, Edle hoogh achtbaere heeren jndien dese
boovengenoemde bürgers sulcx willen invoeren
soo en kan de resident van dit Comptr de wolven
üijt de schaepen niet kennen —

De twee siamse scheepjes hebben haer mede —
gebrachte Coopmanschappen hier aende man
geholpen, behalven partij ysere pannen die thans
in soo slechten staet is wederom binnen haer
scheeps boort gevoert haer ladingh bestaet in
20 à 25: stx paerden en voorts eenige kleenicheden
van weynige jnportantie binnen 5: à 6: dagen
zijn sij van voornemingh te vertrecken —
jndien ue Edlns eenige brieven nae siam daer
mede gelieven te versenden die vrunden hebben
haer dienst gepresenteert —

't Engels scheepie d'advans sal mede binnen 10 à 12:
dagen nae jambij vertrecken, de Coninck is
van voornemingh zijn kleene scheepie nevens
een joncq nae manilha te versenden den
sabandaer kaijtsoe versoeck demoedelijk —
üijt Coninck naem ue Edlns desen vorst
met vier zeebrieven, te weeten twee —
na japan en twee nade manielha gelieve
te begünstigen hier mede &a onder stont
üE Edlns dienst verplichten en geringen —
dienaer was geteyckent W: Caeff ter zijde
stont Bantam inde nederlantse logie —
den 27: meij Ao 1672: =

25 à 30 koppen en 7 à 10 stucken gesoght na mijn oordeel

ten sonde niet ongeraden zijn dat u Ed. 2 à 3 schepen d

wegh uytsende om te sien off men dien Engelsen

aldaer conde packen offte zijn val aff te snijden

Edele

Groot agtbaare Hoogh

wijse voorsienige Heeren, —

Na dat wij den 26e Octob: passado uijt het Texel
sijn geseijlt op hebben 296. coppen sijn wij op den —
19e maert aende caeb de bone Esperance, en —
vandaer den 17e April streecken zynde op hebben
ontrent aen ier Gode lof wel gevaren, met verlies
int geheel van 12. Coppen en nu belast met 15.
a 16 siecken en voorts gesont volcq en anderen met
schip in goede dispositie —

Hebben aende caep de bone Esperance de retour
vloote onder den Hr admirael Obderbilcq (Luijtge—
noomen tschip t Castiel van Medenblicq dat hij
was geloopen) in goede dispositie gelaten, stonde
om int laetsten van April vandaer naer t vaderlant
haer reijse te vorderen, —

Wenschende Uwer Edel: Groot agtb: hoogh wijse —
voorsienige heeren, de genadige protectie des —
allerhooghsten onderstont uwe Ed: Groot agtb: ootmoe—
dige en onderdanige dienaers was geteekent —
Leendert Haringman, Arent Sylvius ter zyde stont
int schip Stigt van Utrecht dees 16e Junij —
Anno 1672. —

25 à 30 koppen en 9: à 10: stucken gesocht na mijn oordeel

ten soude niet ongeraden sijn dat u Ed. 2 à 3 schepen de

weder uytsenden om te sien off men dien vogel en

aldaer conde packen ofte sijn val aff te suijden a

... ... waer d'selve aldaer m

geroll.

63

Ed.e Groot agtbaare Heeren, ——

Mijn Heeren, ——

Dese weijnige regulen sullen alleen dienen om haer Ed.e bekent te maken ons geluckigh arriveert in de Straat Sunda op gisteren agtermiddagh, —— daer voor Godt de Heere gedanckt zij, ons schip —— uijt hebben sij gevoert den 10e decemb: a.o p.do en van Cabo de Bone Esperance den 17e april laest leden latende aldaer de gerede retourvloot soo wel die van Costij als van Ceijlon hebt heeden om haer —reijse naer t patria te vervolgen op onse reijs is niet sonderlings voorgevallen hebben: alleen drij dooden gehadt de rest al te samen gesont volcq wegen nouvelles uijt t patria weten niets particuliers haer Ed.en te communiceeren staende alles noch inde— selve staet gelijk haer Ed.e uijt de jongst becoomene brieven sullen verstaen hebben, hier mede —— verblijve naer onse onderdanige gebiedenisse en wensinge alle heijl aen haer Ed.en nessens beve,— linge inde bescherminge Godes, Onderstont —— Ed.e Groot agtbare Heeren onderdanigste dien.rs was getekent P.r Cooler, Gerard Brughols, ter reede voort int schip Macasser leggende digt onder de hoek van Bantam adij 16e Junij 1672.

25 à 30 koppen en 8: à 10: stucken gelegent na mijn oordeel

ten sonde niet ongeraden sijn dat u E. 2 à 3 schepen die

wegh uytsenden om te sien off men dien Engelsen

aldaer conde packen ofte sijn vab aff te snijden

... [illegible] ... aldaer m

gerolt. 69

Aen den Ed:le Heer Joan Maatsuijcker
Gouverneur Generaal ende d'E.E. Heeren Raaden
van India. —

Ontfangen 21e Junij

Ed:le Eerentfeste Hooghagtb:en
Manhafte Wijs Voorsienige ende
Seer Geneerse Heeren —

Ed:le Heeren, —

UEd:ens aengenaeme missive gedateert den 10e deses,
is mijn daegs daer aen, door den Eerwaerdigen Predicant
Do: Lijdecker, wel terhant gestelt, nae de gelegentheijt
vande francen, heb icq gedurig mijn devoir gedaen
om te ondersoecken, maer tot noch niet anders connen
vernemen, als tgeene voor desen aen UEd:ens hebbe geadvi-
seert de geruchten loopen hier dat de fransche vloot
inde straet Banca soude sijn maer geen vaertuij-
gen van die contreijen, en sijn hier, waer mede men
de waerheijt conde te weten comen gearriveert —
dierhalven geloof dat het uijtstrooijsels vande
francen sullen sijn tegenwoordige volcq vande —
francen, seggen voor vast dat sij d'Hr Caron
met de vloot hier op Bantam dagelycx staet te
verwagten, de waerheijt hier van sal den tijt
leeren, den francen bisschop nevens een
van sijn paters als den engelsen predicant
sijn heden met het particuliere Engels —
scheepje nae Madras vertrocken, dito scheepje
is geladen met 300 picols cooper, 150 p:en —
spiauter, —

25 à 30 koppen en 8: à 10: stucken geschut na mijn oordeel
ten soude niet ongeraden sijn dat U.E. 2 à 3 scheepen d[illegible]
wegh uytsenden om te sien off men dien Engelsen
aldaer conde packen ofte sijn vat aff te snijden [illegible]
[illegible] al daer [illegible]

spiauter 100. a 150 p.l swaer, en partij wortel
china als mede een goede quantiteijt gout —

Verleeden weeck is hier noch een van die bovengenoemde
paters, met een portugeese scheepje die van
timor aldaer is aengecomen, en mits van
sijn ladingh beroofd ofte ooc gelt ingecost
te reeden nae Siam streecken, vier van des-
selffs Franse paters blijven hier, waerdatse nog
sullen belanden, den tijt salt leeren, —
de twee Coninckx scheepen van Siam sijn
mede wederom nae derwaerts strecken. —
nijst de bontour(?) sijn ... 150. packen met
diverse Suratse cleeden, 100 kisten seep en —
eenige packen met Connijn, aenlant —
gebragt de Francen sijn van voorneme —
(soo alse seggen) 't gemelte schip in de aen-
staende maent van September nae Vrank-
rijck te senden, —

Jch heb d' H.r agent als d'andere mons.r
nijst U Ed.ens nader demoedelijk versogt om haer
uytterste debvoir geliefen te doen om onse gevan-
genes die nog in Tayoan sijn, uyt de handen —
van de Chineesen geliefen te lossen en indien
eenige onkostinge daer toe mogte aengedaen
worden, dat in deselve tot 2000 R.a haer(?) strecken
en met danckbaer wederom sal restitueren —

d' H.r

[signature]

d'Hr. Agent belooffde dat hij andere Cooper-
en opperhooft die naer Tayoan stadt te vertrecken
dienstigh sal recommanderen ernstelijcker
deweer bij Coxinja te sullen doen, om de
gevangens te lossen, den Engelsen stuurm.
die laest met het Jonckie uijt Tayoan is aen-
gecomen, segt dat hij niet meer gevangens in
Tayoan gesien en gesprocken heeft als twee
manspersoonen en een Jongeling van om-
trent 12 jaren out en dat hij oock gehoort
heeft, dat de huijsvrouwe ofte wed.e van
Valentijn met haer 2 kinderen op Cattan die
noch int leven zijn, en ofter noch eenige andere
in het leven zijn is bij hem onbekent, —
desen stuurman is van gevoelen dat die gevangens
door haer, met geen giften of gaven bij de
Coxinja sal connen gelost worden maer apparen-
ter wel door een brief van ud. hoogh achtbare
heeren ofte van eenige andere bekende Tayoansen,
vrienden, de twee Engelse schepen sijn
gedestineert int laetste van dese weeck naer Tayoan de
te vertrecken, om van daer op het spoedighste wederom
te vertrecken naer Japan, hebbende Jonckie sal
mede naer Japan vertrecken, —
verders om de 2 schepen de wegh van het vaer-
water, aen te wijsen, dewijl deselve stuurman
een wel ervaren stuurman van de noort is
geen:

25 à 30 koppen en 8: à 10: stucken geschut na mijn oordeel
ten soude niet ongeraden sijn dat u E. 2 à 3 schepen die
..ege uijtsenden om te sien off men dien Engelsen
aldaer conde packen ofte sijn vaert aff te snijden

genoemde twee scheepen hebben boven 't gene
hij heete uijt Engelant mede gebraght hebben
noch 150 packen cleeden, soo guinees salempo-
ris en taffachelas ingenoomen, voorts is met
peper: gevult, een groote quantiteijt bensuijn
hebbende mede binnen haer scheeps boort ten
dienste van Taijoan; den tweede persoon Mr
Couck is tot heeden noch geresolveert om sijn indis-
positie halven dien togt nae Taijoan te doen en aldr
een jaer op te blijven, ofte soo langh tot dat haer
scheepen van Japan in Taijoan weederom arrivt
t'scheepje de hart is 8 dagen gleeden met 250
packen cleeden, partij sandelhout en voorts met
pepper afgeladen, nae Tonchin vertrocken met
intentie indien sijl. haer coopmansch. met den
eersten aldaer aende man kan helpen en partij
sijde weederom kan incoopen alt, dat haer voijagie met
nae Japan sal doen, twelck niet te gelooven is, en
oock bij mijn geringen oordeel onmogel. schijnt te
te sijn, dewijl genoemde scheepje van geen contan-
ten voorsien sijn, als eenige weijnig van particu-
liere waer mede haer voijagie niet en sal cunnen
gedaen worden dienvolgen geloof voorwaer dat die
vrienden, inde revier van Tonchin een geheele jaer
sal moeten opblijven om haer mede gebraghte clee-
den pepper diese op credit, sonder twijffel aldaer

sal

sal moeten koopen, gedrongen sullende sijn
te tarderen de toekinders (nae dat ick seer wel
kenne) sijn soo geradt niet om haer schulden
te betalen want sij achteren dese Bantamse —
sabandaer oock vry wat daer nae, —

Den armenier is van den coningh, door den goede
schenckagie dien hij gedaen heeft, van alle preten-
tie geslargeert, maer den sabandaer begeert te
hebben dat hij niet, met sijn schip nae batt:a —
sal steeken, om welcke redenen protesteert den
gemelde armenier, en segt dat hij noodsaeckelijck
op batt:a moet wesen, eensdeels om de weldaden
dien hij van uEd:le genooten heeft, daer voor danck
te seggen, en ten anderen oock dat hij eenige —
Coopmansch: aldaer gecocht en betaelt heeft, &
tselve volgens sijn belofte van daer te willen
halen hoedanigh dat het met hem noch sal aflo-
pen den tijt sal het leeren. —

Ick heb den sabandaer volgens uEd:le ordre aen
geseght indien hij de passen nae de manilla geliefde
te hebben dat hij de anachodas, die daer mede sullen
steeken nae batavia soude senden, om deselve
te spreken en haelen en dat de passen naer
Japan voor dese tijt niet en can gegeven wer-
den.

25 à 30 koppen en 8: à 10: stucken geschut na mijn oordeel
ten soude niet ongeraeden sijn dat u Ed. 2 à 3 schepen d[illegible]
weder uijtsenden om te sien off men dien vogel en
aldaer conde packen ofte sijn vat aff te snijden [illegible]
[illegible] aldaer m[illegible]

Bantam

Aenden Ed:e Heer Joan Maatsuijcker
Gouverneur Generael ende E.E. Heeren
Raden van India

Coet
68

Ontfangen 30 Junij

Ed:e Erentfeste Hoochachtb:
manhafte, wel wijse voorsienige
ende seer genereuse Heeren,

Ed:e Heeren,

Mijn laetste schrijven aen uEd:ens is geweest
den 16e deser, verleden maendach sijn de twee
Engelsche schepen, nevens t jonckjen nae Taijoan,
vertrocken, de twee schepen sullen niet verder
gaen als aende piscadores, om aldaer de coopman=
schappen, t gond voor Taijoan moet wesen, int jonckie
over te schepen, en haer coers dan metten eersten
directelijck nae Japan te stellen,

D'advijs die nae Jambij is aengeleijt geweest
dien tocht is weder aff, in wiens plaets sal een
vogel vertrecken, en d'advijs sal binnen 20 a 25
dagen nae Engelandt vertrecken,

uEd:ens missiven aen Ed:e heer Pavilioen, gouver=
neur tot Paliacatta geconsigneert, hebbe t selve
open ontfanck aenden Capiteijn vant particulier
Engels scheepie den dolphijn, ter handt gestelt
met versoucke deselve over Madras geliefde te
laeten bestellen, t welcke Capiteijn beloofde te
sullen doen; nae dat genoemde scheepie tot aen
St. Nicolaes baeij sij verzeijlt, is alhier ter reede,

door=

doordien misladen was, en door kranckheyt heeft
willen omballen, wederom gearriveert, hebben
daeruyt gelost ontrent 30 bharen peper,
en daer ontegen tot syn onderlaeck noch in=
genomen 100 picols cooper, en 50 picols spiaulter
soodat het scheepje t'hans daermede well
geladen is, en sall heden about wederom ver=
trecken,

Den Armenier heeft in 6: dagen verleden by den
Coninck op Pontangh geweest, om te versoecken,
dat hy mochte gelargeert werden, maer kreeg
geen audientie, en door Key Aria aengedient, dat
den Sabandaer vanden Coninck ordre hadde, en
dat hy met hem soude affmaecken, den Sabandaer
en wilde niet toestaen dat den Armenier met syn
schip naer Batavia sall vertrecken, maer gelaste
aen hem, dat hy alle syn goederen en contanten
van Batavia hier soude ontbieden, en alsdan daer
mede van hier directe: nae Suratta soude ver=
trecken, dit en begeert hem: Armenier niet te
doen, diehalven soo is hy wel genegen, indien
hy noch maer eenige nederlandtse matroosen
meerder op syn schip hadde, met den stille trom
bij nacht door te gaen, t'geene t'hans sonder
perikel wel te doen is, hoedanich dat hy noch
sall resolveren, den tyt sall het leeren; Pangerangh
Codongh, heeft den Armenier altyt den goeden
vrint schynen te syn, maer t'hans den groote
tegenparthy, dat is om dat genoemde Pangerangh

3000 Rxa

3000 Ta: van hem op Interest begeerde te hebben, t welck door den Armenier is geweygert, soo dat dese grooten in alle gelegentheijt laat blijcken, anders nergens om te doen is als eenlijck, om partij patacken vanden Armenier, in haer onbeschadigde beurs steecken te krijgen,

De Fransen hebben nu eenige dagen verleden, met de Chineesen questien van weijnich importantie gehadt, en door quade scheltwoorden vande Chineesen, isser een vande Fransse gewest, die een van de Chineesen met sijn rottangh wacker heeft afgesmeert, waer over hebben de Chineesen haer clachten bij den Coninck gedaen, soo dan desen Vorst de Fransen heeft laten aenseggen, dat se over die saecken drie hondert Taalen moeten be-talen, die vrienden gaven tot antwoort dat se dat niet sullen doen voor en al eer Sijn Majt haerluijden mede eerst sall gelieven te hooren, waer nu den de Coninck 300 Ta: per force begeerde te hebben dat Sijn Majt met kracht uijt de logie soude laten halen, en niet van sins waren voor den dracht slagen aen den Chinees gedaen, 300: Taa te betalen,

Weijnige dagen naer dese questien soo hebben de Fransen met d'Engelsche Matroosen in hant gemeen geraackt, soodanich dat der twee Engelse Matroosen totter doot sijn gequetst, en int twijffel staet, offer een van die beijden t leven sullen behouden, dit sall de Fransen in haer questie met de Chinees oock al wat meer beswaeren,

t Coninck

25 à 30 koppen en 8: à 10: stucken geschut na mijn oordeel
ten sonde niet ongeraden sijn dat u E. 2 à 3 schepen d[illegible]
weg uytsenden om te sien off men dien Engelsen
aldaer conde schaden ofte sijn vaart aff te snijden [illegible]
[illegible] aldaer m[illegible]

't Conincx schip nevens 't Jonckie, sijn met
800: picols cust ijser en 700 packen kleeden, soo
geblaeckte als bruijn blaeuwe guijnees, salampoeris,
taffachelas en Cambaijes, geladen, en staet op
morgen daer mede nae Manilha te vertrecken,
den Spaenschen Capitein die u Ed.[ns] voorleden
lijcentmeester heeft gelieven te recommanderen,
is heden op gemelde schip geimbarquiert, en
blijve voor alle weldaden die u Ed: hooghachtbare
heeren aen hem gedaen, danckbaer, den Sabandaer
heeft hem mede 10: R[ea]ls om sijn oncosten tot sijn voyagie
te doen vereert, ende wij hebben hem oock nae
gelegentheijt des tijts, met weijnich wijn, boter
olij, azijn, en noch met eenige andere kleenicheden
meer, ten dienste van sijn reijse, versorgt

't Engelse schip van Ballesoor, is heden van
Japara, op dese reede weder gearriveert, en staet
binnen 12 a 14 dagen weder nae Bengala te
vertrecken, Indien u Ed.[ns] eenige brieven daer mede
gelieve te versenden, den Capitein heeft sijn dienst
gepresenteert,

't Portugese schip van Maccauw is geladen met
150 pic[ol]s sandelhout en ontrent 1000 pic[ol]s peper
nevens een goede quantiteijt Spaensche reaelen,
en sall daer mede op morgen wederom nae
Maccauw vertrecken, 't moorsche schip die van
Timor over Batavia alhier [illegible] is aenge-
comen, heeft sijn sandelhout die gemelde
portigesen ingenomen heeft, aen haer tegens 7: R[ea]ls
't picol vercoft, 't resterende 't gene de moor
noch

noch in [illegible], tracht hij 't selve hier aende
man te helpen, en ooc Zijn Schipper, dienhalven gelooft
dat de meer niet weder op Batavia sall trachten
te komen,

't Jonckjen vanden Tollenaer Keijndeij Sacheddana, die
door een van onse Schepen ontrent Lambangh in
arrest heeft genomen, is alhier wel g'arriveert, dien
hier blijft U Edle voor de groote courtosij, dat
genoemde Jonck wederom is gelargeert hartelijcke
danckbaer, maer hij pretendeert 320 1/1 Rᵃˡ die
door onse Scheepsvolck int nemen van d° Jonck
van sijn volck souden geroost hebben, wien deselve te
cort souden genomen sijn, gelieve U Edle by desen
nevensgaende memorie te bevoegen; Van desen
gelegentheijt hebben op het versoecke van genoemde
Keijndeij aende Ed. lijtenant Ockert Ockersz?
in drie dagen verleden g'adviseert, alsmede dat
genoemde Keijndeij andermael pretenteert macht
wegens de Campher die eenige maenden gleden
op Padangh is vrij gemaeckt, den Orangkaija?
daer van sijnde en Koet ooc Stadua?, alsdat
hij den Fiscael en Sabandaer aldaer op sijn aen-
compste, voor en al eer dat hij de Campher gekocht
heeft bekent gemaeckt, en den tol vandien oocke
aen voors. Fiscael betaelt soude hebben, Soo versoecken
den Tollenaer Keijndeij ootmoedelijck aen U Edle
dat hem den Campher wederom mach gerestitueert
werden;

D' Heeren mijn is voorders wedervaren vanden Sabandaer
Kraijtsee?, als van eenige andere Chinesen geseght
als dat Keijndeij Sacheddana, boven gemelte Jonck
niet gekocht en heeft, maer eenlijck het pas van
U Edle versocht om d° Jonck hier te begonden

25 à 30 koppen en .. à 10: stucken geschut na mijn oordeel
ten soude niet ongeraeden sijn dat U E. 2 à 3 schepen d[illegible]
wegh uijtsenden om te sien off men dien Engelsen [illegible]
aldaer conde packen ofte sijn vaert aff te snijden [illegible]
[illegible] 't volck aldaer m[illegible]

over te krijgen, en dat deselve de Coninginne
kinderen toebehoorden, en met de Engelse oock souden
gecontracteert hebben, mits dat se daer in een part
souden hebben, op dat de Jonck sonder haere
beschermingh in haere schepen naer Cadjoan mogte
vertrecken, dewijlle d:o Jonck te laet en principael
door onse op Batavia is aengehaelt, hebben de
Engelse haer niet willen wachten, en oock de
Coninginne kinderen door dreijgementen van den
Tollenaer, om van haere deselve aen U Ed.le bekent
te maecken, t'eenemael van haere Jonck en
vernoeminge affgestaen, soo heeft dan den Tollenaer
in 9 dagen verleden gemelte Jonck voor een
civiele prijs van 1100: R.a gekoft, die en hebben
gelooft dat 't Jonck van dese mousson naer
Macauw sall vertrecken./

Pangerangh Madura en Kraij Aria sijn naer Cerebon
vertrocken, om wat redenen kan tot noch toe niet
hooren comen, maer 't seggen is, eenlijck, om
de grooten aldaer wegens desen Vorst te begroeten,
indien iet wes anders van waerde deyn te weten
comen, sall U Ed.le per den eersten advyseren,

Verscheijde vaertuijgen comen dagelijcx van
Billebaar en Lampon, geladen met peper, als oock
vande Oost cust van Java geladen, met houtwerck,
padij rijs &c.a in dese rebiere, de Fransen coopen
tot noch geen peper, indien U Ed.le van dat gewas
een goede partije tegens contanten gelieven te
hebben, voordat de Fransen beginnen in te coopen,
soo is het noch wel te krijgen, de Engelse
kunnen niet meer incoopen dewyl sy van contanten
ontbloot sijn, en hebben oock weynig contante

coopmanschappen

coopmanschappen, de 40000 R:a die Zyluyden,
vanden Coninck op Intrest hebben genomen, zyn
by naer besteet,

Gisteren is alhier den grooten Joncke van Lambangh
g'arriveert, toebehoorende den Engelsen Anacoda
genaemt Sutsaey, den Sabandaer heeft tot soo
versoecke doende dat u Ed:le gelieft Anacoda
met een Zeebrieff naer Macassar, gelieve te
begunstigen, dewelcke Anacoda voortaen hadden
aboort naer Costy om 't selve aen u Ed:ens te
versoecken,

Verleden weecke is een kleen vaertuygh van Billeton
met weynigh Coopmanschappen in dese
rivier g'arriveert, maer brenght geen de
minste nieuws mede, en heeft oock niets by dese
Coninck te verrigten, hiermede &c: Onder
stont Edele heeren E.dens dienstwilligen
en geringen dienaer was get. W: Caeff in ondergaend
stont Bantam inde Nederlandtse
Logie den 20 Juny 1672.

25 à 30 koppen en 9: à 10: stucken geschut na mijn oordeel

ten soude niet ongeraden sijn dat U.E. 2 à 3 schepen die

wegh uytsenden om te sien off meerder Engelsen

aldaer coude packen ofte sijn vab aff te snijden [illegible]

[illegible] selve aldaer m[illegible]

Eentfeste manhafte wyse
voorsienige zeer discrete
heeren, onse gebiedende
heeren

Den gouverneur generael, en
Raden van India wegens de
generale geoctroyeerde
Nederlandse oostindische
Compe.

Achtervolgende onse dienstbaarheyts pligt,
laten wij ued. gestr: gebiedende heeren
weten soo dat wij den 27e decemb: ao 1672
passado gemandt met driehondert en seven,
gagie treckende koppen, voor vlissinge
zijn t'seijl gegaen ende onder godes
zegen, opdato met verlies van 93 dooden
waer onder op heden overleden onse schipper
pieter Cool van middelb: geweest is,
bevinden ons echter capabel dit oostels=
schip en ingeladen goederen op 'tspoedigste
dadelijk, te doen ancKeren, op de reede
van batavia, dat godt geve, in wiens
genadige bescherminge, wij ued. gestr:
beveelen ende sullen blijven, ued. gestrenge
en gebiedende heeren &a. onderstondt ued.
gestr: en gebiedende heeren alder pligtste dienaers
was get: marten vanden briele ondercoopman
maerten Rinckenbooke oppersteurman, ter
zyden stondt int schip middelb: voor de cante
Zeelandt den 1e July 1672 leggende ten
ancker met wel compot bay: —

25 à 30 koppen en 8: à 10: stucken geschut na mijn oordeel

ten soude niet ongeraden sijn dat u E. 2 à 3 schepen d[illegible]

wegh uytsende om te sien off men dien Engelsen

aldaer conde spreken ofte sijn vaart aff te snijden [illegible]

[illegible] na vermuijdinge 't selve aldaer m[illegible]

25 â 30 koppen en 8: â 10: stucken geschut na mijn oordeel
ten soude niet ongeraeden sijn dat u E. 2 â 3 schepen di[...]
wegh uijtsenden om te sien off men dien Engelsen
aldaer conde packen ofte sijn vat aff te snijden [...]
[illegible] van vermaninge [illegible] aldaer m[...]

73

Aen d'Edele Eerentfeste seer wyse en seer gerenoemde heeren, de Heer den Gouvr Genl en Raaden van Nederlants India

Edele Heeren ick en kan niet naelaeten om Uwe E. met dese avijsjnge letteren te schrijven en Uwe E. te adviseren als dat wij op den 16e July door gods hulpe alhier in Sundaes Straet sijn gearrivt die op 90 vadem sant gront sijn ten anckerg gecomen de eerste tocht van ons leeven, oost ten Zuijden, door de harde stroom en stilte sijn genootsaeckt geweest te doen, voorders soo dient desen als dat op den 15e december 1671 uijt het vaderlant sijn seijl gegaen en op den 22e april aende Cabo de Boon Esperance sijn gearrivt hebbende onderwegen geweest vier en een sitten dagen en sijn den 30e mey daer van daen gestreeken met ons 2 scheepen waer onder wy en nessens ons de prins van Hoorn, is geweest en dito prins is van ons geraeckt op den 16 juny met variabele wint sijnde op de breete van 38 graeden 6 minuijten, lanckte van 69 grades 96 minuijten, sijnde als doen noch alles in goede staet, en verders bevalse dat tot ons leetwoest hebben verlooren Lindman op boort en twee gestorven

25 à 30 koppen en 8: à 10: stucken geschut na mijn oordeel
ten soude niet ongeraeden sijn dat U Ed. 2 à 3 scheepen d[illegible]
derwaerts uytsenden om te sien off men die en Engelsen
aldaer conde packen ofte sijn ras aff te snijden [illegible]
[illegible] aldaer [illegible]

gestorven en voorts tot dato deses meest alle in-
goede staet gesontheijt sijn, godt sij geloofd
[illegible] saecke E. dient a governo verders niet
meenen, dan blijve naer E. onderdanige dien[r]
was geteeckent Dominicus van Gerpen ter —
zijde stont int Jagt Laurenadij den 16e julij
1672. leggende in Sindas [illegible] ter ancker

25 â 30 koppen en 8: â 10: stucken geschiet na mijn oordeel

ten soude niet ongeraden sijn dat u Ed. 2 â 3 scheepen d[illegible]

wegh uytsenden om te sien off men dien Engelsen

aldaer conde packen ofte sijn vat aff te snijden [illegible]

[illegible] t'selve aldaer m[illegible]

Aenden Ed:le heer joan
Maetsuijcker gouverneur
generael ende d'E: E: h:ren
raeden van India —

Ed:le Erentfeste hoogacht-
baare manhafte wel wijse
voorsienige ende seer gene-
rende heeren —

Ed:le heeren. —

uwer Ed:le aengename missive van 29en
des verleden maents is mijn op primo deses
wel terhant gecomen, versoecke seer —
ootmoedelijck u: E: hooghachtbaerheedens
dat in langen tijt niet geschreven hebbe
gelieve te excuseeren alsoo eenige dagen
achtereen anders sieckelijck en met groote
pijn aentholijck gelegen heb t'francoo
gehuurde schepje de paerl Jongest uijt —
Suratta aengecomen, heeft hier aengebra:
do: a 85 lasten tarwe, 200 packen kleeden
en eenige packen met galnooten en
Commijn maer hebbe geen nouvelles van die
vrunden cunnen vernemen, als eenlijck
datter drie nederlantse schepen mede op
dien tijt van daer zijn vertrocken, twijffe-
le niet of een van die bodems zijn u: Ed:le

al toegecomen

25 à 30 koppen en 8: à 10: stucken geschut na mijn oordeel
ten soude niet ongeraden zijn dat u Ed. 2 à 3 schepen
wegh uytsende om te sien off men dien Engelsen
aldaer conde packen ofte zijn pas aff te snijden
'tselve aldaer

al totgecomen de tarrewen zijn door de
Batavias vrijcoopl.s tegens 75: rs.a 't last
ingekoft en werden oock dagelijcks
'tselve met Javaense vaertuijgen na
Costij vervoert, / de Fortune is na 't Eijlandt
genaemt de Engelse onrust verleden weeck
versijlt, met voornemingh aldaer te
stimmeren, en sal alsdan int laetste
vande aenstaende maent aug.o na
Franckrijck en de Parel wederom van
hier directelijck na Suratta strecken

t'Engels scheepie de Sadut is op 2 à 300 picols
peeper na geladen en sal precijs op ult.o
deses ofte ten alderuijttersten den 4den van
toecomende maent aug.o nieuwe stijl
gerekent na Engelant vertrecken
den Engel staet int laetste vande selve weeck
naer Jambij te verseijlen 't welcke scheepje
de Fortuijn is alhier van Japara met
partij timmerhout wederom gearriveert
waer in is noch geladen 250 p.ls Cooper
200 picols Spiauter en 200 picols poeijer
suijcker daer en boven noch een groot
Capitael van over de 60000 rs.a waerdij aen
gout en sal daermede aenstaende donderdagh
na Tranckebaer vertrecken Een gialoup
vanden Hollenaer Reijnebeij Serredana groot

ontrent

75

ontrent 40 lasten is verleeden weeck
met peper en weijnich contanten
nae maccauw vertrocken en 't jonck
vanden sabandaer kadijtsen is bij na met
sandelhout en peper volladen en sal
int laeste vandese weeck mede den
wech volgen

Den armeense Coopman is door desen
vorst geordonneert dat hij den engelse
stierman en 7 a 8 engelse matroosen
neevens alle sijn matroosen die voor
desen van hem sijn afgegaen tegens 30
int getal sijn weederom te moeten aen
neemen, en met sijn schip sonder selfs
eenige commando te mogen gebruijcken
na Suratta vertrecken 5000 R^a aen
verscheijde goederen hebben dese javanen
juijden tijt doense sijn schip vande
groote combuijs ofte ontrendt deminse
ietter weederom herwaerts hebben aen
gebracht uijt sijn schip geroofft en
tselve goederen tot buijt gemaeckt vijf
nederlanders sijn doemaels mede op
gemelte schip geweest maer hebben sijn
niet anders aengedaen als datse 4 dagen
bij den armeneer en sijn andere scheeps

volck

25 à 30 koppen en 8: à 10: stucken geschut na mijn oordeel
ten soude niet ongeraden zijn dat u E. 2 à 3 schepen ...
weg uytsenden om te sien off men dien Engelsen
aldaer conde packen ofte zijn ... aff 40 duijtsen ...

Volck aende boom zijn vast geset en na
dato wederom gelargeert en zijn oock soo
mi ... en dan weder na Costij vertrocken
De twee Engelse die doorde Fransen zijn
gequest geworden zijn beyde wederom van
haer quetsuren genesen maer tot leetwesen
moet u. E. hooghacht haer heeden bekent
maecken dat een vande twee genaemt
jan Carstensen zijnde een geboorden engelsman
en dienst vande E: nederlantse Comp:
jongest met het schip Brantsteyn int
lant gecomen en is met het particulier
engels schepie eenige dagen verleeden van
Batavia alhier fugitief aengecomen, door
een boos voornemen sich selver heeft laten
besnijden Ed.le heeren jck heb nae dien
eijgensten guijt door aenschrijven vande
E: lieutenant ... ockers ... mijn devoijr
soo bij de engelse als bij andere vrunden
gedaen maer nooijt achter te comen comen
maer altijt doorde engelse ontkent van
dat se niemandt van Batavia hebben
mede gebracht als nu eerst na dat dien
schelm sich selven heeft laeten besnijden
d'heer agent verklaert dat hij voor
desen oock niet beter geweten heeft
of het was een persoon die onder haer hoorde

gister

gister avondt en heeden morgen hebbe
twee brieffkens van twee bharre die
inde straedt Sunda gearriveert zijn —
bekomen de opperhoofden versoecken
om verversingen waermede hebbe die
2 boodems opgesonden met behoorlijcke —
ververssingen versorght de brieffkens
door gemelte opperhoofden geschreven
gaet hier nevens —

De Engelse hebben mede tijdingh heeden
morgen gekregen van twee scheepen
die inde straedt Sunda zijn gearriveert,
en zijn op 7: febr. oude stijl ofte den 17: febr.
nieuwe stijl jongstleeden in compe: van
noch 3 andere scheepen gesamentlijck
uijt engelant vertrocken dese brengen
tijdingh dat de questien tusschen de fran
se en onsen nederlantse staedt tot noch
niet bijgeleijt en zijn, maer dat se aen
weder zijts defensief houden dierhalven
willense aen den publijcken oorlogh —
met ons en de fransen niet twijffelen
d' hr: agent deeres heeft mede vertaelt
als dat zij inde maent van decemb: voorleeden
jaer in engelandt uijt sweeden tijdingh
gekregen hebben dat de sweeden drie —
scheepen

25 à 30 koppen en 8: à 10: stucken geschut na mijn oordeel
ten soude niet ongeraden sijn dat u Ed. 2 à 3 schepen ...
oorlogh uijtsenden om te sien off men dien Engelsen
aldaer conde packen ofte sijn pas aff te snijden ...
[illegible] ... van vermaningh ... aldaer ...

schepen de eene van 400 d'ander van
300 ende derde van 100 lasten groot
wel gemant van volck en stucken,
nevens den Capiteel die in verscheijde
Coopmans bestaen van 60000 rijcxds=
naer oost jndia sijn aengeseijlt maer
niet wetende nae wat plaets gemunt
is, het presumptie ist, dat nae de roode
meer sal wesen om aldaer de moorse
scheepen te capen hebbe noch van ter
sijden gehoort als dat de Coninck van
engelandt teene mael geresolveert
is, indien de fransen met ons in oorlogh
quamen te geraecken, dat dien vorst dan
aende fransse sijde soude houden, ende
Engelse soude mede 30 oorloghs scheepen
uijt gesonden hebben maer niet wetende
de tot wat intentie Ed:le h:ren indien
iets wes noch eenige nader tijdingh van
de Engelse of andere natien ter hooren
komen sal u Ed:les per den eersten —
getrouwe advijs van doen —
De Coninck is op den sijgensten avondt
door den armende schaechte van pontauff
wederom te huijs gekomen, en heeft
sedert wederom 7 à 8 dagen langhs seer
sieckelijck

sieckelijck geweest maer is thans —
weder aende beter hant gecomen
Den Hollander kleijnt bij Sekredana
blijft u: Ed:lens voor de Courtesij en
vergoedinge van sijn 15 Cattijs —
Champeteur hartelijs danckbaer, jck
hebbe dien h:r en andere Coopluijden —
volgens u Ed:lens ordre, wegens de —
vaert nae de west cust, behalven
sillebaer bekent gemaeckt en ooch
afgeseght hier mede [illegible] was onder
teijckent onderstondt Willem
Caeff: [illegible] en ter sijde stondt —
Bantam in de Nederlantse Contoor
den 18 julij ao. 1672 ——

25 à 30 koppen en 8: à 10: stucken gesegent na mijn oordeel

ten soude niet ongeraden sijn dat u Ed. 2 à 3 schepen [illegible]

wegh uytsenden om te sien off men dien vogel en[illegible]

aldaer conde vatten ofte sijn [illegible] aff te snijden [illegible]

[illegible] van [illegible] 't selve aldaer [illegible]

Aenden Edle heer Joan Maetsuycker
gouverneur generael ende d' E: E: —
Heeren Raeden van India, — —

24 July 1672 becomen p.r
de bouckhoud.r van klavers
kercke —

Edle erentfeste hooghacht
baare Mankafte wel wyse
voorsienige ende seer generuise
heeren —

Edle heeren —

Dese dient eenelyck om u Edl.s bekent te
maecken dat den bouckhouder, willem —
bollaert vant schip Clavers kerck comende
van cheylon met brieven vand' Edle h.r
van goens op dese na nacht inde logie verschee
nen d' savanen waeren van geen tys en
andere cost versien gewest dier halven
in plaets van nae bat.a alhier eerst aen
gecomen, gemelte, bouckhouder vertreck
heeden morgen met d' brieven p.r teygenste
vaertuygh na Costy 't schip de Jonge ~~[illegible]~~ prins
comende vande Camer hoorn is mede tot
aenangier g'arriveert, als noch een —
Engelse baere die op ielt.e febr.e nieuwe —
stijl, uyt engelant is vertrocken maer
tot noch geen nader noves als vande twee
eeste verstaen hebben hiermede V. —
onderstont u Edl.s dienstschuldigen —
en geringen dienaer was geteyckent —
W. Caeff ter zyde stondt Bantam den 23 —
July A.o 1672

25 à 30 koppen en 8: à 10: stucken geschut na mijn oordeel

ten sonde niet ongeraden zijn dat u E. 2 à 3 schepen

wegh uytsenden om te sien off men dien Engelsen

aldaer conde packen offte zijn pas aff te snijden

eert

n

rin

onninck

Dan

alen

1672.

25 à 30 koppen en 8: à 10: stucken geschut na mijn oordeel

ten sonde niet ongeraden sijn dat u E. 2 à 3 schepen die

wegh uytsenden om te sien off men dien Engelsen

aldaer conde packen offte sijn vat aff te snijden a

[illegible] van [illegible] selve aldaer m

gecollationeert

Aenden Edln heer Joan maetsuijcker
gouvernr generael ende d'E:E: heeren
Raeden van India —

30 julij 1672: becomen —

Edle Erentfeste hooghachtbaare
manhafte wel wyse voorsienige
ende seer genereuse heeren —

Edle Heeren —

Di 23en deses is myn laeste schryvens met —
den boeckhouder vande fluijt Claverskerck
aen u Edlns geweest 't deens schip d'fortuijn
is op dien eygens ten dagh nae madras en eergis
teren morgen 't Engels scheepie den Egel met
eenige packen kleeden nevens 10: O.Rn contan
ten naer Sanbij vertrocken, binnen 20: dagen sal
noch een vande Engelse nieuw aengecomen
scheepen nae gemelte plaets mede volgende —
advans sal presijs op 4en vande aenstaende
maent augs nieuwe stijl na Engelant ver,,
trecken vier engelse scheepen zyn achterden
anderen hier op dese rheede g'arriveert de
namen zyn desen Maria, Suratse marchant
dispetatieon en Honnibaeld, de vijfde werdt
dagelijcx verwacht 't zyn alle goede oorloghs
fregats van 200: en 250 lasten groot —

Door een particulier engelsman alhier ten
Compt: bescheyden hebbe verstaen als dat
hij brieven van syn wel bekende vrunden
uijt Engelandt gekregen heeft waerin
soude verhaelt werden, dat de Coninck

van

van vranckrijck 300: ℔ ponden staerlings aenden Coninck van engelant gesonden heeft met Conditie dat d' Engelse haer selver nu teral souden houden wanneer d' fransen met den nederlanders in oorlogh geomen te geraecken t welcke bij d' engelse vorst is geacceptcert en t versoeck oock soude toegestaen zyn alle d' nieuwe aengecomen Engelse vrinden seggen, datse aenden oorlogh tusschen d' fransen en d' nederlanders niet en twyffelen maer op haar vertreck van Engelant t welcke d' laste is geweest op ulto febr. longhstleden noch niets vanden vasten oorlogh conde seggen, als eenelyck datse aen weder zyts daer toe reparatie maecken boovengemelte vier Engelse scheepen hebben alhier aengebracht omtrent 160: ℔ stra Contant, 20: a 25: Cassen met laeckens en laecken rassen 100 pa loot en 50: a 60: vaeties met buskruijt van particulieren party vaeten Engels bier mom Rynse, spaense en brandewyn voorts noch eenige kleenicheden meer

De fransen zyn dagelyck besich met poeijer suijcker en benjuwyn te kisten als oock t schip d' voetoet met den eersten klaer te maecken om pr den eersten nae vranckryk af te senden t suratse scheepie de paerel sal mede

in

in toecomende maent aug.^o na suratta wederom vertrecken,

De Engelsen hebben uijt de naem van haer Coninck twee kostelijcke metale stucken geschut die 18 [illegible] ijser schieten van 12 voeten lanck aen desen vorst geschoncken, en wegens d' Comp.^e vier metale stucken van 6: ponders deselve zijn op gisteren met een groote staetie met Conincks vaertuijgen onder het donderen van Canon aen lant gebracht,

Een portugees Jonckie Comende van bima over Japara is alhier op deese reede g'arriveert brengende omtrent 600= picols Chiampan hout mede twelcke aende Engelse vrunden tegens 4 r.^{ae} p.^r bhaer hebben verkoft

De chialoup vanden vrij burger vette heeft voorden armeense Coopman party Cooper en speauter hier aengebracht dito armener staet binnen den tijt van 14 dagen naer suratta te vertrecken 't particu: lier engels scheepie van ballesoor, sal mede binnen den tijt van 10 a 12 dagen wederom na derwaerts vertrecken 't ander particulier engels scheepie van masulipatam over bat.^a alhier aengecomen heeft van sijn ladingh noch niets verkoft

Met

met den vrij burger Jan Malacca drie
dagen verleeden hebbe den matroos Jan
Cornelsz= die sich selver heeft willen
laeten besnijden, geboeijt aenden E licent.
meester pr een briefsken gesonden —

verscheyde vaertuijgen gelaeden met
timmerhout rijs padij tammerinde, ajuin
loock &a comen dagelijcx vande oost-
indese revier, een Sonckie toebehooren
den tollenaer keijnebeij secredana is
met weynich rijs sout en eenige andere
kleenicheeden nevens 6: vaeten Engels-
bier en 6: dos mom gelaeden en sal daer
mede int midden vande aenstaende
weeck na Mallacca vertreeken —

alhier ten hove isser niets advijseerens
waerdich voorgevallen als eenlijck
dat d'Jonge Coninck aende pangerangh
van Serebon, om zijn dochter ten-
huuwelijck te mogen hebben, versocht
heeft om welcke oorsaeck is pangeran
gh loer en d'Jonge keijaria anders-
genaemt, keijlila Soera d'wanghsa
op Serebon met 10: a 12: vaertuijgen
geweest, maer zij, zijn om deselve
tot onverrichter saeck, wederom te
ruch gekomen —

drie duijsent bossen bintrottinghs-
zijn in vooraet sal met believen van
U Ed.lns

u Edlns een booden, om deselve van hier
gehaelt te mogen werden, te gemoet sien,
versoecke deemoedelyck pr dien Eygenste
boodem, om tot de daegelyckse gastos
te gebruycken een pack Caeym goelongh
goobaers een pack dos tape grandos een
pack dos tape quytsiel en 600: rda
Contanten hiermede &a onder stond
u Edlns dienst schuldigen en verplichten
dienaer was geteyckent Willem Caeff
ter zyde stondt Bantam inde Nederlantse logie den 28: July 1672

25 â 30 koppen en 8: â 10: stucken geschut na mijn oordeel

ten soude niet ongeraden sijn dat u E. 2 â 3 schepen d[illegible]

wegh uytsenden om te sien off men dien Engelsen

aldaer conde packen ofte sijn vat aff te snijden [illegible]

[illegible] van voornemingh [illegible] aldaer m[illegible]

14

alm

1692.

25 à 30 koppen en 8: à 10: stucken geschut na mijn oordeel
ten soude niet ongeraden sijn dat U.E. 2 à 3 schepen di[illegible]
wegh uytsenden om te sien off men dien Engels [illegible]
aldaer soude packen ofte sijn [illegible] aff te snijden [illegible]
[illegible] van voornemingh [illegible] aldaer m[illegible]

ontfangen 3 augustus 1672

Ed.e Erntfeste, hoogh achtbaere, manhafte, welwyse voors: en seer genereuse Heeren

Ed.le Heeren.

Na dat wij op gisteren morgen, met onse vijff schepen, van buijten Batavia, met de goede waaren t zeijl gegaan, geraeckten dien avont, tot onder de cleene Combuijs ten ancker, van waar t zeedert niet verder dan tot hier, ten aansien van de slappe lant, en strake zee-wind, hebben cunnen advanceeren, dat loopen voor taan beteren sal, als wanneer wij meer bemerkken de stroom door de straat uijtloopt, aan een spoedige reijs, naast Godt, niet twijffelen, en wel

principael

25 à 30 koppen en 8: à 10: stucken geschut na mijn oordeel
ten sonde niet ongeraeden sijn dat u Ed. 2 à 3 scheepen d[...]
wegh uijtsenden om te sien off men die Engelsen [...]
aldaer conde packen ofte sijn vab aff te snijden [...]
[...] des te [...] van vermeninge 't selve aldaer m[...]

principael om dat U Ed.le de te noemen
cours, buijten 't gegevene voorschrift
aan ons, na sijn gelegentheijt, hebt
gelieven te differeeren; de scheepen
blijven met den anderen wel vlote
te sullen houden, excepte 't huijs te
velsen, ten waare daar op noch meerder
bijlagen vonden.

Met de scheepen ons, en al 't volck gaet
't na wensch, en om alles te contribueeren,
wat tot preservatie, en verbeeteringe
wijder nodigh is, hebben wij alsulcken
zeijn-brieff beraemt, als u Ed.le 't afschrift
hier nevensgaande, nader dicteert,
daer toe wij ons dan eerbiedigh gedragen
verhopende 't selve u Ed.le wel gevallen
sal, des p.r manckement van meer
noodiger stoffe, eijndigende, beveele
hiermede &ca onderstont U Ed.le heeren
u Ed.le alderootmoedighsten, en 's Comp.s
getrouwsten dienaar Corn.s van Quaelbergh
In margine stont Int schip craensteyn
30.e Julij 1672. ten ancker leggende
buijten Bantams Reede.

25 à 30 koppen en 8: à 10: stucken geschut na mijn oordeel

ten sonde niet ongeraeden sijn dat u Ed: 2 à 3 schepen die

wegh uytsenden om te sien off men dien vogel en

aldaer conde vangen ofte sijn nest aff te snijden en

[illegible] van voornemingh 't selve aldaer m

83

Aenden Edle heer Joan
Maetsuijcker gouverneur
generael ende d'E:E: heeren
raaden van India. —

Bantam

collato

Edle Erentfeste hooghacht=
baare manhafte, wel wijse
voorsienige ende seer generdu=
se heeren, —

Edle heeren:

u Edlens aengename missiven gedateert op ult:
des verleeden maent, nevens de daer bij gevonde=
ne twee packquetten met brieven, aen de —
Edle heeren bewinthebberen ter camer —
amsterdam en Zeelandt, geconsigneert, als
3: packies met specerijen voorden engelse
Capitein, zijn ons verleeden maendagh —
avondt, p:r 't chialoupie de fortuijn, wel
toegebracht, hebbe genoemde brieven, dadelijs
daeraen nevens u Edlens groete, aenden —
capteijn vant scheepie d'advans, in presen=
tie van d'E: h:r agent deccres, ter handt
gestelt, nevens versoeck deselve volgens
opschrift, bij behouden reijse, uijt engelant
voort gelieve te bestellen, 'twelcke den
capteijn heeft g'accepteert en belooft te
sullen doen, voorde specerijen blijft

gemelte

25 à 30 koppen en 1: à 10: stucken geschut na mijn oordeel
ten sonde niet ongeraden sijn dat u E: 2 à 3 schepen
weder uijtsenden om te sien off men dien Engelsen
aldaer soude packen ofte sijn vol aff te snijden

gemelte Capitein u Edl.wis hartlijck danck
baer, gemelte scheepie leijt seijl reet maer
sal egter niet eerder vertrecken als
toecomende maendagh, maria is bijna half
geladen, met 100 packen gebleeckte ~~gelijnde~~ guijnees
lijwadt, 200 p.ls wortel china, en partij
peeper, sal mede binnen 14 a 15 dagen
nae engelandt vertrecken, de andere —
twee scheepen sullen mede 8 dagen ach-
terden anderen na de twee eerste volgen
'tfrans schip de vautour leijt nogh aen —
'teijlandt onrust om te vertimmeren —
ontrent 1000 staven ijser die 'tschip tot
ballast ingehadt heeft sijn hier aen
landt gebraght en deselve aen den sabandaer
tegens 5½ r.a 't p.l verkoft, de twee opper
hoofden Mons.r pieldwone en Calmel, zijn
beijde, door ordre van haer directeur in
suratta gedeporteert, de eerste moet met
de vautour na franckrijck ende tweede
weederom na suratta vertrecken, die
vrunden hebben thans tot haer hooft
resident Mons.r vindsolle en tot secunde
persoon Mons.r gilliam gekooren, —
bij twee engelse slaven drie dagen —
verleeden zijn 14: a 15 r.a aen valse schellin
gen die sonder twijffel, hier op bantam
geslagen

geslagen zijn, bevonden na dat wij onse
klachten aenden Sabandaer Cadijtsoe
daer van hebben gedaen, heeft dien hr:
terstondt de Coninck 't selve bekent —
gemaeckt en versocht, dat de valse
dubbelde stuijvers en schellingen, mochte
te verbooden werden, soo heeft dien —
vorst, met gommeslagh aen ijder een
laete verbieden, datse geen hollandts
gelt 't zij goede ofte quade, soude uijt
geven ofte ontfangen, en ooch aen alle
Bataviase Coopluijden laeten aensegge
geen de minste hollants gelt te mogen
inbrengen, op verbeurte van deselve
hier nevens gaet 2 valse schellingen
't fluijtje de sant looper is heden op dese
rheede gearriveert, verhoope do scheepje
op morgen met 3000 bossen bint rottinges
weederom af te senden, hier mede etca
onderstont u Edle dienstschuldigen en
geringen dienaer was onderteijckent
Willem Caeff terzijden stondt Bantam
inde N: logie den 4 aug.o ao. 1672 —

25 à 30 koppen en 8: à 10: stucken geschat na mijn oordeelt
ten soude niet ongeraden sijn dat u.E. 2 à 3 scheepen d...
wegh uijtsenden om te sien off men dien Engelsen
aldaer conde packen ofte sijn wat aff te snijden ...
... sijn van voornemingh'[?] selve aldaer m...

Gantan.

geet. 85

Aen den Edle heer Joan maetsuijcker gouverneur generael ende d'E: E: heeren Raaden van India —

ontfa 12 augto

Edle Erentfeste hooghachtbaare manhafte, wel wijse voorsienige ende seer genereuse heeren, —

Edle hooghachtbaare heeren =

Op 4en deses per d'chialoup de fortuijn, is mijn laeste schrijven aen u Edlns geweest, dien eijgensten dach is het fluijtie de sant— looper op dese rheede g'arriveert, waermede hebbe u Edlns missive van 2en deser nevens twee packen caejen goelonghs en 600: Rlls contant volgens factura wel gecondisioneert ontfangen waer voor sal Comptr bata crediteeren 't Engels scheepie d'advans is heeden avondt nae engelant vertrocken 't schip Maria is bijna volladen en sal oock presijs den 18: ofte ten aller— uijttersten den 20en van dese maent nieuwe stijl d'advans volgen indien u Edlns daer mede oock eenige brieven gelieve te versen— den desselfs Capitein heeft zijn dienst gepre— senteert d'honningh baeld staet binne weij nige dagen nae Jambij te vertrecken geen andere nieuws, tot noch van d'onse fransen en engelse staet in europa hebbe kunnen vernemen als 'tgene in mijn voorgaende brieven aen u Edlns hebbe g'advijseert indien jets te hooren comen sal u Edlns pr den eerste getrouwe advijs van doen, d'Engelse vrunden verwachten dagelijcx noch een

schip

schip, die eerst op 10 of 15: van maert ùyt
engelant vertrocken soude weesen verhoope
dat die eenige nieuwe tydingh sal medde
brengen,

hier ten hoove isser niets advyseerens —
waerdich voorgevallen, als eenelyck dat
de verworpen huijsvrouw vande jonge —
coninck met believen vanden sultan met
eenen ratoebagus soeta wederom getro„
uwt is

pr dese bodem de sant looper becomen —
ù Edlns onder cognoscement vandesselfs
opperhoofden 4000: bossen bintrottinghs
costen met oncosten f 757: 10„ gelyck
ùE: hooghachtbaer heedens bij dese nevens
gaende factùra gelieve te beoogen, waer voor
sal Comptr batavia debiteeren, om meerder
partij te bemachtigen, sùllen ons debvoir
doen,

Den vrij bùrger mancq hùijsen, die een pas
van ùEdlns heeft (Sooals hij seght) om
over palimbangh nae malacca te vertrec
ken is met zyn chialoùpie hier aengecomen
expres om een moor die hy op hadde, hier
aen landt te setten, tùsschen dien tyt
zyn twee van zyne slaeven die ten dienste
van zyn chialoùpie was, fùgetief geworden
soodat genoemde bùrger pr forse wederom
nae batavia sal moeten vertrecken ofte
twee andere persoonen inde plaets sal
moeten hebben eer dat hy zyn aengenomen
reys

reys sal cunnen vervorderen ——

Twee valse schellinghen die met de chialoup de fortuijn is vergeeten over te senden, gaet hiernevens ——

hiermede &a. onderstont Ed.le hooghachtbaare heere ue Ed.les schult verplichten engeringen dienaer was geteykent —— W: Caeff ter syde stondt Bantam ende nederlantse logie den 7.e aug.o 1672

25 â 30 koppen en 9: â 10: stucken gelegent na mijn oordeel
ten soude niet ongeraden sijn dat u E. 2 â 3 scheepen die
wegh uijtsenden om te sien off men dien oogst en
aldaer coude packen ofte sijn wat aff te snijden
[illegible] is van voornemingh 't selve aldaer m

Bantam gecoll.t 87

Aenden Ed.le heer Joan
Mattsuijcker gouverneur
generael ende d'E. E. heeren
Raeden van India. —

ontfangh 25 aug.to
p.r javaens vaertuygh

Ed.le Erentfeste hooghacht
bare manhafte wel
wijse voorsienige ende —
seer genereuse heeren. —

Ed.le heeren. —

Sedert mijn laetste schrijven van 7.en deses
is alhier niets advijserens waerdich voor
gevallen op 20.en deses zijn de scheepen —
maria, nae Englant en d'koningsbalde
na Zambij met 5000 R.a contanten en
3000 st. stroo backen, vertrocken, suratta
ende Expetatien sullen binnen 14 a 15
dagen mede nae Englandt strecken
'tparticulier Engels scheepje de goede
hoop, is 5 dagen geleden, met een capit.l
van 400 kisjes cooper 150 a 160 picols
spiauter partij goude cotpangs en
omtrendt 100 baer pepper na balasoor
vertrocken. —

De

25 à 30 koppen en 8: à 10: stucken gesegent na mijn oordeel
ten soude niet ongeraden sijn dat u Ed. 2 à 3 scheepen [illegible]
wegh uytsenden om te sien off men dien Engelsen
aldaer conde packen ofte sijn vaer aff te snijden [illegible]
[illegible] des te [illegible] van voornemingh seer aldaer [illegible]

De Fransen zijn dagelijcx besigh, haer
twee scheepen, met cooper, spiautter en
benjuwijn te laeden. —

Per dese Javaens vaertuygh onder opsicht
vanden matroos kruijgh booij, becompt
u Ed.^lens^ 1000 potten met wit calck —
voorden fabrijck en 1½ aem met lamoen
sap voor dochter kleijder, costen met
ongelden volgens factuertje die hier
nevens gaet f 160:10 // waer voor sal
compt.^r^ batavia debiteeren. hier —
mede &^a^ onderstondt u Ed.^lens^ dienst
schuldigen dien geringen dienaer
was geteijckent willem caeff ter
zijde stondt Bantam inde nederlant
se logie den 23^en^ aug.^to^ A^o^ 1672 —

25 à 30 koppen en 8: à 10: stucken geschut na mijn oordeel

ten soude niet ongeraeden sijn dat u Ed. 2 à 3 scheepen die

wegh uytsenden om te sien off men dien Engelsen

aldaer conde packen ofte sijn vat aff te snijden

[illegible] sijn van voornemingh [illegible] aldaer m

bantam

gecollationeert 88

Aenden Ed.le heer Joan Maetsuijcker gouverneur generael ende d'E. E. heeren Raaden van India —

becomen p.mo september p.r javaanen vaertuijgh

Ed.le Erntfeste hoogh-achtbare Manhafte wel wijse voorsienige ende seer genereuse heeren —

Ed.le heeren —

'tfluijt schip marken is verleeden — sondagh na de middagh op dese Rheede g'arriveert, waer mede becomen u E d.le missiven van dato 27.en deses, nevens een packet brieven aende heeren — seventienen geconsigneert, als drie packjes met speceryen, voor d'Engelse Capiteijn, maer tot leetweesen, hebbe deselve niet cunnen bestellen, dewijl het Engels schip op dien ~~dagh~~ eijgenste

Morgen

25 à 30 koppen en 0: à 10: stucken gesocht na mijn oordeel
ten sonde niet ongeraeden sijn dat u Ed. 2 à 3 schepen ...
wegh uijtsenden om te sien off men dien Engelsen
aldaer oude packen ofte sijn vat aff te snijden —
... sijn van voornemingh 't selve aldaer ...

Morgen was 't vertrecken tot d' eerste mael
sedert mijn aenwesen hier op bantam,
dat een engels schip op den sondage is—
seijl gegaen, t' ander engels schip genaemt
Curatta, sal morgen acht dagen pret tijs
mede na Engelandt vertrecken, indien
u Ed. bovengenoemde missiven daer
mede gelieve te versenden, sal met—
believen van u E hooghagtbaerheeden
ordre verwachten, —
heeden is een ~~port~~ portugeese schepje van
timor met sandelhoudt geladen op dese
rheede gearriveert —
hier ten hoove isser niets advijseerens
waerdighs voorgevallen, als eenlijck
dat de Coninck en alle de grooten, besich
zijn met eenige stellagie en andere
sieraden op haer manieren toe te ta-
kelen, om tegens aenstaende saterdagh
wanneer dan twee Coninck soonen
sullen besneeden worden, te gebruijcken,

hier —

vierduijsendt bossen bintrottings —
zijn in voorraet, p:r advijs hier —
mede etc. onderstondt u Ed:le dienst
schuldigen en verplichten dienaer
was geteeckendt W: Caeff terzijden
stondt Bantam, inde nederlantse
logie des 30:en aug:o anno 1672

25 à 30 koppen en 8: à 10: stucken geschut na mijn oordeel
ten soude niet ongeraeden sijn dat men 2 à 3 schepen di
weg uijtsende om te sien off men dien Engelsen
aldaer conde packen ofte sijn vaer aff te snijden
… sijn van voornemingh selve aldaer m…

geel. 90

Aende Ho. Ed. d'Heer Joan
Maetsuijcker gouverneur generael
ende d' E. heeren raden van India

ontfa. 7 septembr. p.r
de sloep de Roos

Ho. Edle heeren

Nadat op gisteren met sons opgangh ons
ancker voor batavia gelicht, ende onse te
doene reyse inden name des heeren, aan
gevangen hadden zijn daar inne soo voors.
poedigh geweest dat we omtrent den avont
thooge lant van bantham off S.t Nicolaes
bhay, passeerden, en ons huijden morgen
tusschen Cracatouw ende d' Z. houck
van Java bevonden, sonder in onsen wegh
eenige schepen off andere vaartuijgen te
vernemen ende dewyle wij, buijten alle
twijffel, vandaagh met den avont al
diep in zee en buijten d' prince eylanden
sullen wesen, soo hebben goet gevonden
d' chaloup d' Roos syn affcheijt te geven
ende wederom naar batt.a te laten keeren
temeer en te vrouger om dat wij bevinden
d' stroomen sterck om d' west te loopen
tghunt ons dan oock becommeringe
veroorsaackt hoe d.o chaloup anders
wederom lant en ancker gront sal
connen crygen

det

25 à 30 koppen en 8: à 10: stucken geschut na mijn oordeel
ten soude niet ongeraden zijn dat u.E. 2 à 3 scheepen d...
wegh uijtsenden om te sien off men dien Engelsen
aldaer coude packen ofte zijn vaer af te snijden
... van voorneminge 't selve aldaer me...

dit brifken sal oock dienen tot een
laatste affcheyt ende een eerbiedigh
versoeck dat uwe Ho: Edle ons gelieven
toe te vertrouwen dat we op dese —
voyagie (onder godes zegen) allenthalven
d'vereyschte voorsightigheyt en sorge
sullen gebruyken daar op uwe Ho: Edle
haer gerust gelieven te verlaten —

Niet anders hebbende sullen besluijten
ende uwe Ho: Edle naar onse gansch —
nidrige groete en seer hertelicke —
gebiedenisse, godt almachtigh in genade
bevolen laten &a

Int jacht Poeleron 4en september 1672
zeylende in Sundas enghte en hebbende
d'princen eylanden Z:W: t Z: ontrent —
twee mylen van ons vier uyren naar —
d'middagh onder stont en was geteyckent
uwe Ho: Edle dienst schuldigen ende getro
uwen dienr: Willem Volger —

25 à 30 koppen en 8: à 10: stucken geschut na mijn oordeel

ten sonde niet ongeraeden sijn dat ue 2 à 3 scheepen d...

[illegible]ege uijtsenden om te sien off men dien Engelsen

aldaer conde vatten ofte sijn vaer aff te snijden —

[illegible] sijn van voornemingh 't selve aldaer in...

Bantan

geco[llt]
91

Aen den Edle heer Joan Maetsuyker
gouverneur generael ende d'E.E.
heeren Raaden van India

ontf. 22 septemb. per de grundell

Edle Erntfeste hooghachtbaare manhafte, welwyse voorsienige ende seer genereuse heeren,

Edle Heeren

u Edlns twee aengename missiven van dato 4en deses, zyn my beyde op 6en deses per Jarzaens vaertuygh wel aengebraght de missiven van u Edlns aen dese heeren bewinthebberen geconsigeneert hebbe nevens de specceryen aen d'Engelse Capitein ter hant gestelt met versoeck deselve volgens opschrift gelieve te bestellen 't welck beloofde met behoude vaeren te sullen doen, en u Edlns aende goede bestellingh niet en gelieven te twyffelen gemelte Capiteyn blyve u Edlns voor de specceryen hartlyck danckbaer, bovengenoemde Engels schip genaemt Suratta sal precys aenstaende donderdagh zynde den 22en ofte ten uytersten den 23: deses nieuwe styl nae Engelant vertrecken

d'Hr agent decres heeft buyten kennis vanden armeense Capitein 135: bhaer peeper uyt zyn schip geloft en deselve in haer schip Suratta wederom in gescheept anders soude 't Engels schip door gebreck van peeper noch in langen tyt niet en connen vertrecken, den armeense

Coopman

Coopman is heeden hier wederom g'arriveert
en is gantsch niet te vreden, dat d'Engelse
d'135: bhaer peper, uijt sijn schip hebben —
gelost, die man sal daar mede, om in geen
verdre moeyelijckheeden te geraecken, met
die schaede en affronten te vreden moeten
houden —

Verleeden Maendagh is 't hoecker d' grundel
hier ter rheede g'arriveert waer mede u'Edlns
missiven van 9:= deses hebbe ontfangen —
soude gaerne 't scheepie op dien eygensten
dagh willen aflaeden, alsoo d' Coninck de —
revieren met bruggen heeft laeten toestoppen datter geen vaertuijgen uijt noch —
in conde vaeren, dierhalven niet eerder —
hebbe cunnen laeden als woensdagh daar
aan, d' Coninck heeft verleeden weeck —
zijn twee soonen, na datse deselven met —
groote staetie de stadt hebben omgeleyt, —
laeten besnijden, sesdagen daer aen is de
Coninck met alle zijn adelen en priesteren
nevens twee vlaggen diese van mocha —
gekregen hebben, om de stadt van alle pest en
vuyle dampen, te bevryden, de stadt rondt
gewest —

Tien a 12 maccassaerse vaertuijgen sijn sedert
16: dagen in dese revier, ~~commende~~ met —
omtrent

omtrent 300 slaven en slavinnen g'arriveert
een vaertuijgh hier thuijs hoorden is mede
indese revier, comende van balie g'arriveert
dese brenght tijdingh dat een groote neder-
lantse chialoup, die uijt banda ofte amboina
aldaar was aengecomen door de baliers is
afgeloopen, en datse alle 't volck behalven
vier nederlanders souden vermoort hebben,

't frans schip de voutoer heeft tot syn onderlaegh
ingenomen 50: à 60: kisten met benjuin, syn
omtrent 150: kisten met poeijer suijcker en
100 kisten ofte picols cooper die vrunden syn
genegen 't schip p.r den eersten naa vranckryck
af te depecheren maar door gebreck van peper
sullense d.o schip noch wel 1½ maent hier moeten
houden de tweede scheepie die naa suratta gedis
tineer is daar en wert gants geen preparatie
van't vertreck aengedaen als eenelyck, datse
200 kisten cooper tot zyn onderlaegh
hebben ingescheept,

d'deenen hebben heden een vaertuijgh met weijnich kleeden na Japara afgesonden

Met de hoecker de grundel becompt u Ed.ns onder
cognossementen van desselfs opperhoofden 6450
bossen bintrottinghs costen met oncosten
volges factuurtie ƒ 1261: 17: 8: waarvan Compt.r
batavia debiteeren om meerder party op te
coopen sullen ons debvoir doen, hiermede etc.a
onderstondt en was geteyckent W. Caeff
ter zyde stondt Bantam in de N: logie den
16: Septemb.r a.o 1672

25 à 30 koppen en 8: à 10: stucken geschut na mijn oordeel

ten soude niet ongeraeden sijn dat u Ed. 2 à 3 schepen d[illegible]

wegh uytsenden om te sien off men dien Engelsen

aldaer conde packen ofte sijn val aff te snijden [illegible]

de Engelsen zijn van voornemingh 't fort aldaer in[illegible]

colla^t 93

Aanden Ed^le heer Joan Maetsuijcker gouverneur generael ende d'E. Heeren Radden van India.

ontfangen 21 septembe per Javaens vaertuijgh

Ed^le Eerentfeste, hooghachtbaere manhafte, wel wijse voorsienige ende seer genereuse heeren. ——

Ed^le heeren.

Op ib^den deses met d' hoecker de grundel is mijn laetste schrijvens aen u Ed^le geweest hier à 5 vaertuijgen geladen met slaven en chiampan hout sijn sedert drie dagen van Maccasser over grissee in dese rivier gearriveert, gister is een chinees met een Javaens vaertuijgh, van Rombangh, geladen met timmerhout mede hier aengecomen die weet te spreken dat op rambangh tijdingh van maccassar gecomen was, als dat de boegijsen, ontrendt 200 man — vande onse, nevens alle de chineesen, die

daer

25 à 30 koppen en 9: à 10: stucken geschut na mijn oordeel
ten soude niet ongeraden sijn dat uEd 2 à 3 schepen die
wegh uijtsenden om te sien off men dien Engelsen
aldaer conde packen ofte sijn val aff te snijden
de Engelsen zijn van voornemingh [illegible] aldaer [illegible]

daer woonachtige zijn, doot geslagen souden
hebben, excepto, twee kinderen, die doen
maels niet bij der handt en waren, in't
leven gebleven, ick hebbe op dese gerucht-
ten en quade tijdingh aen verscheijde mattas-
saren die ontrent 2: 3 en 4 maenden
geleden van daer waren vertrocken, na
desselfs gelegentheijt gevraeght, maer
niemandt van haer luijden, hebben niets
ten minsten van die geruchten gehoort
dierhalven vertrouwe vastel. dat maer
een gepractiseerde duijvels uijt strooijsel
vande kinderen zijn, de goede godt, wil
d'onse voor sulcke onheijl en schade
behoeden. ——

De Jonge coninck is eergisteren tegens den
avondt, sonder kennis van iemandt, ofte
eenige geselschappen bij sich te hebben
de vlught bos waert in, genomen, den
Sulthan sondt ten eersten verscheijde grooten
nevens 4 à 500 man daer op uijt om die
Jonge vorst te achterhaelen, daeghs

daer

daer aen wierde genoemde coninck, —
buyten de stadt omtrent twee uijren
gaens weder gekregen, het schijnt dat
de Jonge coninck berouw krijght, van
dat hij zijn commando heeft plaeten

De franssen hebben gister 100 picols —
poeijer suijcker tegens 4 r^a tp^l =
en omtrent 100 p^lb peper met
staertien, gekoft, waer mede zijnse
besich om te kisten, en packen, de kleene
packies yder van 4 corgies met fijne
suratse chitsen, hebbense, voor franck"
rijck int schip de vontede gescheept

De Engelse hebben heeden 200 picols
peper en 60. picols wortel china
int schip suratta gescheept, met
nogh 400 picols peper sal 't schip
geladen wesen toecomende saterdagh
sal gemelte schip nae Engelandt
strecken hier mede &c.a onderstondt
U Ed^lens dienstschult en verplichten
geringen dienaer, was getekent
Willem caeff ter zijde stondt Baltta^m
inde N: logie den 20^en septemb a^o 1672

25 à 30 koppen en 9: à 10: stucken gesoght na mijn oordeel
ten soude niet ongeraeden sijn dat u.E. 2 à 3 schepen d[illegible]
weghe uijtsenden om te sien off men dien Engelsen
aldaer conde packen ofte sijn vat aff te snijden [illegible]
de Engelsen Zijn van voornemingh 't schip d'aldaer m[illegible]

geco[ll]t
95

aenden Edln Heer Joan maetsuijker
gouverneur generael ende d' E: E: heeren
Raaden van India,

Edle Erentfeste, hooghachtbaare
manhafte wyse voorsienige
ende seer genereuse heeren

Edle heeren

u' Edlns aengename missive van 22en deses
nevens twee missiven aende heeren bewint
hebberen syn ons pr. de Chialoup de roos verlee
den saterdagh wel aengebraght, hebbe deselve
aenden Engelse Captn nevens u' Edlns groete
ter handt gestelt twelcke beloofde, nevens
de voorige wel te sullen bestellen,

Soo dra als d' Chialoup vanden armeender
hier ter rheede g'arriveert is, heeft d' Coninck
gelast tselve binnen d' revier te brengen
kiy aria vraeghde myn waerom dat den
armeender een chialoup gekoft hadde, of syn
schip niet groot genoegh en was om de
Coopmanschappen die de Chialoup heeft
aengebracht, tselve int schip niet en kan
ingescheept worden, d' Coninck en wilde
gants niet verstaen, dat de Chialoup met
den armeender sal vertrecken maer g'
ordonneert de goederen daer uijt te lossen
en t' selve wederom int schip doen schepen
twelcke op gisteren is geschiet om dat
den armeender geen schade bij d' Chialoup
sal

25 à 30 koppen en 8: à 10: stucken geschut na mijn oordeel

ten soude niet ongeraden sijn dat u Ed. 2 à 3 schepen d...

wegh uytsenden om te sien off men dien Engelsen

aldaer conde packen ofte sijn xab aff te snijden

de Engelsen sijn van voornemingh 't selve aldaer in...

sal comen te lyden, soo sal d'Coninck de
penningen, die d'chialoup heeft gekost aenden
armeender wederom uyt keeren of nu de
betalingh soo pront salgescheeden als het
seggen is, den tyt salhet leeren Ed.le heeren
dat desen armeender hier, soo veel hoon en
smaet moet lyden, wert hem eenelyck door
de Engelse aengedaen, soo dra als d'chialoup
hier was aengecomen hebbense d'Coninck
bekentgemaeckt, indien d'chialoup in compa
gnie vant schip vertreck, dat dan d'Stuur"
man met het schip niet wilde vaeren om
datse presumeeren den armeender iets
quaets in sin heeft te doen, de Engelse hebben
buyten kennis vanden armeender voor
haar particulier, omtrent 300 p.ls soo cooper
spyouter en wortel china, ingescheept
dier halven wert gepresumeert datse 't schip
in plaets van Sourotta, bombaey eerst suller
aendoen en dat principalyck ook om geen
vraght van haar goederen te betaelen, den
armeender blyft u Ed.lns voerde presente
speceryen hertlyck danckbaer,

Een vrybürger Reynier shillingh is hier
twee maenden verleeden met een behoor"
lycke passie aengecomen na tweedagen
verblyven heeft hy syn afscheyt van myn
genomen en om wederom na batavia te ver"
trecken maer in plaets van naa bat.a is
hy by de franse paeters in desselfs logie

syn

zyn koers genomen, en aen die geestelycke
gebeeden met aensiggen een mede broeder
van haar geloof was, en dat op batta geen
gelegenth.t was om syn godts dienst te
cunnen doen, dierhalven genegen soude
wesen, om bij de fransen te blyven, door
medelyden hebben genoemde paters
hem van die tyt af tot verleeden Saterdach
in haer logie verholen gehouden, wanneer
hij doenmaels syn afscheyt nam met
intentie om wederom naa batta te vertrecken
maar bevorens dat hij uyt de franse logie
vertrock betoonde gemelte Snellingh syn
gauwicheyt met op breken van een kist
en stal daar uyt een goude kettingh, 3
goude pistoletten en 70 Rdr contant, en
meinde daer mede deur te gaen de fransen
hebben hem hier over op aengetast en
bevonden gemelte gout en contanten in
zyn diefsack, excepto 39: rda die hij
verklaert verteert te hebben dese persoon
nevens een slavinne die hij hier mede heeft
aengebracht en soo langen tyt door den
gout smit manuel nauwendorp is op
gehouden becompt u Edlns pr d'chialoup
de roos als mede noch een slaef toebehoo
rende de gientiesse Coopman moetiapa
die daer een fugetive maar hier is aen
gebracht
gister is het Engels scheepie den Egel
geladen

geladen met peeper van Jambij wederom
op dese rheede g'arriveert, de Engelse
vrunden hebben 't schip Suratta, door
mankement van peeper op haer bestemde
tijt niet cunnen afdepecheeren, met het
aencomen vanden Egel sal het schip sijn
peeper last in krijgen en sal niet eerder
vertrecken als int begin van d'aenstaende
weeck, —

Vier vaertuijgen van Lamponen een do. van
Sillebaer geladen met peeper sijn sedert
vijf dagen in dese revier aengecomen —

Den sabandaer Kaijtsoe is verleeden vrijdach
met partij touwerck om Conincx schip
te haelen naa Rambangh vertrocken,

Wa onder stondt u Edlns dienst schuldt ver-
plichten en geringen dienaer was
geteyckent W. Caeff. ter zijde stondt
Bantam inde Nederlandtse logie den 28.
Septembr 1652

gecollationeert bantam

Aen den edele heer Joan maatsuijcker gouverneur generaal
ende d'E:E: Heeren raaden van India,

Edele Erntfeste hooghachtbare
manhafte wel wijse, voorsinige
ende seer genereuse Heeren —

Edele Heeren.

Mijn laaste schrijven aen u Ed:[ens] is geweest
den 20 des verleden maent, verleden saterdag
is het engelse schip Sumatra na engelant en
gisteren morgen 't Frans schip de vautour na
Vranckrijck vertrocken, de Fransen sijn —
besich haer schepje de parel met suijcker —
en coper te laden, en sijn ooch van meijninge
'tselve binnen 6 a 7 dagen na sumatra —
wederom te versenden, —

den ammeerder S[r] de Lacrose is ten langen
lesten noch eens van dese onstadelijcke —
menschen, op verleden maendach acht dagen
van hier geraeckt mits naelatende sijn chia,,
loup nevens 71 picols swavel, en sijn hollantse
stuijrman, die de engelse niet en hebben
willen mede nemen, de coninck en —
begeerde de chialoup voortgaende den ammeer,,
der gehadt heeft, niet te accepteeren, maer
,, beloofde na sijn vertrech te langeeren, —
dienvolgens heeft den ammeerder aen mijn

Eoogt

25 à 30 koppen en 8: à 10: stucken geschut na mijn oordeel
ten soude niet ongeraeden sijn dat ued 2 à 3 scheepjes d
Jegh uytsenden om te sien off men die Engelsen
aldaer conde packen ofte sijn val aff te snijden
de Engelsen sijn van voorneemingh 't selve aldaer m

versogt sijn chialoup wederom de Swarte na
Batavia aen d'edele heeren te mogen
over te senden, en selve aldaer aen de
meestbiedende te laete vercoopen, maer
sijn edele heeren believen te willen sien, dat de chialoup met
steen gebalast te worden, en hem p[er] de eerste
na Jumatta mach keeren. twee dagen na 't vertreck
van genoemde Lacnose heeft ick den coningh
wegens langeeren van de chialoup versocht
dien vorst diende tot antwoort, niet genegen
was, om die chialoup eenden te langeeren, als
vijfthien dagen, na 't ontroeck van den aencomende
weeke, dit sal nu aenstaende maendach
geexpireert sijn, hoe danich den coningh dan
gehoorsaemt sal werden, den tijt sal 't leeren.
pangerangh madina heeft op het versoeck van
den Sultan, sijn onderworpen dienst van de
regeeringh, wederom aengenomen, en dat
eenlijck om koy aria meerder hulp, ontsach
en bijstant te doen, want dese andere pangerans
die staens mede in de regeeringh sitten, en
cunnen met koy aria niet wel over een komen,
desen vorst heeft aen bovengenoemde pangeran
madina om dat die het sijn onder bedieningh
wederom heeft geaccepteert, twee duysent
rijcx vereert ——

De coningh versoeckt aen ued[eerw] seer gebiedende
om tegens contant te betalen, een clock van
ontrent 600 lb swaerte jngewicht, dese vorst
wil

wiesselde sos een uurwerck, die de Fransche
Smith gemaeckt heeft, in sijn paleijs ge-
bruijcken, —

verscheijde vaertuijgen soo van de oost gelade
met rijs, padij, suijckerbroot en andere —
cleenigheden als van Lampon met peper gelade
comen dagelijcx in dese reviere, 600 picols —
peper suijckere sijn sedert 8 dagen mede van
de oost door chineesen hier aengebragt, —

de engelse wrinden verwachten dagelijcx
na haer laetste scheepje die in maert uijt
engelant is vertrocken. — hier mede.

Edle hoogachtbare heeren, u Edlens dienst-
schuldigen en geringen dienaer en was —
geteekent, Willem Caeff, ter sijden stont
Bantam in de nederlantse logie den 19e —
october anno 1672. —

25 à 30 koppen en 8: à 10: stucken geschut na mijn oordeel
ten sonde niet ongeraden zijn dat u Ed. 2 à 3 scheepen d...
wegh uytsenden om te sien off men dien Engelsen
aldaer conde packen ofte zijn zal aff te snijden ...
de Engelsen zijn van voornemingh 't selve aldaer in...

bantam

aen den Edele Heer
Ioan maetzuijker gouverneur
generaal ende d' E: E: Heeren
Raaden van India;—

ontfangen 29 octob:
P: Javaans vaartuijgh

Edle Erntfeste, Hooghaghtbaar
manhafte, wel wijse, voorsienige
ende seer genereuse Heeren

Edele hooghachtbaare en gebieden Heeren.

Sedert mijn laatste schrijven aan u Edle Ents.
van den 19 deeses, is al weder hoore, niets
adviserens waardigh voorgevallen; deese
weynige regulen, sullen eenlijk dienen ten
versoucke van koij aria monjaja, dien
heer send aan u Edle Ents. onder opschrift van sijn
liewe dienaren koij Lowra(?) astravanda, en
doeta Wasita(?), veertig blaar peeper, sijnde
d' eerste vrught van dien heer sijn plantagie;
dierhalven versouck gemelte koij aria, u Ed.
hooghachtbaar Edelens(?) deselve niet en gelieve
te versmaeden, maar in danck geliewen
aan te nemen; genoemde koij aria sijn soon
staet

25 à 30 koppen en 8 à 10: stucken geschut na mijn oordeel
ten soude niet ongeraden zijn dat U Ed. 2 à 3 schepen
wegh uytsenden om te sien off men dien Engelsen
aldaer conde packen ofte zijn vat aff te snijden
de Engelsen zijn van voornemingh 't selve aldaer

staet over 4 a 5 dagen met de dochter van
Pangerangh Coelongh te trouwen, dier
wegen geloofft dat dien heer, voor sijn present
iets anders wederom sal recompens, van
U Ed:ens verwacht;—

T'frans sloepie de paerel, is met ontrent
600: kisjes kooper, 250 à 300: p:ls spiauter,
30: a 40 p:ls bortel Clima, 25: a 30 picols Clincq
lanckwas, en voorts met peeper afgeladen,
en sal daermede op morgen vroegh na Souratt
vertrecken./.

D'Chialoup van den armoender de la kroese,
nevens 70 p:ls swavel, is van den Coninck
verleden weeck gelargeert, en is doenmaals
oock na costi vertrocken./—

Dagelijcx comen in deese riviere, verscheyde
vaartuygen geladen met timmerhout, en
peper snyders./— Hiermede E:E: onderstaende
Ed:le hooghachtbaere en gebiedende heeren
U Ed:ens dienst schuldich verplichtet en
geringen dienaer was geteekent
W: Caeff in margine stont Bantam
In de Nederlantse logie den 28en 8ber
a:o 1672

25 â 30 koppen en 8: â 10: stucken geschut na mijn oordeel
ten soude niet ongeraden zijn dat u E. 2 â 3 schepen d[illegible]
wegh uytsenden om te sien off men die Engelsen [illegible]
aldaer soude packen ofte sijn [illegible] aff te snijden [illegible]
de Engelsen zijn van voornemingh t'[illegible] aldaer [illegible]

Aenden Edl. heer Joan Maetsuijker
gouvern. generael ende d' E:E: heeren
Raaden van India. —

Edl. Erentfeste hooghachtbaare
Manhaffte, wel wyse voorsienige
ende seer generuese heeren. —

Edl. heeren: —

UEd. aengenaeme missiven van 29en desen
heb met de chaloup de Roos op heden
middag de klock twee uren wel ontfangen
en hebbe op stont genoemde chaloup neven
een briefken aenden E: lieutenant ter ...
die tgans int gesicht van Bantam seylen,
wederom afgevaerdiget, waer in aen syn
E: bekent gemaeckt, dat het schip
de parel by de hooge hoeck van Ban-
tam, door contrarie wint en stroom noch
ten ancker legt, ende vervoeringe der
selve bille met buffelen, soo als de
chaloup buyten de revier geschooten was,
is heel stil geworden, en dat de cha-
loup geen voordeel conde doen, dier-
halven een spoedich haerwaerts vaertuige

met den

25 à 30 koppen en 8: à 10: stucken geschut na mijn oordeel
ten soude niet ongeraeden sijn dat UEd: 2 à 3 schepen
wegh uytsenden om te sien off men die Engelsen
aldaer conde packen ofte sijn pas aff te snijden
de Engelsen zijn van voornemingh [illegible] aldaer [illegible]

met den matroos Huygh Booij, nevens den
nader brieffen aengemelte Zijn Ed: licent
meester, om 't frans schepie niet mis
te loopen afgevaerdicht. —

't Engels schepie den Egel leyt hier
noch op dese reede, wat de Engelse daer
mede int sin hebben, is bij ons tot noch
niet bekent, 't Engels particulier schepie
jongst van Masulipatam over Batavia
aengecomen, staet wederom over Malac=
ca na derwaerts te vertrecken, maer
kan inden tijt van 6 à 7: dagen niet klaer
raecken, —

De fransen en Engelsen en weten tot noch
de sekerheyt vanden oorloge niet, dier=
halven sal oock niet ruchtbaer maecken
Hiermede &c: onder stont UEd: Heeren UEd:
dienstschuldt verplichsten en geringen
dienaer was geteekent W: Caeff ter zijde
stont Bantam inde E: logie den 31= octob
a° 1672:-

25 à 30 koppen en 8: à 10: stucken geschut na mijn oordeel

ten soude niet ongeraden zijn dat u E. 2 à 3 schepen d...

wegh uytsenden om te sien off men die Engelsen

aldaer soude packen ofte zijn sal aff te snijden ...

de Engelsch[en] zijn van voorneminghe t' schepe aldaer ...

Aenden Edle: heer Joan Maetsuijker
gouvern[r] generael ende d'E:E: heeren
Raaden van India./. ——

ontfangen 2 Novemb[r]
p[r] Javans vaertuygh

Edle: Erentfeste: hooghachtbaare
Mankaste, wel wijse voorsienige
ende seer genertelse heeren ——

Edle: hooghachtbaare: en gebiedende heeren./. ——

Gisteren p[r]: Javaens vaertuyge, is mijn laest
te schrijven aen u Ed[lens] geweest, waer in
bekent gemaeckt, dat de chialoup de Roos
met u Ed[lens] brieven hier is aengecomen, en
deselve Sondach jl. wederom, nevens den brief
van aenden E: ochtends: afgevaerdict, ——

Ick hebbe heeden morgen swegens de drie kloc-
ken aen key aria bekent gemaeckt, of de
Coninck geliefde Imant om de keur vande
drie te kiesen na Bat[a]: te senden, dien hier
versocht uyt Coninex naem, dewijl hier nie-
mant anders en is die kennis daer van heeft,
als den Franse Smit en seyde heeden gehoort
heeft, dat wij met de Fransen en Engelsen
in oorloge sijn geraeckt, daerom genoemde
Franse Smit oock niet en durft op Bat[a]: co-
men, diergelycken wenste wel dat u Ed[lens]

de drie

25 à 30 koppen en 8: à 10: stucken geschut na mijn oordeel
ten soude niet ongeraden sijn dat UE. 2 à 3 scheepen
wegh uytsenden om te sien off men dien Engelsen
aldaer soude packen ofte sijn schip aff te snyden
de Engelsen sijn van voorneminge 't selve aldaer in

de drie Clocken herwaerts gelieve over te
senden, om als dan de keur vande drie te
mogen nemen, waermede de Coninck cortosij
sal geschieden. ——

Heeden morgen is mij door de Javanen
van Seringin bekent gemaeckt, als dat zylieden
gister morgen twee nederlantse scheepen
omtrent Seringin hebben gesien, maer aen
geen van bijde scheepen geweest, dierhalven
van waer die scheepen comen, zijn haer
onbekent, op dese tijdinge, hebbe een Javaen
vaertuyge met een van onsen matroosen,
nevens een brieffken aen d'opperhoofden
vand' aencomende scheepen, om den oorloge
die tusschen onsen staet, met de Franschen
en Engelsen is bekent te maecken, na
Anjer afgevaerdigt, en den matroos oock
gelast, wanneer aldaer geen scheepen
vernemt, 3: à 4: dagen omtrent Anjer te
mogen blijve kruysen, welke hoope dat
dit bij U E: Hooghachtbaerheedens niet
qualijck sal afgenomen werden. ——

De Fransen en Engelsen hebben heden, door
de Javanen die van Batavia zijn aengecomen,

vanden

vanden vasten oorloge, eenich schap gekregen,
hier op hebben de Engelsen vier stucken
geschut van 6: @: aenden Agil gebracht,
dat is Edeerns een schip van 60: stucken ge-
schut en wel gemant met volck, op gisteren
na Gamby af gesonden, om haer schip-
de Zomer bae die aldaer legt, te smeeste-
ren, is de Engelse mede bekent, die natie
sijn mede seer bekommert over haer sche-
pen die vande noort staen te comen/.

Tegen den avont is den matroos Huijg Booij
die gister avondt met een brieffken p[r]: Ha-
vaens vaertuyge, aenden E: licentmeester
Ockers= gestaengebracht, is weder om hier
aengekomen, en Rapporteert dat onse
twee schepen nevens de Chialoup de
Roos, 't Frans scheepie de parel den geelen
dach heeft na geseijlt, en niet nader co-
men connen als op een groot kanon schoot
na, door contrarie stroom, leggende gesa-
mentlijck tegens omtrent St: Nicolaes baij
ten ancker, bille verhoope dat die Frans
man ons niet en sal ontloopen, hier me-
de Sr: onder stont UEdle: heere UEdle: dienst
schult verplichten en geringen dienaer

was get

25 à 30 koppen en 8: à 10: stucken geschut na mijn oordeel

ten soude niet ongeraden sijn dat u Ed. 2 à 3 scheepen d[illegible]

wegh uijtsenden om te sien off men dien Engelsen

aldaer conde packen ofte sijn wat aff te snijden [illegible]

de Engelsen zijn van voornemingh 't selve aldaer m[illegible]

was geteekent willem Caer[illegible] ter

zyde stont bantam inde nederlantse

logie adij primo novemb Ao 1672:/ —

Sunda

gollaz

143

ontfangen 2 Novemb[r]

Cort verhael van 't geen den licent.m[r] oc,, kersz:, op een voyagie naar het hooge landt van Bantam, jn Sunda's enghte, onder de Zumatrase cust tot op de hooghte van het toppers hoetie, jnt naa jagen van een frans schip: wedervaren is:/

Ed[e] hooghachtbare heeren:/

Per ordre van uE: hooghachtbaarheden, en mondelinge aansegginge vanden Ed[e] heer Joan Maatsuyker, gouvern[r] generaal, hebb[e] ons savonts den 29[en] april A[o] 1672: nae boort van 't jagie den Stompneus begeven, om jn comp[e] van het fluytie de Santlooper naa het hooge lant van bantam te seylen, om aldaar advise van s[r] Willem Caaff, door de chaloup de Roos, die met ons jn comp[e] voor uyt nae bantam was getrocken, te verwachten, om of 't het frans schip, dat nae Souratte tenderende, vertrocken was, soo niet het selve, buyten de reede van bantam, als dan waartenemen, en soo—

Mogelijck

25 à 30 koppen en 8 à 10: stucken geschut na mijn oordeel ...
ten souden niet ongeraden sijn dat U Ed. 2 à 3 schepen ...
wegh uijtsende om te sien off men dien Engelsen ...
aldaer soude soecken ofte sijn wat aff te snijden ...
de Engelse sijn van voornemingh 't selve aldaer ...

mogelijck was, vijantlijck aen te tasten,
met alle kracht soucken te smeetteren,
off de brant daar in te steecken, gelijck
ooch aan alle andere francoe als Engelse
schepen, die nu vijanden van onsen staat
en de Compe. sijn, te pleegen, soo hebben
onder Godes geleijde die selffde avont
batavias 'threede verlaaten, en door contrarie
wint en stroom des avonds daar naa be-
noorden den groote combuijs ten ancker
gecomen, alwaar met stilwesen, tot maan
dach smorgens, hebben mooten blijven
leggen, gelijck doen ontrent acht uiren
ons ancker gelicht, en met een slappe
koelte, de wint Z:Z:W: sijnde, onder seijl
gegaan, en dien avont laat tot benoorden
poule panjange g'avanceert, alwaar door
stilte en tegen stroom ons ancker liete
druijpen, en leggen bleven, tot naa mid-
dernacht, ontrent twee a: drij uuren, als
wanneer doen met een Javaans vaertuijg
een matroos, met een briefie, van Ed.e
Baat geschreven, verscheen, welck
van inhout was, als dat het frans sche-
pie de perel, ontrent poule douo ten

ancker

ancker leyde, waer over ons alle beklijden,
en ligten op 't Mondt ons ancker en
sochten gewin te doen, maar alsoo de wint
uyt den westelycke kant quam, konden
niet avanceeren, doch brachten werpen
uyt, waarmede bij naer onder Flore
panjange begenen, en geraeckten
echter door veel variable winden, stiltes
en bonckeren des morgens soo verre, dat
wij het fransche schip int gesigt kreegen,
en oordeelden doen 't selve ontrent twee
mylen van ons te wesen, en ten ancker
te leggen waar toe, om daar bij te com(en)
ons uyttersten devoir deeden, gelijck oock
yder seer op den buijt loerden, en betoonde
hem een man te wesen, en beloofden de
eerste die het touw aenden franschman
vast maeckten, uyt Comp.es naame te
vereeren met twintich Rd.a die syn vlagge
aff haalden twaalff Rd.a en tweeden al
wat op den overloop soude gevonden wer-
den, tot buijt, doch dat geen kruym int
minste moeste beschadicht worden, maar
int geheel voor de Comp.e blyven 't geene

alle

25 à 30 koppen en 9: à 10: stucken geschut na mijn oordeel
ten souden niet ongeraden sijn dat u Ed. 2 à 3 schepen ...
wegh uytsenden om te sien off men dien Engelsen ...
aldaer conde packen ofte sijn vaert aff te snijden ...
de Engelsen sijn van voornemingh 't selve aldaer ...

alle geloopen, en doen hem op een
mijl offte $\frac{3}{4}$ uurs genadert waren bequamen
met de chaloup de boos, naader advis van
sr Caarty, die bekent maakte de Perel
gemonteert was met tzien a: twaalff
stucken, gemant met vijftien a: sestien
francen, en dertich soo mooren als
armeniers, waar op onse moet te geringer
wiert, alsmede dat den Chyl met peper
geladen wierde, om in corten daar mede
naar Engelant te vertrecken, gelijck
een ander Engels schip, gemonteert met
dertich a: vijfendertich stucken, in
acht dagen. van Jambij te verwachten
was, nu het frans schip bleeff ten
ancker leggen tot dat den stroom, die
ons mede tegen was begon te veranderen,
echter deeden wij onse beste om bij het
selve te comen, maar konden niet
meer naderen als tot op een halve mijl
bij hem, doen ginge 't selve ontrent mid,,
dach onder zeijl, wij waren te loefwaart
en 't nacht glas beneden wijnts, met
meijninge 't selve in te zeijlen

aen

van te doen, 't enteren en te smeetsteren,
maar alsoo hij beter beseylt was als wij
en den Stompneus vuijl, raackten hij voor
uijt, en speelden met ons, als de kat met
de muijs, hij hadde coelte, en wij bleven in
stilte leggen 't geheen wel een miracule
te wesen, en bracht het eijndelijck soo verre,
dat in acht glaasen wel twee mijlen —
te loefwaarts voor uijt was, en doen een
westelijcke wint kreegh, waar mede
wij hem, alsoo seer hooge swallen waren
niet konden becomen, echter svolgeden
wij hem, tot onder Sumatraas custe, en
op de hooghte van tappers hoetie, alwaer
't water seer hol begon aen te schieten, en
gelijck geseijt is wel twee mijl voor
uijt boven winds sijnde, en geen kans siende
hem te becomen, resolveerden naa Javas
kust over te steecken, en onse Course
naa Batavia te setten, gelijck geschie,,
den, en sijn op 2en [illegible] op Batavias —
rheede, Godt lof, doch tot leet
wesen, sonder verrichtinge verschee,,
nen, dit is 't geene UE. hooghachtbaar,,

hedens

25 à 30 koppen en 8: à 10: stucken geschut na mijn oordeel
ten soude niet ongeraden sijn dat UE: 2 à 3 scheepen d[illegible]
weder uijtsenden om te sien off men dien Engelsen [illegible]
aldaer conde packen ofte sijn rab aff te snijden [illegible]
de Engelse zijn van voornemingh 't selve aldaer in[illegible]

gedane van onse voyagie weten mede
te deelen, vergeeve bij UEd[le]: voor
wel gedaan sal geoordeelt werden, wer,
dere verblijven altijt onder stont UE:
Boogachtbaar gedane nedrigen dienare
Pieter Ockersz: ter zijde stont int Jacht
den Stompneus 2en Novemb A° 1672:/

25 à 30 koppen en 8: à 10: stucken geschut na mijn oordeel
ten soude niet ongeraden zijn dat u Ed: 2 à 3 schepen die
wegh uytsenden om te sien off men dien Engelsen
aldaer conde packen ofte sijn wat aff te snijden
de Engelsche zijn van voornemingh 't selve aldaer m

Aen den Ed.len heer Joan Maetsuijcker gouvern.r generael ende d'E:E: heeren Raeden van India.

Edele Erentfeste hooghachtbaare Manhafte, wel wijse voorsienige ende seer genereuse heeren.—

Edele: heeren.—

Naer dese ick mijn laetste schrijven, aen u Ed.les gelevert, sedert hebben d'Engelsen hare twee schepies dicht voor de mont vande Revier gehoort, uijt het particuliere schepie hebbense 100: packen kleeden, die Zijl.s van sints waren geweest, om over malacca na masulipatam wederom af te senden, aenlandt gebracht,. de Engelsen en Fransen, hebben aen d' Coninck een grooten begins des oorloge tusschen ons en haer, bekent gemaeckt, dade bij den Coninck versekert, datse nu een groot vloot schepen, soo uijt Engelant als Franc,, krijk, hier int lant staet te verwachten, en tewijffelen als dan niet of zij sullen ons de ander dans leeren, de Coninck soude hier op geantwoort hebben, sulx niet en willen gelooven voor en al eer dat hij de schepen

hier

25 à 30 koppen en 8: à 10: stucken geschut na mijn oordeel
ten soude niet ongeraeden sijn dat u E. 2 à 3 schepen di[...]
vrage uijtsenden om te sien off men dien Engelsen
aldaer conde packen ofte sijn vat aff te snijden [...]
de Engelsen zijn van voornemingh 't selve aldaer m[...]

---

hier siet, d'Engelsen hebben dese Javanen,
om een vaertuyge met een brieff, na Jamby
te senden, 150: Rd = gepresenteert, dat noch
en jeder niemant die t'selve durfde waegen. —

Den vrij burger Robbert Gillart, heeft de
fransen op dien eygensten avont doen de
chaloup de Roos van hier na den lieentmees,,
ter ochtesz. vertrocken, de tijdinge vanden
vasten oorloge, bekent gemaeckt, 't schijnt
dat hij die tijdinge vant chaloups volck —
heeft verstaen, (gemelte Robbert begaff
hem oock op dien eygensten, nacht met
een Javaense praeuw na de hoogen hoeck
van bantam, en is doenmaels, (soo als de
Javanen seggen) aen het boort vant frans
schepie oock geweest, diershalven, soo is
oock wel te gelooven dat dien Robbert
haerlS: mede vanden oorloge heeft bekent
gemaeckt, hij verhout sich tot noch —
met dien eygensten Javaens vaertuyge,
inde straet Sunda, en verwacht (volt,,
trouwe) na onse dunct op de bengaelse

Schelhos

Schepen, den burger marinus is nu
omtrent 20 dagen verleeden, met zijn —
galanij van hier vertrocken, t'seggen
is, dat hij mede omtrent anjer naa
onse schepen kruyssen hier mede &c.
onder stont Ed[le] Heere u Ed[le] dienst schuldigh,,
verplighten en gheringen dienaer was ge=,,
teykent W: Caets vander heyden stont ban,,
tam inde Ed: logie den 4: Novemb A° 1672.

25 à 30 koppen en 8: à 10: stucken geschut na mijn oordeel
ten soude niet ongeraden sijn dat u Ed. 2 à 3 schepen d[illegible]
wegh uijtsende om te sien off men dien Engelsen
aldaer conde packen ofte sijn wat aff te snijden [illegible]
de Engelsen zijn van voorneming 't schip aldaer m[illegible]

Bantam

Aenden Edle. Heer Joan maetsuijcker
gouverneur generael ende d'E:E:
Heeren Raaden van India

Edle Erntfeste hooghacht"
baare manhafte wel wijse
voorsienige ende seer generuse
heeren

ontf 17: november pr
javaens vaertuijg

Edele Heeren

Verleden vrijdagh is mijn laetste schrijven pr
Javaens vaer vaertuijgh aen uEdlns geweest
sedert is hier niets advijseerens waerdich
voorgevallen keij aria sijn soon is op gisteren
getrouwt, en morgen sal eerst alle de ceer"
"lijckheden verthoont en feest gehoudenworden
de Coninck laet eenige oorloghs vaertuijgen
klaer maecken wat daermede int zin heeft
sal den tijdt leeren, de Engelse hebben een
vaertuijgh gekoft, expres om na Jambij te
senden, maer kan geen volck krijgen die
daermede vaeren willen

'tvaertuijgh tgeene vijff dagen verleeden nae
anjer hebbe affgesonden, is gisteren avondt

wederom

wederom thuijs gecomen, maer heeft geen
scheepen inde straet Sunda gesien als
eenelijck omtrent St nicolaes baeij vierdagen
verleiden 't schip de gerechticheijt gepreijt
aen welcke boort &c. seght den matroos: den
vrijburger Robber Chillart mede gesien te
hebben hiermede &a onder stondt U.Edlens
dienstschult verplichten en geringen dienaer
was geteijckent W. Caeff ter zijde stondt
Bantam inde Nederlantse logie den 6:
november ao 1672:

25 à 30 koppen en 8: à 10: stucken geschut na mijn oordeel

ten soude niet ongeraden zijn dat u.E. 2 à 3 schepen de

wege uytsenden om te sien off men dien Engelsen

aldaer soude packen ofte zijn vaert aff te snijden

de Engelsen zijn van voorneminge 't selve aldaer in

Aenden Edle heer Joan
Maetsuijcker gouvern: generael
ende d'E.E: heeren raaden
van India.

ontfangh 14 novemb:
p. Javaens vaertuijge

Edle Erntfeste hooghacht
baare manhafte, wel
wijse voorsienige ende
seer gunstighe heeren

Edle heeren.

Den 6.en deses is mijn laeste geschrijven
aen u Edle gewesst, sedert is hier aen
gecomen een gesandt van Mataram
gesonden door Pangerangh de Patij
nevens een kleen present, tot
continuatie van vrintschap, aen desen
vorst, dese brenght tijdinge als dat
de Sousounangh van voornemingh
was, om alle sijn havens te sluijten
en dat eendlijck omdat u Edle
in langen tijt geen eerbaerlijcke
schenckagie aen dien vorst soude
gedaen hebben, indien de havens
niet gesloten en worden, soo is

gemelte

25 à 30 koppen en 8 à 10 stucken geschut na mijn oordeel
ten sou niet ongeraden sijn dat u.E. 2 à 3 schepen
Oorlogh uijtsende om te sien off men dien Engelsen
aldaer conde packen ofte sijn vat aff te snijden
de Engelsen sijn van voornemingh 't selve aldaer in

gemelte konincx, dan geresolveert
den macht na balij, om 't selve te
vermeesteren, aff te senden, de geruchten
lopen hier, als dat de Engelsen en
fransen een present van omtrent
4000 R:a na de mataram willen aff
senden, om dien vorst te versoecken
dat van daer geen toevoer ~~[illegible]~~
van provisie als andere na batavia
mochte gevoert werden, de waer
heijt hier van salden tijt leeren
en bij ondervindinge u E.d: E.d: eerw:
den lesten adviseeren .

De tweede p:r soon vand' dienen is van
Japara gevloden maendachs hier weder
om aengecomen, en verhaelde hoe dat
den gouverneur van Japara alle sijne
als comp:s goederen en vaertuijgh
als mede een seecker moor die de
deense goederen in bewaringe hadde
sijn huijs weght over rompelt en
beroofft, dat soo alle seggen, sonder

eenige

eenige oorsaeck, deselfs op perçooft
heeft hij klachten hier over aen-
desen voort gedaen, neevens versoeck
den gouvern.r over de gedaene onre-
delijckh.t geliefde te schrijven, 'twelcke
de coninck heeft belooft te sullen
doen, en heeft oock den gesandt van
pangerange depatij, gelast, aenden
gouvern.r van Japara daer op te-
schrijven, off de bantammers jets bij
de oosterlingen sal cunnen optineren
den tijt sal het leeren. —

kij aria heeft mijn op gisteren laete
aensseggen dat de coninck na de drie
klocken seer verlanght, de presenten
door u Ed.le aengenoemde kij,
tot recompense van zijn peper
gesonden, is dien heer, volgens seggen
vandeselfs brengers, seer aen
genaem geweest. —
De Engelsen hebben haer scheepie
den Egel gekrenget en schoon-
gemaeckt, bij sijn van voornemingh
soo als voorde waerts: hebbe verstaen

soo draed

25 à 30 koppen en 9 à 10: stucken geschut na mijn oordeel
ten soude niet ongeraden zijn dat u Ed: 2 à 3 schepen
weegh uytsenden om te sien off men dien Engelsen
aldaer conde packen ofte zijn val aff te snijden
de Engelsen zijn van voornemingh 't selve aldaer in

soo draa alle partij peeper bij den heeren, genoemde schepen, met den stille trom, na Engelant sullen aff senden, d'hr agent heeft aenden coninck versocht, om een van dese vaertuijgen na Gambij te mogen senden, 'twelcke den koninck heeft toegestaen op morgen avondt sal het vaertuijgh sonder eenige contanten ofte kleeden mede te nemen, na derwaerts strecken.

Ud^le heeren 't comptoir is thans van kleeden en contanten ontbloot, versoecke dierhalven pr eersten bodem neven eenige provisien en kleenicheeden, tot huijshoudingh de navolgende gelieve toe te laten comen.

600 rijcxdaelders contant
10 corgies roode Zijde Chindos
2 packen caijngoelonges, ofte tape grandos
1 pack narrencondens
1 do tape chindos.

50 ℔

111

50 lb booter
50 kannen spaensche wijn
1 aem azijn
½ d° olij van olijven
speceryen van yder een lb
50 p^s aerde werck
1 stuck gruijnes lijwadt tot tafelgoedt
12 boecken kleen en
6 boecken groot formadt } papier
6 bossen schaften
12 p^s segel lack
eenige bouts beugels en hangh slooten

Vier matroosen alhier ten 't comptoir bescheijden, versoecken ootmoedelijck aen u E^d. tot haer nootsaeckelijcks noodruft, yder met twee maen den gagie geliefe te begunstigen om 't selve op haerluijden loopende reeq^e behoorlijck wederom belast te worden, dese sijn de namen van gemelte matroosen.

onbekent { Machiel Jacobsen van der Gouten van amsterdam
{ Hendrick Evertss Baer van dort matroos

bekent { Jan Cornelissen van rotterdam
{ Jan Poulus Mient van amsterdam

dewijl

25 à 30 koppen en 8 à 10 stucken geschut na mijn oordeel
ten soude niet ongeraden zijn dat u Ed. 2 à 3 schepen
Vogh uijtsenden om te sien off men dien Engelsen
aldaer conde packen ofte zijn val aff te snijden
de Engelsen zijn van voorneminge 't selve aldaer in

Dewijl thans niet meer als vijff
matroosen, die compagnies logie
bewaecken, zijn soo versoecke u Ed.
hooghachtbare heeren, ons noch ses —
matroosen gelieven toe te senden. —

drie duijsent bossen bintrottingen zijn
in voorraet versoecke deselve per
den bodem van hier gehaelt te —
mogen werden. —

D'Engelsen en fransen strooijen hier
uijt, als datse veertien scheepen dagelijcx
staen te verwachten, d'Engelsen hebben
een haer vaertuijgh na anjer om
na haer scheepen te kruijsen, gesonden
hebben mogen zijn drie scheepen deser
baij gepasseert, twijffele niet off
die bodems zijn u Edelens al toegecomen
blijvende hier mede &a. onderstondt
u Edelens dienstschult verplichten en
geringen dienaer. Was geteeckent
Willem Caeff terzijden stondt
Bantam inde nederlantse logie
den 11en Novemb. Ao 1672.

25 à 30 koppen en 8: à 10: stucken gesicht na mijn oordeel

ten soude niet ongeraden zijn dat u Ed. 2 à 3 schepen die

wegh uijtsenden om te sien off men dien Engelsen

aldaer conde packen ofte zijn vat aff te snijden

de Engelsen zijn van voornemingh 't slot aldaer me

Aenden Ede heer Joan Maetsuÿker
Gouverneur generael endo d' E:E
heeren Raaden van India

ontfang op 19 Novemb
p.r Javaans vaartuÿgh

Ed.e Erentfeste hooghachtb:
Manhafte wel wijse voorsienige
ende seer genereuse heeren

Ed.e heeren

Op 11.e deses is mijn laetste schrijvens @ UEd.ens geweest, Gleeden saterdach is een vaertuÿgh met brieven vande Englesen na Jambÿ gevaren, den Sch.r heeft bij nacht stilsbijgent, vijf vaertuÿgen met peeper ingenomen haar desijn wert seer geÿmelÿck gehouden sÿ sijn dagelÿcx besich met haar water vaten te vullen, t gemene schepes volck seggen, datse jn corten met gem.te schepen, vgoopen na Englandt te vertrecken, of d' Engelse sulx sullen durven bestaen, den tÿt sal het leeren, —

Dgh.
Dister avont is een deens schepie genaemt de gulde fortuÿn, van tranckeb,

haare

25 à 30 koppen en 9: à 10: stucken geschut na mijn oordeel
ten souden niet ongeraden zijn dat UEd 2 à 3 scheepen
wegh uytsenden om te sien off men dien Engelsen
aldaer conde packen ofte zijn xat aff te snijden
de Engelsen zijn van voorneminge 't selve aldaer ...

haare, op dese rheede g'arriveert, waer
mede dese ingeslotene missiven aen UEd:
geconsigneert gecomen, den Capiteyn van
gemelte scheepie is genaemt harent ham,
voor desen d'E: nederlantse oost Indische
Compe:, als schipper gedient, dese brengt
tijdings dat de Fransen de Stadt St: Thome
hebben verovert, en na dien veroveringe is de
heer Caron na Franckrijck, met een van
haar scheepen vertrocken, seven Franse
scheepen lagen doenmaels, soo voor Santo
me, madras en tranckebare, waer de reste
rende van haer vloot is belant zijn die
vrunden onbekent, met boven genoemde
boodem is een Franse Capiteyn die zijn
schip op de cust Cormandel heeft verloren,
hier over gecomen, en is van voorneminge
daer mede na denemarcken te vertrecken,
heede is het fluytie de sant looper op dese
rheede g'arriveert, waer mede UEdens
aengename missiven hebben ontfangen,
hoope op morgen of ten alderuyttersten

overm

overmorgen wederom af te senden, —

Ed:e heeren soo opstont wert mij door een goede vrunt en Espioender bekent gemaeckt dat de Engelse van voornemings zijn, haar scheepie den Egel, binnen weynige dagen na Engelant te willen versenden, gister nacht hebbense noch een vaertuygh met peeper ingescheept, dierhalven wille ooch niet twijffelen of zij sullen genoemde scheepie inder spoet afsenden, hier me,, de &c.a onder stont Ed:e heeren UEd:en dienst schult pligten en geringen dienaer was geteekent dw: Caeff ter zijde stont Ban-tam inde Ed: logie den 17:en novemb.a 1672

25 à 30 koppen en ... à 10: stucken geschut na mijn oordeel
ten soude niet ongeraden zijn dat u.E. 2 à 3 schepen die
wegh uytsenden om te sien off men dien Engelsen
aldaer conde packen ofte sijn vat aff te snijden
de Engelsen zijn van voornemingh 't selve aldaer ...

[illegible]

... den 17 november 1652

aenden Ed:le heer Joan Maetsuyker
gouverneur generael ende d'E: E: heeren
Raaden van India

Ed:le Erentfeste hooghachtb:
Manhafte wel wyse voorsienige
ende seer genereuse heeren: —

Ed:le heeren. —

Met 't fluytie de Santlooper hebbe UEd:lens aenge„
namen missive van dato 15:e desos, nevens 600: r:s
contant, 200: p:s Zyde chindos, een pack tape chin„
dos en 3: Clocken, als eenige provisien en leedinge„
den, alles volgens factura, wel geconditioneert
ontfangen, waer voor sal Comp:tor Batavia cre„
diteeren, voorde provisien blyven by UE: hoogh:
achtbaerheedens hartl:k danckbaer. —

De drie Clocken hebben wy met een vaertuygh
voor 't paleys vanden Coninck laeten brengen
en aen dien vorst versocht de keur van een
vande drie, in danck nevens UEd:lens groote ge„
lieve te accepteeren, na dat deselve besien heeft
bedanckte voorde goede genegentheyt, en seyde
dat de kleynste vande drie noch al te groot
was, diergalve niet en wiste te employeeren,
maer versocht, indien UEd:lens met een kleene van
omtrent 70: of 80: lb: conde gerieven, 't selve aenge„
naem soude wesen, en gelaste de drie Clock(en)

weder om

25 a 30 koppen en of: a 10: stucken geschut na mijn oordeel
ten soude niet ongeraden zijn dat UEd: 2 a 3 scheepen [illegible]
wegh uytsenden om te sien off men dien Engelsen
aldaer soude [illegible] ofte zijn wat aff te [illegible]
de Engelsen zijn van voornemingh 't selve aldaer [illegible]

weederom aen UEd:en over te senden, 't seggent dat de
fransen niet de Coninck, wegens zijn gemaeckte
oorlogie die oock niet veel een deugt, wonder=
lijcke dingen heeft diets gemaeckt, om welcke
reeden heeft de Coninck dan oock een clock van
600: lb g'gieten Zijn May:t vraeghde of de geruchte
vanden oorloge tusschen ons met de fransen
en Engelsen waeraghtich was, en of d'Engelse=
met de fransen hielden, diende ten antwoort ja
Ja, en ooch hoe dat de Engelsen haer verbont en
contract die se met onse heeren staeten ge=
contracteert en gemaeckt heeft, soo schandelijck
weederom hebben gebroocken, te meer de Engelse
haer met gelt daer toe hebben laten coopen
hoe dat de fransen de stadt St. thomee onrecht=
vaerdigh verovert en ingenomen, hebbe de Coninck
mede bekent gemaeckt, dien voort diende ten
antwoort dat de fransen daer in niet als eer=
lijcke luyden maer als schelms hebben gedaen
de Coninck vraeghde of wij zijn scheepie die
heeden haer na Mocha is strecken, en met
Engelse gemant, nu met desen oorloge, niet
soude aentasten, waer op diende dat zyn hoogh:t
geen Engelsman en was, dierhalven sulcx van
de nederlanders niet en geliefde te schrouwen

maer

made dat wij genoegen waren, Zijn hooghijt in alle
gelegentheeden de behulpsame handt te bieden,
en dat tot goede continuatie van vrundtschappen
na presentatie van eenige fruijten als dierij
pienags, soo versocht den Coninck, om in Zijn hof
te gebruijcken, drie groote glaese Martevans
en een Aria die present was, versocht mede om een
d.o die wat kleijnder is, Ed.t geeven indien U Ed.le
desen voort en genoemde een daer mede gelieven
te accommoderen, twijffele niet of sal dien voort
groote cortesij geschieden, ——

De deenen hebben 50: groote packen kleeden aen
landt gebracht, die vrunden verwachten dagelijcx
noch twee scheepen, de eene van deenemarcken
en 't ander van Masulipatam dit scheepie de
gulde fortuijn heeft tot Zijn onderlagge 150: kisten
met poeijer suijcker en eenige packen met
lijwaeten, voorts sal hier met noch eenige kis-
ten suijcker en peeper afgeladen worden, Zijn van
voornemings daer mede den 15.e van d'aenstaende
maent decemb.r na deenemarcken te vertrecken,
Indien U Ed.le daermede eenige brieven gelieve
te senden die vrunden hebben haer dienst gepre-
senteert, —— ——

't Engels particulier scheepie heeft alle 't geene
dat hetts van Golange is aen lant gebracht,

en heeft

25 à 30 koppen en 8: à 10: stucken geschut na myn oordeel
ten sonde niet ongeraeden syn dat U E: 2 à 3 scheepen
weg uytsenden om te sien off men dien Engelsen
aldaer conde sacken ofte syn vat aff te snyden
de Engelsen zyn van voorneminghe 't selve aldaer

en heeft wederom tot ballast steen ingenomen,
den Uyl is bynae met peper geladen, en loopt
op het aenslaen van zyn zeylen na vaderlandt,
de geruchten loopen noch datse de scheepen en
die spoot na Engelant sal senden, maer de
kuntschap van dat een onser bey caeper inde
straet kruysen, hebben haer bij vreese aengejaeght
sal niet nalaten myn devoir te doen, na de
engelse haer doen te letten, en U Ed.ens als dan per
den eersten advyseeren, de Engelsen sien dage-
lijcx met arents oogen uyt, na haer schip
de hannibal van Bantam, hoope dat hetselve al
in onse handen is geraeckt. — —

drie nieuwe matroosen zyn hier per fluytien de
sant looper mede wel aengecomen, hebbe haer tegen
den mat.s hendrick everts: die door zyn debotie
niet dienstich was hier te leggen, op genoemde
fluytie wederom geredemeert, seven matroosen
en een onderchirurgyn zyn thans hier ter compe
overleden, welcke matroosen versoecken demoe-
delijck aen U Ed.ens om twee goede maenden
op haerlieden reecq.en te mogen genieten, de namen
derselver gaet hier nevens. — —

den getorrenden Jantie vanden helm, nevens
een fugitieve slaef toebehoorden mardycker

genaempt

genaemt Jan preto, becomen UEd:ens gesloten
p:r dese bodem, aende laetste hebbe 10 Rs: oncosten
gedaen, versoecke UEd:ens den eygenaer 't selve
wederom in Comp:es Carta gelieve te doen tellen
alsoo hier de Carta daer voor is gedebiteert
boven gemelte Jantie hebben wij in Comp:es
logie met sooticheyt gekregen, door de goede
gelegentheyt van ons schepes boot, dien hijt
met geweit, bij nacht naar boort gesonden
wille met te wijsselen of dien schepen sal nu
na zijn verdienste zijn loon ontfangen./

door twee Chinesen is ons vaste toesegginge
gedaen, dat se 5: a 6: menne aengecomen Jugatiers
slaeven inde logie soude schicken, om met ons
schepes boot naer boort te brengen, dienhalven
hebbe dit scheepie drie dagen langer opgehou-
den, 't gene versoecke UEd:ens gelieven te exchuse-
ren, maer de Chinesen zijn tot heeden
niet te voorschijn gecomen./ — — —

p:r dese bodem becompt UEd:ens wederom de
drie gesondene clocken, nevens 3200: bossen
bint kottings costen met oncosten f 610: 10:
gelijk UEd:ens bij 't nevensgaende factuura
gelieve te beogen, waer voor Comp:e Bat:a
sal debiteeren./ — —

Giltek

25 à 30 koppen en 8: à 10: stucken geschut na mijn oordeel

ten soude niet ongeraden zijn dat UEd. 2 à 3 schepen di

wegh uytsenden om te sien off men dien Engelsen

aldaer conde packen ofte zijn pas aff te snijden

de Engelsen zijn van voornemingh 't selve aldaer m

Gistere avont is hier verwacht een scheepie ge-
naemt de Zeepaert van Masulipatam, na dat
26: dagen op wegh geweest, op dese reede g'ar-
riveert den Capitein is genaemt W: Wilckers
voordesen d'E: Nederlantse Compe als schipper
gedient, ik heb die vrunden na vrieden gevraeght
seyde van geen aen UEd.ens te geven, d'onse
wisten aldaer noch niet vanden oorlogh, twee
onser scheepen lagen op de reede van Masulipa-
tam met packen geladen, en stonden in corten
te volgen, een Engelsman genaemt Mr aly
is met gemelte scheepie overgecomen expres
om 't particulier scheepie die hier legt, weder
om na Masulipatam te brengen, d'Engelse
hebben schryvens gekregen dat een van haar
scheepen die in april longhstleden uyt Engel-
lant is vertrocken, op de cust Cormandel
g'arriveert is, dies halven wille wel geloven
dat die natie vanden oorlogh aldaer mede
bekent zijn, hier mede etc. onder stont
UEd.ens dienst verplichten en geringen dienaer
en was geteekent Willem Caeff ter zyde
stont Bantam inde Nederlantse logie den
23e Novemb 1672:

25 à 30 koppen en 8: à 10: stucken geschut na mijn oordeel

ten soude niet ongeraden sijn dat u.E. 2 à 3 scheepen di

wegh uytsenden om te sien off men dien Engelsen

aldaer conde packen ofte sijn xab aff te snijden

de Engelsen sijn van voornemingh 't fort aldaer in

Aenden Ed.le Heer Joan Maetsuyker
Gouverneur generael ende d'E: E heeren
Raaden van India,—

Ed.le Erentfeste hooghachtbaare
Manhafte wel wyse voorsienige ende
seer genereuse heeren,—

Ed.le Heeren

Op 23en dezes is mijn laetste schrijven p.r 't fluytie
de sant looper aen UEd.ens gedaen, gisteren
tegens den avondt, is het vaertuygh met vier
mattevanen nevens een brief vandz E: lieut.t
M.r Ochersz: gedateert den 24en dezes, als een
missive van UEd.ens geconsigneert, aen d' opper-
hoofden vande schepen, de Beurs en nieuwpoort
die thans noch niet verder zijn geraeckt als
omtrent pantangh, hier wel aengecomen, heb-
be deselve brief op den ontfangh p.r een de-
pees vaertuygh met een matroos na genoem-
de schepen afgesonden, drie mattevang voor
den Coninck en een d.o voor heij Aria, hebbe
aen dien vorst en heer, nevens UEd.ens groote
vereert, welcke den Coninck seer aenge-
naem was, en doet UEd.ens hartlijck danck
seggen, gelijck mede heij Aria, de nieuws-
gierigheyt om gemelte potten te sien, gelast

aen heij

25 à 30 koppen en 8: à 10: stucken geschut na mijn oordeel
ten soude niet ongeraeden sijn dat u Ed. 2 à 3 schepen d...
wegh uytsenden om te sien off men dien Engelsen
aldaer conde packen of te sijn pas aff te snijden
de Engelss. zijn van voornemingh 't selve aldaer ...

aen wij Aria, met sab: sneedige vaertuijgen om
dat de stroom soo hart afliep dat 't vaertuijgh
niet en conde opcomen, na de boom varen, g'
bieden doen opstont genoemde vaertuijgh tot
aen het paleijs geboucheert, de Coninck vraeg
de wat mijn van desen oorlogh dochte, en wie
dat de overwinnige soude krijgen, of de key-
ser ende Croon van Spanjen met de neder-
landers hielden, of ooch de Fransen de Engel-
sen met een groote somma gelt tot desen
oorlogh hebben gekoft of d'Engelse soodanige
pretentie op ons hebben gelijck zij voorgeven,
als dat wij inde voorigen oorlogh na het vrede
contract gemaeckt was, haer schepen en
Casteels verbrandt en geroofft hebben, dienende
hier op tot antwoort, voorvert alle 't gene
de waerh. was, maer de pretentie vande En-
gelsen, dat het maer gepractiseerde en
schelmachtigen leugens zijn, waer mede zij
nu haer valsheijt willen bedecken, de over-
winningh weer wij inde hant des heeren, met
vaste betrouwen van een goede victorie te-
gens onse vijanden te. sullen bevechten, en
dat de almogende ooch de Engelsen over
haere ontrouw, en verbont breken, sal

straffen

straffen dien veel sijde met een lagchende
mont, de Engelsen doen altijt groote beloften
maer Zij comen 't selve noijt na, . de Comm.re
verhaelde, dat hij na Taijoan met de 't boode
persoon Joan dccros een Capotaeltie van
1100: t.a mede gegeven, om tot Zijn eijgen
gebruijck eenige stoffen & a daer voor te
senden, offe mede te brengen, waer over
dan bevreest is, dat de Engelse scheepen in
onse handen sal comen te geraecken Indien
sulcx mochte gebeuren, gelaste Zijn mayt.:
aen mijn vader van kennis te dragen, op
dat dan aen UEd.ele te versoecken 't selve we
derom mochte gerestitueert werden, —

De Vogel en 't ander schepie leggen thans hier
noch op de rheede, 't vertreck vanden Vogel wer
den bij haer noch seer geheijmelijck gehouden. Mr.
Alij die met het deens schepie hier is aen
gecomen, om het particulier schepie na de
Curt wederom te brengen, geeft voor, als
dat hij, al schoon datter 2 a 3: nederlantse —
scheepen op hem paste, met d.o schepie noch
wille steecken, stelle Zijn betrouwen eenl.k
op 't schepie Zijn Zeijlagie, of dien staet sulx
sal durven bestaen, de tijt doet leeren, —

25 à 30 koppen en 8: à 10: stucken geschut na mijn oordeel
ten soude niet ongeraeden sijn dat U.E. 2 à 3 schepen ...
weg uijtsenden om te sien off men die en Engelsen
aldaer soude packen oft sijn wat aff te snijden
de Engelsen sijn van voornemingh 't selve aldaer m...

uijt de mont vande deense vrunden gehoort, 't staen
dat de fransen op de cust Cormandel niet meer
als ses schepen hebben, waer van 4: voor St.
thome en 2: voor portenovo lagen, en dat de-
selve soodanich gestelt waren, datse met
gedurich pompen qualijck boven water cunnen
houden, alle de franse Capiteyns maecken haer
selver, door quade tractement vande Admirael
laHee, fugitief, sommige nemen haer cours over
landt en d'andere met haer eijgen schepen, als
met Engelse en deens, na franckrijck de deense
vrunden sijn van gevoelen, dat Monsr. laHee, sijn
schepen aende wal sal halen, en lichten alle
het volck, geschut, Ammonitie van Oorlogen
en verdere goederen, daer uijt, en sullen de stadt
St. thome sodanich trachten te bewaren, tot dat
zij nader secours uijt franckrijck sullen krijgen
't Zeepaert heeft hier 45: a 50: packen met lijwaed-
ten, om met haer vracht Schip oldenburgh na
denemarken te versenden, aengebracht, voorts
en heeft niets meer tot sijn ladingh in, gemelte
schepie sal hier eerstdaeghs vertimmert wer-
den, die vrunden sijn op gisteren in Compes
logie verschenen, en versochten aen U.Edents seer

vrundelijck

vriendelijck, dewijl zij genoemde zeepaert noot-
saeckelijck moeten verdubbelen, en om spijckers
benoodicht zijt, UEd:ens Hael:m mes: 6: picols duijt
spijckers, nevens een houte pomp, om met
contanten te betalen, gelieve te accommoderen
beloovende 't selve in alle gelegentheeden we-
derom aen UEd:ens met danckbaer te verschuldi-
gen,. de gulde fortuijn wert dagelijcx door
die vrunden met suijcker en peeper geladen,
en sal den 15: vande aenstaende maent decem-
ber na denemarcken vertrecken, p:r advijs,—

Den matroos die met UEd:ens brief aen d' schepen
Beurs en nieupoort hebbe afgesonden, is
weeden, na dat deselve aen 't Jacht de Beurs
benede pontangs overgegeven, wederom te
rugh gekomen, d' hoecker de Kam was in
Comp:e vande Beurs, d'andere bodems lagen
noch bij de groote Combuijs,.—

Soo als dese geschreven lagh arriveert hier
d' chialoup Calap, waermede ontfangen UEd:ens
missiven nevens een Extract uijt UEd:ens ge-
nerale Resolutie van dato: 20: dezes, waer bij
verstaen dat UEd:ens 6: bodems hebbe gelieven
af te senden, om op den Egel en na andere

vijanden

25 à 30 koppen en ca: à 10: stucken geschut na mijn oordeel
ten soude niet ongeraden zijn dat u.E. 2 à 3 scheepen d[...]
wegh uytsenden om te sien off men dien Engelsen
aldaer conde packen ofte zijn vaer aff te snijden [...]
de Engelsen zijn van voorneminge 't selve aldaer m[...]

vijanden, omtrent de waers inde wegh te laete
kruijsen, sal niet na laten soo dra hetse te
weten comt, dat die opperhoofden cunnen,
dienen t'adviseeren, gemelte chialoup zijn
mast, heeft door harde wint, een kraeck ge-
kregen, desselfs stuurman seght dat het noch
geen last te lijden heeft van te verliesen,
hebbe hem echter met weynich verversinge aen
't schip de Beurs, om door d'opperhoofden nader
gevisiteert te werden, afgesonden. ——

Soo op stondt arriveert in deese reviere, een
vaertuygh van Seringen, en maeckt ons bekent
datse twee hollanse scheepen bij Angier ge-
sien hebben, ik hoope, indien dat het waer is,
die boodems UEd:ens inder spoet sal toe-
vloeyen, hier mede ect: onder stont UEd:ens
dienst verplichten Engelingen dienaer Ew:
Caatt te seyden stont Bantam den 29e Novem:
Ao. 1672. — —

25 à 30 koppen en 8: à 10: stucken geschut na mijn oordeel
ten soude niet ongeraden zijn dat u E. 2 à 3 schepen d[illegible]
weg uytsenden om te sien off men dien Engelsen
aldaer conde packen ofte zijn pas aff te snijden [illegible]
de Engelsen zijn van voornemingh 't selve aldaer in[illegible]

Aenden Edw Heer Joan
maetsuijker gouvr genl ende d'E.d.
heeren Raden van India

Edw Eentfeste, hoogh,,
agtbare, manhafte, wel
wijse voorsienige ende seer
generouse Heeren

Edw Heeren

UEd: twee aengenaeme missiven vandato
19: e 25e des verleden maents, neffens
eenige geconsigneert aende opper,,
hoofden vande troupen d' welcke nu nede,,
waert, sijn mij alle door de bataviase
vrijburgers drie dagen verleden, wel over,,
handigt, heb de slaefse aende opper,,
hoofden vande troupe, die bij de westelijcke
hoeck van pulo panjangh ten anker
legt, per een Javaens vaertuygh
gesonden, de selfde beneden legen buyten
dese baij wel verdeelt ten anker;
soo dat 't haer onmogelijck is, datter
eenige troupen binnen of buyten de
baij can comen, of d'onse sullen
deselve ~~eerst~~ binnen besetten,
Derhalven sullen wij ook vertrouwen
d' vyanden, vastelijck, dat sij wel binnen koomen
hebben

25 à 30 koppen en 8: à 10: stucken geschut na mijn oordeel
ten soude niet ongeraden sijn dat u Ed. 2 à 3 schepen ...
wegh uytsenden om te sien off men dien Engelsen ...
aldaer soude packen ofte sijn vaart aff te snijden ...
de Engelse zijn van voornemingh 't schip aldaer ...

heden hebben wij de vloot met behoorens
teekeninge [illegible] ;

bij aria heeft mijn bekent gemaeckt
dat d'Engelse: andere coningh geclaeght
hebben, dat drie Batavische chialoupes
expres herwaerts aengecomen, om
haer twee scheepen in brant soecken
te steecken, Indien sulcx gebeurde
de coningh seer qualijck soude af-
nemen, endat se haer rheede gaerne
vrij en liber willen houden, endat
wij buyten d'eylanden ofte baeij ons
best soude soecken, om onse vijanden
afbreuck te doen; de coningh
heeft mede de Engelse en francen
gelast en bevoolen, d'onse in geender
manieren; bij op de rheede ofte waerlant
soude molesteeren; dienende op desselven
staende, dien heer tot antwoort,
dat de chialoupes, tot soodanige
intentie, gelijck d'Engelse seggen
hier niet en sij gecomen, maer dat se
vrij coopluyden van Batavia waeren,
en haerluijden coophandel hier
soecken, gelijck sij dagelijcx gewent
sijn te doen, dien halve de coninck
gelieve

gelieve te verseekeren- dat se d'Engelse
nogh andere natie, hier niet en sullen
molesteren, ick hebbe alle de vrijl:n, die hier
waren en nogh sijn, van dese gelegentheijt
gewaerschout, en bekent gemaeckt
voornamentl: om mogelijcke ongelucken
te voorcomen, dat se geen particu-
liere questien met die natie sullen
maecken ./.

Gisteren naer middagh is 't fluijtje de
Santloper op dese rheede gearriveert
waer mede becomen uwe Ed: missive
van ult:o des E leden maents nevens
twee klocken, hebbe deselve nevens
uwe Ed: groete aende Conningh
gepresenteert, dewelcke vorst heeft de
groetten die hem heel wel aenstont
behouden, en blijve uwe Ed: daer voor
hartel: danckbaer, het ander be-
comt uwe Ed: wederom per dese bodem;
Eintrechtingh sijn staet niet te becomen
Soodra als partheij aengebragt worden
sal tragten deselve te bemagtigen./

De Portugeesen paep is hier met gem:te
fluijtje mede wel aengecomen,
waermede hebben d'Engelsen 't selve
van haer hannibal, 'tgeene sij voor
dese niet hebben willen geloven

nu

25 à 30 koppen en 8: à 10: stucken geschut na mijn oordeel
ten soude niet ongeraden sijn dat UEd. 2 à 3 scheepen die
weegh uytsenden om te sien off men dien Engelsen
aldaer conde packen off te sijn vat aff te snijden —
de Engelsen zijn van voornemingh 't selve aldaer in

in wel estaen —/.

(Het geleide fortuijn heeft hier ingenomen 100
kisten met poeijer suijker en 900 baren
peper, met nogh 100 of 150 baren sal
sij sijn last hebben, en staet daer
mede preeijs den 15e deser nieuwe
stijl na Denemarcken te steecken,/

Hier groote vaertuijgen sijn sedert 5 dagen
geladen met peper, van lampon in
deser tebuk gearriveert;

Gister is een chinees hier kuijs
gevaren, met 200 pls poeijer suijker
van Japara, in dese reviere aengecomen
deser verhaelt dat de mataram eenige
grooten afgesonden heeft, met ordere om
comps logie, die alle hooghe nae haer
sin gebout is, te doen afbreken, 't welck
niet en wil verhopen; 120 vaertuijgen
lagen met rijs geladen op cheribon
en waren van voornemingh daer mede
op batavia te comen,/. Hier mede &c
onderstont UEdle Heeren UEdelens
dienst Speghels en geringen dienaer
was geteekent Willem Caeff, ter
sijde stont Bantam inde Nederlantse
logie den 6e December 1672

aenden Edlen Heer Joan maetsuijcker
gouverneur generael ende d'E.E:
heeren Raaden van India

Edle Erentfeste hooghachbaare
manhafte wel wijse voorsienige ende
Seer genereuse heeren

Edle Heeren

Mijn laeste schrijven aen u'Edlens is geweest den 6: deser daeghs daer aen is het fluijtie de rotgans en de groote boot vande Jonge prins op dese rhede, met ordre van d'opperhoofden vande vloot om vers water te haelen, aengecomen welcke bodems, hebben wij met verswater nevens alle d'vaten die voorde vloot in hadden gevult en versorght en zijn heden avondt wederom na de vloot vertrocken door aenschrijven vanden vlaghvoerder Capiteyn swart datse omtrent St nicolaes baeij geen plaets van verswater en branthout conde vinden ben ick aen boort gevaeren en die vrunden een bequame plaets even beneden de hoeck van boven gem baeij daer een lopende revier, daer de boots mackelijck cunnen aen comen om water en branthout te haelen aengewesen waer mede nu d'vloot soo langh alse daer leggen haer noodruijft daer van met haer scheeps boot mackelijck cunnen krijgen

Heden

25 à 30 koppen en 8: à 10: stucken geschut na myn oordeel
ten soude niet ongeraden zyn dat u Ed. 2 à 3 schepen
weg uytsende om te sien off men dien Engelsen
aldaer conde sacken off te zyn ...
de Engelsen zyn van voornemingh 't selve aldaer ...

Heden middach is tschuytie vanden admirael in
dese rivier aengecomen waermede becomen —
dese nevens gaende missiven geconsigneert aend'
E: hr admirael Cornelis Speelman ——

Ideens scheepie d'gulde fortuyn heeft sedert 6: —
deses noch 90: bhaer peper ingenomen daermede
is do. scheepie gelaeden en zal precys den 15: deses
nieuwen styl vertrecken volgens aenschryven
vanden E: licentmr Monsr ockerse gaen een
deense stuurman om de g'eyste spyckers en pomp
te halen met dese javaens vaertuygh over —

Sedert myn laeste schryvens is hier ten hoove
niets advyseerens waerdigh voorgevallen hiermede
&a onderstondt u Edlns dienst verplichte en —
geringen dienaer was geteeckent Willem —
Caeff ter zyde stondt Bantam inde N: logie den
9: xber 1672: lagerstondt —

Edle Hrn 't vaertuygh doorde engelsen na Jam bygesonden
is hier met brieven wederom g'arriveert deselve —
javanen seghgen dat zyllg onse opperhooft mtr —
de haes vanden oorlogh volgens onse last mede
heeft bekent gemaeckt voorts was aldaer
nogh alles in goeden standt, &a

n

nd'

en

les

en

mp

en

rmede

den

onden

de

alen

08) 1672.

25 à 30 koppen en 8 à 10 stucken gesegent na mijn oordeel [illegible]
ten soude niet ongeraden zijn dat u Ed. 2 à 3 schepen d[illegible]
weg uytsende om te sien off men die Engelsen [illegible]
aldaer conde packen ofte zijn xab aff te snijden [illegible]
de Engelsen zijn van voornemingh 't selve aldaer m[illegible]

Aen den Edle Heer Joan Maetsuijcker
Gouvern.r Generael en d'E.E. Heeren
Raeden van India,

Edle Erntfeste, hooghachtbare,
Manhaffte, wel wijse, voorsienige,
en seer genereuse Heeren.

Edle Heeren.

Verleden dinsdagh hebben wij de vloot schepen voor de tweede mael met goede [illegible] versorght; op den [illegible] dagh is Comp.s chialoup met den quartier m.r [illegible] hier wel aengecomen, waermede ontfangen u Edle aengenaeme missiven van dato 11.e deses nevens twee pacquetten met brieven aen onse Heeren Principalen, ter Camer Amsterdam en Zeelant geconsigneert, alsmede een briefken aen den Gouvr. vande Caap de bona Esperance; hebbe genoemde missiven op den ontfang aen den Capt.n van't [illegible] schip de gulde fortuijn, Barent Ham, nevens u Edle groete, ter hant gestelt, met versoeck deselve volgens opschrift geliefft te bestellen, welcke heeft geaccepteert en belooft te sullen doen. — voor de presente [illegible] blijft den Capt.n u Edle hertel. danckbaer. —

Gisteren morgen hebben u Edle aengenaeme schrijfkens van 13.e deses nevens twee missives aende Heeren boven gem: geconsigneert, per een Javaens vaertuijgh wel ontfangen, Capt.n Ham was daegs te vooren met genoemde [illegible] schepen nae St. Nicolaes baij vertrocken, dierhalven hebben genoemde missives aenden coopman monsr. Jurian Altervelt, die met het schip mede sal vertrecken, en t'hans

hebbe

25 à 30 koppen en 8: à 10: stucken geschut na mijn oordeel
ten soude niet ongeraden zijn dat u Ed. 2 à 3 schepen de
wegh uytsenden om te sien off men die Engelsen
aldaer conde packen ofte zijn vat aff te snijden
de Engelsen zijn van voornemingh 't selve aldaer m

hier noch present waes, overhandight, 't volcke
belooft heeft met begonden varen wel te sullen
bestellen; die vrinden blijven UEd.len voor de
accommodatie van 't versorgen der spijckers en
pomp, ten dienste van haer schepen de Zeepaert
die tgans aen 't Engelscomptoir om te timmeren
leght, hartelijck danckbaer; volgens UEd.len
ordre, hebbe voor het aenbrengen van boven
genoemde missiven aen den Javaen twee R.a
betaalt. ——

Den Edel en het particulier schepen, sijn beyde
heel na tot aende mont vande revier geraekt
maer sijn peper last wert noch daer in gelaten
soo dra yets van haer door vernemen sal niet
naerlaten om UEd.len inder spoet 't advijseren
en als dan oock aenden vlagghevoerder Cornelis
Swart, soo 't noodigh is, per een brieffken be-
kent maecken., ——

De Deenen hebben de france Captijn die sij van
Tranckebare hier aengebraght, niet willen met
de gulde fortuijn, mede voeren, soo dat dien
Fransman hier op Bantam tot sijn leetwesen
sal moeten blijven., ——

Keij Aria heeft mijn op gisteren bekent gemaeckt
dat de Javanen vande oost geklaeght hebben
wanneer zijlieden tot de hoocke van Karrebangh
met haer vaertuijgen die met rijs, padij, en
andere kleinigheden geladen sijn, en van voor-
neminge waren hier op Bantam daermede
aen te comen, dat dan door die van Bata.
tegens wil en danck van die luijtien haer vaer-
tuijgen aengehouden en op Bata. gebraght worden;
dienhalven versoeckt hem: Keij Aria uijt de naem
vanden Coninck dat UEd.len daer voor gelieve
sorgh te dragen op dat de vaertuijgen vande
oost, die genegen sijn hier aen te comen door de

onse

onse ontrent Batª niet en mochten aengehoudē
worden, waermede sijnde dien Zoo desen
Coninck groote cortosijen vrintschap sal
geschieden., ——

Een maccassaerse vaertuijgh, gemant met 150„
à 160„ maccassaers, is 3: dagen verleden van de
oosthoek van Java inde rivier gearriveert
de Coninck heeft Montemorano als hooft
van alle de maccassaren gestelt., ——

Wij sullen de vloot schepen die hier in besettinge
leggen niet naerlaten met behoorlijcke
verversinge te besorgen, hiermede d'ondergeteijckende
UEdˡᵉ dienstschuldt verplichten, en geringen
dienaer was geteijckent W: Caeff, ter sijden
stont Bantam inde n: logie den 16ᵉ 8ᵇᵉʳ:
Aᵒ 1672

25 à 30 koppen en 8: à 10: stucken gesoght na mijn oordeel

ten soude niet ongeraaden zijn dat u.E. 2 à 3 schepen

wegh uytsenden om te zien off men dien Engelsen

aldaer conde packen ofte zijn pat aff te snijden

de Engelsen zijn van voornemingh 't selve aldaer m

Aenden Ed[le] H[r] Joan Maetsuijcker
gouverneur generaell ende d' E. E.
Heeren Raaden van Jndia.

ontf. ult. decemb.

Ed[le] Erentfeste hoogacht
baare Manhafte wel wijse
voorsienige ende seer
genereuse heeren.

Ed[le] Heeren.

U Ed[lens] aengename missiven van 21[e]
deses nevens een packet met brieven
aen d' E. heer agent deeres geconsigneert
zijn mijn op behoorlijcke tijt p[r] den
Javaens vaertuijge wel aengebracht,
en 't packet aengenoemde heer agent
nevens u Ed[lens] groete ter handt gestelt
dat u Ed[lens] den Capitein vanden Rambadi
niet en hebbe gelieven te largeeren,
was dien heer buijten sijn gissingh
gegaen, maer toonde daer in echter
in mijn presentie, geen misnoegen te
hebben, haer twee scheepjes leggen
noch dicht voorde revier gekort, soo
daer iets van haer doen verneemt
sal op het spoedichsten aen u Ed[lens] als
aen onse vloot die hier voorde Badij leggen

adviseeren

25 à 30 koppen en 8: à 10: stucken geschut na mijn oordeel
ten soude niet ongeraeden sijn dat u E. 2 à 3 schepen
wegh uytsenden om te sien off men dien Engelsen
aldaer conde packen ofte sijn wat aff te suijgen
de Engelsen sijn van voornemingh 't selve aldaer

advijseeren, d'Engelsen werken dagelijcx
soo ten hoove als bij dese en gene grooten
om haer op te hitsen, op dat zij ons den —
oorlogh souden aendoen, zij verseekerden den
Coninck dat zij en de fransen in corten
tijt 100 scheepen hier sullen crijgen om
batavia te beschieten, dierhalven versochte
" se dat de bantammers, ons te lande mede
souden beleegeren, dit heeft den Coninck
in bedenckingh genomen d'Engelsen —
agent heeft aenden Coninck geklaeght
dat de hollanders soo veel roobeerten —
van hier uijt voeren, dat sij luijden op-
het laeste voor haer scheepen niets —
sal kunnen krijgen, dierhalven versochte
dat wij geen roobeerten meer mochten
uijt voeren, de Coninck diende tot antw:t
dat de hollanders mede sijn vrunden —
waeren, dierhalven den uijtvoer daer-
van niet en wilde verbieden, en wanneer
haer scheepen hier comen, oock geen
gebreck soude lijden, de Coninck heeft,
van d'Engelsen 25 yseren stucken geschut
6 van 12 lb en 19 van 6 ponders, gekocht,
deselve sijn gisteren van d'Engelse logie —
gehaelt, de 6 grooten sijn aende groote —
passer en d'andere 19 aende tol huijs —

gebracht

gebracht, wat desen voorst daer mede in den sin heeft can men tot noch niet wijs worden, hier wordt dagelijcx groote preparatie, met steen te houwen en calck te branden, om de nieuwe muijr voort op te metselen gemaeckt

Aengaende 'taenhaelen vande oosterse vaertuijgen omtrendt Carretwangh heeve volgens u Edl.e ordre en aen schrijven, bij aria bekendt gemaeckt dien heer was daer mede seer wel vernoeght.

'tEdelns schepie de Zeepaert, leijt noch aen 't Eylandt, en wort vertimmert haer voornemingh zijn, om in aen= staende maendt van maert weder om nae tranckebare te vertrecken.

Ed.le heeren hier is thans gants geen aftreck inde kleeden, dierhalven ...ocke om tot vervversingen, vande scheepen en tot op koop van bintrottinghs als tot dagelijcxse gastus te gebruijcken duijsent rijcxdaalders contant, geliefve toe te laeten comen, 1000 bossen bintrottinghs zijn in voorraedt p.r advijs, ses vaertuijgen geladen

met

25 à 30 koppen en 8 à 10: stucken geschut na mijn oordeel ...
ten soude niet ongeraden zijn dat U.E. 2 à 3 schepen ...
weg uytsenden om te sien off men die ...
aldaer conde packen off te zijn wat aff te ...
de Engelsen zijn van voornemingh ... aldaer ...

met peeper, zijn sedert 8 dagen van
lampon in dese rivier garriveert
hier mede &a onder stondt U.E. Edelen
dienst schuldt verplichte en geringe
dienaer, was geteeckent Willem =
Caeff, ter zijden stont Bantam inde
nederlantse logie adij ult.o decemb.
anno, 1672:

Aenden Edle heer Joan maetsuijker
gouverneur generael ende d' E.E. heeren
Raeden van India

Edle Erntfeste hooghachtbaare
manhafte welwyse voorsienige
ende seer genereuse heeren

Edle Heeren

Mijn laeste schrijven aen u Edlens is geweest den laetsten van verleden maent, sedert heeft den Coninck zyn wallen en fortressen met soo veel stucken geschut laeten versorgen als zy bij een hebben cunnen krijgen, daer bij wort oock groote wacht gehouden, tgene bij dese natie nooyt in gebruijckt is geweest, op dese groote toestellingh hebben wij tot noch niet anders cunnen vernemen als dat den Coninck op de geruchten van 100: scheepen die de Engelsen en de fransen hier dage-lijcx te verwachten hebben bevreest is, derhalven sich selver op hoede houdt,

D'Engelsen hebben de Coninck aengedient dat wij een scheepie van haer die uijt tajoan comende verovert en op batavia gebracht hebben, en dat daermede brieven en eenige goederen voorden Sulthan soude gecomen zyn hier over heeft keij aria, uijt Coninck last mijn geordin-neert aen u Edlens te versoecken indien eenige

brieven

brieven en goederen die met genoemde Engelse scheepie voorden Coninck is aengebracht, 't selve wederom gelieve te restitueeren en versochte mede dat een vande Engelse na batavia mochte vertrecken, om bij den Engelse Capiten na brieven te vernemen welcke persoon, genaemt R: bastick opperchirurgijn nevens den javaen vlamingh gaen pr dese vaertuygh over,

keijnebij Seeredana heeft mijn gister avondt bekent gemaeckt dat Sijn chialoup Comende van maccaur, door onse scheepen die hier voor bantam leggen is aengehaelt En na battaa versonden om dat genoemde chialoup een pos van u Edelns heeft dieshalven versoeckt genoemde keijnebij aen u Edeln hem do chialoup sonderschade wederom gelieven te restitueeren keij aria heeft mijn verliden nacht de klock 11 uuren tot sijnent ontboden en verhaelde wegens de chialoup van keijnebij en dat deselve seer qualijck door d' onse gedaen, was, versochten uijt Coninck naem meergemelte chialoup wederom gelieve te Restitueeren &a onderstont u Edelns dienst schult verplichten engeringen dienaer was geteijckent willem Caeff terzijde stonde Bantam den 8 januarij ao 1673

Translaet brief uyt het
Engels vande Ugelie Agent
tot Bantam d'Ed: Henry Dacres
ontfangen 8 January 1673

Heer achtb: Excellentie

Ick bedancke de gunste van UE Excellentie en de
achtb: Raets heeren van Indie over het overzenden
van eenige particuliere brieven aengaende myn en
myne [illegible] een faveur boven onse verdiensten,
nademael het mei wel eens wesen dat den Capitain
[illegible] den Hambal overgeteekent werd, doo
[illegible] vergenoegh dat het UE Ed: geliefd de
[illegible] den heer eenige vryheyt tot preservatie
van gerechtigheyt te vergunnen, die versoecke UE
Excellentie gelieft te laeten continueren, verder ver-
[illegible] UE Excellentie wegen Capiteyn Limbri
Mr. Jan Carpentier en Mr. Walter Limbri onlangs
genomen met het schip de Experiment [illegible]
[illegible] genieten, boven dien bidde ick van
wegen de gemeynschap van Mr. [illegible] als
andere particuliere persoonen, genomen met het
[illegible] schip dat UE Excellentie sullen ge-
lieven onse te senden sodanige brieven als tot
[illegible] met syn [illegible] tot [illegible]
van [illegible] en kinderen vande [illegible]

25 à 30 koppen en 8: à 10: stucken geschut na mijn oordeel

ten soude niet ongeraden zijn dat u.E. 2 à 3 schepen die

wegh uytsende om te sien off men dien Engelsen

aldaer soude packen ofte zijn xab aff te snijden

de Engelsen zijn van voornemingh sholre aldaer m

Translact brief uyt het Engels vande Ngelse Agent tot Bantam d'Hr. Henrij dacres ontfangen 8 Jannuarij 1673 —

Groot achtb: Excellentie

Ick bekenne de faveur van UE Excellentie en de achtb: raats heeren van India over het oversenden van eenige particuliere brieven, aengaande mijn ende mijne landtslieden een faveur boven onse verdiensten, nademaal het niet wel can wesen dat den Capitain op het schip den Hanibal overgeleert wert, soo houde mij vergenoucht, dat het uw Ed: gelieft de faveur te doen, hem eenige vrijheyt tot preservatie van gesontheyt te vergunnen, die versoucke UE — Excellentie gelieft te laaten continueeren, verder ver„soucke ick UE Excellentie wegen Capiteijn limbri, Mr. Jan Carpentier en Mr. walter limbrij onlangs genomen met het schip de Experiment t selve faveur oocq mogen genieten, boven dien bidde ick van — wegen de gemagtigde van Mr. Cock saliger als andere particuliere persoonen genomen met het bovengesz: schip, dat UE Excellentie sullen ge„lieven over te senden soodanige brieven die tot UEes nadeel niet sijn streckende, tot satisfactie van vrouwen en kinderen vande overleden, soo —

wel als

25 à 30 koppen en 8: à 10: stucken geschut na mijn oordeel

ten soude niet ongeraeden sijn dat u Ed. 2 à 3 schepen die

wegh uijtsenden om te sien off men dien Engelsen

aldaer soude packen ofte sijn vaer aff te snijden

de Engelsen sijn van voornemingh 't selve aldaer m[illegible]

wel als de gevangen persoonen, den brenger deses aen

UE Excellentie is Mr. Charles Barlocke, die den

coninck van Bantam gesonden heeft, wegens par-

ticuliere cargasoen dat hij verwacht heeft met

het schip de Experiment in handen van Jan Dacres

van welcke Willem Caaff hier mede UE Excellentie

informatie geeft, verders ernstelijck biddende voor

een geluckige vreede tusschen onsen natien,

blijvende onderwijlen UE Excellentie alderoot-

moedichsten dienaer, was geteykent Henry

Dacres In Mergine stont Bantam den

27: desemb: 1672: oude styl

s aen
ken
paer,
ndt,
acke
llent
voor
iden,
root
ky-
den

copieerden

alm
08) 1672.

25 à 30 koppen en 8: à 10: stucken geschut na mijn oordeel

ten soude niet ongeraden zijn dat u Ed. 2 à 3 schepen d...

wegh uytsenden om te sien off men dien Engelsen

aldaer conde packen offte zijn vat aff te snijden ...

de Engelsen zijn van voornemingh 't selve aldaer in...

Aenden Edl.n heer gouverneur generael
en d' E:E: heeren Raden van Jndia

Edl.e Ernfeste achtbare wel
wijse voorsienige seer bescheijde
heeren —

Alsoo hier voor bantam een javaen met een brieffje
aen ons boort is gecomen soo hebbe wij gesien dat
dat wij u:E Edl.e ons arrivement soude bekent —
maken, soo hebbe niet kunnenalaten omme op —
het spoedigste te laeten weeten als dat, wij op
den 30: octob.r a.o passado vande Cabo de bone Expe,,
rance sijngezeijlt gemant met 73: koppen en
6: stucken Canon, verhopende op morgen off van
avont soo het godt belieft u:E: de Comp.s brieffven
te behandige, &.a verblijve u:E Edl.e Ernfeste —
wijse achtbare, en seer genereuse heeren naer
onse nedrige, engedienstige salutatie godes zegen
bevolen laten en verblijve, was geteekent —
willem albertse graeff W: spilt ter zijde stont
jnt fluijt schip zaxenb.g zeijlende inde straet
zunda, voor bantam adij den 8: januarij anno =
1673

25 à 30 koppen en 8: à 10: stucken geschut na mijn oordeel
ten soude niet ongeraden zijn dat u Ed. 2 à 3 schepen die
wegh uytsenden om te sien off men dien Engelsen
aldaer conde packen ofte zijn rab aff te snijden
de Engelsen zijn van voornemingh 't selve aldaer in

25 à 30 koppen en 8: à 10: stucken geschut na mijn oordeel
ten soude niet ongeraden sijn dat u E. 2 à 3 schepen die
wegh uytsenden om te sien off men dien Engelsen
aldaer conde packen ofte sijn vaert aff te snijden
de Engelsen zijn van voornemingh 't selve aldaer m

Aenden Ed:ele Heer Joan Maetsuijker Gouverneur Generael ende d'E:E: heeren Raaden van India. —

Ed:ele Erentfeste hooghachtbaare manhafte, wel wijse, voorsienige ende seer genereuse heeren. —

Ed:ele Heeren.

UEd:ens aengename missiven van 10e do feb, is mijn verleden donderdachs avont, door de Engelse Chirurgijn Bartlick, wel overhandigen, waer uijt met aengenaemheijt gelesen, dat vier vaderlants scheepen aende Caep waren g'arriveert, met tijdinge dat ons lants vloot, met d'Engelsen slaeghs geweest was, en na een bloedige ge„vecht, de overhant behouden had, de goede God, gelieve zijn zegen en genade, meer en meer aen ons verleenen, 't packet met Engelse brie„ven hebbe aenden E: heer Agent deses nevens UEd:ens groete g'intrageert, dien heer was ver„wondert datter niet een briefken, die aen hem ofte aen eenige van zijn suppoosten die hier leggen, daer bij was, maer dat alle de brieven eenlijck waren om na Engelant te versenden Ik hebbe reyaria aengedient en bekent ge„maeckt dat UEd:ens vant Engels schepie,

tot noch

25 a 30 koppen en 8 a 10: stucken geschut na mijn oordeel
ten soude niet ongeraden zijn dat UEd: 2 a 3 schepen
weeg uytsenden om te sien off men die Engelsen
aldaer conde packen ofte zijn wat aff te snijden
de Engelsen zijn van voornemingh 't selve aldaer in

111

tot noch geen brieven ofte eenige goederen voor
den Coninck hadde vernomen, maer dat UEd:[en]
daer na, verder soude laten vernemen en onder
soecken, Indien dan iets gevonden wordt, aen
den Coninck wederom sal gerestitueert —
worden, waer van hij den Coninck vrijlijck
van geliefde te verseekeren, dien heer seijde
waerom dat de Engelse chirurgijn die ex
pres na Batavia gesonden was, om den
Engelse Capiteijn mondelingh te spreecken,
niet en is toegestaen, diende tot antwoort
om reeden die UEd:[en] daer toe hadden, en
dat wij oock onse vijandt, in onse eijgen
stadt, soo veel vrijdom niet en wille geven,
hier op sweegh wij aria stil, maeckte hem
mede bekent dat UEd:[en] de chialoup van
wijnobij sirredana, geordonneert heeft
wederom na herwaerts te vertrecken, en
dat die chialoup na Bat:[a] was geseijlt, onse
schult niet en was, maer eerder te gelooven,
dat de anachoda zijn eijgen genegentheijt
is gevolcht, en dat eenlijck om zijn goede
ren, aldaer soo veel te verder, als hier
wel te sullen cunnen doen, ende man
te helpen, hier mede na dat het scheijnt, —
was hij beter vernoeght, als over 4: a 5: dagen: —

verloeden

Verleeden maendach hebben wij eenige koe-
beesten en verdere ververssingen in Javaense
vaertuijgen geladen, en meenden daer mede
nade scheepen te varen, aende boom comende
wierde alle de ververssingen, uijt last vanden
Coninck aengehouden, hier over voegde mijn
metten eersten bij Keijaria, en vraegde aen
wat reeden sulcx gedaen worden, sijnde om dat
onse scheepen neijnebeij sijn chialoup die
hier t'huijs hoorde, 't incomen van dese baeij
geslut en na Bat.a is vervoert 't geene een
groote affront voor haerluijden is, dierhal-
ven sal oock geen ververssingen ja tot de
minste hoen toe door d'onse van hier niet uijt
gevoert en worden, voor dat genoemde chialoup
wederom gelargeert wert, en seijde niet een
weevol gemoet dat ik maer seggen sou,
of wij met haer oorlogen willen, en dat haer
niet en verscheelt, dunde dien hier te
antwoort, dat op 't aenklagen vande chinee-
sen en andere opreckeren soo veel geloof
niet en moste geven, en dat onse scheepen
oock expres order hebben, om geen vaer-
tuijgen die hier t'huijs hoorden te mole-
steren, maer vrijlijck te laeten passeeren,

geloovende

25 à 30 koppen en 8 à 10: stucken geschut na mijn oordeel
ten sonde niet ongeraeden zijn dat u Ed. 2 à 3 scheepen
wegh uytsendt om te sien off men dien Engelsen
aldaer conde packen ofte zijn pas aff te snijden
de Engelsen zijn van voornemingh 't selve aldaer

geloovende selfs na boort te varen, om na de
waerheyt, wegens dese Chialoupe te vernemen,
'tgunt hem heel wel na zijn zin was, maer
de verversingen hebbe wij wederom uyt de
vaertuygen moeten lossen, soo als jck we-
derom in de logie was gecomen, wierde door de
huijsvrouwe vanden Sabandaers bodytsoe(?) ont-
boden, en klaegde dat haer soo opstondt be-
richt was, dat een jonck comende van Sille-
baer, met peper geladen, door onse scheepen
ontrent St. nicolaes hoeck, is aengehaelt, begaf
mijn opstondt soo om dese als om de Chialoups
wegen naer boort, onderweegen vonden wij ge-
noemde Sillebaerse jonck binnen 't Eylandt
panjange, door contrarie wint ten ancker
leggen, aenboort comende, hebbe aen den
vlagge voerder, Capiteyn Cornelis Sibant(?),
van dese voorenstaende klaegten bekent
gemaeckt, verklaerde, voor eerst, 't aenhalen
vande Sillebaerse jonck onwaerachtich
was, den anachoda van Keijnobbij(?) zijn
chialoup, was liever genegen om na Bat.a
te vertrecken als naer bantam, dierhal-
ven hem oock niet na batavia geparsuadeert
wert, maer wel gesegt dat hij volgens

Zijn zee

zijn zoo briet na Batavia diende te strecken,
swelle niet twijffelen of de schepen opt hoofde
sullen UEd:[ens] de waerheijt hier van in haere
missiven hebben geadviseert,

Z.d[ere] Heeren ten is niet uijt te schrijven hoe
damich onse hier presente vijanden, voorna||
mentl:[yck] d'Engels: dagelijcx dese Javanen
tegens ons soecken op te hitsen, om ons te
beoorlogen, de Coninck en pangerange ma||
dura geven geen gehoor, maer alle ofte
de meeste part van de andere Rade waeren
souden gaerne sien,. d'Coninck heeft van
zijn gemeente, alle die bequaem zijn een
piecke ofte musquet te cunnen gebruijcken,
afgeeijst een r[ea]l[e]n van ider hooft int mon||
steren zijn over de 55000: weerbare man||
nen bevonden, 't hooft gelt wert dagelijcx
door Keyaria ontfangen, 100 stx: kooperas
soo tot grool geschut als veltstuckies
sullen gemaeckt worden, waermede zijn se
oocq dagelijcx besich met timmeren, —

D'Coninck versoeck aen UEd[ens] om met noch
ses groote martevanen, gelijck de voorgaende
geliefde te accommoderen, om met contan||
ten te betalen, waermede dit vorst
courtesij sal geschieden,. — —

d'engelsen

25 â 30 koppen en 8: â 10: stucken geschut na mijn oordeel
ten soude niet ongeraden zijn dat U Ed. 2 â 3 schepen d...
wegh uytsenden om te sien off men dien Engelsen
aldaer conde packen ofte zijn vaer aff te snijden —
de Engelsen zijn van voornemingh 't selve aldaer m...

D'Engelsen hebben de Coninck met 200: bande-
liers en twee marketvanen vereert, en met
een om 20: @: R^s: op Intrest versocht, welcke
haer is toegestaen, ——

Een duijsent baer peper zijn hier soo van
Sillebaer, toelongbawan en lampon, sedert
6: dagen in dese rivier aengebracht ——
3500: bossen bintrottingh zijn in voor-
raet, versoeckende dat deselve per den boodem
van hier macht gehaelt werden, hiermede
&c.= onder stont U Ed:^{en} dienstschuldt verplichte
Engeringes dienaer, was geteijkent Sal:
Caeff, ter zijde stont Bantam inde neder-
lantse logie den 14: January 1673 ——

adde,,
met
belcke
an
oddet
or,,
m
odde
licht
edde,,

alm
1672.

25 à 30 koppen en 8: à 10: stucken geschut na mijn oordeel

ten soude niet ongeraeden zijn dat u E. 2 à 3 schepen di

wegh uytsenden om te sien off men dien Engelsen

aldaer conde packen ofte zijn xab aff te snijden

de Engelsen zijn van voornemingh 't selve aldaer m

21 Jan: 1673
becomen p.r
Gerardus vande=
huijgh ——

U. E: briefken van gisteren is mijn
heeden na de middagh door Robbert
Cilliaert wel overhandicht, waer
uijt verstaen dat het frans scheepje
de paerl noch in onse handen is —
geraeckt, de almogende zij daer
voor gedanckt, sal metten eersten
de blomen potten laten maecken
vrouwe dat wel een maent sal
aenloopen, eer dat deselve gedaen
sal cunnen worden, heden tegens
den avont hebbe een briefken
van capiteijn Cornelis swart
becomen, waer bij zijn E: mede
bekent maeckte 'tveroveren —
vant fransche scheepje, de vloot —
scheepen zijn alle noch in goeden
doen, heij aria en wil tot noch
niet verstaen dat eenige ver=
versingen sal uijt gevoert werden
beloofden echter soo drae als
't scheepie van reijnebeij scheedan

hier

25 à 30 koppen en 8: à 10: stucken geschut na mijn oordeel
ten soude niet ongeraden sijn dat u.E. 2 à 3 schepen d[illegible]
wegh uijtsenden om te sien off men dien Engelsen
aldaer conde packen, offte sijn vaert aff te snijden [illegible]
de Engelsen zijn van voornemingh 't selve d'aldaer in[illegible]

hier wederom gearriveert is, de
uijtvoeringh vande Persingen
sal toegestaen worden, off se haer
woort sullen houden den tijt sal 't
leeren, hier wert dagelijcx groote
preparatie gemaeckt om haer
geschuts, op fortressen en muijren
te stellen, den eene seght dat op
Batavia gemunt is, d'andere weder
om datse haer selven tot defentie
vande Fransen en Engelsen souden
maer dit ben ick door onse hoff ~~[illegible]~~
Spionders verseekert dat den koninck
en pangerangh Madura, om
Bata: den oorlogh aen te doen
gants daer toe niet genegen is,
'twelcke wij wille hoopen desen
vorst sijn voornemingh sal
continueeren, soo opstondt als
dit bovenstaende geschreven is, com
den Spionder bapa gadongh den expr
soon u.E. heel wel bekent, hier
in comp.es logie, en maeckten
mij voor de sincere waerheijt bekent

als dat

als dat de Engelsen nu 3 dagen geleden
een Expres vaertuijgh, bij nacht
sonder dat de boom wachters selver
daer van kennis hadde, nevens een
Engelsman na Heringh afgevaer-
dicht gemelte vaertuijgh soude-
hebben wederom hier g'arriveert
wesen, maer den Englsman is niet
weder gekeert, genoemde schipper
seght voor de waerheijt, dat hij
van een desselfs vaertuijghs gasten
verstaen heeft, dat zij acht Engelse
schepen heel verbij Heringen-
hebben ontmoet en aen boordt
geweest, wanneer door de schepen
haer anckers hebben laete vallen
en ordre van den Engels hadde om
daer ofte na Campen haer cours te
nemen, dit schijnt wel een leugen
te wesen, maer sal echter heeden
nacht na den admiraelt p:r een-
Expres van dese tijdinghe bekendt
maecken, en oock op morgen vroegh
mijn vaertuijgh die op weijnige
dagen door de gasten daer heeft

wederom

25 à 30 koppen en 8: à 10: stucken gesegent na mijn oordeel
ten sonde niet ongeraden zijn dat u.E. 2 à 3 scheepen d...
wegh uytsenden om te sien off men dien Engelsen
aldaer conde packen ofte zijn vat aff te snijden ...
de Engelsen zijn van voorneming 't selve aldaer in...

wederom na angier aff te senden, —
gelieft dese aen haer Ed[lens] op het
spoedighste bekent te maecken —
sonde gaerne mede een brief heer —
aen haer Ed[lens] schrijven, maer de
gesanten wilde soo langh niet
wachten, hier mede &[a] onderstondt
blijft gegroet van u E: gedienstige
d[r] en vriendt, was geteeckent
Willem Caeff ter zijden stondt
Bantam den 16 Jannuarij A[o] 1673

Aenden Ed^ln Heer Joan maetsuijcker
gouverneur generael ende d'Ed: heeren
Raeden van India

ontfangen p^r Javaens
vaertuijgh 22 January

Ed^le Ernfeste hoogh achtbaare
manhafte wel wijse voorsienige
ende seer genereuse heeren —

Ed^le heeren, —

Den 16: deses s'avondes is ons hier voor d'waerh^t
aengedient datter acht Engelse scheepen omtrent de —
Eijlanden Cracatouw en p^to bessij ten ancker lagen
vandese geruchten hebbe op dien Eygenste avondt
p^r een Javaens vaertuijgh die gereet lagh naer batt^a
te vertrecken, aenden E: licentmeester Sr Ockerse —
om voorts aen u Ed^lns bekent te maecken, geadvyseert,
maer d^o vaertuijgh is niet verder gecomen als tot de
hoeck van pontangh alwaer door harde windt —
en regen sijn seijl heeft verlooren, en nae twee dagen
daer aen hier inde revier wederom g'arriveert, —
welcke brief hebbe dan echter met den vrymans —
chialoup op 18: deses nae Cosey gesonden aende
goede bestellinge derselver wille niet twijffelen
hadde gaerne vandese geruchten aende opper —
hoofde vande scheepen die hier voor de baeij leggen
mede willen bekent maecken, maer hebbe niet
een vaertuijgh door de harde noord weste wint
die nu 5: daegen achter den anderen heeft gewaijt
naer boort connen krijgen, —

De geruchte

25 à 30 koppen en 8: à 10: stucken geschut na mijn oordeel ... ten sonde niet ongeraden sijn dat u.E. 2 à 3 schepen ... wegh uytsenden om te sien off meede den Engelsen ... aldaer souden packen ofte sijn ... aff te ... de Engelsen sijn van voorneminge ... aldaer ...

De geruchten vande 8: Scheepen sijn al op 35: gekomen ende naderhandt wederom verdweenen, heeden is mijn door een javaense verspieder voorde waerheyt bekent gemaeckt, datter een Engels schepie genaemt de Saent die Jonghst nae tonckin is vertrocken thans inde bocht van lampon g'arriveert is, en aldaer oock tot noch ten ancker leght, tot meerder verseeckeringh seght mede dat den boeckhouder van desselfs schepie tweedagen verleden met een javaens vaertuygh bij nacht hier inde Engelse logie is aengecomen endien Eygenste nacht oock wederom na boort is vertrocken derhalven wille niet twijffelen of gemelte schepie leght inde boght van lampon ten ancker

Kij aria en wille niet toestaen datter verversingen voorde scheepen sal uyt gevoert werden voor dat de chialoup van keyne beij hier wederom is gearriveert,

Twee Engelse matroosen vanden hanibael sijn hier van Costij, door een bataviase chialoup aengebracht maer kan tot noch niet te weten comen wije dat den brenger is, hier tegens sijn drie Engelse matroosen vanden Egel nae Costij met javaens vaertuygh vertrocken

Den 16: deses hebben wij vanden vlagh voerder 1000: Ra Contant door u Edlns Sr bleyswyck tot gebruyck van dit Compttr gesonden, laeten afhaelen, welcke penningen sijn wel gecondisioneert bevonden waer voor sal Compttr battaa Crediteeren, hier mede &a onderstondt u.Edlns schult verplichtee en geringen dienaer was geteyckent W: Caeff ter syde stondt Bantam den 25 January 1673

25 à 30 koppen en 8: à 10: stucken geschut na mijn oordeel

ten soude niet ongeraden sijn dat u Ed. 2 à 3 scheepen d[illegible]

wegh uijtsende om te sien off men dien Engelsen [illegible]

aldaer conde packen ofte sijn vat aff te snijden [illegible]

de Engelse [illegible] l'Ilee aldaer [illegible]

Aen den Ed.le heer Joan Maatsuijker
Gouvern.r gen.l ende d'E. E. heeren
Raden van India. —

Ed.le Eentfeste Hooghachtb.re —
Manhaffte, welwijse voorsieni-
ge ende seer genereuse Heeren

Ed.le Heeren. —

Den 20 decemb ick mijn laetste schrijven
aen uEd.le gesondt; daer naer aen hebbe den —
vaertuijgh meede een brieffken aen 't schip den —
Burgh van Leijden affgesonden, waermede de —
opperhooffden bekent gemaeckt, hoe dat —
het engelse scheepje de Sault comende uijt
tonckhin, daer luijden ick verbij gevaeckt den —
kant ende bocht van Tampon offte daer —
ontrent ten ancker leggende; dien volgende adiit —
voordele vanden scheeps raet, wat inde saecke
ten dienste vande E. Comp.a staetse doen, gestelt.
door behulp van desen Coninck, hebben d' —
Engelsen party goederen, van gemelte scheepje —
hier aen landt gebrogt, en sal go lampon, met
peper weder aff geladen worden, en van daer —
directelijck na Engelandt vertrecken; gisteren —
avondt hebben d'Engelsen een vaertuijgh met
provisie na gemelte scheepje gesonden, streckende
dat daermede oock sijn desperate om te vertrecken —
sal gebruijcken hebben. —

Goeden

25 à 30 koppen en 9: à 10: stucken geschut na mijn oordeel
ten sonde niet ongeraeden sijn dat uEd. 2 à 3 scheepen
wegh uytsenden om te sien off men dien Engelsm[an]
aldaer conde packen ofte sijn pas aff te snijden
de Engelsen ... van ... d'Ilha d'aldaer ...

Seedert bekomen pr. 't scheepje boot van de Jonge prins, dese nevens gaende missiven aen uEd. geconsigneert, connende van de offschepen die hier in besettingh leggen; deselffe scheepsraden hebbe ongesamentl. goet gevonden en bevestigen de Jachten, de Beurs, Bedijsweyck, en de Chialoup Cacap, na de Boght van Lampon, om den Engelsm[an] soo 't mogelijck is 't voornemen aff te snijden [illegible], Judith d'oude was voorspoedigh de Straet in geraekt, soo en willen niet twijffelen off den Engelsman is aen, 't geseyt, is hier dan onse scheepen in de Straet Bancka, na gemelte scheepjes Jaght gemaeckt hebben, maer door zijn wel beseyltheyt is haer ontsnapt.—

Een Chialoup toebehoorende den burger Antony Gillissen, drie weken geleden van Battavia vertrocken, om sijn reys na Mallacca te doen, door tegenspoet van windt en stroom, is hier op de reede aengekomen, en is van voornemen eenige dagen te blijven, en als dan zijn aengevangen reys weder aen te vorderen. —

Seedert mijn laetste schrijvens aen uEd. heb ick hier [illegible] tot twee scheepjes [illegible] om [illegible] voor onse scheepen te mogen uytvoeren,— dien hebben gaff [illegible] tot antwoort, dat de Chialoup van [illegible] moste

[signature]

mosten verschijnen; mijns geraden vint dat de —
Engelse dien Boer met schenckagie sal onge-
troost laeten, op dat wij geen verwachtinge mogen
uijtvaeren, en affaeren oock wel, dat se deselve
willen affsien soodanighe dat niet deselve sal —
afloopen.,

De Coninck is, twee dagen geleden aen 't eijlant —
Panjangh geweest, om ons scheepen te besigtigen,
na den halff dagh uijtbleijvens is dien voorleeden
om te vrughe gekomen, door den Boordingh —
hest der Conings aen mijn laten spreeken om
weijnigh olij van nagelen, van Battavia tot
sijn gebruijcke te ontbieden, soo spreeke niet —
believen van UEd: met den eer scheepje van
ontrent den kintsje gelieve te verammeden —
als mede met d'gedijsten tot maetwaeren, —
waermede dese voorts groote vrindschap en —
contentie sal geschieden.,

Inde 30: Battaviase fugitive slaven zijn —
van Languangh bij ons gesonden, en deselve —
zijn nevens andere fugitiven gecondemneert,
tot arbeijden van de nieuwe muijr; — Hiermede —
etc.ra onderhouden inde dienst schuldige pligten —
en geringen dienaren, was getekent, W: Caeff —
Weside stonde Bantam inde n: logie —
den 25en January 1673.

25 â 30 koppen en 8: â 10: stucken geschut na mijn oordeel

ten soude niet ongeraden sijn dat u Ed. 2 â 3 scheepen d[illegible]

wegh uytsenden om te sien off men die in Engelsen

aldaer eenige packen ofte sijn zal aff te snijden [illegible]

de Engelse zijn van voornemingh [illegible] aldaer [illegible]

gecoll.t
138

Aenden Edln Heer Joan Maetsuijcker
gouverneur generael ende d'E.E. heeren
Raaden van India

31 January 73: becomen p.r Javaens vaertuijg

Edle Erentfeste Hooghachtbare
manhafte, wel wijse voorsienige
ende seer genereuse heeren

Edle Heeren

Mijn laetste schrijven aen u Edlens is geweest den
25: deses den boeckhouder vant Engels scheepie den
Egel is hier, nevens de helft vande tonckinse carga
soen, aen landt gebleven, en't scheepie is nu 5. à 6.
dagen verleeden sonder iets ingenomen te hebben
als eenige provisien en vers waeter, van
campon, na Engelandt vertrocken, gemelte
scheepie heeft sijn reijs van tonckin, taijoan niet
connen krijgen maer is aende mackauise eijlanden
geweest, van daer sijn cours genomen tot voor de
revier van Jambij alwaar zij de waere tijdingh
vanden oorlogh tusschen haar en d'onse hebben
gekregen soo dat dien Engelsman voorsichtich
heeft geseijlt, en onse schepen, soo inde straet
Bancka als hier, is deurgesnapt

Tweedagen

25 à 30 koppen en 8 à 10 stucken geschut na mijn oordeel
ten soude niet ongeraden sijn dat u E. 2 à 3 schepen [illegible]
[illegible] uytsenden om te sien off men dien Engelsen
aldaer souden packen ofte sijn [illegible] aff te snijden
de Engelsen zijn van voornemen sulcx aldaer [illegible]

Twee dagen verleden heeft den Coninck door key aria
mijn laten aenseggen, dat wij vrijlijck wederom
koebeesten en andere verversingen na onser
believen gelijck te vooren aende scheepen
mogen uytvoeren mits recommandeerende onse
scheeps opperhoofden die hier voor de baeij in
besettingh leggen, aen te schrijven en bekent
te maecken, datse geen vaertuijghen ofte scheepen
die hier op bantam thuijs hoorden gelieven te
molesteeren Indien sulcx geschiet dat de
Coninck tselve voor een groote affront, soude
aennemen hier van heb: ik dien heer versekert
dat UE:dlns sulcx door de goede alliantie en vrede
die wij met den Coninck hebben, nooijt ingedachten
hebben gehadt om de onderdanen vanden
Coninck te molesteren ofte eenich leet aente
"doen maer wel aen onse drie vijanden die"
die wij (: soo als zij selver seggen:) dagelijcx
hier te verwachten hebben, dien heer dienden
ten antwoort dat wij dan niet anders en
souden doen dan tgene recht en billick was,
gemelte keijaria versoeck, om tegens contanten
te betaelen volgens prijs van Batavia vier
packen gebleeck guijnees lywaet, versoecke mede
vier do: voor tcompta, om voor contanten
te verkoopen en tot dagelijcx gastos te
gebruijken

Op gisteren hebben wij de scheepen hier voor

Bantam

Bantam leggende, met goede verversingen versorght op het aenschrijven vanden vlagh voerder, soo zijn de twee jachten en de chialoup die nae lampon zijn afgesonden om na den Engelsman te vernemen tot noch inde vloot, niet weder g'arriveert, voorts isser inde vloot niets gepasseert, de scheepen, en volck zijn alle noch in goede doen,

D'heer agent dacres sent pr. dese Javaens vaertuijgh aen Capitteijn lijmberij eenige lijwaten en stoffen tot haer aldaer zijnde naatsicks haerluijdens lijffsnoodruft, twelcke is g'adrasseert tot verseekeringh van niet anders te zijn, aen den lij sent meester Olkerse nevens een open brieff aen gemelte lijmberij, alles gaet hier nevens, hiermede Was onderstondt UEdlens dienstschuldt verplichten engeringen dienaer was geteyckent Willem Caeff ter zijden stondt Bantam ende Nederlant se logie den 30 Januarij 1673.

25 â 30 koppen en 8: â 10: stucken gesocht na mijn oordeel
ten soude niet ongeraden sijn dat u Ed. 2 â 3 schepen d[illegible]
deese uijtsenden om te sien off men dien Engelsen
aldaer conde packen ofte sijn vat aff te snijden [illegible]
de Engelsen zijn van voornemen [illegible] aldaer [illegible]

Japara

N° 1

Register vand' aengecomene papieren
desen Jaere 1672: voor

Japara

141 Missive vanden Resident Jacob Couper van dato
5e: April 1672:

143 d°= als vooren van dato 12 d°=

144 d°= . . . van dato 14 d°:

146 d°= . . . van dato 25e d°:

147 d°: . . . . van dato 16 Maij

149 d°: . . . . van dato 17 d°=

150 d°: . . . . van ult°: d°=

152 d°= . . . . van 24 Junij

155 d°= . . . . van 23 July

157 d°= . . . van 12 Aug^to:

159 d°= . . . van 30: d°=

163 d°= . . . van dato 15e Septemb:

165 d°= . . . van dato 27 d°=

167 d°= . . . . van dato p^mo October 1672

168 d°= . . . van dato 9 d°=

170 Missive vanden Stierman Jacob Croes uyt het sloep de Zalm
van voor Grisse aen haer Ed°: geschr: van dato 1 Octob. 1672:

Japara

173 Missive van den Resident Couper aen haer Ed.e van dato 15.e October 1672:

175 d.o als vooren van dato . . 16 October

176 d.o als vooren van dato . . . 20 d.o

177 d.o als vooren van dato . . 10 Novemb.:

180 d.o als vooren van dato . . . 12 d.o

Manhafs
ſe. Om-

ij medt
18. —
et de
pder,
Januari
18.
emdt
haand
ndt zijn
nting
't
ng naa
ziglich

ſde —

emitt
ich
ead-

huijs
oftr
deeh
door-
de
-bij
dſſes.

waar
dr
oeen
ddo-
ſchk
dat

Batavia.
Aan d' Ed: H: Johan Maatsuiker Gouvr. Genl.
en d' EE: HH: Raaden van India.

ontfangen 11 april per 't Jagt Vligly

Ed: Erntfeste, Hoog-achtbaare, Manhafte
Welwijse, Voorsienige en seer Genereuse, Om-
sichtige Heeren.

Wel Ed: Heeren,

Uwe Edle: wel aengenaeme missive vanden 6.en Januarij met de Karper, den 30.en dito met Ridderpoort en Aldijn, benevens 18. pakken kleeden en een kat rosewater, en den 15.en Maart met de hout-scheepen, zijn ons wel geworden, zijnde 't jachtje de Karper, naa dat eenige verversching en water geschooten hadde, op 15.en Januarij voort naa Timor, en de fluitscheepen Aldijn en Ridderpoort op 18.en febr: naa dat haare ledige ruimte met hout gevult was, met eenige kontingent naa Banda vertrokken, behalven de haare ladinge als bij de facturen hier nevens gaande blijkt. Voorts zijn hier aengeweest de fluit Kuilenburg, en met een groote konting op 5.en Januarij naa Banda vertrokken, den 9.en daar aen 't Water-hond naa Ternate, 12.en dito Cochin en Rembang naa Makassar vertrokken, alle welke bodems verhopen geluckiglijk ter gedestineerde plaatsen sullen gearriveert zijn.

Van de door Uwe Edle: ontgehouden valse dubbelde Stuijvers hebben soo langs dese Oost-kust als die van Mattaram kundschap gedaan, dat haar niet veeleer voorquam, vermits niet haar alder kennisse sijnde in alle steden, en bijsonderlijk tot Samarang valse Spaanse Realen werden gegooten, ende waar door veele arme lieden werden bedrogen, 't geen de Gouverneurs en Regenten stilswijgende laaten doorgaan.

Uwe Edle: hebben ons met 't jacht de Karper geliefden te schrijven en gelasten geen meer passen aan Chinesen naar Amboina ofte Banda te verleenen, alsoo de selve groote gelegentheid hebben sluikerijen derwaarts over te senden, 't welk wij noch onse Voorsaten bij ons aanwesen in over de 10 jaaren derwaarts nooit en hebben kunnen bestaan, te meer Uwe Edle: soo mij voorstaat, bij 't aanwesen van sal: Dankert vande Straaten sulks expresselijk hebben geliefden te verbieden.

Seeker Engelsman genaamt Mr. Richard Hale, Coopman van den Koning Daniel tot Bantam leit nu hier in de Rivier met sijn vaartuig, zijnde van Gressik gekomen, van waar twee jonken naa Bandjaar heeft gesonden, gen: Koning toebehoorende. Dese Hale heeft wel 5. a 6. picol amphioen op Gressik in troc van nagelen geveilt, doch heeft niet opgedaan, soo dat nu alhier dat goed op sulke tracht uit te setten.

Batavia.
Aan d' Ed: H: Johan Maatsuiker Gouvr Genrl en d' EE: HH: Raaden van Indie.

ontfangen 11 april p[er] 't Jagt Vrijly

Ed: Ernfeste, Hoog-achtbaare, Manhafte Welwijse, Voorsienige en seer Genereuse, Omsichtige Heeren.

Wel Ed: Heeren,

Uwe Edele welaengenaeme missiven vanden 6en Januarij met de Kasper, den 30en dito met Ridderpoort en Vlieijn, behelsende 18 pakken kleeden en een kat rosewater, en den 15en Maert met de hout-schepen, zijn ons wel geworden, zijnde 't jachtje de Kasper, naa dat weinig verversing en water genooten hadde, op 15en Januari voort naa Timor, en de fluitschepen Vlieijn en Ridderpoort op 18en Febr: naa dat haare ledige ruimte met hout gevult was, met wijder kostinge naa Banda vertrokken, behalvende haare ladinge als bij de factuuren hier nevens gaande blijkt. Voorder zijn hier aengeweest de fluit Kuilenburg, en met een groote kosting op 5en Januarij naa Banda vertrokken, den 9en daar aen 't Water-hond naa Ternate, 12en dito Couchin en Rombang naa Makassar vertrokken, alle welke bodems verhopen gelukkiglik ter gedestineerde plaatsen sullen geaerriveert zijn.

Van de door Uwe Edele ontdeckte valse dubbelde Sche- hebben soo langs dese Oost-kust als die van Mattaram kundschap gedaan, dat haar niet weinig voorquam, vermits niet haar alder kennisse hier in alle steden, en bijsonderlik tot Samarang valse Spaanse realen werden gegooten, ende waar door veel arme lieden werden bedrogen, 't gene de Sousouhounan en Regenten stilswijgende laaten doorgaan.

Uwe Edele: hebben ons met 't jacht de Kasper gelieven te schrijven en gelasten geen meer passen aan Chinesen naer Amboina ofte Banda te verleenen, alsoo de selve groote gelegentheid hebben specerijen herwaarts over te senden, 't welk wij noch onse voorsaten bij ons aanwesen in over de 8 jaaren herwaarts nooit en hebben durven gestaan, te meer Uwe Edele: soo mij voorstaat, bij 't aanwesen van sal: Dankelt vanden Straaten sulcks expresselijk hebben gelieven te verbieden.

Seeker Engelsman genaamt Mr Richard Kald, Coopman van den Agent Dacres tot Bantam leit nu hier in de riviere met sijn vaartuig, zijnde van de Grissik gekomen, van waar twee jonken naa Bandjaar heeft gesonden, gem: Agent toebehoorende. Dese Kald heeft wel 5 a 6 picol amphioen op de Grissik in troq van nagelen gevent, doch heeft niet opgedaan, soo dat nu altijd dat goed op sukkel tracht uit te setten.

De geeischte slaghtanden en Cedekin-paarden sullen soo veele mogelijk trachten te bemagtigen, en Uw Edd: goede partije met de schepen Beemster en Vlaardingen toesenden, als ook de in voornoemd — versheide buffels huiden, die dit jaar tot 3000. stx hope te bemagtigen.

Wij hebben verleden jaar Uw Edd: order tot slaan van gedmolt — tonnen te gedmolt gesien, alsoo Uw Edd: een proef begeerende, ons dodmaals geen verder last tot opkoop van meldede getal — gelieffden te geven, maar nu sullen wij trachten Uw Edd: genoeg=saam daar mede te voorsien, hebbende reeds goede quantiteit op Samarang besprooken.

In die tijd, datmen op Rambang bomen gevelt, hebben naa den Heer uitgesien, en souden wel 100. p[iku]ls konnen bemagtigen, tot $1\frac{1}{4}$ 4 p[iku]l, maar de Javaanen en konnen tot het droogen van dien niet resolveren, en waer van wij al een begin hebben gemaakt, staande Uw Edd: met de aanstaande drie schepen daar van een proef toe te komen, maar in 't droogen vielen de schoone klaauwen, soo naauw men daar voor wacht, gebrooken, dat seer qualik te remedieren is.

De Sabandaar Kartisarana of Tingsin heeft toeseggingen gedaan, om d' E. Comp: met de geeischte quantiteit rijs voor Makassar te versorgen, maar seide den prijs te laag door Uw Edd: gestelt wat, dewijle men nu 14 en 15. Rd gunder voor de kojang gaf, doch soude daarom de schepen niet ledig vertrekken laaten.

Edd: Heeren, het komt seer qualik, d'afgesonderde 4. bodems om hout-werken te laaden, om van de groote quantiteit 5.6. en 7. vadems balken niet en konnen ontlasten, hebbende alleen de Spellewo en Oeli lang hout konnen schieten, de Beemster heeft drie dagen verleet gehad, die sijn last-poort 8. duim boven water wat, gelijk Uw Edd: bij nevensgaande ver=klaaringe, van de gecommitteerde schippers, die 't schip gevisiteert hebben, gedeckent, gelieven te beoogen, en waardoor nu alle 't ligt hout schier niet gehaalt sal werden, om de Beemster en Vlaardingen te konnen vullen, daar ter contrarie tussen de 30. en 40. masten, benevens 1200. 5.6. en 7. vadems balken op Rimbang blijven leggen, buiten noch 40. masten en 160. swaare balken, die de Spellewo en Oeli ingenomen hebben, zijnde de Beemster daar en boven soo swak van volk, dat een kleine ankerstok van 15. voet niet sonder spil ophaalen konnen, die wij gelast hebben de Spellewo en Vlaardingen, wanneer vol zijn, haar te helpen, en dan gelijkelijk alhier te komen, die wij binnen 2. a 3. dagen alhier verwachten.

Aangaande pedijs-stukken en is 'er van 't oud geweer niet meer in voorraad, maar sal tegens aanstaande Octob: goede partije komen

komen afgebragt werden; om welke dan te bemagtigen Uw
Ed: onder deel te wesen te genoodsaekt sijn, maar de Chineesen en
willen tot geen prijs verholwerken, en waarom Uw Ed: gelieftden
eerigde ptm: op hand te geven, willen dan wel voor 3½ Rd
contracteeren, om buiten de boom sonder tol- en waag-geld te
leveren.

Deesen bekomt Uw Ed: met het jagt Bengali, waar inne
geladen zijn 130. 5. en 6. vadems balken en andere kleene houtwerken,
met een nieuwe rood-schuit tot den prauw, bedragende
t'saamen f 1200:17:8. gelijk Uw Ed: bij nevens gaande
factuur gelieven te besien; zijnde de twee timmerlieden op
Rimbang nu besig om noch een boot te maaken, en hebbe order
gelaaten dat met de eerste de nieuwe chaloup sal herwaarts
gebragt werden, met noch twee nieuwe schuiten, door den
timmerman Daniel de Pleus gemaakt. De twee nieuwe
chaloupen door hem opgeset, zijn tot de kimme-gang de
grootte, en de eerste twee planken aangebragt aan de kleine.
Wij hebben mede twee chaloupen van over de 9. vadem op
nieuw ginder besprooken, en in gevalle Uw Ed: genegen zijn
om noch een te doen opsetten, is ons daar van eenige toeseggingh
gedaan. Vijf schoone nieuwe kontingh hebbe mede tot Selitong
op stapel doen setten, en sullen alle binnen een maand voltooit
weesen, die bij occasie dan costi verseinden sullen.

Die bij goed-vinding van deesen ons bekomen werke verseekeren
Uw Ed: ons gelieve met ijser-werk en spijkers te versorgen,
gaande van deselve noodsaakelijkheden een lijste hier nevens.

De oude chaloup der Stoot-kraakder hebbe in 't laatste van 't
verleden jaar, vermits oud en versgaan was, behoorde aan den
vrijburger Sr Servit Markhuis voor 70. Rd met sijn afsbelten
goedje verkocht, hebbende hij te leen mede genomen een lichte
metalen van 95. kattis, die beloofde aan de Command.r ginder
te behandigen, en waar op tot noch geen bescheid hebbe
bekomen. Voor die ptm: hebbe weder een nieuwe chaloup wat
wat langer opgeset, welkers vlak, al eer het selfte van Rimbang
vertrok, al geleijt was, daar toe ook spijkers manqueeren.

In den tijd van twee maanden, dat ginder op Rimbang hebbe
geweest, dede ik veele moeite om aan de fugitive slaaven tot
Lassem te geraaken, doch te vergeefs, derwijle hebbe het daar
bij niet laaten steeken, maar dagelijks aangehouden, en gedreigt
sulks ten hove bekent te maaken; wat 'er nu van die saak
volgen wil, leert den tijd.

Op 25.en van d'afgeweekene maand Maart is den Dienaar
van den Pangeran Depatti Kiaij Loka Sindi, gedachte
en Maart jongst aan Uw Ed: op Rimbang bij ons geweest
met een brief van sijnen Vorst, daar in om voorschrijvinge
ontrekent

ontrent Uwe Edle: versoeckt, wegens eenige duijsenden Realen, die hij
seght Imbassadana, gewesen Sabandaar alhier, aen sijnen Vader
schuldich was geweest; doch wij hebben hem naer den Sabandaar
d'en Bekende gewesen, met een kleijn briefje, waer in allen ver=
socht hebben, sijn: Lecka in der billickheijt de handt te bieden, alsoo
de selve ons hier alle vriendschap betoont.

Nu versoeckt den oude Bongioos Nikat Macka een gedeelte van
voorschrijvinge aen Uwe Edle: van dese propoost, ende sal binnen
korte dagen selfs volgen, ofte ofte sijn volck senden, doch om Uwe Edle: op
geen groote onkosten te jagen, om dien Vader te tracteren, soo hebben
hem sijn voornemen afgeraeden, 't welck versoecken Uwe Edle: voor wel
gedaen gelieven te duijden; ons is wel bekent dat voorn: Bongioos
in 't versoeck is gewesen [?] aen van wijlen Sabandaar Imbassadana,
dat d'overleden selfs verscheijde maelen bekent heeft in onse
presentie, maer hoe veel eijgentlijck de summe is, konnen wij niet
weten; hier sijn soo veel, die op de naegelaten middelen van
Imbassadana pretentie maecken, dat men verwondert.

Edle: Heeren, Uwe Edle: gelieven ons per aenstaende met 4000.
ofte meer Realen tot opkoopen van rijs, vaetingen, etc. te
versien, alsoo die koopmanschappen niet als met Coninckx gelt
te bemachtigen zijn.

Dat Uwe Edle: hebben gelieven naer een bequaem persoone
persoon uit te sien, om 's E: Comp.e ommeslag alhier te
comptoire te helpen waer-nemen, is seer wel ende ook noodig,
verhopen de selve tot onse verlichtinge ende voordeel van d' E:
Comp.e deselve sich sal bevaerdigen [?].

Wij hebben tot noch geen tijt gehad om de oude logie af te
breecken, ende de nieuwe beginnen te bouwen, dat we nu met-
daegs in 't werck stellen sullen, ende waer toe van costi
meede iets in den eisch versocht werdt.

Onderstont, Edle mede, etc. laegde [?], Uwe Edle: schuldt-ver=
plichte ende onderdaenige dienaer, was geteeckent
Ja.s Couper. Ter zijden stont, Japans in 't Nederlandse
Comptoir adij 5e April A.o 1632

Japara

Batavia.
Aan d' Ed: H: Joan Maatsuijker Gouvr. Genrl
en d' EE: HH: Raaden van India.

ontfangen 15 april p'r Vlaardinge Beemster ende Spreeuw

Ed: Erntfeste, Hoog-achtbaare, Manhafte, Welwijse, Voorsienige, Bescheidene ende seer Omsichtige Heeren,

Ed: Genereuse Heeren,

Mijnen jongsten aan UEd: met 't jagt Delfi is op den 5.en deser gesonden, waar van (schoon aan de behouden waart van 't voors. jagt niet en werd getwijffelt) hier nevens copije gaat.

Zedert en op den 9.en daar aan zijn de navolgende drie bodems de Beemster, Vlaardingen en de Spreeuw, naa dat drie dagen tusschen hier en Rimbang op weg geweest waaren, alhier gearriveert. Wij hebben daar inne de overige buffels-huijden en mischgudts-laaden, die hier in voorraad waaren, gelaaden, staande noch wel 6. a 700. huijden met 't Eerste na Japan, dat naa dees risico gesonden hebben te verwachten, bekomende UEd: met dese voors. bodems, mitsgaders onse nieuwe galeij en twee schuijten, door den Timmerman Dirck Duijster onder de hand gestelt, sonder dat daar op den prijs heeft geset, derhalven die maar bij Cognoissement bekend gemaakt zijn. 2763. en huijden, voorts masten en ligte hout-werken en 11. p.s paarden, als bij navolgende facturen UEd: gelieven te bekomen, bedragende t' saamen de somme van ƒ 9369:7:8.

De Gouvern.r Wirat Pataka is ons dagelijks aangeweest om UEd: te versoeken om spoedige depesche wegens 't jongst geschreven, den overleden Sabandaar Imbassadana middelen belangende, op dat hij den Sabandaarsampt selfs uitslaan, dewijle 't Konings ... zijn, magh verwittigen, staande in heden avond den Sabandaar Marmagatti en Kettel Passaraga costi te vertrekken. Wij hebben onder verscheide Chinesen en de best vertrouwde vrienden van voorn: Imbassadana naa sijn gelegentheid vernomen die ons seggen, dat er buiten desen Gouvern.r geen 1500. Rd.s van niemands middelen met sijn jonk is versonden, daar van Ong Kongqua, soon van Lisaqua, 200. p.s schulden aan den Nachoda mede heeft gegeven, en noch de Batavische Chinees genaamt . . . . . die 500. Rd.rs daar toe verschoten heeft, daar nochtans de Chinesen hier weten te seggen, dat desen Kongqua pratensie op de halve ladinge van 't jonk heeft gemaakt, dat schier ongelooflik is, want voorn: Kongqua onder den jaar hier geweest zijnde, wierd onder borgtogt van den Nachoda van 't jonk aangesprooken, en is sonder sich omtrent Imbassadana te verantwoorden, stilswijgende van hier vertrokken. —

Inden

In de bogt van Rimbang staan 7. st: Chineesche wankant, waar van op Padjankodingan twee den Sabandaar Kaitsen toebehoorende, ieder lang omtrent 20. vadems en seer sterk gebouwt. op Karangimang staan mede twee ditos, lang 17. vadems, de Japanders toebehoorende, en noch 2. ditos van 11. en een van 14. vadems ieder, die men segt de Kotchinsche Chineesen toe te hooren, maar naderhand lieten se geruchten uijtstrooijen, dat haar geld verkogt was, en de jonken wilden verkoopen, doch ons is onderrigt, dat deese uijtstrooijsels maar beuselingen zijn, uijt vreese dat op haar door Uw Eds: ordre mogte gepast werden, alsoo se ofte twee daar van binnen 3. weeken in 't water staan te loopen.

Seekere Makassaarsche slaaf toebehoorende den vrij koopman Sr Laurens Cruijsbekker, en van Sr Zwijssik verleden jaar met noch een slavinne en een Timoreesche jongen weggeloopen, en op Lassem aangekomen, bij mijn aanwesen op Lassem heeft voorsz slaaf mij voor een schelm met meer andere lelijke naamen uijtgemaakt, soodaanig dat ik in passie mijn geweer trok ter velder passeeren, en bij aldien den Dom[ine] hem niet had weg doen brengen, hem een doorsteek soude hebben gegeven. Deesen geweer onder een verdering van 25. Rds in handen gekregen, en op Vlaardingen doen verschepen, waar mede Uw Eds: hem ben toesendende, om tot exempel van andere schelmen gestraft te werden. Die gast hebben wij hier aan land doen brengen, en in presentie van den Sabandaar examineeren, op dat met meerder fundament over restitutie der gestolen middelen van de voorsz Sr Cruijsbekker bij gelegentheijd mogen procedeeren.

Op morgen sullen wij beginnen de oude logie onder de voet te werpen, en soo rats dadelijk (overmits geen plaats hebben om eenige kleeden of andere koopmanschappen weg te bergen) de nieuwe weder opbouwen laaten, daar toe met Uw Eds: believen wij een goede Hollandsche metselaar benoodigt wesen sullen, en waar toe verleden jaar een matroos van de schepen hadden geligt, maar is overleden, waar door genoodsaakt benen Uw Eds: nu moeijelijk te vallen.

Eds: believen den resident Jacobus Couper versoekt seer nederiglijk, dat Uw Eds: hem gelieven te beneficeeren met de qualiteijt en gage (doch sonder verband) die sal: Sr Hendrik de Valle bij sijn overlijden genoten heeft, geconsidereert de moeijelijke swaare diensten, die hij selven een geruime tijd lang hier ten Comptoire waargenomen heeft, sullende daar door d'E: Comp: ommeslag in meerder aanwas, en die selfe diensten met ~~[illegible]~~ beter luijster herwaarts over komen volvoert werden, belovende alle dadelijke middelen in te spannen,

spannen, om door den getrouwen yver aan d' E: Comp: sulcks te verschulden, niet twijffelende, of UE: sulcks in acht genomen hebbende, deses vrijmoedigh bidden ten goeden sullen gelieven te duyden, ende waer op UE: favorable apostil sal te gemoet sien.

UE: gelieve ons met papier ende met stoffe (gereetschappen) te voorsien, als ook provisie voor de tafel ende keukens, waer van ten eynde gemaeckt ben, mitsgaders een kist medicamenten, waer van den catalogus hier bij gevoeght werdt.

Op 't sluyten deses verschijnt van Cochi alhier ter reede 't jacht Grinden, daer mede UE: missive ende 't mede gesonden cargasoen kleeden, etc. bedraegende, 't saemen f 32702:19:7. hebbe bekomen, waer voor 't groot Comptoir Batavia sal crediteren, ende betrachten soo veel in ons vermogen is, de selven in voorraet te zijn, zijnde achtervolgens UE: schrijvens met gen: boden overgecomen den Boeckhouder Everard vander Schuren, bij wiens verstandt assistentie wij verhopen UE: goede contentement, ende d' E. Comp: de vruchtbare diensten alhier ten comptoire te doen.

De komste van voors. jacht gaet ons in veel buyten gissing, dewijls sonder het doorsakken van den balk de jegenwoordige in voorraed leggende hout-wercken niet wel sal connen schieten waer toe, als 't anders kan bijgebragt werden, niet sullen versloven.

Hier mede, etc. onder stond, UE: verplichten ende onderdanigen dienaer, was geteekent, Ja: Couper. Ter zijden stond, In 't Nederlandsche Comptoir Japan adij 12 April 1632.

Batavia — Japara

aenden d' E. E. heer Joan maetsuyker gouvr generael en d' E. E. heeren raden van india

ontf. 12 April [illegible]
gesanten van Sedy wirat macta

Edele erntfeste hooghachtbare manhafte wel wijse voorsienige en seer discrete heeren

Wel Ed: heeren.

Onse jongste schrijvens aen ued: is op eergisteren, met de schepen 't wapen van vlaerdingen ende spreeuw geweest welcke verhoopen alvoren den ontfangh deses toe bij behouden gearriveert sullen sijn. / ——

Desen gaet in ten geleijde vanden gesonden dienaren van Tomangong wira matta, waer van voor aff aen ued: letter — gesz: want niet te verbeden is ten bij deselve den geleijt brieffkens aen ued: ten lant stellen met schade — dat jndien eenige swaricheijt (: over de pretentie van — d'een off d'ander grooten haer dienaers :) ginder gemaeckt worde de penningen Ambassadeurs radicende met een Comp:s bodem bij occasie mogen door ued: weder herwaerts opgesonden worden, op dat daer nevens selffs ten leed — magh keeren, om die aenden soesoehoenang op te leveren ende op dat sijne dienaren bij die van pangaran adepatti bij nachts niet aengerant en worden. gelieve ued: — believen deselve te licentieren bij nacht binnen de stadt te mogen blijven. / ——

Soo dadelijck bekomme tijdinge dat op Balij soude aengecommen wesen acht nederlanders met een chialoup — en boot geroeft, die naer dat sij deselve op Soulebing — aenden voort genaemt gonstelijck vandij overgegeven en — haer persoon onder sijn bescherminge gerecommandeert hadde, hare chialoupen ende vaertuijg begonnen te — sloopen en is d'eene door den voort tot op vergelagh[illegible]

op

ofte andere gehoorden. deselve sijnbuijten kraftte de gaten —
uijt den tuyn voor mandaten hebben staen waere naer
treden sullen hiermede en inde: vande regel waerheit
van dien hadde geoittigen. —— hiermede Ra onderteckent
en was geteeckent Jaques Cooper D. vand: Schuir ter
sijden stont Gapard Gut Nº adij 19e aprill Aº 1652 —

Batavia. —

Aen den Edelen Heer Joan
Maatsuijcker Gouvern[r] Gener[l] ende d'E.E.
Heeren Raaden van India &c.

P[r] 't jagt muijen, becomen 3[e] meij 1672. —

Ed[le] Enthiste hoogh agtbaare manhafte
wel wijse voorsienige seer genereuse heeren

Wel Ed[le] Heeren, —

onse jongste missive is op 15[e] deser aen uwe Ed[le] met den sabandaer marmagattij gevorst waer vande copia hier nevens gaet, —
Tsedert hebben nader vernomen dat de 8. persoonen op balij gevangen selffs aldaer verclaert hebben dat een soute begaen hadden de straffe des doots waerdigh sijnde, den stuijrman bij den vorst aldaer in grooten aensien geraeckt, te meer om dat sigh voor den constapel uijtgegeven heeft, of deser gunst bij lanckh[t] van tijt niet declineren sal wil den tijt leeren. ———

Op 21e als voorsegt is't deses jagt waer van uwe Ed[le] ons hebben gelieven te verwittigen van bantam alhier gearriveert in hebbende 90. packen cleeden à 50. corgies jder, soo dat naer rekeningh van den p[k] a 12. corgie elegdaer in sal wesen 166⅔ p[kn] sij hebben noch inde een cleet hoogt, en wij ontrent 7[m] soo gordels als taperlindos van: onst, sijnde de sarassen soo extraordinary slegt van blom datse gantsch niet aende man willen, —

De Japanse gout draet wert hier tegenwoordigh hooft à 330: Rijx[dr] de hondert bossen soo dat als noch d'E. comp[e] gout-draet onge- trent blijft waertoe egter soo met een en 't ander uijtterste debvoir sullen doen altoos sullende tragten geld. Cleeden gaen geheel bij haere geslooten coopmanse ten minsten dubbele doen betaelen, van meninge sijnde of 2. dagen selffs naer sama- rangh met een party packen te varen of misschien aende coopl. van mataram coomende, deselve daer vaste conde coopen, en als dan bevragten over tslaen van gemoet touwen aldaer te contracteren, den sousoulounangh heeft vande straetheeren be- geert dat sij gaerne party maccassaersse slavinnen wilde hebben, des de selve gelaet dat pro rato duijsent man 10. persoonen soude coopen, gelijk nu dagelijcx geschiet, en wijsen dan d'arme luijdens naer mataram, doch (Godt sij danck) 't is ten ~~[illegible]~~ hooff in een seer goede vorme den sousoulounangh nu oudt ge- worden sijnde begint sijn oudt gewoonte van moorden sijnde ondersaten —

onderdaten all eenigsints te moeder eeren ——

Nu twee dagen geleden sijn de 2 trijoanse Joncken tot even-
bangh vande wal en s'anderen daeghs bloot geraeckt, sullende
noch wel 19 dagen ginder moeten leggen alleer 't eijlant sulcx
weder, ons is gesacht, datter een Chinees op Malacca kruys soo-
vende met de nachodas van voorss. Joncken voor 200 Rsd.
heeft geaccordeert is en dat hij dan seggen sal, dat die vaer-
tuijgen Chineesen op Malacca toebehooren op dat deselve bijli-
gen Batt.a mogen bij rescontre voorbij raecken, anderen seg-
gen weder dat den Chinees Toeckan Bissij alias Angebilij-
tsiakoadana tot Bantam 't eene vaertuijgh onder den naem
van sijn eijgen naer trijowan verhuert te hebben. ——

Op Damacq staet mede een groote Jonck der Japanders toebehoo-
ren, ontrent 22 vadem lang en 6 do. wijt, welcke eerdaeghs
mede int water staet te loopen, doch twijffele of 't selve over de —
dorpel vande Rivier sal cunnen gebragt werden, die luijden —
hebben ons oocq de Luijden over al wat daer aenbetreft, de welcke
daer voor 75 Rsd. Contant betaelen, doch wij hebben se weder soo —
een stuijtje bij den Gouverneur geseth dat in plaets van 250 Rsd.
aen tol daer voor geaccordeert hadden, nu 950 Rsd. moeten —
boeten, ——

Deesen brengt uwer Ed.e met het Jagt muijden, dat hetwelck van
ligte vijff vaems ofte 28 voets balcken, partij swalpen, en
weijnigh gesaegde plancken als buffels huijden sijn last —
soo op Damacq alshier becoomen heeft bedragende . . . .
gels. uwer Ed.e uijt de bijgevoegde factura gelieven te beoogen —
sijnde door haest weer in een travaet soo als de vol blotten voor
Damacq aen boort latgen 20 st. diverse houtwercken soo gesoncks
als wegh gedreven, dat den schipper Hendr. Bommer gehaelde met
en conde vooroomen, dat niet welcomt, tquam noch argers —
en tot ons laeten heeft, Dat 't Jagtje melis Keecke commende van
Maccasser en alhier om gevanghenis voor de siecken aengegeert, —
alleen door gebreck van ligte houtwercken, ledigh most strecken —
sijnde sulcx voorsaecht dat Marmagattij die voorleeden de hout
pagt hadt nu uijtschrijft en die Damack 't hadd.e 't opsluijten van —
Jumbassadana op geen wij te brengen sijn door dien, den gouv.r die geh
kennis als vangelt te eijsschen heeft dit jaer een proffit van houtw.
te hoopen neemen wil, en ons altijt met schoone beloften gepaeijt heeft.

Hiermede etc. onderstont uwer Ed.e verpligten en onderdanige d.r was geteeckent Ja.s Couper
Et. evanda Scheen, ter zijde stont Int Nederlants Comp.s Japara adij 25.e april
a.o 1672 ——

Batavia —

Aan d'Ed. Heer Joan Maatsuijcker
Gouverneur Generael en d'E.E. Heeren Raads
van India.

Ontfangen 20e Meij per Ouglij

Ed. Erntfeste hoogh agtbaare Manhafte
wel wijse voorsienige en seer Genereuse Heeren

Wel Ed. Heeren —

Naer dat op 25en der afgewerkende maent April onse Jongste schrijvens met het Jagt Muyden aen uwe Ed. afgevaerdigt hadden hebbe met den boeckhouder Sr. Everardt verscheyde reijsen over Damarcq & Samarangh nae Cavanganjer gedaen aensoeck om te vernemen of aldaer eenige claeden vande hout conde schrijven als oock onder hout leveranciers tot op samels van houtwerck hz te animeeren, doch weijnigh opgedaen sijnde op Cavanganjer ontrent 300: 20 voets lijste swalpen waer toe al voor af eenige verstreckinge gedaen hadden maer geen kist plancken in voorraet sijnde sulcx veroorsaeckt uijt de afwesigheijt vanden coopman Citra Guda die de negorij aldaer gepagt hadde ende op Samarangh 2. pkls taperindos en ses do. Sarassas ongesien hebbende conden daer niet meer als partij geimoit (?) te coopen uijtrigten, alwaerwel met eenige accordeerde om tenminste van 9. en 11. duijmen te slaen, om de vervoerige oncosten van sulcke groote packagie hierwaerts overbrengende voor te coomen, die vrijburger Sr. Jan van Geldts recommandeerende sulcx naer ginder wel agt dagen in rijs ladingh most blijven leggen, en geen kans sagh om sijn Jagt vol rijs te crijgen partij evenwel costij mede te neemen en aende Equipagiemeester toetevertrouwen, dat aennam te doen sullende die dan met die naer desen mogte gesonden werden ten lasten van Batavia brengen. —

Op Damack lagh maer weijnigh hout altoos geen scheeps ladingh afgebragt door den leveranciers aldaer beloofden een goede quantiteyt in corten om laegh te hebben. —

Soo als voorsz. van Damacq arriveerde vonden 't Jagt Ouglij alhier ter reede leggen waer mede uwe Ed. gantsch aengenaeme missive vanden 22e April hebben becoomen waer inne met letterwoorden hebbe gelesen de slegtheit vande houtwerckx

met.

met voorn= ongly Costij gesonden en insonderheyt dat de schoo
ne 6: vaems balcken te munsten naer haer lancte 4 à 5 duym
te dun gevallen zijn, daer en boven noctans swaerder hout ginder
is moeten blyven liggen door dien den schipper van 10 stucx dierge
lycke 7: weder aen lant bragt dewyle hy die onder de last bal
ken niet conde schieten, zynde de plancken, voor soo veel 850 —
stx: belangt en die selffs persoonelyck ontfangen hadde redelyck dogh
niet vande beste geweest want uwer Ed:ens doenmaels geadvi
seert hebbe datter geen planckx inde bogt van rimbangh
op voorraet waeren, als die de schepen mede namen meenden
sullen wy alle devoir aenwenden om sulcx in aenstaende —
soo veel doenlyck voor te coomen, want het is oock billigh
de houtwercken hier verbeterende als oock slimmerder, Edogh
clagen de houthackers geheel oock selffs inde bossen geweest &
geven het hoe de boomen voor 2 à 3 mylen wegs uyt geruy
gelt zijn en nu de swaere houtwercken als oock ligte 2 à 3
dagen reysens uyt het gebergt moet gesleept worden dat
schier ongelooflyck is hoe die balcken vande steylten met
perijckel vande buffels om hals te brengen coomen afrollen

Gesaeghde plancken sullender voor d'E comp:e dit jaer maer
seer slegte quantiteyt coomen bemagtigt werden want
den coopman marnagatty heeft geleden jaer wel 4000 —
stucx aende E. comp:e en daer onder 2000. dicke 1½ duyms d:o
gelevert daer hy dit jaer niet een houdt heeft willen sagen
dat ons al vry wat bevreemt, —

Anckerstaecken sullender nogh goede partij inde bogt van
rimbangh weesen altoos 200 stucx die p:r occasie met de sche
pen sonder lastpoorten naer Ed:e toesenden sulcx gelyckmede
oock de spieren door uwer Ed:ens mede geordert sullen —
maecken te crygen zynde reets daer van partij in voorraedt
liggende, —

Drooge buffels huyden sullen wy oock allerwegen uytsien
om tegens aenstaende jaer noch een merder quantiteyt —
tragten te crygen, maer koe huyden en hartevellen zijn vry
schaers te crygen want de Javanen slaen selden koeyen
Evenwel sullen daer van soecken, soo veel mogelyck te —
becoomen zyn te versamelen. —

J. de clerck —

De Caartes wegen t maken vande nieuwe Calouges door des —
E. quipagiemeester gegeven sal soo nae doenl. laeten agter,
volgende als mede uwe Edel. ordre int betaelen vande voor,
afgaende vrede weder op een nieuwe & cyster schoones te,
volle agtervolgen, —

Gelijck oock wegens den incoop van suyckers dael van al voor
af met de suycker backers hebben willen contracteeren, —
mede willen haer voor eerst tot leewaenten niet laeten bewegen
voor alleer die claer en afgebragt sij, die een tijt afgewagt —
moet werden. —

Wij connen uwe Edel. vande gember voor en alsoo op rimbang
gevrest hebben, noch niet schrijven. dat p. naeste —
uwe Edel. sullen opbrenden, de door uEdel. gesonden contan,
ten spijckers en provisien hebbe wel ontfangen en voort —
bedragen tgroot compt. Batta. gecrediteert alle welcke hy
maeten directe vande E. compe. sullen goedert werden, —

Pangels schrijven is mede op 6. der deser van costij alhier aengek,
coomen doer heeft weijnigh Javaense sorteringe mede —
gebragt de ons niet veel sinder sal connen doen, den derde
factoor is over twee dagen alhier inde logie gecoomt en pro,
senteerde ons sijn cleeden voor een civile prijs te coopen
gelijk hij den resident mit voorbij passeeren haddet voorem,
ge gister al weder dede doe den selven seijde sulcx ich —
onwedelijcke vraegh was bermits hij wel wiste haere cleedes
buijtsloot van compe. schoone doecken waeren Kn. de —
Haagt, gesonden tapeerindos vande cust hebben die bevin,
den bij wat schade gedaen wierde maer d'andere wel vande
haut sijnde maer 3. packen gordels en 2 do. saraffa een pk.
commisters en 1. do. morris met voorts 10. packen tapeerindos
vande Cust hooght, en al hadden wij noch 20. pkn. vandie sortering
en 5 do. telporambn. sullende connen ontdoen, welcke met uwe
Edel. believen met dese boden werde te gemoet sien sulcx —

Deser betoont uwe Edel. met t Jagt ouglij dat wij om uwe Edel. ordre
nae te coomen alhier 3. mijlen boven deser bay hebben geladen
in welckers houtwercken hoope uwe Edel. beter contentement
sullen nemen, sijnde daer onder 17 drooge ancker stocken van
of 2. haeven gerapt die derhalven maer tot ½ Ro. hooe ingebragt
en haer —

en haer gelt well waert zijn bedragende voorsz: hondert achs

L . . . . . paerden en hebben met deser boden, smits de lasten van zijn sloep niet cunnen lijden, dogh sulcks met d'aenstaende schepen uwe Edle goede partij toesturen, waer van hetts soo hengsten als merries 10 a 20 stx: in voorraet zijn, —

Op gisteren en eergisteren zijn van costij alhier behouden aengecomen, Amerongen, Hoogelande en de fluijt de Spreeuw, waer mede uwe Edle geeerde missiven van den 26 en 29en april hebbe ontfangen sijnde Amerongen en de Spreeuw gisteren avont voort nae Rimbangh gegaen en staet den Resident naest afgaen van deser, soo dat hy met Hoogelande te volgen twijfele niet den Coopluijden aenmoetende soo sy ons niet en ontseijt of sulcks tot uwe Edle ooghmerq geraken. —

Edle Heer Generael Resident Jacob Couper is uwe Edle nedrighs. bedanc-kende voor de genootene verbeteringh en verhogingh van gagie met d'eertijtel van Coopman sonder twijfel belovende uwe Edle gunstige discretie met vigilante ende getrouwe diensten aende E. Compe te verschuldigen. —

Den Gouverneur Wiedat Macka heeft ons verders aengesocht an uwe Edle wegen sijn pretentie op de ladingh vant Japans jonck moghelyck te vallen, en heeft dierhalven een brieff op gisteren avont met een sijner Dienaeren costij gesonden, B. Smits hy nolens volens een geleijt brieff wilde hebben hebbe haer een lettertjen aende Sabandr. Sr. Ockersz. tertaent gestelt sijnde ons weynigh sijn saeck de geleghtigste. —

Den E. Willem Alma nae dat nu bynae een Jaer soo op Damack alshier sonder jets besonders uijtgerigt te hebben geleghen heeft lust hem onpasselyck in Compe logie hebben hem geraden nae Batta te keeren maer schijnt sulcx niet in desen tijt pr. advijs —

Hebben opt sluijten deses schrijven eenige Dienaeren inde logie vanden Stadthouder die men segt Imbassadana hem voort heeft gevr. angeboden Wiera Karty deser geselschapt sijnde met een sijner meijdes die Imbassadana te wijf geradt heeft, versogten om een brieff aen uwe Edle tot teijcken dat sy de gesonderen van Wiera Karty waeren en te meerder schijn vangeles te mogen hebben, die haer een lettertjen aende Sabandr. Sr. Ockersz. Ockersz. hebbe gegeven, hier mede &c. onderstont uwe Edle schultpligtige ende onderdanige Dienaeren, was geteekt Jac. Couper, Ev. vander Schuere, ter zijde stont

Japara desen 16en mey anno 1672. —

geco[l]

Batavia
Aen d' Ed: h.r Joan maatsuyker
gouverneur gen.l ende d' E: E: heeren
Raden van India —

29.e maij p.r weilgenb.o
ont fangen —

Ed: Eentfeste hooghagtbare
manhafte wel wyse voorsienige
en seer genereuse heeren

Myn heeren

Naar dat op gisteren 't jagt ouglij hadden afgevaar,,
digt, en daar mede benevens 't jagt hooge lande
naar de bogt van rimbangh steecken, hebbende
hebben 't jagt weilgenburgh van rimbangh comen de
onderwegen gerescontreert, dat seer weijnigh
Goud-werckers, Sonder de belemmeringe van
het huysraat en meubelen des Capt.n
Jan francen, ende equipagie meester
harman hex toebehoorende heeft innemen
cunnen, sulcx daar inne vervest heeft
geladen cunnen werden, het geene u Ed.e in
conformiteyt van het bij gevoegde facture
gelieven te beoogen bedragende ƒ 509,,10,, —

Ook hebben wij verstaan dat de coopinsle
Jonquen nog lagen inde bogt van rimb:
des hoopen u Ed.e oogmerck dies aengaan
de effect sal sorteren, hiermede &a

Onderstondt u Ed.e schuldtpligtige en
gantz onderdanigh dienaren, was geteek.t
Jacob Couper en C.r van der heiden ter
zijden stondt int jagt weilgenburgh desen
17.e maij a.o 1672

Batavia

Japara

aen d'Ed:le heer Johan Maetsuyker gouv:r generael en d'Ed: heeren raden van India: —

5 Junij p:r de fluyt de Sperwer:

Ed:le eerentfeste hooghachtbare — manhafte, welwijse voorsienige en seer omsichtige heeren. —

Ed:le heeren. —

Op den 17:en deser is onse jongste missive met het jacht Wilgenburgh aen u Ed:lens geweest waer van alhoewel aen deselvigh vaert met de twijffelen copia hier — nevens gaet —

t'Gedert voors:e datum hebben inden bocht van Rimbangh de schepen Amerongen: D: de Sperwer met masten, spieren ende balcken geladen sijnde in Amerongen 30: schoone moerbalcken van 18 a 19 d:m breet en 2 d:s — kielhout van de voorige dicke, de rest van 6 a 7 vadem maer niet boven de 13 d:m dick want wij waeren — gedwongen ick van voors:e swaerste balcken doordien deselve soncken weder op te halen bedragende t'samen volgens facturen f 5411 „ 5 „ — blijvende noch ginder inde bocht wel 1100: 20 voets swaere balcken van 13 a 14 d:m en een schips ladingh 5 en 6 vadems dicke swalpen die we wedsen d'oosters vaerders niet sullen kunnen wegh sleepen, want N: poort laed gemeenlijck — van dat hout 150 st: p:r advijs —

t'Jacht Hooghlande hebben wij achtervolgens uwer Ed:lens ordre nae mondelinge onderrichtinge als schriftelijcke memorie geladen om te passen op het grootste vande twee Jojowaense joncken die ginder noch ter heede in ladingh van rijs lagh, d'ander is door den Chinees tot Grissick gemaeckt Ajsia mede eerder van d'Janwanna gebracht uijt vreese door d:E: comp:s schepen vande reede gehaelt mochten werden, deselve Ajsia seght men voor de waerheijt dat vaertuijgh gekocht hebbe en staet tot komende

moesson

Mousson daer mede nae banda te vaeren, Edoch —
twijffele off hij dan niet achter Boeroe onder dat
pretext sal soecken wegh te raecken, de copia vande
memorie aen d'opperhoofden van hooghlande gelaetn
gaet aen uwer Ed:lens hier nevens —

Met ons arriveement tot rimbangh vonden twee —
persoonen uijt de acht fugatijven die op balij dus —
lange haer onthouden hebben, die uijt vrije wille
met seeckere amboinse burger jan de vlamingh
inde wandelingh genaemt ginder gekomen sijn
die verclaerden datse met haere vier persoonen
tegens wil en danck gedwongen sijn geweest tot het
vluchten, dese persoonen hebben wij op t'Jacht —
amsterdam g'ordonneert, om nae costij daer mede —
te vertrecken, het lijcken wel twee onnoosele —
menschen &c: aen welckers relaes wij ons gedragen —

Gember wasser niet meer inde bocht te crijgen —
door dien t'bergs volck besich sijn met hout aff
te brengen, en waer door het saagen van plancken —
mede stille staet —

Op onse wedder komste van rimbangh een op Javama
aen geweest alwaer ontrent 400 lichte huijs —
balckjens van 27: a 28 voet, doch met 7 dm int vierkant
vonden aff gebracht des wij den chinees d'simoen —
150 rd: verstreckten op balcken niet minder als 9 dm
jder welcken aengenomen heeft te doen hacken —

Op gisteren met ons arriveement alhier verstonden
dat den sabandaer Marmagattij, medebrengende een
missive van uwer Ed:lens van costij geretourneert
was, daer op dadelijck tot sijnen huijsen gingen, en —
ontfingh gemelte missive waer uijt verstonden —
t'arriveement vande Jachten muijden en ongluij datter
soo een groote quantiteijt hout van muijden gesoncken
en weck geraeckt zij is t'versuijm vande stierluijdens
geweest want waeren de vlotten gelijck uwer
Ed:lens hebben geliefven t'oordeelen hecht gebonden —
t'souden niet geschiet hebben, en waer toe de stierluijden

tot

tot dien eijnde altoos met de boots aen lant komen moeten
de buffels huijden sijn ten vollen aen de schepen gelevert
geweest en oock sonder vande rotten gegeten te
wesen, des wij vast vertrouwen dat die t'schip soo
gepicqueert werden t'geen uwer Ed[ele] dien —
aengaende hebben geliven te bevelen, sullen —
soecken naer te comen, gelijck oock meede wegens —
t'gountdraet etc: kleeden sullen soecken meede te doen —

Den sabandaer cartijsedana alias sabandaer moeda-
toont sich seer t'onvreden alhier, dat uwer —
Ed[ele] de gepretendeerde 4000 r[ea]l[en] aen sijn M[ajestei]t de —
prince niet en hebben geliven te doen uijtkeeren
seggende dat uwer Ed[ele] de kooper gelicht hadden
uijt het Jonck van jmbassadana en die voor 22 daer
nen aen anderen 23: r[ea]l[en] spicol betaelden, hij is een
seer onrustigh mensch die soo langh wij hem gekent
hebben altijt heeft getracht ons de voet dwars —
te setten doch wij moijen ons weijnigh met hem

hier loopen de geruchten en t'is waerachtigh dat den
sousouhounangh kraij widera dikara met alle sijn
kinderen heeft doen knijpen, hem des s'morgens —
met d'eertijtel van tommogongh madioen vereerden-
de en des naer middages al lachende seijde den —
sousouhounangh den tommogongh madjoen is een
groot man mits daer op ghij mataramse volckeren
doot hem, daer op datelijck hem met alle sijn kinderen
tot des coninckx concubijn in cluijs wierden —
omgebracht en sonder te mogen begraven werden
de rivier in wee laten aff drijven p[e]r advijs —

t'deensch Jachjen de fortuijn is in eenige dagen —
verleden nae rimbangh gesijlt, om parthije —
houtwercken te laeden doch wij vertrouwen —
gelijck oock betracht hebben, dats weijnigh sullen
op doen, —

Met dese twee bodems gewerden uwer Ed[ele] 22
p[e]r hengsts paerden, sijnde alhier noch wel 15 —
merries en soo veel hengsten in voorraet die —
door gebreck van scheeps ruijmte hebben moeten
blijven staen —

Den

Een nieuwe scheeps boot met twee courings tot den
proffijt bekomen werde Ued:lens hier nevens doch —
vertrouwe deboot niet naer behooren als sijnde inde —
bocht te smal en oock te laegh sal g'oordeelt werden
dewijl timmerman seght dat daer van deselfde kennisse
niet en heeft, des heen int maecken vande chaloupen
volgens gegeven charter sullen gebruycken gelijcken
den burger timmerman daniel depree oock wacker
besigh is, en heeft aengenomen om voor de Ed: Comp:
noch twee schouwen te maecken. —

Op 20:en deser is den E. willem robberts: alma comen
t'overlijden waer op den adst: Jan lam en chirurgijn —
mr: Johannis swaerts naer de fluijt voeren sijn —
gevaeren en heeben neffens d'overleedens bootsman
en quartiermr: alles datter int schip was g'inventariseert
versegelt en toegesloten gaende die fluijt onder
opsicht vanden vrijburger adriaen thamis heden
avont met de schepen derwaerts —

Den adsistent Jan lam versocht hebbende eden hebbe
om sijn vader te besoecken naer batavia te mogen
doen, en hebben sulckx niet connen weijgeren te
meer sich nu 6 jaeren achtervolgens alhier ten —
comptoir seer W: vigilant gecomporteert heeft
hier inne etc: onderstont uE:lens schuldige —
plichtigen W: onderdanige dienaeres was geteijkent
Ja:s couper E:t vander schuer tersijde stondt
Japara int ned:ts compto adij ulto maij ao 1672:

Batavia,

Aen d'Edle Heer Joan Maatsuijcker
Gouverneur Generael ende d'E.E. Heeren Raeden
van India.

Edle Eerentfeste Hoogh agtbaare
Manhafte wijse voorsienige en seer
geduchte Heeren.

Wel Edle Heeren.

Den dese jongste vanden laetsten maijus, is met de scheepen Amerongen ende Spreeuw aen uwe Edle geschreven, waer van tot uwer Edle narigtinge copia hier nevens senden,

t'Sedert en op 12e deser is voor Eimbang van Banda geärriveert, t'fluijt schip Duijnevliet waer inne hebben geladen 119. 20. voets deckbalcken, 150. knies, een platte schouw, door den baes timmerman Daniel Dupree ons ter hant gestelt ook een nieuwe Javaense Conting 7 stucx merrij paerden en andere cleenigheden, bedragende tsamen met de twee voorafgegaene schouwen ƒ 3276.-.-

Hadden gaerne gesien voorsz. fluijt meerder getal van paerden, daer van noch 25 stucx soo merries en hengsten opblijven, hadde connen bergen, dat schroomde daer mede al eenigsints beleghen zijn, niet en conde doen te meer alle t' vaetwerq op den overloop lagh.

Waer toe onder tusschen en besonderlijcq tot t'boor der geraet leggende houtwercken, buijten tgeen voor Banda en Macasser gereijst wordt wel 6 deckte scheepen alwaermeede sullen van noode wesen, om d'overige 1000: groote balcken ende andere deckhout, weigh te scheepen, belovende de leveranciers ons dagelijcx mogelijck om haelen.

haere houtwercken, vande hant te ligten die wij met goede —
beloften alle uijtstellen, ——

Wij hebben tot antwoorde, dit jaer weijnig connen uijt wer=
ken int voorsetten vande zagerijen, outstaende alleen dat —
dit jaer geen arbeijts luijden (boeren genaemt) van boven
uijt het lant coomen, daer het ons tans van andere hout,
wercken niet ontbreecken zal, ten waere vande geeijste
100: st uijt plancken op nieuw door d'Ed:e heer Gouverneur
Willem Maatsuijcker, uijt banda gedaen, moetende dick
wesen ~~zes~~ duijm breet 20. à 24. en lanck 15. voet welcke —
quantiteijt swaerlijck te becoomen ~~wesen~~ zullen, ——

Aengaende de door uwe Ed:ens geeijste soortighe, sulcx —
bevraegten gelijk hets in bespreck bevinden, om d'aldaer
aviste tegens vier en de bariga tot 3 rs:n t picol te —
contracteeren behoudens d'E. Comp:e dieselve sonder de —
minste oncosten, van tol of waeghgelt, te betalen, bij
buijten de boom geleevert werden waer toe dan met
uwe Ed:ens believen p:r eerste occasie benoodigt sullen
wesen, soo veel kisten om die in te doen, als de quantit:t
door uwe Ed:ens geeijst zal connen bergen, zijnde die corbes
anders veel stortinge en spillagie onderworpen. ——

Den dienaer vanden Pangeran adipatij Annom gen:t
kiaij Zindij heeft sigh hier eenige dagen onthouden, dog
in Comp:e logie niet geweest sigh alle wacker tegens —
den Gouverneur Wierat macka misnoegt toonende
als mede soo ons verclaert wert, tegens den Resident —
Carpel, doch die buij die zal haest overgaen, alsoo man
beswaringen en gesogte quarrelen zijn, om dat hen eer=
sten costij tot zijn oogwit niet geraect is, ——

Op 5:e deser is van timor of maccasser alhier aenge=
coomen den vrijburger Hans Ongena, op hebbende —

sekere

6

seeckere gewesen 's Comp.s dienaer ende over eenige Jaren geleden —
vrij geworden genaemt Michiel N: met sijn huijsvr. mede,
mede sigh aldaer onder de Portugesen neder te setten, doch
wij hebben sulcx belet en voorts met sijn familie p.r —
gemelte Jans ongina costij gesonden hem bevelende voorsz.
Michiel op sijn comste aenden Sabandaer aldaer bekent
te maecken, dat advenant te doen, ——

Den 7e dito wiert ons door eenige Chinesen van Rimbang
coomende geklaecht dat het Jagt Hoogelande t Jonq de —
Tsjowanse Chinesen toebehoorende aengetast en genoomen
soude hebben sijnde soo sij seggen 3 à 4 Chinesen ende
Javanen door d'onse gedoot, hoedanigh het inder daet sij —
uijtgevallen sullen van uwe Ed.en met believen bij —
gelegenth. gaerne vernemen offte missiven, door d'onrus-
tige Chinesen eenige spoock gemaeckt sij, en door haer —
de Javanen opgeroeckent mogte worden om ons met haer
gewoonlijcke onredelijckheden moeijes. te vallen, om
dat wij haer dan met beter fondament sullen connen
beantwoorden, ——

't Deense Jagt (de Fortuijn) is eenige dagen geleden
van Rimbangh met partij houtwercq gecomen, in
welckers provenue wij haer al wat onder weegh geweest
hebben, en met heden dewijl de E. comp.e aende hoedoan-
ciers gedurig strecking doet, konde niet wel connen
jemant daer mede doorgingh onder vande comp.e pen-
ningen de vrugten plucken, gemelte Jagt staet op —
heden abont nae Bantam te steecken, in hebbende —
weijnigh cooper en Sandel, voorts hiate ligte Calebijs met
noch partij packen die hier niet omsetten connen, waer
mede op Samarangh Pacalongan en Cheribon haer factoor
sal gaen, en sich deselve onte setten ——

Wij [illegible]

wy hebben getragt om door de inlanders onder een schot-
geringe de les overgebleven fugatieve nederlanders (voor
bergteloos) van baly in onse handen te crijgen alsoo men
segt hendrick van breukenroode in grooten aensien by de
prins aldaer wert gehouden, en altoos met een geselsc-
uijtgaet hebbenwe hellen by occasie om tot uwer Ed:ts
oogwit te geraecken [illegible],

Hier nevens becomt uwer Ed:t t modelletje vande nieuwe
wooninge sijnde deselve doordiense op een moras stont
ingesackt daerom nu voorgemelt hebben het huijs nade
een nieuwe ende bequame fondament daer onderlagh,
op een roosterbalcq van 12 duijm geset dit bovenwerck uijtwij-
sende de teijckeningh light sbouden met lichte balcken
van 6 d:m d:k en tusschen dien een halve steen opgemetselt
comende voort huijs nae believen vand E. comp:e
ommeslagh met elcander vallen want onder t opperhoofts
camer aende oost ent is een packhuijsjen en bottelerije
aende west sijde bevinden een meesters camertjes, en
een camer voor twee adsistenten, daer boven eend:o voor
den twede en eend:o voor een ads:t sijnde naer breet 12.
en l:k ... diep 19. voeten jder bovendien sal de cortegarde
voort volgen een smits winckel keucken, en een groote
plancken packhuijs gemaeckt dienen, waertoe hegen-
woordig d'E. comp:e middelen int opperhoofts camer,
sij hebben geproopt uijtgesondert de grove suratse tape-
cindos die int oude steenen packhuijs geborgen
werden wy willen hoopen dat uwer Ed:e dit ons
begonnen werck voor wel gedaen sullen gelieven te
duijden te meer t een werck is dat (de hant daer
aen gehouden sijnde) wel hond:t jaeren sal
connen staen,

Jan—

Den Boekhouder Evraert vander Schuer nu eenige —
maenden herwaerts, den dienst als hoofde deses comp:
toirs wel heeft nagecomen tot genoegen vant opperhooft
bekleet en waergenomen hebbende, versoeckt ootmoedigh
tot de qualiteijt van ondercoopman gevordert te mogen —
worden, ende uwe Ed.len voorders in consideratie —
gelieven te nemen dat des selfs Employ voornamentlijck sal
bestaen in een gedurig omswervinge tot procura van 't comp:s
houtwercken, de welcke reysen al veele ongemacks en
perijckelen naer haer sleepen soo wil hij verhopen dat uwe —
Ed.len hem gunstelijck met een drie Jarige verbant sullen
gelieven te laten bestaen ofte ten minsten een Jaren
gedeelte uijt desselfs tocht en een halve Jarige tijt dispen-
satie onder het nieuwe te begrijpen daer toe den resid.t
sijne voorspraeck contribueert, gelijck oock twee —
comp:s dienaeren alhier ten comptoire, den een huijs- —
timmerman en een Willem van Buijtegem van
middelburg Jongen, die hier bij de pen als eerder tot de
marcktganger devoijt redelijck wel ervaren is inde Javaense
taal, nu vier Jaren herwaerts gebruijckt is geweest, van
pen gaet een requisitien hier nevens, versoecken andermael
uwe Ed.len voorsz: persoonen naer gewoone discretie
in consideratie gelieven te nemen, ——

Ued.le heeren hier neven gaet een lijstjen vande nootwen-
digheden, ten behoeve vant comptoir alhier, versoecken uwe —
Ed.len ons daer mede gelieven te doen versorgen, ——

Soo datelijck hebben wij een jonge quant gen:t Jan Hendricksz
Stockvis van Vlissinge Ao. 1665. p:r d'Accilles met sijn
vader (soo hij segt in India gecomen) uijt 't dienende
schuijtje geligt & aenboort van duijnvliet g'ordonnt —
waer mede derwaerts onder opsigt vanden schipper Jan
Pronck overgaet, ——

Hier mede

Hiermede Ed.e onder Godt uwer Ed.en schult-
pligte ende onderdanige dienaars was geteekent.
Jac.s Couper, Ct. vander Schuer, ter zyde stont
Japara int Nederlants Compt.r ady 29e Junij
Anno 1672

Batavia

Aen d'Ed:le Heer Joan Maetsuycker
Gouv:r Generael, en d'E.E. Heeren
Raeden van India. —

Ed:le Eentfeste hooghachtbare,
Manhaffte, wel wijse, voorsienige,
en seer Genereuse Heeren: —

Grootachtbare Heeren. —

Met het arriveren van dese bodems de Sprœuw en Amerongen,
op 9:e deser hebbe uwer Ed:ens aengenaeme missive wel ont=
fangen, waer uijt seer gerne 't'oogh hebben uwer Ed:ens
de goederen met voorn:e bodems Costij jongst versonden,
wel te stade gecomen sijn, waer tegens uwer Ed:ens hebben
gelieven te rugge te senden 19 packen verscheyde soortering
van cleeden, doch niet een pack van die we hebben gewijst
bestaende onsen eysch in 20 packen Tapechindes van de
Cust die ons jegenwoordig wel ten tijde soude sijn gecomen
schoon gel:s uwer Ed:ens hebben gelieven te schrijven gunder
geen Tolpocans in voorraet waren, welcke 20 packen
soose bij de packhuijsen sijn nochmaels versocht. —

Jonck toebehoorende Ruija tot Grissick en jegenwoordig inde
revier van Javanna leggende wilde hij gerne alsoo verscheyde
Chineesen daer na gestaen hebben vercoopen maer de coopers
dierven, doordien 't selve door de Sockechinders getimmert en ons
niet sulcx bekent is, de coop niet toeslaen, des wij vertrouwe
in korten dat bracke water ende wormen daer in des wackere
gange sullen gaen. —

Met dese twee bodems becomen uwer Ed:ens nu weder 230
groote balcken, 366 swalpen en p:s gangst als men in
paerden sijnde noch met de affgebrachte balcken wel 1000
st: swaere en 1000 st: lighte balcken in voorraet benevens
noch goede partij wel van 5 à 600 st: diverse swalpen,
maer plancken en sijn voor deses tijt geen gesaeght, soo
dat beter gelegentheit sullen hebben om de ancker stocken

Costij te senden bedragende dan de ladingh van voorn.e bodem 35811„ 5„ gl. uwer Edl.e bij nevensgaende factura gelieven te besoegen.,

Wesende 't groot retourschip de Hollantsche Thuijn op 15.e deser met uwer Edl.e nader schrijvens van ult.mo der verleden, en 4.e deser maent, mede brengende de door ons geeyschte cleenigheden voor dit Comptoir begonden alhier aengelandt, ende dagen daer aen nae Kimbangh verseijlt, uijt voors. missiven hebben wij vernomen hoe uwer Edl.e al 't schip d'Eendracht van Rotterdam aengeleijt hadden om in 2„ à 3„ dagen nae voors. Thuijn te volgen dat wij hopen noch niet sal wesen geschiet, 't geene seer wel soude comen, want sulcke swaere bodems beswaerlijck met keebruggen connen, geen 22„ voets laet staen 28„ à 30„ voets balcken door haere luijcken schieten, des wij 't grootte hol van dese swaere bodem beswaerl. met anckerstocken sullen connen vullen, soo dat in 't wel nemen van uwer Edl.e de hoedanicheijt van die bodems niet wel aen uwer Edl.e op gegeven sijn.,

Uijt voornoemde uwer Edl.e missive van ult.o verleden maent hebben 't arriveren tot Costij vande fluijt Duijnvliet seer geerne gelesen, maar tot leet wesen daer bij verstaen datter veele vande balcken van binnen hol sijnde met een prop aen d'eijnde toegeslagen waren dat nochtans verre buijten ons gissinge gaet, sijnde ons wel bekent datter veel djatij hout van binnen hol is, wes oock geboden sijn daer op naeuwkeurigh te letten, als selffs present ben, deswegen den ad.t Thomas grauel die de fluijt geladen heeft, hertich daer over gereprocheert hebbe, want de eijnden te doen afslagen sal seer quaelijck comen, alsoo de balcken dan grooter perijckel van uijt de vlotten los te raecken en weg drijven sullen onderworpen wesen, wij sullen sorgen daer op naeuwkeuriger in aenstaende wert gelett.,

Die suijcker leweranciers beloven ons in toecomende maent partij suijcker aff te brengen waer toe dan te nimstes om uwer Edl.e eijsch te voldoen 4„ kisten off 16„ duijsent spaensche realen sullen benodicht wesen, hebbende de francs tot Bantam eenen Pater Simon onder de Portugesen hier woonachtigh versocht om soo veel suijcker als doenlijck na Bantam te senden tegens 4½: rd„ p.r picol op on„costen vande eijgenaers, dergelijcke indien uwer Edl.e ons bij tijts gelieven te versorgen met gelt sullende

francks

Frans en Engelsman van quantiteijt connen beletten daer toe naer vermogen sullen obvoirderen.,

Het quam ons seecker niet wel dat de swarte Leeuw den last poort hebbende p[er] ongeluck costij buijten de reede op den Riff verseijlde, doch isser voor die bodem begonden uwer Ed[e]l[e]ns wel wijser voordeel hout genoegh overigh.,

Wij sullen altoos bijverigh om uwer Ed[e]l[e]ns bevel in t opsamelen, van meerder houtwercken soo veel mogel[ijk] t achter volgen. den Sabandaer Kiaij Wirat macka begint wacker over 't gelt van Jmbassadana te dolleeren want de Chineesen hier aen hem verhaelt hebben, tijdingh van Bat[avi]a hadden becomen, ginder twee Chineesen om 500 Rd[aelde]rs een valsche eet te sweeren soude omgebracht wesen, ja hij en oock de dienaren van den Pangerangh Adepattij dreijgen haer pretentie op 's E. Comp[agnie]s middelen te maken indien hare penningen niet van costij en crijgen, want het schijnt Wirat macka uijt vrees vande Pangerangh Adepattij (daer in heel Java voor schrickt) al het twee van desselfs pretentie uijt voorn[oemde] penningen sal moeten uijtkeeren.,

Seeckere Chinees van Macassar op gisteren hier aengecomen heeft verhaelt, datter aldaer tusschen die van Goa en Radja Palacka onenigh[ei]t geresen was, ende dat den President d'E. Maximiliaen de Jonge de saecke trachte te bemiddelen sonder dat iemanden conde weten uijt sulcx ontstingh voorts was alles in goeden doen ginder.,

Wij sullen dan met uwer Ed[e]l[e]ns believen dese twee bodems p[er] eersten te gemoet sien daer mede wel 200 van voorsz balcken sullen connen wegh sleepen.,

Hier ter rede is alles in goeden doen en verwachten de strant seeren dagel[ijks] ordre om boven te gaen., [illegible] ter sijden stont Int Nederl[an]ts Compt[oi]r Japara adij 23 Julij A[nn]o 1671

Batavia
Aan den Ed.e H.r Joan Maatsuyker
gouvern.r generaal en d' E.E. heeren
Raden van India &c.a

16 aug.o 1672 becomen p.r den
Hollandsen Thuyn

Ed.le Eentfeste, hoogagtbare,
manhafte, wel wijse, voorsienige,
en seer omsigtige Heeren

Wel Ed.e Heeren.

Onder dato 23e der verleden maants July, is onse jongste met de schepen Amerongen ende Sprewer aan uwer Ed.lens geraeckt 't hoofd welckers stuck en op 9.no aug.o is het schip den Eendragt naar 16 etmaal op reyse sijnde alhier gearriveert, met welcke bodem uwer Ed.lens nader aangenaeme schrijvens hebbe becomen, ter principale meldende van een spoedige laden der alhier wesende bodems, 'tgeene soo veel vermogen, sal trachten naer te comen, op hoope uwer Ed.lens daer mede te vergenoegen, sijnde nu voor eerst het groot schip den Hollandsen Thuyn met een goede ladinge van anckerstocken, swaere balcken, sloepen, knies, en andere houtwercken, vol geraeckt, ende bogt van Timbangh vandienge(?) lijcke ligt hout schier teenemaal ontbloot is, sodanige dat wel bewaerel.e 't schip den Eendragt met anckerstocken, en ander ligte houtwercken, want niet over de 20 v.tde door sijn luyken in 't ruym can schieten, sijn completentie sal connen geven, sijnde daer mede naer Jawana en Balamba gegaen den boeckhouder Deerwaert vanden Heuvel(?), die ons op gisteren met een briefje bericht heeft ontrendt drie hondert anckerstocken, ginder soo hier als daer gevonden hadden, en waer mede al besigh om te laden waren

Den gouv.r Soratmacca valt ons dagelijckx moeyelijck wegens sijn pretentie der naergelaten middelen van Jimbassadana(?), sustinerende dat uwer Ed.lens naer

gedane

gedane beloften voorsz middelen herwaarts over te senden,
geen vrij wat bangelijkte, en segt nogh uijt dat
ingevalle uwe edelens deselve niet over en sonde, de
Comp.s middelen alhier te willen aanslaan, te meer
sekeren Chinees gen.t Crioko nu over 8 dagen van
costj alhier aangecomen, en door andere Chinesen
alhier ontrent den gouv.r beschuldigt, dat hij op
Batavia ten voordeel van eenen houckua sonde beedigt
hebben, de helft vande ladinge van Jmbassadanaes
Jonck honoqua toe behoorende, waar op voornoemde
Crioko benevens alle de Chinesen Jngesetenen
alhier ten babaan off tolhuijs deden roepen, alwaar
den gouv.r ons mede het ontbieden met versoeck dat
geen wilde begunstigen om een attestatie inde
nederlandtse taal te doen schrijven, dat niet weijge"
"ren sonde, aldaar hebben alle de Chinesen verclaert
noeijt gehoort of geweten te hebben, datter ijmand
uijtgesondert kiaij wiratmacca yets voor op dat vaar"
tuijgh en ladinge van Jmbassadana en hadden te
pretenderen, ook heeft voorsz: Chinees Crioko
een perticuliere attestatie gelevert, dat op bat.a
voor heen niet getuijgt hadde als alleen, dat
houqua eenige suijker sonder te weten hoeveel
onder opsigt vanden anachoda limtsiongko mede
gegeven hadden daar vanden gouv.r nu kragt
wil pretenderen, als sijnde naar sijn seggen, het
Jonck sijn eijgen, en veel andere ongerijmde reden
daar mede hij ons dagelijcx moijelijk valt, dogh
wij gaan hem soodanigh in billikheijt te keer, dat als
over tuijgh stil swijgen moet.

nu twee dagen geleden is kiaij wiratmacca met een
groote swiel van mataramse en andere javanen
inde logie gecomen, ons twee javaanse brieven
vertoonende, uijt eene van welcke wij verstonden dat
den soesoehoenangh over twee van sijn soons
naamelijk pangeranangh adepatti, en nadien ania tirou
heftigh gestoort was, en vriendelijckheijt [illegible]
gadt doen binden, door dien sij tegen malcanderen

willende

willende vegten, een vande Conings bloetvrienden, off na weer gedoot wert;
En uijt den anderen brieff Eßtonden wij hoe de geruchten inde Mataram liepen, dat onse nieuwe woninge een vaam dik muurs en twaalff vadem hoogh was, des te meer, die de Mataramse Javanen afgesonden waren, om deselve 6 duijm dik, en inplaats van breet maar inplaats van twaalff maar 3 vaam hoogh bevonden, den gouvr. toonde hem over voorsz: geruchten misnoegt, maar dewijl hij ons rade om een briefje en schenckagie naarden stadthouder van't hoff te senden, geloofden wij dattet maar opgeraapte uijtvlugten waren, om haar bedelachtighe te beter een glans te geven, waar naar voortaan, houden vande gouvr. op het laast most kuijsteren en dien, hoe met een gobarsaraffa, een commiteden, en twee gerdel crinden beschencken, en in presentie vanden gouvr., haarluiden daar bij te Eßtaan gedeudet, hoe onnedelr. hand meesters in 'taannemen van sulcke opgeraapte uijtvlugten (:sonder eerst naar de waarht. vande saak te vernemen:) waren, datden gouvr. selffs aan naem aande stadt houder te schrijven;
Met dese bodem bekomt uwer Edle. nog 10 stucx mennie paarden partij boots riemen, en kist planchen, waar mede het schip wachter vol gepropt is, bedragende de heele ladinge 'tsamen ..
uwer Edle. uijt neevens gaande factura en cognoissement gelieven te sieneren, sullende ons voorts encolerende, aan uwer Edle. wel wijsen oordeel gedragen: met ootmoedige soeck, dat uwer Edle. ons gelieve met meerder schepskuijpende (:dogh geen sonder lastpoort:) om de gereet leggende houdt werken, daar op al vrijwel Eßtreckinge is gedaan, te sorgen, op dat de leveranciers, de handt gelight sijnde, daar door g'animeert mogen werden, om aenstaande de coop en leverantie van houdtwercken te bevorderen, hier mede &ca. onderstondt weledle. heeren uwer Edle. Eßplighten en onderdanige dienaar was get. Ja: Coupeur; ter zijden stondt Japara in't Nederlandse Comptoir adij 12 aug. 1672
lager stondt! brenght een dienaar vanden gouvr. Naya Chitra van samarangh om kiza viat macka te verwittigen als dat op donderdagh

seden

sleden den brandende bergh van mattaram gesprongen
was, waar bij ontrent 3000 zielen omgebragt sijn,
ook datter inde mattaram 29 nijmden doncker was
geweest, in welcken tijt een groote slagregen, en
hagel was gevallen, daar voorden gemelten gou:r=
van Samarangh desen sabander schoocht, om mede
met hem ten hove te gaan p:r advijs l: onderstont
Datum ut supra was geteeckent Jacobus Couper

Batavia —
Aan d' E. E.e Heer Joan Maatsuyker —
Gouverneur gener.l en d' E. E. Edelen
Raaden van India. —

ontf.a 3 sept. p. d' Eendragt

Edele Heere seer Achtbaere
man Achtbaere wel wijse voorsienige
en seer eersamighe Heeren -

etc.

Ed. Heeren. —

Onse jongste letteren met het schip de Hollantsche
tuijn sijn op 12en deser aen uwe Ed.len gesonden waer-
van copia hier bij gesonden wort —
op den 25en daer aen volgende wiert ons met de
Wijnmans vaertuijgh toebehoorende eenen Adriaen
van Bokum tot Banda een missive door den Ed: Heer
gouv.r Willem Maetsuijker en raet toegesonden waer
van mede de copia hier bij gevoegt wort, vermelde —
onts daer aen de fluijt Egn. inde bocht van Rimbangh
g'arriveert, die uwe Ed.len in weijnigh dagen staet
toe te komen;
Den 26en voorsz.e quamen de schepen Amerongen
en de Sperwer gelijckelyck van Coty als mede
d' Eendracht van Rimbangh hier ter Reede en de
fluijt de Swarte Leeuw op gisteren mede, met de fluijt de
Sperwer bequamen wij nevens uwe Ed.len aengename
schrijvens de bij gesonden contanten en kleeden ter
bedrage van f 33094:1:— en met Amerongen 12000: contant

waer

waer voor 't groot comptoir Bat:a gecrediteert hebben, de
door meer de E:tens schreven persoonen namentlijck den
ondercoopman van der Schuer den baes timmerman
adriaen willemsz: en den Jongadelb:st willem van
buytenhem sijn meede de: over haere genotene
qualiteyten & vermeerderinge van gagie weynighlijck
bedanckende met beloften sulcx omtrent d'E. comp:e
dienst in alle deelen te verschulden waer aen wij
niet en twijffelen;

Tsedert onse jongste voorsz:de hebben noch niet
sekers wegen de twee Coninex soons die onlancx
geworden waeren kunnen seggen, dan wert
gesustineert den pangerangh adij patty daer over
[illegible] sal nemen dat den tijt leert waer van meer
de E:tens bij voorval sullen adviseeren, drie der Regenten
akiers sijn van mataram aff gekomen die ons ter
passeeren hebben ontbooden alwaer benevens kiaij wienat
macha vergadert saten & aldaer bij haer gekomen
sijnde seyden de regenten dat het geroep ten hove
gingh hebben resideert den nieuwe huys haer doen
bouwen seer sterck en dick van muuren waer in
neffens begraven haer liggen 18 stucken geschuts
oock meede dat keaij wienat macha om sijn vaders
in sulcx ongelieven te laten door de vingeren baden
1000 r:a sonde hebbe genoten, en duysent andere gerapte

pratjens

practijcque daer op den resident antwoorde, dat
't geene de nieuwe Logie belangde haer Ed: wijl haere
twee regenten (daer present sijnde) het maecken off
bouwen vande selve ten meeren dagelijcx uijt en in
gingen bij gewoont hadden, en soo daer geen
gelooff in stelden dat persoonel: sulcx geliefden
te gaen besichtigen, en dat niet en konde bedencken
van waer de valsheijt uijtstrooijsels van dat den
Resident Wiinat macka 1000 rs souden gegeven
hebben vandaer quamen, want wij hadden geen
ander verloff van Wiinat macka als van haer
UE tot op bouwinge van een nieuwe wooninge,
want sij hadden selfs (elcx wat) het hout daer toe
voor niets betaelinge, gelevert, en dat nieuwe Ed:e
sints d'oude Logie vervallen was, in een nieuwe
haer doen bouwen, was tot meerder blijck de
Continuatie van d' Ed:en heer gemelt sijn goede
meeninge en vrientschap met den Sousouhounangh
te houden, dese regenten met een gesleep van
4 a 500 menschen de Logie gingen besien, die soodanigh
bevont als wij nu Ed:e met de Chijn hebben ge-
schreven, en seijde dat se bekennen moeten het
waer valsche uijtstroijsels van quaetgunstige menschen
waeren, dat oock een der regenten twee dagen daer

aen

aen na 't Hoff gingh aendienen, daertoe wij volcks —

volcks vermits beijde in onsen jachte die reijs moet

doen, een geschenckien van ontrent 9 a 10 rdrs mortej

af staen 't welck hebbe dies aengaende niet snoemen; —

Desen gevoert meede UEd:le met het schip d' Eendracht

daerinne alle de lichte houtwercken in voornaet geladen

sijn, benessens noch 13 stucx hengst paerden bedragende

't samen f 6408 :12 :— waer voor 't groot Compt:r Batavia

gedebiteert sij, wesende aenbrengen en de swarteleiners —

d' eerste over drie dagen en de jongste op gisteren avont

nae Japara schuijt alwaer hare volle lasten in

voornaet leijt, gelijck de Spreeuw nu te hier bij de lant —

partij hout volgens gedaene eijsch voor Maccassar —

besigh is in te nemen, leggende noch boven 't geene

deser bodems wegh sleepen sullen, voor noch ses schepe

Ladingh in voornaet; —

De suijckeren werdt dagelijcx van boven uijt het lant —

van Cendoor te gemoet gesien, waerinne onse uijtterste —

vlijt aenwenden sullen om meer UEd:le order en eijsch

te volbrengen, gelijck oock int spoedigh voortvaren

vande nieuwe woningen en generaliteijt 'tgene meer

UEd:le hebben gelieven te bevelen;

Nu 3: dagen geleden is de tijdingh van Grissick hier

gebracht, hoe den ouden Sabandaer Tinghuij overleden

is

is, waer op aen sijn Zoons die over borgh int geene hem
verschooten hebben sijn gebleven, hebben geschreven
d. dogh vreese alsoo sijn debit op 900. rd. loopt, tot
selffs daer komen qualijck aen d'E. Comp.s penningen
sullen geraecken, waer toe geen middelen sullen
versuijmt werden;

Radja Ticknat macka is van meeninge
Marmagattij eerdaeges eerst te senden, om meede
d'Edle weeder wegen de middelen van sijn bassadana
moeijelijck te vallen, als meede om de brieven naer
bantam te doen en d'Engelsche vrienden aldaer
schoecken om hier te comen woonen, gelijck nu
Jongesz met sijn dienaeren mede schoot heeft, maer
is sulcx door den agent met een brieff int Engels
vraeus affgeslagen, sonder veel ceremonien off
complementen te gebruijcken;

Den Jongen Timmerman daniel diepree is nu
met sijn tweede Chaloup klaer geraeckt, en gaet nu
met d'eendracht in Comp.s dienste, deselve hebbe mede
die man geleent onder voorwaerdt dat t'geene mede
Chaloup geladen is, aen d'E. Comp.e sal leveren,
gelijck mede ook aen hem 570. cattijs spijckers
hebben geschoten, waer van meede d'Edle gelieven

te doen

te doen vanden betalinge,

Wij hebben heeden weder een platte schouw aenbestedt voor 85 rd:s 1½: 7: vadem en breet als de voorige, indien het voortganck neemt en uwe Ed: Ed:le daer mede gedient sijn, sullen nader order tot een meerder getal affwachten, inmiddels sullen betrachten de twee chaloupen die door hulpe van onse timmerluyden op Rimbangh gemaeckt sijn, tegens 't uytgaen van dit mousson klaer mogen wesen en uwe Ed: Ed:le toegesonden worden;

Seeckere swarte jongen verleden jaer van batavia hier aengecomen gaet hier weder, waer voor hebben moeten betalen 20 rd:s desselve segt gelt op sijn lijff van eenen Jan [illegible] burger timmerman tot bat:a geleent te hebben, welcke penningen uwe Ed:le bij restitutie off anders naer uwe Ed: Ed:le wijsen oordeel van voorsz: timmerman gelieven te doen vorderen;

Soo dadelijck verschijnt de fluyt pegunis beladen van Rimbangh welcke op morgen avont wanneer noch partij padden die in voorraet sijn ingenomen heeft, desen bodem staet te volgen; onderstont.

Hier)

Eindende, Edle Achtbare, voorsichtige manhafte

seer wijse voorsienige, en seer omsichtige heeren

naer onse nedrige groete bevelen uwe Edelens altsamen

inde protectie godes en blijven altijt Edle heeren

uwer Edelens schult verplichte en onderdanige dienaers

was geteeckent Jacobus Couper. Dirck vander

Scheur, ter zijde stont int nederlants Comptoir

Japara adij 30en augustij ao: 1672: Lager stont

gecollationeert accordeert japara adij ultimo aug: 1672.

was onderteeckent D: vander Scheur.

gecoll

Batavia

Aan den Ed:le Heer Joan maetzuijker gouverneur generaal end E:E: heeren Raaden van India

ontf:n 19 september p:r amerongen ende swarte leeuw.

Ed:le Erntfeste hooghagtbaare manhafte, wel wijse, voorsienige ende seer genereuse heeren

Ed:le heeren.

Met de sloepen d'eendraght en pegu op 30:en en 31:en der verleden maent augustij is onse jongste schrijvens aan uwe Ed:ns gesonden, waar van, de mits die dubbelt gegaen is, geen copia hier nevens senden.

Naedemael doesen ten geleijde van 't Jaght amerongen en de fluijt de swarte leeuw die door de felle oostewinden negen dagen eer van hier in de boght voor djarbana conde komen, op wegh gesonden sijn, welcke daar in de retoure al vrij vaartort hadt, met voorsz: bodems bekomt uwe Ed:ns als weder goede partij balcken, groote swalpen en 29 stx lenght en meerij paarden ten bedrage van ƒ 9205:17:5 gelijck bij de selve factuuren uwe Ed:ns gelieven te sien, en blijven noch in de logie overigh wel 1000: stuck lighte swalpen van 25 a 30 v:t benevens nogh tot rimbangh en andere plaetsen welcke sloeps ladingh balcken van 25 voet en swaare swalpen in voorraat liggen, om welcke hout wegh te halen, sloepe uwe Ed:ns ons met sloepsruijmte gelieven te sorgen: mitsgaders een

sloepe

kloecke bodem om de suijcker, waar van al over de
1000 p[ic]ls in voorraet hebben, soo alse affgebraght worde te
cunnen innemen, want ons aan plaetse tot het bergen
van die sootigheijt sal mancqueeren, waermede dan
de resterende kist gelt alwaer onder twee sullen te
gemoet sien. /

Eergisteren is den ondercoopman S[r] vander schuer met
de sprouw (naar dat alhier 100 swalpen en 50: affsuijtplancke
ingenomen hadt:) naar de borgt van rimbangh vertrocken
om voorts de verdere houtwercken naar ceijsl te laaden,
en vertrouwe nu al over twee dagen voort naar macassar
Vleijt altoos is ons door een clinoor sulcx voor de waarheijt
geseght, weesende opgemelte ondercoopman ginder nogh
gebleven, om het maacken vande vaartuijgen voort te
pressen, alsoocq met de leveranciers aff te reeckenen,
die eghter binnen twee à drie daagen te gemoet sien. /

De javanen beginnen nu in haar ijdele discoursen over de
E: logie te verflauwen, soo dat den dagelijcx aanloop van
die nieuws gierige menschen wacker affgenomen heeft
sijnde nu thuijs bijnae, jae tot d'ondersste vloeringh toe,
voltoijt, Evenwel sal het ons niet wel mogelijcq weesen
om 't geheele werck dit mousson te voltoijen, daartoe echter
alle vlijt aanwenden sullen. /

Teen hoove is het nu alles in stilte men hoort vanden twee
spalt van pangorangh adepattij en sijn broeder aria
Tiron niet meer, godt geve dat het langh mach duuren, maar
den pangorangh adepattij heeft alle de middelen van den
overleden Tinghij aangeslagen over een pretentie van den
pangerangh Sourabaija, daar men voor heen noijt van
gehoort hebben: Doch den nieuwen sabandaar heeft
belooft om ons aan d'E. comp[agnie]s penningen te helpen,
want hij uijt de boecken en papieren van Tinghij
gelesen en oocq voor deselve doot uijt sijn eijgen mont

gehoort

geloovt hadde, dat hij rechtmatigh aan d'E. comp.e schuldigh was, werwaarts met de komste van S.r van der Sluijs selfs soo't mogelijck is derwaarts een keer doen, off een ander senden sullen. hiermede E.n onderstont Ed.le heeren uwer Ed.les geheel verplichte gehoorsame onderdanige dienaar was geteeckent Ja: Couper, C.s Vanderschuer In margine stont Int nederlants Comptoir Japara adij 15.en Xber A.o 1672.

P: S:

Zoo datelijck comt den ondercoopman S.r vander sluijs van rimbangh weder thuijs, hebbende op den 11.e deses de fluijt de spreeuw na macasser gedepescheert, met een ladingh bedragende ƒ 2201 – – daarmede den vijssel voor macasser, gelijck uijt nevens gaande factuura blijckt naù ùwel ... lasst voldaen sij, den schipper volgens relaes van S.r vander sluijs was seer in sommighteijt toegenomen soodanigh dat sijn naam niet conde teijckenen datum ut supra was geteeckent Ja: Couper C.s vanderschuer. —

Batavia
Aan d'Ed.le Heer Joan Maetzuijker
gouverneur generaal en d'E.E. heeren
Raaden van India

ontf.a 30 october p.r
vrijmans vaartuijgh

Ed.le Erntfeste, hooghachtbaare,
manhafte, wel wijse, voorsienige
en seer omsichtige heeren

Wel Ed.e Heeren

Eergisteren sijn van ginder nae den anderen alhier komen
t'arriveeren 't schip Dordrecht en de fluijt Degenwaer
mede wij uwe Ed.Eerw. twee aangenaeme missiven van den 13en
en 19en deser benevens de bijgevoegde Lijst Moluxe [illegible]
wel ontfangen hebben, en daer uijt seer gaerne gesien de
behouden overkompste van de Swartewalvis en Amerongen
wes met desen van de daer bij gesonden missive geen copia
noodigh wesen sal, connende uijt der goeder sijt en wel te passe
twee nieuwe chaloupen van den Vrijburger Sr. Dates
waer mede uwe Ed.Eerw. desen voor aff in antwoort der
twee voorseijde brieven toesenden.

Noopende den inkoop der paerden sullen die van nu aff aenstaken
en deweijlen die jegenwoordigh in voorraet sijn bestaande
in 90 stucx met dese twee bodems opsenden, dewijle becommert
sijn dewijle uwe Ed.Eerw. hebben gelieven te schrijven, met
de voor affgesonden vaertuijgen geweesen, ons is over 9 à 5 dagen
verleden een getal van 50 stx aengepresenteert, die we
door gebreck van bergplaets mosten weijgeren; Die ter
vertrouwen de merries om de staets minder genoegsaem
(wanneer maer los gelaeten sijn) sullen aen de kost komen.

De twee opgesette nieuwe sloepen, mitsgaders de nieuwe chaloups
op Rimbangh onder handen, sullen trachten nogh dit saijsoen
ginder te senden, al souden se altoos de chaloupen niet voltoijt
wesen, alsoo d'E. Comp.e anders de geheele regen tijt daer
mede niet soude connen gedient werden, ende in dien uwe
Ed.Eerw. de chaloup 't Casteel Japara mochte daer bij benoodight
wesen, konde die wel tot dat een ander gemaeckt is, noogh
missen en 't geene voorvalt met het cleijne nieuwe chaloupe
affzien.) —

De nieuwe

[G]enieusbe aenbestede Contingt voor banda gevordert sullen, vrachen onligter als wel verleden jaar vallen, gelijck oock d'Edle heer gouverneur aldaar ons heeft bevolen, des nedrigh versoucken uwer Edl. de slippers die deselve sullen vervoeren, de sorgh daar van gelieven te bevoolen, anders hier comende pretendeeren nergens van te weeten, en geen soute werck te hebben, en &c.

[W]ij hebben all drie packen kleeden aan de Chinesen in drock van suijcker a 160: rd: 't pack omgeset en sullen nogh wel eenige packen pattualen sarassas en lolpocans kunnen kunnen van de hant helpen, waar van versoucken uwer Edl. ons gelieven te versien, hoelcke in de bijgaende eijsslie alles pertinent staet te boogen, doogh met de compste van een deen en eenige Chinesen van bantam over ca 5 dagen hier aengelant beginnen deese suijcker leveranciers te versetten, willende daar met geen onkosten altoos wegen de leverantie van die soetigheijt bemoeijen, dat wij daar oock een indiensse een quart kleeden in betalinge marktgangh als voor en willen aannemen, ingewilligt hebben, soo dat in de bariga 3. ende Tabossa off breeden a 9 rdr de picol sullen moeten betalen, van welcke soetigheijt verloopen een goede quantit met d'Eendraght aen uwer Edl. over te senden.

[O]ewijle den pangerangh adij pattij niemant van de maeghschap van Tinghsij van grissik, sonder eerst een somme gelts aan hem te betalen, wil laaten vertrecken soo sal der voor eerst niet veel over slieten, om d'E. Comp. pretentie van 900 rdr te voldoen, alhoewel sijn schoonsoon koengko ons belooft eenige obligatien ten lasten van suffisante vrijluijden, tot betalinge in handen te geven, soo hebben wij om dese te vatten te gaen vernomen, datter van banda soute op batavia gekomen weesen, een d'siemko Chinees moede schoon Zoon van Tinghsij die aan sijn vader 1700: rd: schuldigh is, des (int wel nomen van uwer Edl.) eerdeelen soo scherst te weesen, dat die d'siemko, off inder minne offte wel anders tot betalinge moghte gebraght worden, en soo uwer Edl. dat niet en gelieven te doen, sal de pangerangh adij pattijs dienaren kombij en contre om die 1700: rd: te betalen, constringeeren wat het contract wegen de 300: lasten rijs belanght daar van

staet

staet niet te verwachten, want de sabandaarschap der Chineesen
als andere uijtlanders op grissiek is door den pangorangan
een Chinees van Souraboija verpacht.,—

Naedemael de swarte jongen jongst costij versonden wonderen
wij ons te meer expres daeromme aenden ondercoopman
Sr. vander Sluijs met bijvoeginge vande obligatie heeft
geschreven, en nu deselve weijgert weder te nemen, om dat
d'amboinse pokken heeft, die met wassen dagelijcx welte—
genesen sijn, d'E. Compe. sal daer bij koopen wij geen schade
lijden; want bij botterschap kan hij goeden dienst doen, in
Simmeringe dergelijcke siektes sijn alhier veele suijgende
en andere kinderen als Jongelingen onderworpen .,—

Dat den fabrijck over de slechtigheijt der jongst gesondene kleene
balckjes claecht, is wel te geloven, dat se wat spintigh vallen
die halven in toekomende booterslagh off liever geen sullen
Zenden.,—

Gisteren is de Chaloup de salm hier aengekomen en gaet heden
avont om sijn reijse te vervorderen nae Balij, wij hebben alhier
geen lichte houtwercken altoos in voorraet, ende Chaloup
is oocq met 25. Zielen daerop vaerende meest volpropt soodat
geen hondert kleene balckjes soude connen bergen.,—

Gelijck oock vertreckt de fluijt Pegu heden avont na Rimbang
welckers spoedige voortganck wij seriuselijck hebben bevolen
blijvende d'Eendraght hier ter rhede nogh liggen, daer sijnne
de 1000: Calianjarse swalpen wel sal connen bergen preserverende
nogh een groote plaets, om de suijker die in voorraet is en—
affgebraght wert te connen bergen, waermede dan volgen,—
raeckt sijnde, nae Damack om de groote balcken op de hoobring
can geborgen worden in te nemen sal sonder en voorts van daer
om geen tijt te versuijmen costij depesseeren.,—

Kraij Wieratmackas dienaren beginnen ons in't uijt en inbrengen
onser Coopmanschappen als houtwercken paerden &a. alle
eenige moeijte aen te doen, maer bij hem komende doet hij
van buijten altijt ~~altoos~~ vrient te wesen, nogh alop hoope
van aen sijn pretentie te geraecken daervan als wij hem
den uijtspraeck van die saecke vooralleden niet hooren wilde
hebbende een brieff van Marmagatti van costij becomen
en sal nu vier Chineesen ende een Chineesen sabandaar
costij senden, en daer bij nieuwe obtineerende, soght selfs

nae

naer eertijds waeren, en sijn pretentie voort aan uwe

Ed.le Ed.les opdragen, en als dan aan sijn ooghwit niet raeckende

vande batavise chineesen op de Javaanse kust comende sijn

gerant afslaeden. —

Dat dan d' E. Comp.es middelen belangen die inde logie nogh

sijn, en sullen door de Javaenen soo langh dat gelt datter

overigh is, hier gebragt sijn niet aengerant werden

wat se daarnae bij der hant nemen willen, weet den tijt

en schoon nu de goederen van grootste waerdije uit een off

ander schip brachten souden met het vertreck weder aen lant

nemen, want onse groote chialoup die groote packen van

suratse Tapeçelindos niet bergen kan, en daar sal een groot

gat met de suijckeren inde contanten raaken ~~alhier~~ alleer

deese bodem komt te vertrecken, inmiddels wij sullen op

haar gedoente een waakent oogh houden, en bij tijts soo se

wat inden sin hebben sulcx prevenieeren, —

Deesen morgen sijnder parthij grooten uijt de mataram gecomen

die uijt de naem van den sousouhounangh en door ordre

vande kaijs nietij sitra en nietij prañarijen de schrivers

alle de overighe vrouwen van wira diska bestaande

in 90: st:s aan den sabandaar wiratmacha opg'offert

hebben, met ordre dat alle die geene F onder den voornoemde

kiaij submitteeren, offe uijt de stat gejaeght werden, dat soo

sijnde certhijs sadana wacker op sien sal, want hij allen op

den panghérangh steunde dit weet ons kiaij wiratmacha

inde logie vorgeschlapt met acht Edellijden mataramers

selfs eenen aensoggen, en met een de nieuwe logie bekijcken,

als mede de contoumme achter en voor gaande besagen, de

bouwvalligh.t vande gantse logie, bekennende dat der een

nieuwe herstellinge wel hoogh van nooden was. —

F onder pangerangh ade patti haar hebben begeven, off

Zoo dat el.s komt den stierman vande Chialoup de salm, inde

logie en maeckt ons bekent dat sijn chialoups prauwtjen

onderwegen, int aanboort brengen van eenige provisien

omgeslagen was, en schoon de schuijt van d' Eendraght haer

lieden spoedigh te quam redden, is ter echter seeckeren —

Willem Jansz van Rotterdam soldaet op gemelte salm beschreven

komen (:doordien niet swemmen conde:) te verongelucken,

dat den stuurman bevolen sij om t'annoteeren, om daer van

op macassar pertinent bescheijt te geven, hiermede de K onderst.

in UEd.le weerdenwe Ed.le Pligten blijve onderdanige dienaers

was geteeckent Js. Cooper Ev.t vander Schuur in margin

Int nederlants Comptoir Japara adij 29.en September

A.o 1672:

Batavia
Aan d'Ed:le Heer Joan
maatsuijker gouv:r Generael
en d'E.E. Heeren Raden van
India.—

Ed:le Erentfeste hooch agtb:e
manhafte wel wijse, voorsienige
en seer Genereuse heeren.—

Ed:le Heeren.

Zoo als onse Jongste op 26:en des verleden maents met de
vrijmans vaertuygh aen uwe Ed:le affgevaerdight hadde,
is den vrijburger Jan Jansz:en van Leyden met sijne chaloep-
jen, van Baly alhier gearriveert en heeft deselve mede gebragt
den fugativen stuurman Hendrick van Brederode van
Schevelingen, die soo ras hier aengecomen is, datelyck geleyt
en op d'Eendraght in verseeckeringh wesen gestelt, want hij
in dat cleijne chaloepjen niet seecker was, en heeft op sijn
versoeck deese letteren aen uwe Ed:le gegeven —

'T schip d'Eendraght heeft alrede 1200: stux Carangansche —
koebeesten ingenomen en staet op morgen naer Damach te
vertrecken om aldaer de swaere balcken op sijn [illegible]
in te nemen, sullende als dan met [illegible] gemack de hooghte
kunnen gewinnen dat den schipper van deese mede met ons
meent, ooc geevoeghlijckst te wesen ander [illegible] hooghte [illegible]
volgens luyt onse Jongste advyse, soude het openen
vande lastpoort veel perickels onderworpen wesen, P:r advijs
hier mede &c:a onderstont uwe Ed:le schuldt verplighte en
onderdanige Dienaeren en was geteeckent Jacob Cuyper
&c:a vander Schueren. — ter zijden stont Int N:o [illegible]

Japara Ao. po. Octob. Ao. 1652

Batavia:

Aen d'Ed:le heer Joan Maetsuijcker
gouvern:r gener:l en d'E.E. heeren
Raaden van India

Ed:le Erntfeste, hoochachtbare,
manhafte, welwijse, voorsienige,
en seer om sichtige heeren, —

Gebieden de heeren.

Met de niuwe schaloupen vanden vrijburger Sr. Joseph=
hus Datis, op 28en verleden, hebbe uwe wel Ed:le Ernf:s jn ant=
woort der twee missiven met d'Eendracht en Peguno be=
komen largo geschreven mits gaders met den burger Jan
van Leijden wegen den fugativen Hendrick van Brederode
van Schevelingh een cleijn letterken aen uwe Ed:le Ernf:s —
gesonden, welckers beyder copien hier nevens gaen met
gemelte fugatijff, waer aen ons voor soo veel gedragen,

Sijnde 't verdeck van costij 't fluijt schip Marcken op 5en
deser, Amerongen op 6en de Swarteleeuw op gisteren be=
houden hier ter reede gecomen, waer mede uwe —
Ed:le Ernf:s nadere missiven hebben becomen, meest van inhout
van een spoedige depesche der tegenwoordigh alhier leg=
gende vijff bodems, jn sonderheijt Amerongen en Marcken
daer toe soo veel mogelijck bevorderen sullen, sijnde
beijde die bodems d'een nae Damack en d'ander nae
Rembangh vergisteren vertrocken, staende de Swarte=
leeuw heden avont mede nae Rembangh te zeijlen
d'Eendracht heden morgen van Damack gecomen heeft
aldaer 65: swaere moerbalcken van 16: tot 18: d:m dicke
en 100: stucx 5: vaems lichte d:o van 9 en 10: d:s jn=
genomen, buijten noch over de 1500: caranganjarse
schalven, wij sullen sijn voordere ledige ruijmte —
met suijckers stuwageren, nae welcke spoedigheijt
de .. Japanschen factoor Sr. Wijle van welckers komste

Jongst

longst gesz: hebben, seer gratich schijnt te wesen
doch den resident Couper heeft doen met d' Eendragt
nae damaen gingh dien schr gepersuadeert mede te
gaen quansuijs om een plaijsiertien op dat hem in
sijn voornemen wat sletten mochte en wij ondertusschen
ons van een goede partheij suycker die hij voor 3½ tail p.
¾ contant en ¼ cleeden gecontracteert hadde te kun,,
nen gerieven daer van wij uijt 600: corven niet meer
als hondert hebben kunnen goet keuren soo slecht
en bruijn, waeren d'andere daer en boven sijnde door
den gants: van den deen in lijn aff weesen 7: Corgie
commiters die op sijn komste ter fluyck binnen
de boom gebracht hadde prijs gemaeckt dese
gelbert uwer Edlens met de fluijt pegu die 170:
groote balcken 50: Anjes en 24: soo merij als
lengst paerden ingeladen heeft kostende volgens
factura f 2242,,10,, gemelte bodem ofte wel een
ander zal met uwer Edlens believen nae dese je,,
genwoordigh alhier liggende schepen noch een
voijagie herwaerts dienen te doen om de suijcker
daer nae d'Eendragt niet wachten kan, als
mede tegens t'uijtgaen van dese maent de bode,,
kes vant Compt.e oftij te brengen, als van,,
nee den resident wederichlyck versocht uwe
Edlens hem gelieven te licentieeren en sprongetie
nae batavia te mogen doen, dat indient d'E:
Compe dienst niet toe en laet wen wel niet
en sal aen vangen mede om deselve te ver,,
rechten liever blijven en indien den resident

selfs

selfs mogte blyck werden soo versoeckt den onder-
coopman Sr. Everaedt vander Schuere om sijn huys-
vrouwe, en andere sijne noodige affairen deste
bij te woonen cunnende int d'aenstaende tijdt wel
een van beyde gemist werden. ——

Hier nevens gaet een Chineese brieff aen-
laeten vanden Chinees Ghimko door sijn broeder
van Griffick gesonden daer inne deselve gem-
de schult van sijn vader aende Compe. ordonne-
re te betalen. ——

Versoecke uwe Edle. ons pe. naeste occasie een
pertinente lijst vande noodige houtwercken
voor aenstaende jaer gelieve te doen over-
sende op dat bij tijdts om de procture van de-
selve mogen uyt sien onderstont Edele Erentfes
te hoogh achtbare manhafte wel wijse voorsinige
en seer genereuse heeren naer onse nederige groete,
bevele uwe Edles. altsamen inde genadige pro-
tectie godes en blijve altijt Edle. heeren uwe
Edle. schultplighten en onderdanige dienaren
was geteeckent Jacobus Couper Everaedt vand-
Schuuren ter sijden stont int Edle. Compte.
Japara adij den 8 octob. 1672 onderstondt gecolasioneert
accordeert was geteyckent E. vander
Schuure

Aende E: heer Gouverneur generaal ende de —
E. Heeren Raden van India, —

Naar 't vertrecke van batavias reede op den 12 der verledene maent soo sijn wij op den 25 der selver op Japara behoude gearriveert, en ons van water en andere nootwendicheden aldaar fsien hebbende op de 28 daar aen volgende wederstrocke na dat (godt be„ter) dien dach een soldaet was fdroncken genaemt willem Jansz van rotterd: maar 't was een schot en op den 6 octob: sijn wij alhier door dat 't getijde tegen kregen, voor grissee ten ancker gecomen, en vonden hier leggen een vrijmans chialoup genaamt kruijs kercke, de welcke 5: dagen a 2 geleden van balij was gecomen, en rapporteerde ons als dat eenen pennemans vrij burger op batavia woonachtich, den overgelopene stierman, genaemt hendrick van brederode, vanden conninck van Cloulilling had op geeijsecht en voor 100 Rᵉⁿ gecregen en na batavia al eenige dagen geleden was strocken - soo dat met hem geen moeyte sal hebben, echter sullen ons devoir doen om die ove„rige schelmen, soo 't godt belieft, in handen te krijgen, —— ——

Hier ontrent een uur a 2 gelegen hebbende wierde fcke ende stierman vande chialoup kruijskercke, bij de gouvern^{rs} en sabandaar en 2 gesanten die alhier va„gens de mataram waren gesonden, ontboden en versochten ons als dat wij enige vaertuijgen die te„genwoordich in ons gesicht onder de maduursche wal lagen, en alle dage roofde, ende eenige vaar„tuijgen van grissee wech genoomen hadden en 't volck doot geslagen om een attacque op deselvige te doen;

En te

En te Edisteutren en Ejagen soo als eest konde, -
waer op dat wy weder tot antwoort gaven, dat geen
ordre hadden, vande E: Heer generael ende E: rade
van India, om Imant eenige hostiliteyt aan te
doen, ten sy dat sy ons eerst aan doen en ten andere
dat wy onse reyse, moste vorderen en wy konden oocq
niet weten of sy vrinden met de E: Compagnie soo
wel niet konde syn als sy luyden. —
En dat sy apparent eerst van haar luyden vaartuygs
hostiliteyt aengedaen konde wesen, waer op sy tot
antwoort gaven dat sulcx niet geschiet was, maar
dat het roovers waren, t huys hoorende op makasser en
dat sy soo wel onse vyanden waren als de haere, en
dat wy schuldige waren om haar te helpen, door dien
de Compagnie In vrientschap met de mataram was,
en dat alle schade en ongemacke die ons over soude
mogen komen tot haar verantwoordinge by de E:
Heer generaal en rade van India soude wesen, indien
haar Edele daar miscontentement mochte overnemen,
waer op met de stierman vande Chaloup. kruyskerc,
ke, overleyt hebbende wat tot meeste oir profyt
vande E: Compagnie is streckende gelyck haar
Edele uyt dese nevens gaande resolutie kunt weten,
waar op tegen den Avont met stil water anker
hebbe gelighten na de vaartuygen toe geseylt,
als mede de bryman's Chialoup die achter aen
quam met eenige vaartuygen, ende sabandaar quam
selfs aenboort om te sien hoe 't af lopen soude, door
dien hy syde vande gesant vande mataram daer
toe gecommandeert te wesen, nu dicht by de vaart
tuygen komende lieten ons ancker vallen op
2 vadem waters, en wy preyden haar, waar

van daen

van daan dat sij quamen en wat voor volck dat sij warē,
waer op dat sij gelijcker hant begonde te schreuwen
ende ons met een met haer bat 't een en ander schiet
gewelt soo danich groote dat daer een soldaet doot
bleef, sijnde door 't becknoel geschoten genaemt da-
niel Stuart van Schotlant en een matroos gequetst
rakende die door noot bij gebreck dat geen ander
hadde onse Constapel was, wij dat siende bleven
haer niet schuldigh, maer betaelde haer met dub-
belde weder munte, en wij kapte voort ons touw
af door dien geen tyt hadde op te winden, en maak-
ten ons zeyllen daer bij, en schoten al continueel
soo veel als wij konde, maar onse maecker bleeff
ten ancker leggen, sonder dat hij ons assisteerde of
een eenige schoot dede ende javaensche vaartuyge
die tot onse adsistentie waren, bleven mede achter.
wij quamen haer soo na dat haer kleijn vaartuyge
't welck met een Rottinge tou vast was, en een mooij
stuck achter aen sleepte van 't haer. vast kregen
sij dat siende kapten 't selve af en lieten wij toen
't vaartuyge oock drijven, om dat het ons niet
soude hinderen, sij liepen na de wal en wij ver-
volgde haer soo na dat wij geen halve Chaloup
lengte vande plate en klippe waren. staken toch
bij, om geen ongemack van vast raken met onse
Chialoup te krijgen en quamen int diep weder
ten ancker, en rodde de Chialoup weder op
alsoo eenige lopent tou werck van ons aen
stukken was, geschoten hadde wij de vaartuy-
ge van de Javanen bij ons gehadt wij soude se
met die op 't droogh vervolgt hebben,
maer sij hielden haer buyten schoots, de

oorsaak

oorsaake dat de Chialoup Kruysvelde ons niet
had kunnen helpen. was dat hij sijn ancker niet
dorste lichten. door dien hij dicht aen een sant
plaat was, en vreesde daar op vast te raken.
jn dien hij 't quam te lichten, en sijn volck had
hij jn een Javaans vaartuyge laten gaan, maer
de wonde van Javane wonde niet toelijen om bij
ons te komen, smorgens vroege quamen de ge,,
zanten vanden Mataram aen ons boort en bragh,,
ten ons eenige groente van Cappus. mangis en
ander goet en bedanckten ons met een voor de,,
voire die wij aen geweest hadde jnt Attacqueren
op die rovers haar vaartuygen. en beloofde ons
ancker 't gene wij afkapte gister avont. weder
ons te behandigen alst stil water soude worden,
door dien daar een goede boeij en tou op staak dat
sijt met stil water wel soude sien, kregen ons
gratulatie mede weder dat ooch vande nacht
weg raakte door dien tou brack. mede ver,,
haalde sij ons dat de maaduranen haar geseyt
hadde dat de rovers 7 dooden aen lant hadde be,,
graven, en dat behalven die gene die sij jnt haar
over boort hadde gesmeten, en hadde mede ij
gequetste, en 't vaartuyge sijnde 't grootste van
haar alle, seer schadeloos was geschote, en
dat sij jnde na nacht jnde bocht om de west
aende Javaensche wal achter 't Eylant man,,
garij op de platen waren geloopen om 't selvi,,
ge weder te repareren. ——

wij vroeghen

wij brochten onse doode man aen lant alwaar
sij een graf hadde gemaeckt daar wij hem in
stakken, de Javanen maeckten weder 10 vaertuijgen
klaar met 1000 man beset, om de selve van 't
droge sien te jagen, en door ons dan weder te
attacqueren op de rovers, maar de Javanen maeck
ten de bravado soo wat en weijlde daar sij wel
wisten dat sij niet en lagen, en quamen tegen
den avont weder op de rede sonder iets uijt gerecht
te hebben, soo aenstonts bekomen wij ons ancker
weder, en verwachten nu alleen dat getij mede
krijgen om onse reijse te vervorderen &a. was onder
teijkent Jacob Croes, ter sijde stont inde Chialoup
de Salm leggende geanckert ter Rede van grisse desen
8 october 1672.

Batavia

Aen d'Edle heer Joan Maetsuijcker gouvr generael en d'E.E. heeren Raeden van India:–

20 do met antwoorde becomen

Edle Erentfeste, hooachtbaere, Manhafte, welwijse, voorsinige en seer genereuse heeren

Gebieden de heeren

Den 8en deser met het schrijt sesx pagina hebbe soo danige aen uwer Edle geschreve als de bij gevoegde Copia is uytwijsende daer @ ons sullen gedragen.–

Sedert hett kiaij bier at macha backer jn gras duynen gegaen, hebbende den deen en seeckere chinees ten huyse vanden chineese sabandaer gant gemeen gerect daer over liet d'n sabandaer de rijs stampers hooren (een teecken van diefstal ammock off brandt daar toe een groot geloop van menschen bij den anderen quamen, en vattende den deen bondense deselve hem onder cuylen ellendigh slaende en brachten hem soodanigh int hoender hock van daer deselve ons liet bidden off sijnent wegen den gouverneur wilde versoecken dat gelargeert mochte worden, welcke hem niet konde weygeren en 't geene de gouvr op ons aenhouden toestont mits dat den chinees sabandaer voor hem soude borgh blijven, des anderen daeghs sonder meer ginck den gouverneur in gevolgh en namen alle den deen sijne goederen sonder yets te laten leggen wegh, en wanneer selffs wilden bij den gouverneur gaen, om sijn saecke te verdedigen,

gaven

gaven syne dienaeren hem kinnebacks slagen dat den
gouvr.e sonder sulcx te weeten aensach, van daer –
ginge den gouvr.e t' huijs ordineerende het huijs
van seeckere moor genaemt Kadirmona dienaer van
den moor Mirza mooda, in beslach te nemen, en
hem datelijck te binden, die sulcx gewaer werdende
inde logie quam loopen, ons voor de voet en vallende
dat sijn persoon wilde vrijspreecken alsoude het hem
1000: rupien costen lieve, als soo jammerlijck gelijck
den deen getracteert te werden verclaerende dat inde
minste niets misdaen hadde, dan alleen eenige
cleeden vanden Deenschen factoor gekocht diese
deen met alle sijn meesters coopmanschappen
tot de waerdije van 10000 rupien wilden aenslaen,
onder beschuldinginge dat hij den deen hadt helpen
sluijcken int. inbrengen van sijn goederen, dese
met den arme moor ter passeeren van Cirat
Macka ginge die wij als een beslooten mensch met
sijn boomwachters voor hem gebonden liggende, vondt
sitten, die sooras ons sage in komen, sonder tegens
ons te spreecken, off nae eenige woorden te luijsteren,
datelijck de moor met noch een die met hem was, en
niets misdaen hadde, dede binden, daer bij sijn dienae-
ren hem wackere slagen gaven, en stont terstont
met een rottangh op en sloegh een der gebondene
selfs, tot dat moede was, als wanneer sijn die-
naren het wederom gevatten, dat jammer was om
t' aenschouwen, des wij om sijn onmenschelijck boos-
heijt niet langer te sien, op stonden, als wanneer
seijde hebt patientie wij sullen nader hier over –
pisaren, en gingen nae de logie.

op gisteren

Op gisteren is sekeren matroos genaemt Sivert Jonasz
van Drontghem varende op Amerongen met desselffs-
schipper inde schuyt aen landt komende door de
Javanen aengevat en gebonden bij den gouvern.r
gebraght, dat ons door een der matroosen sonder dat
ons seggen conde waer omme, wiert bekent gemaeckt
deselve met den schipper en boeckhr. ter passebaen
van Wirat Macka ginge om de reden te vernemen
daer den matroos voornoemt gebonden sat, hebbende
drie cardoesen bosscruyt van 8: pont ijder, die van
boort gestoolen hadde, willen ter sluijck buyten twijf-
fel om voor arrack te vercoopen binnen de boom-
vrugen, maer den gouvern.r quam met een voorschijn
eyndelijck liet hij seggen dat de cardoesen en matroos
aent opperhooft souden ter hant gestelt werden, daer
over hem als doen besigh was, nader soude spreken,
doch om de Javanen te thoonen dat den meer-
gemelte matroos sigh seer te buyten gegaen hadde
hebbe hem doen [illegible] en voort inde boeyen geslote
die uwe Ed:le Achtb. hier nevens toesende om tot een
exempel van soodanige naer believen gehandelt
te werden.

Op gisteren avont quam Marmagattij van Costij al-
hier [aen] te landen, en ginge op stondt bij Kiaij Wirat
Macka om rapport van sijn verrichtinge te geven,
doch wiert wacker uytgemaeckt en gedreyght
om dat hij 't gelt daer hij sijn pretentie op maeckt
niet mede bracht en duysent andere ongerijmde
uytgelaeten reden, gelijck op heden middagh
liet den gouvr. Marmagattij nochmaels roepen, door
welcke ons dede aenseggen dat hij verwondert was,

sijn gelt

sijn gelt niet te voorschijn quam, daer op dienende dat hij marmagattij selfs, door dien eerst van Batavia arriveer=de, beter begeerde te weten, dat hij bekende waer te wesen, maer kiaij hadt hem gesonden daer hij niet tegen durffde spreecken, want als een besten mensch hadt op debinnen pal vebaen geseten, ieder een schelden en slaende die bij hem quam sonder enige de minste reden, soo dat niet en weete hoet langer met hem gebeen.,

Essen becomt ulieder Edelens met 't Jacht Amerongen dat op Damack om te spoediger volgens ulieder Edelens Ordre gedespecheert te werden geeven doen laden bedraeg=gende 1481 " 5 " — gelijcke ulieder Edelens uijt nevens gaen=de factuurken gelieven te b'oogen, de fluijten Mar=ken en Sbatteleene sijn van Timbange noch niet herkeerd, dieder echter alle uure te gemoet sien, 't schip d'Eendracht op heden, over de 3000 picols suijcker ingekregen hebbende, staet niet noch een goede partij houtwercken, en de restende paerden van neer van water sien is, op morgen avont te volgen,

de suijcker-coopers werden bij die van Batavia en Bantam wacker tot leverantie @ d'E Compe ~~aff~~ geraden, dies bij genootsaeckt sullen wesen om niet een achtste off een quart Rds. 't picol beschandt te liggen, want se seggen ginder wel 4½ Rd: voor 't picol te cunnen crijgen, daer se even wel niet wil=len considereeren de groote risico die se onder wegen sijn alsoo wel haere prauwe en andere oncosten voort overvoeren, wel 55: Rds op 't hondert picol comen te beloopen, hier mede &a. onderstont ulieder Edelens schuldige plichtige onderdanige dienaren, was geteijkent Jd: Couper Et: vande Schuer, ter seijde stont int neds. Comptor Japara Adij 15en Octob Ao 1672

Batavia

Aen d' Ed.^le Heer Johan maetsuijcker
Gouvern.^r gen.^l en d' E: E: heeren
Raeden van Jndia

ontf.^n 23 october
p.^r schip d' Eendragt

Ed.^le Jntheste, hoogachtbaere
manhafte, welwijse, voorsienige
en seer onsigtige heeren.

Weled.^le heeren

Tjacht amorongse op gisteren met onse laeste schrijvens aen uwer Ed.^les van hier vertrocken (hebbe nog heden morgen vermits het verleden nacht door stilte verleth is geweest buijten dese baij gesien) waerinne uwer Ed.^les nopende wienat macka begonnen ongereegeltheden hebbe g'adviseert, die wij bevinden dagelijcx toeneemt, want op hede hebbe de tollenaers alle hoenders, eenden, gansen, rijs &c.^a verboden en niemandt als en hare off eenige die daer toe gestelt sijn bij kraij wienat macka te vercoopen van welcke naer haer eijgen welgevallen wij deselve moeten uijt de handen breecken, in effect en werckt noch noijt voor dese bij geen groot Gouvern.^r laet staen een Saband.^r als wienat macka gepleegt, edoch het kan niet lang duijren, en stroomen als wienat macka die wegh uijt wil, sijn gesagh haest aff sal wesen, want werdt bij alle de regenten gehaet, als mede bij veele soo ons verhaelt werdt ten hove, het is te onlijdelijck langer voor d' ammen ingese= =tenen onder hem te duiren anders toont hij ons niet als vriintschap vertrouwe sulcx op sijn pretensie siet maer hoe't daer naer afflopen wil als die penningen

in

in Lande krijgt loont den tijt.

Den Sabandaer Marmagattij seght sijn bedieninge te willen quijten, dat ons oock schoon het noijt en hebben laten blijcken niet wel komt.

Deese bekomt uwer Ed. met het schip d'eendragt in hebbende ontrent 3000: p.s soo cabessa als bariga witte suijcker oock de merckelijcke goede partlij hout, met ib: hengst als merrij paerden bedragende tsaemen de somma van R. 11518⅞ ofte guldens 34556: 12: 8: gelijck bij factura uwer Ed. gelieven te beooge, waer voor 't groot comptoir Batavia gedebiteert wert, wij sullen dan tot uwer Ed. nader ordere den incoop van paerden voortaen staken: hier mede &c. onder stont, uwer Ed. verplichte en onderdanige dienaers: was geteekent Jacobus Couper: L.t vand.r Schuer: ter sijde stont, Japara uit ned.e compt.r Adij 16: octob: A.o 1682:

Japan

Batavia

Aen den Edl.e H.r Joan Maetsuijcker
Gouvern.r Generael en d'E.E: Heeren
Raaden van India

P.r Marcken bekomen 25 october

Edl.e Erntfeste, Hoogachtbare,
manhafte, welwijse, voorsienige
en seer genereuse Heeren.

Edl.e gebiedende Heeren

Onse jongste aen uwer Edl.ens met het schip de eendragt is op 16: deser geweest, waer van copia hier nevens gaet.

Op gisteren sijn de fluijt schepen Marcken, en de Swarte Leeuw vol geladen van Kimbang hier ter reede verschenen, bedragende beijdens lasten ƒ 2082:-:- maer hebben geen vande opstapel staende chaloupen mede connen brengen door dien geen arbeijts luijden eenige dagen [illegible] hebben gewerckt, dat verre buijten ons gissing gegaen is, gelijck oock voorsz: bodems geen suijcker (waer van all over de 1000: p.s in voorraet leggen hebben) connen brengen, door dien de canders affgebroken zijn.

Op gisteren hebben de dienaers vanden gouvern.s soon eenige matroosen vande schepen (die op de passer waeren om ijets te coopen) gevadt, de kniffen op de borst geset, en 't gelt daerse bij haer hadden affgenomen, uijt oogh vande pabcian off het tolhuijs daer Marmagattij met des gouvern.s soon saten, daerwe gemelte Marmagattij hebben geklaegt, cregen tot antwoort, dat haer moesten die schelmen bestraft hadde, daerme niet mede te vreden sijnde, bij Kiaij winat macka souden, om sulcx aen hem te clagen, maer wierden niet toegelaten om bij hem te comen, soo dat wel conen bemer=

ken

„ken dat hieltstuck niet buijten sijn kennis is geschiet,—
want of gisteren met gommeslagh tijden de verboden
heeft, om in dese logie te comen cleden coopen voor en
aleer dat de sulcx aende tollenaers bekent maecken, daer
over oock meende bijde gouv.r te gaen om de rede vraegen
maer mogte niet bij hem comen, dat een groote onredel-
lijckheijt is, vermits wij hem den thol alles ten volle moeten
betaelen, maer hij schijnt van de quade geest bereden te werden,
want Marmagattij willende sijn dienst quijteren, heeft —
wiratmactia hem met de nijestamper 't hooft willen inslaen,
en wil daer van 1000: Rsd: over eenige beueselinge affdwin-
gen, en veel diergelijcke meer onbillicheden. Verder en
verhindert hij ons tot noch toe niet, om uijt en in den
boom met onse coopmanschappen te vaeren.

Den lantregent wangsaprana gisteren inde logie wesende
seijde ons, indien wiratmactia inde logie quam om
eenige overlast te willen doen, hem soude waerschouwen,
en dat hij als dan sulcx voorcomen soude. hier mede
d.a onderstont uwer Ed.es schuldverplichte, en onder-
danige dienaers, was geteeckent J: Couper: E: vand: Schuer
ter sijde stont Iapara int n.re Compt.r adij 20: octob: 1672

Batavia
Aende Ed:le heer Joan Maetsuijcker
gouvern:r generael en d'E: E: heeren
Raeden van India; —

Ed:le Erentfeste, Hoogachtbaere man-
hafte, Wijse, voorsienige, en
seer genereuse heeren,

Gebiedende Heeren,

Uwer Ed:ele aengenaeme missive van den 27:e der afge-
weeckene maent octob:r, hebben op 3:e deser bij behouden
spoedige arrivement vande fluijt Wezel wel ontfangen,
waer uijt met lieff beooght hebben hoe onse afgesonden
advijsen benoopende 't een ent ander geerwaerts over ge-
passeert, successive (godtloff) ootstij behouden aengebragt
en ter behoorlijcker tijt wel besteldt waren, weshalve
senden van copia der Jongst gesonden brieven geroerende
niet noodigh sal wesen, —

Het was ons gants aengenaem te verstaen dat u Ed:ele
gunde met een taemelijcke quantiteijt Houtwerckeden
nog versien waeren, waer van in soorten op Rimbangh
en daer ontrent wel schepsladingen bijeen liggen dat in dese
tijt niet wel conde worden gesleept worden door den
't moussoon al vrij verloopen is, dat echter tegens aen-
staende maent niet t'onwael sal komen, daer bij betrac-
ten sullen, soo veel van uwer Ed:ele gedane vijsgalbin
mede mogel:e kan geschieden te voldoen, dergelijcken tegens
'tuijtgaen van februarij aenstaende sal ons geen hout
al wast tot ca 10 scheepsladinge komen te mancqueren,
waer toe Zuiths nog geen kleeden gebben commen ontsteken,
Inoubs, 'kan tegenwoordigh 't Eerdemael ontbloot is, met

uwer

uwer Edeles believen, welke twee kisten contant sullen
benodigt wesen,

Vande nieuwe galeyen in 3 dagen van Kimbange ver=
trocken is, noch niet te voorschijn gecomen dat seer
quaet komt, alsoo sy in deselve anders wel ingeladt con
en mede nemen de ander sal in 5 dagen oock vande
wal loopen, en sal se dan soo als maer aenkomen tden
westen met gehuurde Javanen costij soecken te senden,
dat echter een Extraordinary onkost ten lasten
van die vaertuygen sal maecken, de schouwe kan men
dit Jaer sonder geen vande bemaste schepen geld d' E.
Heer president Macximiliaen d'Jonge d'opperhooffden
vande schepen gelast heeft mede brengt van Kimbange
komen aen te loopen, niet konnende op Batavia gebracht
werden, die seer wel wonder lange achter bleeft, —

Wij hebben nagevraecht aenden Chinees Kwangko geschreven
om nader bewijs van't geene hij geschreven heeft den
Chinees Simko aen sijn schoonvader Tinghuij schuldig
was over versochte penningen, Edoch uwer Edeles
gelieven Eenen Simko tot bekomende bescheyt op te houden,
want den Sabandaer tot Sourabaya heeft ons daer aen=
seggen, dat indien d' Simko niet konde bewesen worden dat
hij 700 rds aen Tinghuij schuldigh was, hij voor den twee
eerste sonde betalen, dat doch maer een seggen is, ver=
mits daer is weynigh aen, want indien de Simko aen
Tinghuij geen gelt schuldigh was, hij sonde den schelden
op sijn doot bedde sijnde sulcx connen gesegt hebben
Kwangko is door de dienaren van Pangerange adij pattij
over de middelen van sijn schoonvader niet alleen alles
aff genomen dat hij hadde contant daer en boven gepijnight
en geslagen, als mede Tinghuij sijn eygen soon, soo dat
daer van yets te krijgen weynigh hoop is, en niet wel=
nemen van uwer Edeles soo hij d'Simko niet tot betalinge

van 700 rds

van 700 rs volgende blijct vanden brieff hier geden kant omme die schunge te gebracht,—
De Copia vanden brieff door den stierman vande galiot de Zalm aen mede E: geschreven, hebbe nagesien dat gij wegen den soldaet Zal.º voor Japara met het omvallen van het Prauwtjes Jongelinkt, alwaer Jagtvol heeft gelieven te schrijven, als mede waer ginder voor gerscht ijt gedeelt heeft,—
Den uijtsinnige abreat macka persisteert al bij sijn boose opset om als alle kanten waer maer kan soldaten mede wegh te voeren, ende voor deselve te setten gebleven ende door betaelden, den swaren tol voor de Comp.ie cooden dit jaer alhier gevent, als oock voor de suijckeren daer voor contrarie de voorige gewoonten van dese Pl:e een rel 5 meten, betaelen, hebbende nu, hoedert onse jongsten wederom twee gieneren uijt deninge opgebracht te protesteren gevrijet daer over al enige stilswijgent sonder advertentie sogges ver- blijst sijn, de binnelingen die de suijcker condenit afbrengen daer die sorghelijck gemaeckt wert, heeft hij haer buff- sel afgenomen, soo dat nu niet een cornel suijcker meer durven affbrengen, waer door gedwongen sijn om de sinijt Jogu met ontrent 1200 kerven ofte 1627 P:ls Suijcker te laeten strecken bedraagende des selfft ladingen f 15976:17:0 waer mede onbeldt oock opgebracht is, ende nevelgade affbrengen der suijckeren, niet belet geweest soude Jogu vol hebben connen crijgen, met deen boden gaet d' E. E. President Maximiliaen de Jonge derwaerts, welcke voorige dagen veeden met het Jagie cont hijn alhier aengecomen, sijnde seer swack en onpasselijck uijt oorsaecke van den teerende siekte, voornoemde Jagie heeft sijn E. na de bocht van Timbange geordonneert om aldaer keelbootjens voor Macassar in te nemen, welcke waerts op morgen staet te strecken —,

Waer

naer 't vertreck van dese bodem stadt den resident met de
chialoup kasteel Japara nae Samarangh om aldaer partij
cleeden te koopen te steecken want wierat macka
hier een verbodt gedaen heeft dat niemant inde logie
om cleeden te koopen sal vermogen te gaen sonder sigh
aen den tol aen te geven en vele vande koopers dan
oock tol geven, dat is ontijdel, wij hebben dese smadelijk
getracht om hem over 't een en 't ander de reden te vragen
maer en laet ons niet te voren bij hem te komen en niemant
van sijn volcq durff tegen hem spreecken, off hij vaert
daer tegen uijt, wat meent ghij seght hij ben ick een jongh
om voor de luijden daer segge bevreest te wesen, ende dier-
gelijcke ongerijmde reden, —

Aengaende den Bandase burger genaemt Cornelis Francen
inde negerij Sampan op Madura door den Pangerangs
Zoon Raden Troena Djaja vermoort daer van hebben
uwe Edele onder dato 4 decemb: des verleden jaers a°
1671 large geschreven en wegen welcke grondelijcke
noch recht noch restitutie te becomen is,
heb den maels aen uwe Edele overgebrieft is ge-
worden, daer op ick eenmael aenrecht bij den Pangerangs
geschreven hebben, seght dese daer op noijt antwoort
becomen, —

Den vrijburger Daniel Duprez met welcke uwe Edele
in bespreck van twee chialoupen en twee chiampans
zijn, is met gemelte schuijt [illegible] —
hier nevens geweest uwe Edele de geslooten negotie
logie, en ander boeckjens dit comptoir raeckende
die ick hoop in goeder forma en na behooren sullen bevonden
werden, —

Den coopman Jacobus Couper bedanckt uwe Edele
seer vriendelijck voor de gegunde licentie om een
sprongetie castij te mogen doen, die om redens voornt
tot een ander jaer sijn oogwit sal uijtstellen, gaende

en

met den onder coopman Dordraet van den schrijver in
desselffs Stadts ende keere derwaerts om sijn nodige
affaires bij te woonen, hebbende deselve tegen 't uijtgaen
van Jann: diverse weder te keeren, tweelicke geen twijffel
uwer Edele Achtb: sal 't niet ongaet geliven te schicken,
in dese ledige dage niet en konde wegens 's gouverns
voornemen te schrijven uwer Edele Achtb. ten goede ge-
lieven te duijden, hier mede eet onder stont uwer
Edele Achtb: dienstwillige ende onderdanige dienaeren
was geteekent Ja:s Cuijper, Ert vande sergeant ter zijde
stont Int Nedls Comptoir Japara Adij 10 Novemb: 1672

Battavia:

Aen d' Ed.le Heer Joan Maetsuycker
Gouv.r Gen.l en d' E. E. Heeren raden
van India.—

Ed.le Eerentfeste, hooghachtbaere,
Manhafte, wel wyse, voorsienige
en seer genereuse Heeren.—

Seer Gebiedende Heeren.—

Op gisteren den 10.e deser is onse jonghste met de fluijt [illegible] aen uwe Ed.le Achtb.e gesonden, gode de Heere verleene de selve een spoedige en behouden vaert.—

Den selven avondt ten 9. uuren, dat de maen op quam, zijn met 2. cleijne vaertuijgen omtrent 20 Javanen aen boort van de Chaloup 't Casteel Japara gekomen, alwaer de man die de wacht hadde voor de tijt slapende vonden, die se een steeck in de buijck gaven datter den doot naer volgde, sijnde de quartiermrs. binnen de tent noch wacker die met het ander volck 6. man sterck sijnde op de moordenaers uijt viel, waer van drie man met piecken door d'armen ijder een steeck cregen, behoudende een den piecke daer mede gesteecken was, en voorts soodanigh die schelmen overboort daer op d'onse wachten met roers en musquetten schooten, soodanigh datter eenige prauwtjes slieten, en eer in 't water met swemmen mosten behelpen, des hoope die moordenaers sulcx niet weder sullen beginnen. Jedennoch hebbe de Chaloup met noch 2. man 2. snaphanen 2. pistolen 6. hant granaten 2. vuerpotten en 2. corte piecken boven voorige geweer gesterckt met expres ordre dat nu voortaen met 2. man sullen behoorlijcke wachten, sullende dan bequaem wesen, met hulp van haer geschut tegens 100 Javanen de Chaloup te bewaren.—

Dit ongeluck hebbe door Marmagattij den Sabandaer Wierat Makra laten aenseggen, doch kreegh geen antwoort, seggende bij Marmagattij dat Wierat Makra op sijn aenclaght stil swegh en op 't jonghst seijde hij en kan niet wel gaen, die mij ongelijck doen, soo dat niet dat boose menschen gelaten [illegible] beswijlen [illegible], maer hij niemant gaet datter niet hem niet lange duren sal dat van herten wensche.—

Bruyningh

Brengende deselve vorders den Chinees Giancko met de schoonzoon vanden Sabandaer te gnissicke, dewelcke nemen aen om te bewijsen dat sijn swager d' Siembo meer geld aen sijn schoonvader ten aghteren is, als d' E. Comp.s pretentie belanght, derhalven ootmoedighlijck versocht werde U Ed.e die somma van 900 R.ael van d' gemelte d' Siembo geeyst te doen worden, op dat d' E. Comp.e geen schade comen te lijden, desen Chinees Cianko heeft verhaelt dat in 10 dagen, wederom een brieff vanden Pangerangh Adepatty na Sourabaya geschreven is, dat den coninck in beraet stelde nemen om d' nije voor den houdt vercochten, rijs en houdt op dese tijt vallende, te geven ende andere coopmanschappen tot pardon te doen betaelen, waer van noch geen uijtspraek was gedaen, gelijck hem oock den gemelte Chinees gelieven te doen uijtvragen, doch willen verhopen sulcx te effect sal nemen want d' E. Comp.e in dese gelegentheijt daer aen veel gelegen is. —

Met groot verwonderinge is den tijdinge van t' ongenae soo datelijck van Costy in de Logie comen te verschijnen, mede brengende een copia publicatie brieff van haer Ko. Ma.tie door d' Ed.e Heer generael Joan Maetsuijcker geschreven, waer uijt met droeffheijt hebbe gelesen hoe dat van Englandt (niet tegenstaende haer voor heen gedaene solemnele proclamatien van een eeuwige continuele oprechte en onverbreekelijcke vrede en vrundschap met de Vereenighde Nederlanden) met de Fransche natie haer over onse vijanden tegen onse vrije staet der Nederlanden in de handt genomen hebben, daer mede de Engelsche buijten twijffel te meer haer trouw soo godtloos voor de gantsche werelt schandelijck hebben verbroken, van godt almachtigh lightelijck een swaere plaghe als voorheen, op haer landt en regeringe sullen brengen, en de vrije Nederlanden die tot soo veel bloetstortinge gedwongen werden, door den almogenden voorsienigheijt des alregeerders met loffelijcke victorie als voorheen sullen becroont werden daer over sijn heijligen name van herten gebeden zij, —

nij

Wy hebben dan den, desen publicatie brieven, aende opperhooffden van 't Jaght Coutchijn met recommendatie van een eenmaendelijcke voorsightigheyt bij des contra van onse vyanden onderhandighe, behoudende noghden ditto om bij voorval daer mede gedient werden, Hiermede Edle Achtb: Heeren, uwer Ed: seer verpleighte en onderdanige getrouwe dienaer was geteekent Jacobus Couper ter zyde stonde int Nederlants Comptoir Japara adij 12en novembr. ao 1672.

Lambij

No. 1

Jambij

183 Missive vanden Coopman dirck de haes, onde den Raedt aen haer Ed:e van dato 12 Maert 1672:

188 Idem als vooren van dato 27 Aug:o 1672

200 Missive als vooren van dato 19 September 1672

204 briefien vanden Coopman dirck de haes, aen haer Ed:e van dato 26 September 1672

Batavia Jambij

Aende hoogh Edl. heer Joan Maetsuijcker gouvern.r generael en d' Ed. heeren raden van india.—

ontfangen den 21e maert pr. Jonck Haerlem

Hoogh Edle. Achtbaere, manhafte groot achtbare, wel wijse, voorsienige gemeendische, en seer seer discrete heeren

Onse wel gebiedende heeren.

ons laetste schrijvens aen uEd. is geweest de dato 3e Januarij
naer Malacken pr. fluijt Schepie d' Vliegh welckers copia
hier nevens gaet en daer wij ons, omt cort te sijn, refererende
aengedragen, d' lading daer voor afgescheept bestaende —
in 19763 cattijs swarte peper ter montant van ƒ 21521: 9: 1
sijnde gewoogden hebben cunnen innemen, bij 300 welcke de —
opperhoofden, d' ingenome ballast van 29: lasten, op —
minder getal gereduceert hadden. Sints do. bodem al 1810:
van hier een quantiteijt van 11100 cattijs na coo tij Soeda
daermede op weeg na niet volladen was, bestaet althier —
Selven bestaet in 31819 cattijs do. grain, welcke nogh
met 99993 cattijs d' novo gesuppleert hebben, en alle d' bhuir
man op d' jonck Haerlem pertinent op de lasts toegenoegen
en bij hem ontfangen is bedragende dan t supplement een
Somma van ƒ 15611: 19. 2: niet twijffelende off d' lading
van beijde bodems sal aldaer wel comen te respondeeren
dat ons te sijner tijt aengenaem sal wesen te verstaen. In —
onse packhuijsen legt nog gereet een getal van 15029 c.
peper, welcke tegens ultimo maij aenstaende wijsen —
tot vierduijsent picols sal gegroeit wesen. waertoe wij —
versoecken dat uHooghEdle: ons een bequamen bodem tot de
voorgaende gelieven toe te schicken en waermede wij ooc
mooremonde versoecken dat tot sterck van den handel, onse
nevens gaende petitie pr. memorie mogen voldaen werden
om alsoo d' gelegentheijt van dien voort te comen doghe
manquement vant geene, dat ons geen andere in plaets

Verte

Aen den hoogh Edl.e heer Joan maetsuijcker
gouvern.r generael en d' Edle heeren
raden van india. —

Ontfangen den 21e maert p.r
de Jonck Barlaem

Hoogh Edle, erentfeste, manhafte groot
achtbare, wel wijse, voorsienige
gemeenduijde, en seer seer discreete heeren

Onse wel gebiedende heeren.

ons laetste schrijvens aen u Edle is geweest de dato 3e Januarij
naestleden p.r fluijt Schepie d' welcke welckers copia
hier nevens gaet en daer wij ons, om kort te sijn, eerbiedentel.e
aengedragen, d' lading daer voor afgescheept bestaende
in 19563 cattijs swarte peper ter montant van f 2529: 9: 1
sijnde genoegd.e hebben cunnen innemen, bij 500 welcke de
opperhoofden, d' ingenome ballast van 29: lasten, op
minder getal gereduceert hadden sulcx d.o boden al 1810:
van hier een quantiteijt van 12100 cattijs na voor bij Poode
daermede op weeg na niet volladen was bestaet althier
selven bestaet in 31529 cattijs d.o grain, welcke nogh
met 9993 c.ts de novo gesuppleert hebben, en alle d' 's fluijts
maer op d' jonck Barlaem pertinent ex de lasts toegenoegen
en bij hem ontfangen is bedragende dan t' suppl.t den
somma van f 15621: 19: 2: niet twijffelende off d' lading
van beijde bodems sal aldaer wel comen te responderen
dat ons te sijnen tijt aengenaem sal wesen te verstaen. In
onse packhuijsen legt nogh gereet een getal van 15029 c.
peper, welcke tegens ultimo maij aenstaende wijs
tot ruim duijsent picols sal vergroot wesen. waertoe wij
versoecken dat u hoogh Edle: ons een bequaem bodem tot de
voorgoeden gelieven toe te schicken en waermede wij ooc
eerbiedentel.e versoecken dat tot vervolg van den handel, onse
nevens gaende petitie promptel.e mogen voldaen werden
om alsoo d' gelegentheijt van dien voort te comen dogh te
manquement vant geene, dat ons geen andere in plaets

wede

veel min vondigen als d' Visser uijtwijst, toegeschiet en
wert, sprits het stilleggen van dien niet anders als
schade voorde Camp is. te meer wij ons de Visschen altijt met
goet geslag na datter hier te [illegible] is formeeren. ~~toe suffisant~~
~~dat er [illegible] te formeeren~~. toe suffisant dat d' jonque
Japara en Carlom oocq mogen sijn, soo souden de dochtes
door deselffs geoorde Coopagie, daer in d' Cederingh onder=
worden sijn, en waerom wij dan niet deser schulden dat
deselve ons met de commende schip mogen toegebragt
worden.,

d' lading p.r de vligt bekomen heeft wel gecorrespondeert
opgepte d' twee packen fijne gebl:en moris waer van 't eene
gebleijcqnat, en t'ander navenvolgen No. 1123 maer achten=
tagtig, in plaets van 100 p.s ingehouden heeft, gelijcq sulcx
bij nevens gaende attestatie volcomentl. werdt bewesen
sulcx dat wij 't gemanqueerde soecken te voet commende [illegible],
daer aen belast hebben.,

d' engelse vrunden hebben niet lange laeten te bedden d' satisffactie
in aº al passado niet meer dan 83 packen meest gebl: gingas
bijwart, en salempoiris, van Cantam becomen en daeren
tegen weder 3600 fotas, niquanias, en nog ander sortering
ongewilde dochten, daermede weder den waerts affgescheept.
sulcx dat haer voorgegaene roep van groot onsetts seer
sober uijtgevallen is. waerom sij dan totals nog onvermogent
sijn 't minste op de aenstaende gewas uijt te setten, alsoo
met gesijde sortering, sonder d' andere, geen coopman
getrocken kan worden. Invoegen datse beloeut dien tijt niet
anders als weijnige peper op d' voorige uijtgesette coopman=
schappen, in betaling ontfangen hebben. en waerom
wij dugten datse niet de naeste antsett, met contanten
om de peper op te coopen, ons sullen inden wegh comen,
om daer door ten minsten een scheeps lading magtigh
te crijgen worden. Sgelijcke gedoente van d(e)s vrunden in
loco doet ons all breijde wonderlijcken gedagten hebben,
kunnende niet wel bevroeden op wat voet sij deser
regeringe tegens mons.r crivocq soo als tot deperderinge
van d' vligh afvarende, en haer gepercheert mr wart.

omtrent

ontrent drie mijlen van de Koala bij quam. dewijlen
nu oorlogh met haer magt op 't lijff te comen, 't geene bij
ingetogen zijnde alsoo het vroeg ind voormiddag was, met
hoge woorden bevestigde, en sonderde sulcx eendlijcq om
daer door alle haere oude uijtstaende schulden met strictheijt
en bedreijgen dese luijden aff, en tot d' betaling te dwingen
daer zij, volgens vorig aengegaen contract, sulcx alsoo
weijnig als wij op die off andere maniere, haer vermogens
zijn toe 't persuaderen. tot het opbreken van hier sprekende
om een haverstroo! suijt op maken van haer gants benodigde
packhuijsen en d' pure inverdering der schulden, sonder te
negotieeren. Smits bij ons seer genoegh van Cantam hebbe
cunne, en nogh bekomen! en haer doorgaende [illegible]
en impertinentheden tegens dese luijden daer van ons
dagelijcx # genoegh voorcomt. door ons gevoelen, dat zij alle iets van
merite tegens Sambij voor hebben, en niet weet, off d' ed.
compste der francen judia, ten respecte der maacht,
schappije en confederatie met d' croon van portugael gesegt,
dat 't fondament ~~[illegible]~~ op ceijlon meijnen t' ontrecken
die vrinden mede aen die snoer niet geschakelt zijn, d'aff
gunt op de zegeningen van onsen staet, en d' E. comp.
weten wij sedert haer op scherpste inde ogen geblinkt
en daerom sonder dese als vaer vreckes ter plaetse daer
wij met haer in regerie sitten, gelijcq oocq hier haest sullen
wel cunnen opmaecken, om bij een quade uitslagh dat godt
verhoede, te gelijck ons op den hals te comen en vijanden
selffs meester van de baer kragen te worden dogh
't een en 't ander sal ons den tijt wijser maken.,

Pangeran d' patij is op d' gerugten van 't opkomen der johorse
armade, door die van palimbang gewoordeert, in loco op
is [illegible] passado weder te comen., — weijls dat zijn hoogh
wanneer alles in stilte soude gebragt worden, weder
derwaerts moste gaen om sijn vrouwe te halen. sulcx
dat zijn hoogh.te op uhoogh.ds missive als nu rescribeert
d' schenckagie daer bij gevoeght gaet hierneven, en
bestaet in 9: 1 tg: olipants tanden, den 't hinkman
ter hant gestelt gesien d' sultan hadde heen gaen

wedde

wedder derwaerts gesticht, en om de ~~[doorgehaald]~~ haestige moedigen, sijn
mede gaen selffs gepresenteert, op dat alsoo die Regeringh
genoegh gedaen, en alle apparente onlusten mogten voorge-
komen werden. dogh vrugteloos, en sonder't sijn onwil
principalijcq dat nodighlijcq alhier wiert gesocht om d' draeg-
tende vijant met meerder magt en des te grooter ontsagh
ontrent sijn onderdanen te connen wedder staen. Voorkomende
absoluijt alle contrarie redenen die daer tegens, als
niet nodigh achtende, ingebragt werden. omdan d' sekerh[ei]t
van svijants opcomste te hebben, is den vorst Langpassire
met ses gewapende vaertuijgen op 1en december g'ordonneert
sulcx ontrent 't eijlant Linga te gaen, stonden alwaer
radja moeda met een goet getal vaertuijgen volgens flogger-
van onpartijde handelaars sig souden onthouden en d' rest
der armade inwagtende. dogh sulcx niet bevindende, tragten
eenige der eijlanders met straffing hier te brengen, om door
practicable middelen d' waerh[ei]t van dien haer aff te persen: op
dat sulcx ondoor sijnde d' valse geruchte verspreijdingen, die in
alle een groote maent hier geroert sijn, voorts te houden off
niet weder te langeren. te meer vragten nade malacse advijsen
dese regeringe lang vallende, schijnt of haer, als off d' portugijs
in hoogh ed: mediatie verworpen hebben, te meer dese stil
sittende, d' vijant van haer schepen en gewelt nogh niet op en
houden dragende langer geen minste respect aende dienaers
en wooninge vand' E. Comp[agni]e: welcke sij d' voornaemste
hoofden der 36: vaertuijgen sijn genaemt Intie jugroes, Sriat,
Sing, Sindarwan, Langbowana, en Langada, op 10en Januarij
Lasbladen, gehelijcq met de wercken van assagaijen, hacken en
Spiessen, ontcampeneert hebben sijnde d' 10en door onse
Sarang gesloten soo mans vrouwen als kinderen die daer
inte lande waert van agteren geslingt en haer slegt hadden
voorts houdert [illegible] contant gelost en gesalveert die d' sultan
als van hem dependerende wilden Sgoet hebt en son waer
sulcx was geschiet sij souden kruijs met [illegible], daerse
rontom mede becingelt stonden ind' brant geset hebben.
drie van s. E. Comp[agnie]s slaven die met den handel aent sluijt-
schepjen d' vlight genoodt waren, omt selve [illegible]
canael uijt te loopen, ende wat met haer vaertuijgh
d' handel in wagtende waeren mede van haer aengepacten

wedt

6

wel gemunieert sterckten, die gesegde Batang na lang op-
soecken eyndelijck vindende met groote moeyte weder kregen
welck innemen en nog maer een blaff int pachthuijs vindende,
soo sachten wel dat gesegde vluchtelingen, gelijck gesegt de
poorten open vindende, off liggende selffs geevacueert daer
in geweest waren, alsoo d' verbaestheijt van svijants aencom-
sten ende in plaets van op de Ruijs te passen liggende voor
de mond rivier sal gepeest hebben te gaen. nog al goet sijnde dat
de Batang te gelijck met d' vijant aende Logie quam want
anders soude d' gs: woonh: coppen gevanckelijck weg gevoert
sijn geworden. en tot alle geluck waren onse ontlaende soldaten
volgens gegeven ordre d' groote helft vand' rivier opwaerts
g'advanceert anders hadden d' E. Comp.e nog meerder schade
als dat de Ruijs subject geworden terwijle voor haer d'
bodding sodanige souden hebben mallen doen. die gaeten
dan voorts opwaerts advancerende, sijn weder d' quala Nion
uijt en in zee getrocken, en onderweg een goede partije aende
visschers verbrandt, mede nog geschept langpassiere ende
g'ordonneert geworden sijnde om dat gedoente aend' quala te
gaen schouwen, is buijten ordre soo men ons berigt, ontrent
bedragin ten hooft uijtgeroeijt en vandaer in weijnig dagen
met 15 gevangens weder herwaerts gekeert 'tgeene
d'ooch als, dat vande kant, bij ons wesen, staende d'
stilstant van wapenen buijten die kant gesprongen
en uijtgevegt is alles is hier wel en tot een goede defensie
vaerdigh sullende de vijant alse maer durven wagen, na
ogen schijn dapper koont stooten om een niet jnde van't
weerck der vrede off mediatie te hebben, schoon ende Sultan
E.: d' naesten een absoluijt antwoort van u hooght: en
waer na sig dan sall cunnen reguleren want anders en
met dus te wagten en stil te sitten, hem geen beloonde
schade vand' vijant aengedaen wort van welckers wegen ick
hem niet anders als u hoogedd: groot respect onthout.,

Soodanig d' ende jambise schrijven, welcke weijnig gevolgt
d' sluijtende obligatie, tot laste vanden Sultan mede
negotie bedrijft hebben affgest: met haer obligatie, dits
wen gelieven u hoogedd: uijt de nevensgaende lijst te ontlee-

te

te beoogen, ende wijle daer van onses oordeels wel deels —
een genereerde vereffening dient gedaen te worden soo stellen
dat in hoogedl: ons p.r d'naeste bewegen absolute ordre
gelieve te geven, off die ingevolge d' lijste soodanigh
met er genereert sullen worden off niet. d'redenen van
't groote different vand' Sultans eigen debta, kunnen —
wij niet uijtvinden, wat moeijten met der door stellen ~~van~~
der papieren daer om gedaen hebben. een hondert en veertig
rd. sijnder nogh na beswijnen van ons d' laetste, in minde-
ring van dien afgelegt, en sal met d' continuelle vais —
rijants opcompst en den oorlog, daer op verder niet betaelt
werden alsoo ijders de boir daer toe aen te wenden, niet
hier te blijven, gehindert wert wij blijven egter na veel
wetens en 't voorhouden vande apparente swarigheden, —
bij soo verre daerin niet voorsagen d' Sultan soo verre gebragt
dat sijn hoogh.t een accomodement heeft gepratiseert waer
bij alle de Jambijse ingesetenen hooft voor hooft, soo veel
sullen gelast werden te contribueren, waer door en 't bedragh
van ider duijsent stuer boomen, geschat op 1 rd. d' genereerde schultsat
tonnig ~~sullen~~ betaelt worden: 't geene dient maer een rd.= souden betaelt
de costen ende 't stadt sijnde al opgenomen en voor een tijt
gelden d' hoofden van alle de dorpen tot d' uijterste limiten
van Jambij na boven per expresse geordonneert af te comen
om door haer d' pertinentheijt van dien mede te weten en alsoo
d' resolutie voortganck te doen nemen. wat vrugt uijt die
voornemen spruijten sal, leert ons den volgende tijt, en wij —
sullen doorgaens alles daertoe contribueren dat maer
practicabel is, evenwel sustineren wij dat er geen effect
sall nemen voor en al eer 't beloofde schepie haer hoogh.e
brengt sij op dat als dan met grooter nadruck geperst worde
't gesonde middel in 'twerck te stellen, 't geen mede maer
een tijt te volbrengen is bij welcken voortaal wij dan voorts
trachten sullen doen dat de debta van pangeran de patty all
mede afgeleijt wert smits buiten sulcq off diergelijcq —
middel, sijn hoogh.t al mede tot d' betaling niet wel sall
te disponeren sijn als cunnende met sijn kellen en andere —
vrindelen die doorgaens al verder en verder sijt sijn betaelt
pas d' schaeftigheijt ~~[illegible]~~ stoppen gelijcke wij erlanghs op selve

Mardin

materie en 't aenmanen van dien sijn hoogh:t wel wonder
hebben voorgestelt, als wanneer d' betaling sijner
achterstal beloofde te sullen laten geschieden, soodra
d' Johorse differenten tusschen en dien oorlog geslist souden
zijn. /

Terwijle kwaij damang soire negara in meest ingemelde
oorlog door d' Sultan gebruijckt wert en wij dierhalven
hem al mede te vrint dienen te houden. soo stellen mits
desen verbiedinge dat doch wegens d' ergeleden schade geduure
westcust een eenige accommandatie, tot stijgeringh van
dien mogte gedaen werden alsoo ind' hoogedl: sulcx aen sijn
E. bij missive de dato 21 maert a° 1663. en die hij dienvolgen,
de aen ons heeft getoont belooft hebben gelijck d' Copia
daervan hier nevens gaende, uijtwijst. hebbende hij
damang ons hoogh gestelt dat eenen pongedlae kitchill
tot padang en modara batoe, pongedlae tot passaman op
d' westcust, ten tijde d' saecke voorden achtbaren raet van
Justitie des casteels tot Batavia diende als daer ontrent
d' E: heer Laurens pitte, getuijgenis hadden gegeven,
dat waerlijcq d' goederen uijt sijn Damangs vaertuijgh
door die vant jagt d' Zeehondt geligt en selffs met de d'
deling oocq eenen portie daervan gehat ~~heeft~~ hebben,
welcke sijn E. segt, eenwel wijst, echter als onpartijdige
luijden sijnde, haer getuijgenis bij sijnen voordeel behoorde
geconsidereert te werden te strecken. hoedanigh ind' hoogedl:
dit stellen sullen gelieven te dirigeeren, draegen wij Ued. den
naerder te vernemen. /

D' lijste wegens 't aengehoorde vaertuijgh en goederen
van d' capiteijn der maldijvers tot cochin en vandaer E. hier
tot palingbang staat hebben wij tot als nog niet bekomen
en waerom oocq die actie alhier niet hebben connen poursuiveren
dat van d' vaertuijgh van anachoda naijang voor ontrent
2 jaren geleden ontrent Indragirij aengetast, daervan
hebben wij tot nog geen restitutie konnen bekomen,
alsoo den nitvoerder van dien, Singa carij genaemt in landt
al sijn armoedigen, te gelijcq met dat van onse slaven,
uijt et pakhuijs gevonden waer van hier voorens is

Stadt

Stadt. door d' Johorit gebiedt ontnomen is, egter heeft
gesegde koningh daarvan ons belooft door d'een off d'ander
middel satisfactie te doen. ——

Voor d' Johoorse Regering isser een expresse na d' mataram
in 8ber a.o passado afgesondigt met eenige Javaense welkers
vaertuijgh door d' Jambijse rovers gespolieert sijn. waermede
sij dan haer sake soo in en daer in dier voegen mede geplegt
meijnen 's Rijxaerden en 't geheele deser landen met een clacht
op den hals te werpen. om de waerheijt van dien te onder-
staen isser eenen antje praaija expresselijk afgesondigt,
welcke op 9. deser alsoo dese rhede door de stercke N.O: wint
niet conde beseijlen, palingbang ingelopen en van daer —
overlant hier aengekomen is, die ons al mede na d' waerheijt
van dien persoonelijk gevraegt heeft, dogh d'een en d'ander voor
bij gaende om dat er maer van hooren seggen is, met andere
geantwoort, als dat d' Johorir op p.o 8ber passato in ons aen-
sien een Javaens vaertuijgh van voor d'Engels packhuys —
met geweldt in zee gesleept hebben, hoedanigh daermede
gehandelt is, weten we niet, alsoo des anderen daegs morgen
deselve in see niet hebben vernomen die dese anderen van haere
handelaers sijn door d'onse aen d' zeehaven voor d' Johorit
beschut, en gesalveert hier boven gekomen. sulcx dat de-
bode binnen weijnigh dagen weder van hier overlant na
palingbang, en van daer voorts na de cust van java te —
verreijsen staet. schriftelijcq geeijschte slegt hij van ons
hebbende waerom wij hem off die daer gelegen is, aen —
u Ed. hoogh Ed: hebben gerenvoijeert, alsoo dieshalven van hij
tot tijt u hoogh Ed: na waerheijt pertinent bericht ~~sal~~ —
gedaen is. en soo sulcx ons mogte geordineert werden, dat
als dan, en niet eerder bekent sende derwaerts bestaen. ——

D' persoonen van Albert Jansen vande Vader ondertimmerman
daer voor a.o 1668: met bijnens boecke en f 29:, Joris Andries
Schrijnder van Groningen boss.r 1669: p.r 't wapen van —
Middelb.g met f 12 p.r maent, int landt gekomen, Steckens
uijt deser seer onbiedigh Smits haer staenden tijt —
is geexpireert, dat u Ed. hoogh Ed: d' selve in qualiteijt en —

gagie

gagie, en d'andere absoluijt met d'qualiteijt van kompstoor waer voor hij den tijt van drie Jaren sijn dienst verbonden heeft, aldus Hansen, tot ons volcomen genoegen wel heeft waergenomen, met soodanigen verbetering van gagie gelieven te begunstigen, als die qualiteijt door uhoogedle sal g'oordeelt werden te meriteren, 't geen wij dan mede in den vorigen voor haer van uhoogedle: recommanderen.

d'Sultan heeft ons voor schrijven aen uhd. hoogedl: sorge om pr. den naesten met nagelen, foelie, en rosen, van ontrent dertig ca. tot hooge g'accommodeert te werden. en pangeran de pattij om drie paren ordinaire pistolen tot sijn eijgen gebruijck 't geen wij dan ingevolge van dien verhoopen dat voldaen mogte werden.

Tusschen dus verre geschr: leggende hebben wij d'voortgangh van dien en 't stuck van d'vorts afgebroken Joncq nog drie dagen opgehouden. en inde tijt met veele redenen en swaere verhandelingen toeleg van 't voorgemelte accomodement tot betaling der oude schulden, soo verde gebragt, en met behulp van kiaij Damang soiria tegara door gedrongen dat ons gisteren avont met te doncker, daer van wegens en uijt d'naem van de Sultan, expresse en volcomen toesegging gedaen is 't geen ijder der onderdanen desen morgen bij openbare beckenslag gelast is op te brengen, en onder de naem om voorts comen, alle onlusten ongemacken, en destructie van 't Rijcq en desselfs regeerders die bij et ringe houden deser Resolutie daer uijt ligtelijck souden hebben connen resulteren daer in 'tegendeel ijder met rust en vrede sijn gelegentheijt voorts sal mogen vrijen vrank besitten bestaende dese contributie op 't geheele bantamse rijcq niet mede als een rl. voor ijder hooft, soo wel d'vrije als haer lijffeijgenen, exempto d'ongehuwde, welcke met een halve rl. connen volstaen. Ieder een sal sulcx gehouden wesen aen die geene te brengen daer se aen desponderen, te weten, die van d'geslagte van d'Sultan aen d'daer toe gestelde en die van pangeran de pattij mede desgelijcks, alsoo d'beckenslagh uijt d'naem van beijde hoogh=gedachte

Hier

hier uyt gelieven U hoogeds:t eens te besluyten off Jambi
trans niet geheel Sarme is sulcks buyten die extraordinaris
middel sonnogelyck is dat de E. comp.e voorenmelde aen
haer quarano souden komen en waer wy inden beginne en
voorderstens nyt [illegible] inden minne gedaen —
hebben dat d'Sultan die tot sijner laste genomen heeft
buyten twyffel alle troublen maer een vergeefs verdriet
souden geweest zijn. In voegen dat wy niet desen recommendeeren
hebben dat het beloofde schip hoe eer hoe beter, vaerdigh
zijnde, d'Sultan mogte toegesonden werden dewijl d' —
betaling niet in cooten niet tegenstaende d'lange —
bedongen tijt, te geschieden staet waer in, nog den betamende
schenckagie bygevoegt, om dese hooghedes wat te gemoet
te comen en te tonen dat er uhooghedens wel heeft bevallen
't soude wel wat tegenader voor d'E. Comp.e vallen, maer —
d'gewillight: tot alles soude daer doch in onderhoudingh —
van vrundschap gelden opgewoeckert en voortaen onderhouden
werden hiermede etc: onderstont en was geteekent die
de hadt, en [illegible] ter syden stont Jambi in
't Comptoir den 12 Maert A.o 1652.

Batavia

Aen den Hoogh Ed.le Heer Joan Maatsuijcker
Gouverneur generael, en d' Ed.le Heeren
Raden van India.

Hoogh Ed.le Erentfeste, Manhafte,
Grootachtbare, welwijse, voor„
sienige, geerdeerde en seer discrete
Heeren

Ons welgebiedende Heeren

Met 't behouden aenlanden van d' fluijt de vlieg, d' Joncken
n: Japara, en Haerlem, mitsgaders 't retourschip 't Sticht
uijtrecht, op 30: Julij p.o en d' twee laeste bodems 17: deser
maent, is ons wel toegebracht u Hoogh Ed.le missiven de
datos 19: en 24:e Julij, 3: en 7: deser, welcke alle met de
bijlagen d' accoorde sijn geweest; waer op wij dan ver„
volgens antwoordende aenvanckelijck seggen ——

Dat de 347683 cattis netto gewicht swarte peper met de
bodems de vlieg, Joncken Japara, en Haerlem, tot ~~hier~~ Costi
aengebragt, en waer op door den anderen ruijm twee per
cento onderwicht is gevallen, wij niet connen begrijpen
anders veroorsaeckt te sijn, als door d' sorgeloosheijt der
stuirluijden op d' joncken, welcke costi ter rhede gecomen
sijnde, soo veel met haer desbauches aen lant te doen hebben
dat qualijck daer eens nae omkijcken, en waer door
uijt Japara, de open ruijm sijnde, door d' Matrosen niet
weijnigh 't soeck gebracht wert; off dat vande vlieg of
diergelijcke voet niet sij geschiet, twijffelen wij al hart,
dewijle de lading, na gissingh overgescheept, d' ontrouwe

gasten

gaerts werden sont om daernae de hande te slaen en haer te vergrijpen, vermits wij uEdele̅ verseeckeren dat op 't uijtwegen van ditto grain als d'ontfangens, een goet regiaert genomen, en daer in conscientieuselijck gegaen wert, 't gene wij oock altijt soo obserueren sullen.

Men is gants niet wel gerust dat 't jegenwoordige ontsetten van contanten en cleeden, soo laet ons toegeschickt is, de=wijle des halven niet vermogens zijn geweest om d'ordi=naris fiedingh in te volgen, en onder tusschen is ons door d'Engelse een quantiteijt van ontrent twaelff hondert picols voor contant tegens 3; 3¼; en 3½ Rᵃˢ ingekocht, uijt de wijcq gezet, daer wij anders d'coopluijden op d'een off d'ander manier 't onswaerts souden gedisponeert en ditto vrunden sulcx ontrocken hebben. 't gene dan 't voornoemde van haer insameling is, want buijten de 1412 picols en ettelijcke cattis swarte peper, die sij voor eenige dagen voor haer schepje den egel hebben affgescheept, isser pas met d'witte ditto noch 8. à 9. hondert picols in haer packhuijsen.

twee haren winckeliers, die mede d'voornaamste der jambier coopluijden zijn, en beijde in een saijsoen wel vijff duijsent picols [illegible] cunnen leveren; hebben wij voor twee maenden verneemen, van haer volcomentelijck op onse zijde getrocken en gedisponeert, mits datse mede d'voor=recht van ½ Rᵃ per 't picol, gelijck door de vrunden altijt gedaen is, van d'E: comp: genieten sullen. Om welcke te doen delogeren wij seven stucx pedacken van Orangkaija Chinte bevorste d'logie op onse gront staende, hebben gekocht voor een somma van vierhondert en

twintigh

twintigh 2e. D' principaelste coopman Kiumebe Sini=
donta met sijn schoonsoon Suid Japon, is door d'Engelse
vrunde met d'aencomste van haer opgemelde scheepje,
om hem aen haer sijde te trecken en alle sijn mercke=
lijcke quantiteijt peper in handen te krijgen, en
waer toe hij d' Sultan selfs opgemaeckt hebbe, vijff
Ra pr 't picol peper aengepresenteert, te betalen de helft
met contant gelt, en d'ander helft in cleeden tot vrij
leegen prijs als die door andere negotianten betaelt werde.
Wij van ter sijden dese snuff in d' neus krijgende, hebben
na veele voorstellinge, en onderanderen d'ongelijckheijt
en altijt in voorraet hebbende cleeden, tegens geen kant,
eijndelijck haer voorneme gestut en hem op onse sijde
gehouden, mits d' picol peper tegens 4¾ Rs in cleeden,
met vermindering van prijs of eenige derselven, te betalen,
en daer en boven 5 hondert picols uijt sijn voorjarige
leverantie met contant gelt à drie en drie quart Ra=
't conto cattis, de wijle hij, noch niemant, sonder gelt.
't welck, soo wel in d' op coop van ditto grain, als om
gelden daer toe dienende, vermogens sijn uijt te voeren.
ten ware men gedooghde dater al dese en geen d' peper
verieden, waer door dan onse mede competiteurs al we=
der souden gestijft werden. Hadden wij dan, als gesegt,
ons ontset in maijo passato mogen hebben, soo souden wij
voor de dagelijcxe verwachtende saijsoens peper, hem
soo veel hebben kunnen bieden, dat die tijt en gesijde
verhoging daer mede uijtgewonnen was geweest. gelijck
aen

an alle de coopluijde, of 't offerhoofts eijgen risico, ingevolge UHoogEd:e ordre, doorgaans tot een somme van 50: à 60: duijsent R:s jaerlijcx evenwel is gefineert geweest, waerinne hij Sindouta cumsocis, 't sijne voor medio April al afgeleegt hadde, en door manquement van cleede alsoo 't sedert Majo tot heden niet meer als 4 sorteringe, wel verstaende, die tot den peperhandel dienen, als gebleeckte gindes lijnwaat, en ditto salampoeris, bruijn blauwe betthillis d'40. astas en ijlle gebleeckte chiavonijs, in voorraat bij d' packhuijsen hebben gehadt, waermede hem onvermogens waren gaende te houden, te meer met contante 't selve te vervolgen absolutelijck tegen U Hoog Ed:len welgegeven ordre strijt. voor den tijt van twee jaren hebben wij gemelde Sindouta cumcosis dan vast gesteer, sonder dat in gemelde tijt met d'engelse sal vermogen te negotieren, dat hij sekerlijk, ooch soodanig nae come sal. Gemelde drie gevrochte coopluijden met d'orangkaijas Chinte Chilibaron, en kijaij Maas poetoe, sijn dan jegenwoordig d'voornaemste negotianten in loco, die alle geheel van ons dependeren, buijten noch weijnige brinasers en d'winckeliers. sulcx dat d'engelse, als ijder sijn debita an haer betaelt, na't jegenwoordige gewas, weijnig meer in't toecomende staen machtig te worden; 't gene dan so die voet voorts in esse gehouden werdende, kunnen wij niet geloven dat sij haere factorie, om een sober getal van peper te duijtsten te bemachtigen, in loco onderhouden sullen, principa-

lijck

lijcke alsmede alles observeert om haer allenthalven dwars inde weg te leggen.

Om de quantiteijt van 10 à 12: duijsent picols peper dan jaerlijcx altijdt machtigh te werden, soo moet 'er door-gaens om 't werck levendigh te houden dubbelt capitael aen d' coopluijden geschoten werden, 't geen op 't minste ses-tigh duijsent Rsd:s importeert, waer van u Hoog Ed:len bekend dat d' minste risico niet te lijden is, alsoo 't onder waere coopluijden, en die van haer eijgen capitael wel halff soo veel van vermogen zijn, uijtgeset wert, te meer bij daer van haer geheele professie en gedaente maecken, jmmers niet meer als de gekenste mensch in straf van den handel onderhavich is. wij versekeren u Hoog: Ed:e dat niet tegenstaende ons d' handen tot 't geven, bij u Hoog Ed:e mis-sive de dato 19:e Julij voormelt, wat nauwer gemaeckt is, egter de schuldige voorsorge sodanig voorts int geven sullen observeren, als wij, staende ons bewint in loco tot eijgen risico gedaen hebben, 't geen ons volcomentelijck gelieven toe te vertrouwen, en waerom dan p:r d' naeste speciale ordre op dit subject van u Hoog Ed:e sullen te gemoet sien.

Ondertusschen kunnen wij niet nalaten met 't schuldige respect u Hoog Ed:e voor te dragen wat swarigheden d' E: comp:dens negotie onderhavig soude wesen, bij soo verre den handel soo wel in loco als op andere plaetsen, daer mede compe-titeurs zijn, door 't opperhooft tot sijn eijgen laste, te-werden de geeningen, achtervolgt wierde, namentl:, dat — met die bepalinge geduijrent ijmants continuatie, —

dus —

dus uijtgeset zijnde, bij't vertreck vande selve 't onmo=
gel: soude wesen d' betaling van d' negotianten selfs of wel
en strong te innen en ontfangen, dewijl sij, 't soo wel als
wij al haer doen, niet vruchteloos in huijs comen souden,
maer al mede op die selfde voet als d' sober planters
genootsaeckt zijn uijtte setten. soo soude dan d' ver=
strecker genootsaeckt wesen, wilde hij sig buijten schade
houden, voor sijn weg gaen te versorgen. d' coopluijden dan
haer geport zijnde en bij haer reputatie en goede naam
willende blijven, souden d' mede competiteurs tot formering
van soo een groot capitael moeten aensoecken, die sulcx
dan, als een geluck uijt den hemel haer toegeschickt, ten
eersten gereet souden wesen om na alle mogelijckheijt te
voldoen. waerdoor, en d' spijt die d' coopluijden moeten hebben
becomen, d' geheele handel d' Comp.ie ontrocken soude
zijn en blijven, voornamentl: soo den vervanger een persoon
is die sich s' d' comp.ie maxime niet grondig, en deel off
diergel: handel volcomentl: ervaren heeft. want het
niet souden rede en becommering is sloteel diergelijcke din=
gen tot sijn eijgen laste over te nemen, als of 't er waren restanten
bij de packhuijsen bennstonde. Maer dat jmant den ver=
treckende bewesen conde werden of 't er doen van dergelijcke
transport, sulcx als ministers van staat, die meest van
geen betaling weten, off geen vaste en suffisante coop=
luijden op d' tijt van 't er sienen, en dat daerenboven noch
opdoende en haer vermogen in negotie overhaellende, gedaen
te hebben. dat sulcx seggen wij met goet recht den selven
tot

tot laste besoonde gebracht te werden, maer niet 't geene —
alle menschen bij ongelucke onderworpen zijn, dewijle den
coopman met d' grootste voorsichticheijt te gebruijcken,
veeltijts sijn schade en ramp onvermogens is voor te
comen. 't Opperhooft d' Kaas heeft sich met 'et voorge=
seijde, met de sluijven gemoet gereijt, niet gebracht tot
laste off schade van d' E: compe. te behelpen, maer bij voor=
val van afplaatsing, de coopluijden met continuele aen=
maning en waerschouwing immers voor't meeste van't
gesiende bij d' wercke en gereedt te doen houden versorgt,
't geen dan in contant, staven, gout, en silverwercke, —
d'aen d' hant hebbende eerder weder te mogen comen, en
soo voorts, geschieden soude, op dat 't weijnig te cort
comende door die luijden naderhant met seeker lichtelijc
conde verdient werden. Hij hadde oock voorgenomen om
U Hoog Edle. 't selve eens, op ontbaden zijnde, bij rapport
voort te draegen, maer dewijle U Hoog Edle. die onder um
vereijsinte hebben gelieven te verlichten, soo geschiet het
dan nu deser tot U Hoog Edle. speculatie, niet twijffelende
of 't sal nae haer aloude discreet en rechtelijcke humeur
hem ten besten toegepast werden. d'observantie bij hem ge=
bruijckt, kan niet altijt ingevolgt werden, en principalijc
als d' mede competiteurs haer best, tot 'et machtig [
werden, vande coopmanschappen, beginnen op d' hoogste
graet in te spannen, invoegen het te wenschen is dat
op dit stuck penientoire onder hoe vaste te mogen sprin=
gen, door U Hoog Edle. gegeven wierde, en waerom —

wij

wij dan andermael seriueuselijck versoucken.

Bij soo verre met d'engelse haere kleijne vlooten voorts geheelijck, ingevolge U hoog Edle welgegeven order van d' partheije te verkloecken, sullen fruijcten, soo ver- hoopen dat boven onse jegenwoordige eijsch, met een quantiteijt van twaalff à 15: duijsent mexicaense Rs mochte g'accomodeert werden, waermede wij eindelick voor eerst 't werck in sijn volcomen leden te cunnen gaende houden.

Dat d' Johorse regering 't werck der vrede op toeverlaet van d'actie der borgissen, alsnoch soude gaende houden, kunnen wij nu niet meer geloven; Maer wel dat door U hoog Edle bevel expresse van Malacca derwaerts geschickt wer- dende, gelijck bij U hoog Edle missive de dato ulto 9b: ao passo deser regeringe belooft is, nader te laeten geschieden, ten eijnde haer gesanten mede, gelijck van dese kant als doen aengenomen is geweest, te weten bij soo verre die van Johor mede daertoe verstonden; anders waer 't oock onnodich: bij als dan ten minsten daer op haer nader gevoelen, off wel acceptatie, uijtten soude. van deese kant is nae de uijttinge doorgaens gewacht, en wij hebben 't selve op 't becomen der Malacse adviesen per engels- vaertuijgh in April passato op ons schrijven gedaen, sulcx op 't voor bij loopen van 't schip die 't antwoort daer van gelast was hier aente brengen, g'excuseert; en nu met U hoog Edle schrijven, d'onwilligheijt der partheije op voorsz: toeverlaet verdreven en alsoo gaende gehouden.

gehouden. met verbiedigh versoeck dat sulcx, haer Hoog=
Ed^e gelegh comende, nader over Malacca gelieven te laten
effectueren, de wijle de vondering haerer gesanten tot Costi,
(gelijck vooren gesegt, noch niet geschiet is, op dat wij
des te geruster en begour met S: D: comp^e gantschen
ommeslag alhier mogen blijven sitten, en dese ingesetenen
nijmer handen hebben om haerer peper plantagien behoorl^{ck}
tot voortsettinge vanden handel te cultiveren.

d'overgenomen jambise schulden is tot heden 4452 $\frac{7}{8}$
R^a afgeleyt, waer van niet alleen particuliere memorie
houden, maer sulcx in een boucken, wegens d' Sultan
selfs, 't elckens aenteijckene, dat dan weder sijn Hoogl^t=
toegebracht wert, beneffens dat 't et duijdel: in d' Negotie=
boucken, die jegenwoordigh met een overwinst van
ƒ 40259: 6: 5: sijnde 4697: 9: 14: meer als a^o passato
gesloten sijn, g'extendeert wert, op dat niemant d' pre=
ferentie vant betaalde sich en come toe te eijgenen,
en waermede dan alle onrusten genoeg geweert wert.
't hooftgelt bij gommeslagh van ijder gevordert, is geheel:
door de dependenten van Pangeran d' Pattij voldaen, maer
door die vande Sultan niet, om dat et met et neers
gevoordende voorts schijnt in sijn eijgen borsse te willen
tasten, en aen ons een goede somma voor verst, wel
verstaende als hem 't scheepje d' angelier, dat tot heden
noch niet is opgedaagt, sal opgebracht werden, af te
leggen. waer mede hij met den dectmantel van com=
miseratie tot d' arme gemeente, d' sijne, soo veel 'er

schuldig

schuldigh zijn, als accomoderende, d' voirdeels van 200: Rs jaer=
nills uit jaer, sal weten aff te breken. 't contract is voor 't ge=
heel tot laste van sijn Hooghts gemaeckt sonder exclusie van
ijmant. Maer Goona wikara in d' bedongh tijt van ses=
jaeren comende te overlijden, daer voor sal d' Sultan niet —
gehouden zijn te betalen, vermits selfs nijn sevenduijsent
Rs van hem competeert, doch als dan te samen met sijn
Hooghts wegens 't naladtende, pro rato d' pretensie, deelen,
maer naer d' ses jaeren overlijdende, blijft 't geheel of dat 'er
mochte resteren, volcomen tot laste van sijn Hooghts d' schult
van Pangeran d' Pattij is hier voorbedachtelijk uijtgeladten
om dat d' selve, als zijnde regerent coninck, gen Sloop=
onderworpen is, en dit rijck daer voor, soo wel als voor 't
andere, schuldigh blijft en aengesproken moet werden.
te meer dat sulcx doenmaels geweest zijnde, wel grotelijcx
tot bevordering van 't contract, als niet vertrouwende,
soude gemaeckt hebben, en dit is dan d' prine substantie
van 't contract:

D' saeck van Kjaij damang Sonnia Negara, daer van heb=
ben wij sijn Ed: niet anders aengedient, als dat U Hoogedd=
met d' eerste occasie die papieren souden nasien en daer
op 't zijner tijt antwoorden, in hoop dat sijn adjude tot
afflegging der opgemelte oude schulden soodanigh sal
comen uijt te vallen, dat U Hoogedd=, ingevolge gedane be=
lofte bij missive de dato 21: Maart: 1667: hem eenige —
accomodatie sullen gelieven toe te voegen.

D' voors Jutie boenoe, en thindawan, welcke ao passato —

't voor

't vaertuijg, toebehoorende d' cap:n den Maleijers tot Costi, —
hebben aengehouden, en waer van ons d' specificatie groot —
3539½ Rs: door u Hoogedle: nu is overgesonden, daer van is —
den voerder, eert na 't opbrengen van die buijt, weder in
Zee geloopen en tot noch niet weder gekeert. welcke door
d' Jahorit, volgens bericht, om hals soude zijn gebracht en
eenige van sijn complicen gevanckelijck tot Johor gevoert,
d' tweede is actum factum in d' maent Maij, soo als 'er een
armade van 20: Johorse vaertuijgen tot ontrent de dire
strong van quala Nior werde opgeraemt, tot daer ge=
vlucht en alsoo weder derwaerts gekeert. dat daer aff=
werden van hier soken is, affirmeeren wij, alsoo 't opperhooft
van die gasten volcomen kennis heeft gehadt. Tot afgoeding
dan van die schade hebben wij d' Sultan en Pangeran
d' Pattij wel promptelijck laten aenmanen, met bij=
voeging in ronde woorden sonder d' minste bewimpeling, —
dat soo daer dergelijcke actie weder gepleegt wert, dat alsdan
door u Hoogedle: 't verdiende ressentiment sal gedaen werden, en
waer na haer hoogheden haer gedragen moesten, in antwoort
bequamen wij dat die schade gewillig souden laten voldoen
bij soo verre de plegers in loco, en niet gevlugt waren:
boven dien deselve naer merite ten exempel van anderen
doen straffen. onder belofte dat sulcx in 't toecomende
met strenger orders sullen trachten voor te comen. off wij —
niet oock soo veel daer van souden becomen, schoon die
twee fielten present waren, als vande schade van 't vaer„
tuijg van amachoda Noijoesang tot heden noch is gevolgt,

daer

daer aen souden wij grootelijcx twijffelen. diversche malen hebben wij sijn Hoogh.t d'Sultan daerom doen aenmanen, en 't selvers met d'gewoonel.e sancijsen vanden hoed in antwoort gedilaieert.

D'wijle 't schip 't Sticht uijtrecht onsen geheelen peper van 427322 cattijs, en wel meer, sal connen weg sleepen, gevolgel.e geen lading voor d'fluijt d'vliegh in voorraat off overigh hebben, soo gaet deselve nu na Costi, om tot nodigen diensten, als hier vruchteloos te leggen, gebruijckt te werden. D'in: p.e sijnde Moerisen op 't pack N.o 1123: te cort bevonden, cunnen wij niet sekerlijcke seggen waer dat sulcx gepleegt soude wesen; maer om dat 't natte pack N.o 1122: in 't packhuijs bevonden, door onvoorsightigheijt onser officiers, sonder getuijgen daer bij te roepen, g'opent, nagetelt, en aldaer verlucht is, welcke te samen pas 4: a 5e uijren uijt gemelde vliegh; alsdoen binnen 't musquiten canaal leggende, was gelost geweest, en bij d' swarten sulcken sijnen prakticq van toe doen en hemaijen in die corten tijt niet can gevonden werden. Soo sustineren wij dat de in: p.e dittos, daeral mede in te cort bevonden, en die 't opperhooft van die arme dienaers niet heeft mogen vergen, gevolgel.e selfs uijt eijgen beurs betaelt heeft, 't sij binnen scheeps boort off elders anders, maer niet op d'Jambiese revier, is gestoolen geweest, te meer d'packen die wel soo fatsoenel.e was geremedieert, dat 't onmogel.e was met 't oog van buijten bemerckt te worden.

Met

Met 't scheepje d'Egel hebben d'engelse vrunden opgegeven medegebracht te hebben, d' volgende sortering cleeden.

br: blau guinees lijnwaeten
gedr: dittos.
gedr: & br: blauwe salampoeris
½ smalle baftas
breede d[itt]os
breede en smalle chits

Tafachindos van Souratte
Tapequitchils
cannekijns
rode berams
middelbaere gedr: betillies en
baftabrootchia.

d' veelheijt der packen weten w' noch niet alsoo die tot heden ongelost zijn, 't geene w' te sijner tijt u hoogedle adviseren sullen; en schoon d' soorten veel sijn, soo sullen se echter met d' meeste vleet blijven sitten, vermits d' arme bevinders, — geen andere coopluijden hebbende, daermede niet wel voort sullen connen comen, maer wel met contanten, dien dan hoogh genoegh voor d' Ed:e heer sullen weten aente= reeckenen, en 't geen ditto vrunden niet weijnig staet te smerten, dit hebbende voor 3: daegen d' sultan, om dat hij d' voordeelen van die factorie treckt, claegs wijse vrundel[ijck]e be= kent gemaeckt, met versoeck van sijn adjude, 't antwoort was, dat wij alsoo wel coopluijden als hij waeren, en gevolgel[ijck]e geen sijner onderdanen coste dwingen off met d'een off d'ander te negotieeren, te meer dat die luijden sonder gelt, en maer vrundel[ijck]e met cleeden niet te vrede conden gestelt worden, Maer om datse bevolgen buijten dat geen coopluijden van naem op haer sijde te hebben, en waermede 't een off 't an= der conden bij der hant nemen, soo presenteerde sijn hoogh[ei]t haer aen d' Ed:e heer, welcke buijten d' reijcq van onse coopluijden was, en waer toe ijder even nae is, te doen opcoopen

tegens

tegens drie Rˢ cont. gelt p.ᵉ 't picol, maer 't gelt moeste
ten eersten en voor aff geavanceert werden, mits datse d'ongel-
den van vaertuijgen, loon der huijrlingen, schenckagie aen
d'hooffden der dorpen om haer genegentheijt daer toe te
krijgen &c.ᵃ mede gehouden souden wesen te voldoen. 't geen
die vrinden bot affsloegen, als kunnende wel begrijpen dat
't weijnigen, 't geen noch mochten krijgen haer seer duijr
soude comen te staen, en apparent tot weder becoming
van 't voor uijt geschoten gelt, 't nae loopen souden hebben, in
fin voor als noch weijnig troost. d'Sultan heeft haer
niet connen aengeseyt datse van d'jegenwoordige plaats
en musquetschoot beneden sijn hoff, moesten delogeren
onder dexmantel dat aldaer met minder ongelden haer
vaertuijgen tegen d'wal aen souden connen lossen en ladden en
altijt bij der hant wesen om sijn adjude te doen, oock
raet en daet te geven, 't geen se seijden buijten ordre van
haeren agent niet te connen involgen. dat deese aenbieding
op een andere voet leijt, ist naeste te geloven, en wij
sullen ondertusschen niet manqueren ons debvoir daer
toe aenteweenden. te vinden u Hoogedᵉ oog wit in loco eens
mocht volbracht werden. voorts paeten soo pbotas,
Gobar labage, en commissions, slecht goetjen, hebbende niet
d'aff geschoeftte p.ᵉ nae bort geschickt om weder nae
Bantam gevoert te werden.

D'eerste band uijt Englant tot bantam g'arriveert, is
met partije contanten en coopmansz: in Junij naest
verleden

werck naer Toncquijn versonden, off 't daer niet haer
soo slecht sal uijtvallen, als met d' franco negotie, sullen
u hoogEd:e te sijner tijt vernemen, 't oogwit op Taijouan
en japan leggende nu nader gepoursseert te hebben. 't fre=
gat concordia particuliere engelse toebecomende, is hier
in Julij verleden met de restant cargasoen van chelas,
½ sm. baftas, gedr: salampooris, en goolongs salalos, over
aatchin en Malacca g'arriveert, maer niet op haer slag
kunnende comen, buijten besonderen Rs. ae eenige chitsen
en eengel.e cleenigheeden ae d' hand in loco vercoght, sijnse
weder te eersten nae Johor, en niet Maccao, gelijck of
Malacka en hier hadden voorgegeven, vertrocken.

Troupen wedersijts, en 2eedert maent verleden van deese cant
weder begonnen, gaet dagelijcx sijn gang. een getal
van ruijm 2 sestigh vaertuijgen sijnder nu hier gereet, om
onder den deckmantel dat pangeran d' patti daer=
mede nae palimbang sal geconvoijeert werden onder
't commando van kijaij damang souria negara, direct
na Johor te stevenen, de haer ouverwacht op 't lijff
te vallen; d' uijtcomst van dien sullen wij u hoogEd:e
t' sijner tijt adviseren.

Dat u hoogEd:e nu ae pangerang d' patti op sijn schrijven
niet g'antwoort hebben, hebben wij op sijn gerustiment
aenvoren tot palimbang g'excuseert, maer d' pistolen
sullen wij, alsse boven gebracht zijn, bij provisie in ue=
comptoirs vande overgesonde olifants tanden,

ingel=

Ingevolge u Hoog Edle intentie, als sijn Hooghyt overlevende d'insolvente schulden, en oock 't different der obligatien tegens d'Negotie boecken, sullen wij, conform u Hoog Edelen ordre, in de nieuwe te formeeren Negotie boeckjes met de generael liquideeren; 't meerdere der obligaties is in d'affgeleijde dittos — mede effen gestelt; binnen 's limites sullen w' d'andere daerin laeten voorloopen, om 't gesmoorde capitael van d'E: compagnie in loco altijts naer te connen sien.

D'secunde persoon Hendrick Crudop, en d'twee anderen blijven u Hoog Edelen voor d'milde en gunstige verbeteringen ten hoogsten danckbaer; welcke vertrouwe dat sulcx haer ten volle sullen waerdigh maecken; voor d'medegedeelde novos blijven wij van harten danckbaer. En alhoewel d'Engelse vrunden in loco mede sustineeren dat haeren coninck die van vranckrijck tegens ons soude willen assisteeren, te meer mits de groot capitael daer op tot de te doene Equi„ „pagies &ca soude hebben ontfangen, soo kunnen wij in geenderhande manieren imagineeren, dat de koning off 't parlement van 't lagerhuijs van Engelandt daer in sullen willen confir„ meeren, gevolgelijk 't dessein, als hebbende d'gehele gemeente op haer sijde, en waer tegens de koninck niet wel inleggen kan dan met 't gevaer van sijn vaders rampe onderhavig te sullen werden, stutten en om verre stooten. buijten des sijn wij schuldigh de almogende te bidden ten eijnde de regtvaerdige wapenen van onsen staet met d'aloude kuijsten der bataviere, en Compagnie gantschen ommeslag en reputatie

tatie in deso gewesten geliefft met sijne genadige segeningen te bekroonen. Soo mede d'afgesondene retourvloot van 14: scheepen voorts in de havenen van ons lieve vaderlant bij-ten alle ramp in salvo te geleijden.

D'specerijen voor d' Sultan gesonden, sijn noch in't opbren=gen, welcke hier na en 't toedragen der gelegentheijt, bene=ficeeren sullen.

D'Jonck jakara is met d' verkeerde gedane reparatie onbequaam g'oordeelt om eenige lading te voeren, gelijcke u Hoogedd:e uijt nevensgaande verclaring amplel:r geliev(en) te beoogen, anders soude die in voorleden weeck met d' helft van onse peper na beneden affgeschickt hebben, hoe wij kaerlem die noch beneden is, sullen bevinden, staet u Hoogedd:e per d' naesten g'adviseert te werden. Een jonck groot eenhondert lasten, hebben wij voor't arrivement van 't schip 't sticht Uijtrecht, gehuijrt en na beneden affge=sonden, om 't cargasoen per d' vlieg aengebracht over te nemen en op te brengen, 't welcke binnen 2 à 3 dagen weder verwachten, die wij dan inder ijll, vaardigh gemaeckt zijnde, met deselve na beneden sullen laeten afdrijven, en maecken gissing 't retour schip in 25 dagen na desen mede nae Costi te sullen cunnen vertrecken, waer mede dan nevens onse nader advisen, alle d' pakieren van dit comptoir u Hoogedd:e sullen toesenden: waer der andere jonquen van de straet, daden hoog en

droogh

droog geset staen, afgekrijgen geweest, en gevolgel. ooc bo=
quaden om d' herlading after brengen, 't sonde in vrij=
corter tijt, namentl. eenige dagen, mede tot de stercke
vaerdigh sijn geweest.
'T geen met de: Jafara hier, uijt Cadelem overgenomen,
aengebracht is, heeft wel gecorrespondeert, d' bevinding van
d' cargasoenen der twee andere bodems, staet u hoogedle. ter
d'naeste geadviseert te werden.
Om den eijsch der witte peper te voldoen, sullen alles daer
toe met den eersten vaerdigh maecken, en soo daer nae
't afschepen der in voorraet zijnde swarte d. weder andere
comen te ontfangen, sulcx sijn voortgang laeten nemen,
die dan met d' eerste gelegentheijt derwaerts sullen schicken.
Wij werden echter gepersst u hoogedle. te notificeren, dat
d' generael te ontfangen swarte peper daerom van d' grootste
en swaerste corls moet uijtgesift werden, en alle die
uit suijveren te licht bevinden en op 't waeter drijven,
weder gedroogt zijnde, onder d' gesifte quantiteijt inde
packhuijsen gestort wert, 't geen dan de swarte ten hoog=
sten van deugt doet verminderen, en gevolgel. onder be=
deving onderworpen is. waerom dan seggen, schoon d' witte
dittos soo veel meer advancen int patria geven, dat
't verlies vande swarte daertegens niet te egualeeren zij,
buijten dat op de swarte uijtgesifte noch ½ in 't mencken,
traffen, en drogen, bij lacqatie verloren wert. In loco
wert d' selve door d' coopluijden op verre nae soo goet
niet

niet gemaeckt, behalven dat men dan d'eichte en hen,,
droogde peper evenwel van haer mede dienen te —
ontfangen, off wij weten se egter onder andere pertijen
genoegsaem te mengen, en voorts laten schieten. In
vougen wij reverentelijcke versoecken dat ons met d'eer,,
ste gelegentheijt hier op nader ordre gelieven toe te
schicken.

Wij hebben diverssche malen debvoir gedaen, om d'Sultan
soo wel als Pangeran d'Pattij sijndelen gedisponeert,
dat d'R.e alhier gangbaer souden gemaeckt werden, maer
dewijle haere hoogheden op een vaste hantsalving hadden
gehoopt, en wij 't selve daerom te spenderen niet geraden
vonden, vermits d'R.e alsoo d'E: comp.e geen silver meer
uijt Japan mag varen, op d'indische gewesten en oock
Tonquijn wel van nooden sijn, en selvs met opgelt
in Bengala en elders cunnen gebenificeert werden.
Soo hebben voor eenige dagen verleden 't versoeck op een
andere boegh gewent en getracht met een goede
schenkagie, alle munt gelijck tot costi gebruijckel.
is, hier mede gangbaer te maken. dat dan haere hoogh.
wel waerdigh sustineeren te wesen; Pangeran d'Pattij
hebben wij daertoe niet cunnen disponeeren en d'Sultan
sullen wij, als d'gewijde armade, daerse d'handen mede
vol hebben, vertrocken is, 't selve voordragen en debvoir
na vermogen aenwenden, d'uijtslagh van dien
staet UHoogh.de hiernae verthoont te werden. d'redenen

daer

daer toe gebruijckt, sijn deese, dat d' Javanen vande
oost te handel hiercomende, veel vals gelt, datse selfs
aldaer slaen, aenbrengen, en voor d' incoopende waeren
weten uijt te geven, over welcke actie onlangs tot
Malacca een gehangen, twee onthooft, en noch minder
straffe gedaen is, datse hier niet onderworpen sijn off te vreesen
hebben, daerentegen goet als uijtgelesen mexicanen voor haer
aenbrengende cramerije en die wichtig sijn willen ontfangen,
waerom niet haer vertreck bij niet geen gelt onder d' man,
als weijnig versleten en valsche, te vinden is, daer anders
niet d' valvatie als tot Costi, wij noch een goede somme voor
onse cleeden, bij vercoop, souden cunnen van haer en an=
deren ontfangen, en doorgaens ongelijck vrij meerder gelt
in swang gevonden ~~hebben~~ werden. En 't geen bij souden wel
en tot onse slach soude comen te dienen als niet d' Pesen
niet pertsijse contanten alhier moeten opcoopen, daer 't
anders met spaens gelt d' E: Compe= vrij wat ongelegen=
der soude comen. die handelaers moeten wel een groote weg
d' revier opwerts, 't is waer, maer haer goetje kan sulcx
in d' hoogen prijs tegen Costi, Palimbang &a genoegsaem
op halen en versoeten, en waerom wij niet cunnen sien
datse van hier soude geweert werden. te meer alsmen
d' tholen voor d' helft int eerste jaer à 2: aen d' Pangeran
in spaense Rª betaelen, van wie ditto handelaers met
opgelt, die souden cunnen opwisselen, en alsoo haere acco=
modatie evenwel erlangen.

't waer=

't Vaertuygh door d' engelsen in April passato nae Malacca geschickt, en waervan hier boven mentie is gemaeckt, is in Majo daer aen met alle d' stercke wateren, en andere quantiteyt cramerijen vrucht=loos wedergekeert, immers soo veel niet ventient, dat d' gemaeckte ongelden daer door te boven gecomen zijn.

Dewijle de matroosen op d' joncqien Haerlem en N: Jafana varende, haere neeren: tot Costi bij d' logiebouwers loopen, en doorgaens, doch op d' gerequireerde tijt, aen haer verstreckingh tot cleding moet gedaen werden. soo versoecken nits deser reverentelic dat ons Ede. den naesten, en voorts altijt niet haer vertreck van Costi, ten minsten de rol mogt mede gesonden werden, waer uijt blijcken wanneer haere neeren: geslooten, d' laetste verstreckingh gedaen, en hoe veel als deselve te goet off te quaet zijn gebleven, op dat in 't destribueren van dien d' E: compe: off ons buijten schade mochten houden.

Van de Manacabous nachoda, in 't begin deser maent dinect van gries hier aengecomen, genaemt alij, is ons geklaeght dat sijn vaertuijgh, soo wel voor als nae dat sich d' visite hadde onderworpen en gottwillig toegelaeten, door die van de chialoupe in compe: van twee schepen voor d' revier palimbang geset leggende, daer mede met schieten is beschadigt geworden,

geworden en bevonden die door deselve, als sijn boort geco=
men sijnde, 3: roers, 2: piecken, 1: kroufbijl, 2: spatten met
haer toebehooren, 1: mes, 3: krissen, vier soo vrijen als rot„
ting touwen, en de pannings afgenomen is. alles bracht=
de hij dan tot sijn verschooning, niet tegenstaende
wij hem 't contrarie schertsel. afvraegde. dit vaer„
„tuijg genaemt gilliong groot 15: coijangs met rijs volla„
„den zijnde, segt hij pangeran d' patti tot d' Mataram,
alias radin patra, toe te hooren, en dat hij als factoor daer
mede vaert, niet buijten bedencken van de fuijn fingeren=
de om met die declamantie sijn schult te suijveren.
UEd. hoog Edle souden door gelijcke actien wel met moeijten
comen lastig gevallen worden, en waerom dit maer
eenel. met UEd. hoog Edle believen tot ondersoecking te doen
g'adviseert wert.

D' vrijman Reijnier Swinnertsz brouwer en twee Ne„
derlanders met sijn vaertuijgh, Johans maeckzel, ult.
Julij hier van Malacca aengecomen, en niet anders als
in d' tachtigh catties bedorven off vervalste amphioen aen„
gebracht, hebben wij gelicentieert met haer kisten en
slaepgoet pr. dit scheepje, om dat d' reijs tot costi niet
can gewinnen, derwaerts te vertrecken, 't geen versoecken
dat voor wel gedaen, bij UEd. hoog Edle mag aengesien
werden.

'Tschip waermede onsen naeden eijsch door UEd. hoog Edle
mogte voldaen en toegesonden werden, versoecken wij dat
met

met 10: à 12: lasten craelsteen mochte werden geballast, die
tot 't branden van calck om d' voet van d' logie te
bemuuren &a van doen sullen hebben. Item mede een
groff smith, diens dienst doorgaens alhier vereijst wert,
in plaets van d' jegenwoordige die na 't patria, mits-
expiratie sijns tijts, nae sijn vrouw en kinderen
versocht heeft te mogen keeren. affbreeckende &a onder
stont UHoogEd.e in alles getrouwe en gehoorsame die-
naers; was geteekent D: de Haas, Hendrick Griecke,
ter sijden stont Jambij in 't Nederlants comptoir
Adij 20e Augusto A° 1672.

Batavia
Aen den hoogh Ed:e Heer Joan Maetzuijker gouverneur generaal, ende E:Ed:e Heeren Raaden van India.

ontfangen den 9 octob: p:r 't schip 't Stight Uijtrecht

Hoogh Ed:e Erntfeste, manhafte, grootaghtbaere, wel wijse, voorsienige, genereuse en seer discrete Heeren
Onse welgebiedende Heeren

D'Copia van ons laatste schrijven aan u hoogh Ed:e de dato 20.e augustij a:o passato, gaet hiernevens daar w'ons reverentelijck aangedragen.

D'lading der packen p:r opgemelte vliegh, en schip 't Stight Uijtrecht aangebraght, heeft hier wel gecorrespondeert; sulcx niet dubitteeren off d'rijs, houtwercken, etc. p:r de laetst genoemde bodem sullen mede wel uijtcomen en waarvoor deselve in favuer van 't generaal in onse negotieboeckjens belasten sullen. 919.5 lb: cattijs netto wight schoongemaackte swarte peeper bedragende met d'tollen en andere gewoonel:e ongelden een somma van f 7933: 17: 19. waarmede onse packhuijsen schoon voor geraackt sijn: daar onder drie packen madapollons bij d'Coutchijs off musticke olvedden, ongeeijst ons p:r de vliegh laetst toegesonden, welcke in loco geen dragt is en derhalven niet vertiert can worden. Item nogh 3 plaaten geel cooper voor de sultan voor heen tot Scoop g'eijst en door deselfde broosheijt onbequaem om te verarbeijden, hebben wij met desen bodem afgescheept

niet

niet duijstende off d:o grain sal tot costij wel uijtgelevert
werden.

Vermits d'nevensgaande Copia eijsch der benodigde —
contanten en Coopmanschappen, met ijets meer, als —
d'principaele, hebben geschupplieert, soo versoucken dat
die, en niet d'eerste, ons met d'alder eerste gelegentheijt
voldaan en toegeschickt mochte werden. —

Na 't hoggen van schipper op de kamp, soude in 't schiltmytregt
noch drie hondert staven ijser onder d' ballast berustende
sijn, welcke wij dan g'ordonneert hebben in onse joncken
te lossen, om dat 't laatste aangebrachte roots al aan d' man
gebracht is, en daarom al weder benodight sullen wesen. waar
voor 't generael, na d'gewoonel[ijcke] taxatie, tot laste van
dit Comptoir sullen crediteren. —

T gestel van de jonkken haarlem en Japara, gelieven
U Hoogh Ed:e uijt d'nevensgaande attestatien te bevroegen
met reverentel. versouck, dat se bij verscheijninge aldaar
beter en suffisanter mochten versien werden. soo als —
Japara ledich voor d'logie legt is lij pas boven te houden,
en waarom[me] na dat soo veel sullen hebben doen versien als
als mogelijck is, deselve p:o den eersten weder ledich na —
costij sullen laaten affgaen, om alsoo d' E. Comp:e voor
apparente schade te hoeden. haarlem hebben wij maar
onder sijn overloop, en dat pas [1/3] duer en laden, om daar
mede na bender aff te drijven. sulcx 't geheele werck
dan meest met andere gehuurde vaartuijgen hebben moeten
verrighten, daar anders die beijde bestant waaren om
't selve te volbrengen. —

Moeijelijck sijnde, dat d'reparatie der schepen die 's dorgt
met vlotten, en waar toe hogte en stercke vaartuijgen
dienen gebruijckt te worden, soo weijnigh door d' baasen
behertight wert, en waarom d' E. Comp:e steeds dubbelde
oncosten in loco aan andere spendeert. —

T getal

'T getal der Engelse aangebragte cleeden, p.r d'Engel bestaan in 130 packen, daarmede nogh twee en p.r de hanibal, groot 900 sommen, vier kisten gelt, bedragende te samen 29: m: spaanse matten, welcke door onse volck getelt en gesien sijn.

Waarmede sij dan nu niet weijnigh d'voorbater souden speelen, hadde 't opperhooft d'haas niet tegenstaande u hoogh Ed.e voor heen gedaan verbot niet doorgaens, ende onaangesien d'gewoonelijke verstreckingen, tot eijgen laste aan d'coopluijden gefourneert en alsoo gaande gehouden, anders waaren wij daar van absolutelijck versteken off ten minsten, door de ommunne voor eerst weijnigh en in d'voorige drie jaaren niets van merite, ende dat noch ten duijrsten, dat sij nu smaken moeten: te verbaarsten. Contant gelt lockt den coopman buijten gemeen en waarom wij niet dubiteeren, gelijck in ons voorigh schrijven mede gemelt is, off u hoogh Ed.e sullen ons daar mede hoe eer hoe beeter gelieven te adsisteeren en waardoor te samen met d'cleeden marghtigh genoegh sullen weesen, om alle afcomende peeper deesen geene particuliere bevinasers en verspolingen te verhoorende haar voorts uijt de weeg te strijken. Man en maght presenteeren sij duijsenden aan, dogh niemant van alle onse coopluijden heeft daar toe bewilligt, of het minste geaccepteert die wij dan in die devotie tot d'aller eerste gelegentheijt te weeten 't uijtloopen van dit Z. O. Zaijsoen, sullen tragten te houden in hoop van als dan soo veel ... door u hoogh Ed.e met gelt onderstut te werden.

D'valuatie der muint gelijck tot cotti, alhier in te voeren hebben wij nader op 't ernstighste ontrent Pangoran d'Patti geposisteert, maar vruchteloos uijtgevallen, dogh als u hoogh Ed.e hem met een voordeeligh schip, om daarmede te samen met sijn armade, na Johor te gaan, gelieffden te accommodeeren, soude hij niet alleen dat, maar nogh daarenboven 2 jaaren tollen, van d'aff te scheepen peeper voor die equipagie, laten vallen, en

inwilligen

inwilligen, om door dat respect d' Johorit tot 't resolveren
en aangaen der vreede te dringen, off wel: selve tot een
vast besluyt voor d' mont der Zeeraven laten de: voorts
met sijn eygen maght, de uijtterste kans tegen haar te wagen.
't geen wij, als windrige conceptien sijnde, met stilswijgen
onbeantwoort hebben, laaten voorbijgaen./ —

Vertreck van sijn hoogheijt na Johor, tesamen met keij
damangh souria negara, otwel na palimbangh met de sijne
is tot niet geloopen, om dat d' sultan tot 't eerste niet vonde
verstaen, en het tweede bij pangeran d' pattij gants niet
wert gesoght, sulcx dat se alle na aght dagen uijtwesens
en aan deese kaala wat geplaijsiert te hebben, nu —
weder voor dit vlecq gekeert sijn, om dan d' waare meijning
van pangeran d' pattij wegens 't palimbangse werck
eens te weeten, en daarna d' gelegentheijt van 's comp.: —
gelegentheijt in loco u hoogh. Ed.: te vertoonen, hebben wij
soo mondelingh in eygen persoon, als daarna bij geschrift
d' gantsche gelegentheijt van dat werck met de sekere
daar aan vast sijnde swarigheden sijn hoogheijt voorgestelt,
en d' uijtterl.: resolutie daarop onder sijn zegel versoght
en ooc verlangt, 't geen in substantie soodanigh is als
't affschrift van dien hiernevens gaande, dicteert. —
Waartegens, en die tijt winningh ooc soodanige —
debatten hebben gedaen, als haar wetten, d' redelijckheijt
en wes meer versicht meede brengen. waarop sijn hoogh:
voor 't laetste antwoorde geen, van onse voorstelling:
die hij eerder voor wel en redel: aenveerde, en bedanckend
aannam: soude voor eerst volbrengen, al was 't et dat hem
d' Engelen uijt den hemel sulcx quamen te gebieden.
hierop dan onse voorstellingh d' sult dan voordragende
met versoick dat die swarigheden door sijn gantsch rijpe
wysheijt in corten geliefde te voorsien: te weeten; soo
ons in loco wilde ter negotie behouden: begiinnen met
ernstige termen versoeckeringh, dat hij alles om

in eijgen

in eijgen persoon met vrouwen, en kinderen na palimbang
te gaen, soude laaten vaardigh maaken. om daar —
gecomen sijnde, die regeringe volcomen genoegen te
geven, ende te toonen dat hij 't besluijt van sijn soon, en
dit rijck wil bevestigen, aan welckers volbrenging
wij niet twijffelen, als wanneer pangeran d'pattij, —
sonder nadencken gesegt, gedwongen sal wesen uijt
eijgen motijff met sijn Heer Vader derwaarts te gaen,
sonder welcke dat dit rijck een seekere ja uijterste
ruptuure onderhavigh soude wesen. —

'tSloepje d'angelier is tot heeden alhier niet verschenen
en daar bij dan comende d'oneenigheijden tusschen de
sultan en sijn soon; soo kunnen wij de minste betalingh
der oude schulden, door d'sultan aan en overgenomen
niet vorderen. d'resterende schult van Assang Larangh
groot 392 3/01 Rs. 't geen wij voor heen dus verde hebben
gebraght, is nu door sijn erffgenamen geheel afgeleght
en in peeper voldaen. —

Den paar curieuse pistoolen met gout ingeleght
en een rorgie uijtgeleesen, dighte fijne sijde pattolen
d'9. attas, versoucken wij dat boven onse jegenwoordige
eijsch, en oock de daarin g'eijste moeren, ons mochte
toegesonden werden. —

Waermede wij dan nader sullen onderstaen pangeran
d'pattij te disponeeren, dat d'opgemelde munt, als —
tot coffij, door hem, en d'approbatie van den sultan —
alhier gangbaar gemaeckt werd, ijder wijle met sulcke
raritijten van dien coffe wel veeltijts wat goets can
uijtgewerct en verregen werden. wij sullen echter
daarin d'ware dienst van d'E. Compe. betrachten, en
niet ligtvaardigh jets uijt d'hant smijten als
d'E. Compe. daarbij Interest mochte lijden, dat u Ho:
Edd: ons volcomentl. gelieven toe te vertrouwen, —

Negotie

D'negotieboeckes en alle verdere papieren gaan nu mede over, soo ooch de gequalificeerde rol, waar uijt u hoogh Ed.e sullen connen sien hoe veel er aan dit comptoir leggen. en soo hebben wij 't meest nu vier jaaren aan den anderen gaande gehouden. onder reverentelijck versoeck dat u hoog Ed.e 't getal van dien met capabele en wel levende dienaars p.o de naesten gelieven te stercken, daar op ons sullen verlaaten.—

Voorgisteren hebben wij uijt een missive vanden D: hiert tot palimbangh gesien, hoe dat pangeran ratoe aldaar d'monopolie met alle de peeper die van boven afcompt niet weijnigh en drijft, waar door se niet alleen deenmaels degens 3 1/2 r.a contant 't picol was opgeslagen maar daarenboven weijnigh bij s E Comp.s winckeliers en meest bij particuliere handelaars, na d'mate haerer gifte, wierde voor d'geseijde prijs toegestaen, en van daar uijtgelevert, waar door sij niet meer als 700. picols d.o grain in vermindering van d'ondersluijden hadden bemachtight; maar van d'grooten en ministers van staet wiert de minste ijver, dat dogh haar natuijre en staet mede brenght, tot eenige gelijcke voldoening gedaen en t'elckens met fantisen van den hoove bevredight en gedilaijeert, dat wel te beclagen is, d'bode van dien brieff berightons, en 't geen d'sulthan heeft beamptint bij wesen van sijn gantsche staet, dat soo wanneer pangeran d'pattij in corten niet derwaarts gaet, ten eijnde als boven verhaelt, dat die vrouw dan met een ander dadt hertrouwe sal; om welck affrant en wes meest daar aan depondeert voor te comen, wij noch sekerder vast stellen, dat de sulthan d'gedaene toeseggingh, van in persoon derwaarts te gaen volcomentelijck sal nu volgen.

Den opperhooft in desen is van pangeran d'pattij op 't gelijck wenschen van sijn opgemelte, dogh onvolbraght,

Streck

vertrecken na palimbangh, met d'titul van Tommogon
Sowra Sotisna verceert, was 'er een Jaarlijcx goet
pensioen bijgevoeght, souden nogh cunnen passeeren;
maar nu moet hij sich met den blooten titul
vernoegen: dat een krancken troost voor een onbe-
volijck mensch is. Infin u Ed: Dd:e dienaar heeft sulcx
op hoope van met d'gewoonl: Assckers giften en
qualiteijten van u Hoogh Dd:e gunstel: gevolbiteert
te werden, en oock om desen malle bol te voldoen,
geaccepteert, te meer sulcx hem in d'staat door u Hoogh
Dd:e gestelt, niet vermeerdert, veel min vermindert

T Casteel Rotterdam tot Macasser, soude volgens d:o
palimbangse advijsen, door radja polacca en sijn bougisse
afgeloopen en alle s'E. Comp:s blancke dienaars
vermoort sijn, 't geen aldaar door een Javaense d'heeragen
die het uijt een gevluchte Manicabor op Samarang
sich hadde verstaen, gedivulgeert is, wij konnen sulcx
haar jmaginatie en wensch wel toemeeten, maar niet
dat het waarheden soude en waarvoor d'goetheijt des
heeren d'E. Comp:e genadigl: gelieft te verhoeden.
Hiermede &c onderstont u Hoogh Dd:e in alles getrouwe
en gehoorsame dienaars was geteeckent Dirck
de haas, hendrick Criecke, in margine stont
Jambij desen 17 septemb: A:o 1672 noch lager stont
Hoogl: Dd:e heeren 'tijser int slingt utreght geligt
costaet eigentl: in vierhondert en twegentig staven
in plaets van driehondert waarvoor dan als geseght
dit comptoir sullen belasten. onderstont Jut supra
slingt utreght ter reede Jambij desen 19 en 7ber 1672
was geteeckent Dirck de haas.

geroll Tamby

Batavia

Aen den hoogh Ed:len Heer Ioan Maetzuijker gouverneur generaal en d'E Ed:le Heeren raeden van India.

ontfangen den 12 october p:r d'france fluijt d'Europa

Hoogh Ed:e, Erntfeste, manhafte, grootachtbaere, welwijse, voorsienige, genereuse, en seer discrete Heeren.

Mijn wel gebieden de Heeren

'T gemeen schrijven van dit Comptoir aan u hoogh Ed:e is geweest de dato 17en october p:r 't schip Sticht Uijtrecht welcke op 20en october met een cargasoen van 91951 G:s 16 st: swarte peeper van deese [illegible] goede na costij vertrocken is, de grooten piloot wil Stolve noodigh en beloonden, aldaar gebleven./—

Den 21en october quam hier mede beloonden ter rhede de fluijt d'Europa, door d'onse voorde baai [illegible] onder nogh twee andere in arrest genomen en Dovert, die wij dan inderijl met allerhande benodigde vivres daaronder een legger spaense wijn, item eenendertig leggers versch water hebben doen versien, alsoo de sloeps fluijt niet alleen cleijn, maar daarenboven onbequaem is, om eenigh water van meriten aan boort te brengen, waarmede dan oirdeele genoegh te sullen hebben om de reijse te gewinnen./—

Den boeckhouder Gerrit Pot hebbe ick daarvan geliest/om sijn dienst alhier waar te nemen, en als u hoogh Ed:e p:r d'naeste gelegentheijt, daartoe noch twee adsistenten gelieven te voegen, sullen daarmede 's Comp:s dienst genoechsaem cunnen waargenomen werden./—

benevens d'vorige gevijste provisien voor dit comptoir
versoecke 'k dat d'tegenwoordige overgegeven legger
spaanse wijn weder gesuppleert, en daarmede gelijckel.
mogte toegesonden werden, anders souden ons d'halve
opstanden tijt en eer 'tgewoonl: ontsett geschiet met
kickvorsschen dranck moeten behelpen, dat tegens d'Jambijse
schadelycke lugt niet wel te harden is. /—

D'Engelse vrienden houden nog dagelijcx aan ontrent
d'Coopluijden, om haar met goede partije contanten
op leverantie van peper te belasten, en onder anderen
hebben se den grooten Coopman Siridouta vijft Rd.rs p:r
'tpicol peper half cleeden en half geldt gepresenteert
te voldoen; waarvan dan almeede affgeslagen sijn, hadden
se alle maar een luijs verent en daarna, d'prijs soude
soeckeel: op deese sprangh verhoogen als 9½. 9¼ en 9
Rd.rs p:r 'tpicol koopen; dogh 'tbolt van dien is eendelijck—
om d'groote schult diese met den anderen wegens d'E.—
Comp.e van mij gesidert sijn, en om twelck affteleggen sij—
voor eerst genoegh sullen te doen hebben — Invoege
dat ik niet deesen andermael om cort d'Verloghte ontset
en wisse ordre te hebben versoucken. /—

Dat Pangeran de Pattij laatst niet na Palimbangh is—
geweest, daarvan hebbe 'k met 't overgeschreeven weder
als bij overgesonden Requestt blijckt, eindelijck 'tregte
finaal ontdeckt. Namentl: dat sulcx sonder 'tpersoneel
meede gaen van sijn Vader niet heeft willen doen, derhalve
vreesde om voorigte saacq en met wederwaardicheijt
te moeten wederkeeren, alsoo sijn hoogheijt op de voorige
drie tochten selfs de baackens daar niet wel gerigt heeft;
waarom sijn hoogheijt over twee maanden met de Sultan
gesamentl: derwaarts sullen vertrecken, om dat
sijn vader door 'tgroote respect dat hij ontrent die regeringe
heeft, dan alles weder in de regte plooij tot weder sijns—
contentement sal weeten en cunnen herstellen, welck
personeel heenen gaen van de Sultan ons voorheen

absolutelyck

absolutelijck bij monde toegesegt heeft, en waardoor 'k dan met s'E. Comp.s gantsche ommeslagh en haare dienaars in loosvredigh sal cunnen continueeren.

5392 cat.s swarte peper sijn reets weder in de pachuijse ontfangen, en hoope in corten, dewijl 't water der rivier nu hart aan 't opsloopen is, een goede quantitijt meerder te becomen.

't Bootje den angeliër is tot heeden nogh niet opgedaagt, maar was, volgens particuliere bericht op 6.en deser nogh voor Bencalis te cruijssen. dat nu op d'afcortingh der oude schulden te bevorderen niet weijnigh stott en de sultan is haast van gevoelen, dat hem maar een blauw bloompje diets gemaackt is, off ons selve bijna in hoogh Ed.e welb. nader schrijven, vandaar sal toegeschickt worden, leert ons den volgenden tijt, dogh 'k hebbe om veele redenen mijn hier langh te verhalen, daar een swacq gevoelen aff.

Achten dertigh soo middelbaare als kleene Johorse rovers vaartuijgen sijn hier bij nijn aan weesen aan de see haven op 13.en deser geweest, van hier sonder iets op te doen weder tegens de middagh uijtloopende, hebben se vijff Javaanse handel vaartuijgen, int gesigt van s'E. Comp.s dienaars, swarten van der heijde wegh gesleept, en een Tambor opsteiant gejaeght hebbende, alles daaruijt genomen en de brant in gestoocken, waarvan d.e swarten de masten, touwen en ander toustel, nu hier toegebraght hebben. waar se de luijs hoorden weet men niet, veel min waar de luijden off gevangen off gevlught sijn.

Geliefdent u hoogh Ed.e een nader besendingh, volgens gedane aanbiedingh aan dese regeringe, na Johor te doen, om daardoor en u hoogh Ed.en mediatie de vrede tusschen de partijen te bevorderen, souden hier een gants geruststing, 't blijft en beteren negotie geven, dewijl de bijna geschaepte ingesetenen en arme boeren, alsdan allenthalven weder haar adem sullen kunnen haalen.

't geen

'tgeen mij van herten gants aangenaem sal wesen —
Hierna ter Ottaer, hiermede & onderstont u
Hoogh. Ed. ten in alles getrouwen en gehoorsamen —
dienaar was geteeckent Dirck Schaes in margine
stont Gambij binnen 's d. Comp.s pachthuijs aan —
d' Zeehaven adij 26en september ao 1672 . —

Palimbangs

N° 1

Register vand' aencomende papieren deser Jaere 1672: voor

Palimbangh.

207 Missive vanden Coopman Melchior Hurt ende den Raedt aen haer Ed.e van dato 26: February 1672:

210 d.o als vooren van 11 Maert

212 d.o als vooren van 31 Maert

215 d.o als vooren van 3 Maij

217 d.o als vooren van 6 September

222 d.o als vooren van 6 October 1672:

225 d.o als vooren van 30 d.o

228 d.o als vooren van 5.e November

230 d.o als vooren van 22 d.o

235 d.o als vooren van 6 December 1672:

237 d.o als vooren van dato 4 January 1673

[illegible]

Batavia

Palimbangh

Aan d' Ed.e heer Joan Maatsuyker gouvernour generaal ende E.E. heeren Raden van gantsch Nederlands India. ~

ontfangen p.r 't Bingerts jaght de Star den 10.e maert

Ed.e Erntfeste, hoogh agtbare, wel wijse voorsioninge, generouse, en gestrenge heeren

Ed.e hoogh gebiedende heeren

Met de behouden aancomst van 't Kruijmans jagje d' Sterrenstar is ons U.Ed: ho: Ed.e missive gedateert 6.e januarij deses 16.e staantij wel ter hand gestelt, waaruijt voor eerst niet sonder verblijden gesien hebben, het behouden arrivement van 't fluytschip Grootenbroeck, en dat deselve van hier veroverden peper, boter sonder eenige ondermengt wel uijt gevoert, mitsgaders gemelten bodem nog bij tijts aangeland was om tot het tweede retour naar 't patria g'employeert te werden, den al regeerder Gode dat soo d' eerste als laatste schepen met haar costelijk capitaal, spoedige en behouden in 't lieve vaderland arriveeren en d' aangebragte waren, een goede proffitable marckt aan treffen mogen tot lichtens van der E. Comp.e grootdragende lasten

'T sedert onsen laatsten met voorengemelte schip is alhier nog seer weynige veranderinge voorgevallen, nademaal tot heden des conings niet afgecomen, en dien halven U.Ed: ho: Ed.e missive nog niet overgelevert is, alsoo op ons schrijven aan sijn hoogh.t om order tot d' overleveringe de aan eenen van sijn verlate groote mindaat d' selve g' authoriseert sullen sijn om uijt sijn hoogheyts naam over der E. Comp.e uijt

staande

Aan d: Ed:e heer Joan Maatsuyker
gouverneur generaal ende E:E: heeren
Raden van gantsche Nederlands
India. ~

ontfangen p.r 't bingers Jaght de 7star den 10e maart

Ed:e Eerntfeste, hoogh agtbare, wel wyse voorsiinige, generouse en gestrenge heeren

Ed:e hoogh gebiedende heeren

Met de behouden aankomst van 't kruijmans jagje d'Zevenstar is ons u Ed: ho: Ed:e missive gedateert 6e januarij des 16e stantij wel ter hand gestelt waar uyt voor eerst niet sonder verblyden gelesen hebben, het behouden arrivement van 't fluytschip grootenbroeck endat des selffs van hier verwoeden peper, Costi sonder eenige ondermigt wel uyt,, gelevert, mitsgaders gemelten bodem nog by tyts aangeland was om tot het tweede retour naar 't patria g'employeert te werden den al vergeerden geve dat soo d'eerste als laaste schepen met haar costelijk capitaal, spoedige en behouden int lieve vaderland arriveeren en d'aangebragte waren, een goede proffitable marcgt aan hetten mogen tot nutten van der E: Compe: grootdragende lasten —

Tsedert onsen laatsten met voor aangelegen schip is alhier nog seer weynigh veranderingh voor gevallen nademaal tot heden des conings niet afgecomen, endien belooven u Ed: ho: Ed:e missiven nog niet over gelevert is, alsoo op ons schryven aan syn hoogh:t om ordre tot d'overleveringhe aan hem van syn verlatte groote misdaat d'selve g'authoriseert sullen syn om uyt syn hoogheyts naam over des E: Compe: uyt

staande

uijtstaande schulden als 't aangehaalde chinees
vaartuijgh absoluijt te handelen geen antwoort
bekomen hebben sonder welcke magt edoch
niet graagh souden sien, dat gemelte uwe Ed:e
missive haar behandigt wierde maar lieever
den tijt van sijn hoogh:t plooner aanwesen
al hier afwagten want groote eijsse twijffelen
dat soo haast de geseijde uwe Ed:e missive en schenck-
agie (daar voornamentl: haar grootste verlangen
naar is, ontfangen heeft sigh veel minder
tot sijn kings hoeden sal spoediger gisteren
heeft den sabandaar ons aangedient dat gem:te
hoogh:t althans int afdrijven is, de waarh:t
sal sigh haast moeten openbaaren. ——

Den peper wert nog seer schaars, at gehouden waar
van 't meerendeel den coningh, wijven, en
kinderen toekomt den selve ook nog tot 90 r:s
de duijsent gantangs verkogt wert, weijnigh
tijt eerder 87: a 88 r:s gedaalt geweest, maar
sulcx is kortelingh daar aan verbooden (ge-
seij van dieverse luijden voor waarh:t onder-
rigt sijn) door d' aanwesende grooten, en
sabandaer schooder ende eijgenaarts geraakt
gelast werden, tot geen minder dan voorsz
prijs van 90 r:s te verkoopen, waar bij haar
monopolie die sij dagelijcx tragten in te
voeren genoegsaam komt te blijken, ook
ontsien haar niet den peper die reets door
particuliere negotianten opgekogt is selffs
voor den coningh weder aan te slaan, ende den
coop te vernietigen onder pretext dat sijn
hoogh:ts vaartuijgen moeten voorgaan ——
Den stilstandt van der E: Comp:s negotie
continueert nog als voor heen want nogh
chijnesen in off uijt landen ja niet een
levendig mensch sigh inde logie om een kleet
te coopen vertoont 't welcq niet te verwonderen

is,

is, daar zy 'tegenwoordig lywaat buyten tot 50 en 52 rds: 'tcorgie gelijke mede alle andere soo geschilderde als witte cleeden te koop connen krijgen dat se nader d' Comp:e dochten die op den ouden prijs gehouden werden, niet eens talen (doch tegen waere) UE: ho: Ed:e conden goet vinden eenigsints de hand te ligten, souden wij mede goeden partij tegens peper op 3 à 4 maanden dag (andersints als hier niet wel te negotieeren is) connen uytsetten, daar toe al vorens UE: ho: Ed:e Ordre en advijs verlangen om dienvolgens te resolveeren

UE: ho: Ed:e en onse gestadige aanmaninge van geen peper naar ongeoorloofde plaatsen te versturen, heeft het laatste niet meer te weege gebragt, dan dat sijn hoogheyts vaartuygen naar den-waarts althans met haar wedderkeeren de mede gebragte goederen aan 'twesters dorp lossen en d'voor laden bodems sonder bewaarders van vlagge off schriften (als wel voortijts geschiet is) boven comen, gel: nu Jongsleden à 9 in d'everwoegden [?] aangekomen sijn, die ook onder andere waren partij amphioen (soo wij onderrigt sijn en den Sabandaar van voorsz dorp onwetende selffs bekent maakte) aangebragt hebben, 'tis UEd:e kenden buyten alle dispuyt (schoon hoedanige sijn hoogh:t sig excuseert) off daar passeeren geen jaren sonder dat diverse vaartuygen meest met gedroogde [?] specerijen geladen naar Siam, Cambodia, Atchin &c:a van sijn hoogheyts wegen steecken [?], die ook sulcx niet sal nalaten, soo lang 'tselve niet door een à twee cruyssende chialoupen in dit vaarwater alleenig 'smaanden Mousson beginnende van p:mo Mey tot medio off ult:o July gestuyt wert, met last omde attrappeerende contrabandaijers op Batavia te brengen, 'twelck niet alleenig

geen geringen schrick alhier souden comen
te baaren, maar haar ook de dickmaals
gedane waarschouwinge wat moeten ter
herten laten gaan, sonder dat uw: ho: Ed:e
daarom eenigsints bedacht behoeffden te
wesen dat se de vorragie souden hebben om
's Comp:s middelen off dienaaren alhier aan
te tasten off eenige leet te doen, want 't is
soo hoog gecomen dat se selffs uw: ho: Ed:e
minnelijke insinuatien, en laten staan
onse vermaningen, in de wind slaan, ja alles
wat wij dieswegen voordragen laten het
niet alleenig ongemerct doorgaan maar
sustineeren ten vollen 't geheel uyt onse eygen
koppen oorspronckelijk is, &a gedurende
sijn hoogh:ts aanwesen in de bovenlanden
isser onder die luyden geen cleene alteratie
ontstaan want nadat hij de ouders van
haar mooyste dogters hadde beroofd, ook
hooftgelt &a afgevoordert is, daarmede niet
vernoegt geweest maar aangevangen seer
onregtvaardige commissien tusschen sommige
schillende dorpen, uyt te spreeken, ende
tot sijn eygen voordeel strekkende, waardoor
soo schuldige als onschuldige tot een merckel"
"lijke quantiteyt van picols peper, boven
nog dieverse slaven gecondemneert sijn,
't welck die luyden soodanige tegens de borst
heeft gestooten dat sij met een briefjen aen
een boom gehangen haar misnoegen
bekent maakten, en voorts gevlugt sijn,
't geene egter sijn hoogheyt geensints tot
reeden gebragt maar in contrarie aangespoort
heeft dieverse aansienelijke dorpen
geheel te destrueeren ende hoofden van dien
op te soeken, waar van ook eenigen ge"
vangen sijn, off sulcke onredelijkheyt
t' eenigen tijt niet tot een quaden gevolgh
sal uyt breeken, weet den tijt, onses geoordeels

soude

souden 't heel komen weesen, dat het eerst
ontsteeken vuijr nog wel eenigen tijt mogt
smooken maar ligter ten laasten in een
ligten vlam sal comen uijt te barsten, wat
proffijt sijn hoogh.t bij 't geheel gedoente behaalt
heeft, strecke 't aanstaande gewaech in sijn
tellen genoegsaam sal vernemen, alsoo d'aan
sienlijckste en voornaamste uijtleverende
peper dorpen sijn geweest. Men segt dat sijn
hoogh.t wel met vijfftigh dien speceerije gelade
vaartuijge die hij soo tegens cleeden, contant,
slaven &ca geruijlt, als van condemnatien
ingetrocken heeft, staat afkomen. ——

Met Intchie Amolda hebben wij UE: ho: Ed.e den
elven deser brieffken sijnen 'tweeden weedens
de solaringe vande voorschre Bataviase nachodas
en den inventaris van sijn gerooffde goederen
toegesonden waaruijt UE: ho: Ed.e sijn rescontre
sullen hebben gelieven te sien, en nademaal
aande goede bestellinge niet tweijffelen gedra-
gen, ons (door tijts cortheijt) int weedenom
aandienens inhoudt. ——

Wegens d'assistentie die den Sulthan van
bantam voorgenomen heeft, aande van banca
tegens palimbangh te doen, hebben wij
(uijtinsigten sijn hoogheijts absentie) geen
nader advijs connen doen, dan den sabandar 'tselve
int largo bekent te maken, met recom-
mandatie niet naar te laten aan gemelten
hoogh.t en grooten aldaar sulcx weder te
adviseeren mitsgaders op 't spoedighste rapport
te brengen, 't welck soodanigh accepteerde
en beloofde, maar naar eenige dagen
wagtens (sonder eenigh bescheijt te erlangen)
is hij eerst al voorens bij haar vande nalatigh.t
en ook haar onbeleefftheden tegens UE: ho: Ed.e
hadden doen vertoogen stellen, gisteren inde
logie geweest en uijt s'conings naam
(hoe wel aande waarh.t gantselyck tweijffelen

als dat

als dat het van Sijn hoogheijt derkomstigh is)
komen aanseggen (dat sijn hoogheijt uw: ho: ed:e
voorde betoonde genegentheijt hartel: doet be-
dancken, ende versoucke, dat 't selve tot sijn
hoogheyts perssoonelijck aanbouwen en gebrooken
residentie mag opgehouden worden, d' naaden
antwoort sullen wij uw: ho: ed:e niet naalaten
p:r den eersten te adviseeren. ——
hier mede &c:a onderstondt Ed:le heeren uw ed:le
onderdanige dienaeren was geteeckent —
Melchior Hurdt, en Johannes Filthoorn, ter
zyden stond In't comptoir Palimbangh
adij 26:e februarij anno 1672

Aen d'Edele heer Joan Maatsuijcker Gouverneur Generael over gantsch Nederlants Orienten en d'E.E. heeren Raaden van India —

ontfangen den 16en maert per Boglande —

Palembangh

Edle Erntfeste, hoogh achtbaere, wel wijse, voorsienige, genereuse, en gestrenge heeren —

Edle heeren —

Den 26en deser gepasseerde maent Febru: hebben wij U E. ho: Edelens met 't vertreck van het coopmans jachtie de Sevenster onse laest te antwoort op U: E. ho: Edelens missive per selve bodemtje laten toecomen, die verhopen al voor den ontfangh deses U E. ho: Edelens wel sullen overgelevert wesen, maer van deselve de copia tot seeckerheijt hier nevens gaet, en nevensgaende den schipper van comps: schip, 't Jacht Hooghlande soo even neven den vrij coopman Sr Abram Wijs inde logie verschijnende mede brengende den brieffien van de hr gouverneur Balthasar Bordt op Malacca tot geleijde van de 7500 lb tin voor dato door U E. ho: Edelens geordineert ons aldaer tot maken der pitjens te laten toecomen en nevensden gemelte Hooghlande geen order heeft om aldaer voor de logie te arriveren, maer ten spoedighsten sijn reijse te vervorderen soo hebben geen tijt willen versuijmen om haer lieden op te houden, maer ten spoedighsten te laten vertrecken, des deses ten principaelen dient dat gemelte 7500 lb tin bestaende in 156 stuck schuijtiens bedragende met d'oncosten f 2520 „ 19 „ 3 „ aldaer wel overgelevert en ontfangen is, —

Den Coninck Pangeranch Ratou is nae langh wederwillich wachten eijndelinge in stilheijt den 6en deser affgecomen, daer toe hem de doot van sijnen middelbaerste soone die nae 't schijnt boven de ander seer lieff geweest, en uijt dit aertsche dal gerucht is om aldaer te begraven gecousteringeert heeft, deselve door de droeffheijt hebben wij tot heden geen audientie ten hove connen erlangen daer toe eerst dagen naerder verloff staet te verwachten, —

De Jambijnse Pangerangh ô patty is verleden 9en febr. weder nae sijn rijck vertrocken, quansuijs onder pretext dat den Gouverneur inde aende aende aenvolgende maent hem te lande soude comen besoecken, maer 't is eer te geloven, om bij sijn slechte hey ajo te wesen nae sijn aencomste is bij all eenige dagen hier geweest soude sijn nieuw getrouwde huijsvrouw te mogen sien off spreken, doch eyndelingh door bemiddelingh van hey gecede en andere groote wijders de sacck bij geleijdt en met den anderen verdragen, deselve na uijt de reden soo van hem de pattij als andere grooten comen vernemen zij maer maerdelse streken ende naer al hoewel dese sulcks uijt rechte meijningh gedaen waer soo sal het werckelijck ô pattij nu [illegible] verlaeten van Palimbangh aengericht, welck geen cleene beroerte in 't selve brengen alsoo hij 't huijs van seecker ingesetene (voor date den ouder Coninge van Jambij) soude eenige kennisse aende als daer in wesen sijnde grooten altijt te laeten doen, rontom met gewapent volck beset en gesegde persoon met wijff en kinderen aengetast uijt den huijs gehaelt ende nae seer onredelijck castijdement weder laeten loopen heeft en nadat sijn gemoet den selve luijden over soodanigen avijs gewrocken hadde is soude eenich vertoeven over landt vertrocken, [illegible] wer oorden vande regent en gekomen sijnde waeren soo ontstelt dat Radingh [illegible] verclaerde indien hem ontrent de oude Stadt off Poulo Cambara hadde comen belopen, dat hij Radingh off gesegde ô pattij 't hoofd soude bij ingeschoten hebben want soodanigen hoon hadde hem niet staet te verdragen, In soodanigen wegen den oude Coninck sulcx sal opnemen staen [illegible] nader te vernemen, en UE hoogh Edele aengekundicht werden.

Uijt [illegible] van voorsz. aengekomen vaerders sijn hadt onder Palimbangh canael inde twintich redelijcke groote vaertuijgen ontmoet die haeren cours nae Tanca setten waer uijt niet anders besluiten off de selve sijn van hier en [illegible] door de vlugge tot [illegible] vanden Bantammer affgesonden.

de seeckerst

de seeckerheijt is wat uijtspraeck worden op ul. Ho: Edle
schrijvens erlangen sullen niet naerlaeten p.r de eerste
ul: Ho: nader te adviseeren. /. Hieronder stondt: onderstondt
ul Edle onderdanige en gehoorsame dienaeren was geteeckent
Melchior hurdt en Johan.s Schilhoorn. ter zijden stondt
Int Comptoir Palimbangh desen 11.e Maert 1672.

Aen d: E: heer Joan Maetsuijker gouvr= generael over gaentsch Nederlandts orienten end' E: E: heeren raden van India Residerende ten casteel Batavia.,

becomen den 11 april Pr. den borger abraham wijs.

Ed= Eerntfeste, hooghachtbare welwijse voorsienige generdusse en gestrengen heeren

Ed= heeren

Met 't jagt hooglande hebben wij onse jongste letteren gedateert 11 maert aen uwe ho: Ed: laten affgaen en ind' selve bekent gemaeckt hoe d'heer gouvr= balthasar Bordt van malacca laten toecomen heeft 1500: St kins als uwe hoog: Ed: bij de nevensgaende copia gelieven te sien, waer aen door corth: des tijts, ons gedragen., —

Den brieff van uwe hoog: Ed: aenden koning gesonden is tot heden van sijn hoogt= niet ingehaelt off ontfangen, des niet langer bewust[illegible] wat daer mede voor heeft den Sabandaer soeckt ons wel wijs te maecken dat de droefft= van sijn affgestorven Zoon eendlijck daer van d'oorsaecke is, maer als wij daer tegens sien, dat die maer eenige schouwspelen [illegible] bij chinesen, maleijers, off Javanen, welcke niet binnen comen [illegible] en sijn hoogt: haer ter spraecke staet, gelijck wij oock den selven Sabandaer voorgedragen en aengewesen hebben sonder bij na gedencken dat het uit [illegible] affgont geschiet te meer de wijle Radja woeckersary: selffs aen eenige chinesen [illegible] heeft dat de droeffheijt van gemelde affgestorven soon, sijn hoogheijt soo niet ter harten gaet als wel des daeghs en naeghts met gemelde Sabandaer besoignerende is, om de gantsche Negotie aen sig te trecken, gelijck het wel oock dus verre gecomen is dat geen [illegible] dan van sijn hoogheijt aende marckt

gebragt

gebragt wert, en die d' schepe begeeren te coopen moeten
sulcx alvooren met den schenckagie van sijn hoogl[t]
comen soecken, welke dan eenige moeite bedanende
tegens soodanigen prijs als daer op begeert te stellen,
en dat nog quansuijs uijt gunst volgen laat. /

De buijten gemene particuliere vaert der Javanen,
maleijers, als inlanders want d'een tegens d'ander
voornamentlijck de inlanders stadig claegen is geen
ander periculeus onder koningh in sijn voorgenoemde
monopolie des te meer te animeren. tis buijten twijffel
indien sijn hoogl[t] daer inne directie door autoriteijt
niet geschut wert sal den begonnen handel soodanig
inwortelen, dat naer desen geen helpen (dan met ~~een~~
seer scherpe bijtende pleijsters) aenwesen sal d' beste
medicijnen om d'aengevangen quaet te dempen soude
(onder correctie van uw hoogh. Ed. wijser oordeel) sijn
dat men alle Javanen en maleijers geen comp.e subjec-
ten sijnde off die sonder pas van uw ho: Ed[le] van dieverse
plaetsen om haer negotie te drijven, alhier aencomen niet
gedooge eenige peper te laden, volgens luijt vant
jongst gemaeckte contract inden Jare 1662: tis Ed: heeren
seker dat den groot gedeelte der schepe hadde ingenomen
peper op Batavia niet en brengen want indien sulcx
geschiede hoe soude de portugesen van Timor, Bima,
Macasser, Schinaren, &ca soo grooten quantiteijt voorsz:
specerijen op de cust van Java en voornamentlijck
grissé als wel onderrecht sijn, comen te koop krijgen
wat in buijten dien schepe van t comp.e ingesetenen en
inlanders geschiet comen u Ed. hoogh Ed[le] genoegsaem
bevroeden, voornamentlijck soo lang de noortse vaert
gefrequenteert wert daer bij comende de palimbangse
kruijden + praeuwen ~~[illegible]~~ die jaerlijcx van die na ongedoken
booffde + plaetsen [illegible] en schepe niet comen
nalaten alwaer dat men volgens spreekwoort lach
'tmes op d'hele sette soo ist geheele niet te spreeken

dat

dat d' E. comp.e op orde na d' selve spoedige niet
toelaet nog oock den behoorlijcken afftreck heeft,
Jndien alle s'Comp.s ingesetenen gelast wierden haere
cleeden tegens geen minder prijs als d' E Comp.e te
koopen nog oock geen peper tegens de anderen op te
jagen s'Conincx voorgenomen monipolie souden
haest eindigen vallen, en principael wanneer
d'swarte factoors die hier van haer meesters staen
werden en als de pest alles bederven door in de ho: de=
niet gedoogt wierden. haer huijsen sijnde gestadig
opgestopt met cleeden laggen, oock ontbreken haer
~~nooyt contant~~ [illegible] haer alles door deese en geene
particuliere persoonen van haer meesters haer ter
sluijck toegesonden wert, gelijck we oock gisteren
ter ooren sijn gekomen dat met de chialoup vanden
Batavias burger willem moraij onder 't gesagh vanden
stierman claes v: bruggen den 8.e deser met 900: picoll
peper van hier naer cochin vertrocken, duijsent
spaense reaelen aengebragt sijn daer nogtans bij de pas
blijckt dat niets uijt werdt warmede behoorlijcke [illegible]
nu onder de cleeden geschiet, bevinden bij experientie
[illegible] ten volgen legge vellen, jn somma 't voornaemst
uijtvoeren der cleeden en contanten van cochin heeft
altijts sijn recourse op de in loco gelaeten goederen onder
handen van haer factoors.,

Jndien d' particuliere vaert geslooten wierde wij twijffelen
niet off wij souden voor d' Comp.e den peper tegens
half cleeden en contant sonder beswaring van tol
off waegh gelt tot 3 1/2 Rd. 't picol jaerlijcx connen in
coopen daer nu in contra ledig sonder eenige negotie
off aftreck in s'Comp.s cleeden sitten.,

Men presumeert en daer wert gemompelt dat den
coning d' meeste peper onder sigh behout om deselve
niet eer aenmaecken van 't Zuider moesson soo naer
dese ongewoonlijcke plaetsen te sporen als omtrent

behoor

Johoor, de eijlanden Lingga K.a ende noortwaerdes
portugesen, chinesen K.a te schepen., ——

Niet alleenigh heeft sijn hoogh.t in d'ho: Ed: brieff als voors
gemelt niet g'accepteert maer hebben oocq tot heden —
gantsch geen uijtspraeck off d'adsistentie die den Bantam=
sen Sulthan aen die van Banca tegens Palimbangh
gesint is te doen en door in d'ho: Ed.e dus langh opgehouden
om alles mediaterende de sake tusschen wederzijts gesanten
te vereenigen bekomen., ——

Den d.o schip is alhier comende [?] de ligger aen=
stonden van Malacca den 22.e Januarij naer Andragieri
affgesteldens met 90 pakken gemelts lijwaet tot den handel
aldaer, dogh ontrent 't Canael sijnde troffen aldaer volgens
seggen vanden stierman soodanigen harden travaat aen,
dat de anckers door dreven waer door ongeraeckt [?] t'mijls —
te laegh bevonden, en na dat bij de 10 weken in zee gehouden
en alle middelen aengewent hadde om weder bij de wint
op te halen en te keeren [?], meer door de onbesijlbaerheit en
over groote leccagie van 't selve vaertuijgh weijnigh —
gedreven waren, beneden dien hadd' 't fregatij begonst dant=
sinken, oocq hadde voornaemste seijlen bij eenigh advan=
tagieus travaat wint door ouderdom niet langer connen, off
derffden gebruijken, off soude ten eersten in [illegible] —
waijen sijn gedongen geworden alhier binnen te loopen —
d' gemelte 90: pakken onder [?] aenlant genomen
sijnde bevonden onder d' selve 31 pakken die soo hande —
[illegible] door beten al reedt geworden waeren en [illegible]
geheel beschadigt, en bij na jnvendibel 160: [illegible] enchelde
kleeden. tegenwoordigh sijnde wij onde uijtgewasschen —
gedroogde doecken te enpacken en binnen 2 à 3 —
dagen alsoo 't noorder mousson begint te wenteren sijn —
weder naer Andragirij te laaten stevenen, wij hebben
soo veel in ons vermogen is geweest de leccagie gestopt
ende seijlen doen repareren mitsgaders met eenigh —

touwercke

bevredeq deser Sties want soo eindelijcq van malacca
verwoekens is dat alles tgeene tot den vaertuijgh behoort
ontrockt.,

Insgelijcq is alhier ... dagen sedert aengecomen eenen
redelijcke grote wanckan met lang hairige en geschoren
Chineesen van oostchinchina mede brengende partije
porcelijnen, oldtijens etc.a om te verhandelen, en wedere
partije cattoen naer deselve plaets te voeren. Bij de
passen die onder den naghoda genaemt Sanckoa. bevinsten
blijcket dat hij in den Jare 1665 en 1666 op Batavia
geweest off sem sullen toelaten van hier gemelte
cattoen te voeren, alsoo onder soodanige pretext wel
ligt eenige peper sal schuijlen, dan soodanig daer in
handelen sullen, sijnde eerbiedigh dat uE. hoogh Edle
ordre ons per den eersten mag toegesonden worden tot
onse reglement.,

Deser bekompt uEd. hoogh Edle met voorn. aengetogen
vrij prauwen geladen hebbende ongeveer 400 picols peper,
om aende Comp.s costi te leveren.,

Hiermede etc.a onderblijve uEd. gehoorsame en getrou,,
we dienaers en was geteekent Melchior hurt en
Johannes Schilhoorne ter sijden stont int Comptoir
palimbang adij ultimo maert A.o 1682.,

Aan d'Ed^le heer Joan Maatsuijker
gouvern^r gener^l over gansch Nederlants
oriënten, en d'E:E: heeren Raden van India

20^e Maij p^r 't koopmans jagt 't Claverbladt

Ed^le Erntfeste hooghagtbare seer wyse voorsienige genereuse en gestrenge heeren

Ed^le heeren

Met 't koopmans Jagie de Brack hebben wij laast
aan ue: ho: Ed^le geschreven gedateert ult^o maart
waar aan ons om cort te gaan gedragen, en 't tegen-
schrift tegenwoordigh met 't voorheen van 't cleij
coopmans jagt Claverbladt nevens senden, des
vandes sullen aanroeren 't gepasseerde 't geen sedert gem^te
tijt al hier bestaande voornamentl^e dat gisteren
ue: ho: Ed^le missive na diverse protestatien
over 't langh op houden, vanden ouden coninck ontsi-
jngehaalt en op d'andere de plaats int openbaar
gelesen is, dogh nog geen antwoort dan dat de-
selve nader overlesen sonde becomen, en liet
ons daer nevens aanseggen, dat wij geen groote
swarigh^t int erlangen van 's Comp^s uijtstaande
schulden behoefden te maken, alsoo niet twijffe-
lende off souden alle seer betalen, dat den
tijt leeren moet, nemende op d'ander puncten
als gesegt sijn nader beraat, dien halven niet
naarlaten sullen bij d'eerste gelegentheijt
hare resolutien affe vorderen

's Coninex aangevangen monopolie waarvan
onder voorigen smelt meldt dagelycx nog heen
d'overhandt en is ook reets alsoo verdt gecomen
dat die eenige peper willen incoopen d'selve uijt
handen vanden Sabandaer off ander gestelde soo wel
d'oude als jonge Coningen haar factoors hebben
moeten, waar in sij door d' opcoopers selfs gestijft
werden, want d'een den anderen niet schroomt
den 't bieden van 1/2 R^s meer onder kruypt 't welck
Ed^le hebben door ue: ho: Ed^le authoriteijt nootsakel^e
inden aanvangh gestuijt diende off sal op 't laast
geen hoeden aan sijn, want indien daar in niet
voorsien wert, soo salder noijt eenige apparentie
sijn om jets goets voor d' Comp^e inden handel

langen te comen uijtwercken, waarmeent int wede
mensch beter souden sijn dat d'E Comp.e haar logie
op brack ende groote gastos spaarde, alsoo nu
des Conings trotsigheijt soo hoogh gestijgert is,
om dat hij der particulieren handel aan soo
verre gebragt hebben, dat 's weijnigh om Comp.s
negotie al hier geven, nog weten uijt wedde niet
wat voor gelt langen willen aan-nemen, daar
toe mede niet weijnigh helpen sal het steijgeren
van der peper, geen wij ondernegt sijn dat ue: ho: e:
altans voor 't picol 6 rs: betalen. ten waare
(onder correctie en ue: ho: wijsen oordeel
gestelt) de voorsz: Speceryen, op der ouden voet
gebleven was, en d'particuliere in haar vaart
mitsgaders 't onreeden opjagen tegens elcanderen
ook der grooten aanvoer van moorse cleeden van
Malacca door 's Comp.s subjecten, eenighsints
gestuit verboden en daar tegens van d'E: Comp.e
den handel bewaart wierde wij sijn twijfelen dat
d'Comp.e vrij meer quantiteijt gesegde Speceryen
dan nog egter niet op hooger van deren uijt
desen ort krijgen soude, want van deese kant
niemant van de grooten die deselve daar om
niet booven quartiers niet conen strijcken
meer sullen betalen, bij advanceeren sall —

Na weijnigh dagen verleden wierde ons van
radingh weechensarij afgevraagt off de Fransche
Comp.e op Bancka een fortres off logie soude
maken daar hem op dienende dat ons sulcx
onbekent was nog ook noijt gehoort hadden
wij souden graagh aangaande deselve plaats
verder in discours willen treden hebben, maar
wierden genootsaakt sulcx te staken alsoo hij
van den jongen coningh die bij een der crimesen
was, geroepen wierde, indien 't selfde geschiede
'twelcq niet willen hoopen, souden ongetwijffelt
van binnen en jambij nadermaal een weijnigh
dagen derwijs doen comen, een groote quan=
titeijt peper voornamentlijck uijt dese plaats
jaarlijcx ten sluijcke tot merckelijck nadeel van
d'E Comp.e tod gebragt werden; —

Bij

Bij d'eerste gelegentheijt sullen wij den coningh selffs mondelingh aanspreken, en afvragen wat antwoort sijn hoogh.t op uE: ho: Ed.e schrijvens, wegens de adsistentie die den Sultan van Bantam aan die van banca tegens Palimbangh voorgenomen heeft te doen gelieft te geven;

Wij hebben nog maar ontfangen 900 p.s peper op afcortingh van 's Comp.s uijtstaande schulden 't geen 't hoeck vande fluijt grootenbroeck soo vanden coninck, Radingh wodekensarij als hij tommegongh ingevorderen, wat tegenwoordigh int aansoeken vanden coningh te volgen staat hopen haast te vernemen;

Voorleden maant wassen geen eleven ontsteltenis int hoff over 't vlughten van des conings hooftsoon pangaran arya, die echter nogh gestilt wierde vermits hem ontrent 't keysers dorp achterhaalde waar hem bij sijn vertreck genomen soude hebben weten niet, dan de presumptie is op banca en aldaar eenige rooff vaartuijgen houden, d'oorsaak sijns vlughtens wert divers verhaalt, sommige seggen dat het hercomstigh is over 't opcoopen van eenige peper die van d'vader en soon besproocken soude geweest sijn, dogh wie van beijden d'eerste is geweest is ons onbekent, echter de soon sigh g'affronteert houdende over de berispingh vanden vader heeft sijn ~~geweer~~ moet aanden eygenaar van gem: speceryen, met hem te vermoorden, willen verhoelen, andere daar tegens dat hem om overspel die met sijn meijden soude bedreven (hoe wel geen bewijs van aengebraght werde) gedoot soude hebben, nogtans schijnt het eerste blijkelijcker dan 't laatste te sijn

Alsoo wij niet nader uijt den venden aangehouden dieff (waar van onsen voorigen vermelt) wegens de gestole goederen van S.r abraham wijs uijt desselfs jagt de barck hebben connen uijtvinden senden dien halven gesijden schelm geboeijt herwerts om aldaar door den Regter g'examineert te worden

D'ligter amsterdam met 90 packen guinees lijwaat van malacca hier verdreven, is tegens

onse

onse meyninge vant' L den 12e van voorleden maant
na andragienhij vertrocken, uijt oorsaake des morgen
Soo als wij de elveden wilden inscheepen den stuurman
ons bekent maakte dat 't vaartuygh des nagts
weder merckel:n lecagie becomen hadden,
en dienhalven op sich niet dursde nemen, om
't selve, soodanigen over te brengen, maar slegt
dat alvoorens mogt gevisiteert worden, ge=
ooke door goede timmer en Zeevarende luyden
geschiede, die alsamen verclaarden, dat het
vaartuyge nog hegt en starck was, en nergen
anders, dan aan 't hoel repareren over 't geheel
corpus manquerende waarom te rade
wierden van de kiel off sulcx te laten doen,
des verhoopen dat het ter gedestineerde plaats
behouden arriveeren sall; hier mede &a
onder stondt Ede heeren UEd: ho: Ede onderdanige
dienaren; was geteekent Melchior hurt en
Johannes Schilhoorn; ter zyden stont; int
Comptoir palimbangh adij 3e meij 1672

Palimbang

Aen den Edle Heer Joan Maetsuycker
gouverneur generael en d' E.E. heeren raden
van India residerende ten Casteel Bata.

Ontfangen 27 septemb. pr
den borger Christoffel Corn: d' koninck

Edle Erntfeste, hooghachtbare, manhafte,
wel wijse, voorsienige generuse heeren.

Edle Heeren,

Naedat afgaen van onsen jongste gedateert 9e may, is ons ued.
Ho: Edle missive van den 10 desselvige maent den 6 junij aen,
volgende pr burger vaertuygh wel ter hant gecomen, bij de
welcke gesien hebben, dat ued. hoog: Edle onse 4 vorige afgesonde
brieven alle wel overgelevert waren, doch dat de antwoort
tot de ordinarisse besendinge hadden gelieven uyt te stellen,
endaerom eenelijck diende, om ons bekent te maecken, dat ued.
ho: Edle bij brieven van Ceylon waren geadverteert, hoe
aldaer een groote vloot soo schepen als cleene vaertuygen
vande francen waeren gepasseert, weermede sijnde, dat
sij het wel licht op bancka en bliton mochten gemunt
hebben, om die eylanden tot haere hooft-negotie plaetsen
in possessie te nemen, waerom ued. ho: Edle geresolveert
hadden 't schuytje d' Santlooper en hoeker d' grundel, neevens
2 chialoups, juyst vaerwater alhier op haere te laeten kruyssen,
met soodanige ordre en instructie, als wij bij de toegesonden
copien inden brieff aende grooten van voornoemde eylanden
hebben gesien, dienvolgende ons geliefde te ordonneren, dat wij den
pangerangh alhier van ued. intentie, ten wat fine d'selve
kruijsers en eenige soldaten op voornde eylanden gelegert
en gesonden waeren, souden informeeren, met aenbiedinge, soo
wanneer sijn hoogheijt d' princen vlagge tot bevrijdingh der
francen molestie ter plaetse op bancka onder palimb.

Staende

staende geschillen te gebruijcken, dat uE. hoog Edle sulcx wel
sullen mogen lijden, oock verder genegen zijn, om d'opstaende differenties
tusschen zijn hoogheijt ende die van gemelte bancka als media-
teurs inde minne te beslechten. Item dieshalven wij adverteren
op den ontfangh van uE. Ho: Edle missive den sabandaer
aendiende, dat hij voor ons licentie om een hooft te commen
geschencke te versoecken, 't welck hij wel beloofde ende 't selffde
aennam te doen, maer nochtans tot heeden na distincte
reijse aenporringe niet naer gecomen is, altijts voor off d'andere
uijtvlucht inbrengende, oft in eenigen secreet, dan off zijn
hoogheijt ons geen audientie wilt verleenen, wesende naulijx
watter van geeerende sullen, alsoo wij al meermael in dier
voegen uijtgestelt ende draeyende gehouden zijn. Na wij
sien konnen, soo laeten Sij haer over den wel off qualijck
staet van gesijde Eijlanders en hoedanich het met die lande
affloopt, weijnich gelegen, 'twelcq daer bij genoechsaem
can affgemeten werden, dat sij selffs tot noch toe 't minste
antwoort op uE. hoog: Edle missive vanden 6 januarij
nopende d'opschorsinge der wapenen, die den bantamsche
voorgenomen was tot adsistentie van voorsz Eijlanders
tegens den overlast vand' palimbangers te doen, mitsgaders
om de quaestien door uE. Edle bemiddelinge met d'heeren van
wedersijtse gesanten bij te leggen, 't zij mondelinge off schrifte-
lijck hebben laeten toecomen, ende hoewel ende jongsteeden
een gerucht geloopen heeft, dat gesijde bantamsche geweldt
bliton ende meerder gedeelte van banca al ingenomen
hadden, soo conden nochtans weijnich veranderinge be-
speuren, oocq is ons nooijt ijets over 't kruijssen der gemelte
bodemtjens en standen der militaire aldaer voorgecomen
en naedemael all int begin van Julij onderricht wierden
dat d'selve kruijsers vertrocken, en d' militaire opgebroocken
waeren, hebben om geen nader versoeck een hooft laeten
aenhouden, maer goet gedacht uE. ho: Edle nader last alvooren
af te wachten. —

uijt

Uijt d'voorgestelde vraegh van Radingh Woeckersarij waer
van onsen jongsten schrijvens, namentl. off d'Francen op banca
een vastigheijt souden maecken, laeten wij bij ons voorstaen
dat sij deselve niet alleen gaerne sien, maer oock ten volle
met haer genegentheijt accorderen souden, om niet alleen
haer particulier advantagie daer door te bejagen, maer
quansuijs d'E. Compe. (volgens 't spreeckwoort) een brill
op de neus te setten, waerom wij (onder correctie van U Ed.
hoog: Achtb. wijs oordeel gestelt) van gevoelen zijn dat het
geheel ongeraden en oock tot 's Comps. nadeel soude wesen,
indien deselve eenige vastigheden op de voorgemelte eijlanden
wilden doen stichten, dat dese Hoogheden daer over eens ge-
moveert off aengesette worden, want ongetwijffelt
niet alleen daer seer hart tegen wesen, maer selffs
de protectie die d'E. Compe. over deselve landen vande
hooffden staets eertvaerdigh op gedragen is, souden soecken
om te stooten; wij seggen eertvaerdige opdracht uijt reden
dat deselve luijden vande gepretendeerde heeren volcomente-
lijck verlaeten, en ten prooije van ijder gestelt zijnde
sij oock dagelijx vande Jambijnesen, Lampongers, Bantammers,
ja selffs vande Johorese als vijanden gestroopt en aff geloopen werden,
twelcq haer gedwongen heeft een beter schutsheer te soecken.

Met den negotie is't tegenwoordich soo danich gelegen, dat niemant
vande affcomende luijden haere eijgen peper selffs mogen ver-
coopen, maer moeten den coningh daer mede na sijn goet
laeten omspringen, soo nu iemant deselve peperen begeert
te koopen, moeten al voorens met een schenckagie sijn
hoogheijt daer toe gaen versoecken, die dan meest te geeffen
en best inde gratie staet, werdt 't grootste part toe-
gestaen, soo dat den eenen rijckelijck en d'ander niet comen crijgen,
geen meerder privilegie heeft d'E. Compe. off haere winckeliers
maer sijn gehouden die al mede op deselve wijs vanden coningh
te versoecken, sonder een gantingh mede als haere vergunt

werdt

weet te mogen ontfangen, trouwens in weynich dagen (gelijck
aen onsen grootsten en meest vertrouden winckelier Intchit-
kolacco gebleecken is, die ongeveer 1½ hondert picols peper inge-
cogt hebbende, door sijn hooghijt weder afgenomen en aen
een andere particulier chinees vergunt wierde) trouwens
al met lijtsaemheyt moeten aensien, hoe den dienst d'E.
comp.e en d'vrijelieden verbooderen dingen sijn, niet de
ghantingh in te koopen, maer moeten deselve uyt handen
vande chinesen, aen wien sijn hooghijt die op voorgeseyde
wijs volgen laet met d' picol ontfangen, waerdoor se ten
minsten ⅔ rijcxd.s op picol meer als met de ghantingh
comt te staen, voorwaer een groot verschil van 't
geene hier ingebruyck is geweest, daer jder altijt sonder
molestie na sijn penningen en welgevallen ter marckt
heeft mogen gaen, trouwens oocq bij 't selffde articul
van contract uytdruckelijck bedongen is, Indien der
heeren sulcx niet gestuit wert, wie sal der nae deesen
inde logie derven off connen commissie haer speceryen
aen d'E. comp.e te veylen, ja selffs twyffelen off
naer dato niet sal op uytdraijen, datter niemant aringe
clederen sonder kennis van den sabandaar sal hun mogen
te gaen, en hoewel wij tegens alle dese nieuwe en onge-
hoorde procedurien ten hooghsten geprotesteert hebben,
gaet sijn hooghijt echter met sijn saecken voort, deses
noot saeckelijck sijn U.E. hoogh. heeren onse klachten op te dragen
om door U.E. Ho: heeren wijs beleyt ten besten van d'E. comp.
en haere onderdanen in voorsien te werden, wij connen
in alle haere gedoente ten volle bespeuren, dat sij niet
liever souden sien dat d'E. comp.e haere logie lichten
deste onbeschroomder den vrijburgen te hinderen, die se
het oocq ten laesten soo bangh souden maecken, dat haer de
lust van hier langer te negotieren van selffs wel
vergaen soude, en bij geboden fintjens den handel alleen

aen

aen haer belouden, tervolge hier bij genoegh aff te meeten
is, dat hoe schoon en goet gelt door d' burgers aengebracht
wert, indient maer voort handelen ijets houdert is, be-
geeren 't selve niet, maer willense peper hebben met-
ten nieuwe uijtgeleesen Spaense munt (daer sij op Bat.a
11 en 12 ℔ per realen de 10 voor opgelt geven,) brengen oock he-
schieter geen cleene ongeredtheden door hem vrijluijden,
want soo een eerst aengecomen inden prijs vanden peper met sijn
gelt geaccordeert is, soo dra arriveert niet weder een ander
off hij soeckt ingevalle beter munt heeft, niet alleen met het
moustereren desselffs d'eerste coop te ondermijnen, maer biet
op staende ½ rx: meer, des versoecken UE: Ho: Edele ons gelieven
te consenteren dat wij selve op deese wijs mogen tegenstaen,
namentlijck dat den eerst aencomende met sijn ladinghe sonder
verhinderinghe, soo voorts d'ander elck na den tijt dat sij er
gelegen hebben, voorgaen sullen, oock dat niemant den prijs
vanden peper sal mogen te verhogen, maer gehouden
zijn soodanige als gesamentlijcken marct ganck goet ge-
vonden wert, voor 't picol te betalen, waer hij het hetsijn
opjagen derselver sonde affweeren en beter soo sulx doen mede
op de gestalte vandien, want het nu cort na den anderen
tot tweemaelen gebeurt is, dat selcke ginder een van
conings tootsel-kinderen een peper, die gij aende burgers
leverde, soo scandaleus met aerde en sant vervalst
hadde, dat het wel ruijm 15 ten hondert conde gaelen,
en wat claghten wij oock deden, bleven niet alleen sulcx
ongestraft passeren, maer achten het voor een meester
stuck, waer sij d' christen conden bedriegen,

Dien dagen eeleden vertoogden sich radinghe Woeckersarij
ende den sabandaer Porpensacka inde logie, seggende vanden
coninghe expres gesonden wierden, om ons aen te dienen
hoe sijn hoogheijt sich verheert hadde laten gaen de groote

schult

schult die Cartiçoetama Chinees sabander aen de E. comp.e tien
achter den staet, en daer tegens sijn geringe middelen door sijn
hebbende, bevonden heeft dat hij niet suffiçant is om te
betalen, des het heeft gepasseert staet, dat de E. comp.e sijn hoogheijt
bij te cort sal comen, dogh om dat sijn hoogheijt 't selve niet
conde sien, was hij genegen de geheele schult tot laste van
hem te nemen, mits dat wij hem duijsent rd: vande pitjens
die geseijden debiteur op afkortinge steets voldaen hadde, we-
der terugh soude stellen, om onder de bergsluijden tegens
peper uijt te setten, en alsoo daer toe tijt vereijschte, ver-
sochten dat d'E. comp.e drie jaeren gelieffde te wachten,
wanneer sijn hoogheijt de geheele somma in peper tot
4 1/4 rd. 't picol soude voldaen, waer toe wij niet verstaen konnen
is 't eyndel. geaccordeert, dat sijn hoogheijt de helfft dit aenstaende
de opperwateringh en het tecomende jaer d'ander helfft sal
betalen, op welcken voorwaerden het gevonden hebben
onder behoorlijcke verzegelde handtschrift de duijsent rd.e
aen loode pitjens tegens 3000 p.s rd: geld. wij die ont-
fangen hebben, weder te geven, en de schult voorts ten
laste van sijn hoogheijt te brengen, niet vertrouwende dat
uE. ho: Edle ons sulcx niet quaelijck sullen gelieven te
nemen, alsoo wij niet anders hebben connen oordeelen
off 't selffde strecket tot merckel. proffijt vande E.
comp.e, te meer geruchte pitjens al van 3 tot 4 en
4 1/2 duijsent gedaelt sijn, soo dat hem Cartioetama selffs
bij 't gieten vandien niet meer overgadert, maer selffs
nauwelijcx behouden blijven can, boovendien d'E. comp.e
op 14 hondert rd. die hem voorsz niet voldaen hadde,
mits de helfft in contant spaensche niet verliesen
soude. dit sijn hoogheijt toegestaen zijnde, begonden wij
vand'ander schuldenaers, hoedanich het daer mede aff-
lopen souden, te repen, maer cregen ten antwoort

dat se

datse vanden Coningh daer toe niet volmachtigh waeren door henden d'selve na verloop van eenige dagen weder comen openen en nasien,

Ons eedelen Packhuijs leijt met een goede part gevoederde bestuit, daer tegens hebben tot heden niet meer dan ongevaer 800 picols peper, door macken staet tegens ult.o novemb.er off int begin van decemb.er met 't hoogwater tusschen de 15. hondert en twee duijsent picols hebben sullen, over sulcx versoecken dat uE. Ho: Ed.e ons tegens gemelten tijt een bodem van middelmatige grootte (soo hogen importante handel plaetse d'selve beloven), geliven toe te senden,

Den 19.e van voorleden maent sijn twee vol peper geladen vaertuijgen naer Atchin vertrocken, met brieven van dese hooghden ende regente aldaer, ten expresse eijnde, soo wij ouders tijt sijn om de hoedanicheijt van 't affgeloopen geinde jonck (waer van uE. Ho: Ed.e inde sijne aende den koningh vermelt) en wie de middelen toebehoorden, te kennen, om in haer antwoorde aen uE. Ho: Ed.le na te tegenleren, indien sald.e niet te voort comen stracken, hebben wij ons laten wijs maecken dat sij geresolveert sijn, partij peper uE. Ho: Ed.e tot betalinge der aengeladde goederen toe te stueren, d'voorsz grove ingeladen speceryen sal, soo voor gegeven wert, op Wijmink na (die tot schenckagie mede gaet) op malacca aen d'E. Comp.e gelevert werden, om van daer met pas van d'E. Heer Gouverneur rade wijs te vervoederen, maer wij connen d'selve voor sulcke soorte koerkijnes niet openen, door wij hebben van haer aenstaende comst gemeen d'E. Heer bij ons jongste schrijvens kennis gedaen, doch niet twijffelen, off sal op haer om niet te ontsnappen wel gepast werden,

[signature]

kemba, Depa Jta algie Expres van jambij afgesonden
om desr regenten aen te dienen, dat sijn Hoo pangerangh d'
Ratij vaerdigh lagh, om binnen 4 a 5 dagen te volgen, is
na langhwijlich waerten met bes gadnetheijt sinde
dat het contra sijn aenbrengen, uijtvalt, den 2 deser
weder naer huijs gekeert, den selven heeft oocq oordre ge-
hadt, om de gemoederen vande groote algiers te doortasten,
off pangerangh Ratoum niet te bewegen soude sijn een spoe-
wijsen aldaer te doen, twelck hem voorgekomen sijnde, heeft
deselve onder pretext dat Ratoum tana sieckelick was,
ende droeffheijt van sijn affgestorven Zoon (die hij seer lieff
hadde) niet te veel aen 't hart creesde, geexcuseert,
waer opgemelte kembaij sich dus affgescheijden, wedder
voorgeslagen heeft (ongetwijffelt niet sonder last) ingevalle
den ouden koningh Sultan agon tot de gerwaerts reijs
mocht resolveren, off hij sijn hoogheijt en groote algiers
ooc aengenaem sijn en met respect ingehaelt soude werden,
daerop hem versekeringh en toesegginge gedaen is, met
bijvoegen indien Sultan agon Genst is, dat hij hoe eer
hoe liever de reijs geliefft aen te vangen, op dat hij door sijn
wijsheijt verhinderen de onlusten, die anders in corten
staen uijt te barsten —

Voorleden Saterdagh 27 deser heeft den coningh alle de groote
tot kembaijs en mindere officieren in cluijs bij sigh geroepen
ten sijnde om na de gedaentheijt van d'Comp^s fortificatie
en macht op macassar te vernemen, waer van hem na ijders
kennis deught onderrichtingh gedaen sijnde, is onse saban-
der des namiddaegs van sijn hoogheijt comende, in de logie
verschenen, en heeft ons dit volgende verhaelt, namentel.
dat dien dagh seeckere Javanen na Goda van Samarangh
met rijs in loco gearriveert was, van den welcken
onder anderen geloont hadde dat 't fort Rotterdam, off

Oudjongpandan

den jongh pangeran op Macassar van den Bougis Radja Polacca
affgeloopen, en alle Nederlanders quijt souden zijn, t'welcke
geseyde Javanen door een Maldyts nacoda, die op den
sesden dagh van sijn vertreck na herwaerts van Macass:r
op Samarangh g'arriveert was, aengedient, t'welck
Godt almachtigh genadelijck gelieve te stellen, ende geven
wil, dat wy in corte 't contrarie hooren, op dat deser
bij eenige uijtstrooijsels leugenachtigh bevonden mogen
werden, doch alsoo niemant van andere Javanen, die
nadato aengecomen zijn, en noch dagelijcx hier arriveren,
yets daer van bekent zijn, connen wij 't selve weynich
geloof slaen, te meer om eerst drie dagen voorleden
een inlants vaertuygh van Macassar onder de Javaense
kust met sout aengelant is, mede brengende een pas
vande E:e commandeur de Jonge, gedateert 14 junij
passado, die niet anders dan d'comp:s goeden staet ald:o
weet te verhalen, doch dat de oude vrede tusschen
de Macassar en Bougis noch continueerde —,

D'gemelte jonck van Cotchinchina met langlarige
chineesen in loco aengelant, daer onse letteren gedateert
6 april van geene maeken, is alhier aende neder-
lantsche sabandar vercocht, en sijn de meeste luijden
met andere vaertuijgen na diverse plaetsen vertrocken,
soo dat het niet verder derwaerts te keeren staet.

Men seght, dat hier een brieff met root wassch een stick met
swart linnen overtrocken, vanden Mataram aende deser
hooghijt gesonden, aengecomen soude zijn, doch wat dien
groot vorst daer mede voorheeft off van hoedanigen
inhout de gemelte missive is, sijn noch onbewust —,

Alsoo tegenwoordigh hier weijnich off niet te doen valt, en
noch licht voor eerst geen schip herwaerts gesonden

sal werden, soo versoeckt den ondercoopman Johannis
Schilhoorn seer ootmoedich en verbiddende dat uE. Ho: Edle
hem gelieven te vergunnen om met het een off ander
vrij vaertuygh den sprongh herwaerts costij te doen, dewijl
deselve ten insichte desselffs ouders overleden zijn, en niet
weet hoedanich het met den boedel gestelt is, alsoo
versuijs wel Principael om sigh aldaer indien sulcks
hem gunstigh is, inden Keijserlycken Stadt te begeven,
waer op uE. Ho: Edle favorabel appostil met verlangen
sal afwachten.—

Hier nevens gaet oock een lijste van de dingen noot=
wendigheden, die wij seer verbiddigh versoecken, dat door
uE. Ho: Edle ordre mogen erlangen, oock gaet d'copia
van ons jongsten gedateert 3: May ofte off d'originele
uE. Ho: Edle niet terhant moght gecomen zijn, beijde
werden ingesloten.—

Desen staet uE. Ho: Edle bij besonderen gaders overgelevert
te werden door den burger Christoffel Cornelisz d'Koningh
geladen hebbende inde selffs chialoup omtrent 350 picols
peper, hiermede Ha onderstont uE. Edle dienstschuldige
en gehoorsame dienaeren was geteekent Melchior Hurt
Johans Schilhoorn Pieter vander Beek, ter zijden stont
int Comptoir Palimb: Adij 6 Septemb: Ao: 1672

Palimbang

Aan d' Ed.e Heer Joan Maatsuijcker
Gouverneur Generaal over gansch
Nederlandts Orienten, en d' E.E. Heeren
Raaden van India

ontf. 25 october p.r
borgervaartuys

Ed.e Erntfeste Hooghachtb.e Man-
hafte, Wel wijse, Voorsienige,
Generuse en gestrenge Heeren

Edele Heeren,

Naer 't affsenden van ons laatste schrijvens gedateert 6 Septemb.r
passato met den Batavias burger Christoffel d' Coningh, waar
van de copia hier nevens gaat, is ons p.mo deser U Ed: Ho: Ed:
missive van den 9e der gesegden maant, door 't Chinees Nagoda
weder handt gecomen, uyt de welcke gebleecken is dat U Ed: Ho:
Ed: onse letteren van 14e January, 26 Feb. 11e ende laatsten
Maart, mitsgaders 8 May alle hier offte behandigt waaren,
en uyt deselve den toestant van saaken, den handel en
monopolie der grooten alhier, vernomen, daar op U Ed: Ho: Ed:
hebben gelieven in 't largo te antwoorden, naer 't welcke ons voor-
taan sullen reguleeren en de vrije handelaars in haar negotie
geensints hinderlijck wesen, en dewijl geen hadden U Ed: Ho: Ed:
niet connen beantwoorden om wat reden sedert 8 May boven-
gewoonte geen nader advijsen van haare Ed: Ho: Ed: toegecomen
was, 't geene veroorsaakte dat U Ed: Ho: Ed: de ordinarise
besendinge tot nog toe opgehouden hadden, als onbewust wat
quantiteyt peper alhier in de packhuysen berustte, en of ook om
eenige cleeden of contanten &ca benoodigt moesten sijn, soo
seggen derhalve: dat wij opsettelijck wat langer als na
gewoonte met onse jongste schrijvens hebben gewacht, om dat
wij alvooren de geringe quantiteyt peper die nog maar
in de packhuysen lach den 3 May voorleden U Ed: Ho: Ed:
g'adverteert hadden, op hoop dat wij volgens beloften der
grooten in corten eenige partijtjes tot afleggen haarder

schulden

schulden souden ingetrogen hebben, daer nochtans naer lange=
wijlich wachten niet opgevolcht is, nademael alle weder tot
nieuw gewapent en hooch water uijtgestelt sijn, ten anderen om
vanden t'onnutte en finale uijtspraack over de schulden
die sijn hoocheijt int begin soo hooch stelden te erlangen, daer
ten laetsten al mede niet anders, als wij nu jongst U Ed. Ho. Ed.
g'adviseert hebben afgecomen is, ten laetsten dat wij naer
lange toeven niet ten hove, gelijck tot heden, hebben connen
comen, om U Ed. Ho: Ed: ordre belangende 't beruijsen der
schepen en t'haloupen ontrent Bliton en Banca &ca. ten wat
fine sulcx geschiede en hoedanich sijn hoocheijt gesint mocht sijn
om de quartieren derselver eylanden en Palembangh door U Ed.
Ho: Ed: mediatie bij te leggen, Rᵃ sijn hoocheijt voor te
dragen en desselfs antwoort U Ed: Ho: Ed: te laten toecomen,
daer echter al mede ^ expresse uijtgestelt om vande onbe=
wachte doch (godt loff) valsche tijdinge, die alhier wegens
t'afloopen vant fort Rotterdam op Macassar van d'ander
aencomende vaertuijgen nader onderrichtinge te becomen
en daerdoor U Ed. Ho: Ed: de continuerende of cesserende
geruchten te verclaertigen, d'welcke althans geheel in rooke
verdwenen sijn, niet sonder schaamte vande divulgeerders
die 't buijten twijffel liever anders gesien hadden, des wegen
eerbiedich versoecken dat U Ed: Ho: Ed: ons gelieven te
excuseren, en te vertrouwen dat wij voortaen geensins
nalatich sullen wesen om bij alle gelegentheijt vanden
toestant alhier largo openinge te doen,

^ niet van gevolcht is, doch
hebben het eenige dagen

Soo wel wij U Ed. Ho: Ed: overbodich met onse 't clachten lastich
gevallen sijn en bij langer vervolch ontwijffelbaer U Ed: misnoegen
verwecken sullen, soo versoecken eerbiedigh excuse dat wij
echter derven onderstaen deese twee a drie geschillen van dese
[illegible] onredelijckheijt noch bij 't voorige schrijvens te
voegen, namentlijck dat gemelte hoocheijt t'sedert de
jongste Batavias [illegible] [illegible] wanneer expres
verboden heeft aen niemant t'sijt [illegible] [illegible]
off andere eenige peperen aen eenen [illegible] Panjange
gunstelingh vanden Jongen Coninck te vercoopen, om
die

om die alleen aen voorsz. Wanckant te leveren, waar door sulcx de schul-
denaars haar schulden niet mogen betalen, gelyck aenden Sattewe van
Pieter Albus alreede geschiet is, maar moet oock al mede tegens wie
off dancke aen voorsz. zijnes leveren, sulcx heeft bevonden de heer
Johannes Nachenius met den hondert picols peper voor sijn
gelt te coop connen krijgen, maar is genoot saacke sonder
eenighe in te verlangen te vertrecken, t welcq gemerckt U Ed: groote
al te vele buijten spoor gaat en te wijt van haar beswooren
contracte^ten^ afdwaalt/

Tgeene U Ed: ons gelieven te ordonneren om sijn Hoocheijt ernstel-
verbooren der Spreeije, het afleggen der uijtstaande schulden,
R^a. aen te manen en d'onlusten die onder ons by een geboren daar uijt
mogten resulteeren voor eenen te stellen, sullen niet naerlaten
soo haest den Sabandar uijt sijn siecte opgestaan is, protesterende
wijs all weder te vernieuwen en wanneer U Ed: Ho: Ed: dien-
wegen in eenige missive aen sijn Hoocheijt andermaal een hartige
vermaninge principaal de schulden tout gerondt geliefde te
doen. souden onse redenen vry bevestigen. en wel lught haar
ooren en oogen wat deen openen, want het seeker is dat een
straf woordt van U Ed: Ho: Ed: met eenige dreijgementen
van veel onder vermogt meer als ons gedurig aensporen
en belooft off vrientschap versoucke geopent can, gelyck ondervonden
en nu jongst gebleecken is aende E. Comps groote
schuldenaar Cartiontama wiens t'achterheijt door t'sinnicke
(als onsen laasten vermelt) op U Ed: Ho: Ed: voorgaende jare
schrijvens opgenomen heeft om in twee naestcomende
gewassen in peper te voldoen/

Der hoope is gepeperd dat alhier inde packhuijsen legt is t'sedert onsen
laatsten voorengetogen missive van 6 September nog niet
vergroot, en bestaat alsnoch in ongeveer achthondert picols;
schoone woorden en beloften om met t'hooghwater haar schulden
af te leggen manqueeren ons niet vande debiteuren, maar
offt alle soodanige sall uijtvallen blyven d'onschults bedinght
echter sullen niet naerlaten ons schuldigen debvoir te doen aen te
wenden/

Van t'loodien en contanten sijn d'packhuijsen redelijcke voorsien
des ons niet anders dan eenige vivres en andere cleenigheden

tot comptoirs gebruijcke ontbrocken 't welck verbeeteringe verhoopende dat 't selve met d' aenstaende besendinge volgens het voor afgesonden eysch en copia hier ingesloten mach toegestuijrt werden, nevens deese gaet mede d' catalogus der medicamenten die voorleden door des chirurgijns impotentheijt niet hebben connen mede senden. / Chijnesen, Macassaren, Malaijers en Javanen, leggen hier noch in handel twee schepen van de Symonsen Sal^e en Sr Abraham Wijs, nevens 4 chaloupen / Naegesegt wert staat de partij van Malacca in 't oorlogh met(?) vermoedelijck te worden, hoe sij alle haar ladinge sullen crijgen sal den tijt leeren, hebbende 't jachtien van voorn. Hd Simonsz Sal^e noch maer de helft en dat van Sr Wijs nevens drie chaloupen gantsch geen last ingecregen /

Voorleden 6^e Julij is seecker groot Javaens vaartuijch waer van den nachoda genaemt is Bajon volladen met peper van hier vertrocken, sijnde van den Coninck uijtgereet, en alsoo ons voor vast aengediendt wierde dat niet naer Malacca gelijck voorgaf, maer nae Siam vertrecken soude, hebben van gemelten nachoda in contant hondert Rijcxd^s tot assurantie dat hij de peper naar geen andere plaats dan gesegt Malacca soude vervoeren, gelijck die volgens 't jongste schrijven van d' E. H^r gouverneur Balthasar Bort aldaer tot dato 27^e Julij niet was aengelandt, des vastelijck vermoede d' reijs mede nae gem^t Siam aengeleijt sullen hebben /

Den Jambynesen Pangerangh d' Patty Aminjis tot heden Panger-rangh d' Patty Amin is tot heden niet aengecomen. Soodanigh sijn vader Sultan Agon noch geschreven sal om persoonlijck in loco te verschijnen, sal den tijt leeren en gevolgelijck U. Ho. E. Ed. bekent gemaeckt worden /

Nae dat s' Conincx tweede soon Pangerangh Arda nu eenige ontrent verschrickt dorp noch achterhaelt en met goede woorden t' huijs gekeert is, sijn alle onlusten weder verdwenen, de reden schijnen eendelijck te wesen, omdat hem de vader gestrengh bestraft heeft over het moetwillig krijtsen van seecker onderdaen van Jeijgadoo off grooten Joff^{re} in wiens plaets om

gelijcke

gelijcke straff te ontfangen, gemt: Jofftr den persoon die
't feijt soo men segt door ordre van sijn heer gedaen hadde,
volgens haar begeerte van den vader overgelevert is, daar
nevens d'ondermelde 2e tusschen hem ende dessefs wijff
(sijnde een schoon dochter van gemelte groote Jofftr) ontstaen,
waeren, heeft hem 't hooft wat ligt gemaeckt,

Bij d'jongste tijdinge van Malacca vernemen dat d' Heere van
Goens d'Jonge uijt de stoorte op Ternaten nomaels gedreven
en dat alle haere schepen van daer geretireert sijn, die vegten
door gemt: d' heer nog vervolgt werden en, haar voornemen
te verstgelaten,

Den ondercoopman Johannes Schilhoorn versoeckt
andermaal seer gedwongen om een togt in derwaarts te
doen, ten, sende als ons vorigen vermelt

Dit hier nevens ingesloten packet missiven is ons door den
vrijcoopman Sr. Abraham Wijs die gat van d' E heer
Balthasar Bort gouverneur op Malacca om per den eersten
aen uE Ho: Ed: sijn voortgange te laten werden overhandigt
is, waar toe ons tegenwoordig met 't vertreck van boven-
genoemde Nachodas gelegentheijt voorgecomen is. Heer
mede etc. Onderstont UEd: Heeren uE: Ed: onder-
danige dienaren, was Melchior Hurdt, Johan
Schilhoorn, In margine stont Int Comptoir Palimbang
den 8e Octob. 1672

Aan d' Edle Heer Johan maetzuijker
gouverneür generaal en d' E: E: Raden
van gantsch Nederlantsch India

Edele Erntfeste, Hoogh-
achtbaare, manhafte
wel wijse, voorsienige
genereüse, en gestrenge heeren

Edele Heeren.

Met burger fluijtie Zuijlen hebben wij onse jongste schrijven
vanden 6en deser nevens 't packet missiven onder ons Couvert
van d' E. heer gouverneur Balthasar Bort afgesonde
en off wij wel aande goede bestellinge bij behouden vaaren
van gemeldt bodemtje niet twijffelen, soo senden niette-
min 't afschrift van onse voorsz: letteren, tot sekerheijd hier
nevens: 't gepasseerde alhier 'tsedert dies verloopen
tijdt bestaet principaal int volgende namentel:

Datter wisse tijdingh van Jambij gekomen is dat den
ouden koningh Sulthan Agon aldaar sigh
vaardigh maackt om in corten met een aansienel:
gevolg van volck en vaartuijghen hier persoonelijck
te verschijnen, ten fine d' verschillen tusschen sijn soon
en deese hoogheden in minsaemheijdt bij te leggen, daar
deese van haar zijde wel soo te leggen genegen schijnen,
soo wanneer 't maar den loshoofdigen soon niet weder
opponeert, wat uijtslagh, sulcx nemen sal staen bij tijts
verloop te vernemen, en u E: Ho: Edle aangekundigt
te werden, binnen 2 a 3 dagen sal de tweede bastaert zoon
van gesegden sulthan, die alhier met desen ouden koninckx

Suster

Suster getrouwt is, nevens d'anderde vaartuijgen na-
Jambij om sijn vader herwaarts te brengen vertrecke
dogh om quansuijs door 't mede senden van soo aensienele
vloot niet te laten blijcken, dat deese haar aende comst
van geseijden sultan soo veel gelegen laten, geeft men
voor dat het eenel. om veijlingh voor d' Johorese te vaaren
(geslindt wonderlijcke glorieusheijt dat sij haar eijgen
verstreckt rekense Islande te weesen).

Dagelijcx vertrecken van hier nogh diverse oorloghs prauwen
naar Banca en Bliton, men seght dat sij al tot 't getal van
sestigh stucx aengegroeijt sijn, om onder 't beleijdt van
seecker Jongh onbedreven, heijdemangh Naja nagara
nevens eenige bijgevoegden hovelingh de rebellige van
gemelte eijlanders te straffen, en 't lant vande Bantamse
assistentie te suijveren, dogh of die oude geloopen deese
kiecken murwe oorlogs gasten niet wel een schandigen wer
comen te geven, sal den tijdt openbaaren).

Wij hebben uijtloopende geruchten van dat tusschen d' Hr
Caron en d' koningen alhier wedersijts eenige brieven souden
gewisselt sijn, om op 't eijlandt Bliton off Banca voor d' Francse
Comp.e een vastigheijt te stabileeren, onder handt bij
diverse vernomen, maar bevonden dat 'er gantsch niet aan
vast is, want den tweeden persoon, die geheel niet mondt vast is,
onder anderen met een eedt sigh verbondt als dat van sijn
sitplaats niet gesondt wilde opstaen, soo der eenighe schrijvens
van gemelten Hr Caron of deese coningen en grooten
oeijt aengekomen off affgegaen is, 't welcke bevestigen mede
nogh veel andere. —

Den 11en deser is een der principaalste schuldenaeren genaemt
Betonstouwe doorschielt. uijt dese wereldt gereijst bedragende
desselfs 's achterheijt aend' E. Comp.e nogh 2930 5/8 Rds
daar tegens niets waardigh naerlaet. Soo dat d' E. Comp.e
geen kleene schade bijsonder comen te lijden, ten waare
niet eenige Chineesen wilden aennemen d' selve schult
voorden op te leggen (: soo wanneer d' E. Comp.e haar in

contant

Contant 3000 rds: voor den tijdt van drie Jaaren, om soo wel gesz:de penningen als voorsz:e overledens Jaghtergelt na verloop van den voorgeslagen tijdt met peeper tot 9½ rds 't picol (: gelijck des overledens obligatie luijt:) te betalen, en soo wel wij niet anders sien connen, off d'selfde presentatie streckt grootelijcx tot 's Comp:s voordeel, nadem: gemelte specerije door 't verhoogen costij Ingelijcx liveral op 3⅝ en 3¾ rds geresen is, en ongetwijffelt nogh tot 4 rds steijgeren, soo hebben echter sulcx op ons niet derven nemen, maar tot het bekomen antwoort van u Ed. Ho: Edele uijtgestelt, en opdat u Ed. Ho: Edle aan de goede betalinge van de gemelte drije duijsent rds niet gelieven te dubiteeren, soo nemen den Coopman en ondercoopman melchior hurdt en Johannes schilboorn aan haar voor de selve somma als principaal debiteuren, onder behoorlijcke obligatie te verbinden, des wij u Ed. Ho: Edle advis en reglement p:r d'eerste occagie affwachten. soo haest was den gemelten Chinees niet overleden of den hbodden pfoon nevens den Chirurgijn deeden daer van aan den koningl rapport en versochten nevens dien dat sijn hoogheijt jemant gelieven te committeeren om de naargelaaten middelen op te schrijven, twelck hij aannam, en d'enige schrijvers opstont affvaardige, dogh gecomen sijnde en vernomen hebbende watter nogh aan d'E Comp:e te achteren stondt sijn weder, sonder jets uijt te rechten, na den Coninck vertrocken waarop andermaal d' Voorsz bodde en Chirurgijn nae binnen gesonden sijnde om nade reden van gemelte schrijv:s vertreck te vernemen, kregen eijndelijck ten antwoort dat de meergerapporte schrijvers bevonden hadden, dat des overledens huijs van onsent wegen buyten met wachters was besett geweest, en bovendien bemerckt dat wij 's Comp:s schult tot sijnen laste wilde reeckenen twelcke hij gantsch niet gesint was, en off wel den Coopman hurdt heeft laaten versoecken om persoonel. met sijn hoogheijt te spreecken, soo is hem 't selve seer abshurdt van

den koningh namentl: dat hij met hem niet nader
wilde respaarden (: tot groot disrespect vand' E. Comp:e)
affgeslagen; daar den koningh d'overige goederen aansigh
trocht als bij den Chinees Jutsie kooij gebleecken
is, nogh ooc noijt soo van dese als andere Comp:s winckelie-
op u Ho: Ed:e diverse maelen schriftel: versoeck
affstant heeft willen doen, maar in tegendeel soo langh
iets te plucken is, haar naarbelijcq en voor behouden
laet, daar hem wel bekent is, dat het Comp:s goederen
sijn, connen sijn hoogheijts uijtvluchten om de te kort
comende penningen van ander winckeliers niet te
willen voldoen onse geweten (: int welnemen :) gantsch
geen stadt grijpen, . —

De schuldt van den mede overleden Chinees Jutchie-
koedtjen bedragende altans nogh 779 1/4 r:x connen
insgelijcx door sinisterl: practicquen van sijn hoogh:t
niet te vollen inkrijgen, hoe wel bij obligatien ruijm
soo wel als 't Capitaal beloopt uytstaande heeft; selfs
achtervolght des Coninck schoon soon Pangerangh
Dipa die met bewillinghe en versegelinghe van des
Vaders Ziax de schult van Jutchie kooij op sigh genomen
heeft, om in den tijdt van vier maanden daar 't reets
bij de drie jaaren verleden is, te betalen, tot heeden
sijn beloften niet, ooch sijn wij in corseling der ooren
gekomen dat gemelten ouden koninck van sigh soude
laaten gaan hebben, Ick ben niet van sints (: niet tegenstaende
het soo gesicht hebbe :) om de schult van den Chinees sabander
aan den Coopman wurdt alliee te voldoen, maar sal het
met eijgen vaartuijgen na Batavia stuijren, het welck
wij niet connen vertrouwen, dat u Ho: Ed:le hem
sulcx sullen inwilligen ten aansien d'selve schult alhier
uijtgesett is /

Bij d' jongste becomen brieven van d' E. H:r gouvern:r
Balthasar Bort heeft sijn E. ons gelieven te
adverteeren dat geresolveert is 't Jacht muijden over

Indragiri

Andriegirij en Jambij insgelijcx herwaarts te senden om den in voorraadt leggende peper mede te nemen, soo dat na bij het comen nogh aan, geen schepen, bodem noodigh sullen hebben, dan versoucken ootmoedel[ijck] dat ons U: een redelijcke Chialoup 's Comptoirs noodwendigheden mogen toegesonden werden). —

Bijdesen becomen u Ed Ho: Ed[e]le de geslooten negotie en logie boeckjens R[ekening]a: d'advance deesen jaare op de selve gevallen is Godt betert soo geringh dat 't Comptoir mette verdiende gagie[n]s van 's Comp[agnie]s: dienaeren alhier ontrent acht duijsent guldens ten achteren geraeckt is, sonder hoop van verbeteringh te verwachten, soo lang den stilstant der negotie continueert, 't welck den coopman Melchior Hurdt nevens den raadt die den koningh op den selven langs hoe meer draeght aangemerckt hebbende, en dat hij geen off weijnigh den dienst na sijn qualiteijt alhier d' Ed. Comp[agnie]: doen can, soo versoucht hij ootmoedel[ijck] dat u Ed Ho: Ed[e]le hem ten aansien van sijn geruijme tijdts expiratie met 't eerste aancomende schip al was 't maar met een Chialoup te consenteeren van hier geheel op te breecken, om elders waar u Ed Ho: Ed[e]le hem sullen gelieven te employeeren 's Comp[agnie]s: dienst te doen, en desselfs plaats door een ander persoon te laaten vervangen, bij gevolgh van de selve vergunningh, soo versoucht den ondercoopman en 'tweede Joannes Schilloorn seer ootmoedigh, dat u Ed. Ho: Ed[e]le hem met de vacante bedieningh van gesaghebber gelieven te begunstigen, nademaal nu all ruijm drie jaaren hier geleegen en goede capasiteijt becomen heeft, soo dat u Ed Ho: Ed[e]le haar van een bequaem en ervarendt dienaar aan hem te hebben ten vollen mogen versekert houden, hiermede R[ekening]a onderstondt Ed[e] heeren

u Ed[e]le

ü Edl:e onderdanige en getrouwe dienaaren
was geteekent Melchior hürt Johan Schilkoorn
Pieter van der beeck In margine stondt Int
Comptoir Palimbangh den 30:en octob. 1672

Aen d'Ed:les Heer Joan Maetsuijcker
gouvern:r Gener:l en d'E: Heeren
Raaden van gansch nederl:s India

Ed:le Eerentfeste, Hoogachtbaere,
manhafte, wolwijse, voorsienig:e
en geduchtige Heeren

Ed:le Heeren.

Behalve sijnde om d'negotie, logie als anders koopm:
boeckjens vanden jaere 1671: tot 72: andermael te
oversien om ued: Ho: Ed:le alles pertinent te laeten
toekomen, is ondertusschen 't verijmans jachtje d'ver„
gulde bloompot naer beneden gedreven onder toe„
segging der gesach hebbers om aen't visschers dorp
(:oft gevide dat sij aldaer voorde ontfang onser missive
en verder documenten antwoorde:) naer d'selve te
wachten, doch naet verbeteren van eenige uijtgeven„
den acountjens in voorn: boeckjens de ondercoopm:
den tweede dagh daer af met de hoodige schepsraem
volgende, bevont met sijn comst aengewijst door dat
sij de selve dagh sonder de eenmael te toeven, vertrocken
waere, soo dat gem:ten ondercoopm: genootsaeckt was —
vrucheloos te retourneeren waer door wij (:soo ademend:)
misleijt sijn om d'voorgewijde papieren met aengetogen
jacht te versenden, en oversulcx genootsaeckt tot
't vervrachten van burgers deses Antonij Gillissen
malacx burger (: die door de schadelijcke en vreemde

coninck

coninckx handel geen ffor loeft connen krijgen:)
uijt te stellen, niet twijffelende off d'selve papieren Ra:
sullen UEd: Ho: Ed:le alles wel conditioneert (:bij beloonde vaeren
dat godt geve:) overgelevert werden.

D'affgesanten Radingh Sitra en Kendbij Suda Mangala
sijn voorgisteren met 14: gameende vaertuijgen naer
Jambij om Sultan Agon van daer herwaerts te con-
„voijeren, vertrocken, ondertusschen sustineren deese dat
gemelte Hoogheijts onverwachte vrijwillige presentatie
om persoonlijck te verschijnen principaelste oogh-
„merck niet alleenig is, om d'questie tusschen sijn soon
te slechten, maer wel om absoluijt domicilium alhier
te kiesen, ter tijt en wijl d'verschillen tusschen den
Joloreese en Jambij mochte bijgelegt weesen daertoe gem:en
wint bekende soon Pangeran d'pattij niet ~~a~~staen,
maer kindt off meester weesen will.

Met d'arncomst van Sekker Kemas, Kendbij, en
Keloera Jambijse affgesanten, is weder nieuwe ~~sterke~~ sterke-
„ring van voorsz: Sultans aenstaende comste nevens de
schoonkagie van desselffs gemelten soon, de sijn nieuw
„getrouwde vrouw alhier, namentl:e de goudt gedruckte
gebaer en een sijde clindo d'12: asta, boven de op=
„draegt van de sijnen bastaert soontjens om door haer op-
gevoet en na gevallen gehandelt te werden quansuijs —
tot de teijcken van sijn genegentheijt, gedaen, met excuse
dat om de Joloreese oorlogh in persoon niet derft uijt sijn
rijck vertrecken, doch de vereening is van haer seer
schimpel:e affgeslagen, en 't jongetje (:uijt medogentheijt:)

van

van haer broeder de jonge Pangeran d'pattij allien
aengenomen, 't antwoort van haer eerste affgesanten
was dat sij volgens haer oude gewoonte de Palim=
bangse en niet de jambijse mode soude volgen, daer
men 't sonder gout geduckte cleeden wel conde afsien,
voorts sijn gemelte ambassadeurs soo veel respect
bewesen dat sij in de ope onbespaggent [illegible] haer
slaep-plaets moesten nemen, sonder d'eer te hebben van met
de Sierij Pidnang beschoncken te werden.

(Van daeg is den Coning volgens des gemeenen mans
seggen ende om plaisier na de buffeljacht ge=
scheept, maer grooter staets persoonen houden voor=
vast, dat hij de principaelste peper rivier genaemt
Moussij optrocken en alle d'affcomende specerije
tegens 40: a 45: Rsd d'1000: gout= 't sij contante off
clineerde schuldenaers (: niemant uijtgesondert:)
opcoopen sal, off anders aenstonts 10: p[er] cento aldaer
in loco, en bij weijgering van 't eerste en tweede
gewijse, aent tolhuijs allien verschijnende, 20: te
houden doen betalen. Na wij van verd[ere] speculeeren
connen, heeft sich sijn hoogh[ei]t die wijse mede wel —
principael aengenomen, 't sij om op de aencomst
van vooraengetoogen sultan (: quansuijs niet t'huijs
sijnde:) van 't inladen g'excuseert te werden, off dat hij
vreest met 't arrivement van 't swacke schip Muijden van
Malacca, tot betalinge sijner als 'tsijnen laste loopende
schulden aengesprooken en gemaent te werden.

Bij

Bij 't ingeslootē extractje uijt de negotie & logie-
boeckjes gelieven uE: Ho: Edle: te sien dat soo d'on
en montkosten, scheepagie, verdienende gagies &ca:
(:bove d'timmeragie:) dit comptoir van pmo: Maij
1671: tot ulto: April 1672: ten achteren geweest is ƒ8274:6:
dienaluen wij niet twijffele off uE: Ho: Edle: sooken niet
anders dan tot des S: Compies: ontlastinge d'mesnagie
soo wel van hoogh gegagieerde dienaren als anders
sints, ten welcken fine dan oock de coopman
Melchior Hurdt en ondercoopman: Johannes Schilloom
andermael seer ernste: en nedrigh versoecken om pr: de
eerste jachtje off chialoup d'eerste sijn verlossingh
en den anders successie vande vacante plaets, te
obtineeren: hiermede &ca: onderstont uEdle: gehoorsame
en trouw schuldige dienaren, en was geteekent
Melchior Hurdt; Joh: Schilloom; Pr: Schuijstangh
in margine stont: int comptoir Palimbn: desen
5e: Novemb: Ao: 1672:

Palembang

Aen d'Ed.le h.r Joan Maetsuijcker
gouverneur generael en d'E.E.
heeren raaden van Nederlantsch
India. ——

Ed.le Erentfeste hooghacht
baare manhafte, wel wijse,
voorsienige gebuerense en —
gestrenge heeren. ——

Ed.le heeren. ——

Met den malacx burger anthonij gillisz: —
sijn onse twee briefjens vanden 30 october en —
5 novemb. neffens d'negotie logie boeckjens en —
anneghoorende documenten afgegaen, uijtwijsende
d'copien missiven hier ingesloten met hoop —
dat de originelen U.E. ho: Ed.le reets wel
en dese tegenwoordige bijbrenger deses vanden —
Batavias. vrij coopman s.r abraham wijs —
insgelijcx bestelt sullen werden, door welcke
voorcomende occagie wij plichts halven niet
hebben connen noch derven naerlaaten —
'tgepasseerde alhier u. E ho: Ed.le te beedlachtigen
sijnde en bestaende voornamentl. in't volgende

dat ons den 19 deser p.r deperes affgevaerdigt vaer-
-tuijgh van Jambij d'brieven vand' E. h.r gouvern.r
balthasar bordt en s.r hendrick Gsbrantsz —

Andragiri en

andragirie offer hooft wel toegekomen zijn —
welcke wij volgens voorafgesonden E. hr. advijs —
pr. 't Jacht muyden, Ingevalle op jambij d' volle
ladingh niet verlangde, hadden verwacht, en off —
wel sr. de haes in sijn geaccompaignt. schrijvens
vand' verschijningh off vertreck des genoemden —
boodem van costij gantsch geen gewach maeckt
connen echter uijt deses aff senden van gesijde
missives niet anders bevroeden, te meer deweijle
der brengers vandien seggen dat aldaer voor off —
ontrendt d'quala geen schepen leggen, off sal
van costij adroictura met d'volle ladingh na
batavia vertrocken zijn, 't welck soo zijnde versoeken
verbiddelijck dat u. E. ho: Edle. ons een gemeene
boodemtjen tot ontlastingh van t'eenen partijtjen
peper gelieven toe te senden, waer mede ooc
wel wenschten dat u. E. ho: Edle. aenden coningh
een ernstige vermaningh tot 't afleggen der
schulden pr. missive gelieffden te doen, wandt
na wij noch sien connen sal sijn hooght. hoe
wel hem twee duijsent rd: in contant op
afcortingh van oude te goet hebbende peper
thol onder toeseggingh van insgelijcx d' sijne pr.
een eersten te voldoen hebben verstreckt
ons niet 't arrivement van 't schip alweder —
neevens d' grooten met bloote woorden gelijck
noch dagelijcx geschiet, soecken om te setten
want inde particuliere schult soo danich

verwert

verwert sijn dat sij nauwlijcx weeten wiese —
eerst voldoen sullen, des wel met recht mochten
seggen dat geen coningen maer coopluijden —
tot regenten hier hebben, want niemandt is
aengenaemer dan die henluijden schoonbaer geldt ofte
capitael in traqueeringh van geseijde specerije
comen presenteeren, twelck d'meeste Batavias
in handel leggende Chineesen aenmerckende
en niet anders connende, ooch achtervolght
hebben, dit wert Ued:le heeren eendlijck aen
gehaelt om hier uijt U. E. ho: Ued:le te bethoonen
dat sijn hoogheijts gedachten verre van d'onse
namentlijck d'betaelingh sijner en ander grooten
daer sigh voor verbonden heeft, schuldens schillen
Ja 'tschijnt haer vreemt voor te comen, en als —
een droom te wesen wanneermen daer van rept

Na ii a 12 dagen uijtblijven is den ouden Coninck
van boven weder thuijs gekomen, en alsoo hij
niet op d'buffel Jacht is geweest, connen
wij dierhalven niet anders geloven off is —
eeniges terplaets waer d'meeste afcomende —
luijden genootsaeckt sijn door d'leijdingh vande
spruijten te verschijnen, vertrocken, om aldaer —
eenige ordres aen sijn Jenangers off oppassers
int stuck vande Monipolie selffs mondelingh
te gelasten, want soo der geen voorsien onder —
schulde soude buijten allen twijffel gelijck
geduerende ons aenwesen geschiet is, den peper

in dees

inde(s) tijts des jaers, daer 't aen t water niet —
ontbreect, in overvloet aende marckt zijn. —

In onsen vooorigen gedateert 5 Novemb. hebben
u E. ho: Ed.le bekent gemaeckt hoe wij vanden
sabander om pas voor twee redelijcke groote vol
peper geladen vaertuijgen na atchin, quans=
=buijs op den naem van conings ambassaden
versocht waren, maer van ons als daer toe ommach=
=tigh en vand' E. h.r gouverneur op malacca
moesten dijsceren afgeslagen sijnde heeft hij —
nadenhant d'selve Ede bidden om d'ingeladen
speceerije, uijtgenomen weijnige picols die
voor schenckagie mede gesonden wierde en
met licentje van gemelten E. h.r voorders
senden, aen d' E. comp.e op malacca te leveren
begeert, die hem op d'selve voorwaerde niet
connende weijgeren, hebbe(n) geconsenteert
waer van nevens ons quaedt geroelen over
tselve geexpatieerden E. h.r bij missive spoedige
advertentje p.r den bataviase burger fredrick
verbeeck alias backer van hier na costij strecken
gedaen hebbende sijn schrijver volgens zijn E.ds
schrijvens gedateert 26.en september aldaer —
niet verschenen des te gelooven datse de cruijsers
bij nacht off dicht onder d'wal ontsnapt en
geëchappeert sijn, derwaerts van hier strack —
Insgelijcx is nachoda bajo nevens noch eenige
vaertuijgen vanden Jongen coningh's pangerangh

d' pattij

d'pattij aldaer niet aengekomen, van welck —
eerste bij na verseeckeringh hadden dat deselve
naer Chiam soude stellen, waerom hem oock —
niet wilden largeeren, ten waere 30 picols —
peper off 100 rdl. contant tot verseeckeringh
en bij quade gangen op d' verbeurte van dien —
ons terhandt stelde, dit naercomende heeft hij
echter, ongeacht d' gemelte penningen, sijn —
geciteerde reijs laten voortgangh nemen, des
wij sustineeren dat gesijde 100 rdl. ten vollen
geconfisqueert sijn, doch nademael 't cargasoen
desen hooghedijt raeckt, versoecken dierhalven
indien om d' uijtgeschoote contanten aen —
gesproocken mochten worden, want onge-
twijffelt wel eenige openden willen inbrengen
u Ed. ho: Edle ordre tot narichtingh. —

Bij missive vant Jambijs opperhooft Sr. d'Haes
gedateert 10en Novemb. vernemen dat d'Engelse
vrunden haere gedachten schijnen te laten
gaen om alhier den handel nevens ons te —
obtineeren steunende na wij connen remercken
op 't contract d' marine den 17en febr. 1668
tusschen haren coningh en d' Ed. ho: mo: heeren
staaten generael gesloten, des wij bijgevolgh
van dien, onder u Ed. ho: Edle wel nemen en
wijsen oordeel, van gevoelen sijn de beste

Middelen

middelen, om haer voornemen sonder tegens-
haer veel schrift off mondelingh protest te
doen om te stooten wesen dese regenten warmeer
na geen goeden raet wilden luysteren en-
genegen mochten sijn d'engelsche haer versoeck
in te willigen dat men haer op 't ernstighe
d'onheijlen die daer uijt stonden te resulteeren
voor oogen stelden endat d' E. compe niet
naer laaten soude haer recht nevens d'uijt
staende schulden, met soodanige middelen
als godt ende natuur verleent heeft, te soecken
doch off sulcx met u E. ho: Edle intentje
niet mochte accordeeren, soo is ons eerbieden-
telijck versoeck dat u E. ho: Edle een ample
instructje tot onser narichtinge gelieven
te geven.

Weijnige dagen verleden is een conings vaertuijgh
voor twee jaren van hier na atchin afgesteecken
eerst weder te recht gekomen sijnde, soo geseght
wert, door verleijdinge der stroomen op Tanasarij
leggende recht achter Chiam inde bogt van
Pegu, vervallen, alwaer se geruijmen tijt met
haer coopmanschappen aengehouden vanden
Moorsen gouverneur, doch ten laesten door veel
versoeck nevens de restitutje van eenige
in arrest genomen goederen gelargeert sijn
En schoon bij de tocht niet veel opgedaen hebben

Soo stadt

Soo staet haer d'reijs en den handel aldaer echter
soo wel aen, datmen uijt haer gelaet en woorden
mercken can, dat sijn Hoogheijt Misschien met
schenckagie en schrijvens aen gemelten gouverneur
d'selve eens weder sal laeten herbatten

Twee gequalificeerde ambassaden vanden souson-
nan mataram met drie vaertuijgen, den
brieff op een goude plaet geschreven, en 12
Javaensche paerden na chiam versonden, sijn
alhier vermits d'reijs door contrarij winden
niet hebben connen erlangen aengelandt
en sullen tot't doorwaijen vant Zuijder mosson
alsoose niet derven vruchteloos weder keeren
hier vertoeven, door de belemmeringh der paerden
en vorder goederen hebbense geen vrees datse
eenige quantiteijt peper sullen vervoeren, doch
off dese coningen quansuijs tot geleijde van
haer om eensdeels daer bij merte vandien voorst
te behalen, en andersints tot haer eijgen advance
niet wel eenige gelaede vaertuijgen nevens
haer sullen laeten afsenden sal den tijt openbaeren

Langh en veel maelen na'tregte[?] finael[?] der
bancase en blitonse inwoonders voornamentlijck
onder wie die van outs gestaen en wat
recht d'palimbangers op d'selve hebben, genomen
connen noch geen nader informatie krijgen
dan dat seecker mataram ontrent 50 a 60
jaeren verleeden in qualite van vice

koninghe van hier affgesondt gestelt is om in haaren naem d'selve te regeeren, waer uijt hij dan besluijt, dat gemte landen en Ingesetenen soo te voor als naderhant altoos onder Palimbangs gebiedt gestaen hebben. ——

D'geringe goederen vanden overleeden Chinees winckelier Intschie weduwtjen nagelaaten, verkocht sijnde heeft in alles niet meer gerendeert dan 290½ rsd.rs twelck in peper besteet en tot 4 rsd.s tpicol, volgens luijt vande obligatie gereekent sijnde, comt te bedragh 332 rsd.s dat van sijn geheelen debit aend' E. Compe affgetrocken, montende 'trestant noch 442⅞ rsd.s waer tegens wel ruijm duijsent rsd.s in obligatien en boecken onder d'ingesetenen uijtstaende, die sijn hoogheijt ons wel geconsenteert heeft te innen maer 'tis den sabander die quanssuijs tot adjude gestelt wierde noch niet gelegen, gekomen, soodat notoirlijck sien en bemercken connen het maer wedersijts bestoocken werck is, want sonder hem ons onmogelk. is de luijden op te soecken. ——

D'Iambijse gesanten Kemas Martabarij en Kencke Pranawatjana met brieven vanden Iambijsen Sultan agon en pangerangh d'pattij na luijt van onsen Jonghsten aengekomen, sijn den 17den deser weder met complement schriften en eenige bancase matjes, waer van 'tcorgie ontrent ½ rsd.r cost, en 3 a 4 stuckjens crisheuten

&ca vertrocken, op haer arrivement costij ver-
=wachten en ten eersten Sultan agons herwaerts
comst. —

Alsoo den coopman melchior hurdt sich bij —
d'voorige en present vernieuwende solisitatien
van opkomst eerbiedigh continueert waer-
van 't effect met groot verlangen te gemoet
siet, soo ist dat den ondercoopman Johannes —
Schilthoorn insgelijcx weder bij desen en —
anderens gaende requestje om de vacante —
bedieninge voor u. Ho: Ed:e gunst te erlangen
reverentelijck versocht. —

Desen staet u Ed. Ho: Ed:e overhandicht te —
werden door den vrij coopman Sr. Abraham —
Wijs vertreckende met ongevaer 700 picols —
peper, doch heeft al mede den coninge eenigh
capitael op leverantie van gemelte specerij
en schenckagie wilde hij anders geen vruchte=
=loose reijs doen, moeten geven, hiermede &ca
onderstondt u Ed:e dienst schuldige en gehoorsame
dienaaren. was geteeckent Melchior hurdt
Johannes schilthoorn, Pieter vander Beeck
ter zijden stondt int comptoir Palembangh
den 22en November anno 1672

Aen d' Ed.^le Heer Joan maetsuijker gouvernour gen.l ende d' E.E. Heeren Raden van India —

Ontfangen 17.e Decemb.r p.r borger vaertuijgh 't groene woudt —

Ed.^le Eentfeste, manhafte, hooghachtbare, wel wijse, voorsienige genereuse, en gestrenge Heeren

Ed.^le Heeren

Door dien soo eeden den burger Barent Jacobss van malacca om sijn negotie alhier te drijven arriveert, mede brengende twee paquet missives vanden h.r gouv.r ende den raet aldaer, aen uwe Ho: Ed.^le met ordre deselve bij rescontreo vand' h.r Commandeur Lucas vander dussen, door sijn E: geopent ingelesen te worden, en als dan voorts gesloten aen een comp.s schip over te geven om op't spoedigste uwe Ho: Ed.^e te laten toecomen, welck geen van beijden der beschreven orders eerder bejegent sijnde, en over sulcx ons overgelevert, soo comt ons althans geraden, gelijck voor, om gemelte paquets missives sonder vertoeven afte senden met d' chialoup vande bataviase burger S.r abraham wijs, waermede dan ook ter dienst gelegentheijt onse weijnige negotie ende copia brieff vande 22.e novemb: nevens te laten afgaen, niet twijffelende aende goede bestellinge bij behoude vaert, ,/.

voor aen

Door aengelegden Carduit Jacobsz: Brengtons
mede bericht dat hem onderweege ontrent
2 mijlen beneden Camfaete, 29e 8bris ontmoet
is seeker olde Chialoupje (: waer aen eenig
water overgegeven heeft :) welckers bestierder
hem mondelinge verhaelde, hoe sij van ued: ho:
edle expres met brieven aen gemelte hre
vanderduijssen naer d'eylanden amboina, timor etc
afgesonden wierden ten fine om sijn d: waerder,
teren, dat onse staet gedwongen sijn gewor-
den tot harde diffensie de wapenen tegen
engelant en vranckrijke aentevemen, —
waer van tot seeker beyt d'originele —
publicatien door ued: ho: edle ordre op —
batavia gedaen & hoorde, dogh nadermael
gesijde commandants niet den vande mede
genome lieden etc: durfden overgeven soo
heeft mede geemploierde Carduit selfs
een gecopieert, ook sonder schrift daer
neven gestelt luijdende Int Casteel —
Batavia desen 9e novemb= 1672, was geteekent
Joan Maetsuijcker ter sijden onderstont
Zegel in rooden lacke gedruckt stont, —
ter ordonnantie van ho: mo: haer edle en
geteekent Joan van Riebeeck secr: lager
was gestelt gecollationeert accordeert
met sijn Originele, batavia int Casteel
datum ut supra was geteekent Joan van
riebeeck, en hoewel wij uijt desselve schroo
onauthentijcque Copie gantsche niet —
twijffelen, en ons onderteeckenen tegens
deselve

deselve gedwongen vijanden naer alle vermogen
op hooren te sullen houden, met hoop dat den Here
der heijrcragten, ons voor onheijl sal behoeden
en haer Ho: mo: mitsgaders Compes regt,
vaerdige wapenen genadelijk sal gelieven
te segenen, soo ist nogtans dat wij niet anders
betrouwen off ue: Ho: Ede sullen ons p.e —
d'eerste gelegentheijt, de volle seeckerheijt
daer van laten toecomen, die wij ook sullen
nijvers afwagten; ook weet gemte Cardent
ons te onderrigten dat meer males gende
D. van der Dussen Jagt muijden waer van
onsen voorigen vermelt onder sijn vloot ge-
trocken heeft, soo dat wij tot nogh te vergeefs
op't selve gehoopt hebben./

D'gemagtigde van Pedro alvis Gebben alhier al
instant peper van ao passo bedragende
255 picols 35 cattijs aen d'E Compe
alhier int packhuijs gewogen, de rol
vant selve staet eerstdaegs voor d'E Compe
mede voldaen te worden soodat int wegen
de geheele partij peper bedragende —
uitgelevert 15760 catty eerst van d'E Compe
gewogen, met 6 meer dan gesijden rol
van 25535 catties als gesegt resteert.,

En alsoo niets anmelenens waerdige saecken
onsen Jongh ten alhier voorgevallen is,
sullen Ede Hren deses om cort te gaen, ende
gemeene pacquet missives niet op te houden,
intusschen met onse eedige groete —
besluijten mitsgaders ue: Ho: Ede in godes
heijlsame

heylsame bescherminge bevolen laten, die haer Ho: mo: nevens Compe wapenen, tegen haer moetwillige onderdruckende vijands genadel wil zegenen, // Hier onder stont Ede Heeren, UEdl onderdanige dienaren was geteekent
Melchior Hurt & Johan Schilhoorn
ter zijde stont Int Compt Palimb den 6 Xber 1672.

Aen d' Ed:^le Heer Joan Maetsuijcker
Gouv:^r Generael en d' E.E: Heeren Raaden
van India

Ed:^le Erntfeste, Hooghachtbare
Manhafte, welwijse, voorsienige
Generouse en Gestrenge Heeren

Ed:^le Heeren:

Tot geleijde vande Malacse gewoone missive hebben wij
uE: Ho: Ed:^le de heer briefjen van noodsaekelijkste voorgevallen
't sedert ons voor heen schrijvens laeten afgaen, gelijk bij
d'ingeslooten copia uE: Ho: Ed:^le gelieven te sien, ondertusschen
blijven wij in seer groot verlangen na eenige narichtinge,
belangende ons in dese conjectura van oorlogh soo ontrent
dese natie daer van wij wel licht meerder affronten en
ongeregeltheden te verwachten hebben, voornamentlijck soo
der eenige quade tijdingh tot 's Comp:^s nadeel (: dat sijn
Goddelijcke Majesteijt genadelijk gelieve te verhoeden :)
aengebracht wierde, als bij andere onvoorsienige voor„
vallen, 't sij van openbaere vijanden off geveijnsde vrunden
souden hebben te reguleren, te meer wij met de moij ca„
pitael en een open indefensive logie ten proije van ijder
wanguenstige sitten, en waerom wij (: onder uE: Ho: Ed:^le
verbeteringe :) voordragen, off uE: Ho: Ed:^le niet dienstigh souden
oordeelen dat wij ons met het eerste aencomende Comp:^s Ruys
hiel vande meeste partije kleeden (: diese hier door grooten
overvloet der Moorse doecken die dagelijcx aengebracht en
tot de schandelijkste prijs vercocht werden, niet eens willen
aensien :) ontlasten, en weder opsenden, van contanten

souden

souden wij oock wel 8000: Rdrs. connen missen, aengesien doch de Koninck sijn schult niet tegenstaende jongst op af„ cortinge vande oude peper tol 2000: Rdrs in spaense munt genooten heeft, niet aflegt, waer toe hij ongetwijffelt althans noch veel minder te brengen sal zijn, en gevolghlijck ons gevoelens d' E. Compe. oock niet gelonden is daer althans al te voldoen.

Den laesten Xber. jongstleden is Sultan Agon met sijn gansche familie en ontrent 70: soo groot als kleene vaer„tuijgen waer onder d' Chialoup d' Angelier hier aengecomen om nā t advijs van Monsr. Dirck d' Haes de echt scheijdingh tusschen sijn soon Pangerangh d' Pattij en deese Coninckx-dochter te bewercken, wat uijtslagh sulcx sal nemen leert ons de tijt, men seeckt hier dat de gemelde Sultan alles wat hij conde voort mede genomen en herwaerts gebracht heeft, te eijnde om alhier domicilium te kiesen, sonder ooijt weder na Jambij te willen keeren, 't welck wij niet wel voor waerheijt connen accepteeren, maer staen eer te gelooven, dat sijn Hooght. onder desselfs volck sulcx principael laet uijtstroijen om sijn soon daer toe te brengen dat sich met sijn huijsvrouw en deese regeringe vereenigt.

Van Jambij

Voornoemde Sr. d' Haes schrijft mede hoe de Engelse vijanden aldaer continuel verleden niet outsien hebben op de loopen voort vast en particulier Engels coopmans schrijven van Cadix aen jemant sijner kennisse op Bantam van dat daer lantsgenooten, (: naest aenneme vanden oorlogh :) over de 100: schepen van onsen staet genomen, en tepel bevet, souden hebben, der geleden nacht en aenvolgende dach daer

over

over een groote vreugde teijckenen te doen, en voorts soo=
„danigh geglorieert, dat sij aenstons vanden Sultan partij
ijverlout om een nieuwe logie sonder langer toeven te
bouwen, versocht hebben, 't welck haer geme: Sultan oock
ingewilligt en belooft heeft; Eenige dagen geleden sijn
eenige partij Palimbangers dooden en gequetsten van Bliton
aengebracht, hebbende tegens de Bantammers (: daer
men seght diversche Macassaren onder vermenght sijn:)
slaeghs geweest, en voor dien tijt nieuwendeel de nederlaegh
becomen, hoe het noch verder wil afloopen leert
den tijt.

Verleeden 20: octobr: opt stuck vant vrijcoopmans —
jachtje de vergulde Bloempot, sijn van d' E: Sijmonsz:
saligr wedw: wegen vier kloecke slaven, en nu weder
gisteren vier slavinnen, insgelijcx toebehoorende geme:
wedw: en onder opsicht van de coopman Burdt
door haer factoor verleden, gevlucht, en off wij wel —
bewust sijn datse vanden grooten selffs den ouden Coninck,
op en aengehouden werden, soo connen wij geen van allen
weder becomen, de mensche dieverij is soo groot datter
niemant vande vreemdelingen een slaeff buijten de deur
off sijn vaertuijgh derff laeten gaen, off sijt periculeu —
weer te raecken, voornamentlijck: soo't Macassaren
off Boegijs sijn, selffs heeft sijn Hooght gemelte natien
die onder hem geloopen en oock tot sijn principael„
ste lijffwachten gebruijckt, vrijelijck geconsenteert
haer cost met soodanige en andere dieven stucken te
mogen soecken, met beloften haer noijt, schoon al ge„

attrapeert=

attrapeert werde, (: mits date sijn Hoogh^t^s slaven en goederen ongemolesteert laete:) over te straffen. Hier mede &ca, onderstont: ud: onderdanige dienaeren was geteekent: Melchior Hurdt, Johan^s Schilhoorn ter sijde stont Palimb: desen 4^e Jan: A^o 1673:

Siam

N° 1

Register van d'aencomende papieren desen Jaere 1672: voor

Siam

Rapport van den Coopman Nicolaes de Roij jonghst gewesen Opperhooft in Siam, overgelevert aan d'Ed.e Heer Joan Maetzuijker Gouverneur Generaal en d'E.E. Heeren Raden van India, op sijn verschijninge van ginder tot Batavia, rakende des E. Compes. Negotie als verder verrighten aldaar./

Edele Heeren.

Het laetste bericht dat wij ü Edd.e van Siam toegesonden hebben, is geweest met het Jagt de Papegaij den 15 december des verleden jaars, waarin wij als doen ü Edd.e onder anderen hebben bekent gemaeckt, dat des Coninckx dienaar Okhon Inadja met de Barck Sparendam van hier na Ligoor, om de nieuwe ordre, van dat niemand dan den Coninck en d' E. Compe. vermogt hint te negotieren, over te brengen was vertrocken, en wij hebben oock gesien uijt ü Edd.e seer aangenaam Schrijvens van den 2.e augustij ons p.r 't Jagt Vlaardingen op den 27.en derselver maent toegebragt, dat ü Edd.e uijt een Copie briefken door den Resident van Ligoor S.r Johannes Brakel, aan den heer Gouverneur Balthasar Bort over Oedjangh Salang geschreven, had vernomen, dat de nieuw verkregene Trae, door gesijden Okhon Inadja aldaar gebragt, van vrij beter kraght dan de voorgaande waer bevonden, en dat door tertijt daer al so weijnigh waren genegotieert, dat in die tijdt van 't Jaar vrij veel is, echter waeren ü Edd.e gelt. ü Edd.e bij genoemde missive uijtdrucken bekommert, dat die Trae van soodanigen Effect als wij alhier en de die van Ligoor waeren sustinerende en beweerende soude niet Zijn./

Uit

Rapport van den Coopman Nicolaes de Roij jonghst geweesen Opperhooft in Siam, overgelevert aan d'Ed.e Heer Joan Maetzuijker Gouverneur Generaal en d'E.E. Heeren Raden van India, op sijn verschijninge van ginder tot Battavia, rakende des E. Compes. Negotie als verder verrighten aldaar./

Edele Heeren.

Het laatste bericht dat wij U.Ed.e van Siam toegesonden hebben, is geweest met het Jacht de Papegaij den 15 december des verleden jaars, waarin wij als doen U.Ed.e onder anderen hebben bekent gemaeckt, dat des Conincx dienaar Ockon Inadja met de Barck Spaerendam van hier na Ligoor, om de nieuwe orders, van dat niemand dan den Coninck en d'E. Compe. vermoght hint te negotieren, over te brengen was vertrocken, en wij hebben oock gesien uijt U.Ed.e seer aangenaam schrijvens vanden 2e augustij ons per 't Jacht Vlaardinge op den 27en derselver maent toegebraght, dat U.Ed. uijt een Copie brieffken door den Resident van Ligoor Sr. Johannes Brakel, aanden heer Gouverneur Balthasar Bort over Oedjangh Salang geschreven, had vernomen, dat de nieuw verkregene Trae, door geseijden Okkon Inadja aldaer gebraght, van vrij beter kraght dan de voorgaande waer bevonden, en dat doen ter tijt daar al 80 bharen waren genegotieert, dat in die tijdt van 't Jaar vrij veel is, echter waren U.Ed.e gelt. U.Ed.e bij genoemde missive uijtdrucken bekommert, dat die Trae van soodanigen Effect als wij alhier onde die van Ligoor waaren sustineerende en wensende soude niet sijn./-

Uit

Int vervolgh deses sal u Edle. in alle eerbiedicheijt
naerder berichten, dat zedert die tijt in dien
handel verder is gepasseert, waer in wij dan oock
vertrouwen dat u Edle. beter contentement scheppen
sullen, ooc u Edle. aengenaem schrijvens van den 2e.
Augustij voornoemt tot den 16en. september daer aenvolgende
cortel. beantwoorden: den insamelinge vanden Thin
dan, gingh op de nieuwe verkregene Traa tot halff
April naer wensch en was doen al over de 150. Baaren
bemachtight, als wanneer van Taijouan daer twee
Chineese joncken waeren, met een goet carguasoen
van goût, spiaulter, en coper verscheenen die int eerst
voorgaven, dat niet om handel, maer om aldaer te willen
met der woon verblijven waeren gecomen, doch den tijt
heeft geleert dat deselve sulcx uijt geen andere
redenen dan uijt vrees van 's Comps. te komen
staende schip hebben uijtgestroijt, ende is naderhant
bevonden, datse ter sluijck den thin niet alleen tegens
5. japanse coebangs opcorsten, maer ooch 190. picol
coper tegens 95. baaren thin met de grooten Orangkaij
voor den Conninck tot gieten van geschut, hadden verruijlt,
waer over den resident aen den grooten Raed aldaer
diversemaelen heeft geklaeght, die hem telckens
met veel beloften, en toeseggingen van andere ordre
daerin te stellen genoechsaem te vergeefs hebben
soecken te paijen, maer hij eeter daermede niet
te vreeden sijnde, heeft eijndel. haer soo verde gedrongen,
datse de Chinesen van geen thin te moogen kopen
of verruijlen int openbaer hebben verboden, maer
dit gebodt, alsoo het de baetsoeckende grooten selver
deden, heeft van geen effect geweest, alsoo d' een
jonck met 90 baar ox of Junij naer Patanij en
d' ander met ontrent 200 baaren naer gissinghe
op den 3 augustij weder, van daer gecomen was,
is vertrocken, op het vertreck van de laetste jonck

stelden

stelden haar de grooten aan Cqiianshijs of Zij niet
schuldigh waaren:) al ofte den Thin, die de Chinesen
boven de 55 blaar van haar voor cooper geruijlt,
uijt de jonck lichten en aanslaen wilden, gaande tot
dien eijnde den Sabandaar met Sr. brakel en enige
hollanders, de jonk op der heede visiteren: maar
aan boort van de Jonck komende en wilden de Chinesen
niet meer dan een hoek off twee op hasten, seggende
datse geen thin meer dan die 55 blaeren waaren
hebbende, ende den Sabandaar wilde off conde haar tot de
verder besoeckinge niet ordineren, sulcx zijluijden
genoechsaem onverrichter saken en off er den draeck
maar mede gestoocken was, weder naar landt ende de
logie begaven, gelt. u. Ed. dit uijt genoemde residents
4. brieven over die materie aan ons geschreven, en
hier in Copiaen ons gaende believen te sien:
dit ons door den resident van ginder bekent gemaecht
sijnde, hebben geen gelegentheijt, om daar over te
klagen laten verbij gaen, dogh derwijl sijne majesteijt
op de grensen van sijn rijcke de Oja barcholang tegens
den vijand de Tantsjangers op getrocken was, hebbe
het niet eer dan op 17e. Junij in geschrift kunnen
voordragen, ende is ons naar veel geloopen moijte
eijndelijck het volgende antwoort en uijtspraeck op
5en Augustus (alsoo in den tijt dissen beijden
barcholangh meest in decadentie was:) gegeven,
dat sijne Majesteijt op de regenten aldaar om datse
sijn bevelen niet beter en geloofsaemen heer was
gestoort, ende soude ordre gegeven worden dat het
beter ginge, den Thin die de regenten tegens cooper
hadden verruijlt was wel een out gebruijck, maar
den Coninck en begeerde sulckx niet meer te hebben
alsoo nu genoegh cooper alhier konde becomen
en bij aldien sij enig cooper tot gieten van kleijn
geschut moghten tot s Coninckx dienst van nooden

hebben,

hebben, dat selve souden se van de Chinesen soo verbeeder
enige quamen, mogen ruijlen, maar sijn Mayt.
verstondt niet dat se daartoe tin op Coox en, of vande
Cooxluijden nemen, maar sulcx van sijn jaarlijcx en
tribuijt affhouden souden, rakende dat het die heerbaarts
soude gesonden sijn, had vernomen, maar konde niet
recht achter de waarheijt komen, en soude daarom
een persoon naar deerbaarts afsenden, om daar
naar te vernemen, daar waar wel enigen tin tot
tribuijt gesonden, maar konde niet weeten hoeveel,
alsoo daar geen brieff bij off nevens gesonden was,
verders had den Coninck geconsenteert en d' E. Compe.
geoctrojeert dat se van nu voortaen den Tin in
Ligoor vallende alleen buijten alle Natien
soude genieten, op die wijs als de E. Compe. de
harte vollen alierwaren vergunt, en dat sijn Mayt.
expres had gelast en verboden, dat aldaar geen tin
voor hem meer ingecocht worden soude, en dat men
voortaen voor hem selven niet mer jaarlijcx van
daar soude brengen dan sijnen Tribuijt die de
inwoonders schuldich waaren te geven, ooch
soude de regenten worden aengeschreven, dat se
aen de mijnen meer tin uijtgevende d' E. Compe.
tot genoegen moste worden gerieff, welcke
uijtspraeck nu wat ruijmer als anno verleden
is, daar sijn Mayt. off naar ons gevoelen Oja
Barcholangh om sijn heerlijcheden te bedecken
den poort voor hem open hielt: en de wijl de groote
in Ligoor nu geen anderen wegh om te sluijten en
te loerredraijen waar open gelaten dan met 't
heerbaarts voeren van den Tribuijt des Conincx
Soo had insgelijcx in het geschrift versocht dat ons
deselve tribuijt in Ligoor moste worden behandight
om met ons vaartuijgh heerbaarts te brengen

off wel

of wel soo den Coninck die niet van doen hadde, tegens den Ligoorsen prijs te betalen, hier op konden geen goed antwoort in denigen sijt bekomen, derwijl Oja Barckelangh (als den snootsten, verrendraijer en schraper int geheele rijck:) sulcx gansch tegens sijn best was, niet temin hebben het selve met behulp van eenen Opera Timmorat, dewelcke tegenwoordich het doen en laten bij den Coninck is, noch eijndelijck verkregen, sulcx dat de grooten of factoors van den Coninck in Ligoor jaarlijcx des Maijts tin aan de logie, in plaets van naar Siam te voeren, sullen moeten leveren, soo dat, dat deuntjen van swannewerw bij eenige tin aldaar aan hadden dat het des Conincx is, gedaen en den vijnt hooft en sijn ons hier van oock behoorlijcke brieven en bevelschriften, die door 's Conincx dienaars expres overland derwaarts sijn gebraght verleent, boven dien heeft ooch den Coninck den raad tot dienst van de E. Compe. aldaar wat verandert en een opera als derde persoon, daarnae toegesonden welcken Opera al hier veel met ons omgegaen, en altijd een goet vriendt van onse Natie geweest is, en die op sijn vertreck naar derwaarts ooch bij monde mij belooft heeft het best volgens sijns Conincx last bij d'E. Compe. doen, ende de sluijckerijen helpen beletten soude, soo dat wij hopen en ooch vastelijck vertrouwen dat des E. Compes negotie vrij beter aldaar dan voorleeden gaen sal:

Dat ooch de Brae die het voorleden jaar door gesijde ockon in Adja naar derwaarts is gebraght, krangtiger dan de voorgaande is geweest, en de grooten als andere negotianten daar door wat sijn afgeschrickt, blijckt genoegsaem hier uijt, dat

alle

al hier bij de Jappanders, en andere Negotiante
dit gepasseerde jaar, ende sedert dat den Ockon
in Adja derwaarts is vertrocken, niet off weer-
weijnigh van ginder aan de marckt hebben gebragt
en was oock op September verleden bij den residen
aldaar, niet tegenstaende de grooten met de Chinese
nogh soo gemorst hadden 275. bhaaren genegotieert
en willen vertrouwen, dat soo hem geen contanten
comen te ontbrecken, eer het Jachjen Wiltenburg
dat door den D: heer Gouverneur Balthasar
Bort van Malacca om den Thin van daar te haelen
is gesonden, van ginder komt te vertrecken, dat het
versamelde thin, nogh tot over de 300 bhaaren
sal sijn aangegroeijt dat in dit eerste ende noch
troubelwise jaar redel. gaen kan, en sal nu tot het
werck veel helpen dat u Ed:e hebben gelieven te
ordinneeren, dat voortaen het Comptoir Ligoor, onder
dit van Siam sal worden verantwoordt, oock verseeckeren
wij u Ed:e dat daar door de regenten aldaar vrij wat meer
sullen worden ingetoomt, alsoo haar nu wel sullen kunne
inbeelden, dat hem het Opperhooft in Siam aan't Compt:
Ligoor nu meerder dan voorheenen sal laten gelegen
sijn, oock stellen wij vast dat Oja Barckelangh selver
wien wij alhier al de schult van dat de wagen aldaar
niet recht gaet, en datom sijn onverschadelijcke schraep-
lust geven: nu voortaen sijn vingers wel sal watte huijs
houden, te meer nu den geruijmen tijt in 's Coninx ongenade
is geweest, en is sijn Credit daar door oock vrij geswackt,
sullende hij altijd in die vrees blijven dat soo wij niet wel
bejegent en naar 's Coninx ordre geholpen worden, dat
wij niet alleen over de grooten in Ligoor maar over hem
selver aan den Coninck klagen sullen, ende soo langh de
D. Comp:e in 's Coninx gunst sodanigh blijft continueren
sal bij sijn May:t, soo het maar niet tenemaal tegens
's welvaaren van sijn Rijck streckt, alles kunnen —

geobtineert

geobtineert worden, te meer omdat wij geen ander
voorspraeck bij den Coninck hebben uijtgevonden,
namentlijck voornoemde Opera Sinnoradt, die hem
altijt tot 's Comp.^e dienst volcomentlijck, wanneer die
versocht hebbe, seer genegen heeft getoont, oock moet Oja
Barchelangh selver genoomde Opera, dewijl sijn E. de
grootste mignon van den Coninck is, te vriende houden,
met genoomde Opera Sinnoradt, wegens Ligoor eenige
dagen voor mijn vertreck in discours sijnde, stelden
sijn E. voor, off niet eenigh middel wist uijt te vinden
om des Coninx tribuijt in Ligoor vallende aen d'E.
Comp.^e te verpanden, en alsoo den thin handel aldaar
alleenskens alleen, en het geheel te genieten, waar op sijn
E. mij toeseijde dat daar op practiseeren en sien soude
op wat wijse het best te doen soude sijn, en wanneer mijn
afscheijt van sijn E. ginghnemen seijde tegens mij
dat den Coninck aan d' E.^le Heer Generaal tot wederom
geschenck gaff 90 bhaaren thin, die in Ligoor door den
jaerlijcx 's Coninx tribuijt aen het opperhooft
aldaar souden worden behandigt, ende dat sijn E. dit
soo haest bewerckt, dewijl den Coninck voor tegenwoordich
geen thin alhier hadt, dat wij bij provisie aldaar deel
in den tribuijt hebben souden, en wilden voorts sijn
best doen om te bewercken dat dit jaerlijcx in een
gebruijck taken, en vermeerderen soude, ten eijnde
dat wij de resterende tribuijt die sijn E. in 't geheel
gisten te 70 off 80 bhaaren oock alleenskens mochten
genieten, 'twelck soo uijtvallende voorwaer een groote
saeck voor d' E. Comp.^e sijn soude: gelijck haar E.^le
dit alles in ons gehouden dachregister op de volgende
datums van 17 Junij 17. 19 en ultimo Julij 5. 8. 12. 15. 17.
augustus en 29. 30. octob.^r believende kunnen naer
sien. /

Hier

Hier vooren is gesecht, dat vreesden, het Opperhooft in
Ligoor om contanten soude verlegen vallen, gelijck
wij uijt sijn schrijvens hadden vernomen, en hebben
daerom soo vroegh ons in UEd:e ordre en ontsets van
Contanten, met Vlaardingen, toegekomen was, met
den anderen geresolveert genoemde Jaght dat nogh
buijten de banck voor de riviere lagh, op t spoedighste
derwaerts met een ontset van ƒ 11900: of 200. Cattij
in siamse ticals derwaerts te senden, gelijck oock op 9.e
7ber is geschiet, doch is hetselve Jaght op primo
8ber sonder de reijs, door contrarie wint en stroom
te hebben kunnen gewinnen, weder derwaerts gekeert
twelck voorwaer bedroeft is, wij hadden hetselve Jaght
gaeren andermael weder derwaerts gesonden, maar
uijt vreese, dewijl het om sijn diep gaende heijt,
soo maar onder de wal niet conde loopen, dat het hier
of daer in een bocht geraecken (gelijck de fluijt Leerdam
gebeurt is) daer het niet lightelijk in een maent weder uijt
komen soude, en alsoo tot de eerste besendinghe naar Batavia
niet souden kunnen gebruijcken, hebben het niet dúrven
wagen, maar wierden geraden naar het tweede schip
te wachten, twelck wij hoopten dat soo vroegh komen soude
dat het een tocht heen en weder, op dat wij UEd:e van het
Comptoirs gelegentheijt ten vollen souden komen bericht
geven, als mede om het slot van de Negotie boecken om
in de Siamse boecken in te trecken, over te brengen, soude
hebben kunnen doen, maar hetselve is ons mede, alsoo
de fluijt Claverskercken eerst op 25.en october aldaer
is aengelant, buijten onse gissinge gegaen, sullende genoemde
fluijt, alsoo'er geen apparentie is, dat'er eenig getal
volcken van consideratie tusschen den gesetten tijt in
comen sullen, op 10 oft 12.en deser sijne reijs van Siam over
Ligoor om de contanten aldaer te brengen, geladen
met sapanhout en cromhouten, naar Batavia

komen sal

komen sal, waermede ick U:Ed:e buijten twijffel naarder
bericht van des Comptoirs gelegentheijt erlangen sullen,

In het Comptoir ligoor van Contanten Coopmanschappen
als andere Noodwendicheden te sien als oocq den geprocureerde
vrij van daar te halen, ende Negotie naer U:Ed:e wensch
aldaar uijt te voeren, sal daar niet anders aen manqueren
dan een Indiagh en bequaeme Chialoup, die met 5 à 6
man kan gevoert worden; alsoo in dat vaarwater geen
vijant te vreesen is, met welcke Chialoup wanneer die
om de maent of twee eens over en weder vaart, men sulcken
schrick in de grooten en Sluijckers sal brengen dat er
niemand het hart, uijt vrees dat se bij ons aangebrocht en
bij den Coninck beklaecht sullen worden, Chijn te negotieren
sal hebben, oocq sal men soodanich Vaartuijgh met eygen
volck bij de logien sijnde, kunnen voeren ende daar
de ongelden van een schip derwaarts te senden, uijtwinnen
oocke konnen deselve vaartuijgen vrij bequamer om
langs de wal het int mousson opte halen; want een schip
daar toe gebruijckt wordende kan 'tselve niet meer dan
een keer int jaar doen ende loopt dan noch perijckel
buijten het ongerieff van dat in sijn absentie blijven geen
kennis van saken kunnen bekomen, (dewijl de Japanders
uijt vrees van het iriasbriefjens sijn, geenige letteren
van ons alhier noch ginder meer over voeren willen)
dat het selve schip hier of daarin een borght, of dat Godt
verhoede op een draeghte, die daar veel sijn vervalt, daar
het in langen tijt niet, dan met het kenteren van't
mousson, uijtkomen kan, en maanden wegh blijft; in dit
Noorder mousson sal bij gebreck van soodanigen Vaartuijgh
derwaarts worden gebruijckt, de genoemde Barck
Sparendam (: sijnde de kleijnste van 's Comp:s last
Barcken:) maar deselve is daar alsoo onbequaem too

dan

dan en schip; alsoo het last dragers en gemaa Zeijlders sijn, —
waaromse oock tegens de Zee niet opmogen, boven dien
connen se te swaar om met weijnich volck te kunnen voeren,
het voorleden jaar, met het overvoeren van den Coninq —
dienaar, heeft deselve barck drie maenden, eer de reijs kon
krijgen, t'hoock gebracht, dat voorwaar te langh en daar
door oock vrij costel. versoucken dat u Edle. believen soodanige
Chialoup, soo vroegh het Noorder Mousson begint te komen
naar Siam te senden; alsoo wij vast stellen, dat den dienst
van d'E. Compe. en den handel in Ligoor daar door
seer sal worden gevordert). —

Den 5en Augustij verleden, bij Oja Barckelang sijnde,
en wegens het gepasseerde in Ligoor met sijn Edt. —
sprekende vroeg denselven schets gewijse, of wel —
met de Chinesen in Oorlogh waaren, dan niet, en derwijl
sulcke vragen wel konden begrijpen; Antwoorde sijn Edt. =
dat wel met deselve in vijants schap waren, ende jonchen
in Ligoor groot gelijck hadden, dat ons schip aldaar
niet waar verslagen, want het niet naar gelaaten
souden hebben deselve Chinesen, doende lijck sijnde te
vervoeren, waar over wiert terlgende ende sprach
daar op met Opera Sinnoradt (: die er present was :)
in Stilligheijt, dat onse Tolcken het niet konden hooren:
Op mijn vertreck staande heb met gemt. Opera Sinnorad
daar van int lange gediscoureert ende oordeelde sijn
E: indien d'E. Compe. een Jacht, voor een jaar aldaar
konde overhouden oft soo vroegh senden dat het die jonq
nogh belieb en wegh nam, den Coninck schoon het —
uytterst., uijt vrees der Tayonanse Chinesen, niet
doonden, voor seer wel gedaen opnemen souden, ende —
bij aldien u Edle. konde resolveeren dit eenige obstakel,

dat

dat noch aldaar in de wegh is, weghtenemen, soude het
niet qualijck komen, dat U Ed.e op d'een off d'ander —
wijs den selven Sorlt van kant te helpen, en soude mijns
bedenckens daar geen beter middel tecomen worden uijtge=
vonden, dat U een jaghtien, tot de maent van maart aldaar te
te houden, twelck soude met sappanhout geladen kunnen
leggen, en wanneer den selven als dan daar niet versleen,
soude het nogh kunnen naar Batavia gesonden worden, want
het schoon al vroegh inde maent van April van Batavia
wiert gesonden, soude het om de stilte en contrarie wint
daar dogh niet eer dan 20en off 25en Maij arriveeren,
als wanneer de Jonck al ontloft, sijn Coopmanschappen
vercuijlt, en binnen de revier tegens de stad geraeckt —
souden wesen, soo dat men dan al op het best genomen, niet
meer dan de lege jongh soude veroveren, daar ter —
contrarie wanneer hij quam, men hem vol en sat
soude becomen, ende soude die Natie daar door soodanigh
afgeschrickt worden, datse noijt haar weder in soodanigen
tinck souden begeven, ick ben van gevoelen, soo dien Chinees
dat vaarwater niet wort ontset, dat hij jaarlicx niet
sonder wel geneghotiert te hebben, van daar sal keeren
schoon genoemden Coninck noch sulcke strickte ordres —
daar nae toe sent, want de grooten dat seer baetsouckende
luijden sijn, sullen noijt naer laaten om 't gewins halven
met haar te loorendraijen, alwas het ooch dat sij wisten
dat haar den Coninck daar over straffen en van daar lichten
soude, want den siammer van soodanigen aert is, dat als hij
hij sijn voorsaet heden onthoofden, morgen soude hij sijn —
~~voorsaet hebben~~, hem aendeselfde misdaet schuldigh —
maecken, gel. wijn siam daar het hoff en als onder —
d'ogen van den Coninck is, genoegh gesien hebben, ende
wanneer se soo aent hoff doen, kan men licht afmeeten
watse op soo verre afgelegen plaetsen aanvangen
sullen.) —

Uijt —

Uijt u Edᵉ voorschreven schrijvens van 2 Augustij, mitsgaders d'advisen van Malacca ons p.ᵗ twee Armenise sloepen van daar doogebraght als uijt de Copia brieff door den schipper claarboiit aan d'E. heer Gouverneur Vort geschreven, hebben tot ons leet weesen gelesen, met wat al fattidien, moeijten, arbeijd, en dat noch het snoodtste is, moorden en bloetvergieten, in en ontrent Oedjangh Salangh, de thin Negotie aldaar vermenght is, hebbende in den geheel jaer niet meer dan 100 bharen bemaghtight ende dat wanneer de oncosten van't vaartuijg dat aldaar inde besettinge gehouden wort daar bij gereeckent wiert, men meer schaede dan proffijt soude cunnen rekenen, ende dat men noch daaren boven met sulcken Negotie onse Natie over alsoude soecken gehaedt te maken: Waar op u Edᵉ met alle verbiedinheijt 't volgende in antwoord sal dienen, met nederich versouck in gevalle de saeck wat hart mocht desen voeren, off na u Edᵉ meijninge den Coninck ende sijn natie ontschuldigh off niet wel vatten, dat u Edᵉ mij sulcx ten gooden believt aftenemen, alsoo het selve uijt geen anderen drift, dan uijt een oprechten ijver tot 's Compᵉ welstant is voortkomende: den Coninck dan heeft op ons off u Edᵉ versouck d'E. Compᵉ vergunt dat se voor alle andere Natien die geen expresse Trea van hem hadden verkregen, den vrijen en onbekommerden Thin handel inde quartieren van Oedjangh Salangh en Bangarij van alle Thollen en gereghtigheden bevrijt, soude genieten, ende heeft oocq daarop de Regenten aldaar bevoolen dat se ons alle behulpsaemheijt in 't procureeren van den thin sullen bewijsen, en dat sij luijden oock niet sullen gedoogen dat de maleijers, Javanen, Achinders, en andere daar ontrent woonende Natien in gesijde mineraal sullen handelen, op welcke licentie d'E. heer Gouverneur

Vort

Boort en schip en andere vaartuijgen derwaarts heeft gesonden, dewelcke soo vroegh aldaar gecomen sijn, haar verder tot aanhalen van alle uijt en inwarende vaartuijgen, dan tot negotieren hebben gestelt, hoe wel sulcx haar trae niet ontsielt, maer wel expres bij deselve was verboden dat men des Mayts. ordonnantien en die pas offten trae, van Bja Barckelangh hebben niet quals. soude handelen off bejegenen, gelijck u Edle. als doen onder dato 25 November 1670 waarvan het extract hiernevens gaet overbieden, hebbekent gemaackt, boven dien wilmen de regenten en onderdanen dwingen datse ons den Thin tot soodanigen prijs, die de besetters believen te stellen, sullen leveren, daar se van andere negotianten vrij meer kunnen bekomen, oock beletten onse besetters met het aanhalen vande in en uijt varende vaartuijgen, dat de inwoonders van dat arme land (:dat sijn inwoonders niet voeden kan:) niet alleen van haren handel, maar oock van hare nooddruftt, als rijs, sout en veel andere kleijnigheden worden ontset, en dit Edle. heeren duijncht mijn t wel nemen van u Edle., dat de waare oorsaecken sijn, waarom onse natie bij die inwoonders sijn gehaadt en niet den Coninck, alsoo waarl. sijn Mayt. d' E. Compe. in sijn rijck, soo veel mogel. is, soeckt te beneficeeren gelijck u Edle. int vervolgh deses noch naarder hopen te vertoonen ende de ongeluckten altemet uijt ontstaen, boven dat, gelijck u Edle. wel seggen het nogh altemet aan ons eijgen volcks qualijck dragent heijt komt te storten: het vermoorden vande Nederlanders het afloopen en verbranden vande chaloupen en booten hebben wij dat bij de Maleijers of naar schipper Claarbouts schrijvens bij de quaedaeds en

parlevoers

soude sijn geslist, sulcx soo sijnde, kannen immers dan de inwoonders van sijn Maijts landen daermede niet beschuldigen, hoewel schipper Claerbout wil sustineeren, ja vast stelt, dat den Admirael van de quedaërs, genaemt Intsie Tonga een groot vrient van den Oedjangsalanghsen gouverneur Operapet is, en met hem soude correspondeeren, en kunnen wel geloven, dat die gouverneur derwijl altijt den vyant onser Natie te sijn, heeft betoont in onse negotie, alsoo mede deselve tot sijn nadeel is, niet veel goets is doende.

Dit dan Ed: heeren bij ons soo begrepen sijnde hebben quals. gebeden, op wat wijs wij best over die Moorden klagen en redres indien handel versoucken souden, dogh door d'Ed: heer gouverneur Vorten sijn raad in dato 17 Junij passo ons bekent gemaackt sijnde, dat de novo weder twee boots op de Noorthoeck van Xapora afgeloopen, en het daar op varende Volck, ongenadich vermoort waren, ende schuilt Opera pet s'eenemael daer van gegeven wiert, dat hij de Malleijers daer toe soude gebruycken, soo hebben terstont wanneer maer occagie conden bekomen, daar over in't breede geklaagt en oock volgens gesyde schrijvens, deschuilt s'eenemael op den gouverneur Opera Pett geworpen, waer op Zijn Maijt dereselve den Commissaris naer Oedjangsalangh om't gouvernement van Opera Pet bij provisie te visiteren heeft afgesonden, en heeft den Coninck ons oock laten aanseggen, dat men gesijde Commissaris aen onse residenten soude schrijven, datse haer bij den gesijden afgesondenen vervoegen en hare klagten tegens Opera pett bekent maken souden, gels. wij hebben gedaen ende gaet oock 'tselfde briefjen in copia hier nevens, eenige weijnige dagen daer naer

heeft

heeft sijne Mayt.e oocq gesijden Gouverneur om
hem voor den Coninck selver te verantwoorden, naer
Siam op ontbooden, en sal sijn Mayt.e het beklagen van ū Ed.e
denselven seer light om sijn quaed Gouvernement
schoon geen schult aende Moort heeft, met de doot
straffen: Op mijn vertreck was denselven aldaar noch
niet verscheenen, maar wiert dagelijcx verwacht, die 'k ick
mijn vervanger S.r vander Spijck hebbe bij den beright
schrift in copia hiernevens gaande gerecommandeert
dat soo vroegh hij Opera Pitt aldaar quam te verschijnen,
sijn E. dan vorder over hem klagen en straff over sijn
quaet Gouvernement versoecken soude en tblijfft al niet
off denselven sal oocq sijn straff wel bekomen, maar off het
daar op nu beter aldaar gaen sal, gelijck den schrijver
claerbouit sustineert, sal den tijt wel openbaeren,
maar kan hetselve soo langh de E. Comp.e soo weynigh
voor den tin geeft niet gelooven: het is wel waar dat
men voor desen den tin voor de prijs van 30 à 35 realen
de baar aldaar gekoght heeft, maar die tijden sijn verandert
doen was dat mineraal soo gretigh bij alle Natien,
gelijck nu niet begeert: In Tanassarij soo dicht bij
Oedjangh Salangh wort het seer gretich bijde Bengaelse
ende Custmooren tegens 15 siamse teijlen off 5 q realen
opgekoght, soodat het geen wonder is, dat die Natien aldaar
derwijl wij het gewin haar t'eenemael soecken te ontrecken
op ons zijn verbittert: haar Ed.e believen oocq te seggen
dat men soude konnen gelooven dat den Coninck ende
Oja barckelangh slimme luijden zijn, off daar mede
ommegaen die altemets al een appetijt om mede
te speelen souden geven, ende E. Comp.e met ombragieuse
en lastige coopmanschappen gaande houden en paijen, ende
de profitabelste voor haar selver houden, en dat se wel
light souden soucken op 's Comp.e naem haar oude en
achterstallige tribuijt in te vorderen en alsoo geld.

men

men seght met onse rooden de Castanien uijt het vuije
halen, maar Ed.e heeren wij moeten met de waerheij
verklaren, dat noijt hebben gehoort dat hier of op eenige
plaets onder des Coninckx gebied staande, oijt soodanige
verschil soude zijn off geweest, maar des Coninckx tin
wort bestont bij de gravers en niet bij de Coopluyden, en
het selve gesmolten, is betaelt, soo dat bij den Coninck
noch die van sijnen raet noyt soodanige gedachten sijn
geweest, maar wel ter Contrarie om de E. Comp.s negot
waar het mogel. is te helpen voort setten, gel. genoegsa
met de Thin Negotie in ligoor comt te blijcken, daar sijn
Maij.t niet alleen sijne onderdanen, verbiedt te negotie
maar oock selver niet wil gedoogen dat voor hem eenig
thin aldaar meer sal werden ingekoght, en daar en bove
heeft oock geordonneert dat de regenten meer inwoond
aan de mijnen setten sullen, ende dat tot geen ander
eynde dan om u Ed.e Contentement te geven ende de
E. Comp.e grooter quantiteijt thin te doen genieten,
gelijck hier vooren noch eens is geseijdt, soo dat Ed.e
heeren onses geringen oordeels, t welck wij altijt
onder u Ed.e wijser oordeel sijn buijgende, de Negotie
in de Thin quartieren, Oedjangh Salangh en Bangarij
noijt enighe klem sal hebben, voor en al eer u Ed.e
believen te resolveren, dat daar voor meerder prijs, na
de tegenwoordige Marckt wort betaelt, want den
koninck te vergen sijn onderdanen te dwingen de
Coopmanschappen aen ons vrij minder dan aan andr
Negotianten te venten, sonde mijns bedunckens en in
wel nemen van u Ed.e al te hart vallen hoewel ick u Ed.
wel durft verseeckeren dat soo wanneer u Ed.e het
believe van den Coninck te begeeren sijn genegentheijt
tot d'E: Comp.e soo groot is, dat hij het niet sal weijgeren,
maar men kan wel lichtel. besetten, wat geloof sameleijt d
ondersaeten, aan dit gebodt, in soo verre afgelegene
en woeste landen dragen, en met wat genegentheijt

Sij

sijn ons daer Coopmanschappen leveren souden.

De Coopmanschappen int Rijck van Siam vallende sijn
den meerendeele groff en van groote voluijmen,
en is wel waar dat sijn Maijesteijt van oude den
Tin, Olijphantstanden, en sappanhout heeft gemo,,
nopoliseert, wel verstaende die in Siam vielen off door
sijn onderdanen aldaar wierden gebracht, de buijten
plaetsen hebben voor alle Coopluijden altijt, mits de
gerechtigheijt (daer d'E. Compe overal van bevrijt
is) betalende, opengestaen, ende heeft sijn e-
Mayt die noijt aan d'E. Compe wanneer daer maer
om versocht wiert, om te mogen koopen geweijgert
gel. het voorleden jaar met den Tin alhier te mogen
coopen is gebleecken, ende heeft sijn Mayt die oocq
niet eerder aangeslagen dan wanneer Wij het selve
mineraal door gebreck van contanten niet konden
conden coopen off begeerden oocq is voor geen teecken
van 's Conincx ongenegentheijt te houden dat sijn
Mayt de vellen en huijden, ende profijt gevende
waren van sijn rijck, aan d'E. Compe sonder selver
en te mogen coopen heeft vergunt, ja en begeert
niet datter eenigh vel, wanneer bij d'E Compe maer
een tamel. getal ontfangen is (gel. expres uijtbedon,,
gen heeft) bij sijne factoors sal worden genomen, gel.
nu de naestleste twee Jaren is gebleecken, sulcx uyt dit
alle genoughsaem blijckt dat sijne Mayt d'E. Compe
met geen grove waren (alsoo tot niets te nemen,
gedwongen sijn) soeckt te paijen. des Conincx
Negotie buijtenslants wel ingesien sijnde, is oock
van soo grooten importantie niet als 't wel van buijten
schijnt, want den jonck nae Japan gaende is geen
6 à 8 duijsent rds, als niet anders, dan met
sappanhout, swarte suijcker, kleene nootjens

Namrack en altemet, doch seer selden, weijnich thin
voor den Coninck noch: in cooper vaert, en die naer Canton
varen ooch niet veel meer, want sij niet anders dan met
areeck, sappanhout, olijphants tanden en ijser sijn geladen
ooch en brengen deselve van beijde die quartieren geen
ander retour dan eenige curieuse leeden, voort hoff
en voorts geladen met allerhande soort van porceleijne
Cooper &ca. dat dan nevens eenige olijphanten, weder
over Tanassarij naar Bengala en Chormandel
is versendende, waar vandaen ordinarij geen andere
Coopmanschappen dan edel gesteenten en kleeden, dat sij
hoff houdinge van nooden bekompt, soo dat den Conincks
Negotie den allier handelenden Coopman weijnich linde
is toebrengende./—

Van de 100 blaaren thin die den Banjaen Radja Ram
aan ons alhier om in Oedjangh salangh te leveren
had toegeseijt, is 22en maij verleden niet meer dan 20
blaaren, aan den schipper Claerhout, volgens sijn her=
waerts gesonden briefjen hier in Copia nevens gaande
geleevert, waeraf bij ons 19 blaaren, alsoo 't bedragen
van een blaar aan ongelden op gevallen was, tegens
99 ticals of 35 1/5 reael aen d' erffgenaemen (dewijl
den Banjaen over 5 à 6 maenden is overleden,) voldaen
maar deselve hadden niet het beste genoegen daarmede
over, alsoo hadden vertrout, dat d' E. Compe. aldaar meer
gelt voor dat mineraal was gevende, ende geloven, dewijl
de Meester nu dood is, dat niet een blaar van de resterende
80 sullen bekomen, alsoo volgens 't schrijven van voorsz.
schipper Claerhout, de dienaars aldaar hede met haar
meesters gelt speelende ende haar particuliere
avance waren soeckende, en sullen haar apparent
verders, wanneer haar meesters doot hooren als
erffgenaemen instellen, en met de rest deurgaen./—

Haar

Haer Ed:e hebben ons believen in bedenckinge te
geven off men niet met den Coninck in eenig —
Contract soude connen treden, dat jaarlijcx aan de
E. Comp:e een goede partije Tin, 't zij voor goet en
gelt, of voor goed alleen leverde, waarop bij ons nader
gelet en vernomen synde, is geoordeelt van ja, en
dat ons sijn Mayt:t altijt voor andere Natien sal —
prefereren, maar de cleeden of Coopmanschappen
connen in Siam tegenwoordich vrij op een lege marcht
sulcx de meeste soort vande Coopmanschappen die —
present bij het comptoir sijn, sullen geen off seer weijnige
winst geven, en soude oock d'E. Comp:e het moeten —
getroosten, 20 tijl of 99 3/13 rijcxd:rs voor de baar van 369.
lb (twelcke des Coninckx prijs is:) te geven, wanneer
u Ed:e daertoe konden resolveeren, sagen kans om jaarlijcx
wel 8 à 900 baaren te bemachtigen, ende soude noch daar
en boven buijten den Coninck, bij de Coopluijden met
Contant wel 100 baaren in een Jaar konnen worden —
ingecocht, mits u Ed:e het opperhoofden den Raad aldaar
believen te authoriseeren, dat se de baar tot 92. 95 a 97 rijxd:rs
naar de marckt dan liep, om het de vreemde Competi//
teurs te ontsetten, mochten opcoopen: wij hebben voor
mijn vertreck daar van geen proeve kunnen nemen
eens deels om dat bij den Coninck geen tin in voorraat
was, alsoo het selve bij de koopluijden tot 95 a 97. rijxd:rs de baar
om aen d'Engelsen alleen met een kleijn scheepien
van bombaij ende armeniers, met twee scheepiens
uijt suratta int suijder monsson gearriveert, in
betalinge van genoten Coopmanschappen te geven
heeft laten opcoopen, anderdeels om dat ooch niet tot
soo hoogen prijs van 99 3/13 rijxd:rs waaren gelast, waarom
den E. vander Spijck by mijn aan hem gelaten berigt
schrift heb gerecommandeert, soo vroeg het Engelsch
en Armenise scheepen vertrocken waren, dat deselve
bijna in vendibele Coopmanschappen ten bedrage van

over de

over de 100 ℔ guldens aan de voorcoopers van de basaer
op eenige maanden tijt voor contant souden venten,
waar bij vertrouwen, dat d'E. Comp.e vrij beter dan
bij het willen aan den Coninck, derwijl degenwoordich
als geseijt, geen thin is hebbende, varen sal, ooc wel hooren
daar aen wel gedaen hebben sal. —

Dn marcantiele middelen wort alhier om den handel
te vergrooten, en de Competiteurs in de weegh te wesen,
genoeghsaem bijons gepractiseert, en is niet wel doenel.
deselve veel te hinderen, alsoo haare Coopmans, die in
veel rommelingen, als groote quantiteijt alderhande
loogemaeckte dadels, Amandelen, Roosewater &a bestaen,
die se door haar lasthebrs met kleijne prauwtjens langs
de revier en straten, bij de Cattij en Wichjens laten
verkoopen, en daardoor goede winsten contante
penningen in de hant becomen, waermede deselve dan
den thin vande Cooplieden seer duijr ter sluijck weten
op te koopen, gel. de Armeniörs dit jaar gedaen, en
19 teijlen offte rsd.s voor de bhaer betaelt hebben, haar
andere Coopmanschappen, die ten principalen in
ongesponnen Cattoen, poetsjock, grove salampoerys
en Chitsen bestaen, wetense of aan den Coninck off de
Mandorijns tegens thin à 50 de bhaer, Cooper à 30 en
aguilhoüt à 650 rsd.s d' picol op 6 à 7 maenden dael
te verruijlen, bovendien, is op de Negotie in siam gantsch
geen staedt te maecken, derwijl deselve veel veranderinge
en ongestadigheijt onderhavich is, twelck ten principale
hier uijt ontstaet, dat de inwoonders en Cooplieden geen
kennis van Coopmanschappen hebben, en daar en
boven gantsch geen woort sijn houdende waar door het
meenighmaeln gebeurt dat wanneer een
Coopman naar dat hij partie goed gekoght onde 7
a 10 maenden geladt hebbende, niet siet dat daer voordeel
op beraeden kan, den vercooper niet sal betaelen,

maar

maer algedurich met nijt stellen, 't beschreijt soecken afte
setten, en als den cooper dan op 't vertreck staet sal hij hem
in plaetse van gelt sijn coopmanschappen weder geven
en op sulcken manier van doen is alhier weijnich of
geen recht te becomen, gelijck d' Engelsche en Armeniërs
tegenwoordich genoech ondervinden, hebbende van haer
aengebrachte carguasoen dat ten principael bestaet
boven de rommelingh in partije grove smalle en breede
suratse clee tegens ƒ 96.16.– 't corge ende de toetsjoch
alle vrijlichheijt nijt gesift mede tegens ƒ 96.16 't picol
aenden coninck tegens een derde thin en twee derde
cooper verruijlt, het thin als hier vooren geseght
tegens 99 8/13 en 't cooper tegens 30 rsd.s 't welck vrij duijr
is, en kan qualijck geloven datse daer, de oncosten
afgetrocken, behouden kunnen bij blijven, haer sackoraet
en al amber hebbense tot noch haer uijtgeleijde gelt
niet kunnen voorkrijgen, ondersocht hebbende op wat voor
een voet datse die coopmanschappen die noijt gehoort
hebben dat alhier getrocken sijn, gebracht hebben, dat
alhier getrocken sijn, gebracht hebben, vernamen, dat
het voorleden jaer den Anarloda van het Armenische schip
weijnich sackoralen en al amber aengebracht en aen
des conincx factoors voor een hoogen prijs vercoft
hadden, waerop gesijden Anarloda met die factoors
in contract is getreden van dit jaer twee a drij picols voor
een weijnich minder prijs te brengen, sij luijden souden het
selve annemen en in tin betalen, maar den Anarloda, daer
mede gecomen sijnde en willense daer niet aen, en houden
haer al offse den Anarloda noijt hadden gesien, of gekent
soo dat die man daer mede blijft sitten en geruijneert
is, derbijl het selve met geen 50 per cento verlies (gel.
mij selver verhaelt heeft) kan verlooren, d' Engelsche
die op dit geruchte mede sijn aengegaen ende ooch goede
quantiteijt van die coopmans. hebben mede gebracht
varen even eens, soo datse malkanderen alsoo tjens

inde

in de weegh sijn, hoe het verdere met deselve afloopen sal
sal, wil den tijt openbaren: haar Ed:e believen te
ordonneeren dat men pertinent sal dienen te letten
wat voor soort en quantiteijt Coopmanschappen bij de
Negotianten aldaar wort aangebracht ende verwoort
't welck bij ons altijt in achtinge is genomen, maar
kunnen het, dewijle met haar scheepen boven voor haar
woningen leggen ende goederen daar in oock gewoonlijc
secreet houden, seer selden te weeten komen, alsoo onse
Tolcken om sulcx te vernemen, maar rechte booren en
weetnieten sijn, de Engelschen moeten op haar wolle wa
die het voorleden jaar door den stuijrman wierden aangeb
gelt. hij doen oock voorgaff, gansch geen winst hebben
gehad, alsoo nu niet een stuck, soo veel hebben kunnen
vernemen, hebben mede gebraght, echter is bij de selve
weder stucx gelabeleert, sullende daarjnne eenel.
twee persoonen met de Coopmanschappen die niet
kunnen verkoopen overblijven, en gaen voor toecomen
jaar met een schip weder van Bombaij deselve komen
de gesijde Engelschen als oock de armeniers bennen
gewoelich op malkanderen, dewijl den eenen den ander in
de weegh is, seer jaloers, en heeft oock den Engelschen
Capitein (M:r Richart Baet genaemt:) mij selve
verklaert dat hoopten te bewercken dat se geen pas off
vrij geleijde van haaren president meer souden verkrijg
ende stelden vast, soo den directeur in Suratta mede
sijn pas inhielt dat sij luijden het hart niet souden hebb
weder herwaarts te komen, 't welck voorwaar goet
sijn soude, alsoo deselve de snootste Competiteur
in den schiphandel sijn, met genoemden Engelschen
Capitein in gesprek sijnde heb bij den selven
ernstelijck onderstaen off haar Natie oock met deselve
in dese Equipagie bereederden, waarop mij den
selven in alle sinceriteijt verklaarden van neen,

Endat

En dat d'E Comp.e daarom haar niet en hoefden te ontsien, seggende dat sij luijden alsoo jalours over deselve dan wij konden sijn waren, ende dat haar verscheijden malen hadden verwondert dat d'E. Comp.e haar de passagie, en dat sonder de minste tol te betaelen, voor bij Malacca had vergunt, wat in Ed.e hier op sullen believen te ordonneeren, sullen int toekomende gaeren vernemen. /

Om de Negotie in Siam te doen accresseeren, en dat de E: Comp.e minder Contanten souden aldaar te senden behoeven, kunnen geen ander middel uytvinden, dan gels. gesoght dat haar Ed.e haar believen te gefroost ten dat men de kleeden en doecken tot soodanigen hogen prijs tegens sijn aanden Coninck verruijlt, ofte op de basaer gels. andere Negotianten aande winckeliers voor Contant op 9 â 10. maanden daer verkoopt, want alle de van buijten in comende Negotianten, bestaen den principalen in Mooren van Cormandel, bengale en jndostan mitsgaders de Engelsen en Armeniërs die boven de Elix lanten niet anders van hier dan Gout, silver, Cooper, sporoelijn, ende soo sij het kriigen kunnen tijn vervoeren, over sulcx is met deselve niet te doen, d'andere die vande Noort comen, sijn de Chinesen uijt Japan ende Portugesen uijt Macau, de Chinesen koopen hier niet anders dan swarte suycker, sappanhout, buffel of Cleene Nootjens weynigh Namrach en roch vellen, ooch goede partije witte Chinese zijde en alderhande stoffen, spianter, radix China en andere drogiien die door de portugesen van Macau werden aangebracht, hierinne soude voor d'E. Comp.e oocq wel wat wesen te doen, indien de Portugesen weder eenige andere Coopmanschappen waaren

brengende

brochende maar nu deselve voor den buijten arreca
en Sappanhout niet anders dan contant en wilden
brengen, soo dat daermede onder schaarsheijt van
Contanten voor d'E. Comp.e mede niet te doen
valt, ten ware haar Ed.e beliefden te resolveeren de
voijagie naar Japan op dusdanigen voet te ondernemen
dat haar Ed.e een kloecke fluijt hoe grooter hoe beter
in 't kenteren van 't Noorder Mousson naar Siam
beliefden te senden, en dan met de winst gevoechde
Coopmanschappen namentl. hartvellen, koehuijden
Sappanhout, Namrack, swarte suycker, teijsoo
of Cleene Potjens en wes meer dat lant voor Japan
is uijtlevorende geladen sijnde van daer nae Japan
wiert voort gesonden, en dat gesijde schip van daer
weder recht door met alderlande kleijne koopmanschapp
van eetwaaren, groove porceleijnen, groff lackwerck
en Comptoirtjens, gel. de Chinesen alhier jaarlijcx
aanbrengen en met groot voordeel verkoopen retour,
meende ooch souwmen vandaar (dewijl het silver
sonder d'E. Comp.e betaalt wert) gout, dat alhier
bij lege marckt en de tegenwoordige prijs in Japan
noch 15 ten hondert soude avanceeren kunnen herwaarts
brengen, op sulcken manier van Negotieeren soude
onses oordeels, 'twelck wij u Ed.e wijser seer nederig
onderwerpen voor d'E. Comp.e een tonne gouts off
anderhalf noch kunnen geadvanceert worden, haar
Ed.e sullen ons ligtelijcx antwoorden, datmen de
meeste partije van de waren wel over Batavia
herwaarts soude kunnen bestellen, 'twelck welwaar
is, maar men soude daermede de gelegentheijt om die
wel te benificeeren verliesen, alsoo Siam wanneer
het gootjen van Batavia alhier in maij quam, alwaar

de Chinesen

de Chinesen Joncken sonde wesen versien, boven dat de wtvaren daar de meeste winst op valt soo langh niet souden kunnen goet blijven ende ter contrarie soude het schip recht door comende en in de maent van Novemb: of december alhier arriverende wij altijt den voordans en ons goed en gout al eer sijlieden hier verscheenen in silver verhandelt hebben, en kon dan nogh het selve schip van Siam met Sappanhout &c.a noch een tocht naar Batavia sonder verlet doen, ooch was met de Portugesen van Maccau is onses oordeels de voor verhaalde besendinge van hier nae Japan bij u Ed.le geresolveert en vast gestelt sijnde noch wel ijets te doen, Namentlijck datmen moeste sien off men met deselve eenigh contract konde aangaen datmen haar tot seeckere prijs een goede quantitijt peper en andere Coopmanschappen met het eerste schip van Batavia soude aanbrengen, ende dat wij daar voor weder van haar zijde dito stuck goederen, spiauter, radix China &c.a ten gesetten prijse die men dan contracteerde weder in de plaetse soude nemen die men dan mede tot vergrootinge van 't Capitael naar Japan souden konnen voort senden wij gelooven oock datmen soodanige Portugesen, alhier wel aantreffen soude, dit is u Ed.e Heeren, al 't geen dat wij weeten tot voortsettinge van 's Comp.s Negotie op d' Japanse te stellen en kunnen geen beter noch profitabelder te voorslijn brengen, de wijl wij sien jaarlijcx dat de Chinesen die van hier op Japan met de voorschreven waren handelen rijck worden, wat u Ed.e hier op sullen gelieven te ordonneren of resolveeren sullen met verlangen in toecomende te gemoedt sien. /.

Voorsliet en van de 95 Thoman off ƒ 191: 10: in persia mitsgaders de 1100. ropias off ƒ 1120:-:- inbegaen den Coninck door Opera Sinnoradt bekent gemaeckt sijnde

sijnde, heeft hem hondt geordonneert dat ons die weder
met danckbaarheijt souden worden gerestitueert, doch
waaren op mijn vertreck, mits de factoors seer —
waarden geoccupeert, noch niet voldaen, echter sal
het in corten aen S.r van der Spijck worden behan-
dight, en alsoo sijn maij.t tegenwoordich geen tin —
als gesegt in voorraadt was hebbende, ende ooch geen
ordre om het tegens 99 3/13 ℓ. (sonder welcke van den
Coninck niet te krijgen is:) de waare te ontfangen —
hebben, op de verstreckingh van dat gelt geen tin ter
hen kunnen eijsschen, maar wanneer sijn maij.t daar
van is versien, en d'E. Comp.e den gesetten prijs 99 3/13 ℓ.
daar voor belieft te betalen, sal het op credit alwas het
en jaar daar naar te betalen de E: Comp.e niet —
weijgeren, gelijck voor desen ooch menighmaelen
met partheije sappanhout is gebeurt voor de —
courtosien die in d'E.e believen met het leenen van gelt
soo in Persia als Bengale aan sijn Maij.t te bewijsen
is den Coninck seer danckbaar, ooch niet onbillich
aan d'E. Comp.e waarmaar kan se vergelden, gel.
noch dit jaar heeft betoont, namentl. op den 5 Junij —
verleden, wanneer wij ons van contanten ontbloot
bevonden 200: Cattij of ƒ 20000. ter leen verschaften, —
waar van naderhant op ons voorstell en bekentmakinge
van 't verstreckte in Persia en Bengale geen Interest
die daar anders al 5 maanden op verschenen waren
en à 2 per cento des maents al 20 Cattij off ƒ 2000..
beliepen, heeft begeert, ooch wanneer het Jacht Vlaardingen
naar Ligoor versonden, ende geen contanten genoech
in de Logie (mits het aangebraght waar silver, alsoo het
aldaar niet bekent en bij de munt noch niet en was
verruijlt:) waren hebbende heeft ons sijn maij.t op —

ons

ons versoeck terstont weder 200 cattij als vooren
laten geven opdat ons schip daarom niet en soude werden
opgehouden./—

Naardien silvermunter genaemt Tarradongh die aan
d'E. Comp.e 1161 1/4 bidgans off f 430.12.13 schuldich is
en in siriangh gerucht wierd, dat alhier in goeden doen
soude sitten, is naarstigh vernomen, maar kunnen den
selven niet naar vragen, immers tot noch toe, niet op
doen, ooc qual. geloven dat tegenwoordigh alhier is,
dewijl niemant kunnen uijtvinden die van deselve—
weet, echter sal bij mijn vervanger den E. vander
Spijck niet naar gelaaten worden, den selven soo maar in
siam is, op te speuren, ende bekent geworden sijnde,
u Ed.e spoeden naer ten van sijn vermogen berigt geven,

Soo vroegh den Coninck de Comp.s te vant jacht Vlaerdingen
bekent gemaeckt was, liet door Oja barcholangh terstont
aan ons vernemen off u Ed.e sijn Maj.ts versoeck van
den stuurman en goutsmit had believen toe te staen, en
wanneer sijn Maj.t had vernomen van ja, was daar over
geweldich verheugt en liet Oja barcholang de—
silver smits boven gekomen sijnde, ten sijnen huijse—
ontbieden, ende vereerden deselve terstont uijt den—
Naem vanden Coninck ijder met een pack kleeren
en een cattij aan gelt off 50 Rd.rs ooc wees haar een
huijs om te woonen en daarbij vier dienaars en een—
prauw, dat haar geriefft aan maar deses vreught duijrden
niet langh, want den Coninck willende eenigh werck
dat sijn gebruijck laten maken, bevondt dat den eenen
die de principaalste en hem bij u Ed.e voor een goutsmit
en esmaljeerder uijtgegeven hadde, sijn leven geen
knecht geweest was, dewijl den selven niet met al daar
van en wist, ende den anderen is een silver smit die noijt

Esmaljeeren

Esmaltjeren gesien heeft, sulcx geen van twee den —
Coninck eenigen dienst doen kunnen, en daarom ooch al
bij sijn Maijt. geclargeert, ende met de fluijt Claverskerck
weder naar Batavia staen te komen, twelck voorwaar
vrij absurdt en heel t' is, dat dien vlegel genaemt Hendrick
de Wijs u Ed: soodanigh heeft bedrogen, wij hebben het
selve op de beste wijs wij konden als dat u Ed: gantsch
onwetende in die Zaecke is, en hij u Ed: bedrogen hebbende
oock op Batavia komende door u Ed: daarover ongetwijffelt
soude worden gestraft, geexcuseert, echter soude het int
welnemen van u Ed: seer dienstich sijn dat u Ed: een —
ervaren silversmit die esmaltjeren kan toecomende jaar
weder tot dienst van sijn Mayt. herwaarts beliefden te senden
alsoo des Conincx gunst daar mede tot d' E. Compe: wort
gewonnen, ende sal sijne Maijt: den selven gaeren 50 Rds
tot een maandelijcx tractement toevoegen, gelijck dese
soo sij haar ambacht verstaen hadden, souden gewonnen —
hebben: Uijt de aanwesende stuijrluijden, hebben tot —
dienst des Conincx aan lant genomen den onderstuijrman
van 't jacht Vlaardingen genaemt Otto van Tiel die
den toecomende maent met en 's Conincx schip dat geladen
sal worden, soo er geraeght wert, met twee honderd bhaar
tin, weijnich cooper, en eenige olifants tanden —
van Siam over Malacca naar Gamron in Persia —
staet te vertrecken, ende sal daar mede een Ambassadeur
om den Persiaenschen Worst te begroeten vertrecken —
wat uytslach dese voijagie sal nemen, sullen u Ed: —
buijten twijffel van ginder eer dan uijt Siam bekent —
gemaakt worden ——— /.

Die Ed: brieven en geschencken aan den Coninck en
Oja Barckelangh met 't jacht Vlaardingen herwaarts
gesonden, sijn op 2e September met de behoorlijcke

een

der en solemniteijten, daar soo staande ingehaelt, en naer gewoonte ontfangen, ooch was daarnevens gesonden schenckagie seer aangenaem soo vroegh sijne Mayt. had vernomen dat u Ed. sijn versoeck wegens den stuijrman en goutsmith had gelieven toestaen, hadde terstont daarop belast dat er weder olijphanten om aen u Ed. tot weder geschenck te senden, souden worden uijtgesorgt, twelck mij door Opera Sinnorat bekent gemaeckt sijnde, liet sijn Ed. terstont daerop weten dat het gecommen schip een oorlogh schipwaar, dat men om die beesten te voeren den overloop niet konde op kappen ende daarom geresolveert waar den Oja barckelangh te versoecken dat sijne Mayt. wat anders 't sij hin off olijphantstanden tot weder geschenck beliefden te senden, twelck sijn Ed. niet qualijck geviel, en mij den anderen daeghs door sijn dienaar liet aansoggen dat sulcx genoegsaem obtineren, gelijck ooch Oja Barckelangh wanneer het raedende wijs op den 5 october sijn Ed. bekent maeckten, seer wel vergenoeght was, dat hem soo gooden raet gaff en soude sorge dragen dat er ijets anders dan olijphanten naer Batavia gesonden worden soude, dit bij den Coninck ooch vast gestelt sijnde, heeft Opera Sinnoradt (gelt. hiervoor en noch eens is geseijt) bewerckt dat der Mayts. weder geschenck dit jaar in 10 bharen hin is bestaande, doch alsoo den Coninck soo veel thin present in siam niet hadde sullen deselve in ligoor aen het opperhooft aldaar worden behandight, op dat u Ed. Comps. mede deel inden tribuijt hebben, sal maar Oja barckelangh geeft niet meer dan 9 bharen, en konden deselve op mijn vertreck noch niet gereet sijn, soo dat met d'fluijt Claverskercken gelt. sijn Ed. door den Tolck mij liet aansoggen staen te volgen, wat den Coninck en Oja barckelangh in antwoort op u Ed. brieven sijn schrijvende kan u Ed. alsoo op de

lastste uijt

laetste nije verst ontfangen ende het translaet door de
Cortheijt des tijts niet gesien, hebben niet mede deelen, maar
vertrouwen dat ü Ed:e het het genoegen üijt deselve die-
nevens deses, met alle eerbiedigheijt aan ü Ed:e overlevere
sullen vernemen). —

Dat de 5 stucx schimmelmonsters bij ü Ed:e naar 't Vaderlant
om 1310 spiegels naar te laeten maken sijn gesonden, is
Oja Barkelongh bekent gemaeckt, en was sijn Ed:t
daar over verheugt omdat sijn Maij:t die daar een heele
kamer mede wilde beslieten, daarmede soude werden
gerieft). —

2. dat het Sappanhout 't voorleden jaar met 't Wiisspoort ende
Papegaeij ü Ed:e toegesonden wel üijtgekomen is, —
heeft ons verheugt, gelijck mede dat de Negotie —
boucken bijnaer sijn sonder faüten sijn bevonden, maar
dat ü Ed:e hebben gesien, dat de oude afgeschreven Quade
schulden niet binnen de linie achter de restanten sijn —
gestelt, is niet üijt vergetenheijt nogh slofheijt, —
maar met voordacht om het dubbelde schrijven voor te
komen, en om het gebrüijck van dit Comptoir te volgen
geschiet, dewijl deselve altijt in 't begin van 't boeck binnen
de linie nevens alle ongetaxeerde geretschappen
huijsmeubelen ende papieren aan 't Comptoir gehou-
dende, achter de restanten worden ingeschreven, dogh
int toekomende sal ü Ed:e ordre achtervolgt worden, —

Dat het Cargason 't voorleden jaar per den Hasenbergh
van hier naar Japan gevoert, aldaar op 10 augustus
wel aangekomen en 161 p:Cto winst door den anderen
gegeven hadde, was ons seer aangenaem te vernemen
maar integendeel heeft ons seer verwondert, dat
den D. Tasar schrijft dat de bij ons gezochte dactsmeten
met den coppere tongh aldaar niet was te becomen
gevende voor reden, dat se den geoctroijeerden keijserlijcke

daetselen

daetsen maaker sloon hem daar meerder had voor
toegesijt niet wilde off wiste temaecken, twelck geen
wonder is, alsoo den selven die niet anders dan de daetsen
waarmede alle Coopmanslappen onder de Cooplieden
geweegen worden, vermaek temaecken, ende expres
daarop is beëedigt sijn leven daar door verliesen
soude, maar hadden D. Caesar de Solvaande
Compradoors off eenen der selcken gelast te laten
maaken met expresse bekentmaakinge dat het voor
'T Comptoir Siam was, gelijckse voor desen soo voor
Tonckin als Siam sijn vervaardicht en bij de daghregisters
had kunnen naar gesien worden, soo waar ons deselve
allangh geworden, ende wijl om deselve seer verlegen
vallen, alsoo tegenwoordich maar eenen die ouden
gantsch versleten is, bij de logie sijn hebbende, soo
versoucken seer nedrich dat u Ed.e naar derwaarts
believen te ordineeren, dat die daets, door de Compradoors
off yemant anders aanbesteed sijnde naek vervaardicht
en over een off ander wegh ons toecomende jaar
toegesonden worden./

Wij hadden gehoopt dat ons met de sloepen de kleeden over
twee jaaren geëijst ende monsters als doen u Ed.e
toegesonden souden geworden sijn, wij souden deselve, alsoo
in dit geheele jaar niet meer dan een schip dat de Coninck
van Siam toebehoort, met nogh twee andere van Masulipat
t'zeijl gegaen in Tanasarijs gearriveert, niet anders
dan weijnich kleeden, die door de geduijrige stormwinden
onderweegh bejegent, ende maeckers soomen gelooft
in gebleven zijn, seer nat en meest verrodt sijn, mede
gebraght heeft, met seer goet voordeel hebben kunnen
verkoopen, indien die vaert wat woude verslappen, soo
soude den Cleeden handel in Siam wel haest opluijcken
maar in tegendeel soo langh die blijft continueeren, sal
den vertier vande Cormandelse Coopmanslappen
niet veel beslieten

Watvoor

Wat voor soort en quantiteijt Coopmanschappen dit gepasseerde jaar bij ons alhier sijn gevent, mitsgaders wat winst daar noch is opgevallen, gelieve U Ed:e bij de onderstaende lijst te beoogen. /

	Incoop	Vercoop
616. stucx Guijnees lijwaet	f 9010 „ 10 „ 5	f 7105 „ 12
591. stx Salampoeris	2297 „ 9 „ 8	3569 „ 17
960. stx geblockte dongrijs	982 „ 10 „ –	1512 „ – „
1369. stx rouwe betilles	3676 „ 7 „ 10	9900 „ 3
100. stx dragam bij de Siam	235 „ 5 „ 10	905 „ – „
13. Stuc madaponts Talponij	182 „ 12 „ –	190 „ 8
308. stx geblockte betilles	139 „ 10 „ 6	171 „ – „
7. stx Cassa bengale	92 „ – „ –	75 „ 12
39. stx Aritsliodes	93 „ 19 „ 6	173 „ 19
93. stx fijne gele en asgrauwe betilles .	361 „ 3 „ 7	969 „ 8
20. stx Chelas Talponij	1083 „ 15 „ –	2080 „ – „
9. stx Cattianij Talponij	39 „ 7 „ 8	57 „ 12
69. stx Romden	160 „ – „ –	259 „ 9
20. stx Tapesarassa bloemwerck . . .	36 „ 13 „ 8	95 „ – „
20. stx Tapelindos	37 „ 13 „ 7	95 „ – „
112¼ el lakenen	790 „ 6 „ 8	2131 „ 9
2065. lb. root cattoene gaaren	2272 „ 13 „ –	9060 „ 16
59. lb. klatergout	116 „ – „ –	208 „ 16
152. lb. foelij	92 „ 8 „ –	308 „ 6
3135. lb Nagelen	1978 „ – „ –	9028 „ 16
Somma	f 17972 „ 15 „ 3	f 35006 „ 8

Dat door den anderen (de specerijen uijt gesondert) noch 65 per cento is geadvanseert, waardoor onse Negotie boeckjens op ult.o Julij verleden nogh met f 17115.9.15 gode sij gedanckt, sijn gesloten, ende sal gelijck hiervooren geseijt de spetitie met de 13 packen cattoene gaeren als alle de andere ongeblede Coopmanschappen volgens U Ed:e wel gegevene ordre, soo veel mogelijck worden gesorgt en in toekomende de bevindinge en rendiment in alle nedrigheijt worden bekent gemaackt. /

Wat

Met het jacht Vlaardingen hebben u Ed:e buyten den Eysch
believen herwaarts te senden een pack met grove
madapolants en bolatjens die oock wel sijn ontfangen, maar
deselve sijn in Siam om haar grofte en ylte niet gewilt,
en hebben die daar om oock voor het costende niet kunnen
quijt worden, Soo dat versoecken die in 't toekomende niet
meer mogen gesonden worden, integendeel sijn de groove
nieuwe salempoeris cort voor mijn vertreck noch tot
ƒ 5,, yder stuck ende de noten muskaten voor ƒ 72:-:
'tpicol vercogt. —

Dus gevoelen wegens het overhouden vande harte vellen
hebben u Ed:e 't voorleden jaar in alle derbiedicheyt
vertoont ende blijven als nogh daar bij persisteeren, dewijl wij
volkomen door alle beletselen, die hier gevonden worden
vast stellen dat deselve, soo danich sullen worden gegeten datse
meer dan de helft bederven ende daar door geen winst
in Japan geven sullen; dat haar de voorleden jaar
toegesondene op Batavia soo wel gehouden hebben, is wel te
gelooven door dien het nieuwe ende naer dat de Japans
vaarder vertrocken, wat in gesamelde vellen geweest
sijn, en daarom niet over of langer gelegen hebben, dan
of So alhier van 't Comptoir op haar ordinarij tijt
naar derwaarts gesonden waren, echter vertrouwen
datse dewijl soo lang gebonden gelegen en twee maal
in 't scheeps ruijm als van hier naar Batavia en van
daar naar Japan vervoert, al vrij gegeten sullen sijn
waarom vertrouwen in Japan oock vrij minder sullen
gegolden hebben; de vellen die tegenwoordich met dit jacht
Vlaardingen tot u Ed:e overgebraght worden, hebben oock
Soo veel regen en vochticheijt in 't lijf gehad als wel
deselve op andere Jaaren sullen onderhavich weesen,
dewijl het soodanigen droogen regen monsson geweest
is als men in veele Jaaren niet gesien heeft, waar door

oock

oock de wateringh niet te bedijden en op geen vaem
naar, als ordinarij gewoest is, en is daar door ook het
spijn en packhuijsen droogh gebleven, soo dat men se
naar behooren heeft kunnen reijnigen, assen, en binden:
Haar Ed.e believen te seggen, dat ons de schepen in de hoogh
waterstijt voor packhuijsen souden kunnen verbeteren
maar kan sulcx mede int welnemen van u Ed.e niet sijn
alsoo de op wateringh en regentijt halff Julij ten eijnde
begint, en duijrt tot in 't laeste van Januarij in welcken
suspen tijt, die in de schepen gebragen sijnde souden se
alsoo men deselve aldaar niet kan nemen, assen nogh binden
kan, al eer men deselve versont ten meerendeele vergaen
sijn, plaets om de vellen in de hoogh waters tijt te bergen
soude nochwel sonder heel groote costen te maecken
uijt te vinden wesen, maar dat ons het meeste verlegen
maeckt is, dat het geheele landt onderloopt ende daar
door geen plaets, nogh oock soo veel droogh weder niet en
hebben dat die droogen, kloppen, reijnigen, assen nogh
binden kunnen, gel. u Ed.e 't voorleden jaar int breeden
hebben bekent gemaeckt, ende sullen u Ed.e wel haest
bij ondervindinge de waarheijt en onmogelijckheijt
ondecken; —
Der houte kiste en op langer sullen voortaen de wijl
u Ed.e believen te schrijven dat die niet meer benodight
geen meer worden ingecoft, ende daar noch in voorraet
sijnde, in de schepen tot een onderlage in plaets van
ballast Batavia waert gesonden worden, maar alsoo wij
uijt schrijven van d' E. heer Gouverneur Bort in
dato 17.e Junij hebben vernomen dat door u Ed.e de
beloofte tiselden van houtwercken Clappers olij &c.
voor Malacca voortaen sullen worden voldaen &c.
wij op sijn E. vijsel van 't voorleden jaar weder —

mouwen

nieuwen in coop van houtwercken voor d° Comptoir
hebben gedaen, en dat Siam present 20 stx balcken, 33 stx
planchen en 1907 stx dubbelde en enchelde ribben in voor
raet zijn, soo versoecken eerwdeerl. dat u Edle. believe
te consenteeren, en ooch te ordineeren dat door genoemde
heer gouverneur Bort toecomende jaar een fluijt om
het houtwerck van daar te haelen, maer naar Siam —
gesonden worden, opdat het Comptoir van die effecten
die doch anders met langh leggen bederven souden, mede
mach worden ontlast, als wanneer voortaen ooch geen
incoop meer sonder expresse last van u Edle. daarvan
sal worden gedaen /. —

Der Coninck Jonck 't voorleden jaar naar Japan —
vertrocken, is op den 21e Februarij weder alhier met
goede voordeelen geretourneert, en was soo haest de
de extraordinarij hooge prijs van 6 taijl 1 maes —
voor 't Sappanhout bij den Coninck niet vernomen
of sijn majt. heeft daarop belast dat er weder twee joncken
en een fluijt derwaarts souden uijtgerust worden die dan
ooch in de Maent van Junij geladen met alderlande
grove waaren als Sappanhout swarte suijcker —
Namrack Eyser &a. naar Japan vertrocken sijn, off
deselve aldaar behouden aangelant ende een goede —
negotie aangetroffen hebben, sal u Edle. apparent
van ginder albekent gemaeckt sijn, maar van de
drij andere Joncken over twee jaaren naar Canton
uijtgeset, is er nogh niet eenen weder terugh gekeert
ooch is door de Macausche Portugesen tijdinge
gebraght dat een derselver, daar de Olenckagie —
Olijphanten voor den Graeten Cham inwaaren —
op 't Eylant Aijnam is gebleven, soo dat het met
de voijagie niet al te voorspoedigh gaet, echter

sal den

Sal den Siamser Coninck die niet willen nogh kunnen naarlaten, eensdeels omdat alle drij Jaaren een Ambassadeur met een gouden en silveren bloem (teeckens van onderdanicheijt) naar Pechin, om de homagie af te leggen, moet senden, anderdeels om 't voordeel dat uijt die groove waren die gintswaarts voert en hem schier geen gelt costen, en ooch van 't geen van daar brenght geniet ./.

De Chinesen off vrije Coopmans Jonck die nu eenige Jaaren over en weder uijt Siam naar Japan gevaren heeft, vernomen hebbende dat der handel in de Eijlanden van Canton te bekomen waar, heeft sijn cours uijt Japan derwaarts aangestelt, en geloven dat ooch handel gekregen sal hebben, alsoo aan desen Coninck sonder schenden van duijsent teijlen, alderhande Curieus gemaackt Japans silverwerck tot geschenck had geschreven, bij aldien in de Eijlanden geen handel konde obtineren, dat dan nogh al was het wat laet int mousson naar Siam soude stevenen, ende dat daarom voor sijn Mats: partije Jappanhout moght bewaert worden, dogh den selven niet vernomen sijnde soo wort gesustineert dat van daar weder naar Japan sal sijn voort geseijlt, en sal buijten twijffel bij 't verkrijgen van handel dat vaarwater derwijl het provitabelder is, wel eenigen tijt in houden ./.

Bij onsen jongsten van 15 december des voorleden jaars hebben wij in dd.o als door verbiedinl bekent gemaeckt dat den Coninck nevens alle des Rijckx Grooten sich ten oorlogh tegens den Lantsjanger waaren prepareerende en bennen deselve ooch gesamentl. int begin van Januarij uijt Probat daar naar toe getrocken, dogh is sijn Mayt op de uijterste grensen gecomen sijnde aldaar verbleven hebbende Oja barckelangh met ansienlijck

maght

markt op den Vijant aangesonden, die de selve oock aan getroffen twee plaetsen, afgenomen, en meer dan duijsent menschen jonk en oud en 700 Olixhanten, bekomen heeft welcke menschen altemael naar het lant van kuij tot het graven van tin, alsoo daar nieuwe mijnen gevonden sijn, bennen versonden). —

Oja Barckelangh op 11e maij met die victorie weder te hooft gekomen sijnde, is gedurigh lijck bij den Coninck (die hem langer schijnt te mistrouwen) gelijck voorleden jaar, in ongenade geweest, sodat niet met allen voor d'E Compe langer uijtwercken kan, en waar daarom te wenschen, dat den Coninck een ander met het officie van barckelangh begiftigden, doch soo langh in die bediening is, sal nogh, niet om sijn goet, maar om dat ons geen quaet sal doen, dienen aangehouden te worden, maar wijsen der int wel nemen van u Ed. wel van gevoelen sijn, dat u Ed. de schenckagie die u Ed. jaarlijx aan sijn E. sent op de helft believen te verminderen, ende dat u Ed. die andere helft aan Opera Simorat die nu al het doen en laten int geheele Rijck ooch den groot heeren mingen van den Coninck, en 's Compes saken omtrent sijn Mayt en het hoff met een groote sorge, negentheijt en ijver tot d'E Compe verrightende is, believen toe te voegen, die de schenckagie vrymeer — verlenen, en ooch mogelijck daar door aangemoedight worden sal, om 's Compes handel en verder verrigten — in dat rijck te helpen bevorderen, gelyck genoegsaem dese twee naeste jaren heeft betoont en doorgaens int gehouden dagregister te lesen is, waar mijn om u Ed. niet dickwils een ende selve reden te verhalen met alle verbiedingheijt aan hen gedragende u Ed. die te believende te verstaen, sal het niet nodich sijn, dat u Ed. het selve nevens u Ed. letteren gels. aan Oja

Barckelangh

Barckelangh geslist, sijn E. doosent, maar wij geraeghlijcke om alle jalosijen te vermijden, komen, dat u Ed.e het beliefft aan het opperhooft te senden, met last dat die het sijn E: uijt u Ed.s naem met bijvoeginge van danckbaarheijt voor sijn beweesene hulp, en versoeck van daar bij te willen continueren, overlevert, twelck sijn E. veel beter bevallen sal dan wanneer het int openbaar met een brieff van u Ed.e die deselve brieff noch de schenckagie dan met consent van den Coninck niet soude vermogen te accepteeren — ontfingh, wij willen hoopen u Ed.e dit ons versoeck, dewijl het grootelijcx tot voordeel van de E: Comp.e is streckende, en d'opperhoofden wanneer wat te versoecken hebben van veel geloop en versoecken is bevrijdende; alsoo desen opera — Sinnorat ons altijt seer spoedich is voorthelpende, gelijck dit jaar principaalijck in verscheijde gelegentheden heeft betoont, sullen inwilligen en toelaten.)

Tot vervolgh van den handel in Siam sullen int aanstaande met u Ed.e believen en eerste gelegentheijt verwachten

1200. Stx: gemeen guijnees lijwaet van de minste prijsen, daar van —
600. Stx, gebleechte
600. Stx, rouwe. —

1700. Stx: Salampoeris als

500. p.s: rouwe heel fijne d.os gelijck voor Japan gemaect worden à 6. oft 7 guldens ijder in coop.s —

1000. p.s rouwe gemeene van 260. tot 280. gl.s t'pack

200. p.s roode Jaffanapatnamse d.os doch deselve — moeten blij van Couleur dicht en fijn sijn oft anders dienen niet gesonden. —

1000. Stx: Smalle Suratse roode Chits.

1000. Stx: gebleechte dongrijs.

25. packen Jaffanapatnams root kattoene gaaren alle lange strengen van 75. pont t'pack en 70. a 80. gulden incoops, geen Suratse noch Bengaalse dient meer gesonden, alsoo noch genoech bijt Comptoir sijn hebbende 160: Stx:

160. St: off 1 pack fijne blauwe madapolams } geel voor Japan
160. St: off 1 pack fijne roode Chelas . . } geeijst worde
tot een proeff

1. balij vermelioen. . . .

1. kas goutleere boeckspiegels, hoe kleijnder hoe beeter
die voor twee Jaaren gesonden, sijn t'eenemaal
gevlocht en kunnen daarom oock niet verkoght
worden. /—

1000. picol kaliatoers hout, alle groote swaare stucken,
kleijne stucken dienen niet gesonden te worden
alsoo die met het gewenste voordeel niet souden
kunnen verkoopen

20. picol goede noten muskaten geel. dit Jaar gesonden
Zijn. /

10. picol giroffel Nagelen—

1. picol off 100 catti Caneel bij opora sunoradt geworden

3. sackels foelij—

Het opperhooft in Ligoor S.r Brakel heeft van
ons gevordert Betilles Ternataanse, roode salempoerijs,
smalle Suratse Chits en Tapeslindes kinderkleetjens
sonder te noemen hoeveel, en alsoo de vertier der kleeden
aldaar oock niet groot is, soo eyschen van ijder niet meer
dan een pack, namentl.t Betilles Ternataanse en
Tapeslindes kinderkleetjens, het ander sal uijt onsen
eijsch kunnen worden voldaen, doch de reghten en partinentie
eijsch sal in dd.er van ginder p:r desluijt kleverskorcken
toegebraght worden, gelijck genoemde S.r Brakel per
inlants vaartuijgh opper heb aangeschreven—.

Provisien voor de Comptoiren Siam en Ligoor

2. Leggers Spaanse Wijn
2. vaten Rom
2. vaten hollantse } booter—
2. blasen bengaelse }
3. halve amen olijven olij

1. Legger

1 Togger wijn azijn
1 Fast Tarrine

Specerijen van Noten, Nagelen, foelij en caneel

Schrijffgereetschap.—

3. riem hollants } kleijn formaet papier
2. riem Bataviaes }

2. riem groot formaet of mediaen.—

partije schafften, inckt stoff en Zegellack en bij aldien
u Ed.e tot den incoop van tin voor den Coninck prijs belieft
te resolveeren, soo sullen in koocomende tot dien incoop,—
als oock tot de Carte vollen, en ons Comptoir Tigoor
mede naar behooren van contanten, te versien benodigt
een Capitaal van 90000 Rs.to en sal dan oock ten hoogsten
noodich sijn, dat ons gesijde contanten heel vroogh en
enbaart mogelijck inde maent van Maijwerden—
toegebraght, want anders soo u Ed.e ordre van het tin
voorgesijde prijs te mogen coopen, nevens de contanten
aldaar later aankomen, is seeker dat dent gindie aldaar
dan is sij bij den Coninck of coopluijden, in voorraet is, bijde
Engelsche en Armeniërs sal wesen bemachtight, soo
dat int welnemen van u Ed.e seer dienstich souden
oordeelen dat u Ed.e, ingevalle tot den handel over Siam
naar Japan niet beliefden te resolveeren, een der Tonkijn
schepen (alsoo het Capitaal bij u Ed.e inde versochte
Chaloup als vertrouwen, niet sal werden gebraght: soo
vroogh van Batavia wiert gesonden dat en passant Siam
aan doen ende Contanten &c.a aldaar overgeven en
dan verder sijn reijs vervorderen konde.—

Den u Ed.e gedanen eijsch wort met dit Jaght Vlaerdingen
overgebraght.—

119000 ponden

110000. ponden off 100000. Cattijs Sappanhout,

96996. stx diverse harte vellen als

13695. stx: Sammama
3735. stx: Cleman
6990. stx: Cobito
1776. stx: attamaes
21300. stx: drijsoort

2030. stx koe en buffels huyden

999. lb gutta gomma

911. stx ijser houtte kiste en oplangers bedragende
't een en ander volgens de hiernevens gaande factuijra
f 66123:11: 3. en en staet ook de fluijt Klaverskercken
over Ligoor nogh met goede quantiteijt Sappanhout
in't corten als hiervooren is geseijt te volgen.,

De geeijste Buffelshoorns sijnder niet te becomen, alsoo'er
tegenwoordigh niets de sluijters meest ten oorlogh
geweest sijn, weijnig worden gevangen en die'er dan noch
afcomen worden om tot bogen als anders te gebruycken
bij 's Coninx factoors aangeslagen dit Jaar sijn bij ons
noch 1596 stx harte vellen meer dan het voorleden Jaar
bemachtight, dogh wij souden soo grooten getal niet bekomen
hebben, ten waar ons den opperesten factoor des Coninx
Oppera Sibipat door voordeel daarin waar geweest,
hebbende op ons versoeck en klagten uijt der Coninx
silix en jonchen over de seven duijsent vellen, die bij de
daarop varende Chinesen ter sluijck opgekocht en
vervoert om langh aande rivier leggen liggen, en daar
en boven hebben haar de anaslodas aan sijn E. bij
geschrift noch moeten verbinden, ingevalle bij onse brieven
uijt Japan wort bekent gemaeckt, dat er noch eenige
sijn vervoert ende aldaar aande marcht gebraght,
dat se die opleggen ende betalen sullen, gelt in dd. het
het selve in ons gehouden dagregister op 't d. 29 en 30
Maij wort vertoont, waar aan wij ons om cortheyts

halven

halven erbiedich sijn gedragende, hetaenslaende jaar vertrouwen wij vrij grooter getal in comen sal, alsoo den Coninck heeft geboden datse de inwoonders inde provintie van Carossima tot het Jaagen animeeren, en van andere diensten excuseeren souden, welck een goede saeck en groote gunst van den Coninck voor d' E. Comp.e is.)

Op den dach van mijn vertreck van boven sijnde den 30.e october op de groote off ordinarij sael om sijn Mayt.s brieff aan u Ed.e te ontfangen gegaen sijnde, wierde mij door Oja barchelangh uijt 's Conincx naem aengeseyt dat hem aan u Ed.e wilden versoucken, dat u Ed.e de goederen bij sijn Mayt.s brieff geselt believden te voldoen, sonder dat sijn Ed.t seijde waarin die waren bestaande en alsoo onder deselve apparent wel eenige lakenen mochten sijn van andere coleuren dan dit jaar tot geschenck sijn gesonden soude het onses oordeels en onder verbeteringe van u Ed.e niet qualijck komen dat u Ed.e in dooh omende het te doene geschenck, alsoo de desen jaar gesondene seer aangenaem sijn geweest, daar uijt formeerde sen waere u Ed.e believden het geschenck boven den eijsch van sijn Mait.t te senden, om bij den Coninck in schijn te worden voldaan, sijn Ed.t seijde mede dat u Ed.e den Coninck seer souden verplichten wanneer het u Ed.e believden in sijn Mait.ts dienst voor eenige jaaren over te laten een ervaren Constapel die met mortieren konde schieten, en bij aldien u Ed.e het toestaen en soodanigen persoon herwaarts believden te senden, versochten ooch eenige granaden die bij sijn Mait.t boven de obligatie die aan u Ed.e daardoor soude hebben, seer wel souden worden betaelt, en soo als alom laugh aan het pachthuijs Amsterdam om sloepe te gaen waar gekomen, sont Oja Barchelangh twee expressen met een brieff aan mijn, waarin versocht, dat hem bij

u Ed.e

u Edᵉ voor den Coninck soude willen bewerken, dat u Edᵉ een ander bequaem Chirurgijn aan 't Compᵗᵉ tot Siam believen te senden, ende den tegenwoordigen die aldaar leijt in Sijn Mayᵗᵉ dienst, om dat de Siamse taal hoe wel verstaet, believen over te laten, Sijn Edᵗ hadde sulcx mij selver te seggen vergeten, en derhalve tegenwoordich sijn Maijᵗᵉ gunst met het senden van soodanige persoonen, indien haar kunst wel verstaen, seer wort gewonnen, en in 's compˢ negotie principael soo u Edᵉ tot het coopen van den Thin believen, geliek voorn gesoght, te resolveeren, seer voorderlijck sijn sal. soo versoecken gantsch nedrich dat u Edᵉ sijne Mayᵗ deselve versoucken believen in te willigen als oock mede dat de persoonen is 't mogelyk mogen wesen nuchteren ende die haar kunst wel verstaen, op dat niet beschaemt gelt. met de gonst snit dit Jaar daar mogen afcomen.

Met eenige kleuverstoorchen laen seere Coninckx dienaars tot u Edᵉ over te komen die sijn Mayᵗ vriendelyk versocht dat op een der Compˢ sloepen naar Tonckin mogen passagie vergunt worden, ende dat u Edᵉ deselve aan het Nederlants opperhooft aldaar, believen te recommanderen, ten eynde sijn E. deselve int procureren van 's Coninckx jonck ende goederen bij de daarop varende Chinesen genoeghsaem verscompampt mogt behulpich wesen waar aen u Edᵉ den Coninck mede geen kleijne vrientschap sullen bewijsen. —

Voor de novelles die u Edᵉ ons hebben believen toe te senden blijven seer danckbaar en versoecken seer nedrigh dat u Edᵉ ons die Jaarlijcx believen te laaten toecomen also het altemet alleen, derhalve den bisschop met sijne francen vrij veel nieuws, doch weynigh waarheijts uijt stroijt en ons bij den Coninck naarder waarheijt

wort

Voort gevraeght, te pas is komende, het uijt gestroijde
van de franschen sal indoesen om u Ed:le met die beuse-
lingen in haar Ed:le hooghwightige affaires niet te
importuneren, niet aan haalen, maar mijn eerbiedig
gedragen tot het dachregister onder dato 29 Julij.

Den mijn streck staande heeft mij meer gerepeteerde
Opera Sinnorat versocht, dat aen u Ed:le voor hem
believden te solliciteren een pas, waermede een
vaartuijgh uijt Tanasserij naar Oedjangsalangh
om hier te negotieren, mocht versenden, sijn E. gaff
voor dat wel een Traa en licentie vanden Coninck
om daar te handelen hadde, maar dat sijn vaartuijgh
niet wilde derwaarts senden voor en aleer ooch
licentie van u Ed:le had, om dat niet begeerde, dewijl
een vrient van d'E. Comp:e was, dat sijn dienaars
enige herlorien met de hollanders die inde besettinge
aldaar lagen soude hebben, en alsoo genoemde Opera
geh. hier vooren verscheijde maelen geseght tegenwoordigh
het doen en laten omtrent den Coninck alhier is, en
oocq d'Comp:s negotie met sijn hulpen voorespraeck
seer socht te helpen, soude onder't wijser oordeel van
u Ed:le niet ondienstigh achten, dat u Ed:le hem gesejde
pas vergunde, waermede sijn genegentheijt tot d'E.
Comp:e nogh meer sal worden gewonnen, en is ooch
te vreesen bij aldien het u Ed:le quamen te weijgeren
dat hij dan selve vaartuijgh even wel derwaarts
senden soude, ende bij quade bejegeningh vande
besettingh, soude daar uijt light moeijte en mee-
haperingh inde negotie aldaar ontstaen, boven
dien soude d'E. Comp:e sijn Ed:s genegentheijt oocq
hier door mede komen te verliesen).

Den

Den ondercoopman en tweede persoon Sr. Jan van der Spijck bedanckt UEd. seer nedrigh voor de gunst die UEd.s hem van met d'opperhoofts te begifftigen heeft believen te bewijsen, gel. UEd.s bij sijn E. briefjen hiernevens gaande believen te beoogen, en heb oock volgens UEd.s wel gegevene ordre voor mijn vertreck aan sijn E. behoorl. transport en overdragt van der E. 's Comp.s effecten gedaen, gel. bij het geteekende geschrift, hiernevens gaande komt te blijcken, en verder volgens 't uijtwijsen van sijn E. commissie den volcke als opperhooft voorgestelt, en 't nodige bij geschrift per memorie opgegeven, soo dat niet twijffele off genoemde Sr. van der Spijck sal in de bestieringe van 's Comp.s handel en de regeringe van dat Comptoir UEd.s ten vollen contentement geven, oock heb den onderkoopman Gilles Goossens, dewijl Sr. van der Spijck cort voor mijn vertreck wat sieckelt. en enige lammigheijt in sijn handen en beenen begon te voelen, tot continuatie aangemoedight, die dan oock geresolveert is, aldaar als tweede volgens UEd.s ordre te blijven continueeren. /

De volgende persoonen zijn bij den raet des Comptoirs Siam op approbatie van UEd.s en haar deuchtigh gedrach in qualiteijt en gagie verbetert, als

Jaspar Meijer Jongh assistent met 10 gl.s ter maend bij UEd.s daarvoor in dienst A.o 1667 aengenomen, dewelcke bij d'expiratie van sijn verbonden tijt is, toegevoeght, de qualiteijt van assistent 20 guldens ter maent onder een verbant van vijff jaeren en Jan Claessen van Eijck int land gecomen A.o 1669 voor Jongen met 5 guldens ter maent is gevordert tot Jongh assistent met deselve gagie waar voor

gehouden

gehouden blijft de rest van sijn verbonden tijt hier te dienen, en alsoo die beijde seer ijverighe mughteren en bequame persoonen voor haar dienst sijn, Soo versoecke seer nedrigh dat u Edle deselve verbeteringen derwijse genoeghsaem bequaemheijt daartoe hebben, believen te approberen. /—

Hiernevens gaet een requeste van den Ondercoopman Sr. Johannes brakel resident in Tigoor, waar bij in alle nederigheijt de qualiteijt van Coopman en verbetering van gagie aan u Edle is versoeckende en alsoo bevonden hebben, dat ten tijde hij hooft aldaar is geweest, door sijn wackerheijt en bequaemheijt het met 's Compes. gelegentheijt beter dan eenige naest voorgaende jaaren is gegaen, ooch met die natie heel wel weet om te gaen, kan niet naarlaaten den selven eerbiedigh in u Edle goede gunst te recommanderen. /

Sijne Mayt. gehoort hebbende dat van u Edle licentie om van siam naar Batavia te mogen op comen had versocht, en ooch verkregen, heeft mijn door diverse persoonen, ooch twee mael den selver om nogh eenige jaren te blijven continueren versocht, maar heb selve behelpt. op voorgeven van u Edle ordre te moeten gehoorsaemen ge-excuseert, gelijck u Edle in dato 25 meij en 14e october in ons gehouden dagregister believen te beoogen, waar op sijn Mayt. mij ooch de laetste mael wanneer voor hem was, volkomen heeft gelicentieert beschenckende mij als tot een gedachtenis een siamse houwer met gout overslagen nevens een eeren cleedt dat mij ooch terstont, soo nogh voor sijn Maijesteijt lagh wiert aangetrocken, welcke houwer ick seer nedrigh versoeck, dat door u Edle gunst tot des Conincx gedachtenis, derwijl het dogh light overslagen, en —

weynigh

weijnigh waert is, ooch mijne oncosten die ter voorz
van de Comp.e gedaen heb vrij meer beloopen, maer
behouden; voor de licentie die u Ed.e mij hebben believen
te verleenen van te mogen met het eerste schip op
Batavia comen, blijve seer danckbaar met wensch
dat u Ed.e verder gelieft te sijn mij met de eerste
gelegentheijt naar 't vaderlandt te largeeren. /

Dit is dan Ed.e heeren al 't geen dat voor tegenwoordich
u Ed.e wegens den staet van 's Comp.s presente
gelegentheijt in Siam weet, bekent te maecken,
met ootmoedigh versoeck in gevalle hier of daer wat
te duijster geschreven of naar u Ed.e intentie niet
openingh genoegh gedaen mocht hebben, u Ed.e
sulcx naar u Ed.e gewoonelijcke discretie ten
besten belieft te duijden en blijve verder altijt
bereijt u Ed.e des nodich sijnde, bij monde naarder
reden van mijn verrichten aldaar te geven, ooch
verobligeert Godt te bidden dat sijne divine Maj.t
believe u Ed.e in sijne heijlige bescherminge aan te
nemen en 's Comp.s staet onder u Ed.e loffelijcke
regeringe hoe langer hoe meer te zegenen,
't welcke van herten wenscht onderstont u Ed.e
seer onderdanigen en gehoorsamen dienaar was
geteeckent Nicolaes de Roij in margine
Int Jacht Vlaardingen desen 20 November
A.o 1672.

aen d' Ed.les H.r Joan Maetsuijcker
gouv.r gener.l en d' E: E: H.ren Raden
van India.

Ed.le gestrenge, manhafte, Hoog-
achtb.re wijse, voorsienige, seer
genereuse Heeren, E: E: Heeren

Mijn Heeren.

Dewijle uEdd.e t instantiel versoeck van't oppverlooft
den E: Nicolaes de Roij, omme van hier Bataviawaerts en
als dan van daer naer't lieve vaderlant te vertrecken, hebben
gelieven toe te staen, ende bij sijn E.s absentie, ons gelast
het bestier deses comptoirs waer te nemen; 't geene wij dan
met schuldige plicht tot dienst van d' E: comp.e soodanig
sullen tracht te bevorderen, dat verhoopen uEdd.e daer in een
welgevallen hebben sult, ende nae de mael wij ons [doorgestreept] verseeckeren
dat bij rapporte van gemelte E: de Roij, uEdd.e grondigh-
sullen werden bericht, wat alhier zedert 't vertreck van't
jacht de Pappegaij naer Costij (: dat geweest is 16.e decemb.
ae passato:) in negotie, hoofsche besoignes als de verdere
Siamse constitutie, d' E: comp.e naeckende, tot op't [doorgestreept] vertreck
van't jacht Vlaerdingen; waer af wij ons, om uEdd.e met
geen dubbelde repetitie te vervelen, nedrigh gedragen, en
als nu uEdd.e maer eendelijck bekent maecken, hoe gemelte
E: de Roij (: volgens uEdd.e gegeven order:) als ons op sijn
vertreck naer Costij, wel en na behooren met contentem.t
getransporteert heeft f 196648: 1: 12: bestaende [doorgestreept] in
in contanten, diverse coopmansch.n als uijtstaende schulden

gelijck

gelijck uEd.e uit lange bij d'acte des transports en cognoisse=ment door ons ondertekent, gelieven te beoogen.

De coopmansz: die ons den S:r de Roij, getransporteert heeft, sullen wij versorgen, dat ten meeste dienste vand' generaele comp.ie en 't uwer Ed.e genoegen, tracht te venten, ende voorts (: voor soo veel in mij is:) sorge dragen dat 's comp.ies staet in dit rijcke meer en meer mach aenwassen, sijnde 't selve oock bij instructie, door sijn E: aen ons gelaten expres gelast en aenbevoolen, waer naer wij ons dan, soo veel doenlijck zij, sullen richten.

Dese weijnige reguen staen uEd.e toe te comen p.r tjacht Vlaer=dingen, waer inne volgens d'ordre van mon.r gen.l: S:r — Nicolaes de Roij, de naervolgende coopmansz: &c.a gescheept zijn, monteert te samen f 62230: 7: 8: gelijck uEd.e uijt de factura hier nevens gaende, te beoogen gelieft.

T fluijt schip Clavenskerck, dat hier den 24.e deser belande g'arriveert is, sullen wij soo draed doende zij, sijn ladinge geven, en als dan d.o fluijt, sonder de minste ophoudinge van hier depescheren, mits dat entrepassant Ligoor sal moeten aendoen, om aenden Resident Johannes Brakel 200: C.a Siamse munt, tot volvoeringe vanden thin handel al=daer te overleveren, d'wijle gesijde somma, jongst met Vlaerdingen versonden, en nu over weijnige dagen sonder dat Ligoor, door de harde Zuijde winden, heeft cunnen aendoen, weder vruchteloos te rugh gebracht was.

Seer danckbaer en onderdanigh brenge ick mij voor uEd.e= achtb.e, aengesien uEd.e mij tot d'absolute directie dees comptoirs, (: met 't vertreck vanden S: de Roij:) hebben

gelieven

gelieven te eligeeren: 't welcke dan, tot dienst van d' E: Comp:e
soodanigh verloop in achting te nemen, dat UEd:e volcomen
genoegen erlangen sullen.

D'wijle door de qualijcke gesteltheijt des lichaams, inmid-
den nu al drie weecken sieck te coij gelegen heb, en cunnen
deen, omme UEd:e verdere bedeelachtinge te doen, niet
verlengen te meer alsoo UEd:e (:als gesegt:) uijt d'rapporten
vanden E: de Koij alles wijtloopich sullen comen te ver-
nemen: soo sullen dijendigen en Eerwaerde &a: onder
stont UEd:e schuldtverplichte ende oormoedighe dienaer
was geteekent Jan vanden Spijck, in margine stont
Siam opt Ne: comptoir Judia den 31: octob: 1672:

Memorie van den Coopman Nicolaes de Rooy, Opperhooft wegen de Comp.e ommeslagh in Siam, aenden E: Jan van der Spiegel, sijnde stranger op sijn vertreck naer Battavia ter hande gestelt, om deselve nodigh sijnde tot naerrichtinge te kunnen dienen.

Het is U E: door lange continuatie en ervarentheijt genoegh saem bekendelijck, waer in den principaelsten handel van d'E: Comp.e in dese gewesten is bestaende, en sal daerom niet noodigh zijn dat daer van in desen te roeren, gelijck het mede niet te houden behoeven U E: eenige bericht schrift ter handen te stellen, maer dewijl haer Ed.le in Batta bij haer Ed.le missive de dato 2.de aug.o hebben gewesen te gedachten, soo sal, alsoo het eer ter overweegt off maer tot verversinge van U E: memorie sijn, die weijnige linien aenlassen, en adverteerlijck seggen, dat om s'Comp.s handel soo hier in ligoor, als elders langh salangh des te gemackelijckheden dede met de minste swarigheijt te dan voortgaen geen beter middel is te vinden, dan dat men weder wat op mercken wint van de groote handelen bij des Coninck vermagh, en die door alle practicabele middelen sien te vinden te krijgen. Oja Barcquelangh is voor desen de man geweest die men met L te vinden hadt, maer de leste lactsuer jaren is de selve credit bij des Coningh soodanigh geswacht, dat hij nu meer dan ijmand anders int geheel verijck worde mistrouwt, soodat hij nu weijnigh of niet bij des Coninck can uijtrecht, oock is des selve van natuijre al te schraepsagtigh en traegh om eenig voortgesette, en sal het daerom gantsch noodigh tot dienste van d'E: Companie sijn, dat U E: een ander Minjon vanden Coninck uijtsoecke, die U E: als een voorspraeck en sollititeur diene, Ick heb gelijck U E: wel altijt Opra Simorat als de principaelste instrumenten, waermede

ontreden

[illegible]

ontrent den Coninck voor te verdeelen had, gebruyckte, dit dreyg
hebbe wel bij bevonden, en is deselve, immers, hebbe tot noch –
toe niet anders kunnen bevinden, om d'E: Comp:e te dienen, –
seer genegen, en soude U E: daerom oock raeden dat U E: met
denselven alle vrientschap onderhoudt, hem dickwils wanneer –
hij hem gaet besoecken, daer hij heel wel gedient is, ende sijn
handt en genegentheyt gewaer wordt, oock sijn raet in
saecken die aen d'Comp:e te vrijen sijn gebruyckte, oock sijn dienaer
noda (daer sijn E: veel affhoudt) wanneer niet logie komen
aenhaelt en ontrent sijn E: als loop gebruyckte, U E: sulcx doende
twijffele niet off sult U E: daer heel wel bij bevinden en met
Oja Barckelangh soude de vrientschap maer vernieuwen
en souder openbaer misnoegen te geven, niet om sijn gaet, maer
om dat geen quaet sal doen, onderstaende: hoedanigh hebbe met
den Chin handel in Ligoor staet, en wat voor voordeelen voor
de Comp:ie bij den Coninck sijn te verwinnen is U E: ten volle
bekendelijck en dat U E: alle kleyne swaricheden met deguint
van opera Pinorat lichtelijck te boven komen, gelijck sijn
E: mij sulcx expres heeft belooft, ende wijl dat Comptoir
van Contanten als andere noodsakelijckheden sallen te voorden
werden, oock om s'Coninckx tribuyt, die om geluckige voor
bekomen, den Coninck gelast heeft in s'Comp:s logie bewaren,
bewaerdt te brengen, sal noodigh sijn dat U E: den bequaemen
vaertuygh met s'Comp:s dienaers om alle ongedeelde kruyden, –
gemant om over en wedder te varen daer toe sondt U E: sal
oock niet gelijck vaertuygh de Japanse korre ... tot groote
schricke toe brengen, en bij aldien deselve ...
niet opgehouden sal het noodigh sijn, dat U E: verpacht, dat men
deselve vaertuygen bij in comen van deese riviere off ...
daer het de beste gelegentheyt geeft, mogte visiteren, 't welck
den Coninck voorgedragen zijnde gaerne sal consenteren, alsoo
sijn majesteyts meeninge welcome is dat d'E: Comp:ie den
tin deser valleyen uytgevoert buyten sijn Tributt, dat niemant
is, sal genieten, ende wijl tegenwoordigh alhier soodanigen –
vaertuygh tot die voyagie bequaem niet bij de logie is, –
sal U E:

sal UEd: sigh met de barcke Spaerendam een nodighe le-
vertimmeren, enige maenden moeten behelpen, ende wenden ons aen
het hooge Ed.en op Battavia voor te dragen en soodanige vaer-
tuijghe te sollicitieren, die het selve oock ongetwijffelen, —
dewijl het Comptoir Ligoor als nu onder dit gebiedt geliede coomen,
werden, sullen consenteeren, ende herwaerts senden., —

Over 't quaet gouverneeren vanden gouv.r Opra Pet als het
affcoopen vande vaertuijgen, ende vermoorden van het daer op-
varende volcq ontrent Ojanghe †Salanghe hebben alhier aen Coff.u gelijcke
UEd. bewust is, geklaeght, ende daer op den selven gouv.r —
herwaerts ontboden, om hem wegens de schandelijcke moorden
te verantwoorden, oock Commissarissen, om sich scherp ondersoeck
nae die saeck te doen, over Tannasary derwaerts gesonden, sulcx
nu om beter ordres in den lande, in die quartieren als behoorlijcke
straffen over 't verleeden te krijgen gansch nodigh sal sijn, dat UEd.
wanneer eere dat gelijcke Opraepers alhier is verscheenen, van
sijne Mayt. op 't deuslichste versoght dat bij gelijcke gouv.rs —
over sijn quaet gouverneeren persoonlijcke anderen tot †exempel
wil laten straffen, dewijl de sijne van gelijcke moorden bij d'
inwoonders dier plaetsen bekent is, van dat het door sijn
volcq heeft laten doen, te laet gekomen waeren, gelijcke UEd. sulcx
uijt den brieff vanden Opperkoopman Cladbon gevoeghsaem sal konnen
te blijcken, Ick belde mij in wanneer den selven vandaede en alhier
persoonelijcke gestraft is dat het in die Contreijen sulcken schrick
baren sal, dat wij niet alleen van sulcke overvallen vrij sijn,
maer oock beter Negotie ende tractement genieten sullen, dat
godt geeve., —

Ende wijl haer Ed.en bij haer Ed. missive de dato 2.en Augustus —
belieden te concenteren, dat wij de ongewilde en hierlanghe —
gelegen hebbende Cleeden, bedragende ƒ 116503:13:3: de slam
daermede slechts en vercopen mogen, soude ick van gevoelen
weesen, dat UEd. daermede soo vroegh 't Engelsche [illegible]
schepen van hier vertrocken sijn, een begin maecke, doch
niet anders Coninck, dewijl sijne Mayt. dien te goede hoop

sal

sal willen hebben, ende geen tin (dat tegenwoordigh oock
niet is) minder dan een katty Siams offte 4 9 3/13 Rds de bahar
in betalinge daer voor sonder willen geven, dat een groote verschil
zijn sal ende dunckt mij daerom best te zijn dat daer nogh een
jaer, om haer Ed: van die sake nader te onderrighten, mede
wort gewaght; maer soude die andere beste voorkoperen op de
bazaer daer onder uE: mede soo kunnen verkrijgen die
niet wat te betaelen oock niet ligt om wat te verkoopen is,
op eenige maenden tijt voor contant soeken te venten, en oordele
dat d' E: Compe daerbij vrij beter soude komen te varen; ——

De houte gooten offte waterlosinge rontom de Logie zijn geheel ende
veel lendemaele vergaen soo dat het seer noodigh zijnde dat men
andere offte nieuwe inde plaetse leght, wan het in varen het
geboute gewelddigh is beschadigende ende muijren daerop opleggen
doet verrotten: Op mijn versoeck staende heeft des Conincks mij
door Oja Berckelangh laten aenseggen dat zijn May^t aende
Edle heer Generael wat schenckende 40: staven tin die welke
in Ligoor door den genoemde aldaer aen 't opperhooft Sr Johannes
Brakel uijt s' Conincx tuijnen sal worden behandight
uE: sal sulcx per het eerstvaerende schip gemelde edele
moeten aenschrijven; meer weet niet dan uE: te recommanderen
het en sal daervan afflaten uE: in de E: Compe gansch geen omslagh
ingodes heijlige hoede bevelende, die uE: in goede eenigheijt
en vrintschap met jder een lange jaeren tot welvaren vande
Compe wil zegenen Amen. onderstondt, Siam op 't n° Compt.

Judia desen 30e Octob: Ao 1672.

Aande Ed.le Heer Joan
Maatsuyker Gouverneur
Generael ende d'E.E. Heeren
Raden van India.

Ed.le gestrenge Manhafte Hoogh=
achtbare wel wyse voorsienige seer
genereuse Heere, en E.E. Heeren etc.

Mijn Heeren.

'Tjacht Vlaardingen heeft op 9.e deser eerst van dese
rheede, Zijn reyse na Coschij ondernomen, resulteerende
desselfs laat vertreck, wegens des konings brief, door
dien den Oja Barckelangh dagelijx hoe langs hoe meer
in ongunst van Zijn May.t raacht, ende daer door
'tselve werck niet eerder, heeft konnen gevordert werden;
waer inne dan geladen is, een Cargasoen ter montanre
van £ 62238: 7: 8: uytwysende de nevens gaande
Copije factura den opperste Piloot gelijde dito bodem
ter gewenste tijt bij U Ed.le in salvo, wij hebben daernevens
een brieffie van danckbaarheyt aen U Ed.le gesonden
Zijnde vande volgende jnhout als de Copije hier
nevens gaande is dictoerende, waer aan ons reve=
rentelijcke Zijn gedragende ——.

Soo drae boven genoemde jacht vlaerdingen
vertrocken was, hebbe aanstonts ordre gegeven, tot 't laden
van 't fluyt schip Claverskercke, omme hoe eerder hoe
beter, Zijn reyse na Coschij te ondernemen, te meer dewyle
ligoor nogh in passant most aandoen, wat redenen
ons gemovert hebben gemelde bodem over dien wege
te senden sal U Ed.le uyt het rapport vanden E. Nicolaes
de Roij grondigh bekent gemaackt werden, wat hy

aan't opperhooft Sr. Johannes Brakel, daer nevens
geschreven hebben, sullen in desen, daer van geen smaa-
den, maer ons dies aengaende omme UEdl.e met
geen veelvoudige lecture beswaeren, aende copye
desselfs eerbiedigh gedragen. ende dewyle UEdl.e
't Comptoir ligoor onder dit van Siam, hebben
gelieven te stellen, sal 't sonder reverentie nodigh
zyn dat wy met een sufficant vaertuygh van
UEdl.e in 't aenstaende werden versien, waermede
het gelt, en coopmanschappen, [illegible] 't geene van hier
na derwaerts tot 't vervolgh van den handel, sal
werden gesonden, kan overgevoert werden, als
mede om den aldaer geemployeerden hun herwaerts
te brengen, uitsgaders den tribuyt hun aldaer
door syn May.t van Siam vallende, die de regen-
ten van ligoor aan 't opperhooft Sr. Johannes
Brakel sullen intrigeeren om na herwaerts
gebracht te werden, omme door ons als dan
aan 's Conings factoors wederom t'overhandige
welcke conditie den D. Nicolaes de voorn. met
oja barcalangh heeft aengegaen, om daer
door de sluyckery vande grooten waer onder
d'o barcalangh wel de principaelste is, soo
veel doenlyck zy te weeren, naerdemael
zyluyden hadde hun nu met 's Comp.s vaertuygh
daer den tribuyt hun mede overgevoert wert
weten over bekrygen, dat wanneer het selve

met ons

met ons vaartuygh geschiet die voort mede gesloten
is, en repeterende nogh om de slyckerij vande van hier
varende Japanse ambachten, en hiernevens voortkomende
waer over wij Zijn May^t. wanneer deselve wederom
van Simo sal gekomen zijn, ende godt de heere ons
wederom een weijnigh sterckte sal gegeven hebben
sullen laten versoecken, en dat op de volgende wijse
als dat geen vaartuygh van ligoor sal vermogen
te vertrecken, voor en al eer, t'selve door ons volck
aldaer sal gevisenteert zijn, ende waer van
haerluyden als dan, een kant schriftje van 't
opperhooft sal verleent werden, waermede zij
op haere verschijninge alhier, aen ons blijcken
kunnen toonen dat zij geen Sin mede brengen
om alsoo andermael de visite alhier, offe waer
zijluyden soude mogen bejegent werden niet
subject te zijn. wat voor een vaartuygh tot t'selve
werck, benoodigt sal wesen (volgens ons gevoelen, geene
wij altijt onder ind^e. reverentelijck zijn buijten
gende) ende differentie genoegh omme vande
saletteerde en Sangoreese, teniger tijt niet
besprongen te werden, als mede om tot slade
vande schepen te kunnen dienen, soo segge,
t'selve van ontrent 20. lasten groot, met
luycken daer toe bequaam te wesen, versien met
6. metaale bassen offe stuckjens, die op ijdere
zijden staan. en gemant met 9 persoonen
waer onder een derde waak, die toppert te gesagh

heeft

ende

heeft, welcke matroosen wij van ons eygen volck
die alhier inde logie leggen, kunnen gebruycken
waermede vertrouwe d'e boodem bestandigh genoegh
te wesen, om voor gesz. rovers bevrijt te zijn
sullende wij d'e vaartuygh van verscheyde loogen
na ligoor laten doen, om den thin van d' E. Compa. als die
van zijn maij.t te laten hier brengen, ende met eens
op de Japanse ende Siamse vaartuyghen van ligoor
herwaarts komende, te letten, om alsoo daer inne
eenmael een schrick te krygen, waer door zij luyde
genootsaackt sullen worden die lorrendrayerij na
te laten, en om 's Compa. lastbercken daertoe te
gebruycken dunckt ons niet geraden te zijn, deweyl
deselve met bamboese dacken gemaackt worden en
mede niet sterck genoegh, om tegens een harde
wint in zee te bolwercken, zijnde daer op niet
gemaackt, ook en zijnde niet deffencieff genoegh
om een ~~toorn~~ tegens de vyant te kunnen uytstaen,
deweyle 't volck boven bloot staan moet sonder
eenigh beschutsel, en een galjootje ofte diergelycke
vaartuygh en sonde alhier mede niet wel dienen
door dien deselve al te swaar zijn, om inde harde
afwateringe te kunnen boven voor de logie
komen, als in seer langen tijt daernaer met sulck
een vaartuygh als boven aangeroert, in 7. a 8. dagen
sal kunnen boven komen, alsoo 'tselve met boomen
kan opgeset worden de Japanders en Siammers
die alhaus naer ligoor vertrecken, moeten met
haer 3. a 4. vaartuygen in Compa. gaan en

zij luyden

Zijlieden daer toe een trad offte licentie kunnen verkrijgen, dewijle desen Jaere den sangoreeb verscheyde van deselve heeft wegh genomen, waeromme Zijn May:t om sulcx voor te komen dese ordre gegeven heeft

Wegens de Saack van oedjangh Salangh waer over den D. Nicolaes de roij geklaaght heeft en kunnen wij voor als nogh ū edd:e niet van schrijven, dewijle opera seth tot dato alhier nogh niet en is verscheenen maer wanneer deselve kompt, en sullen wij niet ledigh staan om 's Comp:s Intrest tebevorderen en voor al trachten te bewercken dat gesz:de pot niet weder nae derwaarts sal gaen

De twee bodems d'Swalbe marchiant en reeparitt van den coopman josia minos, herwaarts gesonden Zijn, alhier den 13:e Julij wel aangelant wien dan de gewenschte winsten gelijck hij met de marchiant voorleden Jaer gehadt heeft, op verre nae niet behalven sall, aangesien desselfs factoors alhier geen Cooplieden tot 't hoeden van haare coopmanschappen hebben kunnen vinden waer door dan op't uyterste nogh te rade zijn geworden, onder hooge Sollicitatie om haare waaren op d'volgende prijsen aen 's Coninx factoors tevente, als;

Brede Swalbe chitsen a Th. 11: 9:-: siams 't Corgie
Smalle ditos - - - - - - 7:-:-:'s d:o

Capd: Chindos

Taffachindos . . . . a ƒ. 2: 8:
chits de forongie 7: 8:
Poetsjock . . . . 6: 8: 't picol
Caatchio . . . . 6:4: 't do
Cattoen . . . . 2:12: d'. bhaer

Tvercoer van anckers en ysewerck alsoo 't den coninck te dier aangereekent wiert bleeff noch om weder nae Suratten versonden te worden onverkocht. ten anderen soo sijnde gedwongen geweest, om in betalingh van boven genoemde kleeden inwoegen dat het laat inden tijt wiert, cooper tegens 12. ƒ. 't st: ende tin tegens 20. Leijden off de een catty d'bhaer laanvaarden, dienvolgens (als gesegt is) zijluijden de gewenschte marckt niet erlangen sullen;

De engelsche sijnden p'r Jacht de Philip en anna op 10. aug'o hier aangelant hebben haare coopmanschappen die mede in d'boven staande lijnwaaten, en medicijnen &c. bestonden sijne maij'tes factoors gemarcht niem: indien corter tijt (die gelt dewl bien) te vinden was, waarvan d'volgende waaren geroert als gemeene goede lakenen van diversche couleuren a ƒ. 11:12: d'verel, —

Zijnde

Zijnde 1¼ ell Hollants allegias van verscheyde sorteeringh f. 1. 4: f. 1. 8: en f. 1: 12. 't ps.

krommen houwerklingen 300. stx. jegens f. 1½ jder dat in troque van thin jegens 20. f. de bhaer

Coper legens 12. f. 't ps.

Haare mede gebrachte lack corael en barnsteen zijn nogh, dewijle voor de corael f. 3½ en de barnsteen maer f. (?) seatty geboden is, op haer vertreck onver=kocht gelaten die dan al mede over de quaade ontmoetinge van slegte negotie klagen hullen, maer alsoo haer door 's Coning factoor wel duydel. is aangedient wanneerse haaenstaende jaer met sulcke koopmanschappen wederom aanquamen geen deminste verkopinge in voegen des mayts magasijnen daer van nogh overkropt lagen doen souden, geraden bodems die alsoo weder rugwaarts keeren zijn met volgende gecargeert namentlijck. —

De marchandt voor kuyg (?) van gosia (?) minos

Parthy saffanhout tot een genier

Do. spiaulter tot 9. f. bicol contant

Do. Coper

Do. thin:

Do. swavel en

Weynigh speceryen soo van noten, foelij en nage=len alhier van d' E. Comp. ingekoght

Anckers en touwwerck, diese selfs hier aangebragt en niet verkoght hebben

Parthye thin, toehoorende m.r Raeds nevens ande=re particuliere persoonen jegens 18. a 18½ en 19 f.

de waer bij cleyne partytjes soo hier en daer
voor contanten ingekoght.

De restant als voren.

Partijs sappanhout tot een gewier

d'resterende ladingh bestaande in gallegal neven weijnig
tin en coper toebehorende.

Particuliere luyden.

Inde philips en anna door recq: vande engelse Comp:

gr. waer tin
partije coper
do sappanhout tot een goet gewier als weijnige
pe. spiauter jegens 8½ a 9 T. sp: contant ingesant

Zijn Mayt: is uytermaten vrolijk geweest dat uEd
hem met een Stierman en 5 matroosen verlost
voorsien heeft, waer op ook datelijk ordre
gegeven heeft een Schipje na persia te equiperen
waer op zijluyden gestelt zijn, wij hebben gesijde
persoonen soo drae zij in s Compagnies dienst
getreden zijn haare gagie inde soldy boecken
doen stil staen tot tijt en wijle zijluyden wedde,,
,,rom in s Compagnies dienst sullen komen
gemelte boot is geladen met sappanhout
en sandelhout porceleijn tin Cooper &c

De goutsmits door uEdl. mede herwaerts
gesonden heeft sijn Mayt: naer dat deselve

ider al voorens met een catty gelt ende een pack-kleeden hadde laten beschencken aanden arbeyt geldt, maer is die geene, dewelcke de goutsmit soude zijn, soo- slecht bevonden geworden, dat de siammers selffs de geck met hem sloegen, dierhalven wy hem als nu wederom na cotsy senden om aldaer zijn soldaten dienst te laten doen, daer hy apparent beter toebequaem sal zijn als tot het gout smeeden d'andere persoon die een draatwerck is, schijnt bequamer voor zijn dienst te zijn; maer dewijle het zijn mayt om het ammelieeren, ende geslachten in goutwerck als armbanden, ringen, kronwerck en crissen &ca te setten, meest te doen is, soo is den selven mede gelargeert, dito persoon sullen uit wel nemen van ud: voor een jaer alhier behoude d'wijle den selven sich int smelten van silver om dat te rafineeren, eenighsints verstaat en

P:r de Sluyt Claverskercke komen tot ud: over, 3. siammers neevens 1. dienaer omme van Cotsy na Tonquin, met eerst vertreckende schip, na derwaarts te gaen, om aldaer de jonck vanden siamsen koninck is weder vandaer wederom herwaarts te brengen, gelijck ud: uyt raport vanden D. de voy breeder sult verstaen hebben, als mede hoe zyn D. zyn mayt heeft toegestaen dat 2. siammers die met coninx schip hoorende van hier tot malacca sullen varen, om van daer met 's comps: scheepen na bengalen voort gebracht werden

Dus gebracht
[illegible]

De 800. r.a offe ƒ 1120. . . . door de E. heer directeur
constantijn ranst in bengalen geleent, (waer van de —
obligatie offe het handschrift, wegens die peningen ver,,
leent, versoght wert dat p.r eerster gelegentheijt mach
herwaerts gesonden werden) als mede de 45. coman
offe ƒ 1912: 10: — die door den heer directeur francois
de hase in persia aende coningh.s dienaers van siam
verschooten zijn, mitsgaders de 50 r.s offe ƒ 150: — : —
ter ordre van Udd.en aenden siammer omeen linna
Zachan, op batavia verstreckt, welcke somma op —
onse eerste aenmaningen door zijn maj.t zijn —
voldaen geworden, ende 't hoe contant in cassa
ontfangen, monteerende t'samen ƒ 3182: 10: —
waer voor 't comptoir gen.t in onse negotie boec,,
kens hebbe gecrediteert —

't Caliatours hout verleede jaer van Udd.e
g'eijst, en sal algans niet nodigh zijn dat voor als —
nogh herwaerts gesonden wert, dewijle 'tselfde hout
de maccause portugeesen gevordert hadden, om te
koopen maer naerdemael de vrij burgers van
batavia in sulcken groot getal naer de eijlanden
van maccauwo, jaerlijcx komen te varen met
alderhande koopmanschappen om met de chinesen
van canton te negotieren, soo kunnen zij portu =
geesen van hier na derwaerts niet anders als een
weijnigh sappanhout de roel arack, ende 't overige —
capitael in siamse ticals vervoeren, soo dat —
wij aen d.e luijden nu niet een sluijper aen coop,,
manscappen meer, gelijck wel voor desen geschiet —

is van

is, van lakenen, Specerij, clatergout &c:a en kunnen verkoopen; den handel die Zijn May:t onder protectie van sijn Hoocheijt, na 3. jaren verschijningen na China is doende, en heeft mede niet veel te bedúijden, dewijle dogh de gantsche carga in areek bestaat voorts eenigh Sappanhout, Sandelhout, tin, loot, olijphants tanden, ende wat als dan meer in Zijn packhuijsen van koopmanschappen is, die aldaer dienstigh Zijn, soo dat wanneer de Joncken die gemeenelijck in 3. a 4. bodems bestaan van canton wederom herwaarts komen, kunnen Zij voor haard aangebrachte capitael doorgaans niet wederom volladen krijgen, alhoewel haer retour nogh in grove porceleijnen, radix China en ijsere pannen, voort meerendeel bestaat, soo dat dan den eenen Chineesen koopman offe den anderen, omme 'tvanladend te suppleeren, daar vracht goederen in doet; 't is de Siammers haard aert niet, groote capitaalen over Zee te wesicteren Ja selffs den ko:k alle Zijn handel naer wat gewelten dat 't ook is, doet. hij altemael meest met de koopmanschappen die in Zijn lant vallen welcke goederen voor het meeste gesteelde gerechtigheden Zijn die aen hem jaarlijx van sijn onderdanen werden betaalt —

Den Visch door den Medicijnael winckel gedaan, wert wegens de gutta gomme volbraght maer nopende de sanguijs dragonis, blijs de —

Ingebrochte

in gebreeche, dewijle deselve alhier niet en valt ende
ook niet is te becomen—;

Aangaende de markt vande kleeden ende
eenige andere coopmanschappen, zijn hans alhier—
in sulcken sleghte demande als 't in lange Jaeren
niet geweest heeft, echter sullen wij d' onderstaande
goederen met believe van uEdd.le 's aanstaende Jaer
te genoeten, dewijle eenige van deselve in 't geheel
verkoght zijn, en anderen door den gedeelte.—
namentlijck—

30. packen geb.te } guinees lijwaet vande laeghste prijs
15. d.o . . witte }

15. d.o . . rouwe en 15 d.o geb.te salempoeris vande gemeene masulipatnamse sorteeringe.

15. d.o . . rouwe grove betilles vande sleghste—
dadirwamse sorteeringh—

6. d.o . . rouwe fijne salempoeris bij de mooren genaemt sallempoerij malla.

1. pack smalle Suratse chitsen—
1. d.o breede chitsen.
90. d.o root Jaffanapatnams catoene garen van
25. lb. 't pack alle lange strengen van 6 à 7
guldens.
10. d.o . . d.o fijn garen, mede lange strengen en bij
manquement van Jaffanapatnams garen
sullen masulipatnams verwachten—

16. picol nagelen—
16. d.o nooten muscaten offe rompen—
3. sockels foelij.
9. p.l Caneel—

1. kas boeck

1. kas boeckspiegeltjes tot kleeder tot beter.
1. baly fermiljoen.
2. packen bethilles tarnatanes } voor 't Comptoir ligoor
4. d° -- smalle chiratse chitsen

Meerder als boven gespecificeerde goederen dunckt ons ten dienste van d'E. Compe. niet nodigh te zijn, gesonden te werden, dewijle 't Comptoir van alles nogh wel ende in veele ten overvloede versien is, voornamentl. van geschilderde kleeden, waer van men in een Jaer altemets geen twee corgies kan verkoopen, resulteerende 't selve door dien 't meest Booghlandtse sorteeringe zijn, waermede men tegen nu in oorlogh is, diershalve gesonde doecken de packhuysen, voor een tijt nogh all sullen moeten bewaren. Ende dewijle als gesegt den vertier vande koopmanschappen, soo sober is, dat wij niet machtigh zijn, den inkoop vande vellen voor japan te doen, sonder dat met eenige contanten van und. werden g'adsisteert, soo mede en nogh slechter gaet 't et met 't Comptoir ligoor, daer schier niets verhoght wert diershalven versoecken seer eerwerdelijck dat wij in 't aenstaande met 30. a 35. duysent Rs. ofte wel d° somma in croonen dewijle met het 't haar silver dese Jare bekomen, seer veel moeyte hebben met de munt meester opera schelad. ende tot dato noge niet getroequeert is, dewijle zij luyden daer voor, soo wijnigh zijn presenteerende ook en zijn zij sulcx silver niet genoeg ende willen yder stuck dewijle deselve van geen ander loy sorte zijn smelten, en tot tickels silver maecken. —

Sevenwoude

[signature]

kunnende zy ook niet meer, als 10. luyden, gelyck smeltes,
vermits zy geen grooter kroesen hebben, en geen andere
begeeren, soo dat wy 'er wacker aan vast zyn, ingevaal
met haarluyden niet op d'een, ofte d'andere wyse, —
en konnen te accordeeren, wy hebben daer over alreede
aen syn may.t= in louwo. laten klagen, die daer op ge=
ordonneert heeft, dat hy opera Scholad met zyn klang
gasten, inde logie sal gaen, om daer geroerde silver, —
voor onse oogen te smelten ende te rafineeren, maer
sulcx en staat ons nogh almede niet aen, want —
indien zyluyden 't selve alleenigh smelten salt meer
verlies geven, als dat 't et den silver suit doet, gelycke
wy sulcx albevonden hebben, diergalven sullen —
sien te bewercken dat zyluyden 't samen doen, ende gaen
daer toe trachten te brengen, dat men van ijder stuck
een gedeelte sal smelten, en tot lichel silver maken
waer door men dan 't verlies vant silver seer licht
sal kunnen verstaen, want om alles te smelten —
soude men in geen 2. maenden gedaen werck becomen
hoe dit nogh afloopen wil sal de tyt leeren, alsoo wy
versoecken seer gedienstelyck aen U Ed.e dat wy in taan
staende, van sulcx haer silver mogen zyn g'excuseert

Provisie voor 't Comptoir Siam.

1. legger spaense wyn
2. vaten Brounswyckse mom
1. vat hollantse booter
2. vlasen Bengaalse d.o
2. halffamen olyven oly
½ legger wyn azyn —
1. last tarwe, en —
weynigh speceryen

naerdemael wy geen dysch
wegens de provisie, van —
ligoor bekomen hebben soo
versoecke dat haer Ed.e gem.
Comptoir met eenige der —
selver mede gelieven te late
voorsien —

Schryst gereedschap

Schrijff^en^ gereetschap idem

2. Seijden Hollants kleijn formaat
1. D^o^ mediaen . . . . . .
1. D^o^ Batarias . . . . . .
4. gebonde boecken . . . . . .
} Als boven

Eenige lack, Zegelgaren int Stoff en Schat . . . idem

'tVolgende hebben tot onderhoudinge vande logie packhuijsen en lastbercken benoodight, en sullen 't Comptoir ligoor-sulckx van doen hebbende mede kun-nen versien als —

2. Rollen dun plat lood tot de gooten aende logie diversse verroe tot preservatie van d' solvren lijnzaat olij en quat idem;

4. Cabel touwen van 4. a 5. en 6. duijm
2. Stucken want tot ijzers .
4. ijser trossen gedobbeerde
4. IJsere dreggen van 100. ℔ ^mo^ ijder
2 vaten teer
1. vat pick
1. baal Hollants Zeijldoeck

1. vat 6. duijmen . . .
1. D^o^ 4. duijmen . . .
1. d^o^ dubbelde . . .
1. d^o^ enckelde . . .
1. d^o^ las ijsers . . .
½. d^o^ duijckers gesorteert
} Spijckers.

1000. ℔ ^mo^ plat en vierkant slaff ijser beslicht en besbetten
50. d^o^ staal
6. stx ijsere slootplaaten
4. vadt smee koolen.

den medicamentkist, die versochte, soo veel mogelijck is volgens de nevens gaande catalogus mach werden voldaen, dewyle wij alhans 't Comptoir ligoor, daer van sullen moeten mede deelen ——

Welck een en ander wyser eerbiedelijck versoecken dat ons met 't eerste herwaerts komende schip magh werden toegesonden —

In dewijse de vloer Steenen, inde logie door ouderdom ten meerendeelen gebroocken en gescheurt zijn soo- datmen deselve niet bequaemelijck kunnen reijnigen, oftehet water loopt beneden inde packhuysen waer door indien men daer niet haestligh toe waert altemets wel eenige schaden soude komen veroor- saecken, en principael op de Zael die nu en dan met alderhande fortseeringe van steenen gerepareert is, ja selffs met metsel steenen, soo versoecke seer eerbiedigh aen ued.[e] dat ons 9000 stuc: vloer steenen mogen toegesonden werden waermede wij geloove 't werck na zijn nootdruft te sullen komen — versien. ook is het seer nodigh dat alhier een metselaer gesonden wert om de pleysteringh aende muir buyten aende logie te vernieuwen dewyle deselve op diversche plaetsen is afgevallen waer door dan het regenwater daer in loopt en de muir bedorft gelijck den d. de wij (soo vertrouwe) in zijn raport aen ued.[e] in tbreede sal bekent gemaeckt hebben —;

Alhoewel ter ordre van zijn Maij:[t] aen

Eden d.

den D. Nicolaes de Roy, soo op zyn vertreck staat omlaag aen 't packhuys Amsterdam een maan gesonden wiert waer by versocht is, dat zyn E. op Batavia komende aen UEd.^e souden versoecken, dat dogh den chirurgyn die althans hier in de logie leyt derwyle den selven de siamse tale is kunnende tot zyn dienst te moo„ gen gebruycken, ende dat wy alhier ons weder om met een ander m.^e souden versien, soo heeft echter den koninck door oja Barcklangh, un weder om aen ons laten weeten, dat wy 't selve aen UEd.^e mede souden willen schryven 't geene ons dan genoolsaek heeft 't voorenstaande aen UEd.^e bekent te maken;

Op eergisteren morgen kompt onder tolck inde logie vertoonende ons 5 coleuren op papier„ kens van welcke soort en andere meer soo hy zeyde zyn May.^t souden hebben en hoeden van UEd.^e geeyst hebben en derwyle zyn luyden bedught zyn, dat de malleyers d.^e koleuren niet wel en sullen kunnen vertalen soo gaen gevoechde papierkens, waergemelte koleuren opgemaeckt staen, en op de rugge ook in't maleyts geschreven is, hier nevens. —

De 40. Beecken thin die zyn May.^t in weder geschenck aen UEd.^e is doende, en door ons in ligoor moet ontfangen werden, soo hebben daer over aen d' opperhooft Sr Johannes Brakel derwyle de fluyt Clavershercken dogh lygoor sal moeten

aendoen

Den

Aendoen geschreven dat hij geraedde mineradl indient in
3. a 4. dagen tobekomen Zal Zijn, gesz̃yde boden daeromme
aldaer, soo lange sal opstonden maer sselve niet kun=
nende in dien korten tijt, geschieden, dat hij als dan
soo drae hij 'tgeene voor zijn Comptoir behoorende
daer uijt gelicht sal hebben, gem.te Sluijt zijn reijse
sal laten bevorderen. de E. Heeren Lijn dido ja Bart=
holangh aen udd.e mede tot een weder geschenck
is sendende, komt udd.e Gernneveus tod, gesz̃yde
Bartholangh is een seer groote vent, ende die
althans bij in ongunst Landen ko.n is, soo dat
wij verhoopen hij d'een off d'anderen tijt, eens uijt
dien dienst sal geraacken, dat voor d'E. Comp.e niet
schadelijck soude zijn, dewijl den selven dikwilsse
geschenckagie, die udd.e aen hem jaarlijcx zijn
doende, soo veel niet eens estimeerende is want
indien wij op dien selffden stont aen hem, ten dienste
vande E. Comp.e iets quamen te versoecken, soo soude
wij genootsaacht zijn indien wij wilde voort ge=
holpen werden, hem van gelijcke wederom met
een schenckagie te vereeren ooch is hij soo trots,
wanneer hem een schenckagie die hem dunckt
te geringh te zijn gedaan wert, niet eens voor
hem sal doen verschijnen, maer deselve simpelijck
door zijn dienaers datelijck laaten wegh dragen
soo dat de luijden van haare schenckagie, quijt
zijn ende haare saack onafgedaan blijft ______

Den oorlogh verleede Jaer door zijn May.t

van siam tegens de langiangers gevoert, en is soo wel
niet komen te gelucken, als het voorige jaar gedaen
heeft, doordien zy luyden aldaer boven, nu wat beter
op haer hoede zyn soo dat de siammers, niet als —
eenige armelijckes, hier en daer inde bosschen —
woonende, verrast en gevangen hebben genoomen
ende alhier buyten de revier aen hoeij en prangh —
geplaatst zyn jegenwoordigh staat opa barcklang,
en opa derion weederom met een leger nade boven
quartieren te gaen, alwaer 'tselve in drijen sal
verdeelt, ende ider een, een post te bewaren gege,,
,,ven werden, soo dat 'tselve leger eer diffencief als
offencieff, desen jaare schijnt te sullen ageeren —

Op den 9e deser kompt over tannassarij —
vande cust choromandel, alhier tydinghe hoe dat
ongeveer 2. maanden verleeden 6. fransche scheepen
voor St Thomé gelant, en 'tselve van d' mooren
ingenoomen hadden, als mede dat d' onse in
masulipatnam, tegens de fransche natie aldaer
in heevige questie waren geraakt, edogh d'on,,
se derwylse meerder fioens, als de francen bij
een creegen, hadden tot volt gesonden, waer
door dan genoemde francen van daer gevlucht
waren, alle 'tgunt by ons gemerckt tot moorsche
novelles zyn voor eerst, niet alte vast, can
werden aengenoomen ——

Desen staat inde uwe toe te komen pr. 't fluyt
schip —

Schip Caverschercher, waer inne volgende goederen
geladen te weten

1960. picol Sappanhout

330. Stux yserhoute knies, en oplangers van diverse
sorteeringe

1½ pl. gutta gomma.

d: haar thin bestaande in 29. kissiens van oja barr,,
behangh tot schenckagie aen haer Edd:e gesonden,

meerder als bovenstaande en heeft gedijde
fluijt niet konnen innemen bedragende dessels
Cargasoen ƒ 10834: 13: —: godt de heere geleijde
deselve bij u Edd:e in salvo 't heeft ons niet raat=
saem nogh oorbaer gedacht gemelde bodem
alsier door 1. a 2. maanden op te houden, om de
hartevellen en hoeijnyden, die als dan in dien tijt
jnquamen daer inne te scheepen die wederlijck soo
weijnigh ingetalle souden sijn, dat d'onccosten, die
gemelte fluijt in gedijden tijt, alsier doen soude
meerder bedragen sullen, als de vellen inkoops
komen te kosten

Het opperhooft Jan vander Spijck is bij desen
aen u Edd:e seer eerbiedigh versoeckende, dewijle
hij nogh maer onderkoopman is, ende thans
6½ jaer geede voor sijn verplichten tijt gedient
heeft dat hem van u Edd:e in saanstaande, de qualiteijt
van Coopman, mochte gedifficulteert werden
tgeene hij sich met yverige diensten, sal tracthen
waerdigh te maecken

Den Onder Coopman
[illegible]

Den onderCoopman Gilles Goossens die van uEd[le] om syn siecke huysvrouw met dese fluyt Costijwaarts te brengen licentie bekomen had, is door den E. de Roy tot dienst van de E. Comp[agni]e voor nogh een Jaar te verblyven, verwillicht (dewyle t Opperhooft Jan vander Spyck siechelyck ende aen handen en voeten met swackheyt besoght (tkooy leggende was) wien dan andermael uEd[le] gunst om in taenstaande syn geseyde huysvrouw (die hier gheduirigh als geseght siechelyck is) nae Batavia te brengen, ootmoedelyck versocht welcke uEd[le] soo vertrouwe, by rapport van gemelten E. de Roy, al sal wesen bekent gemaect.

Hiermede &c[a] onderstont uEd[le] schult ypli,,te en ootmoedige dienaers was geteeckent Jan vander Spyck, Gill[e]s Goossens, en Corne,,lis Pietersz[en] vander Bucke. ter zyde stont Siam op t N[ederlant]s Comptoir Judia desen 26[e] Novemb[er] A[nn]o 1632

NB[a] Soo datelyck compt den onder volck inde logie ons aandienen, als dat wy aen uEd[le] geliefden te schryven, dat Syn May[t] wel soude begeeren eenige weynige pluymen van Coleur root wit en blauw tgeen ons dan gedacht heeft uEd[le] ook alsoo bekent te maecken

D'engelse vrunden die op gisteren by ons indelogie alsoo haer schip in t afdryven was t afscheyt

nemende

nemen quamen, verhaalden hoe de mede gebrachte barnsteen, en lack coralen nevens eenige koopmanschappen, dewijle d'luijst geleijde op versoecke nae niet geboden, nogh ook geen vraegh naer deselve gedaen was wederom nemen mosten, ende mitsdien fluijt[illegible] tot gaslos, van d'alsier gelatene twee persoonen verblijven lieten, dewelcke dan op haer eijgen costen sullen leven moeten ——— ;

Aan d' Edle Heer Joan Maetsuyker gouverneur Generael ende Edle Heeren Raden van India —

Edle Eentfeste, Hoogagtbare, Manhafte, wel wijse, voorsienige en seer genereuse Heeren —.

Edle Heeren

UEdle seer aengename letteren gedateert 2en aug.o sijn ons op 12e deser, per de fluyt Claverskercke, behoorlijck ter hant gestelt, waer uyt ten principalen bevonden, 't UEdle Hoogachtbare hadden geliven goet te vinden, dit Comptoir van Malacca af te sonderen, en voortaen onder Siam te laten sorteren, en verantwoorden: uyt welcke UEdle welgenomen Resolutie, ons ook van d' Edle Heer gouverneur Balthasar bort, op 2en Septemb.r per 't Jagt Willemburgh Copia toegecomen is, dat ons tot reglement dienen, en ingevolge UEdle order promt naergecomen werden sal —.

Welcke voorsz: Jagt wij op 25en octob.r met 290 bharen 185 catty suyver versmolten tin, waer uyt deses Comptoirs ingelieverde boeckjes (die op d.o gesloten en voor welckers restant ter montune van ƒ 18719:11:4, 't Comptoir Siam, inde nieuwe geformeerde boeckjes,

behoorl.

behoorlijk gerendiseert: als mede in Contra
voor f 2697:9:„ over 23 bharen 283 Cattijs
des gesegde mineraals van 2 Chineese
Coopluijden, op Credijt ingecogt, hadde gede„
liveert) wedder malacca waarts hebben
laten retourneren waar aen 's Comps.
Capitale uitgebeet, buijten de vooraen„
gehaelde 23 bharen, was besteet, welcke
quantiteijt des gem: mineraels ontwijffel„
lijcke grooter geweest sonden hebben,
ten ware de chineesen (:die inde maent
martij hier verschenen, en op 3en Julij met
ontrent of ruijm 200 bharen d° schippe
gingen:) ons een groote hinderpael in
die negotie geweest, en wij van contant:
ontbloot waren, welcke beide chineesen door,
wij van tijt tot tijt bij forme van claghte
aen d' E: Sr Nicolaes de Roy hebben
bekent gemaeckt, die daer op bij de
Siamse Mayt. soo veel heeft bewerckt
dat d' E Compe. voortaen de tin handel
alleen (:met expresse uytsluijtinge van
alle andere natien:) sal genieten; ook dat
alle des Siamse Mayts. tinbuijte die hun
ordinair in tin betaelt wort, door des
lants grooten, in 's Comps. logie gebragt
worden moet, dat te principale sal geschie„
de, om hun alle gelegentheijt van te

sluijcken

sluiten (datse op volgende mayts naeijn, onder gesegde tribuut te plegen, gewoon warden) after Suyden, dat waerlt (soo sulcx effect nemen en continueeren magh) een goede en gewenschte saecke sal sijn, het welcke altans aen ouse goede voor en desen niet en sullen laten ontbreken: ons van harten leet wesende wij hier soo lange van capitael ontbloot geweest hebben, daer van wij nu, met boven gem: fluytschip Claverskercke, een weynigh ontset, en uyt Siam, met 200 Cattij of Tw 9000 alle in siamse tycaels, neevens eenige weynige cleeden en provisie, alle te montueren van f 29760: 2: 15, volgens copia factuertje hier neevens gaende, versien geworden sijn; waer van wij bereets weder al 1000 do G aen diverse coopl.n (alwaer van wij hun op credijt hebben geandgeliveert) schuldigh sijn. sulcx 't wenslijcke geweest was wij daer en boven van parthije claer zilver of sien geworden waren; want me hier met tycals de aengelie niet en candrijven: hoe wel een, troniers gesegde quantitijt dien speelie bij tijts geëgoutteert vande hant setten sulle, en hadden wij ooke daer van, onder mederden capitael 2000 do gelijst, dat ten principalen is geschiet, omme den siamse schippertjes daer van te dienen

aengesien

aengesien die luyden (:wanneerse hunne penningen
deelse van hare aengebragte goederen ontfan:
hebben, niet tegens Siamse ticals en connen
omsetten:) alle mogelijcke practicquen, om
hun te sluycken, en hunne schade te vermijden
(nademael de Ligoorse munt in Siam ook
niet gangbaer is:) in 't werck stellen, waer-
omme dan genootsaeckt sullen werden, pr Janto:
naer derwaerts besendinge te doen, omme
partye baer silver te halen, dat wij ten
dienst van d' Compe hoogh nodigh achten,
aengesien de hun nu meer en meer sal
staen toe te vlooyen, welcke besendinge bij
ons, op 10e deser bevoorens de compste van
do fluyt (aengesien aende compste vande
selve begonnen te twijffelen:) niet alleene
vast gesloten maer daer toe ook al den nieuwe
barcke, van ontrent 10 à 12 lasten (met wete
nemen van UEd Hooghachtbaren) gecogt, en
begonnen klaer te maecken hadden, die ons
nu echter daer toe seer wel te stade comen
sal, het welcq wij gaeren met een brief
(soo doenlyck was:) souden willen voorcomen
maer is geensints op vaste gaen, aengesien
dese natie langer naeulijcx de brief over
brengen willen, schoon sij deselve om te bestellen
al accepteren (dat al verscheyde malen
ontwaer geworden sijn, en wij ons onder
tusschen verlegen vinden souden). alle welcke
ongelegentheden in toecomende, onses
oordeels (indient UEd Ho: agtbaren: met ons
geliefde

geliefde godt te winden) voorgecome soude
connen werden, Soo wanneer 'tschip van coste
niet de alhier ter comptoire vereyschde contan:
en verdere noot wendigheden, voorts hier
mogte aencomen, omme ons daer van tebe:
dienen, want het wat laet op het jaer voorder:
het quade moesson begint, en't bewaerde
comen niet buyten perickel van ongeval
geschieden can. als pr. d'Chaloupe van vlak,
dinge, die uyt Siam op den 7den bewaerde
gesonden, de wijs niet heeft connen krijgen
Sullen in middens alhier ook soo veel vellen,
(hoe wel daer jinne hier weijnige aftrecke
is) als mogel. is, vande hant sette, om
ons daer van te dienen: alsoude wij ook de
ordinarij prijs daer van, wat minder stelle
de wijl het hier, van tijt tot tijt, uyt Siam
met moorse vellen (:alwaerse seer ligt
en goetcoop af te crijgen:) vervult wert ./.
Hier neevens Ed. Heeren hebben gevraegt als
politie van 'tgeen wij hier in een jaer,
tot voortsettinge vanden handel, onses
oordeels wel sullen benodigen, waeromme
den E. Sr. Nicolaes de Roij, by sijn adviesse
heeft geschreven om hunne eijs aen UEd.
daer naer te rigten, dat tot nog (:aengesien
'tsedert dien tijt daer toe geene de minste
gelegentheijt is voorgevallen:) niet en is
geschiet, wes hoogh nodigh geacht hebben
UEd. daer van te dienen, gelijk wij

ook

ook niet hebben connen verbijgaan, UwEd.e te
bedienen, de slegte gestalte deses logie, daar
aan eenige jaren herwaarts geene de minste
reparatie geschiet sij, dat wel hoog nodig
geweest ware: aangesien deselve soo lecke
bevonden, sulcx Comp.s goederen daar inne
niet als met decken van cadjangs, droog
en buijten bederff te houden, en daar inne
naaulijcx bij desen swaren regen tijt, een
droge slaap-plaats t'erlangen *genoegh sij, waardoor
die costelijke houtwercken meer en meer
comen te vergaan, gel.e wij ook bevonden,
de opstaande posten, bij de eerste stieping
wederzijts, bijna 2 duijm uijt geweeken, en
de houte nagels, daar de kruijsbalcken
in geseijde opstaande posten mede gebonden
sijn, verrot ende vergaan sijn 'twelcq
onses oordeels meerendeel uijt de voor=
gevel (:die wel tot cieraat dient, maar
de logie magtig verswaart door haar swaar=
te:) ontstaat, deweleke afgebroken, en
'tdack egaal gemaeckt werdende (:onder
correctie:) de logie seer soude ontlasten:
en datmen met weijnige moeijten en oncosten
soude connen verrigten, waarvoor wij maar
van 2 metselaars, en 2 timmerlieden
waard voor 19 dagen vereisen, sal de logie dan
ook soo veel wint vangh niet hebben,
daar nu wanneer 't hart waijt, al schut
en beeft wat aan de logie is ./.

Verders UEd.e hoogachtb.e heeren, aangesien
de expiratie mijns verbants, als onder

coopman

ondercoopman, daer soo ued.e mij op 27en
octob.r 1667 gunstelijck hadde geliefden, te
stellen, soo bidt ik mij als nu wederom bevonde
soo u hoogred.e achtb.: gans ootmoedelijck
versoeckende 't sued.e hoogachtb.: goede
geliefte sij, mij ued.e gans ootmoedigen
dienaer, naer den aert uwer ued.e ge-
woonlijke goedertierentheijt, te willen
begunstigen met de qualiteijt van coopm.n
en soodanige verbeteringe van gagie
als ued.e ho: agtb.: sullen oordeelen te behooren
dat mij door goede diensten sal trachten
waerdigh te maecken, het welcke ik
ook bij requeste soo over siam als over
malacca, seer gedienstigh hebbe ge-
supliceert. Hier mede &c.a onderstont
ued.e dienst bereijden en verpligte
dienaren, was geteekent Joan Brakel
en Joannes Zacharias. Ter zijden stont
In't Nederlants Compt.r Ligoor adij
17en December 1672

Sangoor

Translaat int Malëijts geschreven door Siri Sulthan jan de pertuan Moeda aenden Edle heer gouverneur generaal ontfangen op den 16en januarij anno 1673. per Orangkaije siri jiken phaluan en Nachoda jmam

Desen onveranderlijke brief woort ges. en gegeven van siri sultan jan de pertuan moeda in plaatse van Sangora aenden gouverneur generael die coninck is, inde Stadt batavia, en seer befaamt als vorstigh om alle coopluiden en arme menschen te helpen, en ook vernuftig, als mede kennis om te oorlogen, en de wapenen als desselfs officieren wel te regeren, ende sijne vianden te besitten soo te water als te lande, waer over ook seer van alle menschen geagt is, en bij al de werelt, over sijn goedoentes gepresen wert, soo boven als beneden winds ——

Voorders naer dat soo maeke bekent aenden gouverneur generael die coninck is, inde Stadt batavia, als dat voordesen een schipper pieter van batavia is gecomen, om naer tonquin te gaen maer het ongeluck gehadt, als dat sijn schip ontrent de plaatse trangamu in see verbrant is en met een kleen vaertuijg daer af gecomen doch die van pataij hebben hem willen afloopen maer ist ontvlucht, en op Sangora gecomen, al waer nevens 20 van sijne matroos, van mijn in bewaeringe genomen en hebbe hem willen naer batavia brengen al soo de plaatse van Sangora en batavia een sijn maer kapteijn pieter heeft geseijt en versocht dat ick hem soude naer Ligoor geleijden, om datter een schip op Ligoor was dat naer batavia wilde, soo hebbe ick hem naer Ligoor doen brengen, daer naer is kapteijn pieter weder op Sangora gecomen en geseijt dat den gouverneur

generaal ——

generael die Coninck is inde stadt Batavia, mijn
bedancke, en daer over seer vernoeght ben, 't gene
mijn seer veel goet gevallen, daerom sende
nu tot onderhoudinge van vrindtschap Orangkaija
Siri Gijsen Pgalauan en Nacoda Gunan met een
kleen vaertuijgh nevens weijnig coopmanschappen,
om beyden gouverneur generael die Coninck is
inde stadt Batavia, te versoecken, en versoucke
indien deselve, wanneer beyden gouverneur
generael die Coninck is inde stadt Batavia
quamen te versoecken en haer uijtgeroepen int spreecken
als inde maniere van Batavia, haer gelieft te vergeven,
en stelle haer, nevens mijne andere onderdanen
in handen vanden gouverneur generael die Coninck is
in de stadt Batavia, en versoucke dat ick weder haest
mogen weder comen, om te hooren den goeden
toestant vanden gouverneur generael die Coninck
is inde stadt Batavia

Verders, sende voor dees tijt aenden gouverneur
generael die Coninck is inde stadt Batavia,
niet anders te senden als een schaertjen, en 2.
stucken kleeden Bagi Java met gout draat door
veweft en met gouden hoofden 't geen versoucke
alschoon geringe en kleen is, niet gelieft te
versmaden

Tonquin

N.° 1

Register van de aencomende papieren desen jaere 1672: voor

Tonquin

288 Missive van den Coopman Sr. Cornelis Valckenier ende den Raedt, aen haer Ed.e van dato 30: Januarij 1672:

302 Briefjen van Sr. Valcenier uyt 't Jacht Moeilkerken van voor de Rivier Barbaquet 30 November

303 d.o als voren uyt de Straet Banca 14 December

295 Missive van de Ed.e Cornelis Valcenier en Albert Brevincq ende den Raet van 25e October

304 Rapport van d'E. Valcenier op zyn verschijninge tot Batavia, overgelevert 19 December

Batavia, Tonquin 285

Aen den Edelen Heer Joan Maetsuijcker
Gouverneur generael en d'Edele E[erentfeste]
Raden van N[ederlant]s India ——

Ontfangen den 8e Maert P[er] Rijswijck

Edele Hoochachtbare wel wijse
en seer gebiedende Heeren; ——

Mijn Heeren;

Verloopen dat ons jongst te schrijven p[er] de Jachts Meliskercke en Arnemuijden den 26 octob[er] des voorleden jaers uijt dese rivier vertrocken met een ladinge ten bedrage van f 29580: 12: 12: — UE. Edele ten behoorlijcken tijt sal sijn te lande gecomen en daer uijt tot genoegen gebleecken hebben, 't gene soo bij de Heeren als omtrent de negotie tot die tijt toe was verricht, sullende nu vorders in desen aenhalen, hoedanich sich alles 't sedert heeft toegedragen, en wat onse eijndelse tot voortsettinge vanden handel voor 't aenstaende werdt vereijscht;

Den Coningh heeft buijten 9084: c[atti]s geele zijde tegen 13: facata ons noch 9260: c[atti]s witte d[itt]o opgedrongen tegen 11 fact[a] dat twee gewichten dierder is, als de geele om welcke redenen wij eerst de weijgerden die soodanigh aen te vaerden, doende, wanneer door onse voordragen daertoe hart wierden aengedrongen, een requeste ingeven waer bij om mitigatie in de prijs versochten op 't welcke wel in onse geliefte wiert gelaten, deselve te laeten leggen maer onder sulcke harde voorwaarde namentlijck van alsdan voortaen geen witte zijde pelangs, of iets dat wit was, te sullen mogen sijt hof Rijcke voeren, dat genoech conde bemercken onse vordere weijgeringh sijn Ma[jestei]t misnoegen geven soude, om 't welcke voorsichtighlijck voor te comen, resolveerden moesten, die aen te nemen gelijck in ons dagregister, onder dato 24: sextemb[er]: 2 en 3: octob[er] in 't breede te sien is, sijnde dese partije van lange jaren herwaerts bij s' Conings magasijnen

op

Tonquin

285

Batavia,

Aende Edelen Heer Joan Maetsuijker
Gouverneur generael en d'Edele E:ren
Raden van N:s India ——

Ontfangen den 8e Maert P:
Beijswijck

Edele Hoochachtbare welwijse
en seer genereuse Heeren; ——

Mijn Heeren;

Verhoopen dat ons jongste schrijvens p:r de Jachten Meliskercke en Arnemuijden den 23:e octob:r des voorleden jaers uijt dese reviere vertrocken met een ladinge ten bedrage van ƒ 207530: 12: 12: — Uwe Edele ter behoorlijcker tijt sal sijn ter handt gecomen en daer uijt tot genoegen gebleecken hebben, 'tgene soo bij de heeren als omtrent de negotie in tot die tijt toe was verricht, sullende nu verders in desen aenhaelen, hoedanich sich alles 't sedert heeft toegedragen, en wat onses oordeels tot voorsettinge vanden handel voor 't aenstaende wert vereijscht;

Den Coningh heeft buijten 9084: C:tis geele zijde tegen 13: facata ons noch 4260: C:tis witte d:o opgedrongen tegen 11 fact:r dat twee gewichten dierder is, als de geele om welcke redenen niet derfde weigeren die soodanig aenteveerden, doende, wanneer door onse voordragen daertoe hart wierden aengedrongen, een requeste ingeven waer bij om mitigatie in de prijs versochten op 'twelcke wel in onse geliefte wiert gelaten, deselve te laeten leggen maer onder sulcke harde voorwaerde namentlijck van als dan voortaen geen witte zijde gelangs, of iets dat witt was, te sullen mogen uijt het Rijck voeren, dat genoech conde bemercken onse verdere weigeringe sijn Maj:t misnoegen geven soude, om 'twelcke voorsichtiglijck voor te comen, resolveren moesten die aen te nemen gelijck in ons dagregister, onder dato 27: septemb: en 3:e octob:r in 't breede te sien is, sijnde dese partije van lange jaeren herwaerts bij s'Conings magasijnen

op

op gesamelt, soodat voor den geruijmen tijt sulcx niet
weder subject sullen wesen, en voor eer, geluck —
rekenen mogen, dat die anno voorleden, doen'er
immers soo weijnich Lijde voor sijn Maijt te
Leveren viel, ons niet en wiert toegevoeght,
want buijten dat de schade van pr Loogtasfel
soo veel te grooter soude geworden hebben, hadde,
voorsz. de selve nadoende maniert was tegen
8 batavia die tijt moeten aenwaerden, dat ons —
beswaerlijcker soude gevallen hebben, connende
der Conings eergierigheijt niet tegenstaende buijten
de ontfangene Coopmanschappen van Battavia
gl. 99500: aen contant heeft ingetrocken, niettemin
noch ƒ 29832: 9: 1: bij de Compe te wesen heeft, hadden
't geene in 't aenstaende met de oorloghs materialen, —
die sijn Maijt vondert, wel verwondert sal werden
door dien naer alle apparentie soo grooten quantiteijt
contributie Lijde als, desen tand niet wedder sal
connen keeren; ——.

De ijsere metaele stucken heeft den Coningh —
niet hoger als 't leen tegen T 130 — en 't andere om
datter iets nae sijn oirdeel, aen 't laet gaet manquerende,
tegen T 200: willen voldoen, en wederom bij sijne —
missive 4: pe van dat canon vonderende, waer voor
niet meer als T 130 — 't pe dat op bere nae het —
costende niet can ophalen bij erlanginge te betalen,
staet, die hebben, ingevalle uwe Edele connen
resolveren sijn Maijt andermael met dien egelijcke
geschutt te accommoderen, onder oirdeels twee —
stucken genoegh sullen wesen; vijff stucken ijsere —
canon sijnde 8. ponders heeft den Coningh omdat se
te swaer waeren, aende schepen doen verwisselen,
die alle in moliskeyte sijn geschepet, en wederom
uijt het schip Jacht 3: en uijt Beijswijck 2: inde plaets
genomen, ons doende aenseggen, dat de Compe voor
't aenstaende van dat geschut wilde versuijmen, om
door te veel swaerte haere scheepen niet te —
incommoderen, versoeckende in plaets van 't selve —

niet

met een quantiteijt van hondert duijsent Canon cogels
naer de houte modellen onder No. 19: hier bij gevoeght,
mach gedient werden, waermede hem een plaisier, —
naer 't seggen vande voornoemde te geschieden, staet,
hoewel haer gewaerschout hebbe, mede deese —
onvermogens sullen wesen sodanigh getal —
aenstonts te besorgen;

Door dien Sijn Maijt. op de aencomste vande —
batavische scheepen, ons een goede quantiteijt —
salpeter liet behouden, genoeghsaem daermede te
kennen gevende niet seer benodicht te wesen, deede
door de voornoemde versoecken, dat den Coningh tegen
'taenstaande den eijsch daervan wat gelieffde te —
verminderen, alsoo de Compe. die specie selfs ten hooghste
benodicht hadt, om daer door geen graeghte te bethoonen;
daer op hij antwoorden liet, dat van sijn gewoonte —
niet wilde afwijcken, deselve maer nae ons vermogen
int voldoen van sijn eijsch souden te werck gaan, uijt
welck seggen wel af te meeten is, dat sijn Maijt.
sich sal genoegen laeten, al wert'er wat minder —
gesonden, maer om geen oirsaecke tot verminderingh
vande prijs te geven, salt niet raetsaem wesen, dat'er
minder onses bedunckens, als duijsent picols comt,
want op die conditie is de prijs van G 10: per picol
toegestaen;

De Zijde die anno 1669: per 't Jacht Overveen tot
dunkloon nevens de Carbijens vande Coover, was gesonden
is ten faveure van 't selve niet gebracht geweest —
maer volgens aenschrijven uijt Japan die tijt onder —
Compes. Zijde aldaer vercoght en uijt gewogen, dienhalve
dit Comptoir nu wederom per factura daervan ontlasten,
ooc staet des Coninghs reeckeningh bijde schrijvers
van onse voornoemde gl: 505:—6: meerder voor als bij
onse negotie boecken, 't welck quaam te ontstaen door
dien het drucken vande voorn. Land stoffen, inde voorige
jaeren meerder hadt gecost, als de Zijde daer nevens —
gesonden 't elckens conde op wegen, 't welck dan —
in factura en gevolghlijck altoos op sijn Maijts. —
reeckeningh wiert gestelt, waer van niet begeert
te betaelen, alsoo 't meeste deel daer van sijn wijven,
en kinderen toebehoorden, strecken de dit, naer 't segge

vande

vande voordragers maer voor een courtoisie, die 't hoff —
jaerlijcx mede gewoon is van 't Japansche landt Jong-
te genieten, dienvolgen, om 's Conings reeckeningh bij —
onse negotie boecken met de schrijvers genade te doen,
sijn genootsaeckt geweest d:e penningen op winst —
en verlies af te schrijven, met vertrouwen uwe Edele
sulcx approberen sullen, jegenwoordigh sijn ons
weder door de voordragers voor reeckeningh vanden
Coningh en sijn familie ter handt gestelt een —
quantiteijt van 220: stux zijde stoffen, omme —
die als voorenen in Japan te doen drucken, neevens 119½:
Ca:ti zijde tot de oncosten, dewelcke niettegenstaende —
onse menichvuldige protestatien, als dat de zijde —
daer toe te weinich, oock de omwegh te verre was,
noch voor ditmael sodanich hebben moeten aenvaerden.
en gaen d:e stoffen met de monsters daer op gemaeckt
in een kist gem:t [mark] 220 p:s die wee de stoffen om in
Japan te drucken mitsgaders de zijde in 2: packen
mede getekent 59¾ Ca:ti zijde tot druckloon: oock —
sent de grootvorst en vier houte modellen tot potties
en coppen, waer nae vier soort dieselijcke van —
aerdewerck en porceleijn in Japan voor hem mogen
aenbesteet werden, sijnde deselve mede in de kist —
neevens 's Conings stoffen geleght,

Den Jongen Coningh heeft maer 969: cattis zijde doen —
leveren, daerentegen oock seer weijnich coopmanschappen
ditmael genoten, soodat sijn achterstal aende Comp:e
nu f 9324: 8: 4: te beloopen comt, waeronder het —
different van f 547: -6: a:o 1665: tusschen d' opperhooffden
en de schrijvers van dat hoff voorgevallen, noch al
blijft hopende tot beswaring van sijn Hoogh:tes reec=
=keningh doch 't geene ons vreemt te voren quam, —
begeerde de twee picols zijde, anno voorleden, voor —
hem p:r hooge capiteel nae Japan gesonden, in de —
afreeckeningh goet gedaen te hebben, 't welck als
tegen recht en reden strijdende in geenen deele wilde —
toestaen, soodat eindelijcke nae veel haspelinghe —
't bedragen daer van uijt deselve wiert gelaeten,
verstaende uijt de voordragers sijne Hoogheit uwe Edele
in sijne missive daer over is schrijvende, ende bevestende
Coraelen, die om hebbende in ons vorige schrijvens —
geallegeert, hebben ingehouden, andermael comt —

te

te vorderen, ongetwijffelt om die dan tegen 't bedragh
van meergenoemde zijde af te reeqvireren, om welcke
redenen, onses oordeels, niet ongeraden soude wesen,
schoon in onse vorige hebben g'advisseert van die in
beide de schenkagie cas[se]n te verdeelen, soo veele
goederen in 't aenstaende uyt de schenkagie cas
van sijn hoogh.t alleen te laeden, als de vijffe
kettingen barnsteen anno voorleden gesonden,
komen te bedragen om deselve dan alle vijffe op de
verschijninge van Comp.s schepen in de plaets te —
leggen, met aenhalinge in de brieff, sulcx geschiet
te sijn, om dat wij de selve geen zijde daer toe, —
door het verlies van Hoogcaspel hebben, —
ontfangen, waermede met eenen het aenmaken
van andere coraelen, waer toe sijn hoogheit —
wederom nieuwe modellen onder N.o 18: hier nevens
sent, voor eerst gevoegelijck kan uytgestelt —
werden; —

Wegens het gelt van de koninghs soon en contra
tot het incoopen van verlacte kisten en spiegels —
geprojecteert is 't geen ons jongst en schrijvens,
niet meer gerept, en blijft dienvolgens 't selvige —
noch bij cassa ten faveure van de Comp.e open,
sullende de twee spiegels, die welcke voor dien hier —
tot vercoop waeren gesonden, in 't aenstaende tot —
schenkagie gebruijcken; —

De schenkagie van de heeren admiden, Edelen heer
gouverneur generael bestaet naer gewoonte in
ƒ 9000:- swaerte of C.ttis 562½ zijde, die welcke in de
negotie boeckjes ten faveure van de uytgevoerde te
schenkagie is gebracht en p.r factura hier nevens
overgaet; de copere munte blijft noch al op een lage
waerdije waer door de inlantse negotie in 't verlies —
van onse coopmanschappen, niet veel beswaert,
want als de voorcopers of winckeliers deselve —
wederom onder de gemeene man slijten, geschiet
sulcx bij cleene partijtjes en de betalinge gemeenlijk
met copere castens, waer voor dan silver om —
weder ander goet op te copen, willende trecqueren,
moeten 't selvige ten dierste op wisselen, midtsdien

rede

is de peper schoon de prijs daer van soo merckelijck
verhooght hebben op 95599 Cattis naer verwacht die ongetwijffelt
in dit Tonquinse voor jaer alle mede aende man staen
te geraecken, dienhalven tegen 't aenstaende van
dat grein wederom duysent picols wenschen,

D'arreecq heeft anno voorleden 515½ p:s echt gewonnen
om welcke smakelijcke advancen p:r het batavische
jonck die tijt wederom een partije hadden gesonden,
maer overmits 't selvige de voyagie niet quam te gewinnen,
zijn daer van ontsette gebleven, versoeckende nu de
novo in toecomende 900 p:s mogen gesonden, van 't
Catoene gaern zijn maer 7: packen ventient, waer
van de lage waerdije van de Cacheus, als gesecht
principaelijck d'oirsaecke is dienwegen voor ditmael
geen ander en wenschen, 't schoon gemaeckt catoen
is tot T. 14: 't picol ventient,

De nagelen zijn alle verkocht, daeromme tegen
'taenstaende op nieuws om 20 picols versoecken;

Het sandelhout blijft ons noch aende hant, en zijn
de 100 p:s die volgens ons jongste schryvens tegen T. 8: 't picol
te borgh of op tijt hadden gegeven onder de coopers inde
boeck, quantieden onverwacht bevinden waerdoor
onmachtig zijn noch voor eenige penningen te
betaelen, oock staet het aldaer immers soo
slecht met den toevoer van nieuws, want in
twee maenden is ons niet een catty mettegen-
staende de weegen in droogh en heet waer zijn
te voorden gecomen, willen verhopen, 't een
en 't ander met dit nieuwe jaer sal beteren;
op dat machtigh mogen wesen den dijcke die
nie seder tegen 't aenstaende van dat
perfuijm comen te doen, te besorgen, waer in
het aen onsen goeden ijver niet en sal ontbreeken;

Van de noten die meestendeel vermolsemt
zijn noch 1019: catties meest op tijt uytgedruckt,
maer nae de gomme lacq en wierooq gansche
geen vragen geweest,

De negotie boecken zijn ditmael met
ƒ 138762: 14: 4: suyvere winst en gesloten

en

en daerentegen in 15: maenden gegaen heen
f 36708: 16: 1: naementlijck aen,

Montcosten	f 5844: 14: —
Huijsoncosten	4446: 12: 10
Extraordinaris Des	9816: 3: 15
Schenckagie mede van de schencken als ontfangen	15591: 5: 2
'tLogie boeck	1656: 6: 2
'tHoecken de pintoir	1266: 18: —
'tJacht Molikercke	2693: 6: 4
'tJacht Arnemuijden	693: 10: —
Somma	f 36708: 16: 1.

Doordien de negotieboecken nu op ult.mo decemb.r zijn gesloten, en gevolghlijck de quartos 3 maenden langer loopen als anno voorleden, comen uijt dien hoofde de montcosten f 1037: 8: 14: de huijsoncosten f 978: 16: — en de extraordinar.s Des waeronder de nodige reparatie en 't verleggen van 't dack op de pachthuijsen is gebracht f 1184: —: 8: meerder te beloopen, gelijck het dispens boeck onder No. 22: hier nevens gevoecht, uijtlopint aenwijst oock comt de uijtgereicte schenckagie f 1678: 16: 14: hoger als anno 1669: te bedraegen, eensdeelsch doordien 't Spaense en Chineesche schenckagie zijnde ¶ 3000 swaerte zijde, door den laeten ontfangh van 't jaer 1668: overgebleven, die tijt meerder ten faveure van d'uijtgereicte schenckagie was gebracht ten anderen omdat anno voorleden op 't sluijten van de boecken eenige grooten onbeschonken waeren gebleven 'twelck naederhant gedaen is en ten derden door dien de voordragens, schrijvers &ca. voor d'aenlandingh van een bode meerder als te voren, pronato hebben moeten beschencken, zijnde omtrent alles de menagie soo veele betrachtigt, als immers den dienst van de Comp.e heeft connen lijden; voor jegenwoordigh staen redelijck wel inde gunst van de grootmeesteren off gouverneurs van dese stadt, van wien voorders veele overlasten omtrent onsen handel en wandel

hebben

hebben moeten lijden, want hebben sijn d. op de
arrivement der scheepen met een aensienelijck
geschenck weesen begroetet, dat van goede operatie
schijnt te sijn, en die hal voortaen jaerlijcx sal moeten
gecontinueert werden; —

'tGilt vande Zijde Cooplieden in delff besondere
gedeelschappen bestaende, is jegenwoordigh sodanich
verarmt, dat'er nauwelijcx twee onder sijn, die men
eenigh gelt op de hant (gelijck altijt ingewoont is
geweest en noodsaeckelijck heeft moeten ge=
schieden,) meer sonde derven toebetrouwen, daer
toe het afschrijven der besendinge van hier op Japan
niet weinigh heeft geholpen, want al de Zijde, die bij haer
in voorraet was ingesamelt op hope van een hoge marct
op d'aenlandinge onser scheepen te sullen bedingen heeft
haer noodtwendich verlies moeten toebrengen, door
dien sij de penningen daertoe op interest hadden
gelight, die sij niet een weder conden afleggen
voor dat haer sijde ons tegen de voorgeschrede
prijs van 14 taelen te coop brachten, want
begeerden geen voorstreckinge van gelt op
de hant als voordesen hebben, om te beletten
dat sij ons tot geen hoogen marct souden
connen dwingen, waerinne ons ooghwitt te
voordele vande Compe. naer wensch hebben
bereict als connende de grote quantiteyt Conincx
Zijde daer door mede soo veel te voordeeliger
in prijs te staen, maer als gesecht, comt
dit de Cooplieden dapper te smerten, die bevoorens hier
van niet hebben connen waerschouwen, door dien
niemant ordre vande Zijde naer Batavia te
senden ons alsoo onverwacht als haer te
voren quam, en sullen int aenstaende
met Godes hulpe bij een matige welt de Zijde
goet coop connen bemachtigen buijten d°.
voorcopers haer schade, want sullen nu

gewaerschouwt

gewaarschouwt sijnde, soo gentich niet vallen
deselve op de bazaars tegen malcanderen
op te jagen onder genoemde waaruyde Zijde
Coopers sijn mede eenige die noch aen de
Comp.e ten achter staen, welckers
Reeckeningen bij de negotie boecken
Lopen en inde memorie vande uytstaende
onder N:o 9: werden aengewesen, hebbende
alle obligatie van haer schult verleent, oocq
twee van haere Transport van 't lant 'twelck
sij besaten, gegeven, soodat niet alle
omsichtigheijt die doendelijck was omtrent
haer is gehandelt, echter staet te vreesen
dat het niet alle sal incomen, 'twelck
de tijt leeren moet. Hoeseer schraelt
weijders de Sijde heelt dit saisoen is ge//
vallen en wat voirdeeliger prijs niettemin
door de ruijmte van tijt op dat gespin
met de Coopluyden hebben bedongen is
in ons voirige schrijvens omstandich
aengewesen, en sonde naer alle apparentie
den tegenwoordigen mede de naedeel immers soo
seker hebben geweest, ten waer
niet het overlijden vanden Dairo, de
weerdijen van Conquijnse sijdestoffen,
die onder de ingesetene geslooten en gedragen
worden niet hadden moeten stil staen,
om dat gedurende de eere te rouwe de
grooten geen Zijde mogen dragen
bij welke voorval ons noch eene tamelijcke

quantiteijt

quantitijt 't seedert is te lande gecomen, soodat
op 't afveerdigen deser 454: kisten coper ende munt
nae, ten einde van onse Contanten, sijn geraeckt
en buijten 't vooraf gehouden pr. Melischenke en
aen muijden ten bedrage van . . . f 297530:12:12

ons machtigh bevinden pr. dit Jachtje blijckelijck nae
te senden eenladinge ten bedrage van f 112392:19:12:
bestaende uit volgende —

1575 3/4 cti:	incoopen, coninc ende clonckagie Zijde cost - - -	f 80528:11:2:
2500 — ps:	pelings ende gebloemde . - - - - - - -	17735:10:—
600 — ps:	Sumongies - - - - - - - - - -	3815:12:8:
1496 — ps:	lockhoens . - - - - - - - - -	5470:5:8:
274 — ps:	baeden - - - - - - - - - - -	2599:11:8:
4110 — cti:	Zitaium of gock - - - - - - - -	593:5:10:
105 — ps:	Spoind Zikingen voor de medicinale winckel - -	69:19:6:
284 — ps:	pickst sedelen - - - - - - - - -	156:15:—
	t Comptoir Nangasackij en oncost: op bovenste Coopmansch:	1726:7:2:
		112392:19:12

Dit woorden moetsen, nae debet aen afgeschreven pr: 3: bodems — f 409923,,12,, 8
gelijck breeder in de factuur en Cognossement van 't Jacht f,,
genoemde schepen onder No: 4 en 5: ende copije facturen
van de twee voorige onder No: 7: can gesien werden
godt geve deselve met schepen behouden mogen tevoorcomen,
De pelings in de kisten, gaende sijn alle gepackt tot 1: kist
met 500 ps: gebloemde voor 't vaderlant Japansche —
sortering, als effene en lockhoens werck, wesende van de —
gebloemde voor 't vaderlant 't seedert geen meer als geseijde —
500 aengemaeckt;
De Lockhoens sijnde gansche tijt door seer dier geweest
op eenige deser jongste maenden, datse met het afslaen
vanden deno om reden hier voor bij de Zijde en —
deselfs toevloedingh geallegeert, weder beter coop sijn
geworden, dien achtervolgens de quantitijt van —
1496: stux voor Japan hebben doen incoopen —
volgens ordre van U Ed:, niet twijffelende of
sullen, weder het lacke tot de advance aldaer —
contribueren; —.

[illegible]

mitsgaders tegens contant gelt naer de quantiteyten, die
daer de ankers valt, is gesonden, hebben van dat
gewas niet een picol connen becomen, wordende
't selve door de Tartaren, naer men lieden voorgeeft, in
China verwoest, soodat het in desen geweste niet
van te voorschijn en comt; de groene stengen
voor de medicinale winckel gaen nu mede gepact
in een kanassertie genaemt als boven,

De 289: stucx pickstoelen ao: 1663: voor den Coning op
sijn versoeck uijt Japan over Batavia gesonden, heeft
sijn Maijt die tijt niet willen aenvaerden, oirdeelende
selffs in sijn lant beter of bequamer hout daer toe
te hebben, die dan ook van die tijt af onnutteloos in
onse packhuijsen sijn blijven leggen, en sende die nu
deselve lieden wederom over, om aldus tot Batavia conden
te stade comen en verbruijckt werden;

Voor den S: Simon Simonsz: vrijcoopman tot Batavia
gaen in 32: packen 1775: Catti gommelacke, 99 packen
benjamin, 5: sacken wieroock en 2: sackjes agilhout
over, die alle met sijn Jacht de Bloempot waren
aengebracht en onder de bewaringe van Nicolaes
Vermeer gelaten, waer toe onder 't welneemen van
UEd: Licentie hebben gegunt omdat het alle
als ongeveerlijck laek en verrotte: S: Vermeer
is tot noch toe alhier niet weder verschenen,
wordende gemeent dat in sijn wederkeeren uijt
Bammingh naer herwaerts met sijn vaertuijgh van
Chineese rovers die hier omtrent dese gewesten hen
onthouden, soude genomen en dootgeslagen wesen, waer
van de tijt de seeckerheijt sal aen den dagh brengen;

De desperate schulden die tot noch toe bij de
negotie boecken ten bedrage van f 6806: 12: 5: hebben
geloopen en jaerlijcks de verblijvende effecten alle
grooter schijn gaven, als die inderdaet hadden, sijn
volgens order van UEd: nu afgeschreven, op 't
Comptoir Generael mits dat se 't selve bewijs int Journ.
naer bij de [illegible] onder een reeckening binnen

de linie

declinie sullen blijven loopen, onder memorie daer van
niet te verswijgen, vertrouwende daerinne uwe Edele
meeninge rechte begrepen te wesen, en comen d'overstanden
op 't afvaerdigen deser in maer uijt geheel te beloopen

ƒ 120250: 14: 8: namentlijck;

aen Coopere munte uijtstaende schulden en des princen restq[uen]:	ƒ 76325: 11: 2.
aen Coopmanschappen - - - - - - - - -	ƒ 40197: 6: 6.
aen stil leggende en consumerende effecten - - -	ƒ 3727: 17: -
Somma	ƒ 120250: 14: 8.

Gelijck verder in de memorie onder No: 9: sien bij-
gevoeght, is te sien, sullende de Coopere munte, en de
geringen die middelerwijle vande Coopmanschappen
werden geadvanceert, soo het doenelijck wesen, onder
weeringe van de stoffen gaende te londen, en de
munsche die wij onder tusschen te voorschijn comt, op
te coopen, dienhalven, naer rijpe deliberatie geraden
hebben gevonden, tot voortsettinge vanden handel
deses Jaers 1672: te vorderen een Somma van vierhondert
duijsent gl: in contanten, mits dat de Coopere munte
die wij voor dit Comptoir uijt Japan gecomen mach
wesen, incoops daer onder wert gerekent, welck
Capitael, dewijle vanden zijden handel naer alle
apparentie, alleenich te gaen daer staet, bij der
matige teelt, onses oordeels bequamelijck voor de
Compe. sullen connen omsetten, ten ware tegen onse
gissinge uwe Edele uijt Japan tijdinge bequamen,
datter een ander climaet souck dit noorden wesen
vandaer met Capitael naer herwaerts staet
af gesonden, in welcken gevalle naer ons
gevoelen, een dijsche stoffe der quant vermindert, op-
300 ☩ maer gebracht worden, met het inwoonderen
van Compe: pretentie op de afgesette voorslagen
ende actueel vallige Lijwaet coopsters hebben
noch weijnich gevoordert, gelijck in ons voorige
schrijvens meede vermelt staet, doordien sijn
dagelijcx ten huijse vande grootmeesteren die over de

laet te

laeste en ongera dingh die over d'eerste partije gestelt
is, besich met aenpoenen dattet eenmael een einde
maeck van gemaeckt werden, sullende de saeck, soo 't en
niet van en coemt, andermael kracht en voor den
Coningh te brengen, op hope dat die met sijn hande
hant de Compe aen haer gerechtigheit sal helpen,
daer toe de voordragers haer deselve hebben belooft; —

Op de swavel, doordien deselve ten meesten deele sijn
en geweldelijck sonder uijtte sorteren, met de vaets
commen gewogen werden, bevinden weijnich of
geen ondervieringe meer, en is die van de voorige
jaeren bij de negotie boeckjes nae coutume op —
winst en schade afgeschreven, ooch sal sulcx niet
desaparteren in de voorige tijt op 't gewicht verlooren,
meer geschieden, soo dra 't niet langer dat nocht bij
de pachtuijsen bewuert en dagelijcx vercoght wert,
aengemerckt is, sijnde op de partije deser mael van
bate becomen, weijnich verlies gevallen, doordien
deselve vroegh aen de schrijvers is uijtgewogen, en
niet lang in 's Coninghs doele gelegen heeft, 'tgeene
tegen 't aenstaende soo voor de Hooge als tot voort-
settingh van den handel en 's Comptoirs noottwen-
dighe gebruijcke onses oordeels sal dienstich —
wesen, staet verwatt in een memorie onder No. 2:
hiernevens gevoeght met de qualitijt van de goederen,
volgens uwe Edele beveel, soo nae ons, ~~...~~ (?)
mogelijck is bij ider sortingh uijtgedruct waer
aen ons, om uwe Edele met geen dubbelt schade
te vermoeden onbiddigh gedraegen; —

Den eijsch van de Hooge is naer ouder gewoonte
exceptio dat den Coningh eendelijck voor ditmael,
soo hij seght, geen ijser canon en vordert, doende
ons ten hooghsten het besorgen van de hondert
duijsent canon cogels in de plaats recommanderen,
en gaen de brieven van haer Maijt aen den Edelen heer
Gouverneur generael onder No. 20: 21: hiernevens;

Egene

'tgeen verders de Chineesen voor de medicinale winckel
deses Comptoirs vorderen gaat onder No. 11 in eenlijst apart,
dewijl het Japansche Cargasoen, int jaerlijcx over de hoogh
van Bat:a staat te gaen, sal de Zijde het in [illegible]
wat meer als voordesen onder lapierre wesen, en daer
door insonderheijt de rottinghs en matten vande packen
als comende met veel smijten en trecken dragen,
afbreken dienen alsoo, onses bedunckens met onge=
=raden soude wesen, om dat het eenselycke waer is,
dat hier 't elckens genoegh van Bat:a gesonden wert, en
seilgaren, om de packen alsoo en de linnesacken
om zijn, daermede in plaets van met matten
te bekleeden, en dan de rottinghs als te voren, daer
om geknoopen, als wanneer de minder gevaer van
door 't flossen en laden ontbloot te werden sullen
loopen, ooc het voorsoecken om londert bos ronde
rottinghs tot het bewoelen vande kisten, die alhier
ongemeen dier valt,

Comt seer wel dat uwe Edele bij dese occasie hebben
geordonneert, dat hier een bodem soude werden gehouden
om in 't laetste van 't noorder mousson 't geene dan noch
moet te ingecoght wesen, daermede te comen naer
senden, want sal daer door een derde van 't Capitael 't geene
voor Japan dit saisoen is ongedeelt, met Godes hulpe,
in 't aenstaende meerder derwaerts gaen, als
anders sints lange comen geschieden, dienaelvolgende
met en twijffelen of uwe Edele sullen wederom de te
deser besendinghe naer herwaerts over drije bodems
verdeelen en versoecken in sodanigen geval dat de
schenkagie en kruiden aende Heeren meerens soo
veel salpeter en coopers als 't mogelijck is, p:r
de twee eerste schepen mogen voor afgesonden
werden, en 't manquement gelijcq in geschiet is, p:r
een scheepje in augustus nae comen, dat mede
voor het geene vande drije tot de laeste besendinge
sal werden gehouden wat meer rijs en arack,

die

die altoos seer dier valt, maer werden gesonden twee
werden de schepen ordinaris maer voor ses maenden
geprovideert, en moet het laetste, gelijck dit Jachtje
blijckelijck nu doet ten minsten 8 à 9: maenden
langer uijt blijven;

Doordien de schipper van dit scheepje op sijn
aenlandinge in dese reviere te overlijden quam,
hebben in desselfs plaets geen bequamer als
den opper stuurman Jacob vander Zijs weten
te stellen omdat alreede eenige malen dit
vaarwater hadde bevaren, en van sijne weinige
schippers getuijgenis van goede kennisse en
suffisantie mede bracht, sijnde wijders Jacob Pietersz
onder stuurman van 't Jacht mede bekent, omdat den
twee stierlieden en een derde waren opgevaren, in d' opper
stuurmans plaetse gestelt;

De te goet hebbende gagie verdient bij Francois
Sico van van Tonquijn gewesene Barbarot [illegible]
vande Comp.e wiens maent gelden anno [illegible]
omdat niet meer tot hem wilde varen sijn afge
schreven, is althier aen hem voldaen ten bedrage
van f 198: 3: 9: gelijck 18 stucx originele
Reeckeningen nevens de Lijste onder N.o 12.
breeder te kennen geven;

De aanneminge van Jacobus Pelius ten
desen Comptoire tot Jongh adsistent is geschiet
op den 10.e octob.r 1670: onder een vijff jarig verbant,
en blijft deselve ten hooghsten danckbaer voor mede
deser gunstige approbatie met beloofte van
sich ijverich en vigilant daerinne te sullen
dragen, versoeckende eerbiedich jegens 't aen
staende sijne acte daer van mach erlangen;

Jacob Jansz.n Wisselburgh met 9 gl. ter m.t a.o 1666
in't lant gecomen en 't sedert a.o 1669 althier ten
Comptoire gefrequenteert, gedurende welcke
tijt redelijck wel int schrijven en cijfferen is

geoeffent

geoeffent, versoeckt gansch ootmoedich uwe Edele hem
met den hogen qualiteijt en gagie gelieven te begifftigen,
waerbij niet connen naerlaten en onsschuldich
verder te voegen, doordien hij vigilant int
oppassen vande packhuijsen en wat hem
verders is aenbevolen, heeft gedragen, gaende
een request met sijn eijgen handt geschreven,
onder No. 12 ten dien einde hiernevens;

Dewijl den Coopman Cornelis Valckenier t'sedert
sijn tweede jaer herwaerts continueel siechelijck
is geweest, en ooc noch heden, hem sodanich bevint,
sonder dat de Hollantse Chirurgijns of inlantse
doctoren bequame middelen tot sijn genesinge
hebben connen appliceren, is tot hetselve
genootsaect uwe Edele wederom eerbiedich te doen
versoecken om licentie tot sijne opcomst te Batavia
op hope dat met godes hulpe aldaer beter remedie tot
sijn quale sal connen vinden, hem selven gaerne uwe
Edele ordre soo't soo verre moet tot sijn vertreck nae't
vaderlant, onderwerpende, en verhoopt uwe Edele
niet te lichter hier toe sullen resolveren omdat in april
deses jaers sijn verbonden tijt is geeindigt, en dit
Comptoir merckelijck gesterckt, door uwe Edele
goede voorsorge overvloedigh van bequame
stoffe om sijn plaetse te vullen voorsien is,

De vreemde handelaers sijn dit saisoen, alleen
verschenen: maer de jonquen, die anno voorleden, nae Batavia,
Bantam, en Combodia deden, niet conden gewinnen
int begin vandese maent ijder nae sijn derwaert vertrocken,
met seer sobere ladingen, als wesende door't lang
leggen ten meerendeele geconsumeert; het Siamsche
jonck den Coninck van dat rijck, somen segt, toecomende,
leit en vergaet, ende loopt het volc landewaert bij de
boeren om de cost arbeiden, terwijl de hoofden
met malcanderen twistig sijn en het Capitael
onnuttelijck door brengen, versoeckende de schrijver
de missive onder No. 13: hier bij gevoecht, daer uwe

Edele

Edele heeren aenden na Siam mach gesonden, als
sulcxende eenelijck dienen om sijn Maj.t onder-
richtingh van de toestant van gemelde
Jonck te geven; het Jonck vande soon
van Risemon can mede niet vertrecken, door
dien de coopers of eygenaers geen capitael tot
afladingh van 't selve connen bij een
crygen,

De Fransse Logie aen 't Dorp Lien
onder 't gebiedt van den gouverneur ongsia
Tunckleit Lodick en hebben de twee
paters weerck genoegh om met fatsoen
aende cost te comen, oock waert de
portugesche pater die anno voorleden sijn
naeste op sijn aenlandinge heeft verloren
naer een ander uijt Macao waer toe voor-
geeft over Lant onder te hebben gesonden,
Int laetst van 't voorleden jaer is den Daino
deses rijcx out achtien jaren overleden tot
grote droefheit vande gemeente om dat het
Lant, geduerende sijn regeringe, soo men
voorgeeft, met vruchtbaerheit is gesegent
geweest, sijnde sijn jonger broeder out 9. jaren
inde plaats gesuccedeert,

Int Baramsche lant en Cabangh is 't jegenwoordigh
in ruste en heeft den Coningh tot meerder
versekeringh vande continuatie eenige
gesachhebbers, in de jongste revolte aldaer
gevangen genomen, deser maent doen onthoofden,
blijvende verders den oorlogh tegen de
Quinammen wel duijren, maer noch onseker
waerneer sijn Maj.t sal te velde gaen,
hetwelcke men sulcx in maent, naer de gemeene
geruchten gaen, voorgeeft te sullen geschieden,

gelijck

gelijck in onse jongste schrijvens geadviseert
hebben cunnen niet anders vernemen of in
macao, midsgaders op de grensen der beede rijcken van
china staat noch alles in stilte en vrede, sonder
datmen hier van eenige veranderingh hoort;
hiermede &ca onderst. stondt uwe Edele gehoorsame
dienaren; was geteeckent Cornelis valckenier,
gustavus hanssz: Cornelis wickburgh, Jan
besselman, ter sijde stondt int Ned. comptoir
Tonckin adij den 30en januarij a°. 1672.

copia.

gecoll.t 295

Batavia

Aan den Edelen heer Joan Maetsuijcker gouverneur generael en d'Edele heeren raaden van India. —

Edele hoogachtbare wel wijse en seer gonstige heeren

Mijn heeren

uwe Edele brieven geteekent den 15 Junij en 24 Julij deses Jaers, sijn ons nevens de verdere bijlagen met de behouden overcomste van de Jachten melis kercken blijswijck en de papegaij het eerste den 21 Julij en de twee laetste den 20en augustij in dese riviere aengelant wel terhandt gecomen, en hebben uijt deselve met groote verhuegde gesien, de generale wel stant van's comp.s saaken, door gantsch India de voortreffelijcke marckt in Japan, en 't behouden vaeren van haere schepen, soo van dit als andere gewesten, godt de heere gere sulcx lange mach continueren, oock ist ons seer aengenaem geweest te vernemen het goet genoegen, dat uwe Edele in onse ver//richtinge van anno voorleden hebben gelieven teneemen, sijnde nu niet minder devoir aen gewent om de ordre van uwe Edele ons in op gemelte schrijvens soo voor als nae gegeven te volbrengen, gelijck cortelijck in desen onsen voorlooper sullen aenwijsen en ons wijders eerbiedigh gedragen aen het nevens gaende rapport, uitsgaders het nader —

schrijven

schrijven p[r] het Jacht de papegaij twelck uwe
Edele tot de laetste besendingh van hier hebben
gelieven teprojecteren, waer mede de brieven
van de heeren, de negotie boecken den handel
deses Jaers en haeren uijtslagh, mitsgaders den
Eijsch voor a[o] 1673 sal overgesonden werden —

De ladingen van genoemde 3 bodems sijn volgens
desselfs factuiren en cognoissementen bevonden
eendlijck wert op de peper door 't Jacht de papegaij
aengebracht 2587 cattijs vermist door 't veer ‖
‖ ongelucken van 's comp[s] barck, in den harden
storm op den 20 en 21[en] september voorleden
twelck als onder wichten hebben moeten aff
schrijven, niet comende de opperhoofden van
d[o] scheepsie telaste werden gebracht, ooch sijn
in 't selve harde weer 3 man van 't Jacht —
mets kercken door 't omslaen van de booth —
verdroncken, en was 't Jacht blijswijck van
4 anckers doorgegaen, en in de caimans —
spruijt hoogh en droogh aen de wal swait
al waert een goede wijl heeft geseten, sonder
door graven en winden te connen vlot geraken
tot dat sulcx eijndelijck nogh den 10[e] deser door
de hooge vloet gelückte, tot onse sonderlinge
blijtschap, waer voor godt de heere dancken
die de comp[ie] voor meerder schade behoeden
wil, comende ons nu dese besendingh van
d[o] bodem dienen, dat andersints seer onappa
‖ rendt scheen. ——

Van lakenen hebben het hooft dit mael tot —
genoegen niet comen dienen, door dien
de wenigh stucx die er nogh op onsen eijsch

Sijn —

sijn voldaen geweest, t'eenemael bedorven, en
vande met waeren opgegeven gelijck de —
attestatien die dien aengaende sijn gepasseert
en nevens de boecken pr. naesten sullen
overcomen duijdelijck aenwijsen, sullende in
'taenstaende de heeren met meerdere en betere
nootwendigheijt dienen geaccommodeert te werden
tot behoudinge van haere gunst en inclinatie 'tons
waerts, 12 stucx croonwassen buijten factura
in Indiis kercken gecoopt geweest, sijn de —
coningh en prins naer gewoonte tot koop toe
gevoeght, en sullen tegen 'taenstaende het costen
van deselve tegemoet sien, omme daer mede
de ~~[illegible]~~ ladingh van do. Jacht bij onse boeckjens —
te vergrooten. —

De crijgs armade alhier 'tsedert 2 a 3 jaren herwts
tegen den quinammer toegerust is al vroegh
int voorjaer onder diverse eminente hooft
den te velde getogen en den dairo coningh en
prins den 10en julij te water gevolght, hebbende
sijn majt. tot bestieringe van 't rijck gedurende
desijn afwesen gelaten een jongedoon genaemt
Duckongh deen, welckers vrintschap dan ten
beste vande compe. door alle middelen hebben
soecken te capteren, waerdoor als door de —
mondelinge recommandatie vande coningh
op sijn vertreck veel p civielder als andre —
verdendlingen sijn bij alle voor vallen bejegent
geweest, en heeft sijn hoogheijt vier voor
dragers uijt sijn eijgen huijsgesin de wijle die
vanden coningh en prins mede vertrocken —
sijn, geliever te stellen, omme de saecken
van ons en andre natien ten hooff te bedienen

die

die tamelijck gedienstigh maer oock dapper schraap
achtigh, mogelijck omdat haer tijt cort sal wesen
sijn gevallen gelijck mede den nieuwen gouverneur
aen hen, die veel van den gewesene orghssia —
kinck sijn voorsaat, die anno voorleden s'comps.
schenckagie weigerde, schijnt te verschillen, niet
temin is de minagie ontrent alles soo veel —
betracht als immers den dienst van d'E. compe.
heeft connen lijden, en schoon de oude voordragers
haere gewoone geltsomme voor de aenlanding
van yder schip blijven genieten, en dese —
nieuwe van den prince regent, pro rato hebben
moeten bedencken, wel en quaet minder
verschoncken als ao. voorleden, welcke slichtin=
ge meesten deel ontstaen is, door het nemen
van 2 stucken laaken uijt de schenckagie —
cas, aen den coningh die tot bij geleidingh van
uwe Edle. brieven aen haere maijtn. sijn
geemplojeert, om redenen dat in de cas, aen
den coningh 5 stucken laken, en in die aen
den prins maer twee stucken waren geleght
daer gemeenelijck den coningh 4 en den prins
3 stucken plachten te crijgen, welcke ver=
anderingh off liever verminderingh in sijn
hooghts. geschenck ten opsichte van sijn —
hr. vader wel lichtelijck misnoegen mochte
gegeven hebben, hopende uwe Edle. dese
voorsorge voor wel gedaen sullen opnemen
haere maijtn. hebben desen jare seer weijnigh
uijt de aengebrachte ladingen tot coop genoten
als den coningh maer ƒ 1515:6:7: den jongen
coningh ƒ 457:1:2: sullende sijn hooghs. naer

voorgeven

't voorgeven vande schrijvers een redelijcke quantiteijt zijde in verminderingh van sijn schult doen leveren, voort vertreck vant laeste schip, waer van als dan breeder bericht sal comen gegeven werden, verders heeft den prince duck ongh. deen, jegenwoordigh bestierder deses rijcx f 2098:7:1: aen coopmanschappen naer sich genomen, die wederom dese in deughtsame zijde en contanten vol doet, gelijck de negotie boeckjens specificelijck sullen comen aenteweijsen. ———

Door dien 't Jacht Ouwerkercken (?) eerst naer 't vertreck van 't hoff alhier quam te verschijnen is de salpeter meest alle uijt gesondert 7355 cattijs die den prince duck ongh. deen genoten heeft, en een weijnigh dat voor contant is vercoght onder ons beruste bleven, en sal deselve tegen 't aenstaende voor soo veel onder den gemeene man niet can vertiert werden, in voldoeningh vande heeren haren zijde comen dienen waer bij niet en wert verhuijmt, door dien den coningh de penningen die volgens ons schrijven van aº voorleden, noch bij de comp. ten bedragen van f 29832:–: te voorden stint insgelijcx soo lange laat lopen, 't welck dan daer tegen staat afgereekent te werden, niet vertrouwende dat sijn credit met het leveren van zijde, voor desen jare vergroten sal voor soo veel als noch comen verstaen de twee metale stucken sijn buijten gebleven op 't goet vinden vande schrijvers die van gevoelt

waeren omdatse langer sijn, en swaerder van —
specie als voorleden Jaer dat de comp^e ooch
meerder daer voor sal toegeleght werden —
'twelck dan soo lange sullen aenzien, tot de —
weder keeringh van sijn May^t albier 'tgeene
bij dese natie voor vast gehouden wert in —
februarij off maert te sullen geschieden. —

Met de Inlantse Negotie en 'twertier van's comp^es
coopmanschappen, gaet het redelijck wel
hebbende een tamelijcken afftreck inde peper
gehadt, welckers prijs wederom op f 6: — sijn
somtijts 2 a 3 maes minder hebbe moeten —
stellen, om dat de Engelse een goede quantiteijt
aende marckt brachten, 't schoon gemaeckt
catoen is altemael vercoght en in de nagelen
waermede de heeren volgens uwe Edelens ordre
voor den elden geweltte tegen's coninghs prijs
g'accommodeert hebben, een goedt gat —
gemaeckt beginnende 'tcatoene gaeren —
mede lustigh te slijten, alleenlijck wil het
sandelhout noch gansch niet vande hant
schoon alle bedenckelijcke middelen aen-
wenden, om onse packhuijsen daer van te —
ontledigen wat wijders de wieroock en —
gommalack betreft, die uwe Edele meenden
dat door 'tlichten vande handt beter sonde
hebben voort gewilt, nae 'tselve is tot nogh
toe gansch geen vragen geweest dier halven
sal 'tsoo lange moeten blijven leggen tot der
tijt dat het beter gewilt is, als wanneer soo
wel daermede, als met het sandelhout —
en andere coopmanschappen daer van den

afftreck

afftreck comt te sluijten de handt sullen lichten. ——

De cleedenkie albier over —— twee Jaren door den bantamse Chinees dock in een cleene quantiteijt waren aengebracht, sijn ganseh niet gewilt geweest, en comen 'tcostende naeuwlijcx naer ons hebben laten onderrichten (— op haelen, sijnde deselve die tijt door haer — tegen andre slechte waeren getrocqueert soo dat naer ons geroelen, daermede geen — winst te behaelen sal wesen. ——

De vreemde handelaers hebben desen Jaere weinigh hinder aende compie in haeren in en vercoopdaen, en seer sobre afftreck inde goederen die sij hebben aengebragt gehadt, sijnde onder deselve wel 'tvornaem=ste het scheepie van de Engelsse compie alhier int laeste van Junij met een sterrcken ladingh, doch meest in coopmanschappen, geschreenen hebbende do natie naer becomen licentie van den coningh, haer aen hun, de gemeene residentie plaats daer vreemdelinghe excepto 'scomps die naderhant neergesetten in den kruijs van den welbekenden — Chineeschen handelaerstschien alwaer bij provisie haere goederen hebben geberght, — 'tscheepie geballast, en ledigh int begin van september naer taijoan versonden sonder dat tot heeden toe noch jets hebben connen slijten, soo door de veel vondige deceptien, als door dien haere

coopmanschappen te hoogh opgehouden. ——

het batavische Jonck is redelijck sterck van officiers maer sober van capitael, soo men segt, theen, — alssoudende maer een weinigh catoen, en suijcker, in alles geen 5000 guldens, monterende, in hebben soo dat voor yders Negotiant can werden gerekent insgelijcx sijn de ladingen van de Japanse Joncken uit Noorder mousson altijds geexaggereert, grooter uit oogh als in der daat geweest, en bestinden meest in ongewilde sorteeldingen, medecijnen, coopere — casskjens, en wat goude coopans, sijnde deselve beijde ontrent halff Julij met een groote quantiteijt Zijtouw, een partie stoffen, en wat sijde, weder naer Japan gestrecken, vrij veel bancqueroetten, en quade schulden, door 't uijt geven van haer goedt te borgh achterlatende, waeromme het oock — wel soude comen gebeuren, dit noorder mousson weder de wil naer herwaerts namen, bij occagie van haer streck hebben sijer een advijs briefje aen de opperhoofden, in Japan mede gegeven, waer van de copie hier nevens gaet, dienende 't selve ten principalen in antwoort, van haer E. — schrijvens van den 9en Januarij voorleden, uijt — nanga sackie, sijnde voorts het Jonck vanden ouden traffiquant cocquan, naer 't becomen van een Nieuwe mast, al in Junij mede derwaerts affgestecken, met een Incoop van Zijde, voor — Japan is den handel vrij beter uijtgevallen, als nwe Edelens, hoe wel niet buijten reden, om de — menighte der mede competiteuren, schijnen

gegist

gegift te bieden, want niet tegenstaende de coopl.
van dat gespin, ons tot int laeste van septemb.e, geen
opgehouden isser niet te min, nae dat de prijs
van de cabessa tegen 14 en die van de bariga
tegen 15 taccael was getroffen een quantiteijt
van 40505 cattijs, alle snijdere incoops sijde in
die corte tijt bemachtight, waer van de bariga
in deucht sadenheijt wel voor eerste soort passeren
magh, gelijck t'kopen bij de vercoop in Japan
sal comen te blijcken, bevindende ons jegenwoor-
= digh machtigh ime Eedele per dese Jachten
melis beerchen, en blijswijck onder godes geleijde
voor aff toe tebrengen, een ladingh ten bedragen
van: — — — — — — — — — ƒ 337606:10:12
bestaende uit volgende. —

40505.	Gi swaerte snijdere incoops sijde	ƒ 193458:12:13 —
6800 〃	— p.s Pelinghs voor Japan en't vaderlant	〃 49581:12: 8 —
2300 〃	— p.s baaden voor Japan — — — — — — — —	〃 21861: 4: —
6000 〃	— p.s Sommonguis — — — — — — — — — — —	〃 39444:14: 4 —
2300 〃	— p.s bockjens — — — — — — — — — — — —	〃 8191: 2: 8 —
192 〃	— p.s cattij Muscus — — — — — — — — — —	〃 22316: 5: —
3300 〃	— cattij gele verff — — — — — — — — — —	〃 1505:12: 8 —
5477 〃	— cattij Litouw. — — — — — — — — — — —	〃 958:12: 3 —
70 〃	— potten sherbentijn voor de winckel	〃 288:15 —
		ƒ 337606:10:12 —

gelijck bij de factuer en coignoissementen van ijder
schepte omstandiger comt te blijcken, godt de
heere sij gebeden om behouden reijse. —

De stoffen comen het generael, soo wel als de
sijde ontrent ten prijse van anno voorleden
tecosten, nijt gesondert dat geduerende 't woelen
van de twee Japanse Joncken, met hard cooper

minute, sijn gedwongen geweest met de sommige
den mael te steigeren dat naer haer vertreck —
wederom is, aff geschaft, sijnde d° stoffkens —
wel tegen diverse soorten, vande wevers in
gesamelt, en oock bij de boecken aff geschreven —
maer is sulcx eyndelijck, maer gepractiseert
om de deughtsaemht. daer in te houden en daer
halven als sijnde equael, sonder onderscheijt onder
malcander aff gepackt. ——

Uwe Edelen hebben ons anno voorleden gelieven
te ordonneren de leverijen van de groot gebloemde
gelinghs wat slapjens gaende te houden waer
door ons de tijt tot het besorgen van den eijsch daer
van voort vaderlandt, tegenwoordigh vrij cort is
gevallen niet temin, hebben door aenspreken —
noch een quantiteijt van 4000 stucx ingecregen —
meest gebloemde die dan ten dien eijnde nu mede
overcomen.

Op de deughtsaemheijt vande muscus is soo veel
gelett als jmmers doendelijck is, ja deselve bal
voor bal gestoocken en besichtight, soodat niet
en twijffelen off deselve sal int vaderlandt soo —
danigh bevonden werden, becomende uwe Edele
van dat perfuijm een quantiteijt van 192 cattijs
de therbentijn voor de medecinale winckel
gaet nu mede over, uijt de Chineesen die van hier
op Siam plachten te vaeren hebben vernomen —
dat de gele verw die alhier valt, aldaer seer
wel gewilt is, ja voordesen daeromme ten —
dierste op gecocht dierhalven, dewijle dit meerend.
gaende partijtie van cattijs 3800, ons seer, goet
coop tevooren quam, hebben niet connen naer

later ——

laten 'tselve tot een proeffje aentesla[e]n, als waer=
=telijck vertrouwende 'tselvige aldaer de hooghste
advancen sal geven, de 50 stucx damasten voor
Persia, sijn tot noch toe alsier niet te becomen
geweest, door dien d[o]. stoffen, mogel[ijc]k om de
ongedwilt heijt, weinigh meer uijt China werden
gebracht, oock sijn genootsaeckt geweest het
senden van 1000 stucx geverfde pelinghs uijt
tesstellen tot de laeste besendingh, om het regen=
=nachtigh weder, als moetende d[o]. stoffen, in de
drooge tijt geverft werden, De anijs voor
Batavia staet als dan mede versch te werden
gesonden, schoon de coopluijden daer toe al op
het ontfangen van uwe Edele ordre hebben
geanimeert om dat het gewas daer van gemeen=
=lijck laat int jaer geplucht werdt, Van
de Zitouw off uijt schot der zijde is niet meer
tecrijgen geweest, als cattijs 5177 door dien de
twee Jonckens altijd ijlighs daer mede naer Japan
waeren vertrocken bij manquement van
andre ladinge, — Met 's Comp[agnie]s pretentie op
d'achterstallige lijwaet coopers sijn wederom
met groote moeite door dese nieuwe recht
banck ten huijse van den tegenwoordigen
prince regente soo verre geraeckt, dat dese
schelmachtige debiteuren voor de meeste part
de novo gecondemneert sijn, tot de betalinge, eenige
weinige onder het doen van een valschen eet
geslargeert, ende op ledene die noch vrouw nogh
kinder hebben naer gelaten, als onmachtigh
quijt gescholden sullende de schrijvers die tot
invorderingh van de peningen sijn gestelt, eindelijck
somtijts moeten werden adgeport, en hebben dien
aengaende onder verbanger, pertinente onder

richtinge

richtinge gelaten, mitsgaders sijn Ed.e de penningen
die dierwegen alreets ontfangen, sijn terhandt
gestelt ten bedragen van G 150:5:1 gelijck mede
G 78:5:5 wegens 's comp.es pretentie op de aff
gesette voordragers, claerlijck hebbende onder
vonden, datter met procederen bij dese recht
bancken, weinigh voor den vreemdelingh is te
halen, schoon de saecke noch soo claer leght —
onder tusschen hebben door andere wegen, alhier
te lande gebruijckelijck, van de gesiede pennin=
=gen bij den coopman hendrick verdonck zal.r
noch in gecregen G 173:-:8. die dan ten faveure
van d.o reeckeningh sijn ingeschreven. —

De 4 matroosen die anno voorleden volgens onse
aenteeckeninge int daghregister, uijt macouw
hier waeren aengelant, daervan hebben bericht
gecregen, dat den eenen een fransman is, nooijt
voordesen in dienst vande comp.e geweest, de
tweede is met blijswijck 't voorleden jaer na
batavia vertrocken, en tot het vatten vande
2 andre, heeft de tegenwoordige regeringe ons
de hant niet willen bieden, om datse met 's comp.s
schepen niet sijn hier gecomen, dierhalven —
daer mede hebben moeten acquiesceren, dese —
gasten haer verders verre van de hant houdende

De vrij coopman Nicolaes vermeer is met sijn
vaertuijgh cort naer 't vertreck vant jachtje
blijswijck alhier weder verschenen, maer weijnigh
tijt daer nae binnen 's lants na de grense
van china vertrocken, alwaer hij sich als noch
volgens bericht blijft onthouden, sullende
beswaerlijck door middelen van gewelt, onder
correctie naer batavia te crijgen, wesen, —

door. —

door dien sich in bescherminghe vanden coninghe
a° 1666 als wanneer uwe Edele gelijcke
ordre geliefden tesenden, heeft gegeven —
sullende uwe Edele bevel niet te min soo
er maer occasie, toe, tevoren comt, in alle
manieren getracht werden, dien aengaende
ten effecte tebrengen, den ondercoopman —
Cornelis verburgh blijft danckbaer voor de
tweede persoons plaets, hem int jonghst toe
gevoeght, en verhoopt uwe Edele daer inne
genoegen te sullen geven, oock doet den —
jonghe adsistent Jacob Jansz Weijffelbergh
uwe Edele bedancken voor de verbeteringh
hem gegeven, en Jacob pollius voor sijn acte
beloovende beijde sich soodanighe te sullen —
gedragen, dat 'tselve naer maels tot haer
meerder advancement sal strecken waer
mede Etc.a onderstondt, Edele hoogachtbare
wel wijse en seer gunstige h.eeren, mijn heeren
uwe Ed.ns gehoorsame dienaers, en was
geteeckent Cornelis valckenier, Albert
Brevincq, gustavus hansz, Cornelis Vburgh
Jan Besselman, tonquin int Nederlants —
comptoor den 25.en October a° 1672. —

Aanden Edelen heer Joan maatsuycker
gouverneur generaal ende d' Ed.le heeren
raden van nederlantsch Indien

Ed.le hooch achtbare, welwijse
en seer genereuse heeren

Mijn heeren

De Jachten meliskercke, beijswijcq ende papegay
die u Ed.le desen Jaere naer Tonquin hebben gelieven
aff te vaerdigen, sijn ten behoorlijcken tijt aldaer
behouden gode sij loff, gearriveert, en is comp.s
handel soo omtrent den in als vercoop sametlijcq
voorspoedigh gevallen dat de sijde tegen 14 a 15 [illegible]
ingecocht. soo dat naer gedaen transport aenden coopman
albert brevincq met de twee voorsz genoemde bodems
en een ladinge ten bedrage van gl: 337606. 10: 12. in sijde
stuckgoederen en muscus voor Japan en vaderlant den
2.e november d'anquanouse rivier ben uijtgeseilt met
seer goede voorspoet 's nachts tusschen den 14.e en 15.e
daeraen onder pole timaon ten ancker leggende, alwaer
p.r Jachtje egmont schriftelijcke advijs van den heer
Lucas van der dussen bequam, namentlijcq dat sijn Ed.
met eenige scheepen gemant ten oorloge door uwe
Ed.le als commandeur was affgevaerdigt, omme de
scheepen desen Jaere van de noort comende naer haere
gedestineerde plaetse te geleiden, volgens welcke
ordre ons den 20.e daeraen onder de noorderhoeck van
bantaquet bij en onder sijn Ed.s vlagge hebben gevoegt
sullende ons wijders naer uwe u Ed.le welgegevene ordre
in alles eerbiedich gedragen waermede dese, als tot
een cort advijs bij dese occagie voor aff dienende, sal
eindigen en uwe Ed.le in godes beschermingе bevelen
verblijvende, uwe Ed.le gehoorsame dienaer en
was geteeckent Cornelis valckenier, ter sijde stont
int Jagt meliskercke, geanckert onder de noort hoeck
van bantaket den 30.e november 1672

Aenden Edln heer Joan maetsuijcker
gouverneur generael en d' E. Edle heeren
Raaden van India

Edle hooghachtbaare welwijse en
seer genereuse heeren

Mijn heeren

Ons vertreck uijt tonquin met de jachten melisKerke en
Bleijswijck midsgaders behouden dancomste bij de vloot
vanden E. commandeur lucas vander dussen hebben uwe Edle
pr de sloep ackersloot genotificeert en bij die occagie met eenen
het dubbelt van de tonquinse papieren tot bericht van
'tgene aldaer omtrent den dienst vand' Compe verricht was
overgesonden verhopende 'tselvige uwe Edle voor den ontfangh
deser sal toegecomen en in 't een en 't ander genoegen genomen
wesen cort daer aen met de verschijningh der japance schepen
hebbe mij volgens uwe Edle welgegevene ordre getransporteert
op het jacht d' Paauw als schout bijnacht van waer in
bancas engte ontrent lucipara mij wederom hebbe moeten
vervoegen op 't jacht melisKerke door 't verlijven vand° jacht
de Paauw aldaer in besettinge als 't cederen vande schout
bijnaghts vlagge aan 't jacht vlaerdingen daer ter plaatse
eerst bij de vloot gecomen wesende, van waer met tamelijke
voorspoet tot dese plaatse sijn voortgeseilt biddende dat
godt de heere dese costelijcke vloot in weinich dagen
uwe Edle behouden wil toebrengen, en wijders d' wapenen
van onsen staat int vaderlandt en onder uwe Edle
wijse bestieringe in dese gewesten tegens onse vijanden
segenen waermede dese sal eindigen en u Edle in godes
bescherminge bevele verblijvende etca onder stondt
uwe Edle gehoorsame dienaer en was geteckent
Cornelis valcKenier ter zide stondt int jacht
melisKerke geancker 5 mijlen besuijden 't eijlandt met de
hooge boomen int gesicht van sumatra den 14 december
1652

Tonquin

Rapport aanden Edle Heere Joan Maetsuycker Gouvr Genl ende E.E. Heeren Raaden van Nederlants India wegens 't verrichte ten Comptoire Tonquin gedaan bij den Coopman Cornelis Valckenier, gewesen Opperhooft aldaar op sijn verschijning tot Batavia.

Edle Hoogh achtb: welwijse en seer Genereuse Heeren —

Mijn Heeren

De nevensgaande missive uijt Tonquin aan uwe Edelheden gerigt sal duijdelijck aanwijsen hoedanig sig de hooftsaacken aldaer tot ons vertreck hebben toegedragen, en hoe voorspoedigen succes Compes handel voornamentlijck omtrent den incoop der sijde bijna buijten verhoopen dit saisoen heeft genomen, mitsgaders met eenen dienen in antwoort van uwe Edle brieven pr de jagtes Meliskercke,, Blijswijck, en de Papegaij, desen jaare derwaerts gesonden, dierhalven in desen geen nieuwe repetitie daer van sullen maecken, maer ons eerbiedig aendeselve, als aende verdere bijlagen gedragen. —

Door dien de Conings de Penningen, die noch bij de Compe te vooren stint, desen jaare niet heeft ingetrocken, en den afftreck inde aangebragte coopmanschappen redelijck is geweest, heeft Compes capitael niet tegenstaande onsen dijsch van contanten, hoewel uijt goede insigten daerter was besnoeijt, omtrent den incoop bij verre, ja buijten gissinge verder als anno voorleden gestreckt, en ons machtig gemaeckt onder Godes segen, uwe Edle voor aff te brengen pr de jagten Meliskercken en Blijswijck, dato deses op Batar Gode behouden ge,, arriveert een ladinge ten bedrage van gl: 337606:10:12: bestaende in ruwe sijde en de stoffen boven 't welcke noch gelaten hebben aende aldaer verblijvende vrinden, volgens het transport getij: bij den Coopman Opperhooft Albert Brevinck 1145: Catti sijde, 1153: stucx pelangs, en 1021: stucx Zinnongins tot versterking vande ladinge die pr 't jacht de Papegaij inde maent van Februarij staet te volgen, want souden deselve ondersteunt, om dat de overgesegde contanten niet seer groot sijn en maer gl: 34415:19:8 comen te beloopen vrij swacke vallen en gevolglijck geen behoorlijcke acht op de verdeling over de 3: bodems geslagen werden; sullende nu de

Jacht, achter de sijde vanden jongen Coninck, de schenckagie vande hoven, uitgenomen ondertusschen vande aldaer

geleverde coopmanschappen geadvanceert werd, bij commen matige ladingh pro rato de twee andere connes weghsleepen. ——

Wij sijn ten hooff bij desen jegenwoordigen Prince Regente met alle beleeftheden boven andere vreemdelingen bejegent geweest, en hebben des Conings goede affectie tons Compe op sijn vertrecke te velde ten volles connen bespeuren soo uijt de ordre en goede voorsorge die over Compes gelegentheden geduerende sijn affwesen geliefde te nemen als uijt de mondelinge recommandatie aan sijn soon de genoemde Regente. Bij den Jongen Coninck staat de reeckeningh der Compe gedaente noch indesselve staat als anno voorleden, sullende sijn hoogt naer 't seggen vande schrijvers in vermunderingh van sijn schult een tamelijcke quantiteijt zijde daer leveren nog voor 't vertrecke van 't laatste schepie waer van U Edele als dan den uijtslagh sullen vernemen, sijnde vande twee picols zijde die sijn hoogt bij 't verongelucken van 't fluijtie hoogh Caspel heeft verlooren en welckers vergoedingh niettegenstaende alle reghten redenen (?) niet wijders voorgevallen soo dat sijn schrijvens dienaengaende uijt het leger in antwoort van U Edele jongste missive dagelijcx wat verwacht, met hoope dat 't selve conform de rechtmatigheijt sal bevonden en van wijder instantie tot vergoeding gedesisteert worden, ——

Des Conings jonger soone Ducontha, heeft van ons een oosten voordrager bij sijn majt. een stucke laken tot vercoop doen halen en hem naedergaen ['t] weygerende betalingh sinister[l]ijck op de ℔ 296,, ende ao 1670, tot den incoop van spiegels en lackwercken behandicht geweest, waer tegens 't sondes van onsen taalman en alle gedaene debvoiren niet hebben mogen helpen, maer sijn genootsaeckt geweest van dito penningen ℔ 100 — sijn E: tot vergoedingh sijner schade te laten volgen, om sijn gunst, daer de Compes hooghsten aengelegen is, te behouden hebbende de resterende ℔ 196 — 't Comptoir generael tot laste van 't versonden Cargasoen per hoogh Caspel, bij onse negotie boecken goetgedaen, ——

Uijt het leger hebbe noch geen andere tijdingh gekregen als dat den Coninck met de gehele armada den

genaemen.

quinammer ontrent de rivier van Potchin was genadert en somtyts door de voortroupen eenige schermutsels van weinig belangh wierden gehouden sonder dat voor als noch tot een generael treffen met de vijant sijn gecomen waer van men evenwel dagelijcx inde Stadt verwagte te hooren met groote hoope van een goet succes aan dese cant om het admirabel getal van crijghsvolcq, 't welcq tot op de 120 duijsent man wort begroot, sullende ongetwijffelt, u Edle met het laetste schip in beeter bericht, ja mogelijck den uijtslag van den oorlogh werden toegesonden door dien men des conings personele wederkeeringe inde stadt tegen maert off april aanstaande voor vast en seecker houdt, —

Met de twee Chinesche Jouquen inde maant van Maert deses jaers uijt Japan in Tonquin verschenen hebben een brieffken van het opperhooft en den raat aldaer geteeckent den 9e Januarij 1672 becomen, waer van de copije wert versocht u Edle noch dat noorder moesson, soo 't geleegentheijt toe voorviel, over te senden doch der bijhe sulcx niet heeft connen geschieden, gaat dien nu onder No. 7: bij de nevensgaande missive cinnende u Edle wijders onder No. 8 sijnt geven met de selvige Jouquen daer op in antwoort is geschreven, principalijck het aanbesteden van coopera ratende principaelijck het aanbesteden van coopers aminto voor 't Comptoir Tonquin 't welck door de vrinden aldaer om de verhooging inde prijs schijnt opgeschort tot nader ordre van u Edle, en is ons geboden in dese saack geweest, ingevalle het au ons oordeel wederom wert gedefereert, datter evenwel jaerlycx met het senden van 12 à 1500 tail aan die specie, onder correctie, behoorde ge continueert te werden om dat deselve ongedurend wel tot den incoop te stade comt en de Comp.e nooyt haere voordeelen op deselve sal ontberen, want hoe op een lage waerdije loopt, sal de sijde daer door dies te beter coop vallen, en waneerse ter contrarie steijgert, salse dies te grooter winsten op werpen gelijck bij ervarentheijt ondervonden en u Edle oocq voor desen aengeschreven hebben, verhoopende 't Comtoir tegens d'aanstaande besendinge wederom eenichsints van diergelijcke sal geprovideert werden werden; gaande onder No. 5, een pertinente lijste van 't geene gen: 2: Chinesche Jouquen int noorder moesson uijt Japan hebben aende marct gebragt, 't welcke —

buijten

buijten de copere munte, 't staaffcoper en de loebangs van weinig belangh is, en ten meerendele maer in ongebilde smijsteren bequamer om wegh te schencken als te gelde te maken bestaande, ——

Het schip vande Engelse Comp.e in 't laetst van Junij deses jaers in Tonquin gearriveert heeft int inloopen vande rivier tegen den drooge door onkunde groot gevaar van vergaan geloopen, sonder dat tot noch toe int ~~st~~ stuck van haere coopmansz: veel min inden incoop van andere onse waren, hebben gevordert, schijnende dese natie na beter bescheit off 't succes haeres voornemens in Japan en gevolgh naer contanten tegen aenstaande saijsoen te wachten; onderentusschen, nae uijt anderen vernomen, want hebben tot noch toe geen montgemeen schap met haer gehadt, beclagen haer gedurigh dat de handel in dat gewest hebben ondernomen, soo om de veel voudige exactien als om de slatte negotie sijnde haere aengebrachte ladinge, gedane geschencken en ~~c~~coop goederen aende heeren in den memorie onder N.o 6 = vervat, en sullen U Ed.e wijders haere gansche ~~v~~errichtinge in ons gehoudene dagregister onder dato 5.e Aug.o connen beoogen, ——

In ons nevens gaende schrijvens staat aengehaalt dat de Comp.s aengebrachte coopmansz: een tamelijcke afftreck hebben gehadt, excepto int sandelhout 't welck noch niet vande hant wilde, doch derwijle op den laetsten dach van ons vertreck noch 4000: catty voor contant tegen ƒ 7:7: 't C.to ons is affgehaalt, connen niet ~~bij~~ gaan 't selve in dese bekent te maken, als groote hoope daer uijtscheppende, dat het verder daer inne sal wackeren en Comp.s packhuijsen eenmael daer van ontlast werden, ——

De schulden die anno voorleden volgens onse memorie nevens de negotie boecken overgesonden, ten laste van eenige vermaerde zijde coopluijden, bleven loopen sijn deses jaere meest alle gelückigh geint, en is tot het weijnige datter noch resteert onder de zijde coopman Saqueen eenich lant in onderpant onder bevoorl.e obligatie ge-geven, soodat het comptoir, gedurende de 6: jaeren, dat U Ed.e mij dese administratie hebben gelieven toe te betrouwen, met geen bancquerotten off quade schulden van belang is becommert, en onsen successeur den effectiven staat van Comp.s effecten, hebben overgelevert gel.e bij

de copie

de copije van 't transport onder N:o 4: aengesien werde blijvende den coopman Cornelis Valckenier ten hooghste danckbaer, dat U:Ed:le volgens haer jonghste schrijven genoegen in sijn dienst genomen, en uijt insicht van sijn sieckte licentie tot sijn opcomste naer Bat:a hebben gelieven te verleenen, sullen sich dese gunst bij weder gesontwerding trachten waerdigh te maken met over getrouwe in sijn dienst soo wanneer d'eer comt te genieten van in eenigh ander emploij gebruijckt te werden. —

Oock bedanckt den ondercoopman en gewesene hoofd persoon Gustavus Hansz U:Ed:le hartel: voor de ~~blijvende~~ dimissie aen hem en sijne familie uijt Tonquin onder ootmoedigh versoeck, dat uijt insicht van sijn lange continuatie in dienst van de Comp:e daer inne sich altoos vigilant en trouw heeft trachten te quijten met eenige andere bedieninge bij voorvallende occagie mach werden begunstigt. —

Den Siammer van 't jonck, 't welck in Tonquin, volgens ons schrijven van anno voorleden, leght en vergaet hebbe p:r 't jacht Moliskercke passagie nader Bat:a gegunt onder 't bevinden U:Ed:le commende deselve met bevelen nadien blijft meer aende cost geraken, oock is sulcx p:r 't jacht ~~Blij~~ Blijswijck toegestaen aenden Japanes affcomelingh met sijn huijsvrouw die mede voorgeeft sijn vrienden in Siam te hebben en versochten gesamentlijck, eerbiedigh bij occagie verder na haer lant te mogen werden overgevoert. —

De Francen Paters hebben met het Engels schip een weinigh contanten becomen, die tot het maken van silver sierbeden andere huijsnoodwendigheden hebben geadvertueert, soo dat haer noch inden voorigen soberen staet blijven onthouden, sonder dat men hoort alsnoch voor eerst een schip van hare Comp:e sijn verwachtende waermede etc: onderstont U:Ed:le gehoorsamen dien:r Cornelis Valckenier. ter sijden stont In 't Jacht Moliskercken arriverende op Batavias Rheede den 19:e decemb: 1672.

Japan

No. 1

Register van de Aencomende papieren deses Jaere 1672: voor

Jappan

Japan

Aan d'Ed. Heer Gouvr. Genl.
van Maetsuijker en d'E.E. Heeren
Raden van India

Japan

308

ontfangen pr. Chinees jonck den
5 do. februarij

Ed:le Erntfeste Manhaftewijse
voorsienige ende seer Genereuse
Heeren.

Edele Heeren.

De schepen Tulpenburgh, Papenburgh, hasenberch, Rijnaerck, Pauw, Zoudeleeuw, ende de hoeckerboot de wijsinck, den 22: octob. jongstleden onder het commando ende de vlagge vanden E. Cornelius Caesar van hier vertrocken, schepen bij dat bevou-den rijcke gedaen en rare costelijcke ladingen, bedragende naer gissinge over de 20: tonnen gouts wel over ende ter gedestineerde plaetse aengebraght sullen hebben, ende dewijle ons bekent sij dat binnen 2: à 3: dagen een Chineese jonck naer Batavia staet te vertrecken soo hebben het van onsen pleight geacht u Ho. Ed. daermede oorbiedigheijt bekent te maecken het geene alhier sedert het vertreck van gem. bodems in s' Comp.s geleghentheijt is voorgevallen ende gepasseert

De ordinarie Nangasackise schenckagie aen des keijsers rentmeester, factoor, d'burgermeesters lieden, en raedsschrijvers hebben wij den 20: novemb. jongstleden overgelevert bedragende incoops 8723. gul. en dienvolgende 1020. gul. minder als voorleden jaer doch vercoops te rekenen 5162: gul. meer 'twelck diegentes geen verschil en is maer een claer bewijs dat de vercochte goederen groot voordeel hebben gebraght, sulx te wenschen sij dat de aenstaende schenckagien nogh eens soo veel uijtcoops mogen bedragen alsse maer incoops tegenwoordig ofte minder sijn, weijnige dagen naer het overgeven van boven gem: schenckagie is des keijsers factoor comen te overleyden, soo

dat

Japan

Aan d' Ed. Heer Gouv.r Gen.l Joan Maetsuijker en d' E.E. Heeren Raden van India

Japan

308

ontfangen pr Chinees jonck den 5 do februarij

Ed.le Erntfeste Manhafte wijse voorsienige ende seer Genereuse Heeren.

Edele Heeren.

De schepen Tulpenburgh, Papenburgh, Hasenberch, Rijnwijck, Pauw, Sonde-leeuw, ende de hoeckerboot de Wijsinck den 22.en octob. jongstleden onder het commando ende de vlagge vanden E. Cornelius Caesar van hier gestrecken, sijnde bij dat schou den keijser gedaen en rare costelijcke ladingen, bedragende naer gissinge over de 20: tonnen gouts wel over ende ter gedestineerde plaetse aengebragt sullen hebben, ende dewijle ons bekent sij dat binnen 2: à 3: dagen een Chineesche jonck naer Batavia staat te steecken soo hebben het van onse pligt geacht U Ho: Ed. daermede verwittigen. bekent te maecken het geene alhier seedert het vertreck van gem. bodems in s' Comp.s [?] is voorgevallen ende gepasseert

De ordinarie Nangasackise schenkagie aen des keijsers rentmeester, factoor, d' burgermeesters tolcken, en andre schrijvers hebben wij den 20.en novemb. jongstleden overgelevert bedragende incoops 8723. gul. en dienvolgende 1020. gul. minder als verleden jaer dogh vercoops te rekenen 5162: gul. meer 't welck [?] geen [?] is maer een claer bewijs dat de vercochte goederen groot voordeel hebben bracht sulx te wenschen sij dat de aenstaende schenkagien nogh eens soo veel uijtcoops mogen bedragen alse maer incoops [?] ofte minder zijn, eenige dagen naer het overgeven van boven gem.: schenkagie is des keijsers factoor comen te overlijden, soo

dat

dat wel light ande geene die in deselve plaetse come weder
en nieuwe gebouwen souden moeten doen, onse wert ons Ed.
verwonderingh dien aengaende te meer becraghtight om dat
wij door ordre vanden gouv.r en boven de voorn. ordinaire schen-
kagie nogh ƒ 36. gul. incoops aen twee nieuwe wijckmeesters
door sijn — over de buijten stadt gestelt hebben moeten schen-
ken, en ziet ons den gouv.r boven dien door de tolken overtel-
len, toe zij de specificatie vande voornoemde schenkagie aen
des keysers rentmeester factoir en burgermeest. nagesien
hebbende deselve soo geringe bevonden had dat ons een advijs
van gem. persoonen die soo veele moeijten met Comp.es saecken
hadden, behoorden te schamen en te considereren dat de
gouvern.es ofte regenten gelijck voordesen geschiet, sij nu geen
schenkagie en genoten, soo dat geen andere giftingh mosten
maecken off souden becomende haer meerder moeten geven
de geschenken sedert eenige jaeren aenden keijser de rijcxraden
en andere groote heeren gedaen waeren mede veel te geringh
en souden voortaen verbetert moeten werden niet om dat
zij daer mede gedient off om benodight waeren, want (seijden
de tolken) die goederen wierden noijt gebruijckt en bleven
inde packhuijsen leggen bederven, maer om dat het schande
was met sulke cleenigheden voor soodanige groote persoonen
te verschijnen in summa sij bedelen haer in groot gelijck
te hebben ende wilen de Japanese geslagt altijt met een schijn
van redelijckheijt te bedecken hebbende dij tolken uijt last
vanden gouv.ren wel expresselijck begeert dat van het
bovenstaende aenteekeningh soude werden gehouden op dat
het altijt en bij de aencomende opperhoofden mogten geweten
werden, toe het nu met het beramen vande Jedose schenkagie
sal afloopen en off den gouvern.r die selve sal ordonneeren gelijk
hij die vande nieuwe wijckmeesters gedaen heeft moet den
tijt leeren in allen gevallen zullen wij daer soo goetcoop niet
van geraken de groote voordeelen van d' E. Comp.e werden
haer en wel voornamentlijck de schade die de Japanse coop-
luijden op de gedragen waren lijden schijnt gem. gouv.r seer te
smerten en aenleijdingh te geven om ons allesints te prickelen
daer de tolken haer personagie mede niet weijnigh onder en
speelen

stellen, behalven het met de compradoors ofte marctgange-
hoedanigh te brouwen dat ons de leevensmiddelen en andere
behoeften, hoe langer hoe duirder en bij naer als soo hoogh
werden aengerekent alsse inde stadt te becomen zijn. den
vande voornaemste tolken heeft onlanghs den heer [illegible]
vaeck gevraeght, namentlijck hoedanigh hoedanigh het met
de boom en het heffen der tollen tot Batavia toeginge, op
het welcke hem tot antwoort wiert gedient dat de landsheer
aldaer wel eenige tollen betaelden doch dat het gelt daer
van incomende wiert gebruijckt tot het maecken van [illegible]
voor der selver vaertuijgen en tot het uijtrusten van oorlogs —
chialoupen, om de zee daer omtrent vrij te houden, en naer
voor woorden te beswijden den tegenwoordigen Gouverneur.
wert naer ons bericht is vande gemelte heer bekent en
gesprecken te wereken zijnde dat wij insgelijcx nogh te
doen maer tot noch toe zijn ons daer toe geen redenen voorge-
comen. Zijn Ed. heeft cort naer den aenvangh sijner regeeringe
laten opnemen wat capitael jaerlijcx soo door de Comp.e
als de Chineesen wert aengebragt en sedert jaren wat
bij deselve soo aen leevens middelen omtrent den [illegible] wert
uijtgegeven ende geconsumeert en dat alles sedert den tijt
van 10: Jaren herwaerts tot wat intentie connen off
willen d' tolken niet seggen —

De Chineese tolken hebben den Gouvern.r toegestaen
dat wij langer mogen blijven leggen als voordesen om dat de-
van soo veele te meer verteeren en groote lijck d' Nangasac-
kise burgerij voordeel aenbrengen, behalven dat de Japan-
se coopluijden het chineese gelt soo veele te langer connen
gebruijcken ende d' waren de tolken van gevoelen dat 's Comp.
schepen in aenslaende winde wel eenige dagen langer als die
gestelde tijt souden mogen overblijven als het slecht wiert
dat als wij nu onlanghs de saecke wat ernstiger aenbonden
om met eenige sekerheijt daer van aen U Ho: Ed.e te
connen schrijven soo begonnen sij te verschuiven en seijden
dat het moet wesen slecht wanneer den Gouvern.r die de
tegenwoordigen staet te swanger affgecomen soude zijn

dat

dat nogh wel ingen maenden, en dan wel light op 't lt. niet
sal aenloopen tot het liggen van penningen op interest nademael
gemelde tolken, dat onder wel licentie sal verswegen worden,
dogh stellen oock vast dat het niet minder sal te becomen
zijn, als tegen 2½ off uijtterlijck 2¼ pro cento ter Japanse
maen offte maent ——.

Het maecken van een nieuwe Packhuijs door u Ho: Ed:e
geordonneert ende gelicentieert hebt den Souv.n toegestaen dogh
niet voorder 10: dorams. Jongstleden ende naer dat hij alwoo
eens, soo wij meenen, die saeck aen 't hoff bekent gemaeckt
ende daer toe 't Hoff hadde gewilligt het selve packhuijs —
hebben wij dan aenbesteet voor de somma van driedujsent
sevenhondert Teijl offte 12960: gl. en sal dienvolgende 560: g.
meer costen, als geene A.o 1668. vande tolken is overgenomen,
maer het sal wedder een span hoger en sterker van fondam.t
mitsgaders de stijlen in plaets van gemeen van onder gancheltes.
hierom worden gemaect de tolken buijten welkers kennisse
en goetvinden wij niet het minste connen verrigten, verseeckeren
ons dat het soo naeuw bedongen is als mogelijck zij en hoopen wij
dat u Ho: Ed:e niet en geliefen te twijffelen, off bij ons is en wert
allesints de waermogagie betraght het maecken van Cameles voord.
aencomende dienaers, begint nu mede voortganck te nemen maer
de huijsen daer de selve begrepen moeten worden sijn soo out ende
bouwvalligh dat men daer vele goets in maken can ——.

Voor Bengalen hebben wij 6: paer schrijff lattjens en
10: paer comptoirtjens aenbesteet de eerste soorte tot 13: ende de andere
11: g. het paer alle swart verlact en met verheven en gult blaen-
werck vercirt met de coperen plaeten, voordelen door u Ho: Ed:e -
geeijscht, en schijnt niet wel voort te willen. uit opreijsen naer
Jedo sullen wij 't maken weder op nieuw recommanderen, ende
daer van vrijge tot den prince over senden ——

Tot voldoeningh vande. nogh manquerende 1470: Karen-
cattoene couffen ende de geene die nogh sullen worden geeijscht hebben
wij 2400: paren aenbesteet dogh vreesen dat se niet sullen geraet
vallen hoe wel aenden aennemer 100: gouden coebangs hebben
moeten

moeten op de handt gaen om aende breijders uytgereyckt te
worden, als zijnde luijden die van haer dagelijcx werck moeten
leven ——

Sondach 22 October Jongstleden sijn van hier vertrocken 15:
Jonken naer Cajouan en een naer Canton hebbende mede gevoert
partije peper lijnwaeten, calliatour hout ende andere waren
door de Comp.e aengebraght, daer van wij het calliatour
hout selven weder [illegible] hun afschepen ende noghtans en blijct hulp niet
beijde opbrenginge die ons daer van door de compradoors ofte
marct gangers wert gedaen, soo dat op het notitie boeckie vande
comende en vertreckende Jonken, mitsgaders waer se aenbrengen
en sweeren wijnigh staet can worden gemaeckt van protte
en plaets onder gebiet van China is hier op 18.e decemb. een
clein Jonkie aengecomen geladen met goede quantiteijt Zijde
en Zijde stuckgoederen naer ons gelegt is omtrent de 30. duijsent
tayel waerdigh nogh een stont 'er te volgen maer wede light gaen
meer alsoo de stricte ordre en nauwe toesight tegen de vaert uijt
China nogh continueerde een gewenste saeck voorde Comp.e
en die (buijten andere verhinderingh) de aen te brengen Zijde
een goede marct sal doen halen dogh naer 't light als nogh verthoont
soo hoogh niet als voorleden Jaer, sittende de coopers daer van
en ooch van andere waeren, seer bedroefft met de handen in 't
haer alsoo op veele naer haer uijtgedeijde gelt daer voor niet connen
becomen, en veel voornamentlijck de geene die de beschadigde
ofte liever bedorven lijnwaeten hebben aengeslagen tot gemelte
potthos Jonckie en recht tot nogh toe geen licentie tot vercoop
connen crijgen, begeerende den gouverneur dat de Japanse
coopluyden eerst naede marct tot miaco ende andere handel
steden sullen sienen ende dan met malcanderen vast
stellen hoe veel zij voor dese ende geene goederen sullen mogen
geven, om beroijden te connen blijven en niet weder soo veel
schade als boven staet is te lijden ——

Hier op het Eylandt is tot cost vanden keijser
een laboratorium ofte distileer huijsien gemaeckt, soo dat onse
apotheker verlanght sal te werck gestelt worden, hebbende
op den eysch vanden rijcxraet Minosamma al eenige salven
en plaesters gemaeckt die wij mede naer Jedo sullen nemen,
op het aenraden der burgermeesters hebben wij den gouver

[illegible]

laten aenbieden om de geselschappen tot gebruijck vande
selve. appotheker op 's Comp.tes costen te besorgen dewijl wij
dogh niet wel wisten souden bedragen dan hij H. E.dt sulx
geweijgert ende ons voor carteel voor die aenbiedinge en
bereytwilligheijt tot s.r keijsers dienst laten bedancken vande
medicinale cruijden jonghst met 't schip Lieffenburgh overgesonden,
met zyn eenige verdort en uytgegaen namentlijck sago wiedo
Bethonika, welcken cruyt Salligaer Diolamus, en offe
longh .... in plaets vande welcke de tolken ons
gerecommandeert hebben weder andere te vorderen en eenige
dien nogh soodanige medicine als te becomen sullen zijn aen
welckers besorginge wij meenen dat ten hooghsten gelegen
zij dewijl de Chineesen om dat mede verleden jaer geen
medicinale cruijden hier hebben aengebraght dickmael gr.
affronteert, en in eenige stucken voor kraut gesloten zijn
de sterke wateren op bat.a gemaect sijn nogh niet gebruijct dogh
op hoop datse bequaem sullen zijn. verwachten wij nogh 6: à 8.
diergelijcke mete alste gelegentheijt om in 's keijsers dienst
niet slegh te vallen, partye glase retorten en eenen ...
sullen mede dienen gesonden ende dewijl deselve soo wij geloven
op Batavia niet en connen worden geblasen soo soude het een
geheel jaer uijt gewonnen zijn indien deselve jonck de Castelle.
colour schepen nogh quam te becoopen ende dat u ho. Ed.e die
geselschappen nogh mede op den Quadrantsen dijck connen
laten stellen ———.

Vande vijff Chineese Jonken verleden Jaer van
Batavia hier aengecomen staender twee nae Toukin te stecken
en mede te voeren een goede quantiteyt copere casjens die de
opperhoofden, ofte annacodas tegens 150: condrijn het duysent vande
burgemeesters hebben ingecoght zijnde 24: condrijn duurder als de
Comp.e verleden Jaer en ooch 2. Jaers te vooren daer voor heeft
betaelt, ende hebben ons gemelte burgemeesters laten aenseggen
ingevalle wij mede tot die prijs wilden resolveren dat se dan
soo veel souden laten maken als wij mogten goetvinden
aen te besteden dogh niet een casjen minder ende dewijle u ho.
Ed.e ordre mede brenght om wel een condrijn à twee meer geven
24: meer te mogen geven soo hebben goetgevonden u ho. Ed.e
nader bevel affte wagten ende de saeck die van besonder
quade

quade consequentie geoordeelt wort sonder aff off aen te leggen
soo langh op syn beloop te laten dat de Japanders (sy openbaer
ofte bedecktelyk) in dese Tonquinse negotie wederom en wor-
den getwijfelt ofte meer alsoo ons bericht zy, ... de gou-
verneur heeft dat de aencomende Chinesen vande sackij brou-
wers. geltop bodemarij ofte tot den hoogen intrest moeten
nemen om alsoo te ... goeden en te gemoet te comen de
schade die sy staen te lyden als mogende om de dierte
vanden thys te stutten, maer selfs soo veel sackie brouwen als
voordeelen dit syn nu de eerste vrughten vanden nieuwen han-
del, datten Chinesen off wel Japanen handel op Tonquin tot
welkers beletting wy geen apparentie en sien willende
de Japanders soo wel buiten als binnen haer landt regeren,
en wat wonder sy worden gevoorsaemt voornamentlyck in 't
reguart vande comp.e de welcke 'tooch niet geraden zy haer
importanten handel altyt inde waegh schade te stellen. —

Vanden staet der Chinesen ende onse gevangenen
op Formosa en weten niet comen seyden maer heeft eenen der
besten mogel. doorde Chinesen opgemaect onder andere gesogte
discoursen gevraeght off d'E. comp.e niet weder en soude trachten
het geheel eylandt in besit te crijgen. en off tot dien eynde
niet wel van eenige Europische potentaten soude worden geas-
sisteert, gelyck sy seyde Slaen te weten dat wel tegen den
Turck was geschiet 't syn vreemde vragen apparent uyt vrese
der Chinesen off te wel der Japanderen selve voortcomende. —

Tegen het aenbrengen en uytvoeren van verboden goederen
heeft den gouverneur ons seer ernstigh doen waerschouwen en ge-
commandeert u ho: Ed.e daer van kennisse te doen gelyck by
desen in navolginge van het extract dagregister verbiedelyck
geschiet naedien ons niet toegelaten wort 't selve besonder te
senden —

Vrydach den 20: Novemb.r 1651.

Omtrent den avont comen de oppertolcken nu uyt last
vanden gouv.r een geschrift voorwesen beteeckende in sub-
stantie het navolgende. Den bongiosen door den
gouv.r tot het visiteren der vertreckende jonken ge-
committeert, hadden achter inde cantooren van den jonck

nu eenige dagen geleden na Caijouan Strocken om leckt
de waerde van 3: keijsers aen Japans silver gelt gevonden, en
wijl dat was een misdaet begaen tegen het gebot vanden
keijser soo souden den annachoda Bouquam genaemt
beneffens bewaerder vande Jonck daer over met de doot sijn
gestraft geworden judicien geen getuijgen waren geen
mede dat seecker Chinees op de gemelte Jonck van inde
des avonts voor het ontrent beschouwen off te drincken
geweest zijnde, tegens verscheijde persoonen gesaegt
hadde dat hij soo veel gelts was quijt geraeckt en waer
uijt dan vast gesloten wiert dat den selven met het
ontsteecken van het ligt inde gemelte lantaern, het silver
uijt sijn mouw onwetende daerin hadde laten vallen
sulx de misdaet daer op geexcuseert wiert ende liet
den Edle Gouv: nu dit bekent maecken uijt een goede ge-
negentheijt tot de Nederlanders op dat hij haer niet
alleen voor soodanigen quaet maer oock voor het
aenbrengen en uijtvoeren van alle verboden waren sou
de mogen waerschuwen nadien hij niet en soude connen
naerlaten des keijsers ordre na te comen ende de
schuldige aen het leven te straffen ___

Op den Brieff door den secretaris vanden achtb.le raedt
van Justitie uijt d'naem van haer achtb. collegie aen ons
voorleden jaer geschreven en connen voor als noch niet
antwoorden alsoo de tolcken niet te bewegen sijn geweest om
vande gevraegde saeck het minste bericht te doen ___ .

Onder schrijvende heeft hebben de tolcken weder seer dringh
na de rechtingh der Chinesen tot Batavia gevraeght en daer op
oock voorige antwoort becomen hetwelck niet het geene
de Chinesen daer van seggen gans niet en accordeert en
zijn den bedingt dattet wel iets tot laste vande Comp.e
mogte gaende sijn ___ .

Twee vande 3: Chinese[n] ... na Bat.a Strocken ... hadde sull ... Ho. Ed.e ... bevonden vande dese ... brieff bevorderingen ... oock niet de ... te sluijten wert ... ons glad afgeslagen

Den adsistent Cornelis Spanbroeck sent hier nevens
een request (soo het door de tolcken leggelaten wert) waer bij
versoeckt dat in de bedieningh van dispencier, waer toe die
E Caesar hem particulier heeft gebruijct mogte continue-
ren en het wel sijn E. na gem.e Spanbroecks seggen, hem
oock

ooch beloofft heeft sulx particulier om beter uijt
te wercken en ons voorschrijvens dien volgende weder
onnodigh en ten overvloede sal hij soo hebben niet con[nen]
nalaten gem. persoon seer erbiedigh aen u Ho. Ed.
te recommanderen gelijck mede doen den boeckhouder —
Cornelis van Heijningen ten eijnde den selven op sijn a[en]
desen overgesonden requeste een gunstigh appostil en de
qualiteijt van ondercoopman mogte erlangen ——

Den opper Chirurgijn Willem Hofman die geduerende
de jongste [illegible] inde packhuijsen en uijtsorteringh van s' Co[mpagnies]
goederen goeden dienst heeft gedaen soude gaerne den nie[uwen]
staet aengaen indien hij door u Ho. Ed. goetheijt conde
becomen de qualiteijt van ondercoopman om ooch beneven
dien de Chirurgije waer te nemen een bequaemheijt tot
die beijde diensten ontbreeckt hem niet soo dat alleen
u Ho: Ed. gunste van nooden heeft om deselve wij hij de[se]
dan mede seer erbiedigh versoecken mitsgaders dat het
bovenstaende in plaets van sijn requeste magh aengenomen
worden dewijl tot het overgeven geen gelegentheijt ge-
is. ——

Na Tonquin en Siam schrijven wij door toelatingh
vanden gouvr. mede een cleen briefje bij het eerste [illegible]
aenden E. Valconier behoort de saecke vande coper cas
boven staet mitsgaders dat dit Jaer niet meer als voor
8000. [illegible] heeft, nae Siam gaet de copie v[an]
onse Jongste schrijven den 22.en octob. over Batavia gesonde[n]
op dat den E. de Roij sigh vanden inhout soude connen
dienen ——

Het versenden van Medicinale cruijden à van hie[r]
nae Batavia, en hebben de [illegible] tot nogh toe niet wel
[illegible] en als het al toegestaen wert soo meenen wij
datse bijnae tegen gout sullen opgewoogen en betaelt m[oeten]
ten worden, soo dat daer van niet veel tot dienste vande
E. Comp.e van [illegible] sij. ——

Ed.

De noodsaeckelijckheijt van 't vroegh herwaerts senden
der schepen is U. Ho. Ed. voorheenen verbindigh bekent gemaeckt
en begeeren de luijden dat met het eerste vertreckende schip
perticulier sal moeten geschreven worden tot alle schepen
en niet wat aengesien datter nogh staet te volgen de onmogelijc-
heijt van sulcx hebben wij haer getracht te doen begrijpen maer
sij en hebben daer naer niet wel willen luijsteren ——

Nae dat den inhoudt deses brieffs soo ten naesten bij
andere luijden bekent gemaeckt was (want sulcx moet altijt
geschieden) hebben zij wel expresselijck begeert wij aen U. Ed.e
souden schrijven dat de schenckagie die jaerlijckx soo aen
haer als andere ottona deser eijlants gedaen wort, mogh te
worden verdubbelt, onder dreijgement indien het niet en
geschiede datse het d' Comp:e wel souden doen gevoelen naer
haer seggen hebben de luijden voordeelen met het incoopen van
perticuliere goederen een goede somme gelts weten te winnen,
doch dat zij die voordeelen moetende missen het niet langer
connen stellen en dagelijcx armer worden wij bekennen gaern,
ne: datse groot. Ja al te groote vermogen hebben, om d' Comp:e
nadeel toe te brengen, maer twijffelen ooch off de put
van haer om beschadigende begeerlijckheijt al met geschencken
te dempen sal sijn hier mede &c.a onderstont, U. Ho: Ed.e
onderdanige gehoorsame Ed. en dienstschuldige
dienaren. onder was geteekent Johannes Camphuijs.
Adriaen wichelhuijsen. C: van Heijningen. Jacobsz.
ter zijden stont Japan Int Comptoir tot Nangasackij
den 8.e January. A.o 1672.

gecoll

Aan de E. Ed:e Heer gouverneur generaal ende de E. Ed:e Heeren raden van India.

ontfangen 9 Julij p:r de chialoup de granaatappel

Ed:le Erntfeste, achtbare manhafte, wel wijse, voorsienige, ende seer genereuse heeren

Onse gebiedende heeren

Naar dat wij op 17e deser 's morgens voordage Batavias
rheede (achter volgens onse becomene affscheijdt) hebben
verlaaten, soo hebben we met de vloot ons debvoir gedaan
omme boovten Bancka te geraacken, waar omtrent op 21e
verleden gecomen sijnde, wij een Eijlant int gesigt creegen
naar gissinghe omtrent 5 mijlen van ons, daarop wij den
breeden raat deser vloote bij een riepen, omme te mogen
hebben haar advijs, wat nu best tot volvoeringe van u Ed:e
ordre gedaan diende, dogh 't weer dijsich ende regen-achtigh
sijnde, en wisten wij niet wat men hier van maacken soude
en om dat men inde meede gegevene papieren, kaarten,
als oock die van groot Sumatra, soo een Eijlant niet en konde
vinden, wiert gepresumeert wij oostelijcker mosten sijn
als wij inder-daat sijn geweest, en daarop wiert dan vast
gestelt om te beeter verkent te geraacken, de Coers
Westen N: en W: N: W: aan te stellen, om de Z: O: hoeck
van Bancka op te loopen, dat tot onser aller hertelijcke
leet sijn anders is comen uijt te vallen, want op 22e
savonts vernamen wij 't Eijlant Lucipara, waar we
oock voor mosten anckeren, 's anderendaaghs 's morgens
den raat weder bij een geroepen sijnde, en haar dit
merckelijcke abuijs voorgehouden sijnde, resolveerden

de

de stroom weder om te keeren, omme ons best te doen
ware 't mogel:ke nogh buyten bancka om te comen, waar
toe wij dan dien heelen dagh met laveeren stuck bragten,
dogh met soodanich verlies, dat wij grootelijcx beducht waaren
eenigh ongemack over de sloepen comen mogte, dewyle
de wint doorgaans meest Z: O: hadden, en wij op een lager
waaren, gelijcq het ons met de fluijt Cuijlenburgh bleeck,
die het over de staart die van 't Eijlant Lucipara streckt
niet heeft connen haalen, maar heeft daar voor savonts
moeten wenden, waar door wij al een mooije distantie van
den anderen raackten, daarop op 29 deeser weder preuve
wiert genomen, dogh siende om niet de vloot met laveeren
'er op te haalen onmogelijcke was, wierden genootsaact volgens
resolutie daarvan sijnde, beweston bancka de straat door
te loopen, welcke alle u Ed: Edle agtbaar redens naar den
uijt de hiernevens gaande Copia resolutien (Zoo believe)
Zullen gelieven te beoogen; dogh vast stellende buyten
vo: aenbev en Thiamen int voeren gesigt te loopen; in alle
nedrige onderdanigheijt u Ed: Edle heusse beleeftheijt
biddende, deese faute ons niet qualijcq en gelieve affte-
nemen, als hebben sijn oorsaack, dat door 't dijzigh als regen-
agtigh weder niet te regt verkent konden geraacken,
waarop wij de steevens straat waart in hebben gewent
met soodanigh een voorspoet, dat we (Gode zij loff)
nu deselve ten eijnde sijn gecomen, hebbende onderwegen
een Chialoup & 't jagtje de snit die beijde door contrarie
wint en stroom voor ancker lagen, versprocken, die ons
van geene swarigheijt ijets wisten te seggen, comende beijde
jongst van palimbangh.

Voorts zijn alles in de vloot nogh wel sijnde bidden en
hoopen Gode ons verder ter gedestineerder plaatse
in salvo sal gelieven te geleijden.

Onder

Onder u E: Edle welnemen, soo sijn wij te raade geworden, opdat den desen u E: Edle spoediger mochte ter hant comen, de chialoup de granaat-appel te recommanderen, voor uijt te seijlen en sijn best te doen, omme het spoedighste op batavia te geraecken; alsoo wij vast stellen 't jacht bleijswijck deze reijse soo cort niet sal cunnen gewinnen, dat wij willen hoopen u E: Edle voor wel gedaen sullen gelieven aen te Zien waarde &ca onderstont u E: Edle alderonderdanichste en dienstschuldige dienaren, was geteeckent Martinus Casar, Isaack de brauw, In margine stont in de fluijt de Rijnacker den 26en Junij 1672: Zuijderbreede 2: d: 10 m: 5 mijlen van Monapijn.

Aan d'Ed: heer Gouv: Gener: 1
Joan Maatsuijcker, en d'E.E. Heeren
Raden van India — getr:

Edele, Erntfeste, manhafte,
wijse, voorsienige, en seer gene=
wise heeren —

Edele heeren. —

De laeste Chinese Joncken, waermede Uwe Hoog Ed: ons jongst schrijven
van dato 8en Januarij jongstleden, is toegecomen, warende nadien van Nan=
gasackij vertrocken, off daer openbaerde sigh met de Chinesen een gantsch —
schadelijke, en genoeghsaem geduerige maniere van negotie, derwelcke wij
Uwe Hoogh Ed: oocq geerne met de laetste Joncq hadden bekent gemaeckt,
(t'welck alsoo ons niet konden inbeelden, dat de Comp:e sagter sonde worden
gehandelt) maer de onwilligheijt der Tolcken heeft ons daerin verhindert,
en Uwe Hoogh Ed: door oneijndige beijmer, van een sake, welckers kennisse
wij oordeelen geene noodsaeckelijk te zijn; hoedanige in deese inderdaet —
vermeende maniere van negotie met de Chinesen, zij gecontinueert, en wat
beclaeghelijke schade, de Comp:e mede daer door heeft geleden, salt uwe
volgende deses omstandiger werden uijtgedruckt. —

Den ordinaire rencontre aenden Keijser te doen, zijn wij den 15en
Februarij uijt Nangasackij vertrocken, quamen den 24en maert binnen Jedo,
en den 31. d:o de audientie voorgenoemde Sijne Maijt:, den 8en april cregen wij
afscheijt vande Rijcxraeden, en daerbenevens uijt de naem vanden Keijser
het ordinaire mede geschenck van 30. Zijde rocken; vertrocken den 13en
april uijt Jedo, en de arriveerden wederom tot Nangasackij den 14en meij, soo
dat dese hoffreijse in 90. dagen is afgeleijt; op het afscheijt namen van
de Rijcxraeden, wierden ons wederom de oude bevelen voorgelesen, namentlijck
1. geen papen in Japan te brengen; 2:e voornemen der portugesen, ofte
andere natien op Japan bij tijts bekent te maecken, 3. met de portugesen
geen verbond aen te gaen, ofte gemeenschap te houden, 4. alle
nieuwe tijdingen, sonder onderscheijt bekent te maecken, 5. geen Chinese
Joncken, op Japan vaerende, te beschadigen; buijten welcke pointen
ons in Jedo niets van belangh, is voorgecomen ofte gevraeght. —

De schenckagie aenden Keijser, de Rijcxraeden, en andere personen gedaen,
bedraeght, volgens uijtwijsinge vande Specificatie. ƒ 35225„10. 8. —
noch de tractamente aen 4. bonjoisen ... „ 1021„11.12. —
oncosten op de reijse „ 23980„19.11.

t'Samen ƒ 60228„1„15. —

Zijnde

Zijnde een groote somme gelts, ende bovendien nogh hoger souden
hebben gekoomen, indien wij geen twee gepresenteerde schenckagien
hadden gespaert, d'een door 't afsterven van den Miacosen gouvern:r ende
de andere, om dat den 2:de rijxraad Bongos:a geen schenckagien meer
aenneemende; niet uijt ongenegentheijd tot de Comp:e maer om dat hem
den keijser op sijn versoek, en ten aensien van sijne hooge ouderdom van alle
hoff diensten hadde ontlaest, onverminderd sijn rangh, en aensien als hoogste
rijxraad; zijnde buijten dese alle de andere ordinarie geschencken geaccep-
teert, en oock aengenaem geweest; maer onthiel den rijxraad —
Minoss:a hebben wij een groot ongenoegen bevonden, wroekende nogh al
over de groote Coperen lantaerens, eenige jaren geleden toegeseijt,
ende A:o 1665 aenden keijser vereert, alsmede om dat hem geen maen-
kijckers en waren gesonden, zijnde de geene die wij voorleden jaer met het
schip Tijenburgh ontfangen hebben, door den gouverneur onbequaem
geoordeelt, sulx het derven vande 3 maenkijckers, door de Hoog Ed:le
met de fluijt Cuijlenburgh herwaerts gesonden, voor een groot ongeluck
en verlies moet geagt worden, nadien wij mogelijk de gramschap van
dien misnoegden heer, daermede souden hebben connen doen stutten —

De reijs oncosten naer, en van Jedo bedragen 3106 guldens meer als a:o
passado, daeruijt ontstaende, dat de bonjoisen ons geleijdes door ordre
vanden gouverneur meer als in voorige tijden op Comp:s beurs hebben
geteert, behalven dat wij nogh een consijn vanden gouverneur met sijn seven
mede op Comp:s costen in Osacca hebben moeten brengen; doch souden de
gemelte oncosten (niet tegenstaende dese nieuwe lasten) wel tot een
weijnigh besnoeijt connen werden, indien wij maer raet wisten, om de diev-
erije der tolcken int huuren der paerden, draegers, en andere dingen te
verhinderen, wel smaetheden en affronten hebben wij op de reijse van gem:te
tolcken moeten lijden; doch de bonjoisen gaven ons wel wijsheijd en dien
volgende oorsaeck om hare te bedancken, gelijk sij dan oock geen minder
reden hebben gehad, om insgelijx aende Comp:s te doen, alsoo hare volgens
het oude gebruijk niet meer een goede schenckagie sij toegevoeght en met
toorlast, en ordre vanden gouvern:r; soo men de tolcken daerin gelooven mag
doch nadien hare bedrogh en valsheijt tot langen tijt ondervonden
word, soo twijffelen wij seer aende waerheijd, en zijn van gevoelen, dat
den gouverneur dese, en andere nieuwe schenckagien niet expresselijk
en heeft geordonneert, maer wel licentie gegeven, om deselve te
mogen aennemen, wanneer se door ons uijt een vrijwilligheijd gedaen.

De keijsers rentmeester Prosodo: heeft ons op 15 en 30:en ... mede laten
aenseggen, dat wij uijt last van sijn Maij:t meede schenckagie aende subst:
siaen gouverneurs souden moeten doen, gelijk in voorige tijden gebruijkelijk
is geweest, doch op 14:en desen wierd sulx wederafgeseght, hebbende den
gouverneur (naer 't seggen der tolcken) selve aenden keijser versoght,
om geen geschenquen vande Nederlanders te mogen ontfangen, hoewel het
dan oock sonder belastingh zijn, maer wij vresen, dat de Comp:e hiernaer
gaende niet langer als tot toecomende jaer sal geexcuseert worden —

Ende

Ende nadien, de goederen tot de Jedose, en Nangasackijse Schuer"kagien uijtgelegt, de prijsen van voorige jaeren, op verre na niet te hebben bereijckt, soo zijn seer becommert, dat de aenstaende Schuer"kagie niet hooge sal lopen, en dat de goederen, in quantiteijt, sullen moeten werden weggevoert, denende om dat sulx al bij de tolcken, schijnt vastgestelt te zijn; hebbende het opperhooft mits bevaeren, van de jongst gedane Jedose Schuerkagie niet alleen, niet te seggen gehad, maer is noch daerenboven, seer smadigh, en wijt bejegent, gelijck bij het dagh"register kan werden nagelesen. ——

Den vande tolcken, hoort segh (onlangs geleden,) niet geschroomt den voorslagh aen ons te doen, om andere contrabande factoor, ende de Burgemeesters van Nangasackij, ja selfs andere keijsers goet, in plaets van gelt tot Schuerkagie te geven, 't welck summus met hun gemeens voorgeven, dat het de keijser om geen geschencken, te doen zij / gantsch niet overeencomt ——

De stads Cosjoisen(?), die aende Landpoort, en agter de Cheldaen(?), de wagt houden, sullen nu doorordre vande gouv.r van Jedo duijsent T. die de Comp.e niet verlanden(?), der wijl blijcken, dat ae der goede somme gelts bedraegen, ende de laest seer beswaerlijck(?) sal, hebbende de voorgemelte Cosjoisen tot nu toe jaerlijx niet meer getrocken als 335 T. 4 maes.

Den gewesen Nangasackijse gouv.r Cawsana gonnemon(?) heeft zijn regeringe in Jedo niet connen waernemen, en is dienvolgende van zijn bedieningen afgeset, ofte geexcuseert; sommige meenen, om zijn groote slaeperijheijt(?), ende de kinqheijt(?), doch anderen seggen, om zijn sachtheijt tegen de vreemdelingen, ende dat hij de selve winste, niet en heeft bedient(?), om welcke reden, ooch den eijgen(?) Mino Sa.ma voor dese, sijn vrient gewest, den bitteren vijand van hem soude geworden zijn ——

Dese tegenwoordigen gouv.re schijnt, de gemeente aengenaem te zijn, om zijn ongemene liberaliteijt, als hebbende vande voorstelen(?), die uijt de negotie ofte anders blijcken, al een goede somma gelts ongedeelt, sulx tegenwoordigh van hem seer gaerne eenige jaeren naer malcander hadden gehouden, gelijck de gerughten ooch al hebben geloopen, dat hij 3. jaren soude continueeren, maer de regeringe in Jedo hebben, tot sijn vrient(?) wanger(?) gediligeert, den Ocano Mangokaosa(?) welcke dan ooch tot dien eijnde in Sebr. jongsleden, tot Nangasackij is aengecomen; sijnde naer 't seggen, een Japander der straffe(?) ..., doch in al sijn doen, oprecht, ende conscientieus. ——

Den oude Burgemeesters Sues(?) van Nangasackij is in plaetse van sijn overleden vader tot 's keijsers factoor vercoren, ende des selfs soon weder tot Burgemeester, sijnde een jongelingh niet boven de 13. off 14. jaeren ——

Ziermede(?)

Hiermede vande hooftsaecken affscheydende, sullen wij overtre-
den, tot andere voorvallen, en vooreerst seggen, tot dat tsedert desen Jare
gelijck wij geloven, van Batavia gesonden, zijn aengecomen, seer
kostelijcke geladene bodems, namentlijck.

den 11: Aug: Ao.	't Fluijtschip de Brouwershaven met een Cargasoen van f	282509: 9: 5.
13: den do:	Nijdam	269114: 12: —
15: do:	Pijnacker	324336: 6: 10.
—"—	[illegible]	322817: 4: 8.
—"—	Büren	242628: 7: 6.
—"—	't Jagtien Voorhout	39255: 13: 7.
den 19: den do:	De fluijt Spanbroeck	258209: 16: 8.
	t'samen f	1739351: 9: 12.

Maer tot onse hartelijcke droeffheijt moeten wij Uwe Hoog Edn: oocq
bekent maecken, het Jammerlijcke stranden, vande schoone nieuwe
fluijt Cuijlenburgh, aende noordoostzijde van 't Eijlandt Formosa,
met een cargasoen bedragende van f 209056: 2: 13: zijnde vant schips
volck 21. coppen met de boot lieden tot Nangasackij aengecomen, ende 6.
met de chialoup in zee omgeslagen, en verongeluckt; 't overige bestaende
in 34. zielen, zijn bij het gestrande schip gebleven, ende sullen onge-
twijffelt inhanden vande Chineese vijanden vervallen, 't welck wij
[illegible] een spoedighe verlossinghe wenschen, en 's Comp:s groote schade
[illegible]; versochten wij tot bevorderinge van dien, den landen op 14den
deser aende Nangasackise gouverneurs bij requeste versocht, dat
sij Comp:s goederen, en dienaren, vande [illegible] wederom ontbie-
den, nadien het gem:te schip, en volcq nade Japan zij gedestineert
geweest, doch [illegible] bedught zijnde, dat [illegible], en Commando
in dat stuck niet en mogte werden agtervolght, ende dat dien volgende
[illegible] gehoort, en besraemt gemaeckt souden worden, [illegible]
belooft, door een [illegible] middel, ende bij forme van aenradinge
de gemelte Chineese officiers persuaderen, tot het [illegible] senden,
van Comp:s dienaren, en geborgen goederen, boven gemelt, ende
[illegible] wij niet konnen geloven, dat sij sulcx doen, [illegible], en
[illegible] bij haer in aenden lande op Japan, niet [illegible] geleghen lieden
zijn.

De fluijten Pijnacker, ende [illegible], zijn mede in een harde storm
op het gemelte Eijlant Formosa beset, en in groot gevaer geweest,
hebbende de [illegible] door het [illegible] stooten, aende grondt sijn roer
verloren, soo dat het genoodsaeckt zijn geworden, alhier een ander
[illegible] maecken, ende [illegible] (hoewel [illegible] ongedaen) te gebruijcken,
en vande [illegible] van Batavia ontfangen, [illegible]

souden

souden wij voor soodanighen swaren touw niet minder als 1000. a
1100: ƒ. teeren moeten betalen, en versoecken wij seer eerbiedigh,
dat in aenstaende door uw Hoog Ed:e orders mede 3. a 4. goede
masten, mogen tevens alhier gesonden worden, benevens eenige
swaere touwen, tot roeres, roerspennen, ende ancker stocken, eenige
daervoor alhier een groot gelt moet worden betaelt, en mede besonde-
lijk wanneerse de lecken sien, datmen daerom verlegen is ——

Met de voorgemelte fluijt Zijnacker (die sigh noch gelukkigh uijt
het perijckel van stranden gered heeft) is hier in goede gesontheijd aenge-
komen, D: Martinus Caesar, om ons naer eijsch van uw Hoog Ed:e Com-
missie te vervangen, en het aenstaende Jaer het opperhooft onder 's Comp:es
Importante negotie te bekleden, de welcke wel daertoe sijn begeven
bevelende, ende den handel mede op den ouden voet laten voortgaen;
Hebbende wij ondertusschen in dese verwerde tijden met malcanderen
het beste vande Comp:e betraght, ende de saken met advijs vanden
raed soodanigh gedirigeert, als bij desen, mitsgaders oock uijt het daghregister ende de genomen resolutien
sal komen te blijcken. ——

Soo haest en hadden wij met de voorgemelte bodems niet ontfangen,
ende gelesen uw Hoog Ed:e aengename missiven van 15:en Junij, en 12:en
Julij, off wachten tonsdanks aende Toequiners bekent, het voornemen
vande Engelsen, om mede in Japan te comen negotieeren, mitsgaders
het bedrijff der fransen, ende haere maght hier in India; ende hoewel
de Japanders haer geerne souden wijsmaken te vreemde buijten dese
te Zijn, soo vreesen wij egter al eenighe ontsteltenis komen te bevinde-
ken, ende mede voornamentlijk int regaerd vande Engelsen, omdat
hun Coninck getrouwt is, met de dochter vanden Coninck van
Portugael, welckers naem sij niet sonder alteratie connen hooren
noemen; Soo dat gemelte Engelse [illegible] seer beswaerlijk hier
te lande sullen werden geadmitteert, en soo staet het mede met
de fransen, vanderwelcke egter soo veel werck niet schijnt gemaeckt
te worden, alsoo de Japanders qualijk konnen geloven, datse voor-
eerst soo verre sullen comen ondersoecken; Ondertusschen laten wij
niet naer, wanneer van dese twee natien gesproken word, te seggen
het geen ten dienste vande Comp:e in soodanighe gelegentheijd come
te verstrecken. ——

Het geene uw Hoog Ed:e bij vorige gem:te brieven aen ons hebben
gelieven te ordonneren, sullen wij met alle eerbiedige gehoorsaemh:t
naercomen, ende vant geene reets op uw Hoog Ed:e bevelen, Vrughte
Zij, schuldige bevindt geven, 'Gij in desen, ofte mede bij het vorige
rapport, naer dat de tijt, en gelegentheijd sal toelaten, succederen en
beginnen met de negotie, en daervan met recht de: Ed:e verwachten seggen,
tot dat de gedreijgde verandering inde saken, ende de beschrijvingh
vande meesten der vreemde Cooplieden, in dese jaeren is uijtgebroken
en al over, naer het afgaen van ons jongste schrijven aen uw Hoog Ed:e

den

den aenvanck genomen heeft, zijnde de E: Hinck opperhoofden
en andere voor deselve geweest, genoegsaem gedwongen geworden,
hare Coopmansch: aen te slaen, tot soodanigen prijs, als den gouv:=
verneur hadde beraemt, gelijck bij het dagregister onder dato 10:den en
12:den January is vast aengeteekent; ende weijnig dagen daernaer, namentlijck
den 11:den february wierde ons door ordre vande gouverneur mede
aengesecht, dat Comp:s goederen in aenstaende insgelijx souden
moeten gepriseert, op dat de Japansche Coopluijden, niet meer
soo veel schade, als @o passado mogten comen te lijden; wijders
dat ons de Coubangh in betalinge vande Coopmansch: souden werden
aengereeckent, tot 68 a 69 maes het stuck, en alsoo ontrent 20 pr:t
minder als voor desen; de redenen, welcke de Japansche regeringe
tot dese, voor de Comp:e soo schadelijcke veranderinge hebben genomen,
staen onder andere laetst genoemde dato int dagh register aengeteekent
strekkende nae't schijnt haer concept; tot geen andere, dan als
om de goederen die Japan nodigh heeft, goet coop te becomen, en waerom
zij menen, dat den vrijen handel schadelijck zij; dewijle de Coopluijden
de goederen tegen malcanderen opjagen, en daerdoor veroorsaeckten
dat de Comp:e deselve op andere plaetsen te dier incoopt. Alles wat
wij voortbraghten, om haer dese quade opinie te ontleggen, ende te
verthoonen dat wij beyden, om de negotie in den voorigen staet te houden,
en mogt niet helpen; de tolcken wilden noch het, noch 't anderen aen
gouvern:r bekent maecken, soo dat haere onwilligheijt en onbequaemheijt
de Comp:e een hooge en schadelijck zij, en waerin oocq geen beterschap is te
verwagten: soo lange zij den gouverneur: connen doen gelooven, dat sij oprechte
luijden zijn, ende de Comp:e getrouwelijck dienen, betaemen, dat is oocq
wel te geloven, ende bij nae vast te stellen, dat de gouv:rs en andere groten
haer wel tijts gebruijcken, tot bevorderinge en uijtwerckinge van sooda=
nige onredelijcke saecken, daer se haer selven schamen, de naem van te dragen
ondertusschen weten gemelde tolcken daermede haere particuliere
passien, en baetsucht te voldoen, ons met des gouverneurs orders soodanig
blind tockende, dat zij alles haer sin moeten voegen; naerdat ons dan
de voornoemde aenstaende veranderinge in de negotie bekent was
gemaeckt, soo zijn nogh al tusschen hoop, en vrees gebleven, tot den 12:den
septemb: jongstleden, alswanneer de eerste verkoopinge van Comp:s=
goederen wierde gedaen, dogh op een geheel andere manier, als voor
desen, ende waerop ons dan voorts op den 17:den d: wierd aengesegt,
tot wat prijs den gouv:r de gemelde verkochte goederen soude
aennemen; begerende de tolcken soo aenstonds te weten, off wij gene=
gen waren deselve daervoor te laten volgen, ofte niet, onder speciale
aensegginge, en dreijgement indien wij weigerden, weijnige goederen tiende

weder

ende te willen verwoorden, dat dan verschoot, mochten zijn
deselve dadenaer niet schuldig mogen vercopen; onder dese gewig-
lige saeck, hebben wij dan ons beraed, en hooch soodanighen
besluyt genomen, als uwe Hoogh Ed:e bij resolutie desen selven
dage genomen, believen naer te lesen, (welcke soude in sulck tantie,
om onderhoudt sijt, de verbiddighe dienden naer verlaginge vanden
prijs te vragen, doch dadurende niet connende worden; als dan de
Coopmanschappen, te laten volgen,) waerop dan oocq gevolght is, dat
de gouv:r de prijs verigen goederen, op drij besondere dagen verkoonen,
en weynige hooft verhooght, gelijck de onderkomende lijsten sal
konnen aenwijsen, ende op dese maniere is de Comp:s Ladie Coop-
mans:n quijt geraekt, sommighe met sander: andere met weijnig
winst, ende oocq eenighe met merckelijck verlies. ——

Alle de Nederlandse, en Chinese goederen, dadelijck gouverden: sijn op de
voorverhaelde wijse, mede de van gemaeckt, redt, zijn doorgaen
al wel sonder, ende aende Japans: coopluijden vercoght, doch mael
tandere niet niet minder als met 50. a 60. p:to winst, sulcx wij vast
steeden, dat indien de Sandel op den voorigen voet hadde mogen voortgaen,
de Comp:e desen Jaere mede een treffelijcke voordeel soude hebben behaelt,
ende als dan soude ooch bijlot verlogen vande Coebangs, die nu vast
op 6 t. maes gestelt is, soo wel schade niet zijn geleden, naedemen de
coopluijden, wanneer se die hooghe, als de maere conden uijtgeven
dan oocq believen voor de [illegible] Coopmans: souden hebben
geboden, maer nu de gouverden: de Coopman bij, ende de prijs nae
sijn wel gevallen stelt, soo wordense wij dubbel, ende de wegelie wordt
geheel aengedaen ——.

Onse verdere bedenchingen op het verlagen vande Coebangs sullen
wij uwe Hoogh Ed:e bekent maecken, de plaets daer van der inkoop van
Copere, Copere Cassies, etc:a sal worden geraeckt.

De Chinesen hebben op haer versoeck licentie becomen, tot der retour
van silver, mogende ooch daerbeneffens wel gout verwoorden, mits
eschlerw inwisselende tot 6 t. maes, doch wij menen, dat se dit mogelijk
wel sullen spaeren, als werdende met het silver veel voordeel doen,
en waer sulcx geschiede door Chinesen tot Batavia, ende daer ontdeckt
kunne worden ——

Tot betalinge der dagel:e ongelden, hebben ons de rechters geraeden, dat
souden versoucken, om mede der goederen van onse Coopmans: voorsilver
te mogen vercopen, dan als de resolutie in dato 2. en 5.de deser jongsleden
genomen, mitsgaders het request tot dien eynde gedaen gemaeckt was,
soo wierd sulcx bijden Rentmeester Phesod:e ende de Burgemeesters,
niet goet gevonden, maer best geoordeelt, dat wij ons souden stil
houden ——,

houden, als oordeelende dat daermede meer te winnen waere, als den
gouvs:en niet versoeken lastich te vallen; soodat hun de gemelte ongel-
den moeten betalen, met toebrengh tot het maecken het slecq, gelijckse
ons worden aengedient, maer dewijle deselve indestad soo seer nie-
waerdich zijn, soo brengen de marchtgangers haere waeren, en de arbeijts-
luijden, haere lonen, &c.a des te hooger in reecq.e tot merckelijcke beswa-
ringe der onnosselen; verscheijdende op conditie, toebrengh die soodanige
uijtgegeven worden, eijgen wo. G. dadenboom, plegen de gemelte
marchtgangers, haere waeren, en diensten, in leenmaer buijten
sorge, deweijle wij rond uijt seggen, dat wij de leenens middelen niet
konnen missen, en sij met 16. luijs gesinnen daer van moeten leven.——

Dese toecken die mede aende voordeelen participeeren, stijven haer
niet alleen in die boosheijd, maer dreijgen ons, dat se oocq andere
middelen sullen moeten aensoecken, bij aldien hun schenckagie, en
tractement, niet en werd vermeerdert——.

Dewijle Comp.es schepen, gelijck boven aengehaelt staet, hier soo cort op mal-
canderen, en bij naer tegelijck zijn aengecomen, soo heeft de ontlossinge oocq
continuelijck met haer te gelijck moeten voortgaen, 'twelcq oocq al wij
wat meer verwerringe, en moeijelijckheijd soude veroorsaeckt hebben,
indien wij tot nieuw gemaeckte pachtuijs niet tot voordeele hadden gehad.

De schepen, en gantsch onnoodelijcke visite voorleden jaer geschied, en zijn
wij nu niet subject geweest, hebbende de opperhoofden, int aen, en van
boort varen, niet alleen, alle menschelijcke vrijheijd, en beleefde bejege-
ningen vande Japonsen genoten, maer zijn oocq de mindere suppoosten,
onder swaere tirannien, van welcke onse natie noijt ijmand is belast,
offte bevoolen, oocq moet het al noch wat raders gehouden worden, dat aen
het tegenwoordige opperhooft toegestaen zij, ende sonderlijck den E. Martinus
Caesar, op den dage van sijn E.s arrivement alrede, aen land te mogen varen.

Tegen dese onverwaghte vrijheijd, zijn wij mede naeuwer bepaelt, int
afscheijden van brieven, naer andere plaetsen, begerende den gouvs.r niet
alleen de inhout te weten, maer dat hen, daedelijck, de subtielste
weerde bekendighen, op dat sij 't eene aen 't andere, en 'tandere beconde, naer
zijn wel gevallen, soodat wij in toecomende, met de Chinesen, en andere
natien, niet en sullen mogen schrijven, als 't geene bij de Japans.e regeringe
wel gemelten magh worden; Oocq zijn wij al menighmaels bedught dat
de bovenverhaelde vrijheijd int aen, en van boort varen, niet lange
langer en sal duijren, en dat sulcx ons volcq sal stout maecken, om
meer verboden goederen hier aen te brengen, 'twelcq niet alleen seer mogen
dient belettet te worden, alsoo ons hier aengaende groote moeijelijckheden
souden toecomen——

Gedurende——

Gedeurende de ontlossinge der scheepen, en terwijl de ge[...] in
Bonjoisen uijt op het Eijland zijn geweest, is het niet de ge[...]
Dieverije der Coelijs eenelijk niet begegaen, maer daernae, onder
namen de Tolcken, neffens der maren, gingen sij lader onder gan[...]
zijnde op 9:en deser een vande waterdragers met eenige emmers, onder
dewelcke een goede quantiteijt naegelen gebracht; doch de Tolcken, wier
claeden seer onschuldigh, gelijck bij het dagregister onder voornoemde
dato, ons landigen can blijcken: anderdaeghs daeraen wanneer de goederen
op de kroonsolders souden worden gebracht, vinden de Coelijs weder
als voordesen naer op dieverije gebracht, en hunne gestolen goederen
weder afgenomen; onder dese was selve een Coelijmeester, die sijn
buijs (in eenighe kronge zijnde bestaende) niet willende laten visiteren,
sich teweeren stelde, en vande Coelijs geholpen wierd soo datter een
gewelt ontstont, sulcx op de kroonsolder, ende daernae oocq op de
straet, int welcke eenige vande onse deerlijck met stocken wierden geslaa-
gen, ende ooch een Japansch Coelij soodanigh getroffen, dat hij de
aderen vide, sich voorts meijnende niet konnende opstaen; onder die
voorwae zijn ons eenige dagen naer malcanderen soo veele ontledelijke
redden, affronten, en gewelden toegecomen, dat se niet meer verhaelt
konnen werden, sullende ons dienaengaende eerbiedigh refereren,
tot het meergemelte dagregister, alwaer eenige onder dato 11:12.13.
14. en 16:en September staet aengeteeckent: en is de saeck eyndelijck door
bedrogh, en valsheijd van onse tolcken soo verre gebraght, dat 3. van
onse Nederlanders, namentlijck de assistenten Abraham Plonk[...],
en Adriaen Tonning mitsgaders den constabel uit Madeleus
ten huijse vande Gouvr:, en in onse presentie op een seer meede mijse
tegen de aerde geworpen, ende met swaere Japansch: handboeijens
gesluijt sijn wierden, waernaer sij voorts uijt op het Eijlande
in een packhuijs wierden gevangen geset, hebbende aldaer
met groote pijn, ende ellende moeten sitten, tot den 19:en deser, als wan
nae eenige gouverneur: eerst geslargeerd, met aenseggingh dat sij
sulcx deden, op het versoecken voorbidden vande opperhooffden, ende om dat
sij, ende den nieuwen gouverneur: nu voor dees de maele in Nanga
sackij tot gouverneur quamen, doch indien het weder quame
te geschieden, soo souden sij soodanige lieden tegh. doden, ende de cop
laten afslaen. ——

In voldoeninghe van uw hoogh Ed:e orders, ende de respective inlant
ste dijsselen, hebben wij op 8:en deser gecontracteert, ofte vingecoft, aen
het hooftcooper, dat op die tijt uijt Meaco was, en voort veuten van
onse scheepen, souden werden afgebraght; werdende hebben wij de coope:

nie

niet konnen verbinden, zijnde het picol geboden, tot 12½ G. ende
alsoo den meest beter coop als verleden jaer; bekennen gerne, dat de Comp:e
daermede goet voordeel doen, en wel vaeren mach; naedemael gemelte
Coopluijden staet, schijnen konnen leveren, de quantiteijt van ontrent
22. a 23. m picols ——

Boven dien hebben wij noch op 13:en deser, aengenomen een quantiteijt
van 106. picols coper, in viercante coeken gegoten, tot 11. G. 't p:l, zijnde
naer het ons toeschijnt, en ten advijse van sijn deught noch al te hoogen prijs
ende door zijn weijnigheijt ons aengeboden
maer om dat het der keijsers coper zij gemeent, soo hebben wij 't voorbij-
niet mede konnen naelaten, gelijck bij het dagregister onder boven-
gemelte dato, mitsgaders primo deser mede staet aengeteeckent ——

Voor Tonquin hebben wij mede ingecoght, de waerde van . . . . G. —
aen copere cassies tot 127. cond:n het japans duijsent, ofte 960. stx
(zijnde den cond:n duijrder, als a:o passado) onder beding, dat de burgem:rs
meest deels van den welcke het gecontracteert zij, dit noorderse saisoen
geen pittjens aende Chinesen sullen leveren, dogh wij geloven, dat se
deselve gedaene beloften, naer ons vermoeden mede raedt sullen vergeten. —

Poeceleijnen, lackwercken, &c:a hebben wij voor Batavia, ende andere
plaetsen soo veel ingecocht, als ons mogelijck zij geweest, sullende de rest
en het gene nu niet gereet heeft konnen raecken, door d'E. Casar werden
aenbesteet, ende besorght; oock wert nu mede voldaen, den vijst van
Clampeur voor 's Vaderlandts, bedragende in tien picols. ——

Voor alle de bovengem:te ingecoghte coopmans:en is niet meer betaelt,
als den ordinarijen prijs van voorige jaeren, behalven, soo dat de ver-
coopers, nu bij de Tolbanghs tot het maes mede, aennemen, welcke sij
de souden hebben gelden, ingevalle den gouvern:r naer het leggen —
van onse toecken, niet harder ingenomen gevonden, ende voldaen
het gene sij bij de minder waerde vande Tolbanghs quamen te
verliesen, gemeltende dit saken eenelijck de groote Coopluijden, als
Coper leveranciers, lackwerckers, poceleijn backers, ende oocq
soo wij meenen de Campher makers, maer de andere cleene —
leveranciers, als van coffers, tonnen, matten, en andere noodwen-
digheden werden daeronder niet begrepen, en moeten dienvolgende —
door orders vanden gouverneur: ons die waeren, hooger, als voorde sijn
aennemen; het gene nu aengemelte groote Coopluijden betaelt word,
hoopt de naem dat het uijt des gouverneurs eijgen beurs geschiedt, dog
wij geloven het contrarie, en zijn genoegsaem verseekert, dat sulx
vande Comp:e voortcomt, met de groote winsten, die sij op onse
aengebraghte coopmanschappen, mitsgaders het voltgeven, vande —
Tolbanghs tot het maes hebben betaelt, voornaementlijck
vande van handel, maerwijl men wel op den goet fondamen ——

soude ——

souden connen naerlaten, dat het gout, en oocq 't silver eens in Japan begint schaers te worden, en te verminderen, ende dat den voorn: gouverneur op sodanige wijse ons als liefhebbende saken te con„ stringeren, tot het incoopen, en vervoeren van meergemelte coopmanss. als voorschreven, sulx onde te wenschen ware, dat ieder bevindende de goederen, wat meerder afslagh conde werden gemaekt, en wel besonderlijck in het copen, als sijnde een der goede winst in [illegible] boven de coobangs te profiteeren.

Het aenbesteede nieuwe packhuys boven geseyde, is voor de comste der scheepen al voltooyt geweest, sijnde een [illegible], en sterck gebouw, daer wel jaren goede diensten van getrocken sal werden; oocq hebben wij mede moeten resolveren, tot het maecken van een nieuwe taelbercq, offte Crampan, in plaets van de gene die afgebran„ den, en onbequaem was; mijdes hebben wij nog vernieuwende en gesonnen van ƒ 199:2.1 off Tl 2797.9.9 [illegible], als het bedijn„ nen van den nieuwe Siappantome [illegible], en andere nodige [illegible] van pagyens; het maecken van 6 mooncauwes, voor 't aencomende [illegible], ende het repareren van verscheyde andere; het bequaem maecken van de nieuwe logiementen voor 't aencomende opperhooft het veranderen van 't voorige logiement, tot twee dienstige woonsolders en een stercq [illegible] packhuys daeronder, mooste eenige andere kleyne vernieuwinge, off reparatien, ende oocq eenige uyt last van den gouvern: (doch tot ons besondere welwesen, en ongenoegen) het veranderen van Comps: medicijn huys, tot een nieuwe plaets voor de bonjoisen, en burgemeesters, wanneer se eens op 't eylandt komen, om Comps: goederen door den gouvern: geprijsseert, en aengenomen, werden aende Japanse coopl: uyt te meten, en te wegen.

Van de medicinale planten, en zaden, is dees jaer weynigh werck gemaekt, als voorheen, sijnde de planten voorleden jaer gesonden, tamelijck verdorven, en uytgegaen, mitsgaders van de zaden niets opgecomen; sodanigh dat met de jongst overgecomen planten sal afloopen, moet de tijt leeren; [illegible] nadien ons voor„ staende de aencomende winter, en conde niet comen uyt te staen.

Het distilleeren van olijtijten heeft den gouvern: persoonlijck comen besightigen, sijnde verscheyde Japanse doctoren, door onderwijs van onsen apotheker alsoo verre gecomen, dat se sonder sijne hulpe eenige olien wel gereet gemaekt, maer na wij connen bemercken, soo is 't geluck, en [illegible], die gemelte apotheker tot dat werck gehadt heeft, al eenighsints verminderende; werdende van de Tolcken seer geplaeght.

geplaeght, en onredelijk bejegent; oock claeght hij seer, dat sigh van sijn geringe gagie, zijnde 10. guldens smaents, in dit land niet en can geneeren, ende versoekt dienvolgende, dat sijn tractement door Uw Hoog Ed:e gunste, ende goetheyd wat moghte werden vermeerdert; van de medicinale cruyden, die in Japan groeyende, souden wij geerne een goede quantiteyt besorght, en overgesonden hebben, maer de onwillige der gemelte Doctoren, heeft sulx verhindert, apparent om dat sij daer in veel moeyte, en eenige particuliere voordeelen comen te voorsien,

De cleynste Joncken voorleden Jaer van verscheyde plaetsen hier aengecomen, zijn alle weder vertrocken, mede gevoert hebbende soodanige Coopmanschappen, ende waeren, als bij het overcomende notitie boeckjen can blijken, doch wij en connen Uw Hoog Ed:e van de contractschap desselfs geen verschooninge doen; als voorderende gemaekt, uyt het opbrengen van den onsen marcktgangers, die naer sijn eygen seggen daerin wel onbedenckelijk handelen, maer wanneer somtijts tot meerdere verschooninge, etc., a 2. andere personen daeraen worden gebruyckt, soo bevinden wij tusschen de opbrengingen van d'een, en d'ander een merckelijk verschil; en van de bovengemelte Joncken op Formosa tuyshorende, is niet eene vandaer op een der liquiste vijanden verongelukt, zijnde eenige van 't volcq op 14:en Junij jongstleden hier weder aengecomen.

Van verscheyde Quartieren zijn dese Jaere alhier voor Nangasacki geanniveert, .. Joncken, daeronder we mede gerekent, een schip toebehoorende den Coningh van Siam, wat coopmanschappen zij elcq besonder, en oock gesamentlijk hier aende marckt gebraght hebben; believen Uw Hoog Ed:e Edelheden, uyt het notitie boeckjen bovengenoemt, en waerin oock staen uytgedruckt de prijsen, voor de welcke de gouv:re gemelte waeren heeft aengenomen, mitsgaders soodanige, en waervoor sijn E. deselve weder aende Japansche Coopl:en heeft weder verkocht;

Onder dese aengecomene Joncken heeft sich mede bevonden, die beruchte Chinese handelaer op Tonquin Itsien, van de welcke men hier sedert A:o 1670. geen tijdinge, ende dienvolgende geen hoop van behoudenis heeft gehadt; met de Joncken van hier naer Tonckin vertrocken, hebben wij den ouden Bujoffien aen d'E. Valckenier, ende den raad geschreven, en daerop oock weder antwoord becomen, gaende de Copijen onder de bijlagen hier mede over, ende sullen wij voortaen volgens Uw Hoog Ed:e ordre vandaer mede een dijsel doen, gelijk van andere quartieren; ingevalle den gouverneur ons hulp met de derwaerts vertreckende Chinese Joncken, geliefd toe te staen, als wanneer wij mede sullen onderschrijven; soodanige de Tonquinse zijde dese Jaere in geheel heeft gecorrespondeert.

De Zijde stoffen, door uw hoog Ed:e herwaerts gesonden, om voor den Coninck van Tonquin gedruckt te worden, zijn met 't schip Cuijlenburgh verongeluckt, als mede de modellen vande gewijste porceleijne stoffen, soo dat wij Sijn Majt: van 't een nog 't ander konnen dienen, eyndelijk worden de gewijs te 40. Jacquans, ofte Coperen keteltjes voldaen ___.

Het is ons leet dat wij op het begeeren vande agtb:e raad van Justitie nu wederom niet en konnen ondersoecken, hoedanigh eenige saecke ontrent het verongelucken vande Chineesche Jonck op eene der Eijlanden van Conda, en het bergen vande goederen, heeft toege-dragen, zijnde ons de Toeckers soo onwilligh, dat wij bijnae ten eijnde raad zijn, niet wetende op wat wijse, en door wat manieren van bidden wij haer tot bevorderingh van Comp:ers dienst sullen voort-brengen. ___

De desperate debiteur schuldt ter bedrage van ƒ 2281. 0. 0 hebben wij agtervolgende uw hoog Ed:e ordre afgeschreven, en de ingeleverde boecken daervan gesuijvert, gaende nu mede onder de copijen ingeleverde boecken, van 't Jaer 1642. die op 't comptoir generael tot Batavia worden gemist ___.

De persoonen welckers verbeteringe uw hoog Ed:e heeren gelieven te approberen, zijn eedelijk danckbaer, en beloven sulcx inde goede diensten, aende Comp:e altijt te doen blijcken. ___

Nu hebben wij wederom op uw hoog Ed:e approbatie tot adsistent genoemdt, den Jong adsistent Cornelis portier, onder een tractement van twintigh gls. ter maend, zijnde een persoon, die hier al eenighe Jaeren nae malcanderen gecontinueert, en genoegen in sijn dienst gegeven heeft. ___

Den oppercirurgijn Willem Hoffman versoeckt wederom bij nevensgaende requeste de qualiteijt van ondercoopman, om dat hem derselve oocq de clinur gie al eenige Jaeren bedient, wij konnen van sijn persoon geen ander getuijgenisse geven, als bij onsen Jongste schrijven van dato 9:e Januarij deses Jaers is geschiet, eyndelijk daer bij voegende dat hij nu wederom gedurende de ingelevert uijtroepen van verscheijde coopmansch:en der Comp:e goede diensten heeft gedaen. ___

Alle de herwaerts gesondene permissen, die geen actuele bediening op de schepen hebben gehad, sullen volgens uw hoog Ed:e ordre wederom na Batavia vertrecken; zijnde tot sonder van beqaeme dienaers, en dat in dergelijke gelegentheijt ses noodsaeckelijk, alsoo niet anders om de gereedighe expeditie geerne souden geexcuseert zijn. ___

In den tijt van 't verloop der schepen, zijn wij door de Toeckers gehaelt, en bedrogen, sulcx dat wij in den geloove maeckte te laten vallen, als zij ons voorleden Jaer hebben beloven gemaeckt, oocq schijnen het daerop aengeleght te worden, om ons nogh langer als een gesoc-

ten

den tijt onderhouden, alleen om te voorcomen den tooren, versmaden,
ende de Nangasackijse gemeente aengedaen te helpen, Zijnde, onse
Tolcken nu van gevoelen, dat ons het langer verblijff der scheepen,
wanneer het weder versoght wiert en sal worden, geweijgert, de tijt
moet ons de schadelijckheijd openbaeren; doch dat uwe Hoogh Ed:en
van de becommeringe omtrent langh agter te blijven, der scheepen ont=
last mochten worden, soo hebben goet gevonden, het fluijtschip de
Swaenen, vooraff te senden, ende daerin geladen 5500. p:les staeft=
koper, bedraegende met nogh eenighe beningheden, f 253340.3. —
gelijk de factura nader can aenwijsen, en sullen wij ons int aenleg=
gen van 1. a 2. bodems na Batavia moeten reguleren, na de den
toevloeij van het coper, dat nogh al daeglijcx uijt Miaco werde
afgebraght. —
de vier pickols camphur voor 't Vaderland ingeeijscht, ende daerinde noot
van gemelde staet, sullen wij ons voldaen moeten laten, Zijnde den
toevercancieder de quantiteijt al te heeten, en wij tot geen grooter quantiteijt:
Met de voorengemelde Swaenen, vertrecken nu mede naer Bat:a 10.
persoonen, van de gestrande fluijt Cuijlenburgh, de welcke sullen volgen
bevonden de scheepsbouken, die de boeckhouderwiens nogh aenge=
braght heeft. —
Met dit schip gaet oocq omme den adsistent Ugbert Wibinga, die
desen Jaere alle het ontfangene Siams sappanhout heeft uijtge=
wogen, doch met een noijt gehoorde ondewigt, van eenen twintigh
~~[illegible]~~ p:ro C:to comende op de geheele partije van 1147. p:les 441. p:les
te cort; het soude connen zijn, datter op Bat:a int afsenden een
abuijs mede begaen, anders is de gelegentheijd tot dieverije alhier
seer groot, maer wij en connen niet bedencken, hoe het mogelijk
zij dat de Iapanders sulcke groote stucken, connen steelen, ende
van 't eijlant dragen. —
Hiermede desen sluijtende, sullen wij uwe Hoogh Ed:en naer onse seer hertelijcke,
ende verbindelijcke groete, beveelen in godes almoghende bewaringhe,
de Comp:es staet, onder uwe Hoogh Ed:en wijse regeeringhe met veelvuldige
rije zegeninge, blijvende wij ons verbindelijck
Ed:e Eentfesti:o manhafte, wel wijse, voorsienige, en seer gemende
Se Heeren. Onderstond UHoog Ed:e onderdanige, en dienstwillige
dige dienaeren, en was geteekent Joan:s Camphuijs, Martinus
Caesar, Isaack de Braauw, Hendrick Huijsen, Cornelis
van Heijnigen ~~[illegible]~~; ter Zijden stond Japan int Compt:r
tot Nangasacqui, den 23:en October 1672.

Daghregister ofte Dagelijcxse aanteekening van 't voornaemste gepasseerde ten Comptoire Nangasacky in Japan, gehouden bijden Oppercoopman Joan:s Camphuijs, opperhooft, over 's Comp:es Negotie ende verdere ommeslach aldaar, aanvanck nemende 22:en October 1671. en Eyndigende .

Ao. 1671. Japan in 't Comptoir tot Nangasacky.

Donderdach October 22:en

Naer het Collationeeren en onderteeckenen der brieven soo aen haer Ho: Ed:en tot Batavia als aen de respective heeren gouverneurs en directeurs van Malacca, Cormandel, Bengale etca. (waarmede het grootste deel van den voorleden nagt wiert doorgebragt) geeft den E. Martinus Caesar aen mij een schriftelijck transport vande effecten, die sijn E. goedgevonden heeft, alhier ten Comptoire te laten, bedragende een somma van f 102214.9.4 ende dewijle de tijt niet toe en laet, om alles pertinent naa te zien, zijnde de supporten, sonder veel tegenspreken geteekent, op hoope, dat het met de opneminge sal accorderen, en overeen comen.

[margin: D'E.[?] Casar doet transport.]

Des morgens vertrecken van hier de schepen Sazenburgh, Papenburg, Pynacker, Goude Leeu, de Paeu, ende de hoeckerboot de Wijtingh, met ordre om in de mont vande Bhay onder de Papenburgh te ancoren, ende aldaer het schip Tulpenburg, met het welcke den E. Caesar tot aen Poulo Timaon staet over te varen, inte wagten, omtrent de middag wiert oock door den E. Caesar geroepen, zijn E. in gereet zijnde om mij te antroniseren[?], en de verblijvende dienaren voor te stellen, 't welck oock op staende voet geschiede, ende daer mede vertrock zijn E. aen 't schip Tulpenburg, en ik insgelijcx soo om sijn E. uijt te geleijden, als onder ordinaire meesteringe te doen, God de heere wil alle de voorn. bodems onder sijne heijlige bewaringe nemen, ende behouden rugge verlenen, zijnde de selve gelaaden met een Costelijck Cargasoen, 't bedragen van namentlijck.

[margin: Vertrekt met 7: bodems uijt Japan.]

[margin: En een Cargasoen van f.]

Schip	f
Tulpenbuich	656362: 3: 0.
Sazenburch	496130: 16: 2:
Papenburch	517978: 1: 10.
Pynacker	499662: 1: 0.
Goude Leeuw	156313: 17: 6.
De Paauw	35265. 5: —
de Wijtingh	

Somma . . f

Nademaelijcx.

Naermiddagh was ik van uijtgeleijden mons. Leuning tedoen, weder aen landgekomen, off den Gouvern.r liet mij weten, ende aenseggen dat men het schip Tulpenburch met werck trecken, tot aende Papenburgh ende bij de andere schepen soude moeten brengen, alsoo de wint teenemael was gaen leggen, 'twelck dan oock als eijgentlijcke geen bekentmaking maer een ordre zijnde, wel doen wiert int wercke gestelt ./

Vrijdach 23en do. Voor het aenbreken vanden dagh hoorden wij schieten schooten met grof canon, met anders commando geloven, off het was tot een laets de adieu en afscheijt, maer cort daeraen comt mij den Tolck Sodaijo bekent maken, dat het fluijt schip den Hasenberg op een droogte was geraeckt, ende den Gouverneur liet mij weten, datter barcken tot hulp moesten afgesonden worden, 'twelck ik mede toestonde ende terstont liet geschieden, hoewaer een droevige tijding, doch die de heere zij geloofd ~~[illegible]~~ haest weder in vreugde ende blijschap veranderde, want 2: à 3: uijren daernae hoorden weder 3: canon schoten, ende daer op quamen de tolcken Sodaijo en Taffioije van boort met bescheijt dat het schip sonder schade los, ende onder zeijl was geraeckt;

De fleuijt Hazenbergh raeckt aende gront.

Ondertusschen waren hier op het Eylant onder in mijn woningh gecomen twee opper bongioisen, door den Gouverneur afgesonden ende gecommitteerd, om volgens jaerlijcx gebruijck de verblijvende Nederlanders etc.a te monsteren, ende de visite te doen, gelijck dan oock geschiet zij, ende wierden bij stock bevonden 20: Coppen daer onder 6: swarte jongens, sonder den Heer vant Opperhooft als andere suppoosten.

24. do. Saterdach.
25. –. Sondach.
26. –. Maendach.
27. –. Dijnsdach.
} niet besonders voorgevallen.

Woonsdach. 28en do. Quamen de tolcken Sadaijo ende Taffioije mij uijt last vanden nieuwen gouverneur Ontsigomi Sioutsijmon d.no (die op zijn leven indewegingh geweest is) afeijsschen, de door met Comp.s nieuws brillen, die ik daer dan oock tebelaten volgen.

Eerst ordre vanden Nieuwen Gouvern.r Eijscht Comp.s Brillen.

Dondersdach. 29en do. Quamen de gelamenteijcke tolcken uijt last vanden nieuwen gouverneur vragen, hoe veel tijt datter van noden soude wesen om tot een prouve eenige olien te distilleren, als van annijs, nagelen, noten, etc.a Item wat gereetschap daertoe vereijscht wierden, en 't ander hun door den apotheker in mijn presentie opgegeven zijnde, soo stelden sij het met malcanderen in geschrift, om gem. gouverneur daer van rapport te doen.

den Gouvern.r wil oliteijten laten distilleren.

30: do. Vrijdach.
31: –: Saterdach.
} niet gepasseert.

Sondach. 1. do. niets gepasseert.

Maendach. 2. do. Comen de Tolcken weder, ende op nieuws nogh nader op nemen, hoe groot ende wat wijse 't distileer huijsken weder, d'appotheker soude moeten werden gemaeckt, met meer andere curieuse ende naeukeurige vragen, van de maniere van 't distileeren wat voor kruijden, mineralen en andere ingredienten, toe deselve ende geene dingen, moesten werden gebruijckt, dogh hun daer op geantwoort zijnde, dat om 't sulcx te leren, ende te begrijpen geen dagen maer jaren vereijsten, soo lieten zij haer vergenoegen met de onderrichting van de verheijlde gestalte van 't laboratorium ofte distileerhuijsken, boven genoempt, mitsgaders wat voor waters op treden, ende olie uijt den gem. appotheker soude connen maecken.

Eijscht nader bericht daer van en oock van 't distileer huijsken.

Dijnsdach. 3en do. Niets voorgevallen.

Woensdach. 4en do. Wert onsen appotheker uijt last van den nieuwen gouverneur geroepen, om in ofte ontrent sijn Ed. woningh aen te wijsen een bequame plaets tot het distileer huijsken, in der maniere genoempt, hij weder gekeert zijnde rapporteerde datter geen gelegentheijt en waer om buijten perijckel van brant te zijn, oock wisten de tolcken te seggen, dat den gouverneur voornemens was, die naedingaende naer Jedo te schrijven en order van 't Hoff te versoecken, op wat plaets dit keijserlijcke gebouw soude mogen werden gemaeckt.

In sijn huijs is daertoe geen gelegentheijt.

Item van de gem. Tolcken wort mij nu oock aengemaent onse ordinaire schenckagie voor des keijsers rentmeesters, deselfs factoor de 4 stads burgermeesters, mitsgaders voor raedsheeren ende haere schrijvers eens te projecteren, ende op te stellen, dogh onder dit beding, dat ik soo spaersaem en kanig niet en moste zijn als de voorige opperhoofden, temeer om dat de Comp.e tot nu toe van weer Coopluijden, deser jaer groot voordeel in Japan hadde behaelt, [illegible] Corlijcke [illegible] verwoort.

Souden de ordinaire schenckagie geerne vergroot hebben.

Reden waerom.

Donderdach. 5. do. Niets gepasseert.

Vrijdach. 6. do. Vermits den afgegaenen gouverneur Caunaija Gonnemond.o op morgen naer Jedo staet te vertrecken, soo liet ik hem voegens oud gebruijck door eenen der Tolcken het ordinaire Compliment laten doen, en wel geluck op de reijse gewenst, mitsgaders versoght, dat hij d'Ed. Comp.e ontrent den keijser, de rijcxraden, en andere groote heeren, gelieffde behulpsaem en gunstigh te zijn, voor het welcke liet hij mij bedancken, met gelijcke wensschingh op de reijse van de Hoff reijse ende voorts [illegible] tot andere op dragen beloofde hij alles tot beste van d'Ed. Comp.e te sullen doen wat in sijn vermogen soude zijn; ondertusschen den Tolck braght mij dit bescheijt weder terugh, dat daer nae het gem. Gouvern.r hadden, en bij hem brengen het distileer gereetschap, als glaesen helmen, colven, retorten etc.a, om van de gestalte en het fatsoen beright aen het te connen geven, indien hem daer nae nog te werden gevraeght.

Den ouden Gouverneur staet op sijn vertrock naer Jedo.

't ordinaire Compliment aen hem gedaen.

Sij laet het distileer gereetschap haelen.

Saterdach. 7en do. Vermits tot voldoeninge van den Jonghst gedaenen eijsche

van

Cattoene kousen aen besteet

van Cattoene kousen, nogh 1470: paeren mancquerende, ende datter
nae alle apparentie, benevens nogh een goede quantiteijt staet
gevordert te werden, soo heb ik hebbe een getal van 2500: paeren
aenbesteet, te weten 1500: fijne tegen 8: maes, en 1000: groove
tot 5. maes het paer, dog vrees datter 100 weijnich ofte min zullen
connen gemaeckt werden, hoewel nogh genoodsaeckt ben
geweest, 100: gulden onbangs op de hant te geven, om aende
kousebreijders uijtgedeelt te worden, dewijle deselve voorwende
verclaerde datter buijten dese verheffing haer tot andere nering
souden begeven, als zijnde luijden die van haer dagelijcx verdienste
moeten leven.

Sondach 8:en d° Niets voorgevallen

Maendach 9:en d° Zijnde burgemeesters vande stad hier op het Eijlant
geweest ende hebben aldaer aen het Z: O: eijnde afgemeten
den distileer huijsjen voor ouden apotheker, hetwelcke den Gouverneur
soo mij door eene der ondertolcken is aengebragt op morgen
sal comen besigtigen

Het distileer huijsjen wert hier op het Eijlant afgemeten.

Eene der oppertolcken, mij na de middagh comende besoecken,
verhaelde onder andere discoursen, dat den Gouverneur hadde
last gegeven, om aen hem op te brengen, wat Capitael door d'E.
Comp:e jaerlijcx in Japan wiert aengebragt, hoe veel ende
wat daer tegen wiert uijtgevoert, item hoe veel de vaderlanders
jaerlijcx aen levens middelen, en andere behoeften
consumeerde etc gebruijcte, insgelijcx oock behalve het selve vande
Chineesen, en dat sedert den tijt van 10: jaeren herwaerts wat zijn
E. buijten speculatie hieromme voor had, en weet hij niet

Den gouverneur laet opnemen wat door d'Comp:e ende Chinesen aengebragt, vervoert en geconsumeert wert.

Dijnsdach 10:en d° S'morgens comt den gouvern:r vergeselschapt met eene van
de burgemeesters, ende voorts zijne ordinaire suite van bon-
joisen, hier op het eijlant, omde plaetse ende afmetingh vanden
den distileer huijsjen te besigtigen, gelijck zijn E. oock dede, ick (die
geroepen was om hem te congratuleren) volgde mede den
kreijs tot aende deur vande Chappentoit etc: daer zijn E:
mij afscheijt gaf, en liet den oordeel om nadien sulcx hij gaen, als
den tegen ick het besloten, tot wat eijnde hij hier was gecomen,
namentlijck niet alleen om vanden distileer huijsjen inspectie
te nemen, als wel vande plaetse daer wij voornemens zijn het
nieuwe packhuijs te begrijpen

Comt de afmeting van het distileer huijsjen besien

Ende plaets daer ons nieuwe packhuijs soude staen.

Naedat den gouvern:r vant Eijlant was gegaen, om nogh
elders in en buijten de stadt de visite te doen, soo quamen de tolcken
gesamentlijck bij mij om de ordinaire schenckagie voorde
keijserlijcke commissarissen, factoor, de burgemeesters, den
ottona deses Eijlands haer selven ende haere schrijvers te ramen,
ende op te nemen; ick was hier toe gereet geprepareert, ende
oock wel verdacht dat se voornemens waren, omde schenckagie
voor haer selven wat te vergroten, ende daer op aen te dringen,
dat haer elck, in plaets van 100: Tattijs, een packe vergoede
116: Tattijs zijde, soude werden vereert; dogh heb haer, om sij het
selve wilden, vandaeg sulcx afgeslagen ende met haer sin in

De Nangasackise schenckagie beraempt

andere

andere geschencken, die eenst was geheel wierden, wat in hervolgen, t'eenemael gedimenteert; want als het daer nae op t'arreygen schenckagie aenquam, soo kreeg het haer beurt te zijn, om inkoopen vast toe te geven, en dit de derde slaterende haer leende seer ongaerne met het ordinaire gewigt vergenoegen, en begaven, dat zoo en sroote soo veele zyde met over dat den ottona ende de opperstolcken verdeelt geleede, mitsgaders de onderstolcken, en haest 4 packen zyde souden komen te verkrijgen; nadien 't hen van de 11: lieden gelaten packen verschuyft en weegt gesloten had; nu wort het vertrocken opperhooft d'E. Martinus Caesar bij haer onschuldigh deselve d'at geen meer zyde hier gelaten hadt, maer daer en legen bevonden d'E: Comp.e tot proffijt van ƒ 627:–:1. in en ƒ 1806. 11:–: verkoopt behalven, dat zoo bedraegt de Nangasackise schenckagie in incoops ƒ 9900:19.5. synde ƒ 1010:3:1: minder als verleden Jaer, dog vercoops heeft bevonden ƒ 6013:0:11. meer, en eenemael strekt sulcx beyde tot Comp.s voordeel want het gene de schenckagie incoops minder compt te bedragen, is wel een suijvere winst, dogh nogh grooter, dat se uijtcoops meerder bedraegt, nadien sulcx anders niet en is, als een vast bewijs, dat de Coopmanschappen van die soort, goed voordeel hebben behaelt, zulcx het wenschelijck is dat de schenckagie in aenvang daer de nogh eens soo veel uijtcoops magh bedragen, alsse maer incoops d'gualeck ofte minder zij.

Bedraegt Incoop minder en Vercoop meerder als voorleden Jaer.

Woonsdach. 11. D.o }
Donderdach. 12. D.o } niets voorgevallen

Vrijdach. 13.en D.o Des morgens vertrocken de eerste Chinese Joncken naer Tayoan, mede voerende soodanige Coopmanschappen en waren, als bij de aencomende en afgaende Joncken bevonden, indien zulcx can geweten en opgebragt worden, sal worden uijtgedrukt, ende sal dienvolgende voortaen onnoodig zijn, het dagregister daermede te beswaren, maer zullen alleen op het eijnde van de maent aenladen, hoeveele Joncken, zedert het begin van deselve aengecomen, ende vertrocken zijn, mitsgaders van waer en waernae toe.

De Jonck naer Tayoan vertrocken.

Aencomende en vertreckende Joncken zullen op het eynde van yder maent werden gebragt.

Heden wort mij aengedient, dat er eenlang twee (ofte een minsten een der Joncken van Batavia gecomen) naer Tonckin sullen vertrecken, om aldaer in plaetse van de Jonck verleden Jaer (somen niet beter weet) verongeluckt den handel te vervolgen, soodat de Chinesen alwaer de Comp.e in haren handel hinderlycke zullen zijn; of nu de Japanders mede geen sentie daerin zullen hebben, wort gestadelijck syn bevonden, en sal naeder ondersogt worden.

1. à 2: Joncken van Batavia zullen naer Tonquin gaen.

Saterdach. 14. D.o Quamen partye Jappanse Timmerlieden, metselaers, Coelijs etc. hier op het Eylant, en beginnen het fondament te leggen tot het silveren huysjen hier voren meermalen genoemt des avonts comt den opperstolck Sodaijo mij, uijt last van den Gouverneur aenseggen, bekent maken, dat den Rijxraet Wenios Samma een goede plaets des Sr. Laddo gewijst begeerende (Soogun Tolck zijnde) dat den afflotleker die hier zande moeten maken, en off wel twee hele ingredienten daertoe comen wordt brekken, soo sal het nae zijn zeggen eenemael moeten geschieden, mits magh het kennijden, ende andere dingen halen, daer uijt heil.

Het silveren huysjen wert begonnen.

15. Sondagh.

Sondach . 15.
Maendach . 16. } niets voorgevallen.
Dijnsdach . . 17.

Woensdach. 18en Hebbe ick bericht vande Tolcken gehad, [illegible]
mij dat den nieuwen gouverneur de oude manieren en wetten
in veel dingen te veranderen, sullende de Chineesen (die voordesen
veel geen gesetten dach, maer een geseten maent ofte maent
weeren geraedt) nu veel langer met haere joncken mogen blijven,
en dit geschiede tot voordeele vande Nangasackijse burgerije
(derwelcke nu soowel vande Chineesen als vande Compe. soo veel
profijt niet en had als voordesen) alsoo de Chineesen bij langer blijven
leggen oock meerder souden consumeren, en dat oock de Japanse
Coopluijden tot gelt dan oock langer souden employeren, daerbij
bij vroeg vertreck veeltijts genoodsaeckt waeren penningen
op intrest te nemen, om de negotie Coopmanschappen te betaelen,
ende hier nijt belooft bij dat Compagnies schepen als het noodich
was, en versocht wierd mede veel langer souden blijven, als den
geseten tijt, welcke discoursen mij tot soo verre niet quaet
en bevielen, maer [illegible] daer op begon te spreken van Bata-
via, off daer geen vreemden was, die niet en [illegible] toegelaten
wiert, item soodanige [illegible] met [illegible] der Tollen
vande [illegible] en [illegible] negotianten &c. [illegible]
bedenckingen, [illegible] ick voor als noch [illegible], om [illegible]
[illegible] gevraegt wert; Ick dien daer
op dat de handelaers op Batavia wel eenige tollen moeten
betaelen maer dat de Compe. oft [illegible] daer van het minste
niet niet had, alsoo dat gelt en oock veel meer [illegible] geem-
ployeert, tot het maken van [illegible] daer de schepen ende
vaertuijgen veijlich in connen leggen, als mede tot uijtrustinge
van oorloghs vaertuijgen, om de zee weg te houden, en de voors.
handelaers voor rovers te bevrijden.

De Chineesen mogen nu langer in Japan blijven leggen

en apparent Compe. schepen mede.

bedenckelijcke discoursen met de Tolcken wegens 't Bataviase tol

Donderdach. 19en Do. [illegible] kagie goederen op 10: deser geprojecteert wierden
heden geheel gemaeckt, getelt, gewogen, en afgepackt, om
op morgen nade stad gebragt te worden.

Vrijdach. 20en Do. de selve kagie op gisteren gereet gemaeckt, hebbe ick heden
in geselschap vande Sres. Michelhuijsen, en van Heijningen
nade stad gebragt, ende aende [illegible]
factoor, mitsgaders de [illegible] overgelevert,
niemant van haer alle die weijgerde, maer waren wel
genegen tot het aennemen, alsoft soo veel [illegible]
uijtkeren, nadat wij weder t'huijs gecomen waren, kregen
den [illegible] de Tolcken ende [illegible] schrijvers mede het haere,
en gingen daer mede heen, uijt [illegible] doorden [illegible] sagen
wij wel apparent dat door de Chineesen afgekoopt wiert, en verstonden
oock dat se wel [illegible] en andere waeren, die de Compe.
hier aenbrengt, mede souden [illegible], dat voor onse
handel geen quaet en kan.

en overgelevert.

Chineesen verweckten veel van 't Compe. aengebragte Coopmanschappen

Ontrent den avont comen de [illegible] brief vanden gouverneur
voor ons geschreven [illegible], behelsende in substantie het naervolgende.

de

Den gouvern.r doet nader verboden waerschouwinge tegen het aenbrengen en uijtvoeren van verboden goederen

de bonjoisen door den Gouvern.r tot het visiteren der vertreckende Jonken gecommitteert, hadden achter in de kantoren van een Jonck in een ige dagen verleden na Tayoan vertrocken, ontrent de waerde van drij togen aen Jappans silver gelt gevonden, ende dewijl dit was een misdaet begaen tegen het gebodt van den Keijser, zoo souden den annaelda obonquan genaemt beyde verbeurte van de Jonck daerover met de doot zijn gestraft geworden; Indien deser egeen getuijgen waren gecomen, dat sulcken Chinees op de gem. Jonck wachende Capoens voor het vertrecken be, schoncken, oft drencken, geweest zijnde, tegen deselve persoonen geclaegt hadde, dat hij zoo veel gelt was quijt geraeckt, en waer uijt dan wert geslooten, dat den selven met het ontsteken vant ligt in de gem. kantoren, het silver uijt zijn mou, onwetende daerin hadde laten vallen, sulcx de misdaet daer op geexcuseert wiert, ende liet den gouverneur mij dit bekent maken, uijt een goede genegentheijt tot de Nederlanders, op dat sij haer niet alleen voor zoodanigen quaet, maer oock voor het aenbrengen en uijtvoeren van alle verboden waeren souden mogen wachten, nadien hij niet en soude connen nalaten des Keijsers ordre na te comen, ende de schuldige aen het leven te straffen.

Saterdach. 21: d.o }
Sondach. 22: –: } niets besonders voorgevallen
Maendach. 23: –: }

Dijnsdach. 24. D.o Wort mij door eenen der Tolcken verhaelt, dat Saequemondo des Keijsers factoor, aen wien op 20:e deser nog een goede schenckagie gebragt hebben, verleden nacht overleden zij, en opleden hier aende sal gebragt worden, de gem. Tolcken oock verandere sijn van gevoelen, dat des overledens soon Sackbeije, jegenwoordigh Burgemeester van Nangasackij in sijn vaders bedieninge sal worden gestelt, de gem. Sackbeije soon, een Jongman van 15 à 16 Jaren, weder tot Burgemeester, de tijt sal 't leeren; en oock of aen den nieuwen factoor of de Burgemeester niet weder een nieuwe schenckagie sal moeten worden gedaen.

's Keijsers factoor overleden.

Woensdach. 25. D.o }
Donderdach. 26. –. } niets besonders voorgevallen

Vrijdach. 27.en d.o Comen de Tolcken mij gelamenteeijcke bekent maken, dat den gouverneur de regeringh van de stad Nangasackij hadde verdeelt, in een binnen en buijten stad, ende dat de 4. ordinaire Burgemeesters het gesach over de binnen stad souden behouden, doch was over het beleijt van de buijten stad gestelt des Keijs.s Rentmeester Suefelod.e ende den selven tot hulpe bijgevoegt 2: Jongoijen offte na ick het connen begrijpen vice burgemeesters, genaemt Jacosisi oijemon, en Konjonangi Tassoo, ende dewijle deselven de naeste in de tijt van negotie mede de wacht aende poort ende hier op het Eijlant souden waernemen, soo moesten deselve mede, gelijck de Burgemeesters, een goede schenckagie van de Comp.ie hebben, doch alsoo het nu de derde maent was, ende onse scheepen alreede vertrocken, soo hadde den gem. gouverneur goed gevonden, dat haer voor de elfde maent souden moeten beleijden, verbonden

ordre van den Gouvern.r om nieuwe schenckagie te doen.

10. madapolams
5. rode ..., en
5. Coromandels Tassochelas.

Niets

mits dat wij verdagt moesten zijn, toecomende Jaer wij mede te
zullen moeten geven; naedat gem. tolcken haeren last volbragt
ende mij gevraegt hadden, ofte ik deselve alwel hadde verstaen
soo gingen sij voorts sonder te willen hooren, wat geene ik voornemens
was tegens dese nieuwe schenckagie inte brengen; Naedat
het avond en doncker geworden was, quamen sij weder met
nader ordre vanden gouverneur, alsoo zijn Ed: sigh bedagt ende
goedgevonden had, dat voorder nogh aende gem. nieuwe
wijsbrieven[?] toe souden moeten gevoegt worden, deese

15. Madaplous.
10: roode Chelas.
5. Cust Taffachelas.
5. Bengaelse Taffachelas, ende
5. percallen.

Bevonden liet mij den gouverneur weten, dat hij de memorie
vande schenckagie, nu jongst aende keijsers ontfanger factoor
ende de burgemeesters gedaen hadde nagesien, ende deselve
soo geringh bevonden, dat ons tot avancie vande gem. persoonen,
die sulcken, moogte met Compes. saecken hadden behoorden
te schaemen, ende oock te considereren, dat de gouverneurs

En om de oude toedoene Schenckagie te vergroten. /

(gelijcke voorden geschiet zij) meijnden schenckagie vande
Compie. genoten, doch deurwijle het nu geschiet was, soo mogt
het zoo blijven, maer wij mosten geen andere gissingh maecken,
off toecomende Jaer souden het daer mede op een andere manier
gaen; oock waeren de geschencken sedert eenige jaeren
aenden keijser, de rijcxraeden, ende andere groote heeren
gedaen, veel te geringh, en souden nu verbetert moeten worden,
niet (zeijden de tolcken) omdat zijn Maijt. en de andere heeren
daeromme gedient, ofte om benodigt waeren, want die goederen
wiert noijt gebruijckt en bleven inde packhuijsen leggen bederven,
maer om dat het schande was met sulcke cleeningheden
voor zodanige groote personen te verschijnen; waer van geen goet
genoegh tot gebruijck bijkomen[?] gelaeden, met Zouts het inde
stad coomen coopen; en hiervoor oock deselve gespecificeerde goederen
tot schenckagie voor de nieuwe wijckmeesters[?] niet en souden
worden geraeckt, mede souden deselve connen behouden, ende de
waerde vandien aen contant gelt gegeven, gelijck de Chineesen
alle jaere aengebragte goederen, veel oogt hetzelve mede
souden doen; alle het boven dande mochte uijt last vanden
gouverneur aenteekenen, op dat het mogte bekent zijn en t'allen
tijde blijcken. Voorder zeijden deselve tolcken, nadien de Compe.
int regard vande te doene schenckagie aende keijser rijcxraeden
&a. die noodsaeckelijcke vermeerdert soude moeten worden
groote schade soude lijden, met alle de goederen daertoe vereijst,
comende uijt de stad te dieren prijs op te koopen, soo souden sij haer
best doen, om de schenckagie soo veel te bevorderen, als eenig
sints mogelijck zoude zijn, maer in geval dande was daer
toe geen apparentie, en soude de vorse schenckagie eerst
daegs moeten worden opgestelt, om de specificatie daer van
aenden voornoemde gouverneur Cawano gonnemondonne
naer Jedo te senden; naedat sij (namentlijck de tolcken) haer
last vanden gouverneur aen mij hadden bekent gemaeckt
vraegde ik haer, off ik dan wegens d'E. Compie. inde te doene
schenckagie niet en soude hebben te zeggen, alsoo het buijten
dien geen vrijwillige maer een gedwongen gifte zoude zijn;
sij zeijden absoluijt van neen, en dat het was de ordre vanden

gouverneur

gouverneur, de welcke als hier nopende den persoon vanden keyser niet tegen gesproken, maer eerbiedigh geloof, savens moet worden; beloovende mij op mijn versoeck, als ick zulcks begeerde, een verclaringh te geven, dat het uyt last vanden gouverneur was geschiet, ende hiermede was het uyt, mitsgaders de boodtschap afgeleght die mij andermael recommandeerden, aen te toekomen, op dit ondervraegh voortaen sonder verschoonen, bedenckingen, commandeeren, teeghen om hier te sulcken; doch dit dient aengemerckt, dat de tolcken voordesen altijt veel hebben gesegt de schenckagien te groot, ende de opperhoofden onder drie gouverneurs, dat het de Compag.e in andere gelegentheden sonder deesen geweest, daertoe te dwingen, maer nooyt en is daerin soo absoluijt gebruijckt de naem vanden gouverneur, die hier seyden, dat sigh niet zulcke saken als vande negotie dependerende niet ende mogte bemoeyen, en in stucken deden maer, die voor soo geweldigh uytgeschreeuwt wert, gelove sij weete daer van te maecken; en wie weet, wat meenighte dat hij nogh tot voordeel vande Nangasackijse gemeente, ende tot schade vande Comp.e sal practiseren

Saterdach 28.en d.o niets voorgevallen

Sondach 29.en d.o des morgens quamen de tolcken mij weder aenseggen, dat ick de schenckagie overgisteren avond opgegeven, uyt last vanden gouverneur soude laten uytleggen, ende gereet maken, sij souden de sloonborden aenbesteden, en mij waerschouwen, op wat tijt de overleveringh soude moeten geschieden, inteveegh gaen seyde mij een vande tolcken, dat ick mij veel ten hooghsten geluckigh mogt aghten, over de goetaerdigheyt vanden gouverneur, hoewel wel spotten seyden, dewijl tijde Comp.e tot nogh toe niet als schade wort gedaen

ordre om de nieuwe schenc-kagie gereet te maken.

Maendach 30.en d.o deser maent zijn hier geen joncken aengecomen, maer 8 stucx vertrocken, alle nae Tayoan, mede voerende soodanige coopmansz. en waeren, als bij het notitie boeckien, sijnde opbrenging van eene der marcktgangers daer van gehouden, can werden nagesien

Aangecomen en vertrocken joncken.

December.

Dijnsdach 1. d.o becomen ordre vanden gouverneur, om op morgen de schenckagie aende nieuwe wijckmeesteren moeten brengen, in voldoening vande voorverhaelde op.

Woensdach 2. d.o ben ick met den onderkoopman S.r Wichelbuijsen, na de stad gegaen, ende heb de schenckagie aen gem. wijckmeesters overgelevert mijn compliment was dat ick haer geluck wenschte in hunne nieuwe bedieningh en uyt last vanden gouverneur

Schenckagie aen nieuwe wyckmeester.

haer

haer de meergem. Schenckagie quam brengen, met versoeck dattse
de Comp.e gelieffden behulpsaem te zijn, hierop liete sij mij andtwoorden
dat se geringe luyden waeren, en niet, ende wisten waermede sij
sulcx souden commen verdienen, dan alsoo het was de goedtheyt
vanden gouverneur, die daer toe ordre hadde gegeven, soo waren
sij danckbaer en souden naer haer vermogen de Comp.e dienen
dattse oock naer haer seggen geringe luyden waeren, bleeck
genoechsaem aen haer slechte woningen en leven(?), soodat sulcx
men wel den Zeme(?) commen seggen, dat de Comp.e dese Schenckagie
aende armen gedaen heeft, als aen luyden daer eenige hulpe
offte gunst aen te besteden zijn, en bedraecht de voorn. Schenckagie
met de oncosten daertoe gedaen, ƒ 434.16:3: Incoops, waerbij
gevoecht ƒ 8900:19.5. op 10.en November Jonghsleden, verschoncken,
soo beloopt de Nangasackijse Schenckagie ƒ 9335.15.8: inen
ƒ 23907:8:9: vercoops, dat het vrij buyten de gissinghe gaet

Zijnde behoeftige luyden

Donderdach 3.en d.o de Tolcken op voorschreven tijde, van onse apotheker opgenomen, ende
hebben aende burgemeesters vertoont hebbende de specificatie
van zoodanige gereetschappen, als tot het distileren, dien.en worden,
verwijsselt(?), commen mijn bekent maken, zoodat gem. burgermrs.
tot koste vant Comp.e geneegentheyt alhier met malcanderen
overleght hadden, mij voort te dragen, ofte aen haer [illegible]
vragen, of ick met haer niet en soude connen goetvinden, dat zij
wanneer de gem. specificatie aende gouverneur ginge vertoonen,
oock met eenen aenbieding deden, dat d' E. Comp.e die den
apotheker ten dienste vanden keyser hadde herwaerts gesonden,
oock wel geneegen soude zijn, de gereetschappen tot deselfs
gebruyck te becostigen, indien sijn E. mochte oordelen, dat sulcx
sijn Maij.t aengenaem soude zijn, en of 't schoon gem. burger(mrs.)
meenden vast stelden, dat den gouverneur dese aenbiedinghe niet
en soude aennemen, soo meenden sij dat het echter soude strecken
tot meritte van d' E. Comp.e en ontvouwen verdrijven de doncker
wolcken van swaricheyt die haer in eenigen tijt [illegible] vande
den lande hadde boven 't hooft gehangen, hier op mij wat bedenckende
ende vorder overleggende het geene mij onlangs door eene
der Tolcken is gesegt, namentlijck dese woorden in substantie,
dat het welicht niet goet voor d' Comp.e soude zijn, dat se dese jaere
sulcken hoogen prijs op haere Coopmanschappen hadde betaelt, alsoo
veele Japanse Coopluyden daer door arm geworden en ten eenemael
bedorven waeren, waerbij gevoecht het discours van sijn Ed. ten
derthalven tot Batavia op 10: vande verleden maent November
aengeteekent, soo en hebbe ick mij niet anders connen inbeelden, off
daer moet het een of 't ander tot belastinghe vand' Comp.e
gaende zijn, en diensvolgens goetgevonden de burgermeesters voor
haer goede geneegentheyt te doen bedancken, ende vuytdrucken te laeten
andtwoorden, dat ick mij in dese saeck met haer goetvinden sal
conformeren, indien zij oordeelen, dat de voorgenoemde aenbieding
ten dienste vande Comp.e noodsaeckelijck moet geschieden,
ende met dese bescheyt de Tolcken weder vertrocken zijn /

Distileer gereetschap.

Voorslag der burgermeesters om het tot coste van Comp.e te laten maken

Fiat.

Vrijdach 4.en d.o niet notabels waerdich voorgevallen

Saterdach 5.en d.o Compt den opper tolck Sodayu mij onder eenige gemaeckte
discoursen afvragen, of de Comp.e niet en soude trachten weder
meester van Tayoan, ende het eylant Formosa te worden, ende of ten

Vraeg van Comp.e intentie op Tayoan en Formosa.

dien

den, zijnde niet wel van eenigh europische potentaten zoude werden
geaffecteert, gelijck sij seyde wel van te weten, dat wel tegenden-
tinckel was geleent hier op antwoorde ick dat niet en wist wat
in aenstaende conde geschieden, ende als tot soo verre dat de Compe.
dan wel light een tucht van noodden soude hebben, apparent dat
gem. tolcken tot de wagebande Taijoanse Chinesen die dagelycks
ontcomen, sijn opgemaeckt, off mogelycke wel van ijmand anders
om redenen Japan selve rakende, gelijck wij mogen comen
te verstaen ——.

Sondach 6en do. De bungomoort versekeren leden door de tolcken, dat sij
mijne aenbiedingh ende gereetschappen voor den apotheker tot
laste vande Compe. te laten belangen, aenden Gouverneur hadden
bekent gemaeckt, dogh dat sijn Ed. daertoe geduyrts en hadden
connen verstaen, mij wel sorteleycke voor de bereytwillicheijt
tot 's keijsers dienst latende bedancken, in somma, om bewaert
en kosten bespaert ——.

Apothekers gereetschappen sal den keÿser becostigen.

Maendach 7en do. Spreeckt aenneemen der tolcken ende versekeringh dat het den
gouverneur aengenaem zoude zijn, heb ick sijn Ed. laten versoecken,
om op morgen onse medegebraghte medicinale kruyden in des keysers
thuijn te gaen bezichtigen, en daertoe oocke licentie becomen ——.

Dynsdach 8en do. 's morgens heeft verleent, benevens den ondercoopman Ds.
Wichwelbrugh, den chirurgijn ende de gelauwerde tolcken naer des
keysers thuyn gegaen, ende den eenige planten verdort en uytgegaen,
die welcke op gekeuerd wierden, om met de joncken die naer Batavia
staen te vertrecken, vooder andere in de plaets te ontbieden
en aen welckers besorging toecomende soodanige andere als te
becomen sullen zijn, te meer dat se der wel gelegen zij, als zijnde
de Chinesen, ende met geen medicinale kruyden eer aengebraght
hebben, die dickmaels geaffronteert, ende in laeste sloepen
voortkoort ges tooten ——.

Medicinale kruyden eenige verdort

Andere te versoecken en te zenden nodigh.

Woensdach 9en do. Niets besonders voorgevallen ——.

Donderdach 10en do. des morgens vroegh quamen de gelauwerde tolcken mij
bekent maken dat sij mijn geresolveerde vande licentie tot het maecken
van een nieuwe packhuys aenden Gouverneur te versoecken, zij
derwaerts gegaen, ende weder gekeert zijnde rapporteerden dat
zijn Ed. sigh daerop soude bedencken, hetwelcke niet lange en duurde
alsoo sij mij naer den middagh met het becomende contentement quamen
geluck wenschen, ick vande soude niet nalaten haer daer voor te bedancken,
en met een oocke te zeggen, dat het timmeren van een nieuw
packhuys onnodigh soude zijn, gemerckt ingevalle de eygenaers
vande oude ende gantsch vervallene packhuysen daer de
Compe. zulcken swaren huur voor moet betalen, de behoorlijcke
verminderingh en reparatie deden, dogh dit en stond haer gantsch
niet aen, latende daer op de lip hangen, het was zij derde tot
verwonderingh.

Licentie becomen om een nieu packhuys te bouwen.

discours met de tolcken deraengaende. ——

verschooningh van Comp.s Coopmanschappen, vindende voor deesen beswijt te zijn, en dienvolgende behoorde men de gouverneur wel ootmoedigh te bedancken, Wendende daer tegen op dat wij conde geloven, sy de saecke soodanigh aende gouverneur ende die weder aende Heer hadde voorgedragen, (want het staet bij mij vast dat het Concept vanden gouverneur maer vanden keijserlijcke rijxraden gecomen is, ende dat ooch wel wiert dat het packhuijs door d'Heer Haasd Ao. 1660 vande Cocalen overgenomen, onder soodanigen voorgewendigh en dektmantel was gebout; maer dat egter de onbequaemheijt vande kuijn packhuijsen, de eenige oorsaecke was, dat de Comp.e genootsaeckt wierd tot soo een grooten somme gelts te vertimmeren, versoeckende de den gouverneur te bedancken, dat wilde ik gerne meer alsoo doen; doch en ben niet sien dat het timmeren daer door een G. te minder soude costen; hiraen lagt men evenals de den beletten, om het werck met de ambagtsluijden soo naeuw te bedingen, als mogelijck soude zijn ——

Vrijdach. 11: d°.
Saterdach. 12:—
Sondach. 13.—
Maendach. 14.—
Dijnsdach. 15.—
Woensdach. 16.—
Donderdach. 17.—
} niets bijsonders voorgevallen ——

Vrijdach. 18. d°. Heden arriveert hier een Chinees Jonckie van Pottho (zijnde het eerste sedert het vertreck van onse schepen) mede brengende partije zijde, zijde stuck goederen, en verdere waeren; dan oogen naer seggen der Chinesen daer mede overgekomen, stonden nogh een overlangh te volgen, doch wel licht geen meer, alsoo de strickte orders vande naieuw toesigt tegen de vaert uijt China nogh Continueerde ——

Een Jonckie van Pottho.

Nogeen staet te volgen.

Saterdach. 19 d°.
Sondach. 20:—
} niets voorgevallen ——

Maendach. 21. d°. Hebben 6 paer swart Lackse thees ende 10 st.s kleene Comptoirtjes voor Bengalen aenbesteet, de eene te soort tegens 13 G. en d'andere tot 11 G. het paer, sullende de laetjens swart verlackt, en met gout verheven, bloemwerck gemaeckt; gelijck mede de Comptoirtjes met soodanigh bloemwercke van buijten op de deurtjens en van binnen op de 6 laetjens. ——

Lackwercq. aenbesteet.

Dijnsdach. 22. d°.
Woensdach. 23.—
} niets voorgevallen ——

Donderdach 24en: dº hebben wij besoecq van onse oude buurman d' Heer van Omura gehad, hij aten en dronck, doch seer weynigh, maer zijn bonjoisen en andere geselschap mochten het soo wel lyden.

Besoecq vanden heer van Omura.

Vrijdach. 25: dº [illegible] Sjorobe mij uyt last vanden gouverneur aenseggen, dat de 8: groote spiegels, die tot [illegible] aende beyde de [illegible] zullen dienen, van gelas moeten verlackt worden, als mede de voeten vande globes, die door de natten beschadicht geworden, mede moeten worden vernieuwt, de groote voeten(?) [illegible] moeten, mede met nieuwe [illegible] overtrocken worden, anders [illegible] niet bequaem om tot [illegible] te dienen, [illegible] met malcander al een goede somme gelt [illegible].

globen spiegels te ver-lacken door order van gouverneur.

Verders maeckte gem. Ifiorobe mij uyt den naem en van wegen de burgemeesters bekent, dat de Chinesen, die [illegible] met 2: Joncken naer Tonckin staen te vertrecken, de Copere Cassies van gem. burgemeesters hadden ingecocht tot 1 G. 5. maes het duysent, en dat sij tot dien prijs mede soo wel aen d' Compe. wilden leveren, als ick goet mochte vinden aen te besteden, doch niet een tael minder, dit zijn alweer de [illegible] vande Chinesen vaert op Tonckin, [illegible] ick en weet niet op wat wijse men [illegible] sal beletten.

Copere Cassies duir geworden.

Tot verlichten van gelt op intrest, daerden de Casan den vertrocken gouverneur wel om tot eten versocht, doch geen licentie toe connen becomen, [illegible] nae 't seggen van gem. Toecke goede apparentie./

Aparentie om gelt op intrest te krijgen.

De coopers van 's Compe. Jongst overgebrachte goederen, saeten bedroefft met de handen in 't haijr, en wel besonderlijck degene die de [illegible] digde [illegible] bedorven lywaten hebben aengeslagen, als connende daer van geen gelt maecken.

Coopluijden klagen.

Saterdach. 26en: dº niets gepasseert.

Sondach. 27en: dº hebben het maecken vant nieuwe packhuys aenbesteet voor de somme van drie duysent en tweehondert G: soodat het 550: G: meerder sal costen, als het packhuys Aº 1666. vande Toecke overgenomen, maer het sal wedere een span hoger, en bij [illegible] van fondament, mitsgaders de stijlen in plaets van gemeen, van onvergankelycke [illegible] worden gemaeckt, soo dat het al op de voorige prijs sal aenlopen, en nogh [illegible] bekent, dat de [illegible] door ons [illegible] 58. maes [illegible] uytgegeven, [illegible] in de stad niet meer waerdigh is als 55. à 56. maes.

Een nieuw packhuys aen-besteet.

Maendach. 28en: dº werden de spiegels globes en voetstucken naer de stad gebraght om gelijck op 25: deser staet aengeteekent, verlackt en vermaeckt te worden.

spiegels globes te verlacken gesonden.

Dijnsdach. 29en: dº niets gepasseert./

Woensdach. 30: dº Nae mijn berigt [illegible] en connen de Chinesen van het Jonckien

18: delder

Chinesen connen geen Licentie tot vercoop becomen.

10: deser van Jonckegecomen, geen Licentie tot den vercoop hunner medegebraghte goederen becomen, begerende den gouverneur dat de Japanse Coopluijden eerst naer de maerct tot Miaco en andere landtsteden zullen vertrecken, en dat met malcanderen vast stellen, soo wel zij voorderen geene goederen zullen mogen geven, om het onder te connen beijden, ende met elcanderen soo wel schade te lijden, als de Copers van 's Comp.s goederen hebben gedaen en nogh doen.

Moet vande Japanders gelt op Bodemarije nemen.

De sackij brouwers souden nu voortaen, tot nader ordre maer half soo veel mogen brouwen, als voordesen; om de diertte vande rijs te stutten, dogh om haere schade wat te gemoet te comen, had den gouverneur geseijt dat de Chinesen partije gelt van haer op bodemarije souden mogen nemen, waertoe de Batavise Chinesen niet seer genegen waren.

Donderdach. 31. do.

aengecomen Joncken

Dese maent is hier een Joncken van Potto ofte het Papen Eijlant aengecomen, geladen met zijde, zijdestucke goederen en soodanige andere waeren, als bij het nootitie boeckjen kan werden nagesien.

Vertrocken Joncken.

Vorder tegen zijn alhier van hier vertrocken 7. Joncken naer Tayoan en een naer Canton, medegevoert hebbende verscheijde Jappanse Coopmanschappen, en waeren, als mede eenige door de Comp.e hier aengebraght, ende verkoght, die welcke alle in het gem.t nootitie boeckien niet en staen uijtgedruckt, soo wel sij oock het Calliatoersche houdt hebben, als Coopers, sulcx men op de opspeuringe vande Comparadoors seer weijnigh claer can maecken./

Januarij a.o 1642

Vrijdach p.mo do.

Versoecken aen Tolcken voorgedragen

Nieuwe Jaer de Tolcken gelijckwoonelijck bij mij gecomen zijnde, soo heb ick haer de naervolgende vragen voorgehouden./

om naer Batavia, Siam en Tonckin te schrijven

1. Offe aende Gouverneur wilden versoecken, dat wij met de Chinese Joncken, die naer Batavia staen te vertrecken, een brief souden mogen afsenden, als mede een naer Siam ende Tonckin met de Joncken die derwaerts staen te gaen.

Naer het proces der Chinesen te vernemen.

2. Offe ons belieffden te vermanen naer het proces der Chinesen op Batavia om nogh met de bovengem. Joncken de brieven door den achtbaren Raedt van Justitie herwaerts aengesonden te connen beandwoorden.

Den uijtvoer van Medicinale droogen te versoecken

3. Offe tot den uijtvoer van medicinale kruijden aende Gouverneur licentie wilden versoecken, en met een oock om van deselve een weijnigien met de Joncken naer Batavia te mogen senden./

4. Offe

Copere Cassjens.	4. Als bij de burgemeesters eens nader wilde vernemen, laest de meninge en intentie met de copere Cassjens, waer van hier voor onder dato December gemelt staet, om van die saecke met nader sekerheijt naer Batavia te connen schrijven.
Calliatourshout.	5. Off de Comp.e niet aen dese Calliatourshout in Japan soude mogen brengen, buyten perijcule van weder terugh gesonden te worden.
Langen verblyff onser schepen	6. Off 's Comp.s schepen als het noodigh waere wat langer als de gesette tijt souden mogen overblijven, dewijle Zulcx aende Chinesen is vergunt en toegestaen.
gelt op Interest.	7. Off d' Comp.e hier aen dese wel eenigh gelt op Interest soude connen krijgen.
Vereerschenckagie. /	8. Off de vereerschenckagie aende keijser, de rijxraden, etc.a niet door den gouverneur soude werden geordonneert, gelijck Zijn E. die aende nieuwe burgemeesters hadde gedaen, dan off deselve door mij wegens de Compagnie soude worden beraemt. /
Andtwoort der Tolcken.	Naer dat gemelte tolcken hierover een langen tijt hadden beraetslaecht, soo gaven sij mij tot andtwoort, dat se de 3: eerste poincten aenden gouverneur en het vierde aende burgemeesters souden voordragen, het vijfde seijden sij, en was niet noodigh te spreken, alsoo den vercoop verleden jaer was toegestaen, en sedert niet verboden, het 6: namentlijck tot langer verblijf de onser schepen moest verbogt worden, wanneer den gouverneur die selve tegenwoordigen saet, te versangen, nijt Jedo soude afgecomen Zijn; het 7: nopende eenigh gelt op interest weigheren, daer was niet aen te twijffelen, maer voor een niet minder als tegen 2½. ofte tegen 3: per C.to 's maents, en aengaende het beramen van de schenckagie dat souden Zij wel doen alsoo den gouvern.r sigh daer mede niet en conde bemoeijen, die van de nieuwe burgemeesters hadde Zij geordonneert, om dat het de eerste reijs was met dit beschrijf most ik mij vergenoegen, en de gemelte tolcken gingen daer meede naer de stad. —
Saterdach.	2. d°. Niets voorgevallen — .
Sondach.	3. d°. becomen licentie om met de jonckens, die eerstdaeghs staen te vertrecken, naer Batavia Siam en Tonckin te mogen schrijven, mits dat volgens gewoonte, den inhout onser brieven aende Tolcken bekent gemaeckt, en dan door haer aenden gouverneur vertoont moet worden — .
Licentie om naer Batavia Siam en Tonckin te schrijven. /	
Maendach.	4.e d°. Des morgens vroegh quamen de gesamentlijcke Tolcken soo se seijden, uijt last vanden gouverneur vernemen, naede geleegentheijt van alle de landen inde werelt voor soo veel ons bekent Zij, van wat volckeren deselve bewoont ofte daer bekent Zij, van wat coleuren deselve bewoont worden, wat tale datse spreken, wat kledingh datse dragen, wat geloove datse schrijven, wat negotie en op loodanige wijse, door de nederlanders aldaer gedreven wort
Tolcken vragen naer alle landen onder de werelt bekent	
	Item wat tollen ende gerechtigheden aldaer moeten werden betaelt, ick niet wel connende verstaen, tweede ick wel bemerckende waer het op aendragen soude, liet den ondercoopman Verschelhuijsen die by mij was, hetgeen hier voor onder dato 18: gebr
	geschreven

January Ao. 1652. Japan int Comptoir tot Nangasaky.

Jongsteleden, daer geopent hebt, om alsoo te minder agterdocht ontrent de Tolcken, weegens haere niet recommandatie om sigh int antwoorden daernae mede te rigten, van soodanigh als ick mijn geboodt had, wel tot mij, want als sij ~~[illegible]~~ van, wierd alles te laeten geraeght, en daer op soodanigen antwoort becomen, hadden als wij oock weeten, dat wel mogten, vertrecken quamen, sij tot Batavia en vraegden, niet sooseer naede gelegentht. van de peerden, als wel na de Tolcken, die daer geweest en betaelt vertrecken, wij bleven bij het antwoord op voorn. date geinsereert dogh sij en conden dat niet begrijpen, naer haer seggen, vande [illegible] gelooven anders bevigt Zijnde.

En besonderlijcq na de Tollcken tot Batavia.

Dijnsdach 5en do. Niets voorgevallen

Woonsdagh. 6en do. Comen de Tolcken gesamentlijck bij mij, en beginnen, na een lang discours met malcanderen gehad te hebben, vande Jedose Schenckagie te spreken, seggende dat deselve alleen tijde van d. Casar bezaemt, en de specificatie doorden, wertrocken gouverneur Gonnomon do. mede gegeven was, en als ick vertelde daer van geen de minste kennisse te hebben, soo vraegden sij soo't scheen, ten hooghsten verwondert en gingen weder wegh. de vermaning die na ongaende mij op 27. November jongsteleden gedaen, en als daer aengeroert hebt is haer apparent vergeten, ofte Zijn mede leeringens soo verweert dat se daer geen Cabaels op comen vinden.

Jedose Schenckagie na 't seggen der Tolcken door d'E. Casar bezaemt.

Donderdach 7en do. Comt den oppertolck Itsjrobe eenige goederen halen, die tot schenckagie souden dienen, en den gouverneur begeerde te besig-tigen, eenigen tijt daerna verworden, dat hem wederom toe nigh gebragt, den ondercoopman Withel Buijser meenende dat hem een stucke Taffacelas meer moste zijn, ging noch zijn camer om de memorie van de nijt gist na te zien, maer wiert op sijn verdercomste de olden ondertolck Sasoijemon hem schandelijcke bejegent en in mijn praesentie voor een hont gescholden.

Schenckagie goederen aen Gour. vertoont

Wichelhuijsen qualijcq bejegent.

Hoeden Zijn ontvangen brieven voor Batavia onder Siam gerecht geinge-sloten, onder gezegelt aende oppertolck Itsjrobe behandigt, naedat hij [illegible] alvorens hadde opgeschreven om aende gouverneur te vertoonen, des avonts laet comt gem. Tolck weder begerende uyt last vanden voorn. gouverneur de Copien van deselve brieven, int nederlants, en dat alsoo vande voorsz. sij souden daerna blijven, verklaeren, ick seyde hem, dat den gouverneur orders souden naecomen, maer dat aen de Copien een geheel nagt werck was, en dat se niet voor morgen ochtent conden gereet zijn, gevende deselve in zijn bijwesen terstont onder handen, dogh verklaerde, naedat hij wegh gegaen was eenige dingen daer uyt te laeten.

Moeten voor den Gour. gecopieert werden.

Vrijdach. 8en do. 's morgens vroegh [illegible] 's nagts (want het was nogh seer donker) comt den ondertolck Sasoijemon, in mijn woningh en groot gerasmaeckten, begerende de vorengem. Copien der brieven te hebben, naer ick mijn inbeelt hoort sij den geheelen

de Tolcken halen de copien op een ongewoone wijse.

nagt

nagt niet van't Eijland gewaeckt, maer sigh in mijn woningh verschuijlen, om op ons bedrijff te letten, Cort daer aen, quamen alle de andere Toecken, geen uijtgesondert mede aenstuijven, makende een wonder van beha, even als off Japan al verraden was, ende dat tot maer alleen aende ordinantie lagende; Ick gaff haer de Copien der brieven, waeromme Itsjendo, naedat hij se wel doorsien en tegens mijne Cladden vergeleken had, naer den gouverneur gaende vergeselschapt met den ondertolck Saxsijmon, wanneer alle gemeene ondermijler bleven, alle d'6: andere Toecken bij mij sonder dat ick vermoghe van haer te gaen, off met iemant te spreken, ontrent 2: uuren, daer aen quamen de Toecken vanden gouverneur weder terugh met bescheijt dat het in voorderle wijse wel was, en onse brieven aende Chinese annaelen dat behandight waren; dogh in aenstaende begeerde den gouverneur niet alleen de Copien vande brieven, maer dat oock deselve geheel in sijn presentie souden toegesloten en gesegelt worden, navolgende vande Toecken wortrecken en weder nae de stad gegaen, off seker persoon, Comt mij quade tijdinge brengen, namentlijck dat de Chinesen van het aengecomen portugees sonckwerden gedwongen handel hadden vercregen, zijlende voor de Zijde die voorleden Jaer 150: G. ende 600: G. het picol gehaelt heeft nu niet meer geniet, als 350: G. / voor de pantsjes, hebbende als doen mede gegolden 4½: ende 5. G. het stuck nu maer 2½. G. ende voorts voor haer andere coopmansz. naer advenant, ende was deselve prijs uijt last vanden gouverneur soodanigh door de burgemeesters beraempt. dogh de Coopluijden souden voor de Zijde ontrent 80: à 100. G en oock voor d'andere waren pro rato meer moeten geven, ten behoeve vand'armen Nangasackis gemeente ondersoeckende dat geit soude worden verdeelt ——.

brieven moeten voortaen in praesentie van gouverneur gesegelt worden.

Chinesen hebben een gedwongen handel becomen.

Saterdach 9:en d.º weder een dagh van rusten, mogelijck wijst des morgens vroegh komen alle de Toecken weder bij mij, haer de appotheker roepen, ende vragen hem weder (gelijck sij eenige dagen voorleden, in mijn presentie mede gedaen hebben,) wat oli off wijtern hij soude connen maken, hij noemt haer deselve als voordeesen; dogh sij naer't leven, vergeten, hebbende aenteteekenen, dat deselve van notenmuscaten niet gedistilleert, maer geperst wiert, begonnen hertenachten, en te tieren, schelldende gem. appotheker voor een schelm bedrieger, en dat hij haer begonst hadde wijs gemaeckt

den appothecker qualijck bejegent.

Dit gepassvert zijnde spraken sij, vande wedervruen schenckagie aende keijser, de rijxraden &a. in vroeckerse beraminge, ick meende dat mijn eden mede eenighsints gegoeden souden hebben, maer bevonden het Contrarie en de Zaeck voor mij al beslicht, Zij hadden nae haer seggen de goederen voor den keijser en de rijxraden, mitsgaders wat quantiteijt souden verschoncken worden alreede den gouvern.r vertgoont ende bekent gemaeckt, ick vraeghde, off dan den gouvern.r het soodanigh hadde goedgevonden, daer van niet and'ers ooreerde, maer het moet soo blijven en geschieden, sijnde [illegible] wat best voor de Comp.ie was; dit onredelijck bleijft mij wel niet voorwoort, maer eenighsints onverwagt voorcomende; soo liet ick den ondercoopman Sr. Verchelhuijsen roepen, 't welck haer gantsch niet wel en beviel, dogh lieten het ogen toe, om dat hij nae mijn seggen de schenckagie soude moeten aenteeckenen, ende uijtreeckenen; deselve gecomen zijnde, soo versogt ick soo voort met bewaringhe van soo veel beweeghredenen, als tot die Zaeck conden dienen, dat er dogh vanden keijsers schenckagie (bij haer buijten mijn kennisse

Sedosie schenckagie door de Toecken beraemt.

t opperhooft heeft daer in niet te seggen.

geprojecteert

geprojecteert twee van de slechte deelen, off Capittels (soo sij het noemen,) behelsende, uijtcomende, alswanneer onder nogh 12: sonder blijven; desselfs bedught was, dat het anders voor haer hoogh Ed:le tot Batavia niet onder sonde connen verandtwoorden, hierop vraeghde Itsjrobe zijnde den gene diens bevel was der gemelde dagelijcks rapport te doen, met een groote beweeghlijckheijt off ..dan de voorn: Sewenbagie nogh wilde verminderen, en slechter maken, staende niet een, seer gestoort op ende gingh weegh. /

D'andere Tolcken waren gelijckmoedlijcke bitter, en Taffioije andere Tolcken inde handelingh genaempt, die verlangh in plaets van Itsjrobe rapporteur staet te worden, vatten de saecke weder op, en spracke dese formele woorden, gij onder Zult dan niet naer bewe reijsen, en uwe seeve Comp:ie Japan uijtdagen, waerom en Zout gij 't niet connen verandwoorden, wilt d'overgenade niet geloven laet het een ider weer connen vragen, voegende daer nogh bij schrijft en brieffen en onderteekent het) wij sullen dan gemeene inwoonders versoecken, en bidden, dat de Sewenbagie magh verminderdt worden, met meer andere onnutte smadige woorden, is dit niet wel een bewijs van danckbaerheijt op een bewesen versoeck?, dat nogh in een saecke daer ick wegens d'E Comp:ie werde geroepen te winsten, tot grootste verlies over behoorde te lossen; met swijgen kan men best verandwoorden, en dat dagh mijn in deser gelegentheijt best dogh seijde evenwel dat dit dwingend van hoogh gingh, en niet anders en conde begrijpen, off wierde op dese wijse genoegsaem gedwongen, dat se mede niet en wilden, toen vaer.. ick mogh (seijden zij) mijn zin wel doen, maer moet oock met een haer begeeren naecomen, dit schijnt een stuck vande Japanse logica te zijn, en gestoorden Itsjrobe, die onderwijlen door d'andere Tolcken weder terugh geroepen, en oock gecomen was begon weder op nieuws de andere Sewenbagie op letten, en soodanighe formen, als het een onde zijne machtens goet dagh wonder daerin leggen gesproken te willen zijn, lastende sijn schrijven onde oock E:n Opperhoofd daer van aenteeckeningh doen des avonts als zij gedaen hadden, besonder wij dat de ordinare van verscheijde soorten hadden opgestelt als wij conde uijtmaken, om het weeckeloze versekeren, sij seijden, op morgen te sullen wedercomen, dogh een zij ewegh gingen, met vraegen tot wat prijs een goude Coubang op Batavia wiert vercoght, als mede tot Cormandel, Bengale, Souratta E. Siam, doe ..nders hadden laer geleght dat te op Batavia omtrent de 8: Tayl en goeden, en op d'andere plaetsen nogh meer ick dinde daer op datter geen Taylen op batavia gangbaer waeren nogh oock geen coubanghs door de Comp:ie aldaer wierden aengebraght, maer dat degene die daer de Cunden onde particulieren wierden mede gebraght somtijts wel 8: Rijx:ds goeden, ijder van 50: Stuijvers maer geen Taylen die twee swaerder wegen als Rijx:ds zijnde soo van onse stuijvers en, maer, in bengale geldende wegen meer als 17. ropien ijder van omtrent 21: stuijvers tot Cormandel somtijts wel wat meer op malacca wierden verruimt gecoght als om naer Cormandel onde Bengale te zenden, en in Souratta en

Siam

Wort gedreijgt niet naer Batavia te sullen gaen, en niet uijt Japan gejaeght te worden./

smadige bejegeningh.

Toecken door haer zin.

vragen na de prijs van de Coubang op verscheijden plaetsen

Andtwoort daer op.

dian wederom niet off weijnigh getrocken, die accordaerde
Zijnde met haer voorkoming nogh wel weggen van de Chinesen
gantsch niet

Sondach 10en do. 's morgens wel vroegh quamen de Tolcken weder op het Eijlant vragen aende onderkoopman Wickelbuyser, den Boeckhouder van Wijningen, ende adsistent Pieter van der Velde, welcke int besonder nae de prijs der Coebans als tonen verhaelt is, mitsgaders hoe swaer dat den stuyver was, waerop haer Zulcken verscheijden antwoord gegeven is, dat se daer uyt nadencken niet veel begrip Zullen connen krijgen, daernae quamen gem. Tolcken oock bij mij, begeerende uijt last vanden Gouverneur te weten, wat de sware tollen soowel door de Bingoders als de aenkomende Coopluyden moeten werden betaelt, ik antwoorde met Compliment, dewijl soo veel weten gehad hebben, dat wij met Zaecken de Bingoders raeckende niet en hadde connen bemoeijen, dit was seijdende een groote schande, ik behoorde van alle Zaecken die se mij vraegden grondige kennisse te hebben, voorts maeckten sij mij bekent eenige veranderingh die se met malcanderen inde schenckagie hadden gedaen, en ik versogt, dewijl' er nogh een Joncke nae Batavia staet te vertrecken, nogh een brief daermede te mogen afsenden, 't welck sij aennamen den gouverneur te zullen voordragen

vragen het een ende ander Nederlanders.

begeeren te weten wat tollen op Batavia werden betaelt

veranderen de schenckagie nae haer gevallen.

versoeckt om nae Batavia te schrijven.

Maendagh. 11en do. Comt den oppertolck Ysjerobe mij bekent maken eenige veranderingh die sij op nieuws met malcanderen inde schenckagie hadden gedaen; daer zij 's legen te seggen, ende dagt mij niet geraden om haer geen occagie te geven van te seggen, dat de schenckagie met mijn toestemmingh was beraemt, ende hadde sij ongetwijffelt den gouverneur al sulcx wijs gemaeckt hebben. Ik vraegde ogh tot wat eijnde de groote Verrekijkers in den Jacht roos gemaeckt, en niet nieuws weer overtrocken werden, en wat datmen met de maendtlijcker Jongh van Batavia gecomen soude doen, Ysjerobe antwoorde de verrekijkers Zullen aende keyser vereert werden, als het den gouverneur goet vint, de maendtlijcken aengaende, die en dingt niet ende kan mogen toe dienen; nu moet ik bekennen, dat poor met de Tolcken bynae bijster te Zijn waer de Soon tijt leggen, Zij dat de gouverneur ligt met de schenckagie niet en bemoeijt, en de andere tijt beroepen sij haer weder op sijn Ed. ordre

Weder veranderingh inde Schenckagie.

de maendkijkers onbequaem

Dijnsdag. 12en do. Verbleden maken mij op gisteren comende vragen op wat wijse ik de gevoerde kijckers best de Godt wilde gemaeckt hebben, kreegh korte den wijse tot antwoort, off se machten al noodigh waren, alsoo de Tolcken mij gelogt hadden, dat mijn boven wijs niet soude Geschieden, ende dat de Compie Japan uijtgejaegt soude werden, van welcke niemaer tijdingh ik vraegde off se Zij nogh niet en hadde gehoort, Zij seijden neen, maer comt mij den morgen een ander boodschap brengen, namentlijk dat de Compie niet en soude werden uijtgejaegt, maer dat de keyser den Zelven prijs hadde gestelt op alle de Coopmantz die van buyten in Japan souden aengebragt werden,

quade tijdingh vanden ... ende handel.

Geven

Burgert van Nangasackij daer over bedroeft.

bevel der welcke de Coopluyden niet en sullen mogen comen, op ten boete van het leven, over welcke inwoonders de Ingesetenen van Nangasackij seer bedroeft waren, vreesende dat de Nederlanders ende Chineesen, beyde te gader [illegible] opraen waren, sonder dien, wellicht van hier uijt Japan souden blijven, blijvende verlaeten gem. [illegible] Chineesen van het aengecomen [illegible] Joncken gedwongen waren, geworden haere medegebragte goederen tot een lager prijs aff te slaen, ofte dat bij weijgeringh het sonden souden hebben, maer vertrocken, sonder oijt weder in Japan te mogen comen.

Chinesen moeten haer goederen tot een lager prijs afslaen, of Japan ruijmen.

Woensdach. 13en do. Zijn twee Chineese Joncken de Baeij uijtgezeijlt, t een met een [illegible] volgers, apparent naer Batavia, soodat het bericht [illegible] aen haer Ed:, welcke [illegible] leijt, sal moeten overblijven.

Een Joncq naer batavia.

Donderdagh. 14en do. Comt den opper tolck Itsjonobe bij mij, nadat hij de voorleden nagt wat te veel gedroncken, ende te weijnigh geslapen hebbende, ik vraegde hem of hij 't versoek hadde gedaen, om een briefken naer Batavia te schrijven, hij seijde jae, maer alleen aen den gouverneurs secretaris, die het niet geraden hadde gevonden, sijn Edle Zulcx te vragen, om dat er nogh soo onlangs brieven met 2: Joncken waren afgegaen, Comt daer aen Comt [illegible] onbeleeft ofte Tattioije, die mij voorleden Saterdagh den 9en deser soo onnodelijcke bejegent, ende de Comp. gedreijgt had uijt Japan te jagen, welcke [illegible] mij aldoende [illegible] verspreijt te werden, hij was seer bedroeft, ende versogt dat ik voortaen daer van wilde swijgen, het was door en haestigheijt en onbedagtsaem wijs geschiet, oock was het seijde hij, altijt en gebruijcke dat de opperhoofden ende de Tolcken wanneer de [illegible] wierden bevrient, [illegible] en daerom was hij ende voorbaet gewoest, dogh ende [illegible] soo quaet niet gemeent, hij bragt [illegible] te zijn, dat dit wel eens ter ooren vanden gouverneur mogte comen, en ik wenschte wel dat sulcx geschiede niet alleen int reguard van deese saecke maer oock van andere [illegible] daer de Tolcken de Comp. ende haere dienaers buyten last ofte orders mede plaegen, het geene hier voor onder dato 8: ende 12: deser wegens den incoop der Chineese goederen, doort [illegible] Joncken aengebragt staet aengeteekent werdt, voort [illegible] door de Tolcken bescheijt maer wegens Comp.s handel en was de naergaende nogh niet [illegible] de [illegible] voorder, [illegible] de rijxraden, ende andere [illegible], sydat wat rijckelijck genomen was, maer sij hadden Zulcx gedaen tot Comp.s beste van de welcke haer wel [illegible] mede dependeerden, met versoeck dat ik Zulcx wilde geloven en oock niet en dat het op 'Comp.s voordeel uijt [illegible], etca.

Mogen daer mede niet schrijven.

den Tolcq Tattioije excuseert sich over 't dreijgement vand' Comp.e uijt Japan te jagen

Vrijdach. 15en do. Becomen ordre vanden gouverneur om op den 16en vande aen staende maent met [illegible] de reijse naer Jedo aen te vangen, den [illegible] (die ik gedagt had, dat mede souden hebben moeten gaen, sal hier blijven, dogh apparent soo comende [illegible] met al sijn gereetschap mede nemen.

ordre vanden Gouverneur tot de reijse naer Jedo.

Saterdach. 16: do. niets besonders voorgevallen

Sondach. 17: do. niets gepasseert

Maendagh.

Maendach. 18en d°. Quamen de gesamentlijcke tolcken ons bekent maken, dat den opper tolck Cassioye van ons affaer de bedieninge van rapporteur soude waernemen, 't geen ons ongemeen aengenaem was, vermits hij [illegible] beter [illegible] dienen, want ik sal voortaen in de negotie tijt veel met hem te doen moeten hebben. ––

den Tolcq Cassioye rappor= teur.

Dijnsdach 19en d°.
Woonsdagh. 20en d°.
donderdach. 21: –.
} niet besonders voorgevallen ––

Vrydach. 22en d°. met het packen der schenckagie goederen voor den keijser, nu [illegible] weder een begin gemaeckt de Cassen voor 2: spiegels geordonneert waren, soo onbeschoft groot, datter gemaeckt [illegible] 5 in Conder leggen, welcke ik voorsoogh ende hoogh dat nogh geschreden, [illegible] minder, dat de geen Cassen afgeno= men, ende besonder gemaeckt mochten worden, maer na [illegible] noch t'ander [illegible] tolcken [illegible], om datse dan te minder van op voeren, en draegloon gevoert souden hebben: Zijnde in de eerste plaets (gantsch onnodigh) met [illegible] gemaeckt Catten, ende geolijt papier gevoeght; de 2: groote globes, die met de Cassen, daer toe gemaeckt ongemeen swaer zijn, sullen oock benevens de voornoemde spiegels door menschen van Osacca tot Jedo over lant gedragen moeten worden, ende wellicht meer aen Cooly of draegloon costen als die [illegible] door de tolcken worden geraemt, namentlyck niet meer als 100: G. het paer; de [illegible] de comparerende [illegible] datter buijten de [illegible] noch voor 't verlacken van de [illegible] 6: goude Coubangs betaelt ende tot de Cassen [illegible] 11: [illegible] zij; de 8: groote spiegels hebben sij mede niet hooger [illegible] Cassen, als 30: G. het stuck [illegible] tegens [illegible] voor 't verlacken van de lijsten ende panelen [illegible] voor yder 2: Coubangs in rekeningh hebben gebraght ––

Schinckagie goederen gepackt.

volcken tegen de Comp.e onnodig op Costen.

t'aperen de globes en spiegels [illegible].

t'verlacken loopt te hoogh.

Saturdagh. 23en d°. hebben met het packen der schenckagie goederen gedaen [illegible], de 5. [illegible] die de tolcken hebben laten [illegible] maken, ende met [illegible] overdecken, [illegible] mij daer voor 20: G. in rekeningh gebraght hebben, sij mede afgepackt sonder te seggen tot wat eynde de selve sullen dienen ––

5. [illegible] Cassen 20: G van stroo maken.

Sondach. 24en d°. Het schrijven naer Tonckin, dat sedert den 9en dezer al gereet gelegen heeft, is heden benevens de copie door [illegible] rapporteur Cassioye bij den gouverneur gebraght [illegible] oock niet besonder gehadt op te geven, den ondercoopman Sr. [illegible] ginck mede, om volgens ordre van den gouverneur ende in zijn Ed. presentie Comp.s segel daer op te drucken, alsoo voortaen [illegible] te gaen in [illegible]

Een brieffje naer Tonckin

sal ––

Wert ten hoogte [?] vanden Gouvern.r toegezegdt

sal moeten, agter volgt worden; gemelte Wichelhuijsen [?] weder gekomen zijnde verhaelt dat hij alleen bij des gouverneurs secretaris geweest was, dewelcke de brieff naer dat hij toegezegelt was, in een ander couvert hadde gesloten, ende het opschrift int Japans geschreven, opdat het beter soude bestelt worden, daer nae hadden de Tolcken de Copie daer van mede moeten onderteeckenen, en soodanig verzegelt weder bij den gouverneur gebragt en bewaert wat al deze omstandigheden te bedieden hebben, en kan ick niet bedencken

Maendagh. 25.do Hadden gehoort voor lopende geruchten inder stad dat den tegenwoordigen gouverneur voor andere van der tot de 3. Jaeren naer malcanderen, uit Nangasackie gouvern.r sal Continueren, waerover de gemeente seer verblijt is, alsoo hij geen saken meer ter harten schijnt te nemen, als onder bingorijde [?] dagelijcx te kermen, waerop de boeren te lopen onder den stad toe doen [?], Hebbende niets alaer [?], eenige weckens [?], ende schalen, uijtdelinge gedaen, van het goet dat de Coopluijden der goederen, met het pottgelt [?] aengebragt mede hebben moeten betalen, als de prijs die de Chinesen daer voor becomen hebben, gelijck onder dato 8.en deser mede staet aengeteekent

gerugten, dat dezen gouvern.r 3. Jaren sal Continueren

de gemeente verblijt

om sijn Liberaelheijt over het Chinees goet

Dynsdagh. 26.do niet besonders gepasseert

Woonsdagh. 27.do worden de schoonbragie goederen benevens eenige becroosten [?] tot de lorrenwijn [?] inde groote boote geladen

Schoonbragie goederen inde boeg [?] geladen

de Tolcken op mijn Camer gekomen zijnde, ende aldaer vinde de ordinaire Clercken, die wat ontrent gelapt was, vraegden, off ick mij met en soude keeren, met deselve in Jedo te comen, besluijt al met den ander Compradoor om een menigte van de Coopen, en het welcke oock soude sijn geschiet, Indien ick niet en hadde gehoort, dat deselve alleen, tot de hoogte van de boote soude dienen, ende mij voornemen was om in Miaco den andere te Coopen; daernae eyschen gemelte Tolcken 50: stx vande beste oilige [?] feitsjens soo ick meende voor den gouverneur oste om door hem, t'. besigtigt te worden, dogh het was heel anders; want zij vonden onder haer verdeelt, ende in den kisten afgepackt, om mij laeten naedencken, particuliere in Jedo verscroncken te worden; hiervan bleeff het nogh niet bij, maer sij wilden met bragt dat kisten ende eenige andere van haer particuliere goederen, in mijn kerck [?] hebben, halende mijn beloodenen die ordentelijck lagen, daer worden mijn sindewasse [?] op de vloer, en pacten die worden naer haer zin ordeneede tot kistiengnet [?] feitsjes kan geen plaets krijgen, ende moet daer buijten blijven, de 1. logelbijhorens [?] waer van onder dato 23.en deser gemelt hadt worden mede in gem.t kist gelegt; ick vraegde aen den opperTolck Sjosobe [?], die met mij off ick met hem nae Jedo staet te reijsen, ofdan niet en mogte

Stoutheijt der Tolcken

worden

veelen vaartuijgen sonder weder gebruijckt, hij wierdt
hier over gevraegt door, en andtwoorde 3. armen, geysen
uijt last vanden gouverneur vand' andere voor en, weet
zij noch niet, en soude tot nu daer naer wel zeggen, gaende
daernae de quam van lijns Canderij Kitsjerojemon, ende
sodanige woorden, ende begonnen, en andere deesen,
namentlijck vanden vooren Tratament, dat de kregen,
tweede uijt in schulden en armoede deden vervallen, vraegende
wat hij daer vandaegh toe' dadrer comt Cassioije
metden Coopman, als Kitsjerobioije, brengende naer zijn
zeggen 1200: gouden kobangs die intrest betalen, vande
welcke wijle opijnterest hebben versocht waermede
in de obligatie geteekent was, ende de naetellingh
sondogeschreden, wierden doch maer 1150: bevonden, hebbende
Itsjerobe de andere 50: naetigh genomen, om hij daer van
rekeningh weder, als den Coopman, als Itsjerobioije onder
vertrocken was; seijden de Tolcken, dat de houts koolen,
die wij inde Combuijs moeten gebruijcken, voortaen, tot hoger
prijs souden moeten worden betaelt, off datter anders geen
meer gebracht souden worden, dit quam hij gansch onver-
wacht voor, want ik was van meningh even den leveranc.es
en de kleijnheijt der Toebaliij, claegtig te vallen, als wegen.
in in plaetse van 24. ende 25. maer 16. ende 17: Cattijs
en ordinarie minder weight ick soo ter niet verwondert
ben, als bijnae wel stellende, dat de Comp.e wel minsten
9. Luijsgesinnen, te weten den Ottona en 8: tolcken, daer
van moet belongen, maer dat daer voor nogh meer sal moeten
worden betaelt, gaet toudmael buijten de gissingh, 't sal evenwel
naeder tolcken, seggen soo moeten zijn, off wij sullen naer het eijnde
vandeser maent geen meer koolen connen krijgen

Donderdach. 28.en d.o Comt den opperTolck Itsjerobe mij verkomingh doen van 150: gouden
Coubangs, door hem aen verscheijde persoonen uijtgegeven, hebbende
naer sijn seggen aende eijgenaer vande berekende gouden coubang
meer gegeven, als voorheden jaer geschiet zij ofte bij de verkomingh
van ontcollen bekent staet

Heden is tijdingh uijt Jedo gecomen, dat den Bungemon tot
Seckebo tot ampt van 's keijsers factoor in plaetse van sijn
overleden vader Sacquemon sal waernemen, ende oock met den
bedieningh van Bungemon tot soolange blijven becleeden,
tot datter een ander vercoren zij, 't welck wel licht nogh eenige
maenden sal aenloopen en ons den nieuwe schenckagie doen
sparen

Vrijdach. 29.en d.o is 's avonts inde stad brant ontstaen, dogh in Contre-
weder gebleven.

Saterdagh 30.en d.o Japans nieuwe jaer hebben voorgaende wensen
gehad meer ontdeckten, als te brengen

Jeder was staende, wij dat dit jaer een geheele maen langer
sullen blijven, als voordeese gemeent zij, wordende het
selve met 13. manen, ende de 6: maen kregen sijn geweest,

wan

Voorkijkers aende brughe tot houtvoeder uijt last vanden gouvern.r

Tolcken worden naeder zeggen arm

1200. Coubangs op intrest gelicht.

Itsjerobe neemt 50: ende daer van buijten kennis van 't opperhoot.

houtskoolen duurder geworden.

Een Nieuwe keijsers factoor.

Brant.

Japans Nieuwe jaer.

'tvertrecq onser schepen een maent later als gegist wat.

van welcke verkeeringe na den zeggen der tolcken de gemeene man geen kennisse en heeft, voordat den jaerlijcxen almanagh uytcomt.

Sondach. 31: d°. Dese maent zijn hier geen joncken aengecomen, maer daer en tegen alle de aengecomene vertrocken, namentlijck

vertrocken joncken

3. naer Batavia.
2: naer Tonquin
2: naer Siam.
3. naer Cambodia.
1 naer Canton
1: naer Taijoan
4. naer Cochinchina.

Samen. 16. Joncken, medegenomen hebbende sodanige coopmanschappen ende andere waeren, als bij het notitie boeckjen kan werden nagesien

Februarij.

Maendach. 1.e d°. niet besonders voorgevallen

Dijnsdagh. 2: d°. de gesamentlijcke tolcken, hebben heden, per last ende onbe-kendt aen gedaenge, tot het maken van den nieuwe Chiampan onderdruijgement, jnden [illegible] wilde staen dat se daer gedurende de ontlosingh der scheepen, partijen waeren uijtgesonden, sonder ende ons niet het spelen der coopman-schappen, maer doch soo veele schade aendoen, als het maken van een nieuwe Chiampan, behaeghende de tegenwoordige Chiampans, seggende sij dat die niet langer waeren kan, doch [illegible] daerop dienende dat deselve oock sonde laten besigtigen, om dan, als se onbequaem werdt bevonden, af te leggen, soo het de Chiampan [illegible] goet en noch wel 1. à 2: jaren gebruijckt werden, niet dat se [illegible] gerepareert wert, ende doch sal ik de Chiampan laten besichtigen, als dan commen oordeelen, off het een nieuw nodigh sij, of comen, maer nae ick kan bemercken hebben de tolcken [illegible] authoriteijt gedaen, en zullen oock de voorgem. oude Chiampan [illegible] niet alleen [illegible] comp.e op die costen [illegible], maer oock [illegible] negotie bij sooveel [illegible] Coulijs [illegible] woonden, haer (als [illegible] de gemeene tolcken [illegible] ende [illegible] der Coulijs [illegible]) [illegible] ik [illegible] dat de Chiampan [illegible] en doorgaens [illegible] werdt [illegible] leggen.

tolcken begeeren een nieuwe Chiampan

onderdruijgement

t'is onnodigh

Woonsdag. 3.en d°. niets gepasseert

Donderdach. 4.do Inde gemelde barcke werden [illegible] goederen wederom naer [illegible] vertrocken, zijnde van Nangasackij aen door contrarie wint niet uyt den baaij geraeckt, naer mij geseght is hebben de tolcken een groote quantiteyt coopmanschappen daer ingeladen, om in Saccaij [illegible] te vercopen, en oock een partye vande selve op Compagnies costen onderlangs naer Jedo te voeren.

de barcq met de [illegible] vertrocq[t]

't door de tolcken wort afgeladen.

Vrijdach. 5en d.o uytcart vanden gouverneur comende tolcken mij te kennen aensegghen, dat onsen appotheker sal moeten distilleren olij van noten, nagelen, campher, rosmarijn, anijs, foncol ende tarmentijn, om noch voor ons vertrecken naer Jedo gedaen te zijn, en mede derwaerts genomen te connen worden, den gem. appotheker hier over geroepen zijnde, verclaerde, dat hij door de cortheyt des tijts niet anders en conde vaerdigh maken, ende bezijgen als de olij van termentijn, aengaende deselve zijde hij daer toe niet [illegible] gemaeckt worden, en de rosmarijn was (volgens het zeggen der tolcken [illegible]) in Japan niet te becomen, als een boompien onder Chijns, dat geen droppel olij soude connen geven, met dit bescheyt gingen de tolcken weder wech, en braghten [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] alleen niet den olij van termentijn te maecken./

ordre om olij van termentijn te distilleren

Saterdagh. 6.do Begint onsen appotheker voorde [illegible] te distilleren int bijwesen van eenige bonjoisen, door den gouverneur daertoe gecommitteert, naer de middagh quam Zijn E: met den groote [illegible] het werck selfs besightigen, begaff sigh daer naer in mijn wooningh, besagh ons goederen, [illegible] [illegible] [illegible] voorgestelt wiert, en vraegde onder andere discoursen, wat Batavia [illegible] Comp.s jurisdictie op het eylant Java streckte, met hoe veel Nederlanders de stad bewoont wiert, tegen wien wij op het selve eylant hadden geoorloght, om wat reden, en hoe langh het geleden was, op alle het welcke hem cortelijck ende naer eysch van saken wiert geantwoort, namentlijck dat Comp.s jurisdictie vande N: zijde tot aen de Z: zijde dwars over 't eylant streckte tot aende Z: zee omtrent de lengte van 25. à 30 mijlen en de breedte van 6: à 8: mijlen, [illegible] dat het getal vande Nederlanders niet can geseght worden, alsoo de met de schepen dagelijx aenquamen, en weder naer andere plaetsen vertrocken, dat wij 14. à 15 jaren geleden tegen die van Bantam hadden geoorloght, om dat se ons volck doot [illegible] wilden, en ons alsoo [illegible] oorlogh aendeden.

den appotheker begint

den gouverneur comt het besien

doet verscheyde vragen.

Sondagh. 7.do Des avonts comen de tolcken mij (naer haer zeggen) een seer blijde tijdinge brengen, te weten, hoe de gouverneur hadde goet gevonden [illegible] en mij laten aenseggen, dat de reyse naer Jedo, nu weder naer de oude wijse soude geschieden, ende gelijck als het tijden vanden opperhooft Jacob [illegible] en daer [illegible] de verandering daerin dat de bonjoisen, die nu sedert eenige jaren herwaerts hadden [illegible] oncosten

Bonjoisen sullen weder op Comp.s costen reysen

[illegible]

hebben gedragen (altijt het woort dienaer gelaten) in wedder toecasse vande Comp.e Zullen seyden, ende oock zoodanige gestraft moeten worden, als voordesen gebruijckt zij geweest, die wat seyden zij des gouverneurs wil, ende beval, en ik moet sijn E. daer voor op het alder hoogste laten bedancken, gelijck ik oock dede

Maendagh 2.en d.o Quamen verschreyde Bonjoisen in mijn woningh om op te krijgen, de kragt ende eygenschap vande Carpentijn olij door onse apotheker gedistilleert, uitgaff d'olij van oranje schellen, tot welckers distillatie gem.e apotheker hun mede eerde gebracht hebbe

Cragt van Carpentijn en orangien olij wert opgenomen

Des avonts quamen de Tolcken gesamentlijck in mijn woningh aldaer eenigen tijt geseten, ende met malcanderen goedes Conversatie hebbende, Seggen sij den Japans gebruijck voorden dagh, Zijnde nadat Zeggen ordres vande gouverneur, dewelcke hem op de vloer nedersittende, en met eerbiedigheijt moste aenhooren, den opperdienaer Willem Hofman, wat wider tijt bij mij, en alsoo ik aen den Tolcken acteeren ende gebaer conde bemercken, dat het een Zaecke van importantie moste zijn, liet ik noch roepen, den ondercoopman Adriaen Wilde-Zuijsen, en den negotie boeckhouder Cornelis van Heijningen, dewelcke gecomen en mede geseten zijnde, soo wiert de gemelte ordre opgeseght ende door mijn maniere als volght aenge-teeckent

ordre vande gouvern.r aengaende den handel van Compagnie.

Tolcken souden van partie ofte het papier Wijlant gebracht hebben sijne mede gebragte Coopmansz. toegelaten tot minder prijs als voordesen, Zijnde deselve prijs door de Burgemeesters gemaeckt

De hollantse schepen waren mede verleden Jaer eerst aengekomen met verschreyde Coopmansz. die de Japanse Coopluijden seer geaeght naer wierden Zijnde wegen malcanderen hadden opgejaeght, waer door zij groote schade hadden geleden, en verarmt waren geworden, 'twelck soo blijvende, continueren souden zij teenemael onvermogens worden, omte connen negotieren, en als dan waren oock de hollanders ende Chinesen met haer waren onverkocht souden moeten blijven sitten

Doordien voorsz laetste opjaginge der Coopmansz. wierden mede veroorsaeckt, dat de hollanders deselve tot Cormandel Bengale Cochin en andere plaetsen veel duurder incoopten, als gebruijckelijck was, omdatse dan nogh egter in Japan goede winst behaelden; 'twelck voortaen niet meer en moet geschieden, maer de Comp.e moet de goederen tot minder prijs incoopen, op datse deselve oock beter coop geven, ende wel voordeel souden behalen

Om nu het opjagen der Coopmansz. door de Japanders en het duur incoopen door de Nederlanders voor te comen, soo souden

onse Coopmansz. Zullen door de Burgemeesters worden getaxeert.

voortaen

voortaen de prijs van onse aengebrachte waeren, door de Bungiemendes vergemaeckt, en na de prijs van Weiaoo geregulleert werden, oock souden wij in betaling vande vercogte coopmansz. de Coubangh moeten aennemen tot 68: ā 69. maes het stuck.

de Coubangh tot 68: ā 69. maes gestelt.

Dit alles (seyden de Tolcken) was de ordre vanden gouverneur en gevolgelijck oock vanden keijser, waer op sij mijn andtwoort begeerden, met aenseggingh, indien ick daer op eenige tegen iets hadde te versoecken, dat het nu moest geschieden of soude daernaer niet gehoort werden, oock most ick bij schriftelijcke andtwoort en versoeck, soo mij de saecke in Jedo werden voorquam, persisteren, sonder te veranderen.

de Tolcken begeeren daer op mijn andtwoort en versoeck.

Ick andtwoorde op de saecke, die mij niet gemaeckt en waren, en te versoecken tegen des keijsers ordre, daer gelijck alle werelt weet noch bidden noch smeecken in helpen kan, quam mij vreemt voor, ick vraegde dan of men tegen des keijsers ordre wel versoecken mochte doen, en vanden, namentlijck Codaijo, seyde men, men most seggen, Cotomatta (een Japans woort na mij berigt is gesegt, in verwille seggen) en ander vande Tolcken seijde daer op weder het en was geen keijsers ordre maer een last vanden gouverneur en de ander weder het was geen ordre vanden gouverneur nogh vanden keijser, maer alleen een voorslag ofte voorstel in somma sij waren tegen malcanderen en soo variabel in haer woorden, dat men de nog 't een, nogh 't ander van begrijpen con; eyndelijck quamen het hier in overeen, dat wij moesten andtwoorden ende versoecke doen, Ick begon dan dusdanigh: dat indien mij dese saecke een maendt vroeger, en voor het vertrecken der Chinese Joncken na Bata.a ware bekent gemaeckt, ick daer over mijne heeren haer Ed.e tot Batavia soude connen geschreven, ende met de sonkle verwagt wordende scheepen, daer op bescheijt becomen hebben; dogh alsoo die gelegentheijt nu voorbij was, soo soude ick gern haer Ed.e op mijn verschijninge tot Batavia de saecke bekent maken. Wijders was mijn versoeck dat de heer gouverneur van Nangasackij ons believe behulpsaem ende soo gunstigh te zijn, dat onse negotie mochte blijven continueren, op die wijse als het in sedert eenige jaeren herwaerts was geschiet; alsoo wel wetende was, dat de Comp.e op soodanige wijse als mij bekent gemaeckt was met haren handel op Japan niet en soude connen bestaen, temeer omdat wij het incoopen der goederen op andere plaetsen, 't zij duur ofte goet coop, in onse magt niet en hadden, maer ons moesten reguleren na de marct, die nu op en dan weder afsloegh, gelijck het in alle landen vande werelt toegingh; dit was dan mijn andtwoort en versoeck bij monde; hoedat ick aende Tolcken seer ernstelijck versogt, dat in Nederlants geschreven mochte werden, ende dat sij het beneffens haer translaet int Japans aenden gouverneur wilden overlanghen, alsoo wanneer oock niet te wijs sullen en waere of ick soude bij mijn andtwoort en versoecke blijven persisteren. Den gouverneur andtwoorden de Tolcken daer op, en had geen Hollants geschrift geeyscht, maer sij als beedigde persoonen, souden sijn E. rapport doen;

begrijpen de saecke selver niet en verschillen in geveolen

begeeren d'eenmael andtwoort en versoeck./

't welcq geschiet mondelingh.

't versoeck om het schriftelijck te mogen doen

't welcq de Tolcken weijgeren

aengaende

willen oock het mondelingh versoeck en antwoort aen den gouverneur niet bekent maken.

aengaende mijn versoeck, dat en wilden se den gouverneur niet
voordragen, ofte bekent maken, omdat het wel spotten soude
schijnen, ik vraagde weder off dan door mij eenige spottelijcke
reden waren gebruijckt, sij seyden neen, maer den gouverneur
soude het soo opnemen, ik moest een ander versoeck doen, ik werde

begeeren alleen versoeck op de Coebangs.

dat op haer bekentmakingh geen ander versoeck conden nogh
weten te doen, hierop begonden te discoureren vande Coebangs
eert aendringende, dat ik die aengaende versoeck soude doen
sonder te leggen, soodanigh ende op wat wijse, dit was zij de
ick in mijn gemoedt versocht hadde begrepen, maer dat en
conden se nogh wilden niet verstaen, begerende dat ik dan
Taccamatta soude seggen, ik diende weder dat dit al een

seggen eijndelijck dat het ordre vanden keijser is./

woort op geen vraeg ofte voorstel conde passen. maer wel
als mij, en order vanden gouverneur door last vanden
keijser wiert aengesegt ende bekent gemaeckt, sodanigh
was dit verclaerden gesamentlijcke, namen mijn seggen
van Taccamatta aen, en gingen heen

Dinsdagh 9en do.

Sijnde gesamentlijcke tolcken weder bij mij gecomen, om het
seyden nader te spreken vanhet gone mij gisteren was bekent
gemaeckt de ~~[illegible]~~ Mrs. Wickelhuijs. van Goijningen, en
Hoffman, die de geheele saecke als doen hebben bijgewoont, weder
geroepen en benevens den dispencier Cornelis Spanbroeck
gekomen zijnde, soo wiert het gene door de tolcken gesegt, en
van mij aengeteeckent was, met malcanderen bevonden
te accorderen, uijtgenomen, dat den oppertolck Ittjerobe

Connen de saecke niet selve begrijpen

aengaende het opjagen der Coopmanschappen en het samen
der Japanse Coopluijden, daer nogh bijvoegde dat de Comp.e
en de Chinesen uijt Japan souden gelegt worden, d'andere tolcken
spraken dit tegen, en waeren hier over niet eens, maer alle

ontkennen weder de ordre vanden keijser

ontkenden wel totaellijck gisteren niet gesegt te hebben,
dat het des gouverneurs voornemen des keijsers ordre was
vragende, als hier over verwondert, wie ons dat op hadde
gesegt; ik deder onbekrachtight sende segt te mogen
weten, waer voor sij het dat hielden, dat verclaerden

verclaeren selve niet te weten wat het eijgentlijck is? zij./

tolcken niet te connen seggen, oock ende wat het aengaende
de maniere van vercoop ende vaeren wanneer Coopmansch.
nogh oock vande prijs der Coebangs nogh niet vastgestelt,
maer Tattsioije ofte Schuijn onbesloot begreep het na zijn
seggen. sodanigh dat de bingoamedoono de waeren souden
zijn, te weten de goederen geen Coop incopen, ende weder
deur vercopen, was dan soo wilde, ik moest antwoorden,

willen egter antwoort hebben.

van versoeken, ende spraecken nu niet; ik vraagde weder
wat ik soude antwoorden op een saecke, die zij selven niet en
conden begrijpen. versochten weder op nieuw, dat ik mijn

dogh niet ingeschreven.

antwoordt daer bij geschreven mogh doen, dogh daer naer ende
wiert niet geresolveert, sij begeerden, ik soude antwoorden dat
ik het gene hier boven, 6 tael aengesproken, hadde gehoort
en verstaen, mitsgaders het selve op Batavia soude bekent
maken, en dat daer op nu niet en wiste te antwoorden, als

bij antwoort van gisteren gepersisteert.

Taccamatta, ik diende weder dat bij mijn antwoort op gisteren
gedaen persisteerde, bekennende wel gehoort te hebben,

tot

'twert door de Tolcken in gebruijck gestelt en int Japans na haer Zin.

en door t opperhooft geteyck. by ordre vanden gouverneur.

het geen mij door haer geseght was, maer dat het woort van
Jakamatta daer omme en vasten, onderstussen hebben zij door den
schrijven een groot gebruijck maken, daer het alle haer seggen
onderschutten, begerende dat het door mij mede soude onderteekent
worden, gelijck ik dan oock haer eenige tegenspoedigh gedwongen
ben geworden te doen, wanneer alsoo de Tolcken gesamentlijck
zeyden, dat Zulcx de last ende ordre vanden gouverneur was, ik
hadde geerne mijn antwoort int nederlants boven mijn naem
gestelt, maer het en mogt niet wesen, omdat het na haer seggen
geen manier en was.

Schenckagie aende Bonjoisten afgaende dubbel.

Onder het schrijven vanden boven gem. gebruijck sprack den
opertolck Sjozobemon aen, wegens de sobere schenckagie
aende opperbonjoisten, die ons na Jedo en rugh daer wedder
herwaerts aen souden geleyden, voorgevende, wijl hij placht dit door
een persoon begeleyden, maer nu was het gebruyckelijcke
van twee, een die ons open, en ander die ons afbragt, soodat de
ordinaris schenckagie nodlijk, seggen, dubbel moste worden
gegeven, dogh ik presumeerde van neen, ende dat den gouverneur
int stellen vande ordre op de zake, ongetwijffelt op het oude
gebruijck van een bonjoist niet en hadde gedagt, waer bij het
dan soo bleeft & stoben, dogh ik ben van gevoelen, dat de schenc-
kagie uijt de overige goederen, die mede naer Jedo gaen, wel
gevonden, en de quantiteijt nu niet ons gewraagt sal worden.

Woonsdagh 10en do.

Voorslagen aen de gouvr. over de Tolcken beklagen.

's morgens liet ik bij mij ontbieden den ondercoopman Adriaen
Wichelsuijs, den negotieboeckhouder Cornelis van Heijningen
den assistent Cornelis Spanbroek, mitsgaders aen deselve
aengaende de saecke op gisteren en eergisteren voorgevallen
in bedencken geven, off het niet noodigh en ware, dat men
wanneer ik mij afscheijt vanden gouverneur gaen neme,
een Regiment aen deselve sogt over te geven, en daer bij te kennen
te maken, op soodanighen wijs vande Tolcken gedwongen
en getracteert worden, &ca. ende off daer mede het goets ten
dienste van d'Comp. soude connen worden uijtgewerckt met
recommandatie, dat sij niet en wilden letten op de quellingen
ende affronten, die mij particulier door de Tolcken daer
over souden connen ontmoeten, maer eenelijck off den dienst
vande Comp. daer mede soude connen worden gevordert
ofte veragtert.

Donderdag 11en do.

de tegenwoordigen gouvr. sal 3. Jaeren Continueren.

Wort mij voor vast ende seker geseght dat den tegenwoordigen
gouverneur 3. Jaeren naer malcanderen int Nangasackijse
gouvernement sal Continueren, en den keijser sijn Ed. toegestaen
wort om buijten de stad een speel ofte Rusthuijs te mogen
maken.

Vrijdach 12en do.

Licentie om in Miaco eenige goederen inte Copen

Becomen licentie vanden gouverneur om in Miaco inte
kopen soodanige goederen, als de Comp. mogte noodigh hebben
te weten, lacky, Camermatten, goelijst papier &ca.

de Champans besigtigt.

Heden hebben de Eersame Wichelsuijs, van Heijningen en Spanbroek
's Comp. Champans besigtigt, blaende off leggende nae haer
seggen, open Coquammoskades ende wel sorden zegen
gedocht maer den assistent Spanbroek verclaert dat daer
soowel maeten aen ontbreken niet te schrijven gedaen als het geheel

van

van tegen, die de tolcken tot daer toe in verbeteringh hebben
gebragt vande gem. Chiampans waer den 4. stux legt
en strecke, eindelijck heeven reparatie noodigh hebben
bevonde, dogh d'andere waer uit inde wij ontrampoendere (?)
opgebrachte rapport dan goet gevonden heb, derde den timmer
te laten maken, als wel ontwerpen aendeende (?) hebben, die
dan egter niet langer als een jaer souden connen duren.

Goet gevonden den timmer te laten maken

Des avonts heb ik weder bij mij laten comen den onderkoopman
Adriaen Blickelshuysen, den negotie boeckhouder Cornelis
van Weyningen, en den dispencier Cornelis Spanbrodt, bovengenoemt, uitgaders den opperchirurgijn Willem Hofman
en den adsistent Pieter vander Werle haer gelamentlijcke
voortcomende de saecke op 8: ende 9en deser voorgevallen
waer van de twee eerst genoemde mijne aenteekeningh op
voorn. dato gemerkt (?) in haer camers hebben
nagelesen, ende de welcke bevonden, met de waerheijt
te accorderen, aengaende mijn voorslach om den requeste
aenden gouverneur over te geven, zijn sij, alle van advijs,
dat het wel het dienste vand' Comp.e, verwijste den gouverneur
kennisse te doen, vande geweldige ende valsche handelingen
der tolcken, maer en connen niet sien dat het op de voorsz.
wijse doenelijck is, nademael het Hollants geschrift, weder
door den tolcken gelesen, ende door haer getranslateert
soude moeten worden, 't welcke sij ooc niet ervaren, vast dat de
gem. tolcken niet ende souden nalaten, bij alle gelegentheden, daer over wrake te nemen, en al haer vermogen
in te spannen, om de Comp.e schade aen te doen, 't welck men
geduldigh sal moeten verdragen, 't is gevende niet voor te comen
en zij.

klagte over de tolcken ongeraden voor als nog

reden waerom

Saturdagh 13en

do. Sinaegdus (?) heb ik volgens ordinaire wijse afscheijt van
den gouverneur genomen, sijn E. de voorblijvende nederlanders
gerecommandeert, uitgaders versocht om sijn gunstigh
voorschrijven, aenden vertreckende Gouverneur Cawana
gonnemondonno, te vinden wij den gewoonten spoedige
expeditie mogten becomen; 'tanders beyde versochte, dede sijn
E. belooften, en liet ooc niet den vragen, off wij yets meer te
versoecken hadde, ik seyde jae, aengaende de saecke van op
8 en 9. deser bekent gemaeckt, gebruijckende de selve woorden
en tegen versocht, als op gem. 9e. deser staet aengeteeckent,
maer den oppertolck Jsijorobe (?) nae ik conde bemercken,
maeckte maer den gewoonlijcke compliment bestaende
in 8: a 10: woorden, soodat het al over naeis (?), en in claerlijk
bespeurt, dat wij na de tolcken pijpen moeten danssen, solange
in 't bijwesen vanden gouverneur want sijn E. conde
aen mijn gebaer en vele woorden wel mercken, dat het
geen complementen waes.

neemt afscheijt vant Gouverneur

die vraeght off hij meer te spreecken hadden

gaet aengaende de negot.

den tolck wil het niet vertolcken

Doen wij weder t' huijs gecomen waeren, braght Stijrobe mij
ordre van. gemelt. gouverneur om de bonjoisen, die ons
nae Jedo staen te geleijden, en wedergeleijden te
beschencken in manier als volgt

ordre vanden gouvern. op de schenckagie van bonjoisen

2. opper bonjoisen

2. opper bonjoisen, een op, en een afreysende, elck 100 G. . . .	200:—
2. onder d°. . . . . . , a 43 G. . . .	86.—
Tesamen	286:—

G. . . waerde aen goederen, aen 1. Gob[?]: minder off meer was niet gelegen; meenende daerop dit te rede verschoven[?] vande ondermaenden, en dat we op Batavia niet en souden connen verantwoorden, als hebbende voor andere opperhoofden veel gelt uytgegeven, dit bekende syn wel waer, maer tegen d'orders vanden Gouverneur en wil niet te seggen, het moet soo wesen, ik ken het antwoorden en mij daeromme verantwoorden. Jsjrobe bekende dat hij mijn versoeck aenden gouverneur niet en hadde gedaen, om dat het geen manier was, de Zaeke, seyde hij, en wat ooch Zulcken last niet, en souden beter uytvallen als wij meenden, alsoo de Cunigen niet lang meer niet en connen Zien, dat de voorgeschreven wijse van handelen soude connen uytgevoert worden, maer coot daeraen comt een ander persoon, die ick beter geloof mij bekent maecken, dat den keyser schriftelyck soodanigen gedwongen manier van handel int regard vande Chineesen hadde geapprobeert, niet anders, indien sij haer goederen tegen de gestelde prijs niet en willen afladen, datse dan opt lant Japan souden moeten ruymen, sonder oyt weder te mogen comen, en sulcx meenende dat de Comp.e mede soude voorcomen, dog het schijnt nogh wat bevoordeelt[?].

Tolcken geven nogh hoop van een goede Negotie

Maer die geloof waerdiger Zijn, seggen een anders.

Sondagh. 14en d°. bestelden wij ons tot ons vertreck ende aenvangh vande Jedose hoffreyse te maecken

Op d'Reyse naer Jedo.

Maendag. 15en d°. des morgens vertrocken uijt Nangasackij Comen omtrent den middag int Mangome, ende ... na oude gewoonte afscheijt nemen, ende aende geschencken worden die daerin groote menighte comen, wat hij goet uyt deden

de Reyse nae Jedo aengevangen

Ontrent den ... van Mangome voort gereijst zijnde, wiert onse tweyn ... geraeden, en mij door den opper Tolck Jsjrobe ... bekent gemaeckt dat des gouverneurs Secretaris voor met ons soude reysen; aen ... ick dan een Compliment moest doen, en verclaren, dat ons door sijn geselschap een hooge eere geschiet worden, hoewel ick mij wel conde inbeelden, datse op Comp.s coste soude ...; savonts quamen wij in Tokits van waer met barcken over ... naer Simongij, en bleven aldaer onse nagt ... /

Een Neeff vanden Gouverneur reijst met ons.

Dinsdagh. 16en d°. smorgens vertrocken uijt Simongij ende ... van paerden in ons tocht, houden middaghmael in Ciota ende vernachten in Oda. —

Woensdagh.

Woonsdagh 15en do. vertrocken uijt Oda houden middaghmael in Cansacky; alwaer mede van paerden verwisselen ende nemen nagtrust in Tajsero. /

Donderdagh 16en do. vertrocken uijt Tajsero, verwisselen van paerden in Jammaije houden middagh maele in Ootsino, alwaer wederom verwisselingh deden van paerden, trocken over 't geberghte Hiamito ende vernaghten in Ishika.

Vrijdach 19en do. vertrocken uijt Ishika, houden middagh ende verwisselen van paerden in Cajanosky ende comen 's avonts inde stad Cokura, alwaer genoodsaeckt waeren drij naghten ende twee volle dagen stil te houden, alsoo de wint seer hart doorblees ende oock soo variabel was, dat men daerop niet conde 't zeijl gaen, om na Simonisecky over te setten

Comen in Cokura. /

Maendagh 22en do. vertrocken uijt Cokura ende setten met kleene barcken over na Simonisecky; alwaer 's namiddaghs arriveerden ende onse groote barcke nogh niet en vernamen.

en in Simonesekij.

Donderdag 25en do. arriveert onse groote barcke voor Simonisecky, hebbende door contrarie wint lange in Fiarando gelegen, ende de bagagie wert terstont aen boort gebragt. /

de groote barcq arriveert aldaer.

Vrijdagh 26en do.
Saterdagh 27en —
Sondagh 28en —
Maendagh 29en —
} Leggen voor Simonisecky, en verwaghten den goeden wint

Maert

Dijnsdagh 1en do. Leggen nogh voor Simoniseckij ter ancker

Woonsdagh 2en do. Comt van Nangasackij voor Simonisecky, de postbarcq (soo de Tolcken seijden) met brieven vanden E. Gouverneur aenden heeren Rijcxraeden in Jedo.

oocq de postbarcq uijt Nangasackij.

Donderdach 3en do. Lichten 't ancker en vertrocken van Simonisecky, hebbende inden tijt van 17 dagen, die uijt Nangasackij zijn geweest maer 5 dagen gereijst, ende de andere twaelff soo na de barcke als den goeden wint gewagt

vertrocken uijt Simonosekij.

Vrijdagh 4en do. 's morgens met den dagh comen voor Camonoseky, ten ancker, de postbarcq en andere barcken, met ons vertrocken, zeijlen voort, maer na het leggen der tolcken is de wint voor ons niet goet.

Sondagh 6.en do. vertrocken uijt de haven van Camonoseckij.

Dinsdagh 8.en do. Comen savonts voor Fiongo van waer de kleene vaertuijghjes nae Osacca souden, onder wegen onse Compste bekent te maken, Zeylen onder wegen mede voort

Woensdagh 9.en do. arriveeren met de groote boote voor Osacca, van waer met de kleene vaertuijghjes tot binnen de stad ende in onse ordinaire herberg comen

arriveert tot Osacca.

Des avonts Comt den Oppertolck Jshiroobe mij aenseggen dat hij onse Compste aende twee gouverneurs hadde bekent gemaeckt (zijnde den anderen gouverneur nagereijst in Jedo) mitsgaders dat wij ons souden gereet houden om Morgen voor de middag d'schenckagie over te leveren

Donderdag 10.en do. hebben de beraemde schenckagie voor de gouverneurs ende secretaris … der van Osacca overgelevert

schenckagie aende gouv.ers gedaen

'sNaghts comen d'opper en ondertolck mij bekent maken datse tot comps.ts dienst, om ons en de goederen nae Jedo te dragen hadden gehuurt 80: Coelijs of te dragers, 43 paerden en 10: Norimon dragers; alle voor de geleyde costen tot sodanigen prijs als bij het voorl. boeckjen beschreven staet, bij soecke laet uijt gedruckt de verdeling door de gouverneurs Coelie daer van gemaeckt, Ick hadde geerne het getal der paerden ende dragers sien vermindert als comende niet oorder, dattet op verre na soo vele noodigh waren, maer zij stelden d'verbeteringh sodanigh te maken, dattet bijna nogh sleut soude comen, invoegen dattet sonder verandering zoo moet blijven

Paerden en dragers gehuurt

Meer als t'onnodig zijn

Vrijdagh 11. do. Den oppertolck Jshiroobe comt hebben met den Schrijver Cosejmon, seggende door wande voorgevallene oncosten Zoo hebben onse vertrocken uijt Nangasackij den 15.en Februarij Jongstleden tot 9.en dito dat in Osacca zijn gearriveert bedragende met malcanderen 261: G. en alsoo ontrent 30: G. meer als voorleden Jaer, ick hielde daer vele tegens sprecken en mijn misnoegen komen, maer Jshiroobe heeft mede voortaen Zeggende, dat ick daer over niet behoefde verwondert te zijn, tot dat nu anders gelegen als voorheen, dewijl d'bonjoisen mede op 's Comps.ts kosten wesen; behalven dat de gouverneurs Coelijs met zijn geselschap daer van mede hadden geweest, hoedoch zij zijde dat voor den grooten weg moet gereeckent worden

oncosten op de Conto lant. weg copen hoogh

Rede waerom

Tegen den avond hebbe ick aenden oppertolck Jshiroobe ter hand gestelt 25: gouden Coubangs, om daermede te betalen de gehuurde paerden, dragers, koeckwerde loon, aende schippers vande barcq ende zoodanige andere dingen, als bij het voorl. boeckjen beschreven, Zijnde de Coubangs uijtgegeven tot 5. G. 6 m.s ende 2. condrins ijder.

Paerden dragers etc.a aen Tolcq betaelt

Saterdagh

Saturdach 12.en d°. Antwoort dese morgen voordagh komen den ondertolck Sagoijmon en den schrijver Cosijmon welcke door 't gemelte gouverneurs huijswaert alhier in Osacca quansuys voorde Comp.e souden betaelt ende uijt geslooten, waeren welcke deselve huijswaert soo ik geloof de daer van de minste kennis [illegible]; zijnde oock bij 't scheijden met present geweest, de tolcken en schrijvers spelen daer haer personagien, wetende ons de goederen van haer [illegible], en veel duijmden als voor eenige Jaren [illegible] altijt onder d'een off d'ander schijn de duijten daer in gebrongen; tegenwoordigh kan de [illegible] naer 't seggen van gem. ondertolck uijtgegeven worden, tot f. G. 6: maer 4 Conderijns, zijnde dien volgende sedert gisteravont in soo weijnigh uijren en dat nogh bij nacht twee Conderijns gerekent, dat mee veel achter komen is.

Tolcken en schrijvers handelen bedriegelijk.

Vertrocken dan mijn voordagh uijt Osacca souden middagh= maelen in firacatta, en quamen bij tijts ter gewoonlijcker herbergh binnen Miaco; savonts quam den oppertolck my aendiegen dat op morgen vroegh de schenckagie aenden groot rechter ende den gouverneur moesten werden [illegible] alsoo [illegible] gem. [illegible] gemaeckt [illegible] andere gouverneur [illegible] en zijn bediening tot nogh toe vacant gebleven.

Vertrocken uijt Osacca en comen tot Miaco.

Sondach. 13.en d°. Des morgens brengen de schenckagie aenden groot rechter ende den gouverneur van Miaco beijde aengenomen werden, en die ons soo wij uijt haer gelaet konden bemercken, seer welcom ende vriendelijcke toespraken.

Schenckagie aenden groot rechter en gouverneur overgelevert.

Naer den middagh vertrocken uijt Miaco nemende van ouder gewoonte afscheijt [illegible] awatagutts ende nacht in 't lande stad Sots.

Vertrocken uijt Miaco.

Maendag 14.en d°. Vertrocken uijt Sots, deden middaghmael in Ishebe en vernachten in Tsiootsjamma.

Dijnsdach 15. Trocken uijt Tsiootsjamma souden middaghmael in Sackanosta vernaghten in Jokoits

Woonsdagh. 16.en d°. Vertrocken uijt Jokoits komende voormiddag inde stad Quana van waer naer gehouden middagmael met de gehuerde [illegible] in 7: bercken gaen varen daer met aende groote ende vlacke grondige inham tot voorende stad Mia waer voorts met kleijne vaertuijgen [illegible] een groot stuck wegh over [illegible] werden, gevoert tot binnen de gem. stad inde welcke oock voor [illegible] nagtrust namen.

Donderdagh

Donderdag. 17en. do. vertrocken uijt Mia houden middagmael in Osackij en Quamen 's nachts wel in Akasacky.

Vrijdagh. 18en. do. vertrocken uyt Akasackij hier den bergh Toutsin jamma (op den top met sneeuw bedeckt leggende) Quamen 's middaghs in Annaij (daer middagmael houden) en voort al vroeg in Sammanats ter nachtrust.

Sinden den bergh Toutsin jamma

Saterdagh. 19en. do. vertrocken uyt Sammanats houden middagmael in Fockeroy Quamen omtrent 4 uyren bij d'afwateringh Ojongawa, die seer gemackelijcke ende sonder minste gevaer doorgedraegen, het water omtrent, naer ons gesegt wort, ende wij oocke Quamen bemercken in vele dagen niet geregent soodat het water seer opstelt met alleen vele voort weijden van de vinnige koude, maer oocke van de groote koude (togge) droogte die het bynae doet verdorren, ende uyt gaen; in Simada staen wij om ende ter nachtrust den op.

Passeren de Revier Ojongawa.

Sondagh. 20. do. bereden onse wegh, houden middagmael in Mariso ende nachtrust in Josery.

Maendagh. 21. do. vertrocken uijt Josery, houden middagmael in Gitsiwara ende in Meijssima nachtrust.

Dinsdagh. 22. do. vertrocken uyt Mijshima, Quamen 's middaghs op het hooge geberghte van Faconi, alwaer middagmael hielden, hebbende tot dus verre den goeden wegh gehad, maer in 't afclimmen een ongemackelijcke over clippen en stenen gereyst, nachts hier ter weijn Odawara.

Woonsdagh. 23. do. vertrocken uyt Odawara, houden middagmael in Foutsisawa en nachtrust in Cannangawa.

Donderdag 24. vertrocken uyt Cannangawa, en Quamen Coet na den middag in de vermaerde stad Jedo, alwaer wij met geduld onse verpinge het hoove sullen moeten afwachten, en met der nader ordre op 's Comps. handel die verlopen dato de voorgaende maendr sal blijven Continueren, en dat daer in Zulcken schadelijcke veranderinge niet en sal komen, als bij den Gouverneur van Nangasackij geconcipieert en met de Chinesen al aengevangen Zij, nadat onse reys bagagie ter wooninge geborgen was, Quam den opperstolck Ichidaijboij bekent maken, dat hij met den opper banjoisen den Gouverneur Jonnemondonne en de hooge Commissarissen sonder gaen, om nae gewoonte haer Ed. berigt te doen van onse verschijninge in Jedo en met der handt hulp te versoecken tot het verkrijgen van een spoedige audientie voor sijne keijserl. Maijst. uijt Ed.e gedaen. Toeck weijnigh tijt daer naer weder gecomen zijnde hadde egeens sijn

Comen in Jedo.

t' Ovecq na gewoonte bekent wort gemaeckt.

Rapport

Maert Ao. 1672. Japan op d'Reyse nae Jedo.

Rapporteerde boodtschap afgeleght uijtgesondene aenden Commis„ saris Wackasamma, die seijde, Zijnde tot bevoorderingh van sijn gesondheijt nae den Warmen bad gereijst en nogh niet weder gecomen, wat laeter den avond comt den bongiois vanden gouverneur gonnemond:o ons te verwellecomen, en bekent maken, dat Zij, leer alle devoir souden doen, uitgaende wij hem radder laten vertrecken, waer op weder betuijgingh van danckbaerheijt en eenige Japanse Complimenten gedaen wierden

Vrijdagh. 25.„ d:o den Commissaris Aoki Totto Weinokamisamma, laet ons heden, door den sijnen bongioisen verwellecomen, en Corts daernaer geschiet ons dieselve eer persoonlijck door den secretaris vanden tegenwoordigen gouverneur van Nangasackij, als mede vanden opper bongois die ons weder een aftegeleijden, deese alle vertrocken, werden met ordinarie Complimenten, als mede eenige glaesjens wijntint & gedistilleerde wateren

Worden verwellecomt

Saterdagh. 26.„ d:o Comt ons tolck Coeke Tosabro mij den onaengenaeme tijdinge brengen, namentlijck dat des keijsers Weijn, sijnde Zijn vaders suster voor weijnige dagen, was overleden, waerdoor sijn verstonde dat onse toegangh ten hove keijser gewinden laet ende niet voor den 15. vande aenstaende maen Sanguats souden connen geschieden, Zijnde nae nederlantse Rekq.: den 12: vande nae t comende maent april

Lebbende hoop van spoedige audiëntie

Sondagh. 27.„ d:o Den opper tolck Sjirobe comt mij de quade tijdingh van gisteren en nader bekent maken, ende was verwondert dat ick 't al wist, smiddernachts woort een brant in de stad vernomen wij maken alles gereet om soo 't nodigh mogte worden te vlughten, maer 't en is, Godt loff, geen last.

Brandt.

Maendagh. 28. d:o Niet besonders voorgevallen

Dinsdagh. 29.„ d:o den gouverneur gonnemond:o laet mij weten hoe dat hij ende welckt een gouverneur van Nangasackij niet te worden, om sijn alles dringe regeeringh, dit nieuws comt mij den opper tolck seggen, die daer over seer verbeijst scheen

Gonnomondonno staet niet wel ter hove

Woensdagh. 30.„ 's Op de middagh laet den gouverneur Tonnemondono ons weten, dat wij morgen audientie souden krijgen, Zijnde een geheel onverwachte dogh aengename tijdingh, naet keijsers moeders ma:jt comoedo sijn Weijn niet ter grootheijt, wij ontpacken d'schenckagie ende krijgen alles wel gemaeckt gereet.

ordre om morgen voorde keijser te verschijnen

Donderdagh. 31.„ d:o voorde middagh wierde ick uijt de naem vand' E Comp:ie de ordinarij schenckagie & reverentie aenden keijser gedaen, heeft al op de ordinarij.

Reverentie aenden keijser gedaen.

ordinarij manier uijtgesonden dat mijden Tweeden
ofte Jongsten weesende Commiss. Sama Aoki Totto Wemo-
kamisamma, alleen ende sonder meer geselschap voorden Troon
bragt, alsoo Wackasamma den outsten Commissaris naer
den Keiser had was gereijst ende genoemende (Jongst
gewesen gouverneur van Nangasackij) over de doot van
een sijnder vrienden niet en Conde uijt gaen, anders seggen
de manier te zijn, dat de twee Commiss. Sama beurtsen voor
uijtginge, 'T wel offe wel doorden afgegaene gouvern.e
geleijt wiert, nogh keijser nogh Vroon [illegible] Commis-
sien, soowel tot mijnen gedaen tijt, maer wel aengenoeg-
saem bligt ontbreeck, als zijnde de Zake ofte Cameraads
voor sijn gecommitteerde Heeren, soo duijster, dat men der naaultijx
mensche in Conde bekennen.

den Commissaris wenscht ons daer mede geluck

Sedat de voorengenoemde reverentie gedaen, was quam
den Commissaris mij nader ende wijser geluckwenschende
'T welcke beleeft ... soo veel woorden van
danckbaerheijt beantwoorde als te dier tijt bijmalcander
conde krijgen, hiermede keerden wij weder naer ons losement
zijnde ontrent middagh.

Naer desen wierden de schoncagie goederen voor Rijxraden
en andere Heeren verdeelt en gereet gemaeckt.

April.

Vrijdagh 1.mo d. brachten wij de schenckagie ten huijse vande navolgende
Heeren, namentlyck

geschoncken aen Rijxraden en andere Heeren gedaen

5. Ordinarij Rijxraden

Saccaja Oetasamma.
Inaba Minosamma.
Couze Jammatosamma.
Tsoutsja Tatimasamma.
Itacoura Nousjensamma.

2. Extraordinarij Rijxraden, die bij
versterf der ordinarij succederen
ofte opclimmen

Doino Nattasamma
Votta Bitsiosamma

de Soon vanden overleden Rijxraet die in
zijn vaders plaets opkomt

Saccaja Cawatsisamma.

D'twee.

D'heer Gouverneur ofte Stedehouder van Jedo.

Wattanaba Osumisamma.
Sumada Ysemosamma.

Do. Den van alle dese heeren, vonden wij thuijs, maer eenen secretarissen ofte huijsregenten namen de geschencken aen, naer ouder gewoonte. den rijxraet Abe Bongosamma zijnde de weder in kranckheit sich deenagaende geexcuseert, ende ons aensaggen, dat van niemant eenige gifte accepteerde, alsoo sich ten aensien van sijn hooge ouderdom met de regering niet meer & conde bemoeijen, en waerom can de keijser oock zijn niet vergunt, en van alle moeijelijckheden ontslaen had.

Werden door den rijxraet Bongosamma geweijgert

Reden waerom

Wij sullen evenwel tot een Compliment sijn E: de schenckagie andermael doen aenbieden, hoewel de Tolcken vast stellen, dat se niet aengenomen sal werden.

Savonts weder thuijs gekomen zijnde werden wij met van alle de voorgenoemde heeren, door haere dienaers voor de gebragte schenckagie bedanckt.

Werden voor de geschencken bedanckt

Saturdagh. 2 do. Desen dag hebben wij weder doorgebragt met schenckagie te doen aende naervolgende heeren.

Werden schenckagie gedaen

3. Commissarissen over d'Tempel gestellen

Onga sauwara Jammasirosamma.
Honda Ingasamma.
Honda Nangatosamma.

2. Commissarissen over d'Nederlanders.

Sattida. Waekasamma
Aoki Totto Wemonkamisamma, vonden niet geen van allen thuijs, dogh lieten ons savonts na gewoonte bedancken.

Sondach. 3 do. Onse Tolcken hebben heden de verande schenckagien wegh gebragt, ende voorts aen alsulcke inde herbergh uijtgedeelt, niet off tot Compe. maer laer dijgen goet bevonden hebbende onder onbeleefden huijswagt, nogh oock de stads bonjoisten het niet dus dopjens waerneeght, om nijdaer een wedanaber, de Oocc en Heijnders zijn evenwel nogh soo bewust gewoont.

Joegen en Geschenckhuijs waert onbeleeft.

Maendagh. 4 do. Den opperTolck Sjirobe comt mij bekent maken dat den ouden rijxraet Abe Bongosamma het aenvaerden van 't Comps. geschencken andermael hadde geexcuseert, wijders bragt hij Tolcq mijnen weijnigh Thee ende & een schotel van

Den rijxraet Bongosa. weijgert andermael de schenckagie

sodanigen

Schiacaet voorden Eersten Rijxraedt te beloogen

soodanigen, voort 2e Cattijs voorden Eersten Rijxraedt Saccaja outosamma te beloogen

Dijnsdach. 5en.

Bonjoisen bekomen haer kraemkagien in Jedo niet aenvinden

do. Sprack ick den oppertolck Itsjorobe aen wegens de kraemkagien, die de Bonjoisn. ontr. gelijckens door orde vanden tegenwoordigen Nangasackijsen gouverneur en uijt last vanden Keijser noodtwendigh hebben, namentl. ijder opper bonjoir 100. ende ijder onder bonjoir 43. G. waeren aengeordent, dewelcke wij oock tot dien eijnde hadde mede gevoert ende hier in Jedo gebracht, gem. tolck swegh den tijt lang stil naet hem, niet wetende in wat dat hij het zoude geven, eijndelijck quamen uijt dat de opper bonjois bekenent was, ende kraemkagien hier in Jedo aentewerden, alsoo hij de orde vanden gouverneur niet hebben hadde verstaen, off te begrepen, maer als wij weder in Nangasackij quamen soo zoude hij die daer konnen ontfangen;

selven hier in Nangasackij doen

Ick vraegde weder soff hem dat oock onbekent was, dat hij in Ossacca 3. ende de onder bonjois 1½. Toebanghs tot geschencke hadden genoten; hier stond Itsjorobe vast, en swegh heel stil; ick vraegde voort off hij dan van mij eenich geldt hoven wilde aennemen, maer hij wilt daertoe geen ooren ende ging sonder spreecken weck. /

de Zaecqe suspect

Wij gevoelen, is off dat de kraemkagien der bonjoisen, doorde Tolcken is geschaepert, of ten alder besten geviamen, soo dat den gouverneur van Nangasackij daertoe orde heeft gegeven, dat deselve voor als noch niet aenden loff niet bekent wel min doorden keijserlijcke rijxraeden geapprobeert is, soodoende sommen, ons des Capiteijns gaiarien doorinne, veel voor 's keijsers ordres Comme aenneemen, ende mij schijnt noch vrij wat loos te zijn, dat de billetage van verantwoording ende negotie sigh soo swart niet en zal voortloopen, als men hem ons in Nangasackij heeft afgeschildert

Woonsdagh. 6:

Kraemkagien voorde bonjoisn. bewaert

den oppertolck Itsjorobe sigh nat hebbende, op de zaecqe vande kraemkagien der bonjoisen gehoren voorgevallen, naden bedaght te hebben, opper bongoir bewaert hebbende, quamsdeden namiddagh vragen, off mij wel gelegen soude komen; de gem. kraemkagien te bewaren, met mael, conderen, ick, was verwondert de gloeckte hebbe tom gevoert ende wij quamen, over een, dat de opper bonjoisen soude hebben, elck. /

4. stn. Curt Taffachelas.
4. stn. pancallen
4. offerm gingans.
3. stn. Zijde allegias, en
3. do. Calemponicks.

d'onderbongioisen yder.

5. St. salpicado gingans

3. do. effene gingans.

3. madapons.

Bedanckende ongemeen soo de heeren Nangasackisen gouv.e aen haer beschoncken, wert geadonneert, namentlijck yder opperbongioir 100: en onderbongioir 43. T: dit bevreemden waerende veranderingh hoort gisteren, en ik hadde gevraecht over mijn goeden, vanden tolcken, bedrogh en valscheyt in dit stucke; liet daerom terstonde den onderkoopman Wichelhuijsen, kooper, om de bevrijden goederen gereetschap te maecken, en bij malcander te leggen naer Ysjrobe Zeyde, - dat en hadde geen haest dewijle de goederen weder in de na Nangasackij genomen, ende aldaer overgelevert moste werden, hoedat soude Japance manier wesen, ik mi werde in mijn voorige meningh

Moet in Nangasackij overgelevert werden, ./

hoe lett Zijnde, diende daer op, dat soo onmiddelijk inde inde Japanse manier niet en was, ofte wiel wel dat met 't bevrijdens ordre niet geopend moste werden. alsdus soodanigh bijde dat de bongioisen niet bekennen beloofde te wesen, de gedonneerde schenkagie aentenemen, maer dat de bongioisen een qualijcke souden doen, Zijn May.t bevelen te disputeren, en te weygeren in allen gevalle dat Zij niet ter plaetse waeren, daerschaer recommandering conden afleggen, met hulpe van de Commissarissen, ofte op haer andere te vragen, dewijle doch de nieuwe ordre uijt Jedo afgekomen was, ter laetsten seyde Ysjrobe was namentlijcke de ordre vande bevrijden, maer mij niet voortbe, ondaernae te vragen, bleven wel dat ik de Japanse manier niet en weet, aengaende in de 4½ gouden Coebangs aende bongioisen in Obacca waeren daer ik gisteren van hadde gesproken, die en hadden sij nogh niet ontfangen maer waeren noghonder den tolcq berusttende hierenboven was dat wijle tolcken na haer meningh wel te degen schoon gewassen; ik vraegde weder off de bongioisen voorde nieuwe ordre niet buijten 's Comp.s Casse en hadden geweijst, en off men bekennen de moet ofte geen, 4. paerden tot Comp.e Casse hadde gehad Ysjrobe swoert stil, ende ik seyde dat die vragen niet nogh en gingh vragende met een aende onderkoopman

Sorgeert daerinne de niet wegt

Wichelhuijsen, die dit alles hadde nagedocht, waeromme daervan dacht hij hadde mij naderhandt op gaende hoort, ende verclaert, dat het moede niet anders conde begrijpen, off Ysjrobe vast swevende van coopheijt boort met een groote verwoetheijt uijtgaep naer sijn huijsen, en belaste hem Wichelhuijsen te swijgen, onder dreijgement

Wichelhuijsen wort gedreijght

dat

dat hem daerop soude afslaen, den onderTolck Saxeymon
quam sijn maecker te hulp; dede insgelijcx als etteren tegen
den ongewapent man, niet genoegh en was, de welmeijnen-
heijt (?) opensoude hij mede sijn pligt, ende dat hij geraden was op
mijn vragen te antwoorden, waerin ik hem oock bevonden hebbe,
hadde oock vragende of se geen schaemte en hadden, een
weerloos persoon (die haer niet ter spraeck, nogh oock
gedingen (?) sijn bij wesen niet en waren gelegh hadde,)
soodanigh te bejegenen en te dreijgen, hiermede gingen zij
sonder spreken, doch niet uijt schaemte maer wel uijt boos-
heijt omdat ik haer bedreijgingen en tongen niet voorder
opslagh te waerheijt wilde aennemen, want ik blijve nogh
al bij mijn voorige gevoelen, dat het bedrijff vanden gouverneur
in Nangasackij hier aenden hoff nogh niet en is geapprobeert
wanneer dit geschiet (gelijck ik hoop van neen,) sulle dat
gem. gouverneur tot opsigt deste meer nemen, soo salde schenckagie
moeten voortgaen, behalven dat men de Tolcken aen geen
slentrijen en sal ontbreken, om ons de selve op d'een of d'andere
wijse te doen geven, spelende met des keijsers en gouverneurs
ordre nae haer welgevallen

Bedenckingh op de schenc-kagie der Bonjoisten

Donderdag 7.en do. kreijgen ordre vanden gouverneur Gonnemondono
dat ons gereet soude maken, om opmorgen afscheijt vande
rijxraden te krijgen, den oppertolck Itsjerobe mij tevens
aengesproken hebbende, om ons vorengemelde schenckagie
goederen te vercopen, soo hebbe ik sulcx toegestaen; tevens
tende prijs vande Jonghste negotie oft ommerder nae gelegentt.
dogh soo't niet vanden hand wilden, sloegh ik voor om
de grootste en swaerste packagie hier te laten, onder be-
waringh vanden huijswaert als wanneert weder tot
schenckagie soude connen dienen, sonder op[3]nieuw[2] van
buijten; dogh hier toe en wilden zij, niet verstaen,
alsoo daer voor zij de moeten laeden, en de waert de
bewaringh niet toe betrouwede, de groote spiegel voorden
den rijxraden geprojecteert gewesen, souden zij gaerne
gesien hebben, dat ik geen coop en voor den eenen hadde afge-
slaen, maer dat dagt mij ongeraden, om de waerde
van sulcke costelijcke stucken niet te vercleijnen

ordre om morgen af-scheijt te krijgen

overige goederen te vercopen

die niet in Jedo mogen overblijven

groote spiegel niet vercoght.

Vrijdagh 8.en do. voorde middagh compareerde ik voorde heeren rijxraden
in het logement vanden keijser, alwaer mij door den Jonghsten
Commissaris Aoke Totto Meinokamisa uijtgelesen werden
(der mayor (?) teijt ordres en bevelen, zijnde de selve van an.o pass.o
ende oock eenige Jaeren te voren, sonder veranderingh.
Op alle de selve met eerbiedigheijt de gewoonlijcke complim.t
gedaen, hebbende moest ik den weijnig buijten de zael gaen, en
sagh daer nae weder binnen gecomen zijnde de vereeringhe
vanden keijser zijnde 30. zijde rocken de (zijnde den
bovengem. Commissaris) wierden mij vervolgens tot den
afscheijt ende den teken, dat 's Comp.s geschencken de mayesteijt
aengenaem waren, ik kroop nae de selve toe en boogh mij neder
soo laegh als ik conde, en quam weder bijde Commissaris
een bekent maeckende mijn blijdtschap en danckbaerheijt voor
de groote eere, daer nae gingen wij weder onder ons nae
herbergh.

afscheijt vande rijxraden becomen ende ordre bevelen

oock 30 zijde rocken tot geschenck

verborgh, namentlijck waren wij buyten de poort vanden keysers wooningh gecomen, off daer quam ons een bongioos uyt de naem vanden gouverneur Gonnemondonne geluck wenschen, over voorspoedigen afscheyt gebruyckende daertoe voorverhaelde action

Saturdach 9en

Heden en gisteren hebben wij vande rijxraden, ende andere groote heeren, de ordinary geluckwenschingh, en oock den goede partij der Zijde rocken becomen

Mogen nog niet uyt Jedo vertrecken

Volgens het seggen vanden tolck Itsjrobe soo wort den Commissaris by Otto Minokamisama belast niet eer te mogen vertrecken, voordat des keysers wolff (die opcomende week is, en mogelijck binnen 2: à 3: dagen staet te comen) hier zy gearriveert

Sondagh 10en d°.

Licentie om afscheyt van de Commissaris te nemen

den gouverneur Gonnemondonne heden licentie versocht hebbende om op te mogen ons afscheyt vande Commissaris te mogen nemen, wert Zulcx niet alleen toegelaten, maer ons oock niet eenen belooft, gelijck op de reyse laten verwachten, Zulcx dat wij naer 't seggen van onsen tolck Itsjrobe op woensdagh den 13en deser uyt Jedo sullen connen vertrecken

Maendagh 11en d°.

Een Manskijker voor Minoc.a te senden

Den rijxraet Minokamisama heeft volgens het seggen van onsen tolck Itsjrobe wederom geschreven van den manskijker over eenige jaren door een gesant den gouverneur voorleden jaer met d'opsending van Batavia is ontfangen hebben wij niet meer mogen noemen, om dat (volgens 't seggen vande tegenwoordigen Nangasackischen gouverneur) niet en doogt, doch geen. Itsjrobe heeft naer zijn voorgeven (gelove buyten mijn kennis) de saecke goet gemaeckt en geseght datter een ander uyt hollant was ontboden, twelck dan oock heeft toegeschreven, soo't niet gedaen zij, onder een

hij is nogal missnoeght

mitsgaders gaer de nogal op d'Comp.e wercken, wat te wachten

afscheyt van Commissaris sen genomen

Heden namiddag hebben wij afscheyt vande Commissaris ende lieden van sijn huysgesin genomen; als zijnde d'eene uyt de stad gereyst en d'ander naer 't paleys gegaen, wij dan weder tot de afscheyt gedaen, en waghen alleen, met zijn believen, van onse tolcken, welcke heel en lijde vande Heeren Commissarissen der Court tegh de koe van ons dienaers weder gespoelt, maer nu zijnde weder absolijt moesten, want ik en wat namentlijck weder in ons herbergh gecomen

de Tolcken zijn daer ge-dienstigh.

off Itsjrobe begeerde dat ik daer 5. dienaers vanden keysers bongioos die den Itsjrobe souden geven, welck met en hadde onderschreven, off het is geen. Welck vermogen wat hebben nog eenige dagen langer in Jedo op te houden.

maer cort daer naer weer moesten

Dingsdagh 12en d°.

Nangasackse burger-meester heeft nog geen audientie

Den burgemeester van Nangasackij Sokijmondonne over eenige dagen voor ons hier in Jedo gearriveert heeft tot noch toe geen audientie gehad, soodat wij tegen de oude gewoonte voor een weder in Nangasackij staen te comen.)

Een

Reden waerom, na gissingh.

In wat reeden den gem.e Burgemeesteren hier soo lange opgehouden wert, connen off willen de Tolcken niet seggen, zoodat men der na moet raeden, mijn gevoelen is dat den tegenwoordigen gouverneur van Nangasackij verleijde Concepten heeft voorgeslaegen, om d' E. Comp.ie te beschuldigen over de weecke niet t affweesen vande ordes Commissaris Wackasamma nog niet en is geresolveert, en dat den gem.e burgemeesteren, om op deselve gemelde voorstellen, ondervraegt te werden, soo lange sal moeten vertoeven, tot dat de Zaecke afgehandelt sal Zijn, het

Sinoske Toecq der Commissaris Ziecke.

afweesen van gem.e Commissaris Wacka[samma] meen ik oock d' oorsaecke te zijn, want achter bleijven van Sinoskeddonno den Commissaris toecke, die ik tot nogh toe niet gesien heb; hoewel onse Cocq Jotabe mij verseekert dat hij waerlijcke siecke is, en buijten dien anders al bij mij geweest soude hebben, als zijnde na gem.e Cocq seggen een dienstkijcker om op het bedrijf van onse Tolcken te letten, en dienvolgende gehouden mij te comen vragen, of van deselve dienst lijts raporten mogte. Ik heb hem gisteren avont 2. voorkijckers en 3: rooden glaesen tot een geschenck gesonden, om hem te meer aende Comp.ie te verbinden, off wij een weinigen tijt van noden mochten hebben, maer de wijl

Is door geschencken aend andere toecke verplicht.

gem.e onse Tolcken heeft berigt is en, ik oock heb connen bemercken, weggeroepen geweest, aen gem.e door, soo en is niet te weijsen [illegible] hij sal de liberaelheijt te mogen oock aenvert dienen.

's Keijsers Neeff arriveert in Jedo met een groote suito.

D' Heer van Quinoseckij des Keijsers Neeff is gisteren met sijn groote suite hier binnen Jedo aengecomen, zulcx de paerden goedcoop zullen connen gehuiert werden, maer den Cocq Itsjirobe praet mij wat van swarigheijt, en

de paerden Zijn nogh seer duer.

zeijt dat een groot heer die te vertrecken staet, daer veele de dienst in zal brengen; immers de opsichters van 's Comp.s goederen seggen, dat de vaste paerden niet minder als tot 3½ Coebang te becomen zullen zijn.

Paerden tot d'afreijse gehuiert.

Des avonts is de prijs vande vaste paerden gemaeckt tot 3. Coebangs ijder; waer na ik voort met Itsidrobe den oppertolck heb afgerekent, ende aen hem betaelt 202. Coebangs 3: G. 0. maes 4. Condrijns, om daer mede te voldoen, soodanige schulden, als bij het notitie boeckjen connen nagesien werden.

Donderdagh 13. d.o seggen Woensdag.

vertrocken uijt Jedo.

'S morgens vertrocken uijt Jedo, en begeven ons weder op de afreijse naer Nangasackij, hebbende tot nogh toe t minste niet connen vernemen, hoedanig het met 's Comp.s handel sal toegaen, de rijs paerden ende andere goederen hebben ons oock gantsch niet gevraegt, als de wetlijcke na het gebruijck vande globen, en t astrolabium, waer

niets van belang voorgevallen.

van wij den oppertolck int generael eenig berigt deden, maer zij onbequaem zijnde, om 't selve te begrijpen, verhinderde haer botticheijt niet te seggen, dat men niet van ons [illegible] comen [illegible] daer van [illegible].

Sondagh.

Comen in Miaco.

Sondagh 24.en d°. Voorde middagh comen wij inde stad Miaco, 't welck aen onsen opper tolck werdt ende groodmeghter en gouverneur gaen bekent maken.

Maandagh 25. d°. Onsen Tolck Sobeijro wort te vergelen dat den gouverneur van Nangasacky aende Chinesen, van het hooft tot jonckens, den uijtvoer van Zilver hadde toegestaen, te weten, op haer versoecke en uijt consideratie dat sij op haer voorgaende goederen, geen winst hadden behaelt, en dan noch op 't de goederen in China moesten loopen te vlieden; dit schijnt wel een goede practijck voor de Chinesen te zijn, die beter voordeel met Zilver connen doen, maer met de Comp.ie loopt het een geheel ander advijs./

Chinesen mogen Silver uijtvoeren

Vertrocken uijt Miaco.
Comen in Osacca.

Nademiddagh vertrocken uijt Miaco houden avondmael inde stad Filimij, alwaer in een vaertuijgh en gaen en comen daer mede 's nachts in Osacca.

Gonnemondonno gedeporteert.

Reden waerom.

den Rijxraet Minosama is de Comp.e niet toegedaen.

'S morgens vroegh komt mij den oppertolck Itsjerobe met een groodt blijschap bekent maken, dat Taniwana Gonnemondonno jongst geweest gouverneur van Nangasackij, uijt die bediening gestelt off gedeporteert was, uijt oorsaeck van sijn strenge regeeringh, doch naer ick uijt yemant anders can bemercken, soo en sonde het dat soo wel quaets niet gedaen hebben, als wel het uitnoegen van den Rijxraet Minosamma die een oom van den nieuw geweest gouverneur geweest is, omdat hij de Nederlanders met Zilver en gaende voordeel liet laten vertrecken, zijnde gem. Minosamma d'Comp.ie gantsch niet toegedaen, gelijck ons tolcken seer seggen, ende men oock het hadt eenige jaren heeft connen bemercken.

toegedaen wegens Comp.e stroombergen aen bonjoist buijten last van opperhooft./

Dijnsdach 26.en d°. Den oppertolck Itsjerobe comt mij hooren afvijsen, maen 4½ Coubangh 3. voorden, schier en 1½ voorden, onder wijsen bonjoisen ons afvijsende niet omdat geeft haer wegen, maer te spreken deden gelijcke alvorens, die ons opgeleyt hadden, waer geleide ick weijgerde dit met de selve reden, waermede de gem. bongeois hadde geweijgert, de andere stroombergen in Jedo aen te nemen (gelijck onder dato 10 maert jongst leden staet aengeteekent) voegende daer noch bij dat niet geheel en was zijn en den andere tolcken bloot seggen van beijden en den Jedo's goevernement sonder twijffelijck blijcken aen te nemen, ofte ten minsten dat sij daer van getrouwelijck een verclaring souden dienen te geven, om mij mede op Batavia te connen verantwoorden, Itsjerobe lagh daer over wel krampen en gingh weder wegen Eijt, daer naer Comt den opperbongois Tattogeodaijodono mij bedancken, voorde vereeringh aen hem gedaen, Itsjerobe was daer bij en diende voor tolmaer; ick antwoordde aen gem. bongois dat vande gedane vereeringh geen kennis had, en datte buijten mij last was geschiet, doch (naer mij leeren) mochte hij soecken een Compliment, en daermede was het gedaen, hebbende mede gem. tolck de Coubangs buijten mijn weten geteldt ofte ontfangen vande schrijver Cosojimon, aen wien ick geloove een mindere getal weder hebben gehaelt ontvanghen Zilver gelt te wennen wel, tot betalingh vande dagelijcxe oncosten, op de voetcantoor weghs./

Den Coopman Leendert Jorno alhier in Osacca woonachtigh heb

ick

coperen plaeten, betreft	ik niet persoonlijck bij hem mogen hebben, dogh naer verscheijden soo verre wederom gebraght dat den opperhooft (naer zijn seggen) hem weder aengesproken heeft, wegen de coperen plaeten, voor de heer tot den monster van Batavia gewijst, watter nu van d'uijtcomste zal moet den tijt leeren
Donderdag 20en do. vertrocken uijt Ossacca in de groote barcq.	savonts vertrocken uijt Ossacca en komen in de groote barcq nogh binnen de rivier leggende
Saterdagh 30en do. gaen onder zeijle	vertrocken uijt de rivier van Ossacca met den goeden wint pas weder de stadt Fiongo.

Meij.

Maendag 9en do. Comen voor Simonoseki.	savonds comen voor Simonoseki ten ancker
Dingsdagh 10en do. en in Cokura.	smorgens vroegh begeven ons uijt de groote barcq in cleene vaertuijgen, waermede wij in Cocura aenlanden meteen voorts den advance van de reijse op de Cort landwegh.

Nangasacky.

Saterdach 14en do. arriveren tot Nangasakij	arriveren inde stadt Nangasackij en op't Eijlant Dezima onse behoorlijcke plaets, hebbende alsoo de hofreijse in 90: dagen (off oock de wijdere tocht van Jedo tot op onse afgelegen afgeleijt) van de verdere bequame gecontineert, maer sijn wij allesints belet en minnelijck bejegent, maer van de tolcken doorgaens soo onbetrouwt ende swaerigh gehandelt, dat het swaerlijcke verdragen, zij niet soo heel, ten regaerde van de affronten en wederwaerdigheden, het opperhooft en andere particuliere aengedaen, als wel omdat wij met groot verdriet hebben moeten aensien, hoe onbetrauwt sij tolcken d'Comps. ten toon, ende meer als de helft van het gelt, dat op de reijse uijtgegeven ende betaelt moet worden, naer haer trecken.
gaerden, gouverneur begroet, ten en bedancken.	Ontrent den tijt naer ons aencompste heb ik mij met de heeren Wichelhuijsen en Van Heijningen weder naer de stadt en huijse van den gouverneur verwoogt ende sijn E. volgens gebruijck bedanckt voor sijn gunstigh voorschrijven en hulpe tot de becomende spoedige audientie in Jedo mitsgaders voor de weldaden gedurende mijn afwesen aen de lieden der Comps. dienaren bewesen, waerop sijn E. ons dan wedergelucke wenschte soo met de becomengheit audientie als met onse behouden afcomste en wederkeeringe tot Nangasackij.

Becomen:

Aenteeckening vant voorgevallene in Nangasackij geduerende de retraycte

Bovengem.te S.r van Heyningen, door desen (benevens den dispencier Cornelis Spanbroeck) zedert mijne retraycte het gesagh alhier over 's Comps. dienaren is bevolen, heeft mij mede overgegeven zijne dagelijxe gehouden aenteeckeningh vant gene zedert 19.en februarij jongstleden tot dato deser is voorgevallen, ende gepasseert, zijnde zoodanigh als hier onder in substantie sal werden geinsereert

Aenteeckeningh vanden Negotie Boeckhouder Cornelis van Heyningen zedert 't vertreck vant Opperhooft Joannes Camphuijs naer Edo tot sijn wedercomst weder int Comptoir tot Nangasackij.

Chineesen hebben silver uijtgevoert

De Chineesen van ter potten joncken voorleeden hadden hier aengebrocht, waeren op 30.en Maert jongstleden weder van Nangasackij vertrocken, en hadden op haer versoek schuijt silver uijtgevoert, om dat so met het gout soo veel voordeel niet conde doen.

2: Joncken voor Nangasackij gearriveert.

Naderhand namentlijck den 22.en en 24.en april waren hier nog twee Chineese joncken gearriveert toenwe van potto ofte Ceripaper, d'eerste voornament en tanduno uijt Nanckin geladen met zoodanige Coopmansz. en waren als bijsonder notitie becken Can werden naetgesien

Quade tijding van 's Comps. aenstaende negotie

Aengaende in 's Comps. negotie, den opperhoofd Cassioije (zijnde tegenwoordig rapporteur) hadde den S.r van Heyningen voor een seeker zaeck verhaelt, ende bekent gemaeckt dat niet alleen de Cobangs ons in aenstaende handel bij soude toegerekent werden, tot 68: maes ijder, maer dat oock onse aengebrachte Coopmansz. door de 4: burgemeesters wel souden werden geprijst ende gewaerdeert, op dat de Coopluijden ende de burgers daer weder een fraeij Bijnoogh hebben, ooc hadde gem. Van Heyningen onder de hant vernomen, ende Stadsdat in Miaco de beste Chinese Zijde tot 800: ende de bongaelse tot 500: G. het picol was verhoogt.

Prijs van Zijde in Miaco hoogh.

Wijnen door de Gouvern.r in prijs vermindert

Voorn. Cassioije hadde op 5.en deser voorleden van Favatta uijt 's Comps. Magasijn geraden 10: ganting Spaense wijn met ordre aen gem. Van Heyningen, om aente teeckenen, dat voortaen uijt last vanden gouverneur Spaense ganting niet meer zoude werden betaelt als 3: G. zijnde 2: G. off.e minder als voorheen.

Van

Nieuwe orders op't attenderen, ontfangen van binnen.

Van sober Cruyffier door t opperhooft Joannes Camphuijs uijt den lande Colwaraen, uijtergem. van Keijningen geslt. ende hij niet alleen den inhout moeten bekent maken maer oock seer door den gouverneur laten Copieren ende als hij na den lande volgens ouijt gebruyckelen, adsijs Cruyffier aent opperhooft na Jedo sonde afsenden, soo most het voorende bekent makingh van den inhout door last van sijn E. voornade sonder onderscheijt geexecuteert ende geseghelt worden, op dat hij den daan van na Zijn wel gevallen mogt beroupen en t ander voort senden

Nieuwe packhuijs opgerecht

Tot het aenbouwen van nieuwe packhuijs waren de houtwercken inde stad gereet gemaeckt ende den 20.e april op t eijlant gebraght, mitsgaders 8: dagen daeraen in eenen dagh opgerecht, dogh voor ende alleer datter een stuck hout op te stellen op t eijlant waer gecomen, soo was sr. van Keijningen door den Toecka Cassioije gedwongen geworden tot het uijtschrijven van nog 150: gaede Kobangs, sonder dat den selven daer van een quitantie vertoonde, boven dien had gem. toelaten op reijen aenkomst [illegible] Zijde slaggen doen maken, om van t packhuijs te eten afwaijen onder voorgeven dat voorheen soodanigh was geschiet.

150: Cobangs van Keijningen afgedwongen

Nieuwe Champan op gesett.

Het aenbouwen van de Champan was op stapel gesette, door de onte beleghtigt, ende van de vlughtigen hout besonder;

Den apotheker Frans Bradeus had op die weeke eenige distillatien, en door ordre van den gouverneur gemaeckt

Olitejten gedestelleert

2. oncen olij van Comijn
2 do. van anijs
10. do. van Nagelen
8: do. van Rosmarijn
33. do. van Cotomnit [illegible],
6 do. Campher
3/9 do. genever

Te samen 69 3/9 oncen, die den Toecken allen aen gem. Zijn E. sober overgelevert uijt gelonden lo: oncen ... olij onder [illegible]. Verders, de pars die daertoe gemaeckt [illegible] Zij, ende Compe. ontrent 12: Th. Comt. te Costen, is nu toecomende onbruijckbaer, omdat de kracht verweckt is, en niet nader gemaeckt can worden, om het gem. die [illegible] voor verscheijde aenstaende Japanders ende op t eijlant gewenst [illegible], vande gouverneur, Zijn E. secretaris, een der burgemeesters voorts verscheijde bongioisen ende en geene [illegible] doctoren alle [illegible] door de toecke, dogh tot t Compe. Costen [illegible] Zijn ontlaedt ende getracteert./

Een olij pot tot Compe. Costen gemaeckt

Medicinale Zaden mijn opgecomen ende crijgden meer tuijtgaen

Int [illegible] was mede nader [illegible] gemaeckt ende verleden Jaer becomende medicinale Zaden, te Zaeijen

dogh

dogh daer van en is dewijl opgelegen, oock zijn alle de medicinale planten voorleden jaer met Tulpenburgh hier ontfangen, verdort ende meest vergaen, niet gelovende dat 3. à 4. [illegible]

den gouv.r visiteert Amaxa en Arima

In de ordinaire visite in de landen van Amaxa ende Arima te doen, was den gouvern.r den 8en deser uijt Nangasackij vertrocken ende 3. dagen daer aen weder geretourneert.

Een nieuwe Burgem.r

De vacante bedieninge van burgemeester deser stadt was nu weder gevult met de zoon van den tegenwoordigen factoor des Keijsers, dewelcke mede eenige maenden verleden uijt de gem. bedieninge van burgemeester opgetreden ende in zijn overleden vaders plaets tot Keijsers factoor geworden is; en was gem. Keijsers factoor eenige dagen verleden van hier nae Jedo vertrocken, met de benodigde [illegible], om deselve aldaer Keijser [illegible] over te leveren.

's Keyzers factoor nae Jedo met de [illegible]

Sondach 15. d.o Niet besonders voorgevallen

Maendagh 16. d.o De opperlocksen Cassioije ende [illegible] commen hier voor de Keijsers wint meer [illegible] [illegible] 10. gantangh dat voortaen niet meer als 3. [illegible] voor de gantangh sal werden betaelt, ende welcke wordende gem. Cassioije oock [illegible] zijn seggen, voor mijne weder [illegible] uijt Jedo aen [illegible] [illegible] Cornelis van [illegible] bekent gemaeckt.

Wyntine van 5. op 3 [illegible] verminderd

Dijnsdagh 17.
Woensdagh 18. } D.o niets gepasseert.

Dondergagh 19. d.o Comt den opperlocks Ilhiroije mij bekent maken, en mijn last van den gouverneur aen te seggen, dat de Nederlanders wanneer die uijt Jedo weder afcomen, over 't [illegible] souden werden gebraght souden (gelijck voorheen geschiet) alsoo [illegible] op het Eylant bewogen gaen, om daer [illegible] verleden, [illegible] dat al weder [illegible] is.

Nieuwe ordre als de Nederlanders uijt Jedo weder afcomen

Voorts verhaelde Ilhiroije dat hij 4. dagen verleden tijding uijt Jedo was gecomen van de verheffingh van den nieuwen gouverneur ende daer door [illegible] der tegenwoordige [illegible] [illegible] zijnde genaemt Jcano Wangakenosama.

Tegen den avont comt de groote Boxcq hier voor het Eylant ten ancker.

arriveert de groote Boxcq.

Vrijdach 20. d.o Voorde middagh werden Compagnies goederen uijt de Boxcq hier op het Eylant gebraght.

[illegible]

Com

Schenckagie voorde Bonjoits. door de Teeck geordert.

Contdaer aen, Comt den opperTolck Isiroseo mij afeijschen, de schenckagie voor 't beijster bonjoitsen, ende op de afgelegen dersgelijcke sodanigh als deselve voorheen, door den gouverneur waer geadvonneert en gevoelgelijcke door mij in Jedo was beraemt, gelijcke onder dato 9. en 13. februarij, mitsgaders 5. en 6: april jongstleden staet aengeteekent, begerende bij Isiroseo, dat daer nogh sonde werden bijgevoeght 6: Zyde rocken in Jedo tot schenckagie bekomen, gelijck voorheen gebruijckelijck. Was geantwoort; Ick bedinde daer op, dat ik des gouverneurs ordre voorheen gegeven, hadde nagecomen; de goederen tot de schenckagie mede naer Jedo gevoert en deselve aen de bonjoisen gepresenteert, die se niet en hadden willen aennemen, dat ik van sulcken verwerden en strijdigen ordre geen, noch aen mijne Eerw. Heeren meesters wist te doen, en dienvolgende niet en conde resolveeren, de schenckagie over te geven, ten waer mij door de gesamentlijcke Tolcken, een verclaring wierde gegeven, dat den Gouverneur voorheen, dien en niet anders hadde geadvonneert. Hierop heb ik versoght dat hij Isiroseo ontrent sijn Confraters tot mijn gerustheijt en verandwoording geliefde voort te dragen, ende te bewerdeken, maer hij begon daer op te stuijten, seggende absoluijt dat geen verclaring en wilde geven; en dat ik de Tolcken, als de gouverneurs naem gebruijckelijck moet geloven, als zijnde beedigde persoonen die haer hoofden souden verliesen, bij accident in sulcke saken buijten ordre gingen; gaende dadenmede weghom, naer sijn voorgeseijde aenbevolen ordre vanden gouverneur te vragen.

Ick sijn het hooft ijgter een verclaring dat 't sulcx des Gouverneurs ordre zij.

't wort hem geweijgert.

Ordres vanden Gouverneur door de gesamentlijcke tolcken bekent gemaeckt.

Naer gemelden middagmael wierden bovengemelde Eerw. Heeren insgelijcks en vandoijningen op mijn Camer gecomen zijnde, soo wont ik aldaer gesamentl. 4. opper en 4. ondertolcken die ons ter stont op de matten voor mijn sitten, om naegewoonte met eerbiedigheijt aente hooren de ordre vanden Gouverneur bestaende int volgende.

de Bonjoisen schenckagie te geven.

1. dat ik aende Bonjoisen, ende de afgereijsdes soude geven, de goederen hier boven gemelt en bovendien nogh 4. zyde rocken, volgens het seggen vanden Tolck Sodaije, dogh bij door Isiroseo over, weed zynde bekende qualijck gesproken, wesen, het getal van de rocken moet 6: zijn.

de boeyangh tot 68: maes te ontfangen.

2. dat de Compe. de boeyangh inde vaert laetende negotie soude ontfangen tot stucke tot 68: maes.

Een zitplaets voor de burgers meesters inde conditie huijs te maecken.

3. dat wij op Compes. Costen, inde vaer 't conditie huijs sullen moeten laten maken, ofte afschutten een besondere plaets voorde burgemeesters en verdere bonjoisen vanden gouverneur die welcke de aen- vande negotie sullen, bijwoonen.

Int derde point, namentlijck tot gedwongen gesproken aen bonjoisen, had ik gerne wat laeten aengedrongen, om dien aen- gaende een verclaring te hebben, als connende niet geloven, dat het absoluijt ordre vanden gouverneur zij, maer nij bepaelt vindende, int ordre van haer Ed. tot batavia bij missive

van

van 29en. meij 1671: uijtgedruckt soo heb ik alleen versogt de
schenckagie aen. bongioisen hier te mogen brengen, gelijck
aen de nieuwe Stijckemoet wert gedaen, op dat het bijsijn
der gouverneurs mogte worden, hier hadden de Tolcken weder tegen
tegen voorgewendt dat mijn qualiteijt te hoogh was, ende
de bongioisen te geringe luijden, etca. dan als ik haer vraegde
waerom de opperhooft dan voor Zulcke geringe luijden, bij naer
al t' Compoude moeten verdragen, soo wisten sij niet meer te
seggen, ende daer beloofden om mijn versoeck aen. Gouverneurn
te zullen voordragen

Chinesen hebben d' Coebangh tot 68. maes ontfangen en in silver verwisselt tot 54. ende 55. maes.

Op het tweede point van de Coebangs heb ik niet geantwoort
alsoo mij heden oock bekent gemaeckt zij, dat de Chinesen
deselve wel voor langh tot 68: maes hebben moeten aennemen
en dat het nogh al voor een bijsondere gunst geacht, datse
deselve tot 54. en 55. maes tegen kruijt silver hebben mogen
verwisselen, sodanigh, ende tegen wat prijs de gem. Coebangs
wederom bij ons souden uijtgegeven worden, conden de Tolcken
nogh niet te weten, maer het soude ons voorder aenvangh van
de aenstaende negotie verder bekent gemaeckt

Saterdach. 21en. do. Comen den opper en ondertolcken Hiwrobe ende Sapjemon
mij bekent maken dat den Gouverneur mij nogh geen Neder-
landers niet had willen hebben, om de schenckagie aende bongioisen
te brengen, begerende dat Zulcx door hun beijde tolcken soude
geschieden.

Schenckagie aen. bongioisen magt door geen Nederlanders gebragt worden

Medicinale Cruijden gesogt en gevonden

Onse opper Chirurgijn apotheker ende hovenier sijn heden uijtge-
weest, om medicinale cruijden te soecken, en hebben daer van
goede partije gevonden, welckers kragt en eijgenschap de
Tolcken over dagh sullen comen opnemen.

Sondagh 22en. do. De schenckagie door den Gouverneur voor de bongioisen
geordonneert hebben de Tolcken Hiwrobe en Sapjemon heden
na de stadt doen dragen, sonder iets anders te seggen, als dat sij
deselve aen gem. bongioisen ofte haere gemagtigden souden overleveren

Schenckagie aen. bongioisen door d' Tolcken gehaelt.

Maendagh .. 23en. do.
Dingsdach . 24. –
Woonsdach. 25. –
Donderdagh 26. –
Vrijdagh . 27. –
Saturdach . 28. –
Sondach . 29. –

Niets voorgevallen

Maendagh 30en. do. De Japanse doctoiren en Chirurgijns zijn inde Const van
distilleren, door onderwijs van onsen apotheker soo verre gekomen
datse sonder zijn hulp op heden ende gisteren hebben gedistilleert
tweederleij oliteijten, namentelijk van Nagelen, ende
Termentijn

Japanse doctoiren distilleren olij van Nagelen en termentijn

Dijnsdagh.

Dijngsdagh. 31.e d°. De Japanse feestdagh op dewelcke de Japanders vande winter afscheyt nemen, en dienvolgens Catabers aen trecken, dewelcke onse 3. Tolcx Jaerlyx van Compagnie krijgen, en nu mede becomen hebben.

Japanse feestdagh.

Desse maent zijn hier geen Joncken aengecomen, ofte vandaer vertrocken. /

Juny

Woensdach.	1.e d°.	Niet bijsonders voorgevallen
Donderdach.	2.e	
Vrijdach.	3.	
Saterdach.	4.	
Sondach.	5.	
Maendach.	6.	
Dijngsdagh.	7.	
Woonsdagh.	8.	
Donderdagh.	9.	
Vrydach.	10.	

Saturdach. 11.en d°. Comen de gesamentlycke Tolcken op nieuw de cracht en eygenschap van zoodanige medicinale kruyden, als door onse Chirurgijn Appothecker Schrijver, op 21.e vande Jongst verleden maent Mey, hun opgelegt ende gevonden

Kragt der gevonden kruyden aen Tolcken bekent gemaeckt.

Sondagh. 12.e d°. Niets voorgevallen

Maendagh. 13.e d°. Heden is uyt Jedo weder afgecomen, de Burgermeester deser stad Gotto, dewijl wy onse hebbende de gewoonlijke reverentie aen. hebben gedaen; d'oorsaecke van sijn ongewoonen lang verblijf &c. in Jedo ende of er de Comp.e raeckende yts voorgevallen, Zij comen ons niet bekennen.

de Burgermeester van Nangasacky comt uyt Jedo.

Dijngsdagh. 14.e d°. Comen de vaertuygh van Satsuma met eenige Taijoanse Chinesen, die in January Jongstleden van hier vertrocken zijnde, haer Joncq op de Liquese Eylanden hebben verloren ende door de Inwoonders aldaer tot gem. Satsuma zijn aengebragt, als sijnde deselve onderdanen van Japan ende staende onder het gebiet van heer van Satsuma voorn. de Liquese voorsz. [illegible] ende onder Zijn heerschappije gebracht wort, dewelcke Eylanden bestaen in 5 à 6. [illegible] niet verre van Formosa leggende, op de vande [illegible] tot [illegible] A°. 1660. mede is verongeluckt.

Een Chinese Joncke verongeluckt.

Woonsdagh.

Woonsdag 15 do. }
Donderdag 16 — } Niets voorgevallen
Vrijdach 17 — }

Saterdag 18 do. Quamen de Tolcken geaccompagneert op mijn Camer, mede brengende 2: persoonen, genaemt Jinbedo. ende Tarrojemondo. die op ordre der oude gouverneur gedaen hebbende, voortaen dagelijcx hier op het Eijlant souden comen, om door onderwijs van gemelte sijn E. niet alleen inde Nederlantsche tale, maer oock in lesen ende schrijven, onderwesen te worden, opdatse naderhant (als Tolcken gebruijckt wordende) te begrijpen souden sijn onde Compas en de Nederlanders besoignen; Zijnde d'eene genoemde een eygen soon vanden oppertolck Kitsje Seijmondonne en den anderen een sone van oppertolck Sodaijedono.

[Margin: ordre van Gouverneur aen twee Japanders duijts te leeren lesen en schrijven]

Sondach 19 do. }
Maendag 20 — } niets voorgevallen
dijnsdagh 21 — }

Donderdag 23 do. Niets voorgevallen

Vrijdach 24 do. arriveeren hier 2: Chineesche Joncken van formosa oste Taijoan, zijnde d'eerste uijt dit Z: saijsoen, oock zijn heden weder terugge gecomen 2: Joncken over weinige dagen, d'eene na Pottgo ende d'ander na Cauquin vertrocken, hebbende geen van beijde door contrarie wint de reijse connen gewinnen, soodatse nae alle apparentie tot het aenstaende N: saijsoen sullen overblijven, ende niet alleen haer schoone wint maer oock wel het grootste deel van haer Capitael verteeren moeten.

[Margin: 2: Joncken van Taijoan d'eerste dit saijsoent. 2: Vertrocken Joncken onvolbraghter reijs weder te rugh.]

Saterdagh 25 do. Niets gepasseert.

Sondagh 26 do. Tot betalinge vande dagelijcxe ongelden heeft weder op Interest moeten ligten, 500: gouden Cobangs, hetwelck geheel onnodigh soude zijn geweest, indien de Tolcken eenige discretie gebruijckt ende het geld door nijaer haer gelden bedragende kleijn geleende somme weder voldaen ende betaelt hadden, als wanneer de Compe. oock vande Interest soude zijn bevrijt gebleven.

[Margin: 500: Cobangs op interest gelicht]

Den Tolck Taffioije wort te seggen, datter dit Jaer niet meer dan de 2: Joncken van formosa staen te comen, als zijnde de Chineesen aldaer van de incomende manier van handel hier in Japan al verwittigt ende bedient, dattet op die wijse niet veel voordeel sullen connen bevaren, hoedanigh de Chineesen in negotie dagen, wort nogh voor ons geheim gehouden, dogh dit cannen claerlijck bemercken, dat de Tolcken becommeringh hebben, dat de geruchten daer van mede al nae Bata. mogten zijn overgedragen ende datter dan oock soo veele schepen niet herwaerts aen staen te comen, als sij wel wenschten, dewijl haer vervallen de voordeelen daer uijt moeten voortcomen.

[Margin: van formosa staen weijnig Joncken te comen.]

[Margin: Reden waerom.]

Reden

Besoeck vanden Gouverneur Couzijn — Heeden worden wij besocht vanden gouverneur Couzijn ende secretaris de Coecken Steijden, met dat den Gouverneur heere sonder commen, liten daeromme tot Dijcant kontom vogen, ende Liepen, alsoo pantijs Coevijs tot Compe. Corlen ade goet.

Maendagh. 27.e d°.
Dijngsdagh. 28. d°. } niets voorgevallen
Woonsdagh. 29.e d°.

Dondendag 30.e d°. Ende mant Zijn hier aengekomen 2. Chineese Joncken van Taijoan, ende formosa, medegebragt werden soodanige Coopmantz. als bij tot notitie boeckjen Tae, blijcken

Aengekomen Joncken

Vertrocken Joncken — Daeren tegen, Zijn weder 2. Joncken van hier vertrocken, een nae Patteo ende d'ander nae Nanckijn dogh beijde door contrarie wint de weijgh niet wel connen geraecken, Zijn genootzaeckt geworden weder terugh te keren

Julij

Vrijdach. 1. d°.
Saterdagh. 2. –
Sondagh. 3. –
Maendagh. 4. –
Dijngsdagh. 5. –
Woonsdagh. 6. –
Donderdagh. 7. –
Vrijdach. 8. –
Saterdagh. 9. –
Sondagh. 10. –
Maendagh. 11. –

Dijngsdag 12.e d°. Comt den oppertolck Tasioije mij verhaelt Sweer, van de brieven, den 1.e Januarij Jongstleden van hier nae Siam gesz. alsooock vande twee Joncken, die aldaer voornemens waren derwaerts te vertrecken, eene weijgh hadde gesondren nae Canton, van daer op de eerste dit hier weder te vangen comen

Brief nae Siam gesz. met ber. [illegible]

Woonsdagh 13.e d°. Wert den Chinees Joncken van Batavia hier gearriveert becomen tijding dat op deselve vertrocken van daer den 25.e Maij. twee Comp.s Schepen afgevaerdigt wierden om mede derwaerts aen te comen

Tijdingh van Batavia

Donderdagh.

Donderdag. 14 d.o den ouden Chinesen handelaer van Tonquin op Japan, Itsien, die men meende dat an.o 1670: op de terugreijse was ~~verongeluckt~~ verongeluckt, is heden hier met sijn Joncke besonder vrolijck gelaeden aengecomen.

Den Chinees Itsien van Tonquin

Vrijdagh. 15 d.o Dogh quamen de Toelken, Comen mij uijt den naem ende wegens den opsiender van den packhuijs L.ra P. en Q. adviseren, dat ick het gem.e packhuijs tot Comp.s Costen sal moeten vernieuwen, alsoo het selve door de groote menichte van koper voorleden daerin geleijt was gebroken, ende nu dagelijcx stond in te storten, ende dreijgement sulcx, ick sulcx weijgerde, dat hij daertoe wel dwingen en aende gouverneur klagen souden, begeerende sij Toelken hier op mijn antwoort, op dat gem.e huijs opsiender sigh daer nae mogte reguleren, ick antwoorde daer op dat hem het klagen niet konde beletten ofte verhinderen, dogh dat de Comp.e overvloedige reden had, ende oock genoodsaeckt soude worden te klagen, niet alleen over het gem.e packhuijs zijnde aldien in de 30: jaren out ende over sulcx onbruijckbaer en vergaen, maer oock over de onbequaemheijt van meest alle d'andere, dewijl de Eijgenaers daeraen geen behoorlijcke reparatie deden, daer nogtans de Comp.e sulcken swaren huur voor moet betalen, gelijck haer Toelken wel bekent was, ende oock mede dat omtrent den jare a.o 1668: een nieuw packhuijs gevoegt en in de selve jare weder en tot Comp.s Costen gemaeckt was geworden.

Een Castere begeert dat d'Comp.e sijn ~~...~~ huijs sal vernieuwen

dreijght ons met den gouverneur.

Satordagh. 16 d.o Niets gepasseert.

Sondagh 17 d.o werden mij door den opperTolcq Cassioye vertoont 3. passen ofte zeebrieven, A.o 1670: 1671: ende 1672: op Batavia aende Chinesen Ammanoda Siokja verleent ende alsoo tusschen de voorn. twee oude passen, ende het nieuwe een groot verschil was, soo begeerde den gouverneur de reden daer van te weten, derhalve wij hem oock onbeschroomt hebben Communiceren, namentlijck dat de letters of de wapens daer de passen mede gedruckt worden, door 't langh gebruijck quamen te slijten, ende te breken, als wanneer weer andere gemaeckt moeten worden, die met de oude altijt niet en conden accorderen.

den nieuw gedruckten Zeebrief en den gouverneurs dispuut

Maendag. 18 d.o de Toelken Comen mij bekent maken, dat den Chinesen Coopman Itsien, 4. dagen geleden van Tonquin hier aengecomen hadde verhaelt hebbende dat A.o 1670: een van Comp.s schepen op de reijse van Batavia nae Tonquin verbrant, ende nogh een ander van Tonquin na Japan gesonden, verongeluckt was, ende alsoo niet en ~~...~~ bleeck dat de Nederlanders hier van eenige kennisse aende Japanse regeringe hadden gedaen soo was den Gouverneur daer over seer gestoort, gelasten wel expresselijck dat wij voortaen sulcke ende diergelijcke saken aen geene wegen zullen hebben te verswijgen ofte verbergen souden

den gouvern.r gestoort over 't verswijgen vant verongelucken van Vredenburg en Hoogh-Caspel.

houden. uijt antwoort hier op was dat den gouverneur
groot gelyck hadde om gram te zijn, dogh niet op de Comp.e
en de opperhoofden respective, alsoo deselve noijt in gebreke
waren geweest, alle nouvelles ende soodanige tijdingen
op te geven, maer wel op de tolcken, die welcke aen zijn E.
geen andere zaecken bekent maeckten, als degene die hem t'
haer best dat ende goetdunckten, over den quanen, gelijck
nog verleden jaer gebleken was, niet alleen aende heere
gouv.n ongelucken, daer haer volcomen kennisse van gedaen
zij, maer nog aen zaken van alsoo groten belang, namentlijck
vant aencomen van seker portugees van Macao tot
bat.a sigh uijtgevende voor den ambassadeur item van
den apparenten oorlog tusschen vaderlant ende vranckrijck,
hierop swegende die ondergingen, verder vraegh, nadat
eenige omstanden tot morgen verzonden,
liebste propen hadden aengetekent

de tolcken zijn daer over bevredigt

Wille importante zaecken niet bekent maken

Dijngsdagh.	19.e d.o	Niets voorgevallen
Woonsdagh.	20.e d.o	
Donderdagh.	21.–	
Vrijdagh.	22.–	

Satordagh. 23.e d.o Het aenbestede nieuwe packhuijs is in voormaele
voltoijt, zijnde een verlegt en sterck gebouw, van ter
wederde Comp.e velen jaren groot gemackt en dienstigh
sal wesen, soo zijn mede alle d'andere timmeragien
afgedaen, namentlijck het bequamen maken van den nieuwe
logement voort aencomende opperhoofd, boven de packhuijs
No 1: het veranderen vant vorige logement tot
twee bequame koopmansvertrecken, ende den packhuijs daer
onder tot bewijsen van den nieuwe Japansche werff
en andere noodige vernieuwing van pagaers tot maken
van 6: slooten ende hout voor de aencomende dienaers
ende tot reparatie van verscheijde andere, als mede
vorige reparatien aent opperhoofts ende hoofde
woningen, de kuijp, stapel etc.a tot maken
van den nieuwe huijsen voor den leeuw, tolcken die naer
alt mede een gemacke huijsken voor de here ende rijnders
het gantsch onnodigh maken van den burgemeesters
ende conjoiten camer int venditie huijs mitsgaders
een Cia ende gemacke huijsken daer buijten, zijnde
het gem.e venditie huijs in voormaele gehouden ende
ontrent een quart clevender geworden, hoelcke door
last ende bevel vanden gouverneur (naer de tolcken
seggen,) soodanig heeft moeten geschieden

T nieuwe packhuijs gedaen

oock de verdere timmeragie

t venditie huijs gestouden

Sondagh	24.e d.o	Niets voorgevallen
Maendag	25.–	
dingsdag	26.–	
Woonsdag	27.–	
Donderdag	28.–	
vrijdagh	29.–	
Satordag	30.–	

Sondach 31e do. Desen middach sijn hier aengekomen 10: Joncken, namentlijck

aengekomen Joncken

4. Van Formosa ofte Taijoan
2. Van Canton
2. Van Siam
1. Van Tonckin, en
1. Van Batavia

Te samen 10. Joncken welckers aengebragte Coopmanschappen bij het Notitie boeckien comen verder naegesien

Augustij

Maendach 1e do.
Dingsdach 2.
Woonsdach 3.
Donderdagh 4.
Vrydagh 5.
Saterdagh 6.
Sondach 7.
Maendagh 8.
Dyngsdagh 9.

Woonsdagh 10e do. Becomen tijdingh datter een Hollants schip in Zee gesien wiert, waer op tot [illegible] sonden onse Nederlanders derwaerts gaen, om de brieven te halen, dogh de heere Comm. s'avonds onderrichte sake wederom [illegible] hebbende eindelijck het schip gesien, sonder daer aen te comen, Comen.

Tyding van het selve schip deses Jaers.

Donderdag 11e do. Naede middagh arriveerde hier (god loff) het fluijt schip de Beemster zynde den 17e Junij van Batavia vertrocken, in comp.e van de fluijten Spinacker(?), Alexander(?), Cuijlenburgh ende Nijtdam(?), de welcke veel de heere mede besonder wegh verloren, en [illegible] Comen; Het pacquet brieven en andere papieren, door

de Beemster van Batavia.

Haer E.e Ed.le

der Gouverneurs sent ons de brieven ongeopent toe.

haer Ho: Edn. tot Batavia met de boomster afgesonden, hebben de Tolcken, volgens gebruijcke over 't bijder Gouverneurs gebragt, om door sijn Ed. geopent te worden, dogh sijn bevonden dat ... is soo groot geweest, dat ons deselve verseggelt wort ... toecomen, twelck al voor wat raeds te houden is, dewyl alle quade gewoonten in Japan ... ten achteren, naederhant van gem. haer Ho: Edn. missive, is ons oocke niet gevraegt, dog hebben altoos ... ande Tolcken opgegeven ende bekent gemaeckt, de apparente compste van 3: Engelse schepen hier in Japan; mitsgaders 't rebellen der Fransen in India, met versoeck dat, sij sulcx ter ooren vande Gouverneurs wilden aendienen, de boven gem. missive van haer Ho: Edn. is gedateert 15en Junij, ende bedraegt het Cargasoen met de boomster hier aengebragt volgens factura f 28259. 9. 5. ——

... vande Engelse en Fransen bekent gemaeckt.

Vrijdach 12en Do. Doordien de fluijt de boomster weder claer ontcommen was, soo zijn volgens gewoonte naer boort gevaren, om alsoo ons de monsteringh te doen en het ordinaire placcaet te publiceren, geen andere staet makende, of sonder veeder gelijcke te ... haer op een schandige wijse bejegent, ende gevisiteert sijn geworden, dog het viel wat anders uijt ende de bongioisen soo wel als Cant, als aen boort betoonden sulcken overvloet van discretie, datter niet alleen het opperhooft en d'anderen Nederlanders die naer ongevoelende ... lieten, maer oocke selve de swarte Jongens het volcke vrij aen boort toegelaten op de verkoop te gaen; 't welck ons een wonder scheen, ende ... ons eygen beloven, ... vrij aenboort wilden blijven; de bongioisen waeren oocke seer vrindelijcke en beleeft, en int corte soodanigh dat men het niet anders en beloofde te vernemen ——

de boomster begint te lossen.

gemoten groote vrijheijt in taen en van boort varen ——

Naedemiddagh becomen tijdingh datter weder een Hollants schip onder de Waegehir ... .

Saterdagh 13en Do. Het lossen vande boomster gaet redelijcke wel voort dog het dragen vande goeny sacken, doet niet alleen veel tijdts spillen, maer vergroot oocke de ongedeun ——

Uijtdam van Batavia.

's Middaghs arriveert hier van Batavia het fluijt schip uijtdam geladen met een Cargasoen ter bedrage van f 269114. 12: ——

Sondach. 14en Do. Alsoo de swaere onde betrocken logt ons met regen dreijgt soo voort het lossen vande boomster qor vaecht onderwyler becomen tijding datter twee Hollantse schepen onder het landt gesien zijn ——

Maendag. 15. Do. Begint de fluijt uijtdam mede te lossen, zijnde wij in ... en van boort varen met belogt ... gevisiteert, maer in plaets vandien door de bongioisen seer vrindelijcke bejegent ——

Uijtdam begint te lossen.

Becomen tijdingh van nogh twee Hollantse schepen boven de twee die gittewoer zijn gesien ——

Doorde

Pynacker en Stommer van Battavia.

met den E. Martinus Caesar

Voorde middagh arriveerden hier (godt lof) van Batavia de fluijt schepen Pijnacker en Stommer, toebetrouwt een cargasoen van ƒ 322017: 4: 8. ende is met de fluijt Pijnacker in goede gesontheijt hier aengecomen d'heer Martinus Caesar, om tegenwoordig opperhooft, Joannes Camphuijs te vervangen ende de negotie het aenstaende jaer Ao. 1673 voorde tweede reyse waer te nemen, volgens becomen licentie vanden gouverneur hebben wij sijn E. ten overlo van boort aen lant gehaelt, hoewel de opperhoofden voor eenige jaren herwaerts niet en hebben mogen gebruijcken, en oversulcx al voor een besondere gunst en weldaet moet gehouden worden

die wert toen aen lant gehaelt

Cuylenburgh verongeluckt

Niet sonder alteratie en droefheijt hebben wij van sijn E. verstaen het jammerlijck verongelucken van het nieuwe fluijt Cuylenburgh den 2: dito aende hoecke van formosa en hoe dat de gem. schepen Pijnacker ende Stommer mede in groot gevaer zijn geweest, als hebbende het laetste door geweldig storm aende grond zijn roer verloren, en het andere al diverse tuijgh de stoutmigh vande brandingh int schip gelaeden schaede de Comp.e hier bij comt wijders is groot, en bedraeght behalven de costelijcke nieuwe fluijt ƒ 209056: 2: 13: dewelcke de Heere met de goede negotie verspillen, amen

Pijnacker en Stommer zijn in groot gevaer geweest.

Naden middagh arriveerden hier d'welck van Batavia de fluijt Bunnik ende het jachtien Voorhout, zijnde den 13en July onder zeyl gegaen in Comp.e vande fluijt Spanbroeck die in de straet banca achter uytgezeylt is, het naeder krijgen door haer Ho. Ed.en tot Batavia met gem. bodems afgesonden is gedateert 12en July jongstleden ende bedraeght het cargasoen met Bunnik hier aengebraght volgens factura ƒ 292628: 5: 6: mitsgaders dat van Voorhout ƒ 39255: 13: 5:

Bunnik en Voorhout van Batavia.

Des avonts kwamen de tolcken op nieuws het nieuws vragen de Engels. ende haer voorgenomen handel op Japan alsmede van de Francen ende haer bedrijff in India het welcke haer soodanigh is bekent gemaeckt, als bij haer Ho. Ed.en missiven van dato 15en Junij en 12: July staet uijtgedruckt

Engelsen en Francen nouvelles opgegeven.

Dijngsdagh 16 d.o Heeft het los... en door den regen verhindert soodat wij tot ons leedwesen moesten rusten

Woonsdagh 17 d.o Ontfingen tijdingh dat er een schip van Hollants maeksel doch met vreemde vlaggen onder het lant gelegen, sij laet den gouverneur ons aenseggen, dat benevens sijne bonjoisten een onder tolcken ende een onder lander mede derwaerts sal moeten gaen, gelijck sulcx oock het selve geschiede, ten daer aen vertrocken des gouverneurs secretaris met een

Een schip van Siam zynde een Hollants maeksel

groote

bevonden partije bevonden vant ruijgen mede naebuijten,-
ongetwijst veel met oorloge stellen, Indien het een
Engels schip mochte zijn, dan het wiert bevonden een
schip van Siam behoorende tot opper hooft een Chinees
die oock Chinese vlagge liet waijen

Engelse staen niet ligt in Japan geadmitteert te worden

Nae 't schijnt voor als nog laet aensien, soo en sullen d' Engelsen
hier niet ligt tot den lande geadmitteert worden, wesende
den gouverneur als doen ende op d' eerste becomene
tijdinge van haer comste een post nae Jedo gesonden
mitsgaders de landsheeren alomme laten waerschouwen,
om goede wacht te houden en wel op hoede te zijn; onder tusschen
tonen de tolcken en andere groote afkeerigheijt vande
Engelse, om dat haer Coninck getrouwt is met de dogter
vanden Co: van Portugael, waer op wij dan mede
voortijts occagie becomen, om te seggen het geene nodich
gelegent wijt, ende ten dienste vand' E: Compe. verijsscht.

Den brieffien van Tonckin

Wert ons door de tolcken behandight een brieffien vanden
Er. Cornelis Valckenier en den raet in Tonckin gedateert
7mo Julij sijnde opgesloten met een Chinese joncke vandaer
hier aengebragt, ende is den inhoud naegewoonte
door last van Gouverneur aen tolcken opgegeven
ende bekent gemaeckt.

De Beemster los.

Ontrent den avont is de fluijt de Beemster ten toenmael
los geraeckt, ende zijn wij hier ende van boort varen
door de bonjoisen nae gewoonte bejegent

Donderdagh. 18 do. Des morgens begint de fluijt Pijnacker te lossen
ende kregen tegen den avont met uijtdam ten toenmael
gedaen, becomen oock tijdinge van een Hollants schip
dat onder de wal soude gesien zijn

Pijnacker begint te lossen, en uijtdam los.

Vrijdagh. 19 do. Wert het ontlossen vande fluijt de Stermeer werde
een aenvangh gemaeckt, naedemiddagh
arriveert de fluijt Spanbroeck van Batavia mede
brengende een cargasoen ten bedrage van f 280209.16.8.

Stermeer begint te lossen.
Spanbroeck van Bata.

Saterdagh. 20 do. Het ontlossen der schepen gaet ten aensien van vorige
tijden, soo voordigh ende ordentelijck voort, dat men sigh
daer over moet verwonderen; oock schijnt het dat op de
diverse der coulijs waer schepen als voorde te geldt wert,
soo dat veele tegen haer danck eerlijck moeten blijven
eenige der soo nu en dan nogh al verstroijt bewaert worden,
die niet en connen naelaten haer vinger aert te tonen,
waeren wij nu vande grootste dieven, de tolcken wat
beter gedient soo soude het connen passeren, maer het
gaet daer onder alte brandigh en sijn niet soo aen boort
als aen lant, soo veele goederen, nae haer ende die soude
voorgeven, den Gouverneur te vertoonen, als hun
belieft, en soo veele brengen oock weder te rug./

't ontlossen der schepen gaet ordentelijck.

Tolcken groote dieven

Tot noghtoe en hebben de coulijs (die int lossen der schepen werden
gebruijckt) geen betalingh gehad en dewijl sulcx niet wel
langer sal connen werden uijtgestelt, soo sullen

Vergaen tot betalen der arbeijtsluijden

genoodsaeckt

gemoedsaeckt zijn, worden de goede sommen op interest te
lichten, dan daer is tuschen ons ende de Toolken een groot
verschil hoedanigh de rechtgang bij de Compe. sal worden
uytgegeven, wij sustineren tot 68: maes gelijck se ons staet
aengerekent te worden, doch de Toolken spreken van
50: maes, en stellen vast dat men anders geen Coopersal
connen krijgen, 't en ware men het loon pro rato verhoogde,
hebbende sij Toolken deese saeck ontrent den gouverneur
al ondertast en daer op tot antwoort becomen, dat de
arbeyders haer loon, en de leveranciers haer waren, dese te
hoogen in weegh. mogen brengen; Zoeken den Erancken
troost wij zullen onse glen op d'een of d'andere wijse
dienen te redden, en welligt gemoedsaeckt worden, de
raet Off het begeeren der Toolken te voegen, ende te schoeben,
dat ons tot de dagelijcxe gasten en betalingh der inlandse
Coopmantz. zullen moeten worden togen dan, hebbende
wij vernomen, dat den gouverneur (die heere der Coper van
ons waren sal zijn) daer op wel weegh. sal maken
ende onse goederen, dan, dese te weeren minder taxeerde
in Somma hoe de saecke gedraeyt wort, wij zijn met
dese wonderlijcke negotie aldermeest belast ende
weten namentlijck over wat boogh het best te zullen
wenden, als het toe ten der sulpen gedaen is, en de Toolken
wat meer lijt hebben, het zullen wij het ons met
aendacht overleggen, en dan oocke met denen
handelen wegens den Incoop van Coper ende Copere
Casjens Etca.

Sondagh 21.n dº.

de gelt Cannen moet gemaekt worden.

De oppertolck Taffioye comt uyt last vanden Gouverneur
heggen, dat de gelt Cannen hier op het Eylant te maecken
en uytgelevert sal moeten worden, niet om datter meer
gelt staet in te comen, maer om dat er met de aenstaende
nieuwe manier van Negotie veel te maecken soo veele
schrift als voordesen sal moeten worden geschreven

de stierman op Voorhout overleden.

Heden is op de Noorderhoek en op de ordinaire plaets begraven
Jan Engelsen van Vlissingen, stierman, bekleijder geweest
zijnde op het Jaghte Voorhout

Pijnacker Los.

Het schuijt skip Pijnacker heeft na middagh 't voornaemste
ontlost gemaeckt zijnde soo heeft de ordinaire visite gedaen,
en vande bonjoisten soo veele vrijlogt en beloofde besogoningen
genoten als men soude connen wenschen

21: man van Cuijlenburgh tot Gotto gecomen.

's Avonts ontfangen een brief gegeven met porcoot geschreven
ende geteekent bij de schipper ende boekhouder vande
verongeluckte fluijt Cuijlenburgh luydende als
volgt

Mijn Heeren Camphuijs en Caesar.

Brieffie van d'Schipper, Boeckhouder

Naerdat op den 2en augusto op Ilha formosa god betert, met ons schip Cuijlenburgh zijn gestrant in presentie vande Pynacker en olivier, soo dat wij met de boot daerin 21. Coppen, waervan de helft daerin 8: Coppen, dewelcke int overstecken naede kust van China met de opper stierman backer en derde waecke is verongeluckt alhier in gotto gearriveert, nadat wij 16. etmalen lanck geswerven met ons groote sloep sonder brood als [illegible] dagen [illegible] als den honger malcanderen wel toegewogen, soo dat UE. dencken kan hoe het met ons gestelt is, versoecken derhalven dat met [illegible] bij ons [illegible] comen en UE. [illegible] daertoe [illegible], [illegible] sonder UE. van ons [illegible] [illegible], ende [illegible] zijn gegaen, dogh hebbe geen tijt, sal UE. d'oorsaecke met lieff mondeling verhalen, [illegible] met den [illegible] ons [illegible] portugees, of [illegible] andere [illegible] verstaen.

UE: onderdanige dienaers.

Jan Coerte.
Dirck van Bleyswyck.

Ter zijden onderstont. Gotto. 20en Augusto 1672. Cito. Cito.

Versocht aen Gouverneur dat se hier mogen comen.

Het originele brieffie, en mogten wij niet besonder, maer de Tolcken stonden vlytende dat het met der haest uytgeschreven wiert, wijlen den gouverneur bedancken, voor dat ons [illegible] hadde toegesonden, ende voorts versoecken, dat zijn Ed. gunstige ordre gelieffde te stellen, tot den spoedige [illegible] Compst van het boven genoemde verongeluckige volck, midsgaders dat wij den cleijn brieffie aen haer mogten schrijven, om haer daerdoor wat te verseeckeren, hetwelcke ons dan oock toegestaen wierd, mits dat het brieffie in [illegible] geschreven, gesloten, ende versegelt mochte werden, op dat den gouverneur het eerst conde besoecken en [illegible] andere voortsenden nae haer welgevallen.

En brieffie derwaert.

Maendag. 22en D°.

Binnen begint te lossen d'Stormer lost.

Des morgens wiert den aenvangh gemaeckt, met het ontlossen vande schuyt Binnen, en de [illegible] naer de middagh [illegible] ledigh.

Peper gestolen.

De matroos die hier op het Eylant dient doet onder ordinaris des avonts de [illegible] [illegible] daerin wel 1: à 2 sacken [illegible] peper gevonden, en waervan bij hülp de Tolcken aenwees, soo [illegible] groote [illegible] met [illegible] [illegible].

Dyngsdagh.

Dingsdagh 23. do. Het jachie Voorhout begint te ontlossen, volgens des schrijvers Van. Kuijper en onder coopman Van Suren, soo heeft de hoogbootsman, de schieman gisteren avond verraderlijck gequetst met een stoocke inde lincker borst, en een swaere snede inde lincker arm

Voorhout begint te ontlossen

de schieman op Suren gequetst

Woonsdagh 24. do.
Donderdagh 25. — Niet voorgevallen, de harde regen en wint hinderde het lossen

Vrijdagh . 26. do. Het jachie Voorhout is nu mede geheel ontlost.

Voorhout los.

Saterdagh . 27. do. Met het ontlossen vande fluijt Spanbroeck wort heden morgen een begin gemaeckt, ende is de fluijt binnen ontrent de middagh t'eenemael ledigh gemaeckt

Spanbroeck begint te lossen

Cort nade middagh zijn Tolcken mede op het Eijlandt gecomen, ende door de bongioisen uijt last vande Gouverneurs aen ons overgelevert 21: Coppen vande verongeluckte fluijt Cuijlenburgh, waeronder den schipper Jan Cooper, ende hoogbootsman Dirck van Ploijwijck, de welcke ons mondelingh hebben verhaelt, het geene hieronder in substantie staet aengeteeckent

21: Coppen van Cuijlenburgh comen hier op het Eijlant.

Verhael van haer wedervaren

Nadat de fluijt Cuijlenburgh den 2en augustij smorgens op Formosa gestrant ende aen de grond geraeckt was, soo wierden noch dien selven dagh de boot en schuijt aen lant gehaelt, ende aldaer 2: tenten opgeslagen, sdaeghs daeraen begonnen de boot wat op te booijen, om te beter Zee te connen bouwen, maer alsoo de selve te cleijn was soo bleven 34. man vrijwillich bij 't schip ende 21: begaven haer inde boot mitsgaders 8: inde chialoup, waermede sij den 4en augusto in Zee staken, van meeningh zijnde om naer Hocksieuw te lopen, ende te onderstaen off aldaer een Joncke à 2: conden becomen, maer een weijnigh vande wal geraeckt zijnde, viel haer sulcken swaeren weder met donder en blixem datse in groot gevaer waeren, en de schuijt sagen omslaen, sonder met de boot tot hoelpe te connen comen, wierden oversulcx genootsaeckt het voorde wint af te houden, den 5en savonts sagen sij het Eijlant Lamoquin oft de olifant onder welckes sij des naghts ten ancker quamen, ende sanderdaeghs middaghs onder de Zuijder stacken, vandaer over na de vaste cust, en ancker des avonts ontrent Jan van Campens baij, alwaer wat water haelden, en hun cleederen droogden; van meeninge zijnde om te langs de wal tot voor Hocksieuw op te loopen, smorgens den 7en sagen sij 9. Chinese oorloghjoncken zuijtwaert van haer leggen, de schipper en bootsgesellen begaven haer met een boodtschap aen de mandarijn, ende versochten om eenigh spijs die haer

gegeven

gegeven wiert, oock gaven de Chineesen niet wijnigh, soo veel
te kennen, datse met de boot bijnaer souden comen leggen;
gelijcke de ontvlodden, en wierden oock wel onthaelt, maer
den 8.en des smorgens bevonden, sijdat het Coxinse Chinees
vaertuijg die haer onder den schijn van vrintschap hadden
getragt te overvallen, en te vermoorden; dan de onthaelde
wesen soo bevonde hebbende verneemen, deden de Chineesen 2: vaertuijgen
ruijmen, daerop 1200: gesonte vissers inwonden, hebbende seevaerts
te voorn. verstaen dat den jongen Coxin sich weder
meester hadde gemaeckt van verscheijde plaetsen, op ende
omtrent de vaste cust van China gelegen, namentlijck
Singhay, Sotio Gotsio Pacca en Kitat de onse weder
met de boot ende een der wegens de vaertuijgen
weder nae het eijlant Lamquin gelopen, alwaer nogh
die schepen aen quamen, ende tot den 9.en 's nachts bleven
setten als doende de cours nae de Zavijer maer verwilden
aen eenige eijlanden 5 à 6: mijlen noordelycker gelegen,
op de welcke schade wierden, tot het kenteren vant moessons
kruijs te houden, en dan de reese nae Maccao te wenden
maer gebrecke van brood en rijs deed haer weder alteren
ende schepen nae Japan over te steken, namen dan 2. à
300: gesonte visser uijt het Chinees vaertuijg ende boot en
zoijeden, soo voortlangs de wal tot op 30: graden, alwaer
den 15: augusto aen een eijlant waer landen, ende
voorts vandaer de cours nae Gotto setten, op een van
welcke eijlanden den 19.en d.o landende quamen, kregen
aldaer eerst wat kanse, en daernae een weijnigh
gecoockte rijs, 's anderen dags smorgens wierden
sij aen den ander eijland gebragt van waer een brieffien
geschreven, nae Nangasackij daer vandan braghten
haer weder nae het eijlant daerse eerst aengecomen
waren; op het welcke door quaet weer 3: dagen moesten
vertoeven; soodat ende voorts 25. vandaer vertrocken
ende den 27: hier aengecomen zijn, hebbende op Gotto
van de Japanders gansch geen goet onthael, en seer sober
tractement van levens middelen genoten

Dit is dan, soo int kenne uijt het mondeling verhael van
schipper en bootsman wat sij onder gestelt, de verdere
omstandigheden, en wat hun meer op de reijse weder varen
zij zullen de aenteekeningen ende vandere papieren
die nogh overgelevert staen te werden, connen
aenwijsen.

Sullen schenckagie voor hun bergen van de Nederlanders moeten geven

Naemiddagh. waren de Nederlanders aen ons overgelevert
off den Opperhoofd Taffioije begon alle spreken van een
heerlijcke schenckagie te geven, aende geene die haer
van Gotto tot Nangasackij hadden gebragt, deselve
begrotende op 30: goude coebangs met bijvoeginge dat de
lants heeren goinverneurs etc.a voor die van de nederlan-
ders.

niet

niet hebben mogen nemen, maer dat den Keijser in anders geval hoort, soodat wij geen weijgeringh te verwagten hebben, ende niet meer behoeven te presenteren als 't genoegen willen zijn

Sondagh 28en d°. Heb ick aen Tocke Tassioije moeten geven 15. goude Coebans om mede te betalen de oncosten gedaen tot het herwaerts brengen der Nederlanders van Gotto.

15. Coebangs gegeven.

Maendag 29en d°. Den Japanse feestdagh waerdoor het lossen van Spanbrouck voort gestaect anders hadden wij heden met alle de sloepen gemackelijck gedaen [illegible].

Japanse feestdagh.

Dijngsdagh 30en d°. Comen der gouverneurs Secretarisen, der Keijsers rentmeesters om voor sijne Mayt. enige Lakenen, partijen van de beste te coopen, ooc om te bekijcken de Campher baros bullen, ende andere kleenigheden

Woonsdagh. 31 d°. Heden is hier op de rheede overleden, ende ter ordinaris plaetse begraven Cornelis Volckersz gewesen opper Chirurgijn op de fluijt de Wamme

d'opper Chirurgijn op de Wamme overleden

Der gouverneurs Secretaris en procedoor der Keijsers rentmeesters zijn heden wederom volgens gisteren met het inslaen van de Lakenen, van de rogge rollen, en enige andere goederen voor de Mayt. Zullende na haer Zeggen binnen weijnige dagen wederom komen om insgelijcks te doen met de Cassa bassa, gingans, percallen etc.

Weder Lakenen uijtgesocht

Dese maent zijn hier van verscheijde plaetsen aengekomen 17: Joncken met sodanige Coopmanschappen ende waren, als bij het Notitie boeckien can blijcken, namentlijck.

aengecomen Joncken.

5. van Taijoan
2. van Tonquijn
1. van Cambodja.
6. van Coutchinchina.
1. van Pattanij.
2. van Siam, daeronder der Hollanders [illegible]

17. Joncken

September

Donderdag 1e d°.

Phosod°. belooft ons sijn hulpe en gunst

Den oppertolck Sj. rapporteerde Tassioije Comm. ons hadde verhaelt, hoe hij gisteren avond bijden keijserl. (?) ontmoeten (?) den Phesodono was geweest, ende dat denselven niet alleen met een groote inclinatie vande Comp.ie gesproken maer oock gesegt hadde onse negotie te willen favoriseren ende tot dien eijnde eenige gouverneurs (?) te sullen bekent maken dat wij meerder lasten ende onkosten hadden te dragen als de Chinesen, en over sulcx tot prijsen onser goederen naedeel ... en bevoorderen (?) te werden geregulleert, voor de goede gesintheijt hebben wij sijn E. dienstigh laten bedancken, en versoghten daer op een goeden uijtslagh soo niet ons maer den keijser (?) werdt wijs gemaeckt gelijck de Tolcken vervolgens aen (?) zijn te doen

koeckcoper vanden keijser ons te Coop geveijlt (?)

Weijnigh tijt daernae Comt gem. Tassioije ons te Coop presenteren een quantiteijt van ontrent 200: picol Coper niet in staven, maer vierkante koeckens gegoten, zijnde door den voorsz. vand. Dijeander (?) van Jesso tot Caibuijs (?) ende een teken van onderdanigheijt gegeven aenden keijser van Japan, die het in onlangs met een Jonck herwaerts gesonden heeft, om door sijn ... Phesodono vercoght (?) te werden, bevorens noch een groote quantiteijt Copere Cassies hier in Japan gangbaer, soodat den keijser naderhandt sigh laet aensien, mede den Coopman wil worden, hoe geen koeckcoper hebben wij laten doorlaten (?), en seer onsuijver bevonden, oock raden ons de Tolcken hetselve aen te staen, ende daer wat meer voor te geven als de Chinesen geboden hebben, te weten 10: G. per picol om daer door de gunst van meergem. Phesodono te winnen, en van welcken raet wij ons niet wel vrunt (?) hebben geloofde (?) mits dat alvorens de prijs van t'ordinairo staefkoper met de particuliere Coop.n gemaeckt zij, op dat hoe geen wij vooraden (?) keijserskoper meer geven, als de waerde bij haer in geen Consequentie werde getrocken./

d' Tolcken raden ons het selve aen te staen./

Sullen een mast tot een roer voordestoomder (?) moeten gebruijcken

Verwijle de Tolcken seggen, datter geen bequamen lont (?) tot den nieuwe roer voortsettingh ... van ... te bekomen sal zijn, soo zullen wij het genoodsaeckt werden daertoe te gebruijcken, een vande houwmasten, verloden daer met de sleijnt (?) pijnacker (?) hier aengebracht, inmiddels heeft pradt (?) dan worden 2: à 3: andere sullen dienen gelonden te werden, bevorens eenige roer houten, roer penen en anckerstocken, tot d'anckers hier leggende, alsoo sulcke swaere houten, als men daerom benodight is, een groodt geldt Commen te costen

Partije swaere houten te eijschen (?)

Vrijdagh 2e d°.

Tolcken raden ons niet (?) te staecken tot d' dagel.e gasten

De geseconderde (?) tolcken hebben ons hier geraden, tot het doen vande dagelijcxse gasten etc.a niet te staecken alsmede dat wij ons in d'aenstaende negotie en de veranderingh die daerin gedaen sal werden, naede Gouv.rs ordres sonder tegenspreken sullen voegen; met bijvoegingh

van

van soodanige redenen ende discoursen, als bij resolutie op dato deser genoemt, omstandigh connen werden nagesien

Saterdag 3en d°. Heden voormiddagh is de fluijt Spanb.t mede los geraeckt, soodat nu alle de schepen ontladen zijn, de Heere wil geven, dat de Coopmantz een goede marct mogen halen

Spanbroeck los, zijnde 't laetste schip.

Sondagh 4en d°. Voorleden nagt is overleden, ende heden begraven, Albert Simontz. van Hoorn, een bosschieter, bevorens gewest zijnde op de fluijt Spanbroeck.

Albert Simontz. matroos op Spanb.t overleden

De schippers vande Stermeer ende Pynacker benevens noch 2 personen, hebben hebbende de masten voorleden jaer hier aengebraght rapporteren, dat deselve ongemeen veel leggen, en een daer van bequaem soude zijn tot een roer voor de fluijt Stermeer, voorts dat sij mede raden, belight een swaere boom tot een Chinese mast, die al jemmer soo veel dight soude zijn tot een roer, sijnde men deselve tot een redelijcke prijs conden becomen ende bewaren de Comp.ies mast soude connen werden gespaert

Schippers hebben Comp.s masten besien.

Hebben een Chineese mast bequaem tot een roer.

Maendagh 5en d°. Sijn raedtsgoed gevonden, den raet der Tolcken te volgen ende tot het doen vande dagelijcxe ongelden silver te versoecken; om soodanige reden en consideratie als bij resolutie beschreven onder dato deses can werden nagesien.

goet gevonden silver tot d'dagelijcxe gasten te versoecken.

Des Gouverneurs secretaris en Phesodono heden partye goederen voor den keijser uijtgelegt hebben. Zijn nae des Eightes saecke op mijn wooningh gecomen en aldaer wel onthaelt, toonden haer ontrent ons seer minnelijcke ende beleeft waren wel in haer drincken, drouken onder familiaire discoursen somtijts een glaesie wijn, Tinne gedistilleerde wateren

goederen voor den keijser uijtgelegt.

Secretaris vanden Gouv.re en Phesadono zijn vriendelijcke begroeten.

Volgens het seggen der Tolcken, heeft den Gouverneur belast dat wij alderwege den aenvanck vande negotie sullen moeten maken, ende tot dien eijnde vande stoffen een lant laeten comen soo veel voor als noodigh soude zijn

Wij sullen haest een coopdag houden.

Voort seggen de Tolcken dat de schoonste goederen voor de keijser op morgen sullen werden uijtgelegt, begeerende te weten, hoewel wij van verbleven dat sullen versproken met aenseggingh, dat het getal sal moeten werden vermindert, nadien dengenen goederen sullen hoger prijs als voorleden jaer niet en sullen halen, ende dat het betalen der 100: Bruijten silver niet en sal mogen werden gegaen; sulcx het wachten zij, dat d'aenstaende te

Schoonste waren voor den keijser sal hooginawen staen. Coper

doene

deese schoncagie nader, hoe op welke wijse de
groote somme gelts sal Comp.e ontloopen, en de E.
Edelen daeromme een verspoeding sal hebben

Een van Comp.s marlen tot den voorloop gebruijcken.

de reijse verhoudt tot den Anwoodsmast, in [illegible] des schippers
gebleken, hebben wij het beligtigen, ongemeen costelijcke
soude vallen, en niet minder als voor 300: G. beloopen
zij, soo is met advijs van gem. schippers goed gevonden
ende best geoordeelt, een van Comp.s marlen te gebruijc-
ken, tot den voorloop voor het fluijtschip d'Vlieland
hier heeden gen.

Dynsdag 6 d°.

Schoncagie goederen uijtgesogt.

Nog.e overige voorraet gesonden.

Vergaderen tot de avont [illegible] de schoncagie voor den
keijser etc.a zijn heden door gecommitteerde Japanders uijtge-
sogt, ende nader bij nogh niet [illegible] hebben, [illegible] te
verkopen goederen, sullen worden getaxeert, ende dat onge-
twijffelt de schoncagie in stucke sal moeten werden verlooght
soo is goed gevonden den, boven het getal der roots uijtgesogt
ende den Tolcken opgegeven zijn nogh overige stucken
van elcx soorte lijcke over te houden, om bij noodwendige
verlooginge niet verlegen te vallen. Doch om de Tolcken
geen occagie te geven tot onnoodsaeckelijcke verlooginge
deselve altijt op [illegible] te dringen ende verborgen zijn,
[illegible] alsoo weten dat het aen geen goederen
ontbreeckt.

Woensdag 7 d°.

t'versoeck om silver [illegible]

Door raet van Phesodo en de burgemeesters [illegible]

Wij sullen de arbeijtsloonen provisioneel [illegible] moeten verleggen.

De Tolcken volgens resolutie op gisteren genomen,
versoeckt ingevolge hebben om tot betalinge der
dagelijckse ongelden silver te versoecken, zijn heden daeromme
bij Phesodono en de burgemeesters [illegible], om hem
die saecke te communiceren, dan haer E.den hebben sulcx
geen [illegible] ende toegegeven, uijtgedruckt, dient te
van d'E. Comp.e wort geoordeelt, dat wij ons voor als noch
souden behelpen; alsoo d'E. [illegible] met haer [illegible]
saeghen, ende versoecken gants niet geootineert, maer
te contrarie den gouverneur [illegible] hadden.
Soodat wij nu weder van [illegible] af zijn, ende genoot saeckt
sullen werden, de oftrang tot [illegible] naer uijt te geven
ende arbeijdsloonen, provisien, etc.a te verleggen
bijde saken van quaet gevolgh; ende welcke [illegible]
worden gemanifesteert [illegible] het schijnt over de [illegible];
alsoo de Tolcken naer hun seggen, het versoeck om silver
te ontfangen, al voor desen uijt de name van de Nanotgaun
gers hebben, int wercke gestelt; dog met geen andere vrugt
dan, dat het afgeslagen, ende niet de pertinent gedreijgt
waren, indient sulcke onnodelijcke versoecken werden
gedaen, [illegible] souden [illegible]. Phesodono
ende de burgemeesters hebben bevoort dat het d'E. Comp.e
met alle haer vermogen, souden geen [illegible] ende
behulpsaem zijn

Tolcken worden van den gouverneur gedreijgt.

Phesodono en d'burgerm.rs beloven ons haer gunst.

Des Keijsers factoor uijt Jedo gecomen.

Sagiemondono des keijsers factoor heden uijt Jedo weder tot
Nangasaky gearriveert hebben wij door de Tolcken laten congratuleren en
[illegible] ons ende sijn gunst tot Comp.s voordeele te winnen

Den

Volck aen lant genoomen tot de negotie

den gouverneur voortaen niet meer doen aenleggen, dat wij volgens gewoonte aen lant souden laten comen, soo veele volck van de scheepen, als tot d'aenstaende Negotie sal noodigh zijn onder geene wijgeleven, dat de nieuwe manier van handel niet soo veel menschen als voordesen sal comen vereysch waeren, soo meenen egter nogh al eenige aen landt comende menschen gehoort sonder onrust te veroorsaken, als uyt noodsaeckelijckheyt

Japanen onnodigh

Donderdag 8:en Zijn wij met de burgemeesters van Nangasackij over een gecomen ende g'accordeert, dat zij voor het vertrecke van de scheepen aen de Comp.e sullen leveren de waerde van 20. à 24. thaijl aen goede couranten Coopere Cassies te weten, indien se die quantiteyt comen geraeckt krijgen, ende niet dat se oocke dit saysoen geen Cassies aen de Chinesen off andere vremdelingen sullen vercoopen, welcke Cassies de Comp.e dan sal aennemen, tot hondert soo en twintigh Condrijn het Japans duysent ofte 960: stx., zijnde een Condrijn meer als voorleden jaer, wij hadden dit Contract gerne ingescreven ende de burgemeesters getekent gehad, maer dat was (volgens het seggen der Tolcken) geen Japans manier, soodat wij vernoegen acte hebben gemaeckt ende daer bij beloofd de voorsz. quantiteyt Cassies tot de gem. prijs te sullen aennemen

Coopere Cassies voor Conthien gecontracteert

125. Condrijn 't duysent

Kitsijemon den opperstolck heeft hedes aen ons een voorslagh gedaen, om in aenstaende aen Zijn Ed.e Sacquemon ende de burgemeesters onder andere een seeckere somme gelts tot schenckagie te geven, nadien de gouverneur jaerlijcks op sijn aftrecken oock een, waer hij niet vreemt van is, sulcx niet van ons begeerde te doen, soodat de Japanders alle tijdt wel uyt te gaen connen zijn ende niet als gelt schijnen te bekomen

Voorslagh om gelt te vereeren

Informatie gegaen zijnde in alle moeyelijckheden somme in verscheyde zijnde, een verklaringe dat het verschoten aen gouverneur om silver tot dagelijcxe gasten te mogen geniete, nogh voor eerst niet en sal comen gedaen worden, hebben hier verclaert dat haer Credit ten eynde zijn en datse sonder Contant gelt geen leverantie meer connen doen, en dewijl de Negotie int laest een aenvanck staet te nemen, soo wort haer van der Tolcken tot die tyt uyt gestelt, ende datse het gelt tot die tijt geschreven silver ontfangen in Coebangs tot 58: maer yder maer na die tijt tot 68: maer als d'eerste dan oocke hare goederen des te duerder in rekeningh sullen moeten brengen, dat d'Comp.e in hare debiteurs swaer sal vallen

Maetgangen geschreven gelt

de goederen, silver geschreven

Voornoemde ontfangen goederen (die toen laet tijt ende doorgaens met hare schepen wegh gebracht geleert) nogh niet ingeschreven geschreven zijn, soo hebben egter op het lant

aen de gingen

aendringen der tolcken ende haer voorgeven van gouverneurs oude partije Coopmanschappen, moesten opstellen, ende die te vercoopen te vertoonen ende te vercoopen zullende zulcx geschieden nade oude maniere, te weten op 3. à 4. besondere vercoopdagen (welcke wij meenen dat niet geheel nodigh is, dewijl de gouverneurs alleen de Coopman sal zijn, en waer zijn E: sulcx deede om d'Compagnie op onnodige kosten te jagen ende de Coelijs aengelt te [illegible]

venditie sal op d'oude manier gehouden worden

Vrijdagh 9en d°. Comen de Tolcken ons uijtleggen vanden gouverneur aensegge(n) dat wij toecomende Jaer zullen moeten medebrengen een quantiteijt van ongevaer 30: Cattijs vande alderbeste muscus, ende daer van eenige besondere partije tot [illegible] aende(n) keijser te gebruijcken, ofte soo wij die willen vercopen soude de gouverneur sorge dragen, datdaer voor een goede prijs soude betaelt

Muscus naer Japan te brengen

Den onderCoopman Adriaen Wijzelinghe, den [illegible] havedens betrapt hebbende, met twee van sijne dienaers elcke omtrent ½ vol gestolen Nagelen, brengt de gouv.: dieff bij ons ende oock bij de Tolcken, die haer niet dorsten daer over hen ontstelt vertoont toonden, dan de saecke wel geexamineert hebbende, soo bevonden sijgen: waer lasten niet alleen onschuldigh maer oock bedanckens waerdigh; alsoo dieselve op sijn vrouwlijn hadde verclaert dat hij in de Combuijs gegaen zijnde om Tobacke te ontsteken, op sijn wedercomste in zijn camer hadde gevonden, de gem. quantiteijt nagelen, die hij dan oock voornemens was gebracht aende Tolcken te overhandigen, wat salmen hier van seggen, het nagelpackhuijs geviseert zijnde soo wiert bevonden datter een plancke boven uijt de solder gebroken, ende een sacke geopent was, de Tolcken met dese verandering inde(n) handel geen geleghentheijt ziende om gelijcke voordeelen een groote quantiteijt vande beste goederen uijt te stelen, en dan met de haer voordeel weder stellen tot [illegible] op stellen aen; soodat men op haer alsoo scherp als op de Coolijs dient te letten, hebbende den ottona [illegible] te Ban 't Eijlant nae ons gesegt wat sijn woningh vol sacken ende packen ongetwijfelt met gestolen goederen die dan onder de [illegible] vande negotie naer de stad zullen worden gebragt; uijt verscheijde packen die aenboort ende oock hier aenlant geopent zijn, worden noch al een goede partijen gemist ende onder andere uijt een packe met Kobongaetse Zijde alegias. etc. dat te groot is gaen, spreecken wij de Tolcken daer van aen, met versoecke datter doorde Coolijs niet wat beter willen letten toesien, boo wordense geclaemt ende seggen, dat de hollanders selve de dieven zijn

Een nagelen dieff wort doorde Tolcken tot een eerlijck man gemaeckt./

Tolcken grootste dieven.

de ottona bewaert de gestolen goederen

veel goederen werden gemist.

Saterdagh 10en d°. 's morgens sijn een swarte rooke uijt de [illegible] opgaen, waerop den gouverneur ons ordonneerde aenboort te gaen en nade oorsaecke vernemen. bevinden dat int het midden vant pick off teer de pute in brand geraeckt doch terstont, sonder schade off gevaer gedempt was, 'twelck den ingeschreven gestelt, bij ons onderteekent, ende aende gouv. vertoont zijnde, soo laet zijn E. ons aensegge(n) op [illegible] aen

Een teerput opboven in brand.

ordre om geen packen te sluiten sonder licentie./

alle

alle de slepers te moeten belasten, dat voort aen niemant eenigh pecket ofte leer sal vermogen toe te maken, ende te lunten, sonder al vorens den sirowo te hebben laten weten, en ijnde hülp door de Tolcken aende wacht hebbende bonjoisen bekent gemaeckt, ende ~~[doorgehaald]~~ bij dese Lieutie versoght mogte werden.

Sondagh 11en d°. Quamen de Tolcken aen, alle de Chirurgijns vragen, offer onder haer niemant bequaem was tot het translateren der boecken Hortus Eystetensis bestaende in 3. delen, eenige jaren verleden op den eysch vanden keijser Inaba Minosama herwaerts gesonden, ende waren deselve Chirurgijns verclaerden, dat hier op den wercke boven haer beroep ende vers Landt was, soo seyden de Tolcken, dat de Translatie egter soude moeten geschieden, bij dat daertoe een bequaem persoon herwaerts quam, ofte dat de boecken weder naer Batavia gesonden wierden, waer van sij ons nader bescheyt souden comen seggen.

Kruydboecken uijt het Latijn te translateren.

Bijden gewoonlijcken maeckten wij haer Tolcken weder op nieuws bekent, soodat met de fluijt Cuijlenburgh waren verongeluckt 3. stucx nauwe oloephanten kijckers voor gem. Minosama uijt het vaderlant gedestineert; met dienstigh versoeck dat sij dogh niet en wilden nalaten te besorgen, dat Zijne Hoogh. D. mogte werden bekent gemaeckt om niet allene te toonen ons ijver in sijn D. dienst maer oocke onse onschult, dat deselve nu niet en conden overgelevert worden.

Mandkijkers verongeluckt aen Tolcken bekent gemaeckt

De selve avond quamen de tolcken opgegeven hebbende wat coopmanschappen wij voornemens zijn, op de eerste venditie te vercoopen, soo zijn deselve nu ten meerendeele op de kleen solders gebragt, dogh dewijl er geen bonjoisen op het Eijlant zijn geweest, gelijck inde ontscheepingh der scheepen, soo is het ontsagh sodanigh vermindert, en de stoutheijt der Coelijs soo hoogh gecomen, datter desen dagh onderscheijdent dieverije betrapt, en de gestolen goederen weder afgenomen, onder dewelcke was een Coelijmoer, wie die eenige strengen zijde in zijn boesem hadde verstoken, dan dewelcke die buijt soo niet willende laten slippen, wierde hij met zijn stocke ende sloegh den assistent Abram Droosten seer ongenadigh, waer op de Coelijs het stont mede aenvielen, ende haer patroon te hulp quamen, onse nederlanders die weijnigh in getal waren sogten gem. ploonder wont setten; soo datter op de kroonsolder T. C. en de selfs gaelderije, daer sij beschreijden waren, een gevogt ontstont in het welcke den matroos Adriaen Poulussen van Beeren, weder op de straet soude zijn geworpen geworden, indien hij sigh niet aen een Japansch Coelij soo vast hadde gehouden, dat hij sonder deselve niet en conde vallen, en waer door hij dan van een swaer ongelucke is bevrijt gebleven, onderwijlen quamen de Coelijs van alle canten uijtvaersten en sloegen ter deegh degene die haer vande Nederlanders onder wege toegen quamen, d'onse dit geweldt ziende quamen mede

Dieverije der Coelijs.

Een Coelijmoer met op zijde dieverije betrapt.

Waer uijt een gevoght ontstaet.

uijt

uijt haer Cameres om te schreyden, ende teelijs te sluiten;
inmiddels schermutselingh den Coelij met den sabel sodanig
getroffen wiert dat hij ter aerden viel ende leggen bleeff
hebt gelatende als off hij doot de geest soude geven, maer
onsen opperhooft meent dat het voort niet onderdel
gemaeckt worden, sedertmijn zij geworpen andere
Coelij die op sijn hooft gequetst was, sinde de tot bloot over
sijn gantsche lichaem ende maeckte mede veele gemaeckte
acten ende grimatsen; daerom waren onse neder-
landers niet uijtgedeelt ende wel voornamentlijck den
adsistent Dirck van Bleijswijck, die gewisselijck doot geslagen
zoude zijn geworden, indien hij niet waere ontsett;
een onnosel Jongelin van 13 Jaeren bracht den slagh van
achteren op het hooft dat hij voor over te vaerden, ende een
gat boven sijn wenckbrauw viel; de furie nu over zijnde
Zoo quamen de Tolcken bij ons begeerende dat wij terstont
los nederlanders, die hare genoemde uijtgeknipt ladder,
souden met ijsere keijsen, sonder dat ons toegelaten wierd
de ofte andere luijden te horen, ende te ondersoecken, ofte hull
ladder, ofte niet, wij seijden dat tegen dese heijige menschen,
voor eerst geen reeden waren te gebruijcken; sochten
door goede woorden ende lanckmoedigheijt haer toorn
wat te blussen, ende tot eenige bedaerdigheijt te brengen, maer
het was te vergeefs; sij dreijgden Comp.s gelegentheijt
te sullen vragen, ende oock de Coelijs (die nogh op het
Eijlant waren, soo ... uijt compt bleven
vragen) toegelaten, om op d'onse aen te vallen; haer den
opperdolck ende rapporteur Taffioije had naer sijn zeggen
wel soo veel couragie, dat hij met 3. à 4. Nederlanders
tegelijck wilde vechten; in summa zoo wij niet lijtsaemh.t
gebruijckten, sodat sij beter en verwoeder wierden, soodat
wij ... moeten gedogen, dat de gevangen ses Nederlanders
in een packhuijs wierden opgesloten, ende gevangen
geset Namentlijck —

6. Nederlanders worden gevangen geset.

Jan Cauton Schipper
Abraham phoonsen. adsistent
Adriaen de Man. d°
Godefrid Saake d°
Adriaen Temmingh d°
Ruth Maertensz. Constabel.

Den ottona ofte burgemeester vant Eijlant was
seer wel bewaerden ende wilde gerusts toonen, dat aen geen
persoonen eenigh leet gedaen wierde tegen den ... sal
te verdedigen, soo wij hoopen ende verwachten, want het
valt vrij swaer dat den opperhooft sijne suppoosten (wanneerse
onder volgen en wederom, mitsgaders het ... Jappanders

Jaspanders soeken te beletten, niet en can bevroeden, van dese geslagen, ende in gevangenis geset te worden; doen geen. Tolcq. Cattsioye vande ondercoopman, ende tweede persoon, Isaack de Bravins verslaen hebbende, toe hem gesegt waer, dat ter een Cooly moeten selve op die wijse souden bevonden zijn, ontstelde sigh daer over soodanigh dat het scheen, als off hij geen Bravins wilde verschoonen, hem soldaende voor een grooten dienst, met bijvoeginge dat het alleen in sijn magt stont hem Bravins weder te vrijg naer Batavia te senden, niet tegenstaende hem sijn Ed.t de heer Gouvernr. voor tweede persoon hier hadde gestiert.

Maendagh 12.e d.o

Eerste toondagh goederen ende Gouvern.r vertoont.

t'Smorgens werden nog partije goederen op d'Koornsolders gebragt, de Tolcken nemen van yder vertoningh een stucke en van d' zijde 10: C.tties om aenden gouverneur te vertonen, ende waerop sijn E. dan de prijs sal beramen, hoewel wij vast stellen, dat sulcx in al geschiet zij, dewijl hij niet eer, ter vande schepen, onse aengebragte Coop-manschappen al heeft besigtigt.

Coelijs stelen en beterkoomt

Comp.s dienaren, die op d'Koornsolders beschreven zijn, hebben (met god betert) het stelen der Coelijs moeten aensien, ende gedogen, soude daertegen, te derven spreken, ten souden niet alleen geslagen maer daerom, toen gevangen geset te sullen worden, als zijnde dat de opperhoofden het vermogen niet en hebben, om haer te beletten.

Bonjoisen en burgermeesters besien de goederen daer na de Coopluijden

Int vertonen middagh quamen hier op het Eylant 2: bonjoisen vanden gouverneur benevens de 4. burgemeesters van Nangasackij omde ten toon leggen goederen te besigtigen, welcke gesien zijnde, soo volgden een groot gedrangh van Coopluijden gewaerdijns ende ander manieren te boegen, so ons te doen geloven, dat de goederen naer haer dunght (?) waerde sullen worden geprijst ende aengenomen, daer wij nogtans (gelijck boven gesegt is) vast stellen dat de prijs die ons geboden sal worden, een al beraemt zij, dogh 't is waerschijnen, dat dese Coopl.n op dit gesigt de goederen weder vanden gouverneur sullen incoopen ende van ons Comm. ontfangen: de tijt salde seker wijst ont-decken.

'sGouverneurs secretaris Comt opt Eylant.

Gedurende het vertonen der goederen aen Coopl.n is des Gouvern.rs secretaris hier op het Eylant geweest (?) om door sijn ontsagh nieuwe onheijlen voor te comen, hebbende den gouverneurs oocke belast dat niemant vande Coopl. daer wel Coelijs en dienaren onder hebben, op de Koornsolders sullen mogen comen, maer dat men van yder soort 10: stucken, buyten deselve sullen worden vertoont, welcke inderdaet een goede saecke zijn, ende ons bij nadoen vast stellen dat geen gouverneur geen ander gebooden heeft dan dat het geweght op gistoren voorgevallen, door de dieverije der Coelijs sij ontslaen, hoewel wij niet en connen geloven, dat de Tolcken sijn E. de waerheijt hebben bekent gemaeckt.

Nieuwe manier van vertoningh.

Tolcken willen van ons 2: à 3. Nederlanders beschul-digt hebben.

Dewijl de Coelijs die op gistoren en slagh gekregen heeft, niet seggen der Tolcken, nogh seer swaer ende machteloos zij, ende dat wel ligt mogte comen te sterven, soo begeren geen Tolcken, dat wij uijt de 6: nederlanders door haer gevangen geset 2: à 3. sullen uijtkiesen ende beschuldigen

beschuldigen, als wanneer de andere 3. á 4. Nederlanders
sonder commer los gelaten werden, hier toe als zijnde een gantsch
onnodelijcke ende Landts schade met commer. Wes Dan, soo liten
den Raet des Comptoirs becroopen, en deselve verstonden
met de aenwesende schippers doch niemant van alle wilde zijn
gewisse zoodanigen geweldt aendoen, en om 3. á 4. persoonen vrij
te helpen, andere onnosele beschuldigen, onderwijlen werden ons
toegelaten de gevangenen ons te ondervragen, ende
te examineeren; maer sij waeren naemelijck bij ons gebraght
ofte den gouverneur liet door bonjoisen halen, ende nae de
stadt brengen, soodat den Raet sonder yets te commer vernighten,
wederom moeten scheyden, ontrent een uer daernae
werden nogh 5. Nederlanders uyt last van des Gouverneurs
gehaelt, namentlijck.

6. gevangen Nederlanders werden bijden Gouverneur gebraght.

daer nae nogh 5. ander

Adriaen Wichelhuijsen onderkoopman
Dominicus Geyraboeq boeckhouder
Michiel Colijn adsistent
Chirurgijn en

Jan huijbrechtsz. timmerman; alle beschrijven gewoest
zijnde op de Roonschelder C. alwaer den dieff betrapt ende de
gierlie ontsloten is; dese quamen gesamentlijck met de
6. gevangens ontrent middernaght wederom op het Dezima
zijnde door des gouverneurs secretaris wel scherpelijcke
geexamineert, ijder gingh wederom nae sijn verblijven Camer
sonder geslooten ofte bewaert te werden, [illegible] bij gelooven
dat de swarigheijt met de geslagen [illegible] niet zij.

Comen alle 's naghts weder werden niet geslooten

Dijnsdagh 13.e d°. Alle de persoonen die gisteren ten huijse vanden Gouverneur
zijn, geexamineert geworden wederom derwaerts benevens
nogh 4. andere als.
Adriaen Bastiaentsz. Schipper
Direk van Cleijswijck boeckhouder
Adriaen paulusz. Matroos en
Cornelis Cleffer Cockjongen.
Dese comen alle binnen een uer wederom zijnde de laetste
genoemde 4. onders. ondervraagt maer de andere gantsch
niet voorts liet den gouverneur weten, dat alle het volck van
Dezima begeerde bij hem te hebben, niet tegelijcke maer in
3. partijen, sonder yemant uyt te sonderen, als d' 1e: offt de Hoofden
ende tweede persoon, wij gehoorsamen, de orde verdeelt, het volcq
als 1e. alle de schippers, onderkoopn. boeckhouders, 2 adsistenten,
stuurluijden, Chirurgijn, en alle andere Nederlanders 3e. alle
de swarte dienaers van desselve Comp.e, dan de eerste
divisie werd tend naer had treeden, excepto onder 2. boeck-
houders Jan van Brockhuijsen ende Gijsbert Borgdius, die
de tolcken niet begeerde mede te hebben, apparent om haer
vaerdigheijt voor ons te verbergen, als comende beeckhuijsen
redelijk goet en den anderen een weijnigh Japans spreken,

gaen weder bijden Gouverneur met nogh 4. andere

den gouverneur wil alle het volck hebben in 3. delen.

1. deel gaen derwaerts.

Comen omtrent 1 uur weder.

Soeken dat wij een beschul- digen zullen,

dese

eer ende de divise Contrabande onder haer weder op het Eijlant als ooder gouverneur eenigh bericht hadde gekregen, dan volgens het zeggen der Tolcken begeerde hij, 1. dat de opperhoofden alle volcke selve souden examineeren, 2. dan aenwijsen degeene, die de Coolij hadde gevangen, daer zij Tolcken mede soo verre op aen drongen, zeggende wij souden maer ijmant noemen, 3. wij souden ontrent de Nederlanders verswijgen dat sulcx door ons was geschiet, dogh wij konden sulcx van ons gemoet niet verkrijgen, 3 nadeelen. voort den aenvangh met de examinatie van alle ons volck, hetwelcke duijrde tot ontrent middernacht sonder eenigh gedaen werck te crijgen, ondertussen waren slaeven en alle noodige zaken etc, ~~[struck]~~ ende de negotie dienen, soo geene dig voort gedreven wort, schijnt teenemael verloopen

Margin: Wij examineeren ons volck.

Woonsdagh 14en d°. De rest van ons volck werden morgen geexamineert zijnde soo en is niemant van haer onschuldigh bevonden, hebbende d'een en d'ander wel een stuck bamboes vande straet opgeraept om de Coolijs aff te keeren, dogh geen van allen eenigh swaerlont gebruijckt, sulcx wij geloven zij dat desen dagh die de Coolij ontfangen, wort door den Japander selve zij geschiet, 3 dat se op een Hollander gemunt, dogh in die stuk wijsen de reijnigh gevallen is geweest

Margin: Connen niemant schuldig vinden.

Donderdagh 15en d°. Men wort nogh niet vanden vercoop onser verkoorende Coopmanschappen 3 hoedanig den gouverneur die sal ordonneeren, ondertussen waren vercoopt de tijt, die ons eghter tot genoegh sal vallen, om soo veel weegh gedaen rijst te leveren

Margin: Het tijt verloopt.

Kitsijosijmon den opperste tolck comptoirs heeft bijdnaght bedongen, dat de gouverneurs voortaen weder heurtbeurt vande Comp. zullen genieten, hetwelcke niet zijn meningh en gewenste zaecke zij, en die wij ooch zoodanig souden connen aensien, indien de negotie sijn vorige vrijheijt mogte behouden, maer nu schijnt het alleen daer op aengetoght te zijn, om de Comp.e aen alle canten te plunderen

Margin: Nangasackise gouvern.rs zullen weder heurtbeurt moeten hebben.

Vrijdagh 16en d°. Werden alle de Nederlanders 3 swarte dienaers hier op het Eijlant beschreven, ten huijse vanden gouverneur gebraght uijtgesondert alleen de beijde swarte jongens d'assistenten abraham ploousen 3 adriaen Cunningh, mitsgaders den Constabel Kiel Maertensz. werden daer gehouden, en de andere weder te rugge gesonden;

Margin: alle de Nederlanders bij den gouverneur geroepen. 3. worden daer gehouden.

Op de middagh werden wij beijde opperhoofden Joannes Camphuijs en Martinus Caesar mede voorden gouverneur gebraght, en op de galderije op roode Kleeden neder gestelt na ondervragingh wat ons vande voorgevallen quartie bekent was; dan eenige taelijs wierden wij beschuldigt, dat selve het gesegt hadden, slaven aen hun souden daertegen eenige ordre gestelt te hebben, en het waer den ottona of te burgemeester het dit Eijlant hadde verclaert, dat hij het opperhooft Camphuijs te dier tijt op een andere plaets hadde gesien, het soude mogelijck al vrij

Margin: d'opperhoofden mede compareren. Worden valschelijck beschuldigt.

snoot

3. Nederlanders beschuldigt

worden gebooijt aen landen

snood met ons afgeloopen waren, daer naer zeggen, wij den droevige
tragedie die ons de brant, mitsgaders de dode berokent; over twintigh
de Coolymoortenaer die de zijde gestolen hadde, en nogh 2 à 3. Coelijs
d'een naer d'ander voor den gouverneur gebragt, ende naer
verrige ondervraginge aen de landen geboeijt, Constadaer aen-
gecomen, de bevongeten. Nederlanders nadere te voorschijn;
Abraham Ploenter werden beschuldigt, dat de questie door
hem was ontstaen, als hebbende de Coolymoortenaer de gestolen
zijde ontnomen, en over boort gesmeten mitsdaer hij daer op den gantsche
werede manier ter aerden nedergeworpen, en met een
swaere ijsere Japansche handbooijen geknijpt wert
Commingh ende de Constabelmaet mede den selven
gangh, omdat den over ter hoorende gedwongh, aen eijnde
den dagen van sijn landen was gecomen, sonder daer mede
yemant aengeraeckt te hebben; de Constabel hadden Coolijs
een dapper afgeslagen, de bamboes ontweldigt, en daermede
een slagh gegeven; dese Justitie (zoodanig wert tot bijde
tolcken genaemt) gedaen zijnde, liet den gouverneur

ordre om geen dieven aen te nemen

onse versoecken mogen niet helpen

de 3. nederlanders gevangen gestelt

ons aenseggen, dat wanneer wij in onse landen den
Japanders op dieverije bevonden, den selven niet en souden
aenroeren, maer sulcx aen de tolcken bekent maken;
wijders moeten wij den gouverneur bedancken voor
sijn goetheijt aen: Tobe gem. ellendige Nederlanders
bewesen, onder voorwendingh van haer onschult, ende versocq.
dat wij haer indiente mitsdaer hadden, niet bannen wouden
ofte geexamineert aen, ooc naer onse wijse mogen straffen,
ten mogt niet helpen; zij wierden soo geboeijt naer 't Eijlant
gebragt, ende aldaer in een packhuijs opgesloten, sonder
verwaringh vanden [illegible] ofte binnen wesen te hebben
een erbarmelijcke saecke; d'heere wil haer lijdsaemheijt
geven, ende ons eijndelijcke een van het onverdraegelijcke
gewelt der tolcken bevrijden

Saterdagh 15en do.

wij zullen de Coebangh van 12: deser uijtgeven tot 60. maes.

de goederen worden duijr

Den dispencier Cornelis Spanbroeck comt ons laten bekent
maken, dat hij met de marctganger was afgerekent tot
den 12en deser naer weecken, light hij volgens ordre vanden
gouverneur de Coebangh sonder meer ontfangen tot 60. ms.
maer het geene voorde tijt bijlaer was geweest souden meer
worden betaelt met Coebangh tot 50. maes; zullende zedert
gemelte 12: deser, en nu voortaen de goederen, provisien, arbeijts-
loon, etca. dieder in voorq. worden gebragt, gelijcke hier
voor op 4 deser staet aengeteekent

den gouverneur stelt de prijs op ons Coopmanschappen

kruijgen tijt van beraet

nadere ordre om geen dieven aen te nemen

Ontrent de middagh comen ons de tolcken opgegeven de prijs
door den gouverneur op 's Compe. vertoonde goederen, gestelt
begerende met eenen antwoort of wij daer mede te
vreden waren, ofte niet met aensegginge; sulden nu voor-
gaen, eenige goederen lieven wilden te willen verkoopen, dat
dan verscheijde moeten zijn, de welcke naedelen niet te zullen
mogen vercoopen. over dese zaecke versoghten ende vercregen
wij tijt van beraet om onder ons [illegible] ooc te comen
te besluijten, wat op deser geene Coopmanschappen souden komen
te winnen ofte te verliesen; daernaer spraken de tolcken
vande voorgevallen questie met de Coelijs ons wel schampen
uijtleckende, en vragende of het wel niet beter waer geweest
dat de Coolymoortenaer en andere het gestolen goet hadden behouden,
verclarende met eene welgepast eenige geen Coulij slaen —

hij

hijs heeft aengenomen, soodat de dierijs(?) teenemael open gestelt, ende nogh niet op het hooghste prijs te zijn —— /

Resolutie op de prijsen onser Coopmansz.

Naedat deser dagh ten eynde geloopen, waermede het uytleveren vande [illegible], ende [illegible], die volgens de gestelde prijs vanden gouverneur op ons Coopmansz. zullen comen te vallen, soo is deser avont laet met eenparige stemmen [illegible] geraetsaem geacht, ende beraemde dogh ... de tweede verhoginge van prijs te versoecken, dan sulcx niet willende, helpen de Coopmanschappen [illegible], sonder eenige daer weder terugge te geven, soo datter [illegible] Comm. hebben, om soodanige orders als bij de resolutie bevolen [illegible] worden nagekomen ——

Sondagh 18.en do.

Wertaende Tolcken bekent gemaeckt.

Versoeck aende burgermeesters. ——

om opslag eeniger goederen.

Zullen weten off eenige Coopmansz. weder zullen weggevoert. ——

Smorgens quamen de Tolcken, om antwoort op de prijsen der Coopmansz. ons gisteren bekent gemaeckt, waer op wij haer het eerste deel van onse resolutie openbaerden, namentlyck eerbiedigh te versoecken, dat de prijsen mogten werden verhooght, hoewel sij mede soo goed [illegible] wenden, maer dit versoeck moet nadat [illegible] seggen, door ons aende burgemeesters & door die weder aende gouverneur gesonden, en onder gouverneur met dit versoeck niet te vergramen, nevende sij Tolcken beducht zijn, van goederen daer weynig Capitael aenhing niet te [illegible] maer alleen vande Importantste partijen, als Zijde, quick silver, [illegible], Cattoenen, guinees lijwaeten, etc.a hoewel wij dan mede soo [illegible] goedvinden, wel versekert zijnde dat se geen versoecken zullen, doch als die niet tevreden comen, dogh ... se dit versoeck wilden uyt [illegible] stellen, begeerden sij te weten, off wij indien geen verhooginge van prijs conden becomen, de goederen off eenige derselve weder souden weggevoeren, indien wij haer onse verdere resolutie bekent maeckten, dogh wat bedecktelyck te weten, dat onder gouverneurs [illegible] niet te verliesen, liever de goederen wilden vercopen, als wederom op loopen, dat zijn E. bewogen soude werden, een beter prijs daer op te stellen, etc.a Hiermede gingen sij Tolcken wegh ende quamen niet lange daer nae weder met bescheyt dat de burgemeesters het aengenomen hadden ons versoeck aende gouverneur te doen, wetende sijluyden wel wonderlycke dingen te verhalen vande Gouverneurs genegentheyt tot de Nederlanders, & dat de Chinesen op verre nae soo wel voor lieve waren niet & kregen; item dat zijn E. ooc besonder gesegt hebben, datter niet aengelegen was, of de Chinesen uyt Japan bleven, maer met de Nederlanders was het een ander wercke, die quamen ons des keysers aengesigt te zien, ende daerom moesten se oock meer voor haer Coopmansz. hebben, in Summa men wil ons wijs maken dat 't Comp.s saken hier wel staen, ende onder tusschen wederom wij lijden, alle onredelycke lasten & soodanige gewelt inde Negotie alsmede nogh noyt voor desen heeft geprackticeert ——

Burgermeesters zullen versoeck aende gouverneur doen ——

den Gouverneur is ons genegen, soo d' Tolcken zeggen ——

Eerste bijeen Comst met de Coper handelaers.

Naedemiddag hebben wij de Coper Coopluyden bijons gehad, die 16. [illegible] voort [illegible], dan sij zullen [illegible] Comen, zijnde volgens gewoonte deswegen bijde Comp.e niet hoger als voor den besoecke te hebben ——

Camphuys(?) ——

Sommige Coopmans.z in prijs verhoogt

Tonnijen met gouden Coper Cope.n beslagh waren, comt den opperhoofde kitsiobioijmon met een groot gebaar van vreugde binnen medebrengende een lijste van soodanige goederen als den gouverneur in prijs hadde geliever te verhogen gelijcke de specificatie van dese conditie can uijtwijsen, ende soowel het nogh al eenigher mate, tot de verlies salsoo, soo en hebben wij het geen groote reden tot genoegen ende blijtschap, te meer, om dat wij voorgelegentheden connen mercken, dat bij aldien de negotie sonder dwangh ende sijn ondegangh mogte gaen, de Comp.e dit jaer kleijn con p.r Cent souden winnen.

Nieuwe handelingh manier is d'Compe. seer schadelijk.

Maendagh 19.en d°. Spottelijck van onse gevangene 3. Nederlanders dat se door d'Cloute en ... vande Japanse handboeijens seer groote pijn lijden, en dat den van ... tot aende kranders als schijnen vervloeckte zijn, zoo hebben sulcx aende tolcken bekent gemaeckt ende sonder geeneenige verlichtingh versogt hebben, maer sij gingen al lachende wegh en toonden genoegsame blijcken, dat haer de ellende en pijn vandese ongeluckige menschen een aengename tijdingh was./

Tolcken spotten met d'ellende der gevangen Nederlanders.

Dijnsdagh 20.en d°. deser dagh met besondere voorgevallen, de negotie staet stil, sommige seggen, dattet gewagh was, nade Comptoor vanden nieuwen gouverneur Feano Wangocrod.a andre vanden dat den tegenwoordigen gouverneur met onse geprijsde goederen, wederaende Coopl.n uijt te venten, die selve dan met stucken, ende brocken hier zullen comen ontfangen, ondertwijlen sitten wij bekommert en in sorge dat en swaerigen veel en groote schade op de coopsedels mogte doen.

de Negotie staet stil./

Woonsdagh 21.en d°. den nieuwen gouverneur Feano Wangocrod.a is heden uijt Jedo hier aengecomen, ende den tegenwoordigen inde regeringe te vervangen, wij hebben sijn E: nae gewoonte laten congratuleren en geluck wenschen met sijn behouden overcompst.

den Nieuwen Gouv.r uijt Jedo. Laten hem verwellecomen./

Donderdag 22.en d°. vernemen nogh van geen uijtleveringe onder Coopmans.z naer onse te zijden berigt wort soo is het met stad een gehele verwerringe onder de Coopluijden, niet connende te regt comen, met de verdeling der goederen, want den eenen die veel van den ander heeft, valt quaelijck gesloten, den kruijdenier kreijgh zijde en den zijdereder saparoun (?) ~~et c~~ dat den wonderlijcke handel gaet en ons nogh al op verandering doet hopen.

D'Negotie staet nogh stil. Verwerring onder de Coopl.n

Vrijdagh 23.en d°. heden voor de middagh zijn beijde de opperhoofden ten huijse vanden nieuwen gouverneur geweest en hebben sijn E. op het alderbeleefste verwellecomt, mitsgaders sijne gunste versocht over 'Comp.s handel, ende Negotie, maer of onse tolcken onse woorden wel vertolckt hebben,

Gaen persoonlijcke den nieuwen gouverneur verwellecomen

daer

Recommandatie van sijn Ed.

daerin beter acht te neemen, daer nae recommanderende sijn Ed. dat wij niet en moeten nalaten, alle vlijt aen te wenden, om de Chits tenden spoedigh verkocht te maken

Michiel Hendricksz. Matroos overleden

Heden is overleden en ter aerde gebragt Michiel Hendricksen Matroos beschrijver, geweest zijnde op het fluijt Schip Nijendam

Saterdag 24e do.

nader onderhandeling met de Coper Cessaranciers.

's voor de middagh zijn wij met de Coper Cessarantiers in nader onderhandelingh getreden, en hebben haer voor 't proef geboden 12: G. dogh sijn tonden niet resolveren om lager te dalen, als op 13: G. 1: maer waer bij het zoodanigh is gebleven tot de naeste bijeencomste, als wanneer wij niet en twijffelen of het Contract sal op een goede prijs geslooten werden

Sondagh 25e do.

den Gouverneurs Coopl. en verdeelt de goederen aen Japanse Coopl.den

heden zijn Comp.e vertoonde en door den Gouverneur geprijseerde Coopmanschappen onder de Japanse Coopluijden verdeelt en geschieden uijt genoemde Venditie huijs door de Coopl. Comp.e selve getimmert en in door ordre vanden gouvern.r veranderd in een bequame plaets voor de bongioisen en burgemeesters waarneemers op het Eijlant comen, soo onde Coopmanschappen te besichtigen, als om de selve weder aen de Coopluijden uijt te deelen, tot wat prijs, ende op hoedanigen manier dat de vercoop ende repartitie zij geschiedt en connen wij niet te wegh vernemen, zijnde daer niet bij, ofte ontrent geweest, als eenelijck ontrent het vallen vanden avont om een Compliment aen bongioisen ende burgemeesters te doen, en tot welcken eijnde op een hooge plaets bij de Jongens moeten neder sitten, ziende met droeve oogen aen de groote en gantsche handeling,

Ernst schenckagie voor Photo sacquemon en d'burgemeesters gereet te maken.

Weder nae ons logement keerende quam den rapporteur Tasio ijemon op de straet aenseggen, dat den gouverneur last hadde gegeven, om de schenckagie voor des keijsers toekomende factoors ende de burgemeesters gereet te maken, alsoo de selve mogelijck binnen 5 à 6: dagen souden moeten geschieden, begerende op t' sland te weten, wat en hoeveel goederen daertoe souden employeren, waerop wij tot antwoort gaven, dat de ordre vanden gouvern.r souden nacomen, en ons int doen van gem. schenckagie reguleren nae de voorige jaeren, bij aldien sodanige goederen bij de Comp.e in wesen mogten zijn, met welck bescheijt gem. rapporteur weder henen gingh.

Maendagh 26e do.

Coopluijden onwillich tot d'ontfangh.

Niets besonders voorgevallen, hebben nogh van geen uijtlevering, maer wel dat de Coopluijden onwillich zijn d'een voor d'ander de meeste niet willende neemen, om de goederen te ontfangen, hebben welcke maer een geringe portie salgemietes, ondertusschen sitten wij stil, ende de tijt verloopt. /

Dijnsdagh.

Dijnsdagh 27en d°. Quamen eenige Coopluijden op het Eijlant om Comp.s goederen te ontfangen, zijnde deselve door den gouverneur daertoe gedwongen, geen van allen dorsten haer kouwers mogen medebrengen, gelijcke voordesen gebruijckelijck is geweest, oock soo dragen de particuliere tolcken mede geen kouwers, dogh om wat reden Zulx p[er] geschiet en connen noch niet vernemen, daer moet eghter een saecke zijn, die weder voor ons geheel verborgen wort /

uijtlevering.

Coopluijden dragen geen kouwers.

Woonsdagh. 28en d°. Ontrent de middagh zijn de gedwongen Coopluijden weder op het Eijlant gecomen, om 's Comp.s Coopmanschappen te ontfangen, dogh dewijl haer Zulx niet soo ter herten gaet soo is deselve dag weder weijnigh uijtgerigt

uijtleveren gaet traeg voort.

Tegen den avond zijn oock met de Coper Coop.rs in onderhandelingh geweest dogh onwilligh de saken vertrocken, zijnde sij niet hoger gecomen als 12: G. 9. maes, en wij niet lager als 12: G. 2: maes

Comen met de Coper leveranciers nog niet accorderen.

Donderdag 29en d°. Niet voorgevallen, de uijtlevering der goederen begint wat beter schot te nemen.

d'uijtlevering neemt fort.

Vrijdagh. 30en d°. Quamden opperbolcks Tatsioije ons aenseggen, datter ordre vanden bugijs gecomen was, om, als in oude tijden weder schenckagie aend' successive gouverneurs te doen, en tot vereeren, zijnde uijt bevel van Phlod°. des Keijsers Rentm.rs, als dan partije geschenckte goederen moeten uijtgegeven en geboden worden; maer daerop nagesien zijnde de specificatien vande schenckagie voordesen aen gem. Gouv.rs gedaen, soo is bevonden, dat deselve jaerlijcx omtrent tien duijsent guldens incoops comen te bedragen, te weten 5000: voor ijder gouverneur, hetwelcke al weder een swaere last voor d'Comp.ie zal zijn.

Ordre om schenckagie aend' Gouverneurs te geven.

Desemaent zijn hier voor d' Stad Nangasackij g'arriveert de navolgende Chinese Joncken

aengekomen Joncken.

4. van Taijoan
3. van Cambodia
4. van Batavia over Canton
1. van Batavia directelijck.

Tesamen. 12. Joncken, medegebragt hebbende soodanige Coopmanschappen als bij het Notitie boecken can blijcken

October.

Saterdag primo Werden weder voorde berde meer partije goederen op de Coopsolders gebragt

Sondach. 2en d°. Eijschte wat meester Phlod°. eert heden voor een vande rijxraden, vijff en 15. gantang olijven olij, 10. Cattijs peper en 3. gantang brandewijn, alle 't welcke hem hebben laten volgen;

Eijsch voor een der Rijxraden

volgen; maer tot voorder Zullen van Batavia moeten
verwachten, namentl.
1. Catty olij van Caneel.
1. Catty [illegible] balsem
1. do. flaesken Wierook.

Maendag — Pijnacker en Stormer van ankers en touwen versien &a

3. do. Dewijle de schepen, Pijnacker ende Stormer eenige van haer ankers op de Cust van formosa zijn quijt ge-raeckt, soo wert met advijs vande aenwesende schippers goetgevonden dat

De Bommelaer sal overgeven een anker en een touw aende Stormer binnen een anker en een touw aen Pijnacker uijt dan een anker, ~~een touw aen Pijnacker~~
Voorhout een touw aen Pijnacker
Spanbroeck een touw aende Bommelaer, dat veel ligter is, alst geene dese voor Bommelaer aende Stormer sal overgeven.

Waer mede dan alle de schepen, d'een ende met 4 ankers sullen versien zijn, ende dewijle de Stormer mede direct ende na Batavia staet te vertrecken, soo is verstaen dat deselve aende Bommelaer die het meeste volck op heeft en oock na alle apparentie de langste reijse doen sal, sal overgeven 3. loggers, [illegible] 4 vaen [illegible] ende twee dto. vaten, voorts dat aende Stormer sal worden gegeven, de brood vande geschaerde [illegible] Cuijlenb.o in plaets van genen. Stormers ende broot die [illegible] [illegible], en alle bequaem is om tot brandhout te gebruijcken, Is eijndelijck ooch verstaen, dat de Stormer 8. matten sal overgeven, aende [illegible] uijt dan alsoo deselve veel te swack gemaeckt zijn, en Stormer partij [illegible] vande [illegible] [illegible] Cuijlenb.o daer op te krijgen.

Pieter Jansz. van groeningen overleden

Heden is overleden en ter aerde gebragt Pieter Jans. van groeningen, Constabels maet, beschreijen gewest zijnde op de fluijt d'Bommelaer.

Comp.s Mast wort ter dienst van de Jonck geeijst

Inden den avond ontbiedt den opperhooft Cassiojo ons uijt den naem vanden gouverneur, aff te vragen, off wij tot dienst vande Jonck, vande welcke hem gelieft vande [illegible] vande [illegible] Jonck, soo lange, offer noch een voorraet leggende, dewijl de gem. Jonck binnen weijnig dagen nae [illegible] te vertrecken, ende in dit Comptoir gen bequaem hout [illegible] was, waer op het Comp.r antwoorde, Jae, het [illegible] gedaen, dogh onder voorwaerde dat gem. gouverneur gelieft te ordonneren, datter tegen het aenstaende Jaer weder dergelijcken Japansche mast gereet ware tot dienst van het Comp.e schepen, off het nodigh mogte zijn, ende met welcke betreijn vaerts. [illegible] [illegible] quam [illegible] daer aen, [illegible] [illegible] [illegible] met sijn meester overleijt, dogh [illegible] niet geraden [illegible], [illegible], van de andere mast te spreken, omdat het geen Japansche manier was, [illegible] conditie te presenteren, soodat alleen de aenbiedinge van gem. mast wort nader voortgaen

Dijngsdagh

Dynsdagh. 4en do. Hebben zij voor de tweede mael der groote partije Coopmansz. vertoont, dewelcke geheel op deselve wijse als hier voor onder dato 12en September jongstleden staet aengeteeckent, alleen met dese veranderingh, dat in plaetse vanden Gouverneurs kerotanisemon(?) bongioisen(?), op het theatre(?) zijn geweest, over de dieverij der Coelijs ende continueren met claegen, ende vermoedelijck wat der veel gestolen, zijnde niemant vande onse soo stout dat hij den Japanders durft aenmaken oste visiteeren

tweede toondagh. de dieverij der Coelijs.

Woonsdag. 5en do. Niet besonders voorgevallen

Donderdag. 6en do. Comen de Tolcken ons bekent maken & opbrengen de prijsen doorden gouverneur op de jongst vertoonde Coopmansz. geboden, sonder eens te vragen, off wij daermede te vreden waeren, ende bestaen(?) conden, zijnde zommige goederen soodanigh in prijs verbetert als hij de wijse(?) te(?) vernomen(?) naegehen(?)

der gouverneur maeckt de prijs op ons goederen.

Door de Tolcken vervolgingen hebben wij eijndelijcken bijnae door bidden, soo verre te wege gebragt dat haer aengenomen hebben, ons versoeck in te stellen, & daer bij sijne de naem vand'E Comps. ander gouverne. te versoecken, dat zijn E. volcks met de fenijt(?) 't Suijckerbung(?) op formosa gestrant vandaer herwaerts werde ontboden, nadien wij in voldoeninge vande keijserlijcke ordre alle Joncken & Chinesen op Japan handelende ongemolesteert laten vaeren, niet anders connen connivende gevoelen, of de Chinesen hebben mede deselve ordre in regard vant Comps. schepen: en dat sij dienvolgende gehouden zijn wettigh(?) te doen maer aengaende het versoecken om restitutie der goederen die noch mochten geborgen zijn, daertoe hebben wij geen Tolcken niet connen bewegen, stellende sulcx nader gevoegen(?) te bewegen(?), wanneer het volck hier zal zijn aengecomen, en waeromme wij ons dan voor oock hebben moeten te vreden houden, egter met voornemen onder vaervarts(?) de gelegentheijt toelaet wat onsbligen(?) aen te wenden

Versoeck om ons volck op formosa etca.

Vrijdagh. 7en do. Niet besonders voorgevallen, de Tolcken waren te seggen dat de noch resterende goederen hooger als de voorige ~~sijn~~ sullen geprijseert worden; ende wij hopen dat het oock soodanigh sal uytvallen, doch vreesen nochtans dat sulcx maer een lockaes sal wesen, om ons te animeren tot het aenbrengen van een goede quantiteit Coopmanschappen in't aenstaende

ons Coopmansz. staen te kijcken

Saterdagh. 8en do. Hebben besoecke vanden ouden Chineeschen Gouverneur gehadt die oocke met een het schip d'Ervenstler(?) besigtigden, daer naer met sijn vaertuygen nae fockafodrij(?) vertrocken.

besoeck van 't Gouvr. etc.

Naer middagh is het Coper contract getroffen tot 12½ G. het picol maeckende de coopers. haer daer in een quantiteyt van 22 à 23 ⊖ per oocke hebben bij beloofte goet Coper leveren

Coper gecontracteert tot 12½ G. 't picol

Eindelen(?)

Chineesen te zullen vercopen, maer al wat gene hier in voorraet zijnde nogh voor 't vertreck van onse schepen, uyt Macao staet aende Comm. aende Comp.e te zullen worden

Sondag 9en D° Comm. de gesamentl. tolcken ons uyt last vanden gouverneur aenseggen, ende bekent maken, dat de 13 stadsburgemeesters die hier aende lantpoort, (en) alle de schepen de stadthouder voortaen zullen genieten van yder duysent teyl die de Comp.e hier aenbrengen een teyl dat aende groote somme gelts sal beloopen, hebbende sijn voordeel niet minder genoten als 335 G. — maer den gouverneur gebruyckt ons tegenwoordig niet anders, als off wy zijn factoors en calkoens slaven, en derhalve dagelijx gelt (en) goet uyt te geven, naer sijn welgevallen.

Nieuwe beswaringe voor de Comp.e 1. van 't duysent aend' stad bewesen

Maendag 10en d° } niet besonders voorgevallen
Dijnsdag 11en }

Woonsdagh 12en d° De uytlevering der goederen gaet in redelijcke vrede voort, maer op het Cassament dat den adsistent Egbert Sybinga uytgewogen, heeft Comt. ontbreeckt : : pes. (en) Silcx 26 X[en] C[to], wert ondervonden op Batavia geen, albijs niet afdrooping bevonden wesen, soo moet hier met onwaerheyt uytgewogen ofte wel met listigheyt gestolen zijn

op 't Cassament 26: p.s C°. ondergewigt bevonden

Donderdag 13en d° Hebben vanden keyser eenige stucks Kelderoo aengenomen een quantiteyt van 106¼ pl. coper in wat cantes Coocken gegoten, tot 11. G het pl. zijnde een prijs die al vrij wel aende Comm. passeren, maer nader is ons toegebracht soo is het stadscoper vrij dooghsaemder (en) suyverder van specie wesen, hebben oock den Incoop met vele Comm. naelaten, om soodanige redenen als hier voor onder dato primo September hebben verstaen aengeraden

Keysers coper aengenomen tot 11: G t picol

Vrijdagh 14en d° Eyndelijck hebben wij van onse tolcken, soo veel verkregen, dat se nu genegen zijn om vanwegen de Comp.e den requeste aenden gouverneur te presenteeren (en) daer by te versoecken het gene hier nae volgt, zijnde door haer uyt het Japans int Nederduyts getranslateert

Versoeq aen Gouverneur tot weder becoming van 't goet en volcq vande fluyt Cuylenburg op Formosa gestrant

Versoeckschrift aen Gouverneur van Nangasackij.

Het Hollants schip den 22en dagh vande 6e maen van Batavia naer Japan vertrocken met 69 coppen, ende een Corbeyle Tangasoor, hebbende 60 man, op de reyse door sieckte verloren, ende is daernaer nae op den 9en dagh vande selve 6e maen, door een groote storm op de kust van Formosa ontrent de Zantduynen gestrant

De boot (en) schuyt vandaer naer Japan vertrocken, zijnde d'eerste met 21: (en) d'andre met 8: coppen, soo is de schuyt met 8: man in zee verongeluckt, ende de boot met 21: man ons tot Gotto (en) daernae door ordre vanden Gouverneur hier tot Nangasackij aengecomen, waer voor d'oppr. Hooft sijn (en) zeer verpligt en goedertierlijck bedancken

34. man zijn nogh bij het gestrande schip gebleven, (en) raden de Comp.e met de Capiteyn ofte forwes aende Chinesen, noghte vyandschap zij (en) dat zy het Tangasoor (en) volck aldaer

dat

welmoghen aenhouden; soo versocht d'opperhooft aenden
gouverneur (die mi soo veele formosaensche Chineesen [illegible]
onder sijn gebiet heeft) dat sijn E. derwaerts gelieft te ordon-
neren, dat het goet en volck met d'eerste gelegentheijt
vandaer weder herwaerts gesonden werden, alsoo het schip
nae Japan, sij geen tweede geweest, en degeene Nederlan-
ders buijten de gunst vanden gouverneur altijt ongelu-
kigen, elendigh, mitsgaders van haer vaderlant
[illegible] leven, souden sij voor dese weldaet sullen
wij altijt aenden gouverneur danckbaer zijn

antwoort daerop.

Ontrent den middagh quamen de tolcken weder, hebbende
het voorensz. versoeck aenden gouverneur overgegeven,
en tot antwoord becomen, dat sij ons versoeck met de
nieuwen gouverneur souden overleggen, en als dan bescheijt
laten weten, hebbende nu nogh te veel te doen, dogh den
secretaris hadde gesecht dat ons versoecke geen [illegible] geschie-
den was.

Corts daeraen quam ons den opper tolck Kitsesijmon
bekent maken, dat de gouverneurs dit jaer geen
schenckagie vande Comp.e sullen genieten, hebbende om
ontfangh vande burgemeesters aengecomen coopluijden
deses omtrent 1000: teijl ontfangen, en daerop aen den
keijser versocht dat het van't ontfangen der [illegible] van
vreemdelingen moghen werden gepriveert, 't welcke haer
naer Jeddo [illegible] van geen. Tolck souden sijn geaccordeert
maer wij hebben reden om aende waerheijt te twijffelen,
off immers Judien het [illegible] alsoo is, soo geloven
wij, dat het een [illegible] geschiet tot een Compliment en mijne
beleeftheijt als met die meening dat het toegestaen
soude werden

Saterdag. 15.en do.

Tolcken haer volg van boort

De Tolcken hebben heden buijten ons Comptoir een toeslaen
partije volck vande [illegible], aenlant gehaelt onder voorge-
ven, dat het ordre vanden gouverneur was, dogh wij en connen
Zulcx niet wel geloven, en sijn van gevoelen, dat sij eenelijcke
daer op uijt Zijn om alsoo meeste tijt tot geldt bevindt van's
Comp.s, saken naer haer te trecken

Sondagh 16.en do.

ordre om twee Japanders duijts te leeren.

Heden ordre vanden Gouverneur becomen, om nogh
2: Japanders in de Nederlantsche tael te onderwijsen
ten eynde deselve nae becomen bequaemheijt tot ondertolcken
moghen werden gevordert, Zijnde d'eene genaemt Itjebas
sano en d'andere Joccojamma [illegible], d'overleden
soon van Kitsesijmon, en de laetste van Trasman, beijde
voor desen geweest Tolcken vande Compagnie
invoegen dat wij nu met de 2: op 18.en Junij geordonneerde
4. Jappansche kinderen op het Eylant Zullen hebben,
en derwelcke onder verlangh de Compagnie tot een last
Zullen worden

antwoort op ons versoeck wegende Comp.s volgen goederen op formosa.

De oppertolcken Kitsesijmon, [illegible], Comen ons weder bekent
maken, hoodat de respective gouv.rs van Nangasaky [illegible]
deren hadden goedtgevonden op ons versoeck wegende het herwaerts
ontbieden

ontbieden van Comp.s voecken goederen vande Spangiaerts Castelenos op formosa veroverdt, doch dat gem. heer D.r indien hadde connen goedvinden, de Spaensche ofte formosaensche Chinesen daer toe te commanderen, soo omdat sy niet en waren onderdanen van Japan als mede omdat by weygering van soodanigen onder den keyser soude betaemt geweest ofte geachte hebben te worden, ende dienvolgende genoodsaeckt zijn de gem. Chinesen oorlogh aentedoen, 't welck ghynae wy connen bemerken liever ende versien, evenwel souden gem. gouverneur heer hebben doen en door een sachte manier, namentlyck by forme van vermaning de gem. Chinesen persuaderen, omme daer toe geme door ons op te vergisten, by rogiwel is versoght

Vant coper dat nu dagelyckx ingevoert wert hebben de Stuurlieden een goede quantiteyt ingebragen, zullende binnen weynigh dagen, geloove afgeladen connen zijn

Stormen begint te laden

Maendag 27.en d.o hebben zijn de laetste Coopmansz. Stoont en sooveel de burgemeesters als door gecommitteerde koopluyden beseghlight.

3.e toondagh

Dyngsdagh 28. d.o met advys vande aenwesende Schipper is goedgevonden de schuyt de Stormen afteladen met een quantiteyt van 1500 picols coper en dan deselve soo haest als mogelyck is voor aff nae Batavia te senden, om soodanige redenen als by de consideratien resolutie can werden nagesien

Woonsdag 29.en d.o Voor de middagh zijn beyde de opperhoofden mitsgaders de 3. gevangene nederlanders ten huyse vande gouverneurs gebragt, alwaer ons door den secretaris uyt den naem van sijn E. wierde aengeseght, dat de wyle sijn E. den afgekomen gouverneur voor de Ven.te Comaed in het gouvernement van Nangasackij waren gecomen en de opperhoofden voor de gem. gevangen Nederlanders hadden versoght en gebeden, soo soude hy deselve voor dese reyse los en vrij laten, doch met speciale aensegging, indien weder soodanige onse soodanigen misdaet wierde begaen, dat hy nogt soude doen met de schuldige het hooft te laten afcappen: hierop mosten wy seggen Casamatta, oft o mae wille gehriede en daer mede wierden de gem. 3: Nederlanders ontslagen, derhalve zy gedanckt, en wilgoden dat ons niet weder zulcken moeyelyckheyt magh overcomen, maer het stelen der Coelys gaet tegenwoordigh soo onbeschaemt toe dat het niet wel te verdragen zy

gevangen Nederlanders gelargeert

Naer de middagh komen de Tolcken ons opgeven en bekent maecken de prijsen door den gouverneur op de laetste Stoonde Coopmansz. bevraemt, en nadien der beyder Rentmeesters profoso. ons alvoorens verwittigt hebben aensegger dat wy eenige verhooginge van gem. prysen souden versoecken, soo hebben sulcx aende Tolcken bekent gemaeckt, die tandaer toe oock genegen en bereyt, willigh souden zynae tegen onse verwachtingh, het soo zy nae soodanigen versoecken op de prysen der gewogh voor de verbonden goederen niet en hebben willen luys wien

Prys op de Coopmansz. voor de 3. de laetste Keyse vertoont

Donderdagh 20.en d.o Hebben de schepen partye aenbevolen te comen, aen macker-
doen overgegeven, de waeren tot afladen vande
Stormder wert moeten stilstaen, welcke niet nodigh
waere geweest, Indien wy ons Tolcken anders hadde
belast, maer naer het sigh laet aensien, soo hebben zy het
vertrecke der schepen opgehouden om ons alsoo te dwingen
tot langer verblyven als den gestelden tyt, welck zy
oocke weten dat den Gouvr.n ons sal toestaen, waer-
over het werck versoght

Tolcken traineren het laden der schepen

Vrijdagh 21.en d.o Hebben een gat ofte openingh bevonden, int dack vande
Comptoir N.o 8. en daer ontrent oocke eenige stucken
Zyde, soodat er ongetwyfelt wel aen de goede partye
vandeselve sochten sal gestolen zyn, ende souden ons de
Tolcken gaerne willen wysmaken, dat het door Neder-
landers zy geschiet, maer het Japanse bevelhebbers
straffen daer ontrent gewonnen schynt anders wys
te blyven

Zyde gestolen

Saturdagh 22.en d.o Des morgens quamen de Tolcken ons aenseggen, ende
bekent maken, dat den gouverneur de pryen van
eenige der jongst vertoonde Coopmantz. wat hadde
verhooght, en soodanig verhooght, als by de specificatie
can blycken, zullende tot de winckel aen eenige sorts dog
seer weynig comen loopen

de laetst vertoonde Coopmantz. hun prijs verhooght

Sondagh 23.en d.o Vertreckt de fluyt de Stormder naer Batavia
mede voerende een Cargasoen ten bedrage van
: dewelcke wel geen besonder wijse stuwer,
sijn vertrecke had wel 3 à 4 dagen vroeger connen
geschiet hebben, Indien het de Tolcken soodanig hadde
gewilt

d'Stormder naer Bata.a

Maendagh 24.en d.o Vertreckt de Jonck naer Cambodia medevoerende
soodanige goederen, als by het Notitie boeckjen can
blycken

d' Camb.se Jonck vertreckt.

Dyngsdagh 25.en d.o Door gebrecke van nieuwe kisten gaet de levering
van 't coper traeg voort, soodat om tyt te winnen ons al
veeltyts met oude kisten moeten behelpen, en voort repa-
reren, van de welcke bynae soo veel betalen, als de
nieuwe comen te costen, dat gansch niet wel en comt

de levering van 't coper gaet traeg voort

Woensdagh 26.en d.o Den opperchirurgyn van het Jaght Voorhout Jan
Jacobsz. Roijdenbiel heeft voordemiddagh van 15 à 20
coelys die het coper wegen, soo het te [illegible] wer-
deelt geslagen, hebbende twee wonden int hooft becomen,
en een schramme [illegible] met den scherpe bamboes int aenge-
sigt, waer van het lytteken hem apparent noch al
eenigen tyt sal byblyven; dus nu [illegible] beclaght, wy
hem bydes gouverneurs banjoisten de [illegible]
poort tot het afladen vande fluyt [illegible] gecommitt-ee:

den chirurgijn van Voorhout vande coelijs geslagen

waren

waren; dogh deweijl wij daer niet en connen spaeren
soo moeten het bij die vertooning laten blijven

Donderdag 27 d°. De gouverneurs van Nangasackij ons op d'ser[?] [illegible] vraegende wij tot haer speculatie en tijtverdrijf op het verbeterde[?] moten speelen aengeboden, hebbende dat wij weder als in oude tijden naer de stad souden mogen gaen, om het Japansche feest Matsurij ofte de ommegangh te besien, soo sijn hebben genoodsaeckt en genoeghsaem gedwongen geworden, ons daertoe te verledigen, en hebben dienvolgende partije aen 't gegeven spel behoort, hoewel de tijt die ons hier bequamer [illegible], geene in Comp.s dienst hadden, te doen, Int uijtgaen naer de stad hebben wij geen bonjoisen tot geleijders gehad 't welcke weder den nieuwe vrijheijt is, die bij ons hebben en andere Japanders seer hoogh geacht wort, moeten het oock soo aengenomen, maer souden het voor een veel grooter geluck achten, indien ons vrijheijt inde negotie wierde vergunt

Japansche feest bij ons besien

Vrijdag 28 d°. Naet hoogen vanden oppertolck Taffiojo[?] soo heeft den ouden gouverneur Joukigomi Tsioukejmon s.a op gisteren sijn regeringh afgelegt en aen sijn swager Ocano Mangoeros d. overgetransporteert, maeckende sigh nu gereet en vaerdig, om weder naer Jedo te vertrecken

den nieuwen Gouvern.r inde regeringh getreden.

Heden is overleden en ter aerde gebraght Thomas Thomasz. bosschieter beschreven geweest zijnde op de fluijt Pijnacker

Thomas Thomasz. overleden

Comen de tolcken ons bekent maken, hoe des keijsers Rentmeester weder nieuwe ordre uijt Jedo becomen had, namentl.: dat de respective Nangasackise gouverneurs tot schenckagie vande Comp.e moeten aennemen 't geene van seer kleijn[?] dat hun aengecomen zij, welcke 3. Coerlevez[?] stoffen, maeckende alsoo van seeckere stucken 21: stp. voor ijder ofte 42: voor beijde de gouverneurs 't waren tot den wijnde door gem. Rentmeester geprojecteert werde.

nieuwe schenckagie aende Gouverneurs

10: stucken Cust Taffachelas guigam
6: d° Bengaele
5: Zijde Chanckanes

Welcke geschenken wij dan den 5. November aenstaende aengeven. Haer W.s Zullen mede over wegen en dan oock met eenen door de ordinaire schenckagie aen des keijsers rentmeester, haer Maj.ts factoor, de burgemeesters ende van Nangasackij [illegible] dewelcke nu sedert eenige tijt herwaerts, niet der dan naer 't stuck vande schepen plagten weghschrijven, dat alwederom niet nieuws is, dogh dan Zullen wij naer hoogen der tolcken oock de vermindering van (geh. gerben) sonder bonjoisen ofte geleijders naer de stad te mogen gaen

Schenckagie aen Phesa[?] laequemen de burgem.s ende sal in vrouger manieren geschieden

Satterdag.

Saterdag 29en d°. Op de nodigingh vanden Gouverneurs secretaris
Zijn wij heden wederom genootsaeckt geweest ons na
de stad te vervoegen en aldaer het soort Weetbaij
voorde hooftmael te bekijcken, hebbende onse opsicht vande
Comptoir des tijds en, dat de seven ons hier becomen
soude ontcomen, niet mogen helpen, alsoo de saecke
toecken verclaerden dat soodanigen weygeringh
niet alleen voor een cleenachtingh en af Afront soude
worden opgenomen, maer oock wel een oorsaecke
conde zijn, dat ons in eenige saecken geen vrijheijt
wierde vergunt

Japans soort voorde hooftmael bekeken

Sondagh 30en d°. De verdoemde schoutknegie en Philosof° Sacquemonde de
4 stadsburgemeesters Ed.e ons vergistelen
aengesegt is heden door de Tolcken bekent al weder
op een seer onnedelycke maniere gedreygende
dat sij sullen wij haer zin niet en wilden voegen, den gem.
heeren souden seggen, dat wij ons aen haer gunst niet
gelegen laten zijn; en op dese wijse zijn wij genoodtsaeckt
geworden de schoutknegie niet wel te seggen gelijck
bij de notitie can worden nagesien; en can men
hier uijt niet wel bij naer vaststellen, hoodanigh
het met de verdoemde Philo schoutknegie sal afloopen. /

Schoutknegie en Philo sacquemon gebleven burgermeesters bekent

Voorder ons op 9en deser bekent gemaeckt (naementl.
dat de 13. r stads bonjoisen, die hier aende laut soort
Japanse Comp.s koopen de vraghtdiender, voortaen
souden genieten een tijd van eenen duysent door ons
hier aengebracht worden) comen de Tolcken nu
weder uijt last vanden Gouverneur afseggen,
stellende de gem. bonjoisen dit jaer niet meer
genieten als voorheen; dan haer meningh van gem.
Tolcken sal het maer standen eyter moeten voort-
gangh nemen, de 4 ossas wort ook tolcijmerlees
van goeden. (soodanigh wordende bijde Tolcken
gen.t) die voorheen ook schuijten silver hebben
ontfangen, sullen door ordre van mede gem. Gouv.re
niet meer als een schuijt silver
ijder tijt, vreemde veranderingen naer ons toeschijnt
voortcomende uijt een wonderlycke inwendige
vermeerde regeringh. ———

Een vant duysent voorde stads Bonjoisen weder aff.

Gouverneurs opsichters zullen ijder maer een schuijt silver genieten. /

Maendag 31en d°. is niet besonders voorgevallen; onse goederen op 18en deser stoom
en 22en d° gepasseert blijven hier nogh leggen, sonder dat er naer
getracht wort, wij en connen niet bedencken om wat reden,
als om ons te dwingen, tot langer verblijf te als den gestelden
tijt /

't Comp.s goederen worden nogh niet gehaelt

Dese maent zijn hier geen Joncken aengecomen, maer en is er naer
gesetto vertrocken, met soodanige goederen als bijt Notitie boeckje
can worden nagesien.

aengecomen en vertrocken Joncken

Dyngsdag. 1e do.

der Chinees [illegible] sal in Japan bejegent worden.

Naet seggen van eene der Tolken, soo soude der Chinesen handelaer op Tonkin dit jaer licentie becomen, om in Japan als een onderdaen, van t'rijcke in Japan te mogen bejegent worden, sulx dat hij wel nijt tot varen sal komen, maer int [illegible] [illegible] twijffel mede sullen soeken te participeren

Woonsdag. 2en do.

besoeq van de goudr. van Amacsa en de [illegible] Keurmeester.

Wierden bij believen gelaeden van den gouverneur van Amacsa en der [illegible] Keurmeester ploldono.

Spanbroecks Voorloper voor Batavia aangeleijt

Waerdoor is in rade goedgevonden de fluijt Spanbroeck te bevrachten tot Jaght Voorlooper voor Batavia af te sende, om soodanige redenen ende oorsaken, als bij resolutie onder dato deses genomen can werden nagesien

Donderdagh. 3en do.

Coopmantz. worden uijtgelevert.

Heden wierden aenvange gemaeckt met het uijtleveren van de Coopmantz. op 11e van de voorleden maent october vertoont soo dat de twee 15e dagen op de Consolders sullen gelegen, ende comt nu het overblijvende voorn. tot ontfangen en afscheepen van t coper &a. soodanigh onder toeleijde [illegible] te laten geschieden.

Kroonlagen voor [illegible] verandert.

De Kroonlagen op 30en van voorleden maent door ploldono voor den heer gouverneurs beraemt, namentlijck. [illegible]

10. stucken Cust Tafachelas.
6. do. bengaelsche.
4. Zijde Chassichannes.

Item in door gouvr. ploldono sedert verandert zullende deen Zij op der mede bestaen uijt

3. p. Cust Tafachelas
3. p. sollichonas
3. p. bengaelse Taffachelas
3. p. Zijde Chargannes.
3. p. bengaelse Zijde allegias
3. p. do. armosijnen
3. p. gaeter ogen door de Tolken uijt last van gouv. plold. van particuliere ingecogt, en de Comp. in rekening gebragt

Voorlaet van gouv. ploldono sal in de Jongst [illegible] burgemeesters Zijnde de Zoon van Togen woordigen [illegible] sal met de factoors van den [illegible], ende die in meer weer gaende alt aen den van der andere [illegible] burgemeesters verkocht worden, en deurge de Kroonlagen in [illegible] gepropoleert Zijn, Zoodat [illegible] noch voor de [illegible] wijte met een halff picol Zijde minder te geven, afgesonderd maer nae [illegible] van de Tolken sal tot [illegible] jaer meerder moeten Zijn

Enz van den der burgemeesters verandert.

Vrijdagh. 4en do.

Kroonlagen aende gouvrs. ploldo. [illegible] de burgemrs. &a. gedaen.

Heden wijden goedenmorgen de Kroonlagen gebragt aende heer Nangasackijse gouverneurs ploldo. [illegible] met de 4. burgemrs. en de twee Wijckmeesters, de gouverneurs namen

naemen de goederen aen wel te weegen, dat het mooij weder onder onse handelinge goed was; Sjeolodono tracteerde ons binnen de camer van sijn dogters voorkuijsken ende op gebacken gebacken, en maeckte veele complimenten, met betuijgingh dat hij tot dese vette negotie geen schult had, en dat hij altijt een vrund van de Hollanders en haer behulpsaem soude zijn, dogh wij hebben een geloove ander geweest; onse swarte Jongens wierden oock met Zackij onthaelt ende beschoncken soodat naer Japansche maniere al groote eer en gunst genoten; de Huijse van Sacquemonsijdt & Burgemeesters en de 2: wijckmeesters wierden wij eenderlijcke met wat banquet ende een copie cha getracteert ende is de Compe. op dese wijse een groote partije goed quijt geraeckt bedragende met malcanderen uijt coops naer hooghe prijsen gerekent G.

De vrijdag ons op 20.en october toegeseijt, namentlijck om sonder bonjoiten naer stad te sullen gaen, ende worden ons niet mogen gebruijcken, zijnde in plaets van 2: nu door drij gouverneurs bonjoiten geweijst ende bewaert geworden

Saterdag 5.e d.o Heden zijn wij daer tot vertoonde ende geprijsde Coopmanschap quijt geraeckt dogh en connen met de Toelcken van 't geene sij op de naem van dese en gene groote gelade hebben tot geen afrekeningh komen; met het inwegen van 't coper gaet het mede niet naer behooren, voort steeds woegende noodsaecke sullen zijn te versoecken, dat de schepen nogh eenige dagen na den 9.en deser zijnde den geordonneerde vertreck dagh, mogen blijven leggen

Naer de middag hebben besocht van d' Heer van Figen gehad en daer mede veel van ons heerlijcke tijt verslijten

Comp.s goederen uijtgeseijt / Connen met de Toelcq. tot geen afrekening comen / 't coper comt traag in./

Sondagh 6.e d.o Wert coper ingewogen en afgeladen, zulcx daer mede ende met andere besongies ophouden, soo veel werck hebben dat genoodsaeckt zijn geworden, om verlengingh van tijt te versoecken, daer de gouverneur naer 't schrijven niet te connen verstaen, dogh naer het seggen van Toelcken, souden de schepen op den gesetten tijt buijten de baij tot onder de Papenburg moeten vertrecken, ende dan souden haer de mogelijcke toestaen, dat het opperhooft hier nogh een dag 2 à 3: aen lant mogt verblijven in vaet ons de tijt te cort, en vreesen hebben wij die met hoogh gaen moeten passeren.

Versoeck om verlenging van tijt

Woonsdag 7.e d.o Den Coopman van 't vermilioen comt ons hier versoecken, dat wij toecomende jaer weder een goede quantiteijt souden aenbrengen, meenende dat den gouv.rs de prijs wel wat souden veranderen, maer tot een Contract te maken, is hij niet geresolveert; onder tooen wij hem geen verseekering doen, dat 'er toecomende jaer vermilioen sal werden aengebragt.

Vermilioen

Lintaen

Bommel en pijnacker gaen onder Zeijl.

Omtrent den vertrecken, de fluijten Bommel en pijnacker; uijt dese rede om onder de papenbergh de andere schepen in te wachten.

Dijngsdag 8en do. hebben afscheijt vande gouverneurs genomen en de ouden bevelen ontfangen, daernae seijden de gouverneurs ons aen, datter dit Jaer groote veranderingh inde negotie was geschiet, omdat de Japansche Coopluijden groote schade hadden geleden. En souden de negotie toecomende Jaer op deselve wijse als nu geschiet Zijn gedaen worden, gelijck ons sulcx op het vertrecke van d'E. [illegible] Ao. 1650. oock al was aengeseght sulcx vrij te geven, op andere plaetsen beter Coopmansen incoopen, om dan bij vercoop nogh voordeel te connen doen.

afscheijt vande gouverneurs genomen.

de tegenwoordige manier van negotie sal Continueren.

Op ons vrindelijck versoecke hebben de gouverneurs toegestaen dat nogh 3 dagen, naer morgen sullen mogen blijven, om onse saecken te redden, waernaer in dese verwerde tijt van negotie nogh al vrij wel gepast.

kraemlaegie vande gouverneurs becomen.

De gouverneurs hebben heden naer de middag aent vertreckende opperhooft ieder 2: balen met sacky en wat gedroogde visch tot kraemlaegie gesonden, hetselve bij de Japanders voor een besondere eer gerekent wert.

nytdam en Voorhout gaen onder Zeyl.

Door haeste van hier naer de papenburg de fluijt nijtdam en het Jaght voorhout om aldaer mede de andere schepen in te wachten, onder nogh wat te vertoeven.

Woonsdagh 9en do. vertrecken mede naer de papenburgh de fluijt schepen Bruijnvis en Spanbroecke, en met den vertreckende opperhooft Joannes Camphuijs die des avonts weder op het Dijsant weer gekeert, om aldaer het nodighste te verrighten, Zijnde met de geltcamer nogh niet afgerekent.

Bruijnvis en Span-broeck

Donderdag 10en do. Zijn besigh geweest met het vaerdigh maken vande papieren, en hebben met de geltcamer nogh tot geen eijnde afrekening connen comen.

de geltcamer nogh niet gereet ontrekent.

Vrijdagh 11en do. Laet inden avont ofte snaghs Zijn wij met de geltcamer afgerekent, soodat volgens ordre vande gouverneurs op morgen sullen moeten vertrecken.

Met de geltcamer afgerekent.

Saterdag 12en do. Zijn besigh geweest met het Collationeren van eenige papieren en het doen van transport aen d'E. Martinus Caesar, die dan oock naer gewoonte is geauthoriseert.

d'E: Caesar geauthoriseert.

[illegible] Mandaat
[illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible]

Aan d'Ed. Heer Gouverneur generael Joan Maatsuyker en d'Ed. Heeren Raden van India.

Ed. Erntfeste Manhaffte Hooghagtbare wyse voorsienig ende seer genadige Heeren

Ed. Heeren.

De Chaloup groenewout toebehoorende den borger coopman Abraham wijs die hier inde vloot gecomen is, ende nu na batavia vertreckt, geeft mij gelegentheyt om U. Ho: Ed. daer mede bekent te maken hoe dat wy den 13e vande verleden maant november met de fluyten buiren, beemster, uytdam, pynacker spanbroek, en het Jachtje voorhout uyt Japan vertrocken, mitsgaders den 3e deser by de vloote en onder de vlagge vande Hr. luycas vander dussen gecomen zyn vindende aldaer mede de fluyt de Vermeer den 23e octob. voor af na batavia vertrocken, ende nae dien syn E. onse afgesondene brieven en papieren daer uyt geligt en met de Chaloup aackersloot aen U: Ho: Ed. voort gesonden heeft, soo en willen niet twijffelen of U. Ho: Ed. sullen deselve nu al ontfangen ende daer uyt van 't voorgevallene inden handel en andere saken bericht gekregen hebben, sulcx wy by desen eendlyck en in korten sullen seggen, als dat op het Cargasoen deses Jaers in Japan ontfangen bedragende 1739351. gl. niet meer is gewonnen

Als

als 1001826: gul. sijnde maer 55. p.r C.to en in
vergelijckingh van het voorleden Jaer een seer
sobere winst, het geene wij daer voor ingekogt
en outfangen hebben. bedraaght t'samen 2741840.
gul: bestaande in 69207. gonde conbangs 22466.
picols slaat koper 102 p.l. kockoper 10820. heylen
en copere cassjens voorts partijs porceleijnen
provisien, en andere besoeken alle het welcke wij
U: ho: Ed.en met de beedingent.e seven bodems verlang
verhopen toe te brengen, gaande dese eenlijck voor
af of het geviel dat dese chaloup sijnde een wel
beseijlt vaartuijge de reijse spoediger als de geheele
vloot mogte komen te gewinnen

Hier mede

Bevelen U: ho: Ed.en in Godts almogende bewarin
ge blijvende onveranderlijck onderstont U: ho: Ed.en
onderdanigen en dienstschuldige dienaer geteekent
Joan.s Camphuijs. ter zijde stont Int Jacht muijden
door contrarie wint en stroom g'anckert leggende
ontrent de brede santbanq en 't Eylant met de
Hoge boomen den 14.s december 1672.

Aen d'Edl.e Heer Gouverneur
Generael Joan Maetsuijker
ende d'E:E: Heeren Raaden
van India

Edle Ernfeste Manhafte
Wyse voorsienige ende seer
genereuse Heeren

Edle Heeren

Den 23e vande Jongstleden maand October
hebben wy van hier nae Batavia gesonden de fluyt
de Purmer, met een Cargasoen ten bedrage
van ƒ 253340:3:- de Heere wil deselve begonden
laten vaaren. Sedert hebben wy met dese
nieuwe manier van Negotie, groote moeijelijck-
heden gehadt, ende de coopmanschappen niet connen
uytgelevert krijgen voor den 1e deser. Soo dat
om de cortheyt des tyts, die ons nogh overigh
was, genoodsaakt zyn geweest, ande gouver-
neurs te versoecken, dat den tijt van ons
vertrecq wat mochte worden verlangt
ende het welcke haer Ed.e voor drie daagen
hebben toegestaan, mits dat alle de schepen
buyten de bay, en tot onder de papenbergh
most ten afseylen, de gemelte gouverneurs
wanneer wy afscheyt van haer namen

hebben

hebben ons naegewoonte de oude bevelen bekent gemaakt, en bevondens dien ook aangesocht dat de negotie in aanstaande soude gedaen worden als nu desen Jaare bij geschiet, soo datter naer alle apparentie voor eerst geen beter„ schap, en is te verwachten

Voor gebreck van tijt en nieuwe coper kisten hebben wij niet meer connen becomen als 22466. p.ᵉ slaef koper, soo datter nogh all een goede quantitijt voor de chineesen sal overschieten, sommige seggen van tweeduysent, en andere van wel seven duijsent picol, en dewyle den Dijsch voor de Indise quartieren niet meer en bedraeght als 12000. p.ˡˢ soo hebben om het overschot sijnde 4966. picols nae Batavia te voeren aangeleyt de fluijt Spanbroeck, ende het Jachtje voorhout sijnde beyde de kleenste bodems.

Aende twee gouverneurs, mitsgaders des keysers rentmeester, en factoor, de vier burgemeesters en twee wijckmeesters &c.ᵃ hebben wij soodaanige geschencken moeten doen, als bij de overgaende specificatie can blijcken, bedraagende ƒ 5917: 3: m.ˢ uijtcoops, welck de winsten (die desen Jaere seer cleen vallen) all mede helpt verminderen, de voornoemde schenckagie is nu in de stuck vrij vergroot, ende dewijl den nieuwen gouverneur, ons all immer

soo onbeschaamt

soo onbeschaamt toeschynt als den ouden, soo staet te
vreesen dat de Jedose schenckagie mede seer hoogh
sal loopen, de schenckagie aen den gouverneur
is vleen, ten aensien van vorige tyden, maer
het kan wel syn, dat se niet langh soodanigh
quam te blyven, de stadts bonjoisen, die volgens
ons jonghste schryven uyt last vanden gou=
verneur een vant duysent souden genieten
hebben nu niet meer ontfangen als in vorig'
jaeren, zynde die ordre naderhant weder
geaultereert
het geene doorde cortheyt des tyts, nogh mogte
nagelaaten syn te schryven, sal het nu ver=
kende opperhooft by syn rapport aanhalen,
blyvende beyde d'opperhoofden van harten
danckbaer voor d'honorable vergeldingh aen
haer gedaen, zullende altyt traghten haer
U. Ed:e Ed:le gunsten meer ende meer waardigh
te maken ende te betoonen, dat sy syn, onder=
staet U.w: Ho: Ed:e onderdanige eer- en dienst=
=schuldige dienaaren geteekent Joan:s Camphuys
martinus caesar, A: Wichelhuysen, Cornelis van
heyningen, Jacob L; gerard Vugholt ter syde
stont, Japan int Comptoir tot Nangasackij
den 12: 9ber A:o 1672.

Rapport aen haer Ho: Edl.e den Edl.e Heere gouv.r generael Joan Maet„suijcker en de E.E: Heeren Raeden van India schriftel. gedaen en overgelevert door het Japanse opperhooft den oppercoopman Joan.s Camphuijs, op sijn ver„scheijdinge uijt Japan tot Batavia.

Edl.e Erntfeste, Manhafte, Hoog-achtbaren wijse, voorsiender en seer genereuse Heeren

Edl.e Heeren

Naer het eijndigen vande drie dagen die de Nan„gasackise gouverneurs ons tot redding van 's Comp.s sacken hadden toegestaen, naer de geordonneerde vertreckdagh op het eijlant Desima te mogen blijven: hebben wij ons den 12.e Novemb.o jongstleden aende affgesonderde scheepen onder de Papenbergh, 's daegs daer aen uijt de Baaij van Nangasackij begeven; quamen de laeste van deselve met de Heere zij gelooft behouden onder Poulo Timaon ten ancker.

De Negotien: op deser seer spoedigen, doch oock vrij onge„mackelijcke reijse off gestelt ende gesloten geraeckt sijnde, soo heb ick voort mijn gedagten laten gaen op eenige saecken die om d'kortheijt des tijts, tot het te doene rapport sijn uijtgestelt gebleven, ende dewelcke ick

ick u: Ho: Ed^e: dan nu met alle schuldige eerbiedigheijt
sal vertoonen en bekent maecken. Aenvangende met de
negotie die deses jaere op sulcken ouredelijcke wijse be-
gonnen ende g'eijndigt zij, dat mense wel de geldende
dwinglandije als de gedreven handel can noemen, zijnde
op het costelijcke aengebragte capitael een seer sobere en
cleene winst van maer schaars 55: p^r c^to gevallen, gelijck
sulcx hier onder naeder can blijcken.

Uijtwijsende de bovengem^e: negotie boeck: soo is desen

jaere met 7: bodems uijt Japan versonden - - -	f 2741840: 1: 9:
ende d: Martinus Caesar getransporteert - - - - -	„ 78810: 4:15:
verscheijde dienaers op reecq: verstreckt - - - - -	„ 1977: -: -
de niet ontfangen goederen die 't comp^te geurt. te	
laste gebragt sijn - - - - - - - - - - - - - -	„ 811: -: 7
	f 2823438: 6:15:

Bij transport voorleden jaer ontfangen -	f 82152: 13: 4:	
met 7: bodems van Batavia - - -	„ 1739351: 9:12:	
wegens de overleden persoon - - -	„ 107: 11: 2:	„ 1821611: 14: 2:
Somma winst - - -		f 1001826: 12: 13:
Waer aff getrocken het cargasoen met t'huijsend^e: op		
Formosa t'ongeluckt bedragende behalve het		
nieuwe schip - - - - - - - - - - - - - - - -		„ 209056: 2: 13:
Soo en isser niet meer geadvanceert als - - -		f 792770: 10: -

Ende wanneer van deese cleene advance (: ten aensien van
het groot cargasoen dat versonden is:) nogh afgetrocken wort
de winst deswegh op 69207: goude coubangs, die men mede
voor verlies can reeckenen sijnde 1: theijl ofte 70: stuijvers
op het stuck en bedraegende f 242224: 10: - soo schieter
al te weijnigh over, op een capitael van f 1948407: 12: 9:
op sulcken gevaerlijcke vaerwaeter geriisiqueert. —

Ende

inde jaren 1644: 57: 62: 65: en 68: sijn de winsten mede wel
sober geweest, dogh men heeft sigh alsdan met de loop vande
negotie getroost, en op een beter marct gehoopt, maer nu
ons door de Gouverneurs van Nangasackij wel uijtdruk„
kelijck is aengewesen ende bekent gemaeckt dat de Comp:e
voortaen staen aen te brengen coopmansch: op soodanigen
maniere, als nu desen jare ingevoert zij, sal moeten aff„
staen, ende dien volgende op geen grooten voordeele belooft
staet te maecken, soo heeft de saecke een vrij enger off
nadeeliger gedaente gekregen, en sal de negotie op Japan
soo wij meenen (: het sij met alle eerbiedigh.t en onderwer„
ping van U:Ed: Ed.e wijse oordeel gesproocken:) wat bevrijt
ende vande verlies gevende goederen gaen, mitsgaders van:
minst winstgevende goederen seer weijnigh gesonden
dienen te werden, tot dat de tijt veranderinge mede brengt,
de Bengaelse en Tonckinse Zijde heeft in deese slechte
tijt nogh goede winst gegeven, maer de luijster daer van
wert door de verlies en weijnigh voordeel gevende goederen
verdonckert en 't hooft vande coopmansch: desen jare in
Japan door de Comp:e aende marct gebragt, heb ick een
besondere memorie gemaect, met bijvoeging van eenige
consideratien op deselve, en wat soorten in aenstaende met
het meeste voordeel souden connen werden vertiert ende
welcke memorie den S.r Martinus Caesar nagesien ende
mede geteeckent heeft met voornemen, om, soo het U Ed:
Ed.e mogte behagen die wijse in toecomende te volgen,
meenende sijn E: met mij dat het oock meerder
gemack sal geven, dan wanneer die dingen hier en daer
inde brieven werden verspreijt, de copie vande selve

memorie

memorie hebben wij benevens de brieven, voor Cormandel ende Bengala gereet gemaeckt, met het jacht Zaenmeer na Malacca gesonden, om van daer bij voorval van gelegenth: naer de gem: plaetsen voortgesonden te worden;

De groote ongelden deses jaers gevallen (: comende in geen vergelijckinge bij voorige tijden:) hebben de winsten mede merckelijck vermindert, en bedraegen met malcanderen f190521: 9: 14: namentlijck

Montcosten	f	36440: 10: 14:
Ruijsoncosten	"	7883: —: 10:
Extraordinarij oncosten	"	5233: 18: 5:
Schenckagie uijtcoops gereeckent	"	112970: 12: 8:
oncosten ad scheepen	"	27993: 7: 9:
Somma	f	190521: 9: 14:
waer bij gedaen de suijvere winst hier boven uijtgedruckt bedraegende	"	1001826: 12: 13:
Soo brengt het uijt	f	1192348: 2: 11:

Sijnde de ruwe winst en het slodt vande negotie, gelijck bij deselve kan blijcken.

De rekeq: van oncosten of coopmansz: is naer gewoonte met winst en verlies vereffent, beloopende de groote somma van f29163: 10: 9: doch daer is onder begreepen f16754: 14: 15: wegens extraordinarij timmeragie die wij de besondere rekeq: gegeven, en daer naer mede ten laste van oncosten of coopmansz: gebragt hebben.

De oorsaeck van deese swaere ongelden uit gendrael hebben U: E: Ed: uijt onse affgesondene brieven hebben verstaen, namentlijck het op setten vande coubangs tot 68: maas, en dat wij daerom (: dewijl deselve inde stad van Nangasackij niet loopen can worden uijtgegeven als tot

55: & 56: maas:) gedwongen zijn geworden de arbeijders-
maenden loon te geven, mitsgaders de provisien en andere
beloeften dienden te betalen, of andersints souden wij ge„
breck, en verhindering inde negotie hebben, moeten lijden,
de voorsz: Ed:le van schenckagie is mede geen beswaert, niet
alleen door de dubbelde schenckagie die wij deesen jaere
in Nangasackij hebben moeten doen, maer om dat de
laeste hebben moeten verdubbelen, en bij nae eens soo
costelijk maecken, gelijck bij de overcomende specifi=
catie can blijcken, na dat wij verstaen hebben soo is
den rijcxraad Minnosamma den autheur off inventeur
van alle de ondeelijckeden en schadelijcke veranderingen
inde negotie tegens het advijs van alle de andere Rijcx„
raden, die haer, om dat hem, het bewint over de saecken
der vreemdelingen toevertrouwt en opgedragen zij, daer
niet geen hebben willen tegenstellen, wat hier van zij
is onsecker, dogh wij souden wel connen geloven dat
gem:Ed:le Minos:a geen goet vrunt vande Comp:e zijnde, de
saecken soodanigh heeft weten te dirigeren datter nu
tot gouverneurs van Nangasackij sijn vercoren twee
persoonen, die wel somtijts eenige blijcken van goed=
aardigheijt beloeft en oprechtigheijt laten uijtschijnen
maer die inder daat van geringe qualiteijt boloeftigh
en onbeschaemt begeerlijck sijn, wij hopen en wenschen
datter eenlangh verandering ten goeden magh komen,
want indien de negotie op deesen voet blijft voortgaen
ende de tolcken in haer boosheijt niet en connen-
averderen gestuit, soo sullen hoe langer hoe meer Comp:es
winsten

winsten, onder onnedelijcke schenckagien, onnodige on„
costen, en stoute dieverijen moeten versmoren; Bij mis„
sive van 29en octob:r jongstleden hebben wij geseght dat
den Japanders oogmerck met dese nieuwe maniere van
negotie, niet verder schijnt te strecken, als om de waren
goet coop te becomen, en soodanigh is oock het een„
voudige gevoelen, dan de geene die de saecke wat nader
insien, willen daer nogh bijvoegen, niet alleen de vreese der
Japanse regeringe dat de Comp:e door sulcke groote —
winsten (: want ons eijgen volck openbaren sulcx aende
Tolcken :) alte rijck en machtigh soude worden, maer
dat oock de # Engelsen en Fransen daer door werden uijtgelockt, en
gaende gemaeckt, om mede in Japan te comen handelen,
en waer toe ick geloof datse niet ligt sullen worden
geadmitteert, dogh aengaende d'E: Comp:e die meen ick
dat de Japanders niet gaerne souden missen, soo om dat
veele menschen daer van leven, als om dat haer lant
daer door van veele nootwendigheeden wert gedient; en
wel besonderlijck om datse jaerlijcx seecker berigt krijgen
vande gelegentheijt ende het bedrijf der Portugesen, —
diese nogh seer vreesen ende ontsien.

De geruchten hebben soo nu en dan geloopen datter twee
engelse schepen tot Taijovan waren gecomen, die nogh
de reijse naer Japan niet en hadden derven ondernemen
om dat haer daer toe geen licentie waren toegecomen, —
(: affirmant dat hij sulcx al door de Taijoanse chinesen
hebben laten versoecken :) dogh men seght datse haere

waren

waren in Taijoan souden mogen brengen, en van daer met chinese joncken na Japan voortsenden, swagerende dan weder in Taijoan de Japanse retouren gelijck men segt datse nu al na het cooper souden doen, dogh dit zijn maer vliegende geruchten, die egeen speculatie meriteeren, naer de aenbrengh van Ingelse waren uijt Taijoan in Japan heb ick met ernst vernomen maer geen seeker berigt daer van connen krijgen, ongetwijffelt sullen de Batavise chinesen die deselve trafficq staen te volgen, daer van wel kennisse hebben, en derhalve dan oock met eenen sullen connen verhalen hoedanigh zij haere negotie hebben moeten drijven, na ons gesegt zij, soo sijnse nogh al engen als d' comp.e gehandelt, en van voornemen om niet weder in Japan te comen, ten ware datter veranderinge inde negotie mogte geschieden.

Dese jaere hebben wij al weder maer voor 10020: T: aen coperen casjens voor Tonckin becomen niet tegenstaende ons op het contracteren ofte aenbesteden van deselve en vrij grooter quantiteijt zij toegeleght, onse tolcken verklaren datter geen meer gemaect hebben connen worden, dogh wij stellen vast dat de chinesen daer mede sijn doorgegaen en dewijle die natie nu weder sulcken magh uijtvoeren, en dat der onder Tonckinse handelaren der chinesen itsijn (: die toegestaen zij in Japan te mogen blijven woonen:) die negotie met kragt

kragt sal laten vervolgen, soo staet te vreesen dater de Comp^e. seer lindenlijck sullen zijn.

Het staaf coopen hebben wij tot 12½ ₮ het p^l en sulcx een maas beter coop als voorleden jaer gecontracteert, maer de Tolcken sijn met een groote somme gelts door gegaen, te weten 1360: ₮. die wij haer hebben moeten beloven, bij aldienne het coopen tot de gemelte prijs conden brengen, ende het welck wij beter oordeelen als het selve aentenslaen, tot ₮ 13: op welcke prijs, de coopl. seer hart en langh hebben gestaen; boven dien hebben wij de ordinarie schenckagie aende gem^{ine}: Tolcken wat vermeerdert en de opperttolcken in plaets van 1: p^l Zijde elck een pack, mitsgaders de ondertolcken elck een halff pack vereert, al om haer gewilligh en tot de Comp^e: genegen te maecken, maer naer ons gevoelen sal dese liberaelheijt seer weijnigh uit doen, hebbende gem^{ine}: Tolcken haer niet geschaemt te begeeren, dat wij mede schenckagie souden geven aen vier van haer vrunden, die wij door last en ordre vanden Gouv^r. (: immers het is ons soodanigh aengeseght :) de neder, lantse tael moeten leeren, ten eijnde deselve bij voorval tot tolcken souden connen werden gebruijckt, ende hoe wel sij dese onnedelijckheijt nogh eijndel. hebben laten slippen, soo stellen wij egter vast dat de gem^{ine}: leerlingen toecomende jaer niet en sullen mogen werden uitgesloten, 't zij dan ondertwijlen absolujte Tolcken werden

ofte

ofte niet. Int reeckenen met de Japanse boeckhouders
vande geltcamer hebben wij bevonden dat eenige van
eerst verthoonde en door den Gouvr. gepriseerde goederen,
bij haer tot hoogen prijs te boeck gestelt waren, als
ons door de tolcken opgegeven ende bekent gemaeckt
was; gelijck ons deselve oock soodanigh sijn betaelt
en goet gedaen, wij houden deese saeck ten hooghsten ~~suspt~~
suspect, te meer om dat wij weten dat onse tolcken
stoute dieven en de gem.e boeckhouders beloftige
luijden sijn, die het met malcanderen soodanigh souden
connen bestecken, dat ons de coopmansch.e ofte wel
eenige van deselve tot minder prijs als den Gouvr.
daer op gestelt hadde wierden betaelt, ende op soodanigen
wijse soude de comp.e door haer moetwils connen werden
vercort, Zijnde ons mede al diverse malen, ja selve van
eenige Japanders, ter oore gecomen, datter inde wooning
vanden Ottona, ofte de burgemeester vant eijlant, soo men
hem noempt, een groote quantiteijt van allerlande goederen
gebragt, ende dagelijcx met kleene partijtjes nae de stad
gesleept sijn geworden. Ongetwijffelt sullen deselve vande
comp.e gestolen sijn geweest, vande ongemeene onderwigt
deses jaers op het sappanhout gevallen, staet bij onse missive
vanden 23e do: jongstleden gemelt, de peper, suijcker
en andere waren, hebben mede groote onderwigten ge=
geven, maer deselve zijn de dieverije en spillagie veel
meer als het sappanhout onderworpen.

de

De Bengaelse Zijde heeft wel ons het pack in al weder hogen is aengereekent als voorleden jaer, heeft egter nogh al 1477 1/32 ℔: overwigt gegeven, maer het soude wel connen wesen dat het de laeste reijse was, ende die opperhoofden in toekomende dit vermaeck en plaijsier moesten missen, want ick stel vast dat van deese overwigten (: behalven de bequaemheijt en getrouwheijt der uijtwegers:) de daats de oorsaeck zij, hebbende bevonden dat de selve al vrij wat te ligt weegt, en 't welck de Japanders nu oock veel beter als voor deesen hebben connen bemercken, dewijl de gemelte Zijde, nae datse bij ons was uijt-gelevert, weder door de Gouvern: aen de groote menigte coopl: verdeelt en uijtgewogen zij: sulcx te vreesen is, dat in aen-staende der ander daats sal moeten werden gebruijckt gelijck ick daer van op het laeste al eenige mompelinge hebbe gehoort.

De Persiaense sijde heeft mede op de geheele partije van 21420: ℔: 171 7/8 ℔: overwigt gegeven, dogh de Tonquinse al weder 5/16 per cento onderwigt ofte 105 1/2 catt: op de quantiteijt van ℔ 34553 1/4 catt: deesen jaere na Japan gesonden; sijnde gemelte Zijde volgens gebruijck met de onderdaats uijtgewogen als de Bengaelse.

Des Keijsers Rentmeester Phesodonno heeft ons weijnigh dagen voor het vertreck der scheepen gevraegt, waerom de Compe: gelijck in voorige tijden, geen costelijcke en met goudt doorwerckte stoffen in Japan bragt, ende als daer op wierde gedient dat sulcx wiert nagelaeten, in naecominghe van des-Keijsers ordre die de aenbreng van soodanige costelijcke-stoffen hadde verboden, soo seijde gemelte Phesodonno dat wijse in

aenstaende

aenstaende maer soude aenbrengen mijns oordeels sal
wel haeste de aenbreng van het meerendeel der Slode
eylant weder werde afgestelt, dewijl 't Slot te Jnni-
cipaels alles daer op siet, om te verhinderen dat de Ja-
panders daerin geen groot gelt comen te vermallen —
't welcke nu dewijl de gouvr op alle eylant de prijs stelt,
genoegsaem belet kan werden.

Den laesten vande Slede maent gedurende onder Pr Timaon (: gelijck
hier voor geseght is:) met ses bodems uijt Japan te ancker
gecomen zijnde, soo vonden aldaer de jaghtjens Lantsmeer
& Egmont het eerste van Malacca & het ander door
de Hr Luijcas vanden Dussen affgesonden, met schrijven en
ordre om geen scheepen nae Malacca te versenden, maer ons
gesamentl: onder sijn E: vlagge te vervoegen, sulcx wij
in gevolge van dien de 2e derer van Pr Timaon gescheijden
ende sdaegs daer aen bij sijn E: inde vloot gecomen sijn,
vindende aldaer mede, de E: Cornelis Valckenier met de
jagten Meliskercke & Bleijswijck uijt Tonckin, mits-
gadens de fluijt de Stermeer door ons den 23e octob: voor
aff uijt Japan direct na Bata afgesonden, ende dewelcke
de Hr vanden Dussen voornt tot te meerder sterckinge
bij de vloot & onder sijn E: bescherminge hadde ge-
houden, ende naedien volgens u E: Ho: Edle ordre (: die
de Hr vanden Dussen ons heeft bekent gemaeckt:) alle
de Japanse bodems na Bata moesten vertrecken, soo hebben
nogh te dien selven dage de steven derwaerts gewent, en
inde name des Heeren reijse gevordert. bedraegende het
cargasoen inde voorgem: Japanse scheepen f: 2741840:1:9: nament-

Jnde

Jnde fluijten	Starmeer	f 253340: 3: —
	Spanbroeck	„ 158324: —: —
	Beemster	„ 594611: 4: 11:
	Nijdam	„ 640069: 3: 10:
	Pijnacker	„ 512794: 4: —
	Buren	„ 469501: 3: 6:
het jacht	Voorhout	„ 112320: 2: 14
	Somma: als boven	f 2741040: 1: 9:

Bestaende te meerendeele in 69207: st.n goude coubangs — 22466: p.s ende 6: C.ttijs geraffineert staffcoper 102: p.s 21: C.ttijs — koeckcoper 10820: p. 4: m: an coperen cashjes 2000: vellen geverft papier ende 50: coperen Jaquians voor Tonckin, 17300: st.n diverse porceleijnen 600: paer cattoene en: 50: paer zijde cousen, 10: paer vergulde ende geschilderde schotels 540: st.n diverse lackwercken, bestaende in comptointjes, schrijf„ laetjens ende doosjens voor Bengala: 279: baljen met diverse provisien: 40: C.tn thee ende 11: doosjens marmelade gelijck alles omstandigen bij de factura kan werden nae„ gesien, ende hebben wij om de risico te verdeelen, in Spanbroeck: en Voorhout die nae Bat.a waren gedestineert, de eerste 3: en de andere 2: kisten gout, elck van 4200: coubangs — laeten afschepen, om die aen p.o Timaon, weder of te geven, te weten Spanbroeck: aen Nijdam, 3: kisten, Voorhout aen de Beemster een, en aen Pijnacker een kist, gelijck mede uijt Pijnacker 1533: picols coper in Spanbroeck: sonden zijn overgescheept geworden, item aende Beemster 75: baljen sackij voor Ceijlon, namentlijck: 25: uijt Pijnacker, 25: uijt Nijdam ende 25: uijt Spanbroeck:, zijnde soodanigh moeten verdeelt worden om dat de Japanders voor de schepen

soo veel

soo veel sacken niet hebben willen afscheepen, ende nadien
geltz: gesegt is alle de scheepen nae Bata. sijn geordonneert,
soo is de overscheping onnodigh geoordeelt, en dit alleen
hier aengehaelt op dat de E: oppercoopluijden des casteels
Bata. haer inde ontlossing daer van souden connen
dienen.
U:E: Ho: Edle: ordre om alle het stafcooper tot 24000: pls
aen te slaen, hebben wij tot op 1432: pls nae voldaen, welcke
quantiteijt op den lesten dagh, nogh wel ingeleevert
maer niet aen boort gebragt soude hebben connen worden,
ende nadien de gouvernr. ons versoeck tot langer verblijf
der scheepen niet en wilden toestaen, soo en connen oock
niet geraden vinden het gem: cooper (: dat wij aende
cooplz: souden hebben moeten betaelen en in Japan overr"
houden:) aen te nemen, te meer om dat ons gesegt wierdt
datten boven die quantiteijt nogh wel 6000: pls souden
overschieten, en dat dien volgende de comp: niet geheel
gerust meesten van dat mineraal conde worden nae ons
gesegt zij, soo en salt toecomende jaer weder aen geen
cooper ontbreecken, schijnende het bij de Japanse regeer"
ring daer op aengeleght te worden, om haer gout en
silver wat te sparen, en ons te dwingen tot het ver"
voeren van meerder coopmansz: als nu sedert
eenige jaeren herwaerts zij geschiet.
Den ondercoopman Isaak de Bruijn die UE Ho: Edle: tot
secundo persoon vande Japanse negotie hebben gelieven
te gebruijcken, is doorgaens swack, en siecke geweest,
en wel besonderlz: op het laeste; waerdoor wij sijn
hulp

hulp en dienst meest van nooden souden hebben gehadt, op-
ons versoeck hebben wij hem doch kranck gelaeten, en
connen menschelijcker wijse niet anders oordeelen
als dat hij al den wegh van alle vlees sal zijn ge=
wandelt, het heeft hem, om die moijelijke dienst
waer te nemen, niet aen wil en ijver maer aen looge=
sten en cragten ontbroken, ende dewijl het voor de oppen„
hooft in Japan seer swaer valt, het werck inde
negotie tijt buijten adsistentie van een wacker bequame
persoon waer te nemen, soo versoecken wij seer ernst„
„digh dat UEdo: Edle in dien gem: Sr Brauw mogte over„
leden zijn (: en waer de seeckerheijt verlang met de-
chineese joncken staet te volgen:) daer toe een ervaren en
bequaem persoon gelieven te gebruijcken, ofte indien
meergem: Sr Brauw nogh int leven mogte zijn ge-
bleven soo versoecken wij mede UEdo: Edle gunste ten
eijnde hij bij die bediening oock de qualiteijt van
coopman mogte erlangen.

Dit is dan het geene ick UEdo: Edle tot de besluijt ende
vervullinge van mijn commissie wete bekent te-
maken, wij vorder gedragende aende papieren hier
nevens gevoegt, verhoopende dat UEdo: Edle in mijn
verrigten genoegen sullen gelieven te nemen. Waermede &ca
onderstont, UEdo: Edle seer onderdanigen en dienst„
schuldigen dienaer, was geteekent Ioans: Camphuijs:
ter sijden stont, int jacht Muijden ter rheede voor Bata
den 10e Xber: 1672:

Memorie voor de H.r Martinus Caesar

Opperhooft wegens de Generale oostindische Comp.e int Keijserrijck Japan, om sigh des nodigh zijnde int vertieren van handel en andere saecken, van te konnen dienen,

Achtervolgende het bevel vanden Japansen Keijser en het oude gebruijck sal ick op morgen van hier moeten scheijden ende naedien U E.e door de Hooge Regeringe van India haer Ho: Ed.e tot Batavia, tot mijn vervanger verkoren en ten dien eijnde hier aengekomen zijt. soo sal het oock van mijn pligt zijn, de voorige gewoonte te volgen, en UE.e bij memorie na te laten eenige bedenckingen, die in dese verwerde en nieuwe manier van Negotie souden kunnen te passe komen, zijnde bovendien oock onvoldaen gebleven sodanige geeijste goederen, als hier agter sullen werden gespecificeert. en om welckers besorginge UE.e dan mede na mijn vertreck gelieven te dencken ——

Sodanigen ongehoorden manier van Negotie den Gouverneur deser Jaere, eerst met de Chinesen, en daer na oock met de Comp.e heeft ingevoert, is UE.e tot onse gemeene droefheijt ende Comp.s schade meer als te veel gebleecken, ende nadien gemelte Gouverneur ons in de Coopmanschappen tot den prijs na zijn welgevallen afneemt of te eygentlijck afdwinght, soo zijn alle consideratien dienende op den voorgaenden handel souden konnen hebben (namentlijck dese goederen, eerst andere lacht in groote en dan kleene partijen op te veijlen) t'eenemael verdwenen, ende moeten wij ons jegenwoordigh met gedult en lijdsaemheijt wapenen, mitsgaders volgen naeden tijt, en het believen vande Japanse Regeringe tot dat de saecken (gelijck wij mogen hopen) eens wederom ten goede komen te veranderen ——

vande gestalte der Packhuijsen eerst op het Eijland

ende

ende welcke tot het opleggen vandeselve en geene waeren
bequaem te zijn, als mede vande hoedanigheijt der
wegh schalen, mitsgaders wat goederen daer mede
worden uijt gewogen, en ontfangen, is een memorie gemaeckt
vande welcke UE. een Copie wert becomen, ende die
UE. moet bekennen, dat UE. niet geheele nodigh zij-
maer wel een nieuwelinghe die noijt in Japan geweest is.
en soude daerom van advijs zijn dat met het overgeven
vandeselve memorie behoorde te werden gecontinueert
met bijvoegingh van soodanige nadere bevindingen
en veranderingen, als jaerlijx mogen en connen voorte
vallen, op dat men door onkundigheijt geen misslagh en
onnodige wercke comt te doen, oock sal de secunde persoon
dienen verdaget te zijn, dat de wachters die doorgaens vele
loogen connen toebrengen, weder moget werden gemaeckt
off anders souden het in achtnemen de Comp.e nadeligh zijn
Wat gemaeckt en durft voor desen sacke van het nieuwe
packhuijs de Doorn, item vande Roos, ende twee
koornsolders Tulp en Angelier gebrocken hebben, is UE.
bekent, zijnde het eerst te seer geraeckt en bequaem tot het
opleggen van Zijde, en fijne stuck goederen, het andere
tot grove waeren, off te soodanige die eerst uijtgelevert
moeten worden, op dat het daer na wederom tot den ontfangh
van Coper handwerken, oock mogen de gemelte 2 koornsolders
wel gebruijckt worden, onder deselve te der tijde op het
eijland zijn, doch UE. sal gelieven verdaget te zijn
dat niet alleen aldaer, maer oock op andere koornsolders
eenige wercken ende daecken werden gestopt, en gerepareert
't welcke eijgentlijck 't wercke vande huijs eijgenaers is
dan dewijl mij berigt zij dat onse Coockers al eenige packhuijsen
op de namen vande andere persoonen gekoght, ende in
eijgendom becomen hebben, soo wort daer nadenckelijck na
omgesien, en zijn gemelte Coockers als mede de andere
eijgenaers, wel genegen tot het ontfangen vande huur

als

als wel ende nodige reparatie te doen, hebbende syne
Ed. niet gesraemt te begeren, dat sulx tot Comp.s kosten
soude laten opbouwen, ende bevonden wij een pactbrief
dat al sulx sedert dertigh jaren, ende d'Eenmaele
uijt gesproken was, onder voorgeven dat wij het selve
te vore besparen ende bedorven hadden, en alsoo de
men nu bevinde dat den eygenaer bij weygeringh
aende Gouverneur soude klaghtigh vallen, soo hebbe
ick sulx liever willen afwagten, als te treeden tot
een werck daer de Comp.e en mijne Successeurs
altyt aen vast souden syn gehouden —

De beklaagensweerdige daeden door den Gouverneur
met drie van onse Nederlanders (over een gevoegt
tusschen haer ende de Japanse tolcken ons tot laden)
gepractiseert, UE. mede maken aensien, ick hoop dat
UE. van sulcken onordige voorbaer bewyst niet
blyven, maer het sal voortaen bij swaere vallen
de Dienaers tot schuldigen deur te houden, ende het
selve den gemelte tolcken daer de quaestie uijt ons landt bij
te bevetten, den nieuwe manier van vertooningh onses
Coopmansz. staet sit dagelijcx te aengetekent synde
mijns oordeels wel een nodige saeck, datter tot uijt
leveringh der kistgoederen bequaeme en getrouwe
persoonen werden geemployeert, maer nogh nodiger
tot de vrooge goederen, de wijl gelyck UE. bekent syn
de Japanse Coopluyden de sodanige door alle bedenckelijcke
middelen soecken te corrumperen, ende waer op de
secunde Persoon als een saeck van gewigt mede wel
dient te letten, tot ongetrouwheyt van ons eygen volck
geeft groote occasie soeckers buijs, daer sulx negotie
syn streckende mede verhoogt wert, sulx wandelinge
genaemt tot Jan Caspaens. Synde een regt drvel
ner —, ende den volgende wel te wenschen dat het
kroogh souden aldaer konde werden afgeschaft —
maer de wijl het een ons gebruyckelijck, ende dat onse
Coolies daer uijt mede haere buijl groin [illegible]
soo en schynt daer staenogh voor deur — geen apparentie te syn

Ko

Sodanigh UE sigh hier in Japan, ontrent de Regeringe
ende andere dient te componeeren, ende hoe groot deselve
de Comp.e aenden handel alhier gelegen zij is UE
genoegh bekent. Ick sal dan eyndelyck seggen, dat het geene
UE mij voorleden jaer dienaengaende bij memorie
heeft gelieven te recommanderen, nu voor al betracht
te werden gepractiseert

't geene UE bij deselve gemelde memorie heeft
gelieven aent haelen wegens de qualiteyten van onse
Tolcken, ende dat door haere onwilligheyt en onbequaemheyt
den dienst vande E. Comp.e niet na behooren en
kan werden gevoordert, hebbe ick niet alleen sodanigh
maer noch vrij erger bevonden, ende daer en boven oock
klaerlijck bemerckt, dat se de Comp.e jaerlijcks een
groote somme gelts ontrecken, soo uyt de ongelden
op de Hoffreyse na en van Jedo. als hier in 't Nangasackij
ende waer tegen gelijck UE weet, niet te doen valt
als gedwongen te zijn en te lijden het geen niet en
en kan beteren,

Hoe onbeschoft gemelte Tolcken int prepareren vande
Jedose schenckagie gehandelt hebben, 't kan int dagregister
aengeteeckent, waer bij dan bevelt, dat ick daerinne
niet het minste te hebben seggen gehadt. gelijck wij mede
inde jongst gedane Nangasackise schenckagie int geheele
haere sin hebben moeten volgen, en soo meen ick dat UE
met de aenstaende Jedose schenckagie mede sulcx
moeten doen; wat goederen daer toe gebruyckt sijn
sal UE gelieven na te sien bijde specificatie, die daer
benevens oock sal aenwijsen het geene door last
ende ordre vanden gouvern.r aen Toffe, en Tonde de
bonjoisen onse geleyders na ende van Jedo heeft
moeten vereert werden; wijsende gemelte
bonjoisen nu mede als in oude tijden op Comp.s kosten
't welcke de ongelden seer beswaert;

Wat meere goederen na Jedo te neemen, als tot de
Jedose schenckagie sullen werden geprojecteert

Ick

is geheel noodsaeckelijck, dewijl het soude konnen
gebeuren, dat den ouden rijcxraadt Bongo Sa: wierd
overleden, ende dattermen volgende weer 6 rijcxraaden
most hebben beschoncken worden, niet anders meenende
schenckagien hoop ick niet dat de Compe: sal worden
beswaart, dogh het konde egter wel anders uijtvallen,
alsoo de Japanders na het deursien en begeeren van geschencken
alle eer en schaamte hebben afgeleijt, Sijnde
ons gelijck UE bekent is Zij nogh onlangs uijt
den naam vandes keijsers kentmeester aengeseget
datter ordre van Zijn majesteijt was gekomen
om weder als in voorige tijden schenckagie aende
successive Nangasackise gouverneurs: te moeten doen
'twelck de Compe: al weder seer lastigh soude Zijn
gevallen, maer niet lange daer na is ons bekent
gemaeckt, dat Zijn Majesteijt den tegenwoordigen
gouverneur: op Zijn versoecke hadde toegestaen desen ende
vande volgende eenige geen schenckagien te mogen ontfangen,
apparent dat hij dit versoeck tot een compliment van
dancbaerheijt heeft gedaen, en dat het hem tegen
verwagting —— Zij geaccordeert, dan het is te dugten,
dat wij niet langer als tot toecomende Jaer sullen
geexcuseert worden. Tot dese voornaemde tedoend
schenckagien, werden niet overgehouden en onberekent
gelaten, sodanige goederen als naer wijnen overslags
met de tolcken tedienen ende genoegh en dient tigh
Zijn gevonden. dogh boven deen hebben wij desamen
goetgevonden vansommige soorten nogh eenige
stucken nader uijt te leggen, om niet verlegen te vallen,
en bijtecont konings gedwongen te worden andere
goederen ten dure te gaen koopen

In Jedo heeft den ouden rijcxraadt Saccaija
Octas:a geijst 2 catty goeden koriack, dael vel
ongeverft leerdeckens, andere en isser voor de groote
niets te verlangen, dogh dewijl den rijcxraadt Inmossa:
nogh al op de Compe: versocht ende dat wij 't ongeluck
aengetroffen hebben vant missen van 3 groote planten

ofte waere bequaems door Zyn E. Harlbaerts gesonden
ende met de fluyt Cuylenburgh op Formosa gestrant
soo sal U.E. voor al dienen te verwonderen, dat sulcx soo eer
mogelyck zy, door de soecken aen Zyn E. wierde bekent
gemaeckt, op dat men alsoo komen te beproeven onse
onschult, en bereydwilligheyt tot Zyn E. dienst &c.—

Tot bekominge vande Copye placaten uit alle directien
van Batavia gedist heb ick alle devoir aengewent
maer ben door de soecken tot nogh toe met ledigheyt
opgehouden. en sodanigh is het oock gelegen met de
saecke nopende het verongelucken vande Chinese joncke
op eenen der eylanden van Corea, van welckers
gelegentheyt en toedraght, d'E. achtbaren Raed van
Justitie tot Batavia van hier bericht worden geliefden te
vorderen, het sijnde komen zyn dat U.E. na myn vertreck
het een en 't ander konde verwonderen, en waeraen U.E.
van mijn geliefft te dencken ——

Wanneer jn aenstaende weder Chinese Joncken na
Tonckin vertrecken, soo sal U.E. mede gelieven te
gedencken, om een briefjen derwaerts te schrijven, daerbij
volgende extract uyt den generalen eysch, als mede uyt
de memorie vande Coopmanschappen desen jaere eenlandigheijt
advyserende wydens dat de Tonquinse zyde met . . . p:e Conto
onderwight is uytgedient, dat hier de waerde van
10820: 4 C:e aen kopere kassjens zyn ingebroght, ende dat de
overgesonden zyde stoffen, om alhier voor den Coninck van
Tonquin gedruckt te worden, jut Harlbaerts komen met de
fluyt Cuylenburgh op Formosa zyn verongeluckt, als
mede de nieuwe modellen, van porceleyne stoffen
voor gemelte Zyn Majest:t met de Joncken na Siam
vertreckende gelieven U.E. mede te senden extracten
uyt den eysch ende de Memorie voornoemt, voor soo verre
dat Comptoir concerneert, ende dan dienen oock mede
geeyscht te worden 50 st:e eerdschilden, om alhier
tot voldoeninge vanden Cumatsen eysch te worden
verleent ——

Des

den Eijsch van Batavia, ende andere plaetsen welcke
niet geheele met konnen voldoen, manquerende noch

Voor Batavia

1100. paeren Cattoene kousen, ick heb daer van een goede quantiteijt aenbesteet, ende oock aen den arme 100 Coubangs op de hant gegeven, maer zij heeft mij schandigh bedrogen, ende het beste soort aen particulieren verkoght latende het uijtschot voor d'Comp.e: soodat ick niet meer heb konnen aennemen als 600 paeren gelijck U Ed. bekent zij

alderhande soorteringh van Porceleijnen voor 't Vaderland ter bedraege van 5 a 6000 gulden incoops namentlijck wijn en bier kannen, schotelwerck, pullingh en Saucierties, het geene deses Jaers van sodanigen slagh te coop gebraght is, hebben wij bevonden moer(?) swack en uijtgeschoten goet te zijn, en wel voornamentlijck de bier en wijn kannen soodat van 't een en 't ander aenbestedingh sal moeten geschieden, maer dan sal 't oock wat dier ~~vallen~~ vallen

Voor Bengale:

200: Porceleijne flessen volgens het ontfangen houte modele
30. verlackte effene Comptoiren
30. d.o met verheven werck van sodanige groote als bij overgesonden monster, ende Bengaelse missive kan bespeurt werden
50. schrijffcasjens van 't groote de monster ofte sodanige als A.o 1671 door U Ed. gesonden zijn, en ware van Jaerlijcks dienen besorght te worden
3. paeren fijne en aen weder sijde vergulde en beschilderde schermen die aenbesteet moeten worden
3 paeren aen een sijde verguldt en beschildert
3. a 4. paeren fijne verlackte Comptoiren of andere gaen, deses Jaers hebben wij sodanige slagh niet konnen bekomen
4 a 500. verlackte doosjens, de geene die nu derwaerts gaen zijn van de beste slagh niet

Voor Suratte

20. effene verlackte Comptoirtjes de wijle die na het Bengaelse monster meede konnen aenbesteet werden

50 verlackte schilden, dogh de onverlackte helmen voor 't van Siam moeten werden gedeijst gelijck boven aengeroert staet.

Voor Ceylon

pantsijs vergult en geschildert aende werck, na ons is geseght soo is het maecken van sodanigh pantserijen werck verboden, sulx datse tot wederlevering sal moeten werden verkoght.

eenige rare lackwercken

4: paren schutsels wonderende nu op den dischs 6 paer. voedaen

pantsijs wapens ende

50. paeren Sydekousen die nogh op den rijsten manquerden alle de bovenstaende goederen gelieven UEd soo eet deurlijck sij te besorgen, op datse eentaen standelaer mogen geraeckt sijn.

Tot ersatie het seden van kopere ketels voor Tonquin en hebben wij geen absolute ordre, dogh erkennen dat UEd met quaeste [illegible] uijt het contracteren van Cassen de roa 30 duijsent G: aen waerde, en kondense tot wat minder prijs als de jongst ontfangene bekomen worden, het souden des te beter sijn. ende [illegible] in Tonquin doen vergrooten

Mijn gevoelen nopende de bedroefde verclaringe aende Gouverneurs van 'tLangasackij staet inde voorn. rijst gedruckt, namentlijck dat d'Comp.e daervan niet langer als een jaer sonder bewijst beijoon, maer sulx als gelijck UEd bekent sij quade rekeningh gemaeckt, en nu nogh weijnigh dagen verleden aende gemelte Gouverneurs moeten verschencken sodanige goederen, als bij de nevens gaen: ~~verclaringe~~ en specificatie kan blijcken. daer onder is de portie vanden jongst overleden saecke Jembe de Zoon vanden keijsers factoor Sacquemon uijt een half picol Sijde vermindert. gelijck bij 't daghregister, onder dato 3e deser kan blijcken

wat

wat salmen verder seggen, de Japanse regeringe schijnt
nu in een onverschrocken begeerlijckheijt verandert
te sijn. De Tolcken seggen sijn na haer seggen bevreest
dat se ons sleckt onder moeten bekent maecken
en wij konnen niet beter doen, als geduldich te wachten
tot dat de tijt veranderinge mede bringet

Ons versoeckende Gouverneur van het schip
Cuylenburgh, ende de Nederlanders daermede op
Formosa gestrant, mitsgaders het bekomen
antwoort van haer Ed.es is U Ed. bekent, en t'sal ooch
sijn dags niet gaen aengeteeckent, Ik hoop dat wij ons
ooghwit daermede sullen bereijcken, maer het al soude
geen quaet konnen doen, so men de Tolcken na wijse
betrachte konden goet vinden, het gemelte versoeck
eens weder te vernieuwen. waer aen U Ed. dan mede
geliefden te gedencken.

Hiermede sal ick eyndigen en U Ed. mitsgaders alle de
verbeydende Nederlanders bevelen in de genadige
bescherminge des alderhooghsten, blijvende altijt &c.
was getekent Joan.s Camphuijs ter zijde stont Japan
In t Comptoir Nangasackij den 12.e November 1672.

Memorie van de Coopmanschappen desen Jaere 1672. In Japan aangebracht met bijvoegingh van eenige bedenckingen op deselve, ende wat soorten in aanstaende met het meeste voordeel souden connen werden verciert

Patria en Batavia.

Swarte lackenen . . . . Hebben op d'eerste prijseringh $16\frac{3}{4}$ — op de tweede $31\frac{5}{8}$: en op de derde $59\frac{3}{4}$ pr. Cento winst gegeven, sijnde all te weijnigh op een coopmanschap, die uijt het Vaderland, en soo verre over Zee wert gebracht, ook blijckt het datse nu in Japan soo veel niet als voordesen gebruijckt worden, sulcx men het senden in aenstaende — soude moeten doen, niet soo seer om de winst als om het kleed gebruijck te onderhouden, en op hoop dat de — mode eens mochte veranderen —

Groene lackenen . . Daermede is het insgelijcx soodanige gelegen, hebbende op d'eerste prijsering maer $24\frac{1}{2}$ en op de tweede $31\frac{1}{2}$ pr. cento geadvanceert —

Lacken-Passen . . . . . Sijn meer in gebruijck als de lackenen, dogh hebben echter niet meer als — 50 pr. Cento winst behaelt, dat van de vorige tijden all vrij veel verschEelt —

Rasetten

Patria en Batavia

Rasetten	Zijn desen jaare hier niet aangebracht.
Persiaense Zijde . . .	heeft door malcanderen 10 per cento verlies gegeven, dan alsoo de Compe verbonden is, een groote quantiteijt daer van aantenemen ende datse int Vaderlant, ook niet veel winst en geeft, soo sou men bij overvloet sich daer van, met somtijts een partije daer van herwaarts te senden, wel konnen ontlasten, om het Inlants capitael te vergrooten, te weten, in dien de coubangh tot 8 a 9 maas te becomen waere, en tot Cormandel en bengale sulcken schoonen winst conde geven als voordesen
Quicksilver	heeft nu maer 21½ per cento winst gegeven, op sachter vaerwaaters als Japan, rendeert het veel minder, dogh dewijl het ten meerendeele alleen door de Compe hier aangebragt wort, soo sou men onses oordeels met eenigen tijt te cesseren, off de wel weijnigh sendingh de prijs connen doen rijsen
Aluijn uijt het vaderlant.	Heeft maer 34⅔ per cento winst gegeven, sijnde een groot verschil bij vorige tijden, ende een kleene advance op sulcke voluminuesen

waer

Patria en Batavia

waer, daer nu uit geheel naauwelt. vracht loon voor betaelt zij, of de Japanders deselve nu beter of slegter als den Chinesen aluijn estimeeren en hebben wij niet connen bevinden, brengende gemelte Chinesen naer ons gesecht wort, nu meer aen als in Japan nodigh zij, ende maaken die coopmanschap alloo infallig:

Vermilioen . . . . heeft 125 ½ p.r cento winst gegeven, sijnde een coopmanschap, daer besondere coopluijden toe sijn geprivilegeert, ende die in geen groote quantiteijt can vertiert worden, soo dat het matigh souden wel soude mogen worden geconti- nueert, offe wel soo veel als men gemelte cooplieden jaerlijcx bij contract conde verbinden, aen te moeten nemen

Nagelen . . . . hebben 725 ¾ p.r cento gerendeert zijnde minder als voor desen, dogh moet men considereren dat se in Japan (: om soo te spreken:) als uijt de werelt sijn, en ons in Europa niet connen hinderen ook sullende Japanders die aen de Chinesen niet vercoopen.

als—

als bij overvloet, en dan nogh niet sonder goede winst

Noten . . . . . . Helve van bande noten muscaten mede gesocht worden hebbende 229½ p:r cento winst gegeven

Campher baros . . . heeft op d'eerste prijseringh 47 [illegible] op de tweede 69. ende op de derde 70. p:r cento gerendeert, maer dient gelet datmen door het senden van all te grooten quantiteyt de Japanse regeringh (: die sigh nu meester vande negotie gemaakt heeft) niet en doet gevoelen, dat ons degemelte campher weynigh ofte geen geld cost

Sandelhout . . . . Is met 2⅕ p:r Cento verlies vercocht, en magh onses oordeels voor eerst wel geexcuseert worden ten waere men het in voorraad sijnde te gelde most maaken om niet geheel in Interest te consumeren

Batavise en Japanse suykeren . . . hebben niet meer als 8¼ p:r cento winst gegeven behalven de onderwigten en onses oordeels de slaeter voor eerst geen beterschap in te verwaghten.

bij aldien de formosaense

ghinsen

Patria en Batavia

chinesen voor den geringen prijs daer op gestelt nogh goede quantiteyt aan, brengen connen, maer soo den toevoer van daer comt te sluyten, en op te houden, dan salmen hier hooger vallen, en noodsaackelijck tot verhoginge van prijs moeten comen, synde nu de Japanders vast van gevoelen, dat ons het picol Javaense suyker niet meer als 1. à 1 1/2 T. comt te costen

Stock suyker of suyker Candy . . . . heeft 8 3/4 pr. cento verlies gegeven buyten de onderwichten, geensints om datse niet meer waerdigh zy (: want naer ons gesoght is, soo heeft den gouverneur deselve wedder met eenigen cent pr. Cent winst vercoght :) maer insgelijcks om datse het gevoelen hebben dat ons deselve weynig geltcost

Peper. . . . . geeft nu 6 ?/? pr. cento winst maer met de onderwichten merckelijck verlies, menende de Japanders dat mende om de moeyte van plucken en op rapen kan becomen, temeer om dat den aanbrengh jaerlijcx vermeerdert wert, andersints isse hier meer geld waert

Alsoo

Patria en Batavia.

Alsoo de Japanders hun opgeladd
daer van met groote winst
weder aen de Chinesen connen
vercopen

Buffels huyden van Japan. hebben 27 $\frac{1}{2}$ p:r cento geren=
deert, soo dat de sendingh by
toelatingh van Scheepsruymte
wel magh werden gecontinueert

Chinese Satynen. . . . Syn tot schenckagie voor den
keyser uytgesonden, en desen Jaere
in sulcken grooten quantiteyt uyt
China aangebracht dat Japan
wel voor 6. Jaaren versien is

Bengale.

Bengaelse Zyde. . . . . Cabessa heeft op d'eerste prysi=
ringh gerendeert 83 $\frac{2}{3}$ p:r Cento op
de tweede 94 $\frac{1}{3}$ en op de derde 97 $\frac{1}{4}$

Zyde bariga op d'eerste pryseringh
116 $\frac{3}{4}$ en op de tweede 128 $\frac{1}{2}$ p:r cento

buyten gereede Zyde Cabessa op
d'eerste pryseringh 72. en op de
derde 90.

buyten gereede Zyde Cabessa
eerste soort heeft op de tweede
pryseringh 82 $\frac{1}{2}$ p:r cento winst
gehaalt

buyten

Bengale.

buyten gereede Zyde tabossa tweede soort heeft op de tweede pryseringh 90 $\frac{4}{5}$ en op de derde 96 $\frac{1}{5}$ pr. cento winst gehaalt

buyten gereede Zyde bariga op de eerste pryseringh 106. en op de tweede 132 $\frac{3}{5}$ pr. Cento,

buyten gereede Zyde bariga eerste soort heeft op de tweede pryseringh gehaalt 100 $\frac{4}{5}$ per Cento winst

Zyjen gereeerde Coulchaal heeft op de eerste pryseringh gehaalt 225. pr. cento

Zyde later heeft op d' eerste prysering gehaalt 185. centen winst

beschadigde buyten gereede Zyde bariga heeft op de laatste pryseringe mede 37. pr. cento winst gegeven

De buyten gereede Zyde bariga is en schoone glandige sorteringe geweest en heeft ook op de tweede pryseringe de meeste winst gehaalt, doch met de voorgevallen veranderingh in de negotie, connen uyt de prysen van de deught gansch niet oordelen, nadien ons gebleken zy, dat de slechtste goederen het meeste hebben gegolden zynde niet soo seer na haere deught en waerde, als wel na het goetvinden van de gouverneurs getaxeert: Inderwyle haere

hoo: Ed:e

Bengale

Soo: Ed.e ordre mede brengt, dat van de goederen die het meeste voordeel geven, ook het meeste moet worden gevordert ende dat de Zyde boven andere waeren nogh in winst comt uytsteken, Zynde ook het wel de importantste Coopmanschap, daer het grootste Capitaal aanhangt, mits,, gaders dat Japan (: nae het schynt:) deselve niet wel en can missen: Soo menen wy dat daer van wel een goede quantiteyt magh ontboden worden. Excuserende daerentegen voor eerst veele anderen goederen die soo veel voordeel niet en geven tot dat de tyt daerin veranderingh comt voort te brengen, ——

Getoeerende . . . . — Heeft 32. p.r Cento verlies gegeven en magh voortaen wel geexcuseert worden ——

en

Florettegaren . . . . 'Sflorettegaaren heeft niet meer als 64: p.r cento gerendeert soo soo dat de besorgingh van de Zyde in allen gevalle dient voort te gaen, behalven dat het nogh all zyn bedencken heeft, off het florette, garen, den aftreck in de Zyde niet wel nadeeligh soude connen zyn

Taffachelas—

Bengale.

Tatsjachelas . . . . d'eerste soort heeft op d'eerste prijsseringh 160 4/5 op de tweede 167 3/4 en op de derde 160 4/5 p.r cento advance gegeven ende tweede soort op de eerste prijsseringh niet meer als 66 3/4 en op de derde 122 1/2 sijnde seer groot verschil soo dat van d'eerste soort wel wat rijckelijck magh gesonden worden doch van de tweede maer een kleene quantiteijt

Ossenhengingans . . . . hebben op d'eerste prijseringh 132 1/2: op de tweede 140 1/4: en op de derde 155 3/4 p.r cento winst gegeven, mogen in goede quantiteijt wel weder gesonden worden

Zijde allegias . . . . . . de ontfangene sijn alle tot Schonchagie overgehouden, soo dat vande winst die daer op soude hebben gevallen niet anders connen seggen als datse niet hooger en weder getaxeert als op 3. f: 5. maes sijnde maer 26. p.r cento winst soo datse niet als in cleene quantiteijt dienen gesonden, en wel ten principale, om tot schenchagie te dienen

de Drove allegias . . . . geven meer voordeel namentlijck op d'eerste prijseringe 85 2/3: op de tweede 93 1/2 en op de derde 99 1/2 p.r cento, dat in dese tijt nogh passeert,

Can

can, endaerom magh wel een goede quantiteyt gesonden worden

Armosynen . . . . hebben 59 p.r cento gerendert mogende ergo overdeels met het senden van een matige quantiteyt gehoopt van hooger markt wel worde, gecontinueert en ookis het een soort de ordinaris tot schenkagie wert gebruyckt, maer de

Vaderlantse sortering tot den prijse gesonden . . mogen wel nagelaaten worden als hebbende ontrent 7. p.r cent verlies gegeven

Cm.n Chelas Regattyn . . . . hebben op d' eerste prijseeringh niet meer als $1\frac{2}{3}$ op de tweede $17\frac{3}{5}$ en op de derde 29. p.r cento winst gegeven, soo datse voor eerst wel mogen worden geeyscht gelijck mede de

Zyde Charichannes . . die maer 22. p.r cento winst hebben gehadt, ten waere van elcx een weynigh wierde gesonden dewijlse tot schenckagie commen dienen, en ook om te onderstaen of de prijs wat wilde beteren

Zaan. . . . . . . hebben door den anderen 54. p.r cento winst gegeven, dat in dese slechte negotie lijt nogh passeren

can, soo.

Bengale.

can soo dat met het senden van een matige quantiteyt, op hoope van veranderingh, wel magh worden gecontinueert

Carreas tot den prince: hebben maer 41 2/3: pr cento winst behaelt, dogh dewyle deselve apparent niet met oordeel en de reghte kennisse syn ingecoght soo soude met een cleene quantiteyt nader preuve connen genomen worden, maer de

Addatheys. . . . . syn absoluyt ondienstigh, hebbende op d' eerste prysering 6. pr cento verlies gegeven, en op de tweede niet meer als 11 1/4: winst

Zeyldoeck . . . . magh wel in goede quantiteyt gesonden worden, als hebbende door malcanderen ontrent pr cento winst gegeven

Boraxa. . . . . heeft ruym 104. pr cento winst gegeven, soo datter wel eentamelycke quantiteyt sal mogen gesonden worden

Caitchion . . . . de pattenasse en pegude is door malcanderen vercoght en heeft 258 1/2 pr cento gerendeert soodat met het senden van een

goede

Bengale.

goede quantiteyt pattenas voortaen magh gecontinueert worden, maer de —

Geraffineerde tot een proeve gesonden . . . is gansch ondienstigh hebbende niet meer mogen halen, als 9. m[s] offe 28. R[s] de Pic. Catty —

Poeyder suyker . . . . heeft nu niet meer als 76. p[r] cento winst gegeven, maer dan moeten nogh de onderwichten daer afgetrocken worden: sijnde een groot verschil bij vorige tyden, ende soo langh de Japanders goet coop suyker van de Formosaense — chinesen connen becomen, isser weynig hoop van rysingh maer sulcx op houdende (gelijck het onses oordeels eerlangh sal doen) soo staet de winst weder grooter te vallen sulcx alleen met het sonden van een matige quantiteyt voortaen soude connen worden — gecontinueert

Cormandel:

Gemeen lijnwaet syn . . heeft niet meer als 41½ p[r] cento winst gegeven, dogh het

gemeen gebleeckt

Cormandel

Lemoen gebleeckt . . . doormalcanderen 106 pr. cento dat een groot verschil is, en magh dienvol, gende van dese soort wel wat rijckelder gesonden worden, gelijck mede van het

Blauw guinees . . . welck 80. pr. cento, en dulcx nogh fameuse winst heeft gegeven dogh dese quantiteijt en dient soo heel groot niet te sijn nogh ooch van het

Rouwguinees . . . dat insgelijcks 85. pr. cento heeft gerendeert. in allen gevalle moet het gemeen gebleeckte voor al het andere gepreferreert worden, ooch voorde salempouris en percallen en wel besonderlijck voor alle fijne sorteeringe die welcke hier in Japan wel begeert. maer nae haare deucht en weerde niet geestimeert worden

Taffachelas gingam . . . sijn in 3. soorten verkocht
d'eerste soort
op de eerste prijseringh met 31:
op de tweede 48⅓: en op de
derde 38. pr. cento winst
d'tweede soort
op de eerste prijseringe 62⅔: op
de tweede 60. en op de derde
64. pr. cento: winst
d'derde soort
op de eerste prijseringe 96. en op
de tweede 68¼ pr. cento winst
sijnde—

Sijnde alltewaijnigh ten aensien
van vorige tijden, en ook van sijn
waarde, voor de slechtste soort hebben
wij de hooghste prijs becomen, gelijck
bij de lijste onder de eerste vertooning
can worden nagesien, en waar
uijt blijcht, met wat kennisse en
voordeel, den gouverneur deselve
heeft geprijseert: wij hebben nae
de oorsaak vernomen, en kregen
berigt, dat onder de gemelte slegtste
soort de beste colueren waren
hoedanich wij als doen mosten geloven
maer op de tweede vertoningh
bleeck het weder anders, want als
doen hadden de beste, ooch de hoogh-
ste prijs: soo dat op desen handel
geen staat valt, dat op de beste
sorteeringh de minste winst sij
gevallen, soo dat de middelbare
en slegtste typessoorten sijn, en
ook het meeste behoort gesonden
te worden, vande coleuren en
strepen, die best gewilt sijn hebben
wij eenige staaltjes versoght, en
sonden die ook wel becomen hebben
indien onse volcken selve sulcx
onnodigh hadden geoordeelt, ver-
clarende dat de mode jaarlijcx

verandert

Cormandel

veranderde, ende dat het gene eenigh tijt verleden gansch niet getrocken was, nu weder seer begeert wiert

Bethilles . . . hebben d'eerste soort door malcanderen 56. pr. cento winst gegeven, doch de slegte soort, offe van de minste prijs 92½ pr. cento, dat seer veel verschilt waer nae dan ooh den incoop en voldoeningh van den eysch behoorde te worden gereguleert

Sarassen de Japan . . . hebben het Compas. lands niet connen halen soo datse tot nader ontbiedens wel mogen worden gepreuseert hebbende op de eerste en tweede prijseringh 1⅓ pr. cto. verlies, doch op de derde 8⅓ pr. cento winst gegeven, echter dienende eenige weijnige gesonden te worden, soo om te dienen tot schenckagie als tot nader preuve

Chelas roode en blauwe . de roode geven maer 32. pr. cento winst, doch de blauwe 102. sulx van de laatste soort wel een goede quantiteyt, magh besorgt en herwaarts gesonden worden

Salpicados gingam . geven niet meer als 22: pr. cento winst, soo dat den aanbrengh voor eerst niet dienstigh sij, ten ware in seer kleene quantiteyt en om mede te konnen dienen tot schenc=kagie

Blauwe bodlangs

Cormandel

Blauwe Tocelangs.. hebben 63. p[r]. Cento winst gegeven en mogen wel weder gesonden worden, in kleene quantiteyt tot nader preuve.

Taffachelas driedraet.. hebben door een 42. p[r]. cento winst behaalt te weten op d'eerste prysering maer 10. en op de tweede laatste 58. zynde een groote verschil soo dat den aanbrengh of nagelaten of matelyck gecontinueert magh worden

Nadapkons roode... de roode syn in 2. soorten verdeelt geweest, waer van d'eerste soort maer 42. en de andere 83. p[r]. cento winst heeft gehaalt, dat mede een groot verschil is, hebbende die van de hooghste inkoop niet meer behaalt als van de laaghste.

Blauwe.. de blauwe syn mede in 2. soorten verdeelt geweest, en de eerste met 35. en de andere met 42. p[r]. cento winst omgeset

Allegias patchery... geven d'eerste soort 47. en de tweede 86. p[r]. cento winst mogen mede in matigh getal doch van de minste pryse gesonden worden als hebbende seer wel gegolden

Allegias gantsaal.. tot een preuve gesonden hebben 1 1/5 p[r]. cento

pr. cento verlies gegeven, soo dat het voor eerst daer by wel magh blyven sonder meer te senden

Salou gingams . . . . geven nogh 74. pr. cento winst sulcx het senden in matige quantiteyt, wel sal moogen gecontinueert worden;

Salampoeris gebleeckte . . de gebleeckte syn in 3. soorten verdeelt geweest, en waer van de beste soort het minste, ende slechtste het meeste heeft gerendeert, namentlyck de beste 52. de middelste 70. en de slechtste 83½ pr. Cto.

Salampoeris rouwe . . . de rouwe syn mede in twee soorten verdeelt geweest, dogh de slechtste met de meeste winst omgeset, namentlt. 40¾. en de beste 36 1/? zynde beyde all te sober

Blauwe. de blauwe hebben de beste 84. pr. cento winst gehaalt, soo dat se verre boven de rouwe te prefereren zyn

Roode. . de roode hebben 31. pr. Cento, verlies gegeven, en aldoo hun selven verboden weder herwaarts te comen

Percallen gebleeckte . . syn in twee soorten verdeelt geweest, en hebben gerendeert de eerste soort 60: en de tweede 92 pr. Cento, die dan ook geprefereert dient te worden

Roode
wijn

Cormandel

Roode . . . hebben 21 2/3 verlies gegeven soo datse
nogelijck met de roode salampoeris
gansch ondienstig sijn, en insgelijcks de

Roode mouris . . . . . die mede 31. per cento verlies hebben
gegeven

Differente gebleekte gingams
drie draet. . . . . . . hebben maer 42 3/4 winst gegeven
en connen all mede gerekent worden
onder de kleden dienende voor Verstl. (?) sonde
connen geexcuseren, offe in cleene
quantiteyt senden,

Zeyldoeck . . . . heeft 111 per Cento overwinst gehaelt
en mage dienvolgende wel in goede
quantiteyt gesonden worden

Gommelack vande stockjens. heeft 71 1/2 per cento winst gehaelt
maer het

Zaetlach . . . . niet meer als 51 2/3 soo dat de eerste
Sorteeringh te prefereren sijn, en wel
weder in tamelijcke quantiteyt magh
gesonden worden

Calliatourshout . . . . heeft 190. per cento gerendeert en niet
meer mogen gelden als 1. R: 8. maes
het picol verschillende veel van
vorige tyden als wanneer het 6. en
7. R: heeft gehaelt

Rochewollen . . . . geven wel 204. percento winst maer
die en comt in geen vergelijckinge
vande vorige Jaeren, Echter sal

Sijn de;

Cormandel

bij de sendingh van goede en leverbare sorteeringh wel mogen werden gecontinueert, zijnde de geene die wij dese jaere ontfangen hebben, all weder seer slecht bevonden

Schoongemaakt Cattoen heeft 16. T: het picol gehaalt ende dienvolgende 220. p:r cento winst gegeven, sulcx niet het senden van die coopmanschap en dat in goede quantiteyt wel soude mogen worden gecontinueert, indien men niet en hadde te vreesen, dat den aftreck in de lijnwaaten daer door soude worden vermindert, immers dit schijnt int reguard van de Zijde vast te gaen, nadien de Japanders het gemelte Cattoen, onder de Zijde-watten weeten te mengen, waerdoor de Consumptie van de Zijde schaadelijck zij, maer het

Ghenguirlat Cattoene gaeren .., heeft niet meer als 15. T. het picol gehaalt, ende alsoo maer 25. p:r cento winst gegeven, soo dat het voorschr. naer ons oordeel wel soude mogen worden gereduceert.

Namrach . . . . heeft 87. p:r cento winst gegeven en soude in matige quantiteyt wel weder gesonden mogen worden

Tonckin

Tonckin

Tonckinse Zyde . . . . . . Cabessa: heeft op de eerste prijseringh 88 3/4 en daer nae op de tweede 90 1/4 . 94 1/3 . en 102 1/2: pr cento winst gegeven, onder welcke ook mede zijn geweest eenige packen van de soort Banga, die nogh-wol de hooghste prijs hebbe gehaalt

De fijne Duijsiens Zyde heeft gehaalt 93 1/2 pr Cento. —

De dongaen 130. pr Cento

De geele louwatense tot een preuwe 133. pr cento. en de —

Sittaiwe niet meer als 64 pr cento dat door malcander in dese lijt goeds winsten zijn —

Gummegijs . . . . . de eerste soort heeft 56. en de andere 59. pr cento winst gegeven, dat nogh tamelijck gaen can —

Basen . . . . Hebben niet meer als 18 1/4 pr Cento winst gegeven, soo dat daer van weijnigh of niet dient gesonden —

Pelangs . . . . hebben maer 55 1/2 pr cento winst gegeven, soo dat de Zyde dient gepreferreert, dogh sonde tot schenckagie, en nader preuwe een matige quantiteyt connen gesonden worden —

Suratte.

Suratse smalle lapechindes, hebben maer 27 pr Cento winst gegeven, sulcx daer van

Voorts ende

Suratte.

Voor eerst niet en dient gesonden ten waere een seer kleene quantiteijt om te ondersiaen ofse in vaderland meerder conden halen, schoe moet ook verstaen worden van dito. —

Smalle Chits . . . . die niet meer als 22. p.r cento winst heeft gehaalt —

Loetsjock . . . . . heeft ruijm 105 p.r cento winst gegeven, sijnde deesen jaere niet meer als ontrent 45. picol daer van ontfangen, en de rest ontrent 105. picol met de fluijt Cuijlenburgh verongeluckt, een matige quantiteijt magh wel wedder gesonden worden —

Soethout . . . . . is bedorven en bij nae heenemael vermuffert geweest, heeft egter 21. p.r cento winst gegeven sulcx het senden van deugtsaam goet, wel magh worden gecontinueert —

Siam.

Sappanhout . . . heeft buijten de onderwigten van ontrent 20. p.r cento niet meer als 156. p.r cento winst gegeven sijnde te weijnigh —

bij vorige

Siam.

bij voorige tijden, en ook ten aensien van sulcken volumineusen Coop,,
manschap: en soude den aanbreng in matige quantiteyt, ende bij-
loslatingh van scheepsbruyn etc. –
wel mogen worden gecontinueert
sa wardt het op ander plaatsen
meer voordeel conde geven ——

Zelon . . . . . . sijn desen Jaere hier niet aangecomen
maer altemet de fluyt Cuylenburg =
verongeluckt, soo dat daer van niet
anders en connen seggen, als dat se
bij continuatie van een gedwongen
handel (: als wij desen Jaere gehad
hebben) de vorige winsten op verre
na niet en sullen bereyken, en dat
ook de outheyt, als connende nu
niet vers en goet hier aangebragt
worden, de prijs seer sal verminderen
onderstont Japan int Compt.
tot Nangasackij den 12. Novem,,
ber 1672. laeger stont en was geteek. Joan.
Camphuijs. en Martinus Caesar.

Eerste vertoondagh gehouden den 5en September 1672

waerop naer den gouverneur op 17 d.o de vertoonde coopmanschappen heeft geprijseerd, ofte gewardeerd, als hieronder kan blijcken

			Incoop	Verkoop	Prijs door den gouvr. beramt ofte	Pr. c.o adv.s	verl.s
cat.n	11257.	quicksilver ... p.e	222.19.-	78.-	273.-	22 3/8 x	
p.e	5540.	bengaelse poeijersuijcker	8.10.8.	4.3.-	15.1.-	76.- x	
p.e	3930.	peper	18.7.5.	5.3.-	18.11.-	1.-	
d.o	2150.	sappanhout	4.7.8.	3.2.-	11.4.-	156.-	
d.o	108.	gommelack van de stockjens	13.5.4.	6.5.-	22.15.-	71 1/2 -	
cat.n	276.	saarlack	15.-.-	6.5.-	22.15.-	51 2/3 -	
d.o	133.	camphur baros ... p.o cati	31.1.3.	13.1.-	45.17.-	47 5/8 - 8	
p.e	51.	garioffel nagelen	79.13.12	188.-.-	658.-.-	725 3/4 - 8	
d.o	45.	potchiock	34.2.1.	20.-.-	70.-.-	105 1/6 -	
d.o	58.	namrack	32.7.4.	17.3.-	60.11.-	87.- x	
d.o	136.	cardia	10.15.3.	11.-.-	38.10.-	250 1/2 x	
cat.n	12.	geraffineerde catsjou perduno		4.	2.13.		
p.e	26.	nooten off rompen	12.15.6.	12.-.-	42.-.-	229 1/2 8	
d.o	310.	sandelhout	25.1.4.	7.-.-	24.10.-		2 1/5 -
d.o	56	borax	24.-.3.	14.-.-	49.-.-	104 1/6 -	
d.o	20.	sodthout	10.4.13.	5.-.-	17.10.-	70 7/8 -	
d.o	920.	bataviase en japanse suijckeren	14.11.1.	4.5.-	15.15.-	8 1/4 -	
d.o	140.	candijsuijcker	26.2.-	6.8.-	23.16.-		8 3/4 - 8
d.o	27.	wit winguerlase cattoene garen	41.18.10.	15.-.-	52.10.-	25.-	
d.o	112.	schoongemaekte cattoen	17.10.6.	16.-.-	56.-.-	220.-	
d.o	438.	aluijn	13.10.5.	5.2.-	18.4.-	34 2/3 -	
d.o	50.	caliatourshout	2.3.7.	1.8.-	6.6.-	190.-	
p.s	3199.	buffelshuijden ... p.o st.	61.5.-	65.-.-	227.10.-	271 1/2 8	
p.s	23900.	roggevellen ... p.o st.	22.19.13.	20.-.-	70.-.-	204 1/3 -	
d.o	10.	swarte lakenen Tjsjes	18.12.6.	6.2.-	21.14.-	16 3/4 8	
d.o	45.	laken rassen ... p.o p.s	73.-.11.	36.5.-	124.5.-	70 1/8 -	
d.o	1100.	taffachelas dridraet	2.10.13.	-.8.-	2.16.-	10 1/5 8	
d.o	600.	cust taffachelas ... 1e soort	10.2.15.	3.8.-	13.6.-	31.-	
d.o	900.	d.os ... 2e soort	8.12.11.	4.-.-	14.-.-	62 1/8 -	
d.o	300.	d.os ... 3e soort	7.9.13.	4.2.-	14.14.-	96.-	
d.o	200.	d.os sestiens ... 1e soort	8.17.6.	3.8.5.	13.9.8.	52.-	
d.o	150.	d.os ... 2e soort	6.17.3.	3.7.5.	13.2.8.	91 1/3 -	
d.o	750.	blauwe madaphons ... 1e soort	4.1.2.	1.4.5.	5.1.8.	26.-	
d.o	300.	d.os ... 2e soort	3.14.2.	1.4.5.	5.1.8.	36 5/8 -	
d.o	200.	roode d.o ... 1e soort	4.7.-	1.7.-	5.19.-	36 3/4 -	
d.o	160.	d.os ... 2e soort	3.5.-	1.7.-	5.19.-	83 x	
d.o	600.	aldegias patchery	4.9.2.	1.8.-	6.6.-	41 1/3	
d.o	160.	aldegias gantsaal	5.6.4.	1.5.-	5.5.-		1 1/5 -
d.o	500.	roode cust chelas	4.6.8.	1.5.5.	5.8.8.	25 1/2 8	
d.o	200.	blauw cust chelas	3.8.5.	1.9.-	6.13.-	94 2/3	
d.o	400.	saraffa lijs d'japan	10.7.1.	2.6.-	9.2.-		12 -
d.o	120.	salpicado gingam	7.3.5.	2.5.-	8.15.-	22. x	
d.o	500.	blauwe bodelongs	2.4.4.	-.9.-	3.3.-	42 1/3	
d.o	160.	Chialon gingams	5.1.4.	2.4.5.	8.11.8.	69 1/3 x	

			Incoop	vercoop	P:c°: adv:s	verlies
P:s	80. fijne guinees	P:s	15.12.9	5.9.–	20.13.–	32 1/8
d°	2000. gebleekte guinees	"	7.5.–	3.9.–	13.13.–	88 1/4 x
d°	500. rouwe guinees	"	7..6	3.3.–	11.11.–	69 1/2 x
d°	120. blauwe guinees	"	9.3.5	4.6.–	16.2.–	75 1/2 x
d°	680. cust zeijldoek	"	2.3.2	1.3.–	4.11.–	111 –
d°	360. bengaalse d°	"	2.16.2	1.6.–	5.12.–	98 1/2
d°	600. bengaalse taffachelas 1e soort	"	5.2.–	3.8.–	13.6.–	160 4/5
d°	200. d° 2e soort	"	3.16.9	1.6.–	5.12.–	48 2/3
d°	800. grove bengaalse aldeias	"	3.1.8	1.6.5	5.16.8	87 2/3
d°	300. effene bengaalse gingangs	"	4.10.5	3.–.–	10.10.–	132 1/2
d°	300. garras	"	2.4.7	–.9.–	3.3.–	41 2/3 x
d°	4000. Souratse smalle tapechindos	"	–.13.1	–.2.3	–.16.2	23 1/2 S
d°	200. gebl:ne salempoeris 1e soort	"	8.10.2	3.5.–	12.5.–	44 1/8
d°	300. d° 2e soort	"	7.10.11	3.5.–	12.5.–	62 1/2
d°	800. gebl:nd parcallen 1e soort	"	4.3.11	1.7.5	6.2.8	46 1/3
d°	900. Sinnonguis Cabessa	"	6.15.10	3.–.–	10.10.–	55 – S
d°	1000. d° bariga	"	6.3.13	2.8.–	9.16.–	58 –
d°	300. tonequimes effene radangs	"	7.3.1	3.1.–	10.17.–	51 3/4
d°	200. dhotijns breck	"	7.3.1	3.1.–	10.17.–	51 3/4
d°	12. bengaalse dubbelde armosijnen tot proeff	"	16.18.6	4.5.–	15.15.–	.....	6 7/8
d°	900. blauwe salempoeris	"	4.9.7	2.2.–	7.14.–	72 x
d°	1000. Souratse smalle chitsen	"	1.16.9	–.6.3	2.4.2	20 3/4 x
d°	300. adathays	"	3.6.13	–.9.–	3.3.–	.....	5 4/5
d°	500. Sanen	"	3.5.12	1.3.–	4.11.–	38 1/2 S
d°	200. Chelas radgattij	"	4.9.8	1.3.–	4.11.–	1 2/3 –
d°	60. zijde sangames	"	12.12.6	4.4.–	15.8.–	22 x
d°	240. effene gingangs 3 draad	"	8.11.10	3.5.–	12.5.–	42 3/4
℔s	85. persiaanse zijde ledgia 59: 8. ℔s	"	682.11.4	155.–.–	542.10.–	.....	20 1/4
d°	120. buijten geredde cabessa zijde beng:aal	"	526.10.2	250.–.–	875.–.–	66 1/5
d°	85. d° bariga	"	305.14.11	173.–.–	605.10.–	98 x
d°	85. cabessa zijde d°	"	498.18.1	255.–.–	892.10.–	78 7/8
d°	60. d° bariga zijde	"	303.6.8	180.–.–	630.–.–	107 2/3
d°	54. d° zijde tarde, zegge contchiade	"	96.17.1	88.–.–	308.–.–	217 1/2
d°	9. zijde tarde	"	–.14.11	37.–.–	129.10.–	17534 x
d°	11½ stoff rapa	"	18.7.5	4.–.–	14.–.–	.....	23 3/4

uijt

2 11

Uyt voorstaende Coopmanschappen heeft den gouverneur den 18 Julij 1672 de volgende op ons versoeck een weynigh in prys verhooght

			Incoops	Vercoop	p[er]c[en]to advan[ce]	verlies
Catt[ij] 11257. quicksilver		p[er] picol	222.19.–	80.–.–	280.–.–	25½
p[ee]s 3930. [illegible]		p[er] picol	18.7.5	5.6.–	19.12.–	6⅝
p[ee]s 400. sarassa zyde Japan			10.7.1	2.9.–	10.3.–	1⅞
d° 2000. gebl: guinees			7.5.–	4.1.–	14.7.–	98.8
d° 200. Beng: taffachelas	2e soort		3.15.9	1.8.–	6.6.–	66¾
d° 200. gebl: salempoeris	1e soort		8.10.2	3.6.–	12.12.–	47¾
d° 300. d°	2e soort		7.10.11	3.6.–	12.12.–	67¼
d° 800. gebl: percallen	1 soort		4.3.11	1.8.5	6.9.8	54¾
p[ico]l 85. persiaensche zyde legia		p[er] picol	682.11.4	160.–.–	560.–.–	17⅞
d° 120. Buyten gewoone: C: zyde cabessa			526.10.7	259.–.–	906.10.–	72.–
d° 85. d° bariga			305.14.11	180.–.–	630.–.–	106.–
d° 85. C: zyde cabessa			498.18.1	262.–.–	917.–.–	83⅞
d° 60. d° bariga zyde			303.6.8	188.–.–	658.–.–	116¾
d° 54. d° conchiade			96.17.1	90.–.–	315.–.–	225⅛
d° 9. zyde tarde			—.14.11	39.–.–	136.10.–	18487.8
p[ee]s 300. garras	N[ot]a		2.4.7	1.–.–	3.10.–	53
d° 900. blauwe salempoeris	N[ot]a		4.9.7	2.3.–	8.1.–	80
d° 300. adathays	N[ot]a		3.6.13	1.–.–	3.10.–	4⅝
d° 500. [illegible]	N[ot]a		3.5.12	1.4.–	4.18.–	49

Nota. De laest genoemde partyen zyn door de toecken verhooged en ons niet op gegeven als verhoogde goederen, deselve zyn ons die niet geetkande tot de laest uytgedruckte prys gedaen

Tweede

Tweede vertoondagh gehouden den 1en octob. 1672

Waer naer den gouverneur op 6en do. de vertoonde coopmanschappen soodanigh heeft geprijseert den gesworenen, als hier onder kan blijcken

					Incoop:	Vercoop: prijs door den gouvr. betaelt		p.Co. avs. verls.
Stp.	13.	swarte lakenen		't stuk	18.12.6	7.–.–	24.10.–	31 5/8
do.	7.	groene laken			15.9.3	5.5.–	19.5.–	24 1/2 S
do.	45.	cadeurassen		't p.s	73.–.11	36.5.–	127.15.–	75.– S
p.e	146.	buyten gehaspelde zyde cabessa	1e soort	't p.e	535.18.11	279.–.–	976.10.–	82 1/5 S
do.	154.	do.	2e soort		504.16.11	275.–.–	962.10.–	90 5/8 w
do.	84.	zyde cabessa			498.18.1	277.–.–	969.10.–	94 1/3 S
do.	138.	buyten gerede zyde caniga			305.14.11	203.–.–	710.10.–	132 3/8 w
do.	180.	buyten gehaspelde do.	1e soort		348.17.9	200.–.–	700.–.–	100 5/8 w
do.	122.	caniga zyde			303.6.8	198.–.–	693.–.–	128 1/2 S
do.	86.	floretten garen			356.10.1	167.–.–	584.10.–	64 S
do.	91.	persiaense zyde legia			682.11.4	190.–.–	665.–.–	..... 2 1/2 w
do.	100.	cabessa tonquinse zyde			509.13.12	275.–.–	962.10.–	88 3/4 w
do.	2.	fyne huysjes zyde			498.13.7	275.–.–	962.10.–	93 1/8
do.	11.	tonquinse zyde dongaan			517.16.14	340.–.–	1190.–.–	129 4/5 S
Ctti.	36.	gedeelconaense zyde			420.15.–	280.–.–	980.–.–	133 S
p.e	140.	tonquinse sittauw zyde			17.1.11	8.–.–	28.–.–	63 7/8 w
Stp.	1100.	taffachelas 3e draet		't p.s	2.10.13	1.1.5	4.–.8	58 3/4 w
do.	1000.	cust taffachelas	1e soort		10.2.15	4.3.–	15.1.–	48 1/3
do.	900.	do.	2e soort		8.12.11	3.7.–	12.19.–	50 S
do.	600.	do.	3e soort		7.9.13	3.6.–	12.12.–	68 1/4 S
do.	464.	do. [illegible]	1e soort		8.17.6	4.–.–	14.–.–	57 7/8 S
do.	149.	do.	2e soort		6.17.3	3.8.–	13.6.–	93 7/8
do.	900.	blauwe madapolons	1e soort		4.1.2	1.6.–	5.12.–	38
do.	818.	do.	2e soort		3.14.2	1.5.5	5.8.8	46 3/8 S
do.	438.	roode madapolons	1e soort		4.7.–	1.8.–	6.6.–	44 7/8 S
do.	158.	do.	2e soort		3.5.–	1.7.–	5.19.–	83 w
do.	900.	alegias parchesye	1e soort		4.9.2	1.9.–	6.13.–	49 1/4 S
do.	500.	roode cust chelas			4.6.8	1.6.5	5.15.8	33 1/2 w
do.	238.	salpicade gingam			7.3.5	2.5.–	8.15.–	22 w
do.	1056.	blauwe bodelongs			2.4.4	1.1.–	3.17.–	74
do.	317.	Chialon gingans			5.1.4	2.5.5	8.18.8	76 1/4 w
do.	100.	fyn geb. guinees lywaet			15.12.9	7.–.–	24.10.–	56 3/4
do.	2000.	gemeen geb. guinees lywt.			7.5.–	4.5.–	15.15.–	117 1/4 S
do.	1120.	rouw guinees			7.–.6	3.9.–	13.13.–	94 1/2 S
do.	230.	blauw guinees			9.3.5	4.8.–	16.16.–	83 1/4 w
do.	1400.	cust soosedoeck	1e soort		2.3.2	1.3.–	4.11.–	111
do.	700.	Bengaelse taffachelas gingans	1e soort		5.2.–	3.9.–	13.13.–	167 5/8 w
do.	800.	grove Bengaelse alegias			3.1.8	1.7.–	5.19.–	93 1/2 S
do.	500.	effene Bengaelse gingans			4.10.5	3.1.–	10.17.–	140 1/4 w
do.	4000.	Souratse smalle taffechindos			–.[illegible]1	–.2.3	–.16.2	23 1/2 S
do.	1000.	Souratse smalle chits			1.16.9	–.6.3	2.4.2	20 3/4
do.	599.	blauwe cust chelas			3.8.5	2.–.–	7.–.–	105
do.	500.	sarassa lyw. de japan			10.7.1	2.9.–	10.3.–	..... 1 7/8 w

				Inkoop	prijs door den gouv:r generaal Verkoop	p:r de adv:	vers.
Ps.	300.	gebleekte salempoeris	1e Soort	8.10.25	3.7.	12.19.–	52¼ p
d.	447.	d.o	2e Soort	7.10.11	3.7.–	12.19.–	71⅝ w
d.	240.	d.o	3e Soort	6.5.14	3.3.–	11.11.–	83½ w
d.	972.	d.o percallen	1e Soort	4.3.11	1.9.5	6.16.8	63 w
d.	500.	d.o	2e Soort	3.7.9	1.7.–	5.19.–	76⅛
d.	480.	roode percallen		4.18.5	1.1.–	3.17.–	..... 21⅔
d.	1000.	Simongijs calbessa		6.15.10	3.–.–	10.10.–	54⅝ w
d.	2000.	d.o ..... Caniga		6.3.13	2.8.–	9.16.–	58⅓
d.	400.	Tonquinse effene pelangs		7.3.1	3.2.–	11.4.–	56½ w
d.	487.	d.o bekkijs werk		7.3.1	3.2.–	11.4.–	56½ w
d.	102.	Bengaalse armozijnen		10.2.6	4.6.–	16.2.–	59 w
d.	240.	rouwe salempoeris	1e Soort	8.14.12	3.4.–	11.18.–	36⅕
d.	480.	d.o	2e Soort	7.4.3	2.9.–	10.3.–	40¾ w
d.	900.	blauwe salempoeris		4.9.7	2.3.–	8.1.–	80.–
d.	398.	roode d.o		9.2.11	1.8.–	6.6.–	..... 31 w
d.	558.	adathays		3.6.13	1.1.–	3.17.–	15⅕
d.	500.	Sanen		3.5.12	1.6.–	5.12.–	70⅓
d.	160.	Chelas rogattij		4.9.8	1.5.–	5.5.–	17⅜
d.	474.	Tonquinse baden		11.16.11	4.–.–	14.–.–	18¼ w
d.	500.	roode moeris		7.1.14	1.4.–	4.18.–	..... 31 p
Cti	390.	Camphur Baros in 2 Cassen 1 met de beemste houdende 265½ lb: de 1 met buijten houdende 222 lb: samen 487½ lb Catty		31.1.3	15.–.–	52.10.–	69
d.	680.	Vermilioen	pi.e	232.13.12	150.–.–	525.–.–	125⅛ p

Dendr

Derde vertoondagh den 17e october 1672 gehouden
Wat nade den gouverneur op 19en do. de vertoonde Coopman-schappen soodanigh heeft geprijseert, ende gewardeert als hier onder can blijcken

		Incoop:	Prijs door de gouvr: getaxeert:	Pr. do. adv.s pct.
Ps. Ossenes bengaelse gingams	stux	4.10.5	3.1.5	11.-.8	144 1/8 w
Sarassa lijn d'japan		10.7.1	3.-.-	10.10.-	1 3/8 w
Cust taffachelas	1e soort	10.2.15	4.-.-	14.-.-	38 v
alegias patcherij	2e soort	3.11.5	1.9.-	6.13.-	86 1/2
Laken rassen		73.-.11	36.5.-	127.15.-	74 7/8 w
beschadighde do.		73.-.11	21.-.-	73.10.-	5/8
gebl. percallen	2e soort	3.7.9	2.-.-	7.-.-	107 1/8 w
bengaelse taffachelas	1e soort	5.2.-	3.8.-	13.6.-	160 3/4
do.	2e soort	3.15.9	2.4.-	8.8.-	122 1/3
alegias patcherij	1e soort	4.9.2	1.9.5	6.16.8	53 1/8
gebleekte salempoeris	1e soort	8.10.2	3.8.-	13.6.-	56 3/8
blauwe salempoeris		4.9.7	2.5.5	8.18.8	99 1/2 w
blauwe bodongs beschadight		2.4.4	-.9.-	3.3.-	42 3/8 v
Coor geruijte chelas		4.6.8	1.7.-	5.19.-	37 1/2 w
bengaelse grove alegias		3.1.8	1.7.5	6.2.8	99 1/8
Cust taffachelas	2e soort	8.12.11	3.8.-	13.6.-	54.-
taffachelas 3 draat		2.10.13	1.1.5	4.-.8	58 3/8
blauwe madaphons	1 soort	4.1.2	1.6.5	5.15.8	42 1/3 v
Swart laken	Elle	18.12.6	8.5.-	29.15.-	59 3/4
groen do.		15.9.3	5.8.-	20.6.-	31 1/4 w
Cust bethilles	1 soort	8.17.6	4.1.-	14.7.-	61 3/4 w
Salpicado gingams		7.3.5	2.5.-	8.15.-	22 1/8 v
Chelas rogattij		4.9.8	1.6.5	5.15.8	29.-
Saanen		3.5.12	1.6.5	5.15.8	52 1/2 v
Conquinese Ossenes pelangs		7.3.1	3.3.-	11.11.-	61 1/2 v
Souratse smalle Chits		1.16.9	-.6.5	2.5.8	24 1/2 v
beschadighde do.		1.16.9			
Sumonguis Cabessa		6.15.10	3.-.-	10.10.-	54 3/4 w
do. Bariga		6.3.13	2.8.-	9.16.-	58 1/4
do. beschadighde		6.3.13	1.4.-	4.18.-	43 3/4 v
gemene geb: guinees linden		7.5.-	4.1.-	14.7.-	97 3/8
Souratse smalle Taffachindos		-.13.1	-.2.5	-.17.8	34 v
bengaelse seijldoeck		2.16.7	2.5.-	8.15	210.-
bengaelse beschadighde do.		2.16.7			
Pl. Tonquinse Cooninx als vier do. en contribuie sijde	stux	509.13.12	275.-.-	962.10.-	88 3/4 w
Tonquinse sijde cabessa		509.13.12	280.-.-	980.-.-	92 1/4 w
do. beschadighde sijde cabessa		509.13.12	253.-.-	885.10.-	73 1/8 v
do. bariga sijde		509.13.12	290.-.-	1015.-.-	99 1/8 w

	Incoop,	prijs door den gouvr. gestelt		Pr. ct. advs. gew
Pe. floretten garen beschadight	317.16.2 ƒ	195.--	507.10.-	59 5/8 w
bengaelse getwernde sijde	923.11.10.	200.--	700.--	24 1/8
beschadigde buyten gereede Cabessa sijde	538.2.14.	195.--	682.10.-	26 7/8
buyten gereede cabessa sijde 1e Soort	526.10.7.	283.--	990.10.-	88 1/8 s
buyten geharpeerde sijde cabessa 2 Soort	504.16.11.	279.--	976.10.-	93 3/8
beschadigde bariga sijde	357.5.12.	135.--	472.10.-	32 1/4
bengaelse sijde cabessa	498.18.1.	280.--	980.--	96 3/8
Ao. camphur baros	31.1.3.	15.1.-	52.17.-	70 3/8 w

Uijt de nevenstaende Coopmanschappen heeft den gouverneur, op den 22en Octob: 1672 de naervolgende op ons versoecke den verdijningh in prijs verhooght als—

Pe. bengaelse sijde cabessa lbs.	498.18.1 ƒ	281.--	983.10.-	97 1/8 w
buyten gereede sijde cabessa	526.10.7.	286.--	1001.--	90 w
buyten geharpeerde sijde cabessa 2e Soort	504.16.11.	283.--	990.10.-	96 1/4
beschadigde buyten gereede do.	538.2.14.	200.--	700.--	30 w
beschadigde bariga sijde	357.5.12.	140.--	490.--	37 w
beschadigde floretten garen	317.16.2.	148.--	518.--	63 s
tonq: sijde couincq als vier do. de contributie sijde	509.13.12.	278.--	973.--	90 7/8
do. bariga	509.13.12.	295.--	1032.10.-	102 1/2 w
do. couincq cabessa sijde	509.13.12.	283.--	990.10.-	94 1/3 s
beschadigde do.	509.13.12.	255.--	892.10.-	75 w
Pe. lacken rasse lbs.	73.-.11	37.--	129.10.-	77 1/3
tonq: Innongues Cabessa	6.15.10.	3.1.-	10.17.-	60-
do. bariga	6.3.13	2.9.-	10.3.-	64 s
Oostersche bengaelse gingams	4.10.5.	3.3.-	11.11.-	155 3/4
Saraßa lijwaet Japan	10.7.1.	3.2.-	11.4.-	8 1/8 w
guinees lywaet	7.5.-	4.2.-	14.14.-	102 3/4

Register van de Aencomende p
desen Jaere 1672: voor de

Malacca

No. 1

397

Register van d'aencomende papieren desen Jare 1672.

Malacca

398 missive van d'Ed[e] Gouv[r] Balthazar Bort en den raet van dato 19. Januarij met een appendix van 21. d[o] 1672.

402 d[o] missive van 23. febr 1672.

458 d[o] missive vanden predikant Theodorus Sas aen haer Ed[le] van dato 24[e] feb.

461 d[o] missive vanden coopman en opperhooft tot andragirij hendrik Isbrantsz als voor geschreven van dato 27. feb.

470 memorie den coopman hendrik Isbrantsz na andragirij mede gegeven dato 21[e] Januarij.

460 briefjen door den oppercoopman S[r] Santvoort aen haer Ed[le] gesz van dato 24. feb.

479 missive van d'Ed[e] gouv[r] bort en den raet als vooren gesz 15. maert 1672.

482 d[o] van d'E[e] bort en raet van 24. maert.

487 d[o] van d'E[e] bort particulier dato voorsz

4485 d[o] van d'heer gouv[r] Bort en den raet aen haer Ed[le] van dato 19[e] maij.

489 d[o] als vooren van dato 8 Julij 1672.

Malacca

494 missive van d'Heer bort en raet aen haer Edle van dato 27 Julij 1672.

505 Idem alsvoorens van dato 23 augustij 1672.

532 Ordre voor den schipper Jan blauwendick na 't Eijlant dingdingh dato 13 augustij 1672.

534 missive van d'heer ~~Edle~~ gouvr Bort en raet aen haer Edle van dato 3 september 1672 met een appendice van dato 5en september 1672.

538 missive van d'heer gouvr bort en raet voornt: aen haer Edle van 14 met twee appendicen van 26 september en 11en october 1672.

542 do missive van ulto october

546 Ordre voor d'opperhoofden van 't wapen van Arnemuijden naer Atchin

548 do voor die vande blauwe visser naer Oedjangsalangh

561 missive van 't Andragirijse opperhooft 23 october

565 do van d'heer bort en raet van 26 november met een appendice van 3 decemb.

571 do van sijn Ed. particulier dato voorsz.

577 do van d'heer bort en raet van dato 16 decemb 1672.

Register vande Aencomende p
desen Jaere 1672: voor de

...ingd... ... Caroo ...

...o. van de...

...t perdanng...

...mo. 24 May

...October

... 29 Maert

...eto 30 Julij

Register van de Aencomende p. desen Jaere 1672: voor de

Malacca

Batavia.

Aan Haar Ed.e de Heeren Joan Maatsuijker Gouverneur Generael ende de Raden van India.

ontfangen d.n 18.e febr.e per borgers vaertuijgh

Ed.e Erntfeste Hoog-achtbare Manhafte, wel-wijse, voorsienige seer bescheijdene Heeren.

Op 3en deser hebben jongst aan UEd.e met de Hoeker de Wijtingh geschreven, ende daags daar aan met den burger Sitiés Vitj de Copije gesonden, waarin weijnigh reguers daar bij gevoeght, Ende nademael heden van hier vertrecken met hun vaartuijgh, de vrijeluijden Jacob Louman en Barent Jacobs, So hebben niet mogen naelaten, UEd.e int kort te adviseren, dat onsen Equipagiemeester Jan Joost ten Kalle, met 't Jacht Hoogeande en de Chialoup de Spieringh 13. stantij van 't Eijlant Carimon hier geretourneert is, ende van daar mede gebraght heeft, het verspijede Jachie de Bonaventuijn, denwelcke ontbloot van

Zijn

Zijn groote en kleene mast, die aan stucken gebragt
Zijn, als 't aande gront zijnde, wesende de schepe —
die het daar door bekomen had, ginder gestopt geworden,
sulx het van daar met Zijn bestaende mast ende
stompen van d'andere, na Batavia (als zijnde voor de
wint) had connen varen, so het na den waart ge —
ware gesonden geweest, dat voorm:de Equipagiem:r
overmits daar toe geen ordre was hebbende, niet
had derven op hem nemen, hoewel het met onse
Intentie over een gekomen zoude zijn, Wij hebben
voorsz. Bonaventuijr hier aande walle gehaelt,
om het na behooren te repareren, ende navigabel
te maken, de 416. kisjes met Japans Coper —
daar inne geweest, zijn UEd:e met gemelte
Wijtingh toegesonden, en wij hebben hier alle de
scheeps behoefte weder bekomen, Item 2. stukjes
ijser geschut, die vant Dijeans Carimon voorm:t
door de wealwijsse off Jorense Saletters, bij nacht
gestoolen zijn, waar tegens van haar hier gebragt
Zijn 6. Personen, die bij ons zoeke op 't meergenoemde
de Dijeans, om te verspieden gekomen waren,

Voor Eun

Voor hun verleeningh sullen ons apparent de selve 2: stukjes geschut, wel d'een off d'ander tyt, gevonden, des regen; staat d'E Comp.e haren dienst met het arbeyders aande gemeene werken daar voor te genieten,. Vande aanteykeningh, gedaan bij voorn. Equipagiemeester wegens zijn bevindingh ende verrichtingh, senden UEd.e nevens desen afschrift, waar aan ons wijders gerefereert gedragen /.

Gisteren is hier aan Lant verschenen den ony= koopman Sr Abraham Wijs, komende met zijn Jagt de Valke (dat heden noch maar int gesigt vande Rhede is) van Colleboon, zijnde 4den Xber verleden van daar vertrocken, hebbende ons tot noch geen ander nieuws geaportert, dan dat d'heer Commissaris Willem Voeger, door zijne debiliteijt, uyt Bengalen niet na Suratte — maar met 't Jagt Vlaardingen na Batavia te vertrecken stont /. Werwaarts genoemde Sr Wijs sich ooke personeel moet begeven, om UEd.e satisfactie te doen, wegens het overtreden van zijn passe, zijnde in plaats van na Aracan

Te

te leijen, op voorsz. Reede voor gekomen. —

In plaats van aangetogen hoeker de Wijtingh, —
hebben na andragien aangebragt, 't Jagt de
Stokvis (1e Courant van Queda bekomen) ende
de Lijster amsterdam, welke overbrengen, met
den Coopman Sr. Hendrik IJsbrants, staan te —
vertrecken, en derwaarts te brengen, een Car=
gasoen ten bedrage van ongeveer 50: duijsent gl.
bestaande voornamentlijk in 178. packen diverse
kleeden. —

Ende hoeker de Roos na Bengale geprojecteert
tot nog opgehouden zijnde, na eenigen Tijt
en tegenwoordig ons reets met ruijm 86: Chars
versien bevindende, so staat deselve tegens ult.o
deser mede naderwaarts gedimitteert te —
worden.

Het Jagt hooglande verwagt hier nog eenige
Portugeese schepen van Macaauw, zijnde tot
noch 't onser admiratie niet een ten voorschijn
gekomen, sullen 't selve Jagt tot de aanstaande
maant februarij hier behouden, en alsdan

UEd.e

UEd.e toeweerdigen, met ons Langh schrijvens van alles, ſulx het nu hier bij latende, — beijwen wij —

UEd.e Erentfeste, Hoogh achtbare, Manhafte, wel wijse voorsienige, seer bescheyden Heeren, na onse ootmoedige (de verbiedige) groete met toewensingh van gesontheijt en voorspoet

Malacca 19 January A.o 1672

UEd.e Onderdanige Dienaren.

Balthasar Bort

François Santvoort

Van Welsdorp

[illegible]

[illegible]

Jacob van Schagen

Jan Joosten Bal

Register van de Aencomende ... deser Jaere 1672: voor de

Appendix. —

Ed. Heeren. —

Gelijcke wij in ons voorstaande schrijvens — onder andere aengeroert hebben, soo strecky als nu van hier 't jacht de Stockvis ende lichter Amsterdam na Andragirij, inhebbende voor 't Comptoir aldaer een Cargasoen ter montere van f 46079:17:5:- bestaende in sulcx als de factura hiernevens gaende uijtwijst, den Coopman Hendrick IJsbrants met sijn huijsvrouw mede derwaerts — gaende, hebben een memorie tot sijn narichtinghe gepreschribeert ende oock aenden Andragiersen Coninck een brieff geschreven beijde Copien hiernevens — gevoeght aen welckers inhoude ons eerbiedigh refereren, en waer inne 'thoopen U Ed. sullen scheppen een goet behagen, de voors. lichter staat met deser [illegible] en de Stockvis met het in voorraadt sijnde gout, tot U Ed. te comen. welcke Jacht mede verwijst verdubbelt en dan nevens 't Fregat Malacca, en 't Jachtie Gorcum voor dese U Ed. toegesonden, weder tegens 't keuteren van 't moesson hier te sijn om

in

401

int cruijssent vaerwater en Edeles gebruijckt
te werden, sulcx erbiedent versoecken deselve
off andere ligte Jagtjens in plaats soo —
spoedig als eenighsints doenlijcke sal wesen
weder na herwaerts gedimitteert en
daermede gesonden mogen werden; 't gunt
alsdan op onse voorts overgestuijrde petitie
sal cunnen werden voldaen, waer op
ons Slaten sullen, ende U Edle. hiermede
andermael na onse ordrige, ende Godts
genadige protectie toe wenschende langhdurige
goede gesontheijt ende voorspoet, hiermede
Stond onderstont U Edle. onderdanige
Dienaren, was geteeckent Balthasar
Bort, Francois Santvoort, A: Swedorp
A: Lucassen, Jacob van Schagen, Jan
Joosten bal, ter sijden stont Malacca 25
Januarij ao. 1672.

Aen haer Ed.le de Heeren Johan
Maetsuijcker, Gouverneur Generael
en de Raeden van India

Malacca N.o 18 A.o 1652

401

Batavia.

Aen haer Ed.en de Heeren Joan Maetsuijcker gouverneur Generael ende Raden van India

24 p.r Hogel[...] ~~[...]~~
~~[...]~~
16 maert p.r Hogelande over Palimbang

Ed.e Eerntfeste, Hooghachtbare, Manhafte Wel wijse voorsienige seer bescheijdene Heeren —.

Genereuse Heeren.

Wy zyn ontfangen van u Ed.en brieven gedateert 2: 13: en 19.en november, mitsgaders 1.e december jongst leden, gesien tot 0 diverse reysen aen u Ed.e ges. te water —

ultimo November met 't jachje Goudvinck
1.e December p.r 't jachje de Bonavontuijr —
3.e Januarij p.r de hoeker de Wytingh
4.e dito — p.r den vrijcoopman Titus Vitij
19: dito — p.r vrijmans vaertuijgh.
21: dito — p.r 't jachje de Stockvis — over Indragirij —

Synde ons Sedert op 2.e deser nogh geworden u Ed.e missive vanden 11.e Januarij gesonde meden vrijman Mathijs Mayer; op deselve u Ed.e brieven is by ons aengetogen schrijvens — [...]

nodigh hunt

geantwoort ende ooch van 't voorgevallene ende
onse vernietingh gementioneert, 't manquerende
wert nu volgens onse promissie gesuppleert /.
Het arrivement vande schepen door UEd.le tot acht
in getal nevens twee Chaloupen herwaerts
gesonde is UEd.le reets geadviseert, deselve syn
hier ter rhede gecomen als volght.

18.e november de Chaloup de Lelij —
20: dito, Rijsende Son, Noorman, Alcmaer
Loosduijnen en Swarte Leeuw —
12: december, Rammekens, nieuw Noortwijck
en hoecker de Hoogelant —
29: dito, de Chaloup de Lelij. —

het Cargasoen ons daermede voor Malacca gesonden
bevinden volgens de facturen te bedragen ƒ 69189: 19: 2.
daer voor 't comptoir generael na behooren
hier inde negotie boecken is gecrediteert
geworden, hebbende bestaen in equipage goederen
oorloghs ammonitie ende —

16000: R.s van 8.en in specie
32: packen diverse bengaelsen
6: packen gebleekte Chiavonijs
10: packen gebleekte Salempoeris

30: vaten vlees

15: dito Speck

6: dito boter.

16: vaten Mom

1: dito Luijpbier

1: legger Franse Wijn.

Sijnde seer wel gecomen dat u Ed:le ons met
voors: waeren van 8:en in spetie tot opcoop van
Chin, en de cleede packen om na aendragingh te
bestellen, so tijdigh voorsien hebben, gelijck
ook met de gespecificeerde vivres, die ons
hier wel te pas sijn gecomen en waer voor
wij u Ed:le bedancken, besonderlijck voor dat
ons mede met een vat Luijpbier versoght
hebt, 'deese is seer goet en smakelijck, maer
onder de Momvaten sijn al weder eenige
slechte en onder de vlees vaten eenige onge„
maer stinckende gevonden, de boter is ook
niet veel besonders bevonden, dan nadien
tegenwoordigh voor af met aengetogen vivres
sijn versien geworden, so hebben onse ordinarij
jaerlijckse petitie u Ed:le bij ons [illegible]
van

van 25en december toegesonden, daer na vernemende, sulx verbindigh versochten 'tgeene op deselve petitie gestelt is, int geheel magh werde voldaen ——

Daerenboven is ons voor andere plaetsen toegecomen om nedeselve voortsgesonden te werden, gemerckt is als namentl.

Voor Cormandel

f 19026: 2: 8. een versegelde gout.
1065 3: lb: note muscaten.
15000: do: giroffle nagelen
51: do: schietpads hoorn
8: vaten wijn
1: dito luijpbier

weight geraemt te samen co(?)ende f 20132: 18: 8.

Voor Bengale.

4: vaten wijn
1: dito luijpbier
1: pt: poudo soij
294 ... nagel olij
6: lb: schragen

f 602: 5: 12.

Transporteere f 202335: 4: 4.

Dn: Transport — ƒ 202335: 4: 4.

Voor Ceylon

150: vaten bier.		
100: dito spek		
50: dito wijn		
15: leggers arack		
1044: lb: staal		
10010: lb: sandelhout.		
1116: lb: radijs China	ƒ	33151: 9: 2.
30: stx quiata planken		
20: wagenpaarden		

Voor Cochin.

40000: lb: buskruijt		
25: martavanen	ƒ	17500: —: —
3000: [illegible]		

Voor Suratte.

693: lb: schilpadshoorn		
2: vaten wijn en	ƒ	1045: 1: 10.
1: do. luijsbier		

en voor Persia.

2: vaten wijn		
1: dito luijsbier	ƒ	524: 8: 6.
2: pd. lakenen		

Somma — ƒ 255116: 3: 6.

25

voor welke somme ons aen 't Comptoir generael
voornt. ende rekeninge gemaeckt ende op
't versenden daer voor ontlast hebben. —

De volgende verscheijningh uijt Japan op 27: ende 30e
november vande schepen, Papenburgh, Cul-
lenburgh, Hasenburgh, Pijnacker, Goude Leeuw
ende Vlissingh met een Capitael van
ƒ 2821783: 9: 9: hebben wij Ed. oock aen-
geeindight (?), alsmede hun versendingh (uijtge-
sondert de Vlissingh) na de Custe van India
mitsg. de voorgenoemde 8: bodems van Batavia
met de Chaloup de Leeu en 't Jacht [illegible]burgh
hier daer bij gevoeght sijnde, op 8: 13: ende
15e december uijt dese reede vertrocken met
een Capitael van ------ ƒ 3073553: 13: 15.

ende op 27e december hebben
't Galjoot Hammenhiel met
ƒ 91470: Ed. Thin na Ceijlon
gesonden om van daer voorts
na Suratte en Persia bestelt
te werden costen ------ ƒ 33307: 17: —

Transporteere ---- ƒ 3106861: 10: 15.

Per Transport ... f 3106861: 10: 15.

mitsgaders nogh na bengale op
30: January met de hoeckerde
voorn 39190: lb. Chin onde
22800: lb. fijn spiauter ... f 25628: 9: 10.

Somma met 16: schepen versonden ... f 3132489: 15: 9.

Int verdeelen van 't Japans gout onder Copen is ..
ordre geseeght, opsigt dat vande 107241: stp.
gouden cobangs, bengale 1959: stp. worden
dan Commandeur of ongeveerlijck 959: ½. stp. boven
de toegeleyde hoeck, bekomen sal, dat alsoo inde
repartitie vande goutkisten, om die niet te
breken, maer de selve van Japan wel geconditioneert
gecomen waren, geheel te laten, te passe gecomen
zy, en is dat meerder getal bengale toegebrought,
overmits na Commandeur begaerde f 1068612: 6: —
aen Japans nogh voorseyde f 190526: 2: 8. aen
verscheyde andere mitsgaders f 35628: 11: 4.
andragiens en f 30754: 7: — gien ingevoegt gout
is gesonde, makende tesamen f 1325521: 6: 12.
van die precieuse specie, Inde na bengale
hebben laten gaen de 10000: provintie daelders
gien voor den Ligoorsen Chinkandel bewaert

en

en mij daer niet nodigh sijnde, uEd.en bij onse
vorigh schrijvens al genotificeert werende,
dat de geordonneerde 200: duijsent ponden peper
ook na derwaerts gesonden sijn, en overmits ons
mij geraden vinden om geen peper aen negotianten
na geseijde Bengael vertreckende, te vercopen,
so staet 't selve voortaen niet meer te geschieden/.

De voornoemde 8: schepen hebben uEd.en onbelaten
te commen om de japanse Capiteyn over te
voeren en deselve te begunstigen als ook Comp.s
Commertie op de Custe van Indien, nadien
de francen sijn equipage na dese landen niet
alleen ontrent de negotie maer selfs met
oorloghs magt schijnen te continueren, daer
van wij naeder te vernemen hadden uijt de
sijelonse papieren, welcke wij accurate.n na
gesien en onse sichtigheijt daer uijt getrocken
mitsgaders de opperhoofden vande vertreckende
schepen geordonneert hebben tegens alle
tovallen, insonderheijt de francen stoutste
slaghvaerdigh onder wege op hoede te wesen

nader

nader te sien bij de Ceylonse ordres haer mede"
gegeven, ende UEd.e voorts copie bij ons aen"
gehaelde schrijvens van 25en december toegesonden,
zijnde voorts UEd.e gegeven last, om de schepen
na Ceylon, Choromandel ende Bengale gecombineert
na ijders plaets te laten op sijn tijt vertrecken,
gevolght gelijck ook UEd.e ordre voor de schepen
na Choromandel int aendoen vande Masulipatnam"
namse ende Paliacatse rheede, of in deselve
op de voorschreven plaetse sullen logeren
25: à 30en december vertrocken sijn, gelijck
sijn bedoncken, de reijse voort den 8en van
geseijde maent van hier en 12: daeraenvolgende
aen 't Jacht Dindingh nevens de Ceylonse
vaerders gecomen en vandaer 19en dito t'samen
geseijlt zijn, blijckende bij het schrijvens van
gins becomen en hiernevens copie gevoeght,
waerbij ook compareert dat den schipper vanden
hasenbergh overleden, en in sijn plaets gesurro"
geert is Jacob van Goeijen geweest opperstuijr"
man en hooft van 't Galjoot Hammenhiel

gelijck

497

gelijck ons vorigh schrijvens aen UEd:e
daer van oock vrijgh gewagh geweest gemaeckt ./.
De geroerde schepen om op voors.t tijt tot Masuli-
patnam te comen hebben UEd:e gerecommandeert
aen voors.t dingh dingh niet opgehouden souden
werden, dat nagecomen is, ende weten wij niet,
uijt wat oorsaeck door ons tot het contrarije ordre
is gegeven geweest, maer wel dat deselve schepen
op voors.t Cormandel niet vroeger dan medio
Januarij vertrecken mosten om niet te becomen
de stormwinden die daer bij wijlen int begin
van 't jaer wayen, welcke ordre overeencomende
is met die van UEd:e ons bij haer missive van
4 February 1670. gegeven; jonghst sijn de
schepen Alphen en Meijboom 6.en Januarij van
gesijde dendingh vertrocken en 29.e deselve
maent voor Palliacatte gearriveert, waer over
de h.r Gouv.r Pavilјoen aen ons geschreven heeft,
dat sijn d. deselve daer gerne wat vroeger had
dat mi met UEd:e intentie schijnt te accorderen
en welcke ons voortaen tot naricht ingh sullen
laten dienen. ——

Tot

Tot vervolgh vanden handel hebben in dese seghte
negotie tijt van Cormandel voor= 596: packen
diverse cleeden gepetitioneert, ende versocht
om die met 't Jaght Lansmeermogen werden
toegesonden, dewijle UEd:le Heere na herwaerts
hebben gedimitteert, om in plaets vande Mooij,,
boom, op 't Commandeurs en Pegues vaerwater
en van daer verder na herwaerts gebruijckt te
werden. —

Ons gedane petitie uijt Bengale bestaet in:

200: lasten rijs.
20: dito tarw.
2000: lb: koijboter
40: picoes wasch.
20: picoes gouwe amphioen.
4: picoes Sijegaren.
50: st:s lootlijnen.
600: st:s Goenijsacken.

Sullende tot overvoer van dit gedeelte gebruijckt
konnen werden, gelijck wij oocke na derwaerts
gen:t hebben 't Jaght Veltenburgh met de hoecker
de Voorn en 't galjoot Hammerthiel voornt,
staende apparent dito galjoot van Ceijlon also

wij

wy hulp aen d'Ed:e heer van Goens versoght
hebben, nae Bengale gesonde te werden, aengaende
de voors:e gevorderde 200: lasten rys, hebben
aenden heere directeur Raaff versoght, so—
syn E. niet magtigh moght syn, die te voldoen,
ons daer van tydigh gelieft te adverteren om die
uyt Siam dan weder te mogen eyssen —.

Uyt Sumatra hebben versoght —.

24: packen swarte smalle bastas. ende
12: packen swarte breede ditos vande
gesegelde soort, met
20: kisten zeep. —

Ende van Persia sodanige alcatijven, fluweelen, brocados,
rooswater, wijnen, tafelfruijten en thuijn,
zaden als ons voor al bij onse vorige brieven
nae derwaerts gesonde, gespecificeert, ende
van daer jaerlijx becomen hebben; de wijnen
en tafelfruijten van ginder over Gam:n meenen
ingeven op Cormandel ende van daer met
Pegu op Batavia en voorts met 't jaght Nieuw
Noortwyck jongst hier gebraght syn moet
aen ondergaende bevonden, werdende vermoet

dat

dat se sodanigh inde schepen, door diense daer
lange ingewaert hebben, gevonden sijn. —

Het Extract uijt de missive vande heer directeur
vanden bosse in persia dato 19e augusti anno
passado p=o voors. nieuw noortwijck aen uEd:e
gesr. ende ons toegesonden, hebben nagesien
ende bevonden dat het abuijs inde facture van
gesegde noortwijck ontrent eenige japanse
porceleijnen gelijck uEd:e schrijven, geen begaen
bestaet in. 1000. die voor tayers 1880:2:4.
te vele gereekent sijn, doch dat is geen op 't sijn,
schrijven vande versonden facture uijt gesonden
ende vergaedert sulx door aengaende inde
boeken geen discoort sal zijn. —

De 150: soldaten met de jaghten Rammekes ende
nieuw noortwijck voor Cotchin en Malabaer
gesonden, sijn daer op verbetert en de so[illegible]
soldaten op de Chaloupe de Lelij gevaert sijn
daer bij gedaen, ende gelijck uEd:e bij onse
nagenoemde schrijvens van 25e: december
geadviseert is, so hebben tot dat getal nogh
20: soldaten volgens uEd:e ordre geen

uijt

uyt het guarnisoen afgesteken ende op de schepen
verdeelt, die na Ceylon vertrocken zijn, werwaerts
wij oock conform UEd.e aenschrijvens de vrouw-
gevangene Trijntje Coets, op den Hasenbergh
hebben laten overvaren. ——

Naderhant sijn op voorn. Ceylon tot de cleyne jaghten
Batavia ende Dingerdam van Cormandel
na derwaerts gesonden, nogh gecomen sullen
zijn de Reysende Son, Marman, Hasenbergh
Rammekes en Nieuw Noortwijck, hier voren
genaemt, so vertrouwen met UEd.e die
navale maght verstarkt sal zijn om te cunnen
resisteren, de subijte attentaten der Francen,
dogh dewijle met de schepen jonghst uyt 't vader
lant geadviseert niet dan van een algemeene
ruste in Europa was vernomen, so hopen
met UEd.e die donckere wolcken int geheel
sal comen te verdwijnen; deselve sullen wij
volgens UEd.e recommandatie, hier doorgaens
voor de geseyde Francen als oock Portugesen
ende andere natien wel op onse hoede
wesen. ——

Op voors.t rijsende Son, Noorman en Hasenbergh is het
Coper ende Chin doormaels voor Surate van hier
gesonden, gelijck ons g'ordonneert is, verdeelt, alsmede
de 9000: picols uijt Japan, met 't Jaght Tilpenburgh
hier voor Vengurla gebraght dat geschiet is
overmits desen bodem ontwijffelt tot Masulipatnam
nam vele oude packen voor Persia geraekt soude,
welke dan tot Vengurla om bij 't Coper te cunnen
comen, souden moeten opgeruijmt, ende 't Jaghs
aldaer worden geballast worden, daer aen mogten
en het soude vast sijn gevoert, en 't welke hier
in met het voors.t Coper daer uijt te lighten
en als gesoght op aengetoge bodems te repartieren
voorgecomen is, sijnde in plaets van 't Geele Coper-
dito Jaght hier andere ballast ingegeven, dat
hopen u Ed.s, hoewel daer toe geen ordre is ge-
geven geweest, welgevallen sal.

Onse vorige brieven van 16: en 19.e April, 25.en Mey
15 en 28.e Junij, 9.e en 21.e augustij, 30.e September
27.e October en ultimo November, hiere wij dat
u Ed.e ontfangen hadden, wordende wel vant
becomen vanden brieff gedateert 16.e November

met

met den vrijman Jacob Gerritsz. gesonden, geen
mentie gemaeckt, maer evenwel hebben
cunnen bemercken de origineele of copie van
deselve eenige tot UEd:e overgebraght is geweest
versoekende hier na te verclaren, dat UEd:e alle
ons schrijvens na voorst. ultimo november
successive afgegaen ende inden beginne deses
Jaers, mede sullen geresipieert hebben; op deselve
onse vorige brieven, is ons bij UEd:e aengetoge
ontfangene vijf missiven antwoort en rescriptie
toegecomen, dogh op die van 27:e October voorn:t
is de principaelste aenschrijvens tot beter
opportuniteyt gereserveert geweest. ——
Bij deselve rescriptie ende antwoorde, vinden onse
even enige saken, daerinne UEd:e misnoegen
hebben gelieven te nemen, al vrij wat hart
aengetast, en voor uytlopenden particulieren
handel so die van hier op Japan souden zijn
gedreven, seggende UEd:e niet te connen geloven
dat wij daer van ignorant souden zijn geweest,
maer wel dat door een lasse conniventie deselve
als onbecommert, doorgaens in dese quantiteyt

met

moet hebben genomen, wij betuijgen als nogh
daer aen niet schuldigh sijn, ende den particulieren
handen onder ons gouverno genoegh tegen
gegaen hebben met de goederen als het onse
ten commisse is geraeckt, aen te haelen en te
confisqueren, mitsgaders d'Eijgenaers daer van
alsoo bekent geweest sijn te condemneren
volgens den inhoude vande generale artijckel
brief, mitsgaders Comp.s placcaten en ordon"
nantien, die den gouv.r hier jteratiwe, heeft
doen publiceren en affigeren, mitsgaders nieuwe
bij voorval van saken ordonneren, gelijck sijn
E. des nodigh sijnde, soude cunnen verifieren,
ende niet en dat sijn E. noijt scappigheijt
om die te maintineren ende executeren ge"
bruijckt heeft, gelijck sijn E. offitie daer toe
strekkende is, maer niet om na boort te varen
en de schepen te visiteren of verders ondersoeck
te doen na particuliere goederen, waermede
sijn E. de fiscaels als hun eijgentlijck toecomende
en hun pleight sijnde, heeft laten geworden

en

en haer daer toe oock wel maer een argument; den
boeckhouder Lodewijck de Roij zal:r op Japan
onder borge eenige jaren over Ed: wederom gevaren
gebeurde, geeft berecht bij den vertrocken fiscael
Abraham de Back t'huijs geleijt, sulcx men
wel soude cunnen vermoeden hij van denselven
eenige gunst moet hebben genoten, dewijle
vanden selve de Roij zal:r in Japan A:o 1669:
overleden, so veel goude Coubangs nagelaten
en waer vanden vele hier aen dese en gene
gedistribueert souden sijn, die noghtans den
ontfangh ontkent hebben, waer over wij be-
mercken UEd: gansch t'onvreden sijn, noemende
dese een stoute negatie met verclaringh so-
UEd: nu dese op de toesight ende ijveringh der
particulariteijten int generael als oock over
de bewuste Coubangs, de vereijste reparatie
en satisfactie niet connen te vernemen en
te erlangen, wij wel vrijelijck mogen weten
dat daer ontrent met sodanigen ernst en
vigeur sal werden geprocedeert, als den dienst

van

van d'E Comp.e de eere van UEd.e hoge rege=
ringe, en de importantie der saken sal connen
toewijsen, den gouv.r belooft in dese sijn pligt
te betragten en dat hij UEd.e soveel vergenoegingh
sal soecken toe te brengen als hem mogelijck
sal sijn, doch aengaende de voors. gedistribueerde
Cobanghs soght sijn E. dat in sijn maght niet
is die geene welke deselve ontfangen souden
hebben, sodanigh te doen spreken ende beijden
als UEd.e geerne sagen en van haer verwacht
hadden, hem eert genoegh sijnde UEd.e deser=
aengaende geen satisfactie, Tweedermeriwe
stoffe becomen hebben om ons te reprocheren,
seggende schoon bij den fiscael alhier omtrent
6: p.es en 90: lb: amphioen met 144: p.s fotassen
uijt het Jaght hooghlande sijn aengehaelt
en geconfisqueert, UEd.e soo wel geinformeert
ende bericht sijn, dat men wel vrij wat grooter
quantiteijt amphioen met de pimpelmees
uijt Bengale, hier of hier ontrent aengebraght,
hadden connen, ja begonnen aen te haelen

en

en te confisqueren, met bijvoegingh van dese
formaria, de cleene dieven hanght men veeltijts op
en de groten laet men lopen, waer voor ons god —
beware dat wij ons daeraen schuldigh maken souden
ende versoecken demoedigh dat uEd:le beter van
ons gelieven te geloven, ende niet te geloven wij —
gien kennisse gehad te hebben, dat er eenige amphioen
inde voors: pimpelmees is geweest, want als 't de
schuldigen genoegh is, wie salder dan onschuldigh
sijn, uEd:le ordre int opsenden van schipper
Simon Croon, die doenmaels op dito pimpelmees
was, en desselve over aendraginge op Batavia gebraght
heeft, ende met de voorkennis de vertrekking uijt
Japan gien gekomen is, hebben wij te voldoen sullen
wij ooch moeten verantwoorden de 315: taels: Chin
werke uEd:le schrijven dat gij op de vangien
gewonde 52450: taels te cort gecomen heeft.
Onsen ende ende ijver ontbreect om uijt te vinden
de extravagante en fraudeleuse particulari
teijten voor heren gepleeght, moet uEd:le sijn
gebleken, nadien uEd:le onse gegeven ordre

daer

daer ontrent comen te landeren, de bevindingh
onser gecommitteerdens hebben U Edd.e al verclaert,
waer van door ons ooch, volgens U Edd.e Ordre,
aenschrijvens aende h.r Commissaris Vliegen
volgen als bij sijn d. absentie aende h.r directeur
Reael en den Raed, so vere bengale concerneert,
gedaen is, sijnde U Edd.e de copie bij onse meergen.
citeerde missive van 25.e december overgesonden,
ende daer bij geb.t dat door gepleegde ontrouwe
voor de vreemde persz, d'E. Comp.e van een
merckel. quantiteijt Thin desen Jare is
verkort geworden, sijnde die aen particuliere
overgedaen, en onder andere aende Opperhoofden
vande ondergenoemde Schepen op 9: en 14.en
April, mitsgaders 11.e Junij verleden, van gien
na bengale vertrocken te weten —
aen die vande hoecker de Swarte vis
170: Stucken Thin. —
aen die van 't Castiliaens Schepje Joan
Bautista, partije Thin, sonder dat er
quantiteijt genoemt is. —

aen

61

aen die vande fluijt de Sperwer 460: stucken
Tin. —

Nogh een 't schuytje van Sr. Abraham Verijs genaemt
de Valck (13e Junij na Malacca vertrocken)
40: stucken Tin. —

alle welke bodems 't Chinees Dingh Dingh leggende
ontrent 4: mijlen van Peraks revier, aengeh„
daen en daer voorsz. Tin becomen hebben,
wegende de 6: à 7: stucken ontrent een
bhaer van 375: lb:, sijnde de bewijsen daer
van betreffende in eenige schriftelr. pointen
en 4: stucx geïnteresseerde attestatien, ooch
overgesonden. —

Nadergaent nogh wordende aenden dagh geraemt
van 17: bharen Peraxse particulieren Tin
dat die hier leggende in 't Jaght Nijenburgh
(11e Julij met voorn. Hn. Commissaris Volger-
na Bengale vertrocken) overgescheept sijn
sogeven vorij sucx aen sijn Ed. pr. de Hoecken
de Vooren bij een appendix vanden 30en
Januarij tot onsen vorigen brief geadvisseert

en —

en tot verificatie medegesonden, de vraeghpoincten
door de vercopers van desen Thin beantwoort /.
de vercopers van gesegde 17: bharen Thin sijn geweest
de stuijrluijden genaemt Roelof magnus ende
adriaen rijcken, die de vercoop hebben maer
geen ander Coper genoemt hebben dan den
gemelden quartiermeester van voors.t muijsen
burgh die haer ooch de betalingh à 10: rsd.rs
de bhaer gedaen geeft, wesende bij hun voor pera
desen Thin vanden boeckhouder adriaen Som
gekocht ende met 14: Conge Chitsen door haer
van Commandeur gebracht, betaelt, hierover
sijn genoemde stuijrluijden door ons in Rade
bij vonnisse op den eijsch vanden fiscael Jacob
martensz.e schagen, van sijn ampt, qualiteijt
en gage gedeporteert en voorts gedoemt inde
verbeurte van rsd.r 680: voor de gecochte Thin
ontfange, mitsgaders boven dien noch in drie
maenden gage, d'eene helft voor d'E. Comp.e
en d'andere helft pro fisco /. gaende alle de
stucken van 't proces hiernevens, waer aen

ons

ons verders verbindigh gedragen, om in deze niet ae te prolix te zyn. —

Als gesoght hebben ued.de verwonderingh van voors. schandelose gedreven particulariteyten verstaen, en dat uyt onse missive vanden 30.e september, gevo.e ook naderhant uyt onsen brief vanden 27.e october voormelt, vande goederen die hier vande p.e sonen (ten desen handele en andere misdryf schuldigh namentl. den boeckhouder adriaen [illegible] en den stuijrman pauels jansz. Ratelmaer, mitsgaders den Cock Laurens Jansz.) ons van pera versoght toegecomen, geinventariseert ende waerinne die bestaende zyn, waerende ued.de doenmaels oock aengeteijckent dat den Fiscael besigh was met syn proces te formeren, waer op ende 'tgene ued.de verder desen aengaende by onse vorige brieven geadviseert is, ued.de antwoort schryvende opaetveyck nagelesen hebben, inhoudende ued.de missive vanden 22.e October op dese materie onder andere, dat wy hierde schuldige straffen of wel met de nodige bewysen tot

ued.de

uEd.e souden souden, item die vanden 13.e
november, dat wij hier, nae het becomen vande
verbodede kisten ende Comptoiren sullen hebben
connen sien of noch iets naders daer bij sal
wesen ontdeckt, alswanneer uEd.e niet wieder
hooren, of wij souden verder tegens so enorme
delinquanten hebben door procederen, naer de
Ordre vande Comp.e ende vereijsch van saken,
en jnsonderheijt dat op het moorden en afloopen
van het Macassers vaertuijgh de gerequireerde
enqueste en correctie soude werden gedaen,
als oock dat de geinteresseerde, daer van
judicant onse vrienden en geen rovers zijn
geweest, uijt de te vinde effecten of middelen
vande delinquanten, so veel mogel.e mochten
werden vergoet; Ende waerom mede vermeijnt
wiert dat de straffe aen dese misdadigers tot
een exempel en afschrick van andere, alsmede
tot voldoeningh der jnlanderen, beter en met
minder kosten op Malacca dan op Batavia
soude connen geschieden; besonders bij 't apparentie

vanden

65

vanden 19.e November, seggen u Edd.e als den

fiscael Jacob Martensz Schagen, het proces

tegens voorn. delincquanten sal hebben geformeert,

dat dan de nader openinge van die afschuwel.

misdrijven, u Edd.e claerder soude werden steunt,

en dat u Edd.e dan ooch bequamer souden zijn

omme daer op het nodige te rescriberen, welck

eerste ons doen goetvinden en resolveren heeft,

de interrogatorien, waerop de voorn. delincquanten

zijn geloont onder gepasseert sijn, en den

criminelen schultoer: dijsch doen den fiscael

jegens haer in judicio overgevoert (te aen van

haer copien hebben laten toecomen omhem

na vermogen te verdedigen, hoewel hij sulcx

niet versochten, maer zijn saken t'enemael

aen het jugement vanden Raed defereerden)

mitsgaders alle d'andere stucken en documenten

so tot haer beschuldingh als verschoningh dienende,

tegenwoordigh copiel. tot u Edd.e over te senden,

gelievende u Edd.e deselve te laten resumeren

en ons mette eerste hergerichtheyt u Edd. sentiment

en

ende eindelijck om de straffe tegens dese delinquan
ten te decerneren ende executeren eenighsints
te laten berusten offe andere sodanige absolute
ordre als UEd.le mogten comen goet te vinden,
werdende hier bij ons niet gedifficulteert nogh in
twijffel getrocken, sodanigh sijn over haer
gedreve grove particulieren handel en andere
quade gangen (bij hun geconfesseert) te conden
neemen; hebben alsoo Comp.s placcaten ende
ordonnantien ons dat genoughsaem aenwijsen, maer
wel eenighsints wegens de straffe der doots bij den
fiscael g'eijscht over de moort en dieverij die
gepleeght wort bij den boeckhouder Som en
en Stuijrman Ratelman te zijn gepleeght
aen 't volck van het vermelde maleijtse
vaertuijgh, door dien sij pogen te bewijsen deselve
maleijers rovers geweest sijn, ende diergelijcken
haer als vijanden hebben mogen handelen,
schijnende ooch het dooden vande drie persoonen
die reets in hun maght aen boort van 't jaght
de Jasquer waren, [illegible] onbedaght [illegible]

als

67

als voorgenoemt opsett te zijn geschiet, Tot nogh
zijn ons van verders geen claghten t'onser admiratie
over 't vermaerderen van 'tselve vaartuijgh met
dingelade goederen ende 't ombrengen van 't volck
voorgecomen, hoewel de gevangens daer van tot
ons opgesonden en een geruijmen tijt int slaven
bungh bewaert, al reeds [illegible] tijt. Hiervan een
manspersoon, 2: jongens en een meysje (zijnde een
man met een vrouw comen te overlijden) zijn
gelargeert ende op hun vrije voet en gestelt
geweest, dat apparent bijcomt om dat 't volck
van meergenoemde vaartuijgh bij geen teeckens niet
geweest zijn maccassaers, maer manicabos, dat
is volck verders int gebergte wonende en daer hier
dan daer swervende, ende nergens fixe domicilie
hebbende, bezaerende voor deze [illegible]
goederen en contanten zijn [illegible] nogh
in een kist van den misdadigen adriaen [illegible]
102: p[s] [illegible] ende 6: p[s] [illegible]
gevonden, mede op den verigen [illegible]
gestelt ende nu ook overcomende, met een

andere

~~[illegible]~~ anderen niet veel goets bedragende; banden

Thin uit meergenoemde Malaijts vaartuijgh

gevoert, hebbende d' E. Comp.e maer een haer

10r: [illegible]: goet gedaen, ende volgens zijn belijdenis

14: baren 11r: [illegible]: na haer genomen ende zijn

selve geapproprieert, mitsgaders 7r: baren

aen particuliere vernegotieert, ende ooch

zijn vuijl gewin, ten bedrage van 70: [illegible]

genoten, uijt de vertreckinge aen Comp.s

dienaren in afcortinge of betalinge van zijn

maentgelden gedaen, nader bij den voorn. visis

losien, alsmede zijn andere quade gangen all-

namentelijck datse gan goede ordre onder 't volck

inde besettinge gehouden, deselve met onmatige

straffe hart gevallen en op sijne authoriteijt

besendinge de revière opwaerts na boven in Pera

gedaen en daer Thin ingebroght hebben. ——

Den Gouverneur op 7: en 8:e Januarij voorleden

heijmelijck sijnde aengedient geworden, datter

int Portugees Laghjo en 't Bengaels Moors

schip hier ter reede achter 't rode ijlant leggende,

partije

69

partije Thin verborgen was, ende om daer na
ondersoeck te doen dat ons derwaerts gecommitteert
hebbende den fiscael metten sabandaer ende
luyten, so sijn daerin gevonden ende uijt gehaelt
te worden. —

uijt 't bengaels schip bevonden	4:	135:	lb.
ende uijt 't portugees sagijo	12:	73:	—
tsamen bevonden	16:	208:	lb.

van welke Thin na voorgaende affixie van
biljetten aen d'[illegible] hoecken hebbende geproclameert,
dies deselve volgens den inhoude van 't placcaat
[illegible]
van Thin geconfisqueert ende gepubliceert voor
d'E. Comp.e als een Coopmanschap voor haer
afgesondert ende aenvangen, verdient gelaat
en den aenbrengen daer van ¼. en den fiscael
de helft van 't goet toegesocht gevonden, hebbende
wij daer op ook 't voorn.t placcaat door renovatie
gevende copie hierneffens, waer bij UEd.le sullen
aengeroert vinden dat inden jare 1.667: uijt een
portugees schip van bengale mede een quantiteijt

Thin

Chin van ruijm 54: baren achtergehaelt ende
geconfisqueert geweest is, die steelt of andersints
misdoet dat het niet aenden dagh compt, wert
niet gecalangeert, en dat dan d'overheijt te
suppliceren, soude met de equiteijt niet overeen
comen, want het niet menschelijck maer divin is
alles te weten, dat ons betaemt te ontschuldigen
wanneer UEd.e iets te voren comt, dat juijst
hier niet uijtgesonden zij, gelijck gebeurt in
'tstuck vanden particulieren handel daer
uijt de beroerte Coebanghs geprocedeert sijn,
en ooch aengaende den amphioen vande Pimpel
mede voornoemt, welke gedeerte geprohibeerde
handel nochtans niet ontslaen is uijt goederen
hier ingevoert, en waerover hebben UEd.e ons
daer over so sensibel gelieven aen te tasten
en verdacht te houden, sulx dat den Gouv.r
op wien UEd.e toch met 'tspotteren bedught is
uijt de gunst ouser haren meesters in patria,
bij acdiraee geen neder bericht becomen, te sullen
verwaeren, so geen niet nogh wat ergen overcompt

dingaere

dienhalve ootmoedigh versoeckt UEd:e voor
schrijvens desaengaende aen deselve onse
haere meesters: ——

Het versenden vande schuijt de Speranse na Bengale
hadden wij gedacht UEd:e om de motiven bij
onse missive van 26:e Maij daer van gegeven
souden voor wel gedaen gehouden hebben, dogh
't contrarije is ons onverwacht voorgecomen,
schrijvende UEd:e bij haeren brief van 22:e october
't selve ongaerne gesien hadden, hoewel de redenen
daer van gegeven, so wat plausibel scheenen,
daer bij voegende dat men de schepen die vreijch
tot ons gesonden waren om den peper af te
haelen, UEd:e wederom had begeeren te laten
toecomen, te meer door de hoedanigheijt ende
ouderdom der bodems bij UEd:e was gedifficulteert
geweest, om daermede costel: capitalen
af te haelen, behalve andere bedenckingen die
daer op nogh souden mogen vallen, & dat UEd:e
mesures daermede werden geconfondeert, hoe
daer na met het sende der peper met Wijsenburgh

was

was gebleken, van welkers gewaerts compste
wij op 't versoeken van gemelte Spreeuw de
minste kennisse niet hadden, bevonders desselve
Spreeuw hadden wij van ulden 't oude jaght
het Raedhuijs bevonde; doch wat soo veel dese
twee bodems hier so veel peper als ulden staet
hadden gemaeckt, niet wonder, is ulden bewust
en dat het bijgecomen was om dat daer van
4528. l. p.cs avonde maccaukse portugesen
ende andere vogels): no.ns 1 picol, bedragende
no.ns 31699: vercoft waren, invoegen so wij
genoemde twee bodems onder tot ulden hadden
laten keeren, en van beijde ledigh soude hebben
moeten vertrecken, sijnde overhiep 't Raethuijs
voornt. ulden maer met 123195: lb: peper en
de 265270: lb. die ons daerenboven verleende
den heere directeur Ranst in bengale bevonden
66675: lb: Thin p.r voors. Spreeuw tegesonden
doewijle sijn d. die beijde Coopmans. van ons
verderde en vertoght, 't jaght hooghlande dat
ontrent die tijt van bengale hier gekomen was,
hem

gen daermede weder wilden laten toecomen,
maer genoemde hooglande te swack tot die
voyagie gekeurt sijnde, so is de Spreeuw daer
toe suffisant ende bequaem bevonden wordende,
tot deselve g'employeert geworden, ende dat
na voorgaende goet overlegh ende deliberatien
gelijck bij onse resolutien van 22e: Meij en 9en
Junij copie= lijck aencomende te sien is
gebleken wij daermede niet anders dan den
meeren dienst van d'E. Compe= voor ogen gehad,
ende geen particuliere insighten, die seer van
ons geweest doen ons ongelijck Ue. beschuldigen
dat te ue toecomende sijn; den voors.
peper ende Tin hoeft geweest Spreeuw tijdigh
in Bengale op een goede marckt gebraght niet
tegenstaende nadergaent met voors. Nijssenburgh
daer nogh 150: @ lb. peper boven den eijsch
van 350: @ lb. is bijgecomen, waerende de
petitie van 200: @ lb. Tin met aengetogen
66675: lb. op 8325: lb. na ooch voldaen
geworden, ende daer so wel geviel bevonden

dat

dat UEdd.e op den ontfangh van het schrijven
uijt bengale, p.r de fluijt binnen den eersten
october, ons bij haere missive van 2.e november
geordonneert hebben niet alleen met de noorter
schepen na derwaerts 150: @ lb. Thin, maer
ooch 200: @ lb. peper te senden, dese quantiteijt
peper is int geheel, doch op den Thin door
schaersheijt van dat mineraal maer 39140: lb.
voldaen, gelijck hiervoren geseijt hebben, invougen
wij niet anders connen bemercken of d'E. Comp.e
is met 't versenden van gesegde speciën na
bengale dienst geschiet, dat verhopen UEdd.e mé
ooch oordeelen sullen. —

Tot voldoeningh van UEdd.e ordre, hebben doen ver=
nemen of de hoecken de pimpolmeus onder
't jacht hooglande met Comp.s goederen, betaelt
hebbende in rijs, boter suijcker, amphioen als
andersints, voelende uijt bengale hier gecomen sijn
onder is getuijght dat deselve nijmen daermede
sodanigh sijn geroiet geweest, als bequamelijk over zee
conde gevoert worden, gel.e de certificatie hiernevens
gevende inhout, waer toe ons wijders gedragen /. —

Om

Om den Chin die wij dachten dat in Ligoor soude
worden geprocureert ons toe te brengen
en daerbovens oock onse petitie uijt Siam
die bestaen heeft in

200: stx. quiato plancken

100: stx. Swaepen.

20: stx. balcken

200: stx. Cromhouten.

600: potten Clapper olij en

30: bultsacken Capock

was het na derwaerts gesonde Jacht Uijttenburgh
te eeuen ende met d'ordre na Ligoor gegeven
sodanigh geleget dat wij ons niet conden verseekeren
't selve Jacht in Siam soude verschijnen, als sijnde
het afveerdighen na ginder maer geordonneert
geweest in gevalle tot Ligoor niet tijdigh 200: bharen
Chin conde bemachtight worden, maer dese ja
dat het dan daermede soude herwaerts comen
welcke de voornaemste reden sijn die ons be-
wogen hebben dat 't Jacht Hooghlande mede over
Ligoor na Siam gesonden is, te meer wij geen
ladingh voor 't selve hadden om het UEd.e toe

te

bevordigen, ende oock hier aengehouden was in
plaets van 't Jaght de Meijboom dat na Batavia
met zeventien Commandeurs ende pachten hadden
gesonden, ende op het employ vande aenwesende
bodems in rade gedelibereert zijnde, soo wiert dit
Jaght hooglande onder andere bij onse resolutien
van 17en Junij ende 14en augusti hier vereenscomende,
goet gevonden tot aengetoge voijage te gebruijcken
oock om tot Siam met een wat vertimmert
te werden, als zijnde seer swack en tot bergen
jaght met ander grout ende tegens 't lant
aen te geraken int afdrijven vande ganges
sen gebruijckt geworden; voorders is ons al voor
g'oorloft geweest een bodem na Siam te senden
om van daer onse behoeftigheden te haelen, maer
drevijen U Edle. in schrijven bij haere missive vanden
22en october, dat een oppresser bodem, om hout
wercken en clappus hier te gebruijcken, so wel
niet kan met de menage over een gebraght
werden, te meer inde herwaerts comende scheepen
veeltijts genoeghsame scheeps ruijmte voorvalt

om

om ons daer van te voorsien, bij dat wel ligt
jmmers so goet coop als tot Siam, so sullen wij in
toecomende volgens uEd:e mandaet, bijsonder
wanneer geen rijs van ginder te ontfangen hebben,
daer op letten. —

Bij ons schrijvens van ultimo november, hebben uEd:e
geadviseert dat voornoemde hooglander en
Wiltenburgh op 27: en 30:e van deselve maent
uijt Siam onder Ligoor hier gearriveert sijn,
met hooglander is ons uijt Siam toegecomen
8: stx: jatij balcken.
309: stx: do plancken, swaeger als schaere.
115: stx: ijserhoute knies en inhoutjes.
12: potten atsjaer.
2: dito mostert saet.
6: dito pinangh taeck en
6000: stx: gedrooghde schannen costende volgens
factuire - - - - - - - - - - - - f 3973: 19: —

Ende met voors:e Wiltenburgh is ons
van daer over Ligoor ooch gesonden.
608: potten clappus olij en
20: sacken capock
bedragende - - - - - - f 4053: 12: —
tsamen - - - - f 8027: 11: —

den

den brief van 't opperhooft S:r Nicolaes de Roij
in Siam ontfangen p:r margonaende hooghlande
is gedateert 31:e october, waer toe nogh op 5:e Xb:o
p:r 't Jammaes scheepje in Surratte 't huijs komende
sijn d. nader missive vanden 19:e november be-
comen hebben, gaende beijde copie hiernevens,
daerbij de ingesondene houtwercken aengeseght
sijn, schrijft genoemde S:r de Roij, ingevalle
wij toecomende jaer, wederom sulx believden te doen,
dat dan versorgt soude, geene houtwercken
bequamen, alsoo int hooghwaters tijt weder
niemant incoop voornemende was te doen,
seggende ooch het beter soude wesen dat wij een
schip of fluijt met een lastpoort om de hout-
wercken daer door in te nemen na derwaert de
souden, alsoo dit jaer al verscheijde swaeren, deweijlse
door 't lenijck int ruijm niet conden, sijn doorge-
saeght geworden, maer om sulx te doen vinden
wij ons tegenwoordigh niet genecessiteert
nadien wij hier so vele houtwercken niet benodigen
ende met 't gene wij in voorraet hebben het voor-
[illegible] connen afsien, so tot reparatie
vande

vande cruijssende ende hier in besettingh leggende
jagten ende Chaloupen affsluijten en repareren
tot 't geschut, onderhoudingh vande bouwvallige
huijsen ende andere dagelijckse wercken, oock
tot het maken van een valbrugh over de rivier
dat seer nodigh is en tot nogh door gebreck van
timmerluijden niet hebben connen bij der hant
nemen, diergelijcke versoucken UEd:e ons met
eenige Timmerluijden hun daer op verlatende,
gelieven te voorsien, wanneer wij wederom
houtwercken comen te benodigen, so sullen
onse petitie daer van oversenden ende dan
afwachten of UEd:e ons dieselve gelieven te
versorgen dan toe te laten die uijt Siam
als voor dese mogen laten gaen /. Onse dienaers
van sijn Maj:t alhier, sijn met voors:t hoogelande
overgecomen, ende met 't jagt Tulpenburgh
na persia vertrocken sonder eenige Coopmans:
dat wij hier hun op 't serjeus voorschrijvens van
gemelte S:r de Roij als daer toe van sijn ge-
noemde Maj:t weerde gepersuadeert geraeckt,
toegelaten hebben, clagende sijn d. bij sijn

voors:

922

voorn. vader missive, dat schipper Jan Swart
op hooghlande, een persoon mede hadde gevoert
die by syn d. tijt was geweygert ende ooch geen
achtingh genomen op 't overcomen vande gelicen
linde persoonen ende haere goederen voegens den
inhoude vande Ordinantie, jnvoegen syn E.
opinieerde dat wel eenige coopmans. onder hun
provisie en d: packjes met monsters voor den
Coninck op de ordinantie gespetificeert mogten
overgenomen hebben, die hun nogtans by
ondersoeck niet gevonden syn, ende gemelde
schipper hier over aengesproken synde, heeft
syn onschult by attestatie (hiernevens gaende)
doen blycken; het annemen [illegible] de hoopwel
Ao. 1669. uyt Suratte hier verschenen ende
16e. dieey int selve jaer na de Manielhas vertrocken
sien wy in augusty 1671. tot Siam gewent
ende van daer weder na de Manielhas gekeert
was, van waer het tot nogh hier niet gecomen
vert, maer 't scheepje dat ons de voorn. vader
missive uyt Siam gebraght heeft genaemt
Suratte Marchant, heeft syne reyse 8e. xbr:

weder

weder na Suratte versondert, voor ladingh aen gegeven hebbende. —

300: baren Tin

100: dito sappanhout.

5: dito Japans Staefcoper

100: kisten met diverse porceleynen en

20: baren spiaulter. —

Uyt ons aengeroerde schryvens van 30e november hebben uEd.e al verstaen dat met gemelte jaght Veltenburgh uyt Ligoor hier gecomen is den Coopman S.r Nicolaes Muller ende niet meer dan 30: baren Tin mede gebracht heeft, synde al 't geene daer in een rout jaer geneghotieert is, van welcke slechten handel den Coninck ende groten in Siam als noch de schult gegeven wort, als die al den Tin tot Ligoor voor hun incopen ende na Siam voeren laten, hebbende ooch ge=dooght, sulcx door hare ingesetenen de Japanders en andere is geschiet, ende die daer soo niet syn gelicentieert geweest, hebben het heymel=ycken te doen, ende 30: 31: à 32: Tayeln voor de baer gegeven; Op 10e augusti hadden d'onse

van

van een Japanse schipper 8: à 9: bejaerd Chin
so als hij daernede de reviere afquam en meende
voor bij de Logie te varen aengehouden, dogh daer
aen was den selve japanse schipper met een
onbekende Siammer d'opo comen aenseggen
uijt last vanden Ligoorsen Gouverneur datse
opstont den Chin die des Coninghs was souden
leveren, waerop in antwoort gedient sijnde
datse sulcx geerne souden doen als haer 't minste
Teijcken vanden gouvr: ofte een van sijn
bekende dienaers toequam, soo 't sanderen
daeghs gebeurt dat s'avonts tusschen 6: en 7:
uijren ontrent 40: à 50: Maleijers en Siammers
alle met lange ende corte Crissen, pieken
ende houwers wel voorsien voor de Logie
gecomen sijn, die het vaertuijgh met den Chin
weghhaelden, seijden daer toe last vanden
Gouverneur hadden, en in cas van tegenstant
gewelt gebruijcken souden, dat d'opo met
haer te laten geraeden voorgecomen ende
gaen over na Siam aen 't opperhooft Sr. Nicolaes

de

83.

de Roy, voorts met het derwaerts senden van
aengenoemde Jaght Veltenburgh op 12:e September
gep:t ende ooch geadviseert hebben dat se tot nogh
vande jongst beromende Traes weijnigh vrughten
genoten, en deselve niet meer dan 12: bharen
Thin hadden, niet tegen laende al overlange
30: Tijeen voor de bhaer gepresenteert was ge,,
vaert, gelijck bij de Copie brief, hier nevens
gevoeght, naeder te sien is, waer bij ooch u Ed:le
vermoet sullen vinden van wat geringh belangh
deselve Traes bevonden sijn, insonderheyt principael
dat den Opra Socricri Coesa (sijnde de Coninx
factoor tot Ligoor) d'onse vermaent sijn Maij:ts
Thin soude wesen geent, tot inkoop van dat
mineraal soude bequaem sijn, dogh desen
man daeromme wesende aengesocht, gaf ront
uijt tot antwoordt dat 's Coninx Thin nimmer
conde voldaen worden, dit is dan niet duijster
gesoght datter voor ons niet overschiet, en
vervolgens hebben ons weeren doen geloven
dat de voorn:e Traes of Coninckelijcke mandament

brieven

brieven geschreven tot voordeel van Comp.s
negotie in Ligoor gedaen souden, waer op nu
twee jaeren na den anderen te vergeefs gewacht
ende gins 't Comptoir niet gelicht, maer
gecontinueert is, Nu had voornoemde Sr de
Roy in Siam op den ontfangh vanden gemelten
brief uijt Ligoor, schriftel.e claghten aen
Oja Barkelangh (voorspreker vande vreemde
natien in Siam) overgelevert, welke neffens
de bijgevoeghde mondelinge versoecken soveel
hadden uijtgewrocht, dat den Coninck g'ordonneert had, van nu voortaen, noch Opra
Sinnorath (hooft der mooren, noch de japanders
of haere kinderen, eenigen Thin tot Ligoor
om die te vervoeren, souden vermogen in te copen,
op verbeurte van deselve en straffe bij sijne
May.t daer over te doen, met welcke Coninckl.
Ordre 8en november eenige persoonen p.r Comp.s
lastbarck uijt Siam na Ligoor afgesonden
waren /. Uijt het extract Siams dagregister,
vanden 6e october tracteerde van dese materie

hebben

hebben geleesen dat Oja Bardelangh logeris S:r
de Roy gesocht had den Coninck derwaerts heen
Chin beledighde, en wanneer het weder van Ligoor
wilde afslaen, hem daer van kennisse doen soude,
als daer hem iets voor den Coninck gedaen
wert, issen voor ons eens, dat wij weder een
uijtsets geschiet is, een Chin gevaren sullen,
maer anders niet, want ons de negotie in
dat mineraal toe te staen nevens den Coninck
en alle andere daer uijt te sluijten, en als wij
om Chin spreken ons dan (gelijck hier voren
aengeroert) tot antwoort te geven dat den
Coninck Chin nimmer verdaen wert, wat hebben
wij dan te verwachten, waer wel dienen wij
den handel tot Ligoor, om daer een plaetse
voor de Engelse en Francen te maken, die
hier nogh niet geweest zijn, so niet te quiteren,
te meer den Chin alhans om so veel geveelde
onder voordelige Coopmans. voor d'E. Comp:e is
onder daer van een goede quantiteijt uijt
Ligoor plaetsen te becomen, dogh 't eene jaer

maer

maer en 't ander jaer minder, gelyck ons uyt de boecken gebleken is, ende zijn onder tot nadere specificatie aengetogen, namentlijck.

Anno 1644: en 45: in 12: maenden Malaysse Bharen van 375: — 148: —

45: en 46:	158: —
46: en 47:	270: —
47: en 48:	256: —
48: en 49:	333: —
49: en 50:	189: —
50: en 51:	131: —
51: en 52:	76: —
52: en 53:	375: —
53: en 54:	392: —
54: en 55:	353: —
55: en 56:	267: —
56: en 57:	554: —
57: en 58:	296: —
58: en 59:	723: —
59: en 60:	472: —
60: en 61:	504: —
61: en 62:	824: —
62: en 63:	629: —
63: en 64:	348: —
64: en 65: niets bekomen	—

65: en

87

65: en 66: - - - - - - - - "	195: —
66: en 67: - - - - - - - - "	222: —
67: en 68: - - - - - - - - "	238: —
68: en 69: - - - - - - - - "	333: —
69: en 70: - - - - - - - - "	236: —
70: en 71: - - - - - - - - "	77: —

zijnde van geen altoos ijverigh geweest de provintie
van Chin tot Ligoor te veroveren, maar den
Coninq begeerte tot dat mineraal, ende sijne
authoriteyt bij velen seer gevestight, dat over
dese sommige jaren wat heeft gevaren is,
ende so lange sijn Maj.t selfs jonckquen na
Japan equipeert, ende daermede Chin versorcht
ook die andere Mooren uit Jacatra met
scheepen van Suratte in sijn lant komende,
verkoopt, so is weynigh verwachtingh te hopen,
ten ware UEd.e daerinne door middelen
daer toe requirerende, komen te voorsien, of
dat door d'onsen in Siam den Chin uyt Ligoor
daer komende, conde bemaghtight werden,
schrijvende meergenoemde S.r de Roij bij sijne
missive van 31.e October dat hij op 't bekomen

van

van uEd.le ordre om so veel Thin ten prijse
van 90: rds. de bhaer van 350: lb. so voor Japan
als 't patria aen te slaen, als met eijge Capitael
en sonder yet daer toe op fret [?] te ligten, te becomen
soude sijn, den jncoop ende 't voorneemen [?], versogt ende
bevolgt [?] had, mitsgaders den Thin hem daer op so"
danigh toegevloeijt was, dat die door gebreck van
Contanten had moeten afwijsen, 't jegendeel van
Capitael was voorsien geweest, gemackelijck
4: à 500: bharen soude hebben cunnen amasseren.
dogh dat die nadergaent bij den Coninck opge"
cogt ende tegens 50: rds. de bhaer aende an"
merders vande twee hier voren genoemde schepen
uijt Sinako, in betalingh van geroofde Coopmans.
goederen waren, sulx s.r de Roij meende hij
met hun beijde wel 500: bharen Thin in
Sinako souden brengen, dat considerabel is,
ende ook bevestigh datmen den Thin in Siam
die daer van Ligoor wert moet over zee ge"
bragt werden, voor 90: rds. de bhaer becomen
can ende tot Ligoor selfs niet, want 30: Ligoorse
Cojaen sijn juijst 90: rds. /. bij uEd.le jongste

missive

missive vanden 11:e Januarij, hebben met op"
merckingh gelesen, hoe bij UEd:e in bedencken
genomen was 't Comptoir Ligoor onder Siam te
stellen ende dat wij UEd:e dispositie ende ordre
hierna te vernemen hadden, welcke dan bij ons
sal werden afgewacht ende achtervolght, den
coopman Unicker voornoemt heeft op zijn vertreck
uijt Ligoor volgens onse ordre alle 's Comp:s
effecten bestaende in 6000: provintie rijx-
4000: spaanse r:en en 681: L. Tinjen Ligoors gelt.
voorts eenige cleeden bedragende tesamen
volgens Transport hiernevens copielijck
comende ƒ 16092: 10: 15: daeronder ƒ 4721: 7: 8.
aen quade uijtstaende schulden, gelaten in
handen en onder d'administratie vanden onder"
coopman Joannes Brakel dat een habijl borst
is vande welcke d'E. Comp:ie daer wel staet
gedient te werden, hebbende UEd:e sijn ver"
sendingh nae derwaerts bij haere missive vanden
22:e October oock wel genomen, dogh UEd:e
schrijvens daerbenevens, luijdende, maer datmen
daerenboven nogh steets een Commissaris voor

so een smal Comptoir soude moeten houden en
gebruijcken is al wat te costel:, hadden wij niet ver-
wagt, want sr. Nieer, op wien UEd.e in desen
sien, noijt met den Titul van Commissaris deses
geroert is maer wel voor Opperhooft, tsweck UEd.e
hem selfs hebben gemaeckt, als UEd.e hem uijt
sijn Sabandaers ampt stelde ao. 1666: ende een
ander daer in plaetste; En naderhant UEd.e
hem nu weder hebben gelieven op te ontbieden,
so vertreckt hij tegenwoordigh met sijn huijsvrouw
ende geheele famielie van hier. Tot ongenoemde
Ligoon was uijt Japan over Canton een Chinese
jonck met 100: pls. coper, weijnigh gouds Cobangs
en grote quantiteijt porceleijnen g'arriveert,
ende 28e. meij van daer vertrocken, hebbende
meest thin en peper vervoert. UEd.e voor
dese gegeven ordre om de Cochinse jonken
beneffens Aijnam te mogen aenhaelen en ver-
meesteren, en wesen sijnde geconfirmeert,
So sullen ons die tot reglement laten
dienen ende op deselve d'expresse uijtsettingh

ende

31

inde Straat Sincapura bij de hoek van Barbaquet tot beter opportuniteijt nogh wat uijtstellen ende ook van zien geen vaart van Chinese jonchen op Japan toestaen, als comende met UEd:les aen geg. intentie en ordre overeen. ———

UEd:les consideratien over de saken van Oedjangh salangh ende Bangarij, hebben met aendaght gelesen ende begrepen, seggende UEd:le onder andere in der tijden geen beter wegh te hebben cunnen uijtvinden als so veel mogelijk door industrie en mercantiele middelen ons te avantueren of met de subalterne regenten van die quartieren onder minne te corresponderen om den tin van daer te bemaghtigen, waer toe wij meenen dat meeste tijt caus soude zijn als Comp:e gelt en coopmans: aende selve regenten en djuragen[?] sonder van't laut te borgh gefiaert, ende gedistribueert worden, maer dewijle het notoir is ende onse voorsdese overgesonde ge- schriften heele genoughsaem getuijgen dat souden aldaer uijt te borgen geen negotie te doen is.

ende

ende d'experientie niet alleen daer maer elders
ooch geleert heeft, hoe schadel: sulcx voor d'E. Comp.e
bij wijlen comt uijt te vallen, so hebben UEd.e nogh
wel aen te sien en goet te vinde, dat het werck
daer op den voet als begonne is en nogh geschiet,
werde gecontinueert, wij moeten met UEd.e
bekennen, het waren den negotianten vande eene
al wat ombragieus schijnt te wesen, dogh dat
wert maer int werck gestelt tegens [illegible]
en quaedaesen alsse een passe van ons hebben
ende niet genegen zijn den Chineese daer
mogten comen te negotieren int geheel of ten
deele aen d'E. Comp.e tegens een redelijcken prijs
over te doen, vande Javanen met onse vrijgeleijde
derwaerts vaerende, connen wij den Chin int
geheel te genieten, sulcx hun Traffieque op die
wijse facil kan werden gedooght en ooch van
alle die deselve conditie willen aengaen, omme
daer toe de luijden te brengen (gelijck tot
hiero geschiet) het bij ons toegevoeght wert,
ende door welck middel jonght l vandaer

met

met 't galjoot Hammerhive (als in ons schrijvens
aen UEd:e van 25e december aengeraeckt is)
becomen hebben, ruijm 100: bharen Thin, die
ginder verdaen sijn als volght. —

8000: lb: met 12000: lb: ijser.
6938: lb: met cleeden.
9125: lb: met 11: Coijangh rijs.
18562: lb: met R:a van 8:n in spetie à 35: R:a
de bhaer. —

tesamen 37625: lb: makende 100: bharen 125: lb: van
375: lb: de bhaer. —

vande missive gedateert 4e december ons per
voorn: Hammerhive vande Opperhoofden der
besettingh tot gesegde Oedjanghsalangh ende
Bangarij toegecomen, waerinne 't gepasseerde
aldaer wijtlopigh geportreteert is, sullen UEd:e
copie aensiende van onse rescriptie daer op met
voorverhaelde hoecker de Boom na derwaerts
afgegaen, en waermede oock aende procure
van Thin aldaer te verwegen 5000: goede
[illegible] R:a van 8:n in spetie. 600: Coijan

ligoorse

Ligoorse silvere munt en 100: p^s^ rijst
bedragende £ 18180: — mitsgaders 6: maenden
victualie voor de besettingh ter sterckte van 60:
koppen gesonden hebben, ende is de Chaloup de
Spiringh in Compe. van genoemde hoecker ooch
daer na toe gedimitteert om gunder inde besettingh
te verbeijden ende dienst te doen; de boot de
Schermer sijne reijse nevens voorn^s. gaejoot en
de Chaloup d'angelier uijt Queda's besettingh
hebbende ondernomen na gemelte Oedjangh Salangh,
had die door ewige contrarie incommoditeiten niet
connen parsonneren, sulx weder in de selve
Queda'se besettingh gekeert en van daer ander"
mael nae derwaerts gesonde was, alwaer ten
geroepe en voorsien geweest sijnde vant geene
daer aen mancquerende, verhopende een langh
te verlaen genoemde booth de reijse ooch
besonde gedaen sal hebben; d'onse hadden ander
regent op Bangaeij onse voor dese gesonde brieff
ende geschenck overgelevert ende belooft de bijo"
geringh vangen ontfangen, deselve sagh
geerne wij daer weder residentie aen lant

nemen

95

namen om onse negotie te doen, dat volgende
ons aenschrijvens niet staet ondernomen te
werden als sijnde nogh niet geraede en ooch niet
Edle ordre niet overeencomende; Onse jonghst
gesonde brief en geschenck aenden regent op
Oedjangh salangh was hem nogh niet toegebraght,
vertoont sigh nu een vrient van d'onse te zijn
en heeft waere eenen Opra Necon met haer
verscheijde malen gesproken wegens de schade
bij 't afloopen vande Chaloup den Dolphijn geleden
ende het uijtroeijen en doen verhuijsen vande
Maleijers insonderheijt de Quedaërs daer sigh
den voornoemden Opra Necon (die sigh aen
een Commissaris expres vant Siamse hof
afgesonde intitueerde) inden beginne seer
begerigh toe getoont had, doen of hij die datele=
met hulp van d'onse op 't lijf vallen en ten
lande uijtdrijven ja ooch satisfactie doen
wierde vande voorst. geleden schade, dogh alsnu
wat goets van hem verwacht had, was hij
verdwenen ende na Tsiangh getrocken, zij
hadden

hadden d'onse niets ondervraeght off er geen
Chaloupen van Malacca te comen stonden
om hun revieren voor rovers te bevrijden ende
voorgegeven uijt 't Siamse hof om 5: schp.n van
Batavia was geseijt, Drie draggen van genoemde
afgeloopen Chaloups, had den Banganisen regent
becomen en aen d'onse behandight ./. Vrij meenen
de Siamse wetten gebieden dat de regenten vant
lant vergoeden moeten de schade die onder haer
jurisdictie de vreemdelingen comen te lijden,
sijnde d'onse daerom oock nieuwsgierigh na de
waerdije of 't bedragen vande voorgenoemde schade
geraeght en bij haer op achthiende duijsenden
begroot geworden, comende overzulx in consideratie
of d'E. Comp.e dierwegens aen 't Siamse hof geen
actie behoorde te instituëren en satisfactie te
soecken om bij weijgeringh ons daer van te
sijner tijt te connen dienen ./. Op meergenoemde
Oedjanghsalangh comt den regent eenige na
lijste ende quedase vaartuijgen so op haer
verschijningh als vertreck voor de sijne met
d'ingelade goederen en 't volck daerop bescheijde

te

te houden, ende d'onse te manderen deselve ongemoeyt
te laten passeren, die dan sulx doen, ende wij hebben
hun geraeden daerinne te continueren om in geen
ontijdige vijantschap met hem te geraken, oock
geen vaartuijgen alsoo onse besoekingh niets g'escha"
peert ende inde gins sijnde resieren gecomen sijn,
met hebbet daer van daen te haelen, d'onse waren
voornemens de reviere Longo, daer wel 40: quedase
en andere maeijtse vaartuijgen lagen, te visiteren
hun vernietingh staen nogh te vernemen, dese
luijden werden door desen regent gepatrocineert
om den toevoer van rijs en andere behoeftigheden
diese doen, mitsgaders de geschencken die sij van
haer geniet hebbende sijn Coninck daerinne wel
wat macht comen te voorsien, deselve de quedasen
so wel sijn als onse vijanden sijn, ende wel wat
toeleggen mochten om hun int geheel meester
van dat Chineesche Sedjanghsalangh (want se het
niets tenderen sijn) te maken, en 't welcke wij
niet dienen te gedogen, maer hun te preserveren
en ons van 't geheel vijantschaps te versekeren,
daer legt nogh al op 't lant gehaelt het Engelsche

schepje

scheepje van Masulipatnam, M[r] Giorgio en de sijne particulier toebehoorende so voorgegeven wert, den moor Lebenina genaamt, draeght sigh als hooft op 't selve met een Engelsman bij hem, en wel 2: jaren daer geweest hebbende, wesende sijn eijge volck ook meest gestorven en d'overige onwilligh door manquement van alimentatie langer bij hem te blijven, sulx 3: mooren daer van met haarluijden sijn herwaerts gecomen, dat d'onse hem op hun lamentabel versoeck toegestaen hadden, deselve Lebenina soude met 't schepen van d'onse wel 300: bharen Chin onder sigh hebben, waervan d'onse te vergelijcken onder haer gehadden, hem een gedeelte af te copen, van Queda was 24e: december een Engelse Chaloup met Mr Willem Alle na derwaerts gestoken, ingeladen 5: à 6: packen witte salempouris en weijnigh ijser om daer te handelen ende met een te sien, offe voorsz. Engelse scheepje van ginder cunnen becomen, wij hebben d'onse g'ordonneert de voorsz.

Engelsen

99

ingesien met sijn daer onde negotie ongemoeijt
te laten geroenden, maer datse bij de regenten
van 't lant wel mogen sien te bewercken datse
sijn geen handel toestaen, maer onwennigsten
saken laten vertrecken, als sijnde sijn niet
geoorloft daer te negotieren, volgens 't mandaet
vanden Siamsen Coninck, te meer sij van
al plaets comen daer tegens sijn May^t.
vijantschap heeft, 't succes staen nogh te ver-
nemen onde UEd^le. dan te adviseren, na Sanas
Sarij waren door den Oudjangh Salangh sen regent
uijt de revier Tintolij twee grote vaertuijgen
met 80: zeuen Chin gesonde en nogh twee
andere winden gesnt gemaeckt, welcke wel
mede na derwaerts met goede quantiteijt
Chin op de naem of geseijde regent derwere
toebehoorden vertrecken, dogh meest of int
geheel (gelijck d'onse schrijven) aengaen souden
aen nachoda Lactsenij astegiuden en voorn^de.
Lebenina Moor, waer op d'onse voornemen en
wanen te laten passen, en hoopten van deser

den

een gedeelte van hun ingebrachte Thin te becomen
gelijck ooch van een ander orangcaijs vaertuijgh
waer op was eenen nagoda genaemt Rostam
die mede grote quantiteijt Thin bij sigh en op de
bijgelege Eijlanden begraven had, om die heijmel:
te vervoeren, dat door d'onse stout belet te werden,
gelijck se te voren gedaen hadden met 17: bharen
in een orangcaijs vaertuijgh gebraght bij den Moor
Nina, onder kleijne buffels huijden verborgen
gehouden diese alle daer uijt gelicht ende met
eenden voldaen, mitsgaders als dan 't vaertuijgh
na Quedah laten vertrecken hebben, van 't amber
de grijs en de paerlen wert in gem:s dat die voor
ons niet te becomen sijn, als wanneer de Spions
~~[struck out]~~ en wachters gehouden ter plaetse
daer het amber soude vallen, ende 't gene bij wijlo
van luijden daer ter opper gestelt, gehouden
wert, soude van weijnigh belangh sijn, en de
paerlvisserije mede niet veel te beduijden
hebben, maer stampaerlen en cleene gortje
wesende teven en schulp, moeten op 7: à 8: vadem
diepte vande gront gehaelt werden,

evenwel

101

evenwel hebben wij d'heer gelast dat de Commisen

sullen sien te vangen vande peerlsen daer

vijgents het amber en de paerlen can werden

becomen, of misschien hier na ons daer van

souden dienen; want Chiesant souden d'heer

en sack of twee sien te crijgen, wij hebben

hun daer op gedient dat wel wenschen onse

daer van iets gesonden hadden en jntecomen

sulx niet moet nagelaten werden, also daer

aen gelegen is om daer van nader preuve

te nemen, sijn considerabel sijnde dat het

overgesonde monster, bij u Ed[le] werende gepro,,

beert en gesmolten, 4. deel sijn goet Chin

uijtgelevert had, uijt nevensgaende certificatie

vanden fiscael Jacob Martensz Schagen,

d'ondercoopluijden Cornelis van Gent en

Egbert van Duijns, mitsgaders den geweesen

bode Christoffel Barbier, alle op Adjanghsalangh

en Bangarij in dienst van d'E. Comp[e] geweest,

comt te blijcken dat er op 't walvlant van

Bangarij een bergh is genaemt bij d'heer

Rontomlelijck, leggende op 't strant aende Zeecant

tusschen

tusschen Concloij (sijnde het eerste dorp van
Bangarij) en Lapera ('t welck is het Canael
dat Oedjanghsalangh en het vaste lant van
malkanderen scheijt) ontrent twee gaenswegen,
aerde voort en rontom welcken bergh zij wanneer
daer passeeren, continuele pantjes swart sant
hebben sien leggen even als Tin mineraele,
datse de Siammers ooch diverse malen hebben
honnen vergaeren dat van diergelijcke sant op
't eijlant Oedjanghsalangh ooch een goede pantje
ligt te becomen was, voornamentl: rontom
aende voet vanden duijvelsbergh daer al grote
stuckjes onder liepen even so swaer als Tin
mineraele, hebbende Christoffel Carbier
't selve dickwils gesien en in sijn handen gehad,
leggende gesijde bergh ontrent 3/4 uer gaens
't eijlantwaert in, seggende de Siammers ooch
aldaer waerlijck Tin mineraele is, dogh
zij het noijt hebben connen smelten, niet
tegenstaende daer toe verscheijden moeijte en
arbeijt was gedaen, betuijgden hun duijvelsdienaers

dat en

daken en 't aerden Satan en hoe aent de maeght
met en witte buffel en en haen met 't offert
en het dan smeltbaer soude werde, en gevoeghe
de Oedjangh Salangers niet souden behoeven
meer Thinsant te graven, maer van dat
berghsant overvloedigh genoegh Thin cunnen
becomen, d'ope is geordonneert van elke
bergh besonder goede quantiteijt ons toe te
senden om 't ondersoeckt te cunnen ondervinden,
't welke becomende, hebben het UEd.le te verwachten,
ende dat dan mede tot smelten cunnende ge-
braght ende Thin daer uijt getrocken worden,
so soudemen mogen hopen dat het d'E. Comp.ie
voortaen aen dat mineral niet gebreken
maer sijn competentie van daer genoegh be-
come soude cunnen, welcke te duchten sijnde
als de regenten comen te bemercken, wij van
dat Thinsant in quantiteijt versamelen, sij
achtervolgt zullen krijgen, wij het te smelten
ende Thin daer uijt te becomen weten, en gevoeghde:
sij en alle d'ingesetenen, uitsgaders d'aencomende

vreemdelingen

vreemdelingen, insonderheyt d'Europise natien,
haer daer van soecken comen te dienen, ja de regenten
gelaende wy daer uyt Thin connen smelten,
by die plaetsen voor haer selfs versekeren ende ons
daer van daen houden souden ooch niet gedogen
wy daer yts van daen haelden of ons toegebraght
wiert, behalve dat den Siamse Coninck hier van
hoorende, dese syne landen daer hy nu weynigh of
geen werck van maeckt, in beter estime sal
comen te houden, ende voor haer behoudenisse
meerder sorge dragen dan hy nu is doende, synde
die tegenwoordigh so cleen dat geen een yder
byeans met weynigh geweapent volck daer van
een meester maken, Wy hebben nae derwaerts
in ons schryvens voordaeghtelyck verswegen by
UEd:e het becomen Thinsant tot monsters ge-
smolten en daer in Thin gevonden is geworden
om het ginder verholen te houden, dogh UEd:e
weten dat het eenen dagh sal moeten comen
als wy ons daer nae begeerigh thoonen en tragten
sulcken quantiteyt daer van te erlangen, om
dan geen obstaculen te ontmoeten, So is ons

in

in gedagten gecomen of d'E. Compe. haer in
desen tijt datse so veel actie heeft op genoemde
plaetsen over moorderijen ende roverijen aldaer
van tijt tot tijt gedaen, geleijck UEd.e bewust is,
niet besonder daer van op d'een of d'ander wijse
(dat aen UEd.e wijs ende prudent oordeel defereren
ende ons onderdanigheijck submitteren) te ver-
sekeren, sijnde daer toe al bij d'Ed.e h.r gouverneur
generael Antonio van diemen zal.r hooghloffelijcker
memorie, en de heeren raden van Indien inden
jare 1643: gedacht geweest, gel.e wij gelesen
hebben bij haere missive vanden 29.e September
desselvigen jaers 1643. dienaengaende en ooch
over weijnige andere saken, gemeende niet t'onpas
comende, van herwaerts gel.t luijdende als volght.

de ontfangene briefkens des Coninghs van Queda
en Gouverneur van Salangh achten (mits
van geringe inhout) onnodigh van hier te be-
antwoorden, sulcx UE. de vereijste rescriptie
t'sijner tijt te suppleren. bevolen blijft, sullende
tot meerder achtingh vant Malapse gouverno-
wesen dese en andere omleggende Coninghskens

alleen

alleen met den Malaxsen gouverneur uijt onsen
name correspondeeren, en van deselve nu en dan
weder een geschenckje becomen, 't welck tot
stuttingh vanden verwaenden hooghmoet deser
cleijn vermogende vorsten en ten dienste van
de Comp.e oock nutbaer wesen can, gelijck dan
mede voor eerst met de welverdiende straffe
vanden Salanger dient gesimuleert ten tijt
bequame gelegentheijt becomen om niet alleen
d'execrabele moort rechtvaerdigh te straffen
maer oock de Comp.e van dat thinrijcke Eijlant
volcomen te versekeren. ——

Wat U.Ed.e nu zien op hebben comen (uw zeer
hoge wijsheyt ende verre siende oordeel als die
'tgantsche Corpus van des E. Comp.s staet in
dese landen, moeten in balance te houden, en
op alle te waken de beste en sekerste middelen
te beramen) gaet te vinden ende ons te ordon-
neren, sullen met verlangen afwachten, ende
gehoorsaemlijck nacomen ende achtervolgen, het
Opperhooft S.r Nicolaes de Roij in Siam heeft

bij

bij sijne missive vanden 9e: October 1691: aenden
Coopman Sr Nicolaes Muleer in Ligoor, onder
andere geschr. dat d'opse ontrent Opra Loth (dat is
den gouverneur van Oedjangh Salangh) waer over
ende ooch over Bangarij de regenten inde provintie
Ligoor te gebieden hebben en overeaut in weijnigh
dagen tot malcanderen cunnen comen) haer int
discoureren wat voordeeligh moeten dragen
alsoo hij aen 't Siamse hoff had overgeschreven d'opse
gedreijght souden hebben, Oedjangh Salangh af
te loopen, uijt te plunderen ende inden brant
te steken, waer van wij d'opse geadverteert
ende geraet hebben haer te onthouden, van
alsulke en diergelijcke dangereuse dreijgementen,
inhoudende deselve missive van sijn E. ooch,
wanneer met het vergaderen van het afloopen
vande Chaloup den Doephijn en de negotie
Sekeren in die grootsten besigh soude zijn,
hij sijn uijtersten te best soude doen, om dien
onwelligen Opra Loth, ilenogelijck de
vort van daer te lichten, het selve was wel

Also

ons nodigh, want hij eenige moordereijen en
roverijen die d'E. Comp.e aldaer gelede en nogh
noijt satisfactie van bekomen heeft, schuldigh is,
ende soolange hij regeert, sullen wij met geen
securiteijt daer negotieren connen, alsoo hij alle
schelmen, dieven en rovers om 't geniet dat
daer van treckt, aenhout, waermede dan
het lant hoe langer hoe meerder verwoest ende
in pericule gestelt wert; voorn.de Sr. de Roij
had aen een bejaerde Coopman tot Tanassarij
't huijshoudende, toegestaen, dertighe 100: bharen
Thin, die hij seijde dat hij in Oedjangh Salangh
was hebbende, aen d'onse mocht leveren om
daer voor in Siam te worden betaelt, had hem
daer toe met een ope brieffje aen d'onse in Siam,
wij hebben hun geordonneert 'tselve nu te comen
den Thin te ontfangen ende assignatie te
geven op 't opperhooft in Siam om daer voldaen
te werden volgens den prijs die d'onse met de
tesorantie vande dertighe Thin mochten comen
te maken. —

de

De rescriptie door u Ed.le by haere brieven van 22.en
October en 13.e November op de saken van
Queda gedaen, hebben wede apartelyck gelesen
ende u Ed.le insinuatie dienaengaende volcomen geappro„
beerdt, ook uyt de Commandeurs extracten
gesien hoe alleen met d'Engelse over d'aengesegde
geroep van Radja Queda nogh niet ten volle
was g'accordeert, by deselve extracten hebben
voor bedenckelyck aengemerckt dat den Engelsen
Gouverneur George Foxcroft restitutie en satis„
factie van deselve geroep met d'ingeladen goederen,
hebbende gepretendeert, onder den titule hy
hooftparticipant in die negotie is en over sulcx
d'andere onder syn protectie nemende, geinsisteert
had en hem alleen daer over mogt geb.t werden,
mitsgaders dat den Engelsman M.r Hemmener
gesegt had als hem 't gout maer geretitueert wierd
dan om de rest niet souden vragen, sy hadden
ook geen suffisant bewys van d'eygendom
nogh tot het eene nogh 't ander bygebraght,
sulx wy verlangen te verstaen hoe die saeck

sal

sal worden afgeloopen en teneijnde gemaeckt
op d'ordre door u Ed:le deswegens na derwaerts
gegeven, welcke wij mede gelesen hebben, en waer
van niet dan alles goets, tot contentement der
Engelse pretendanten, te verhopen is. Vande weder
verschijningh uijt Suratte, van 't Engels Jaght
de St. Joris tot Queda is bij onse missive van
ultimo September vrijgh gewagh gemaeckt, 't welcke
gestelt en gout ende Cangasen aengebraght ende
primo December met ruijm 300: bharen Tin
pantjo peper en aguijlhout, van daer de reijse na
Suratte, als wel Bombaije weder ondernomen
hebbende den Coopman daer van genaemt Surian
Davitsz, op 't vertreck comen te overlijden. Van
Masulipatnam is daer ooch aengecomen een
fregatje groot ongeveer 35: lasten door 't Engels
Opperhooft aldaer voor sijn particulier met
diverse sorteringe cleeden en ijser na derwaerts
gesonden, dat nogh dit saijsoen mede te retourneren
ende wel 200: bharen Tin te vervoeren stont,
wesende een Chaloup tot Cortalis gewest (waer
van u Ed:le mede voor dese geadviseert is)
tot voorsz. Queda ooch wedergecomen, en den

adsistent

adsistent Jan Portman die daer op bescheyde was,
cont na sijn verscheyningh mede gestuert, U.Ed.le
hebben uyt onse voorgaende brieven al verstaen
dat wij 't jacht de Stockvis en 't galjoot Hammengier
op 7.e october na derwaerts gesonden en daer na
dito Hammengier na Oedjangsalangh te ver=
trecken geordonneert hadden, waer door dan de
Stockvis ginder alleen tot ultimo december
verbleven en 16.e Januarij over Perasgien weder
vertrocken is, alsoo wij van daer ons drie
brieven op 29: November 29.e december en
11.e Januarij toegecomen sijnde, welckers copie
hiernevens gaen en van geen sonderlinge inhoude
bevonden sullen werden, als meldende daer geen
Portugesen noch Moorse schepen vernomen
maer welck voorn.e Engelsen die het nu daer
na hun sin hebben en ons wegens Malaccas
gerechtigheyt van de gouverneur der Mooren diese
op vraeght daer bringen en vervoeren niet te wil
laten, gevende bars bescheyt en arrogante
woorden als d'onse haer daer over aenspreken,
gelijck in de voorsz. brieven te lesen is, en ooch

't vonden

't voorder gepasseerde aldaer, waer aen ons onbiedigh
gedragen, voorneme om met die quaetaerdige natie
in geen ongelucken te geraken, so wort UEd.le iteratiue
gegeve ordre op dat subject, prompt agtervolgt,
maer egter sal d'E. Compe. dus doende niet
langer besettingh daer dienen te houden, als gedurende
die t'eenemael tot voordeel van d'Engelsen,
en commende wy geen langen geen meer met onse
costen ende lasten hun de proffijten inde beursen
te jagen gelijck UEd.le kennelijck is, ende daer
omme als nogh den oorlogh met Radja Queda
voortduerende, het Coonderen, met deselve tot
een raisonnabel Contract te treden, gebiede
UEd.le te dien eynde dan ooch heen de schriftel.e
conditien des Coninx bode Magat Codas mede
gegeven, wanneer hy weder na derwaerts keerde,
hem wel laten gevallen, met verlangen om te
verstaen wat antwoort ende succes daer op
sal syn gevolght, ende of Radja Queda sal
hebben comen resolveren syne gesanten met
voortaen tot ons te senden, van hem is ons
met aengetoge stockvis rescriptie toegecomen,
van alsulcken inhoude als by 't nevensgaende
Translaet

Translaet UEd:e gelieven te sien, welcke niet
te verwerpen is, als zijnde hij te vreede met
ons aende mont vande revier door wedersijtse
gecommitteerdens in onderhandelingh te comen
met aenbiedingh vande gepretendeerde Thien
duijsent rijx:s te voldoen alsser vreede getroffen
wert, hem excuserende om die hier te maken
geen ambassadeurs can afsenden, als souderde
sulcx strecken tegens sijn recht ende het aeloude
gebruijck, gevende ooch reden waeromme ontijts
den Commissaris Truijtman za:r bij hem
was aengehouden geweest, namentlijck omdat
hij geen brief van Batavia nogh Malacca ge-
bragt en zegel voorgegeven had, gecomen was
om af te maken de pretentie van den Coninck
aengeslagen schip, en dat hij souden daer toe te
come, weder had gedaght te vertrecken /. daer
al wat aen ende 't welck weijnigh van UEd:e
niet onbewust is/. UEd:e gelieven ons int
het senden van gecommitteerdens na deswaerts
te autoriseren ende 't maken van een vreede
Contract toe te vertrouwen, sullende bij ons

voor

voor 't respect van d'E. Comp.e, ten eijnde het daer
in geen eenen agtingh come te geraken, goede
sorge gedragen en alles aengewent worden wat
practicabel ende doenlijck is om eenigh preroga-
tijf inden Chingandel te verkrijgen, al souden
wij den Coninck in andere lijdelijcke saken
wat toegeven ende te gemoet comen, behalve
int nemen van permanente residentie in
sijn lant om daer onse negotie te doen, van
welcke begeerte sijn hoogh.t sal moeten afstaen,
en ons toelaten dat wij die voor ende drijven
beneede inde revier in en onsen schepen daer
toe open te houden, gelijck voor Perea geschiet
en dat om redenen bij onse voorgaende brieven
daer van gegeven, wel voornamentl.: tijnde
dat wij ons nogh in desen tijt met Comp.es
gelt en Coopmans. onder sijn gewelt niet
mogen precipiteren, insonderh.t so lot Commandel
de saken van sijn aengeslage gevangs nogh
niet bijgelegt ofte afgedaen moeten sijn,
want te duchten is hij ofte sijne lantsgrooten

dan

dan opgemelte depeche met het Cargasoen daer in
gesonden, als hun eygen reclameren, ende ons tot
het doen van satisfactie constringeren souden.
beneffens de voorss. rescriptie vanden Coninck
is ons oock geworden een briefje vanden Moorsen
Coopman Sirij Radjaghan. die daer van groot
vermogen schijnt te zijn ende de negotie in sijn
maght heeft, hij heeft sijne goede wille, om onsen
daerinne behulpsaem te zijn, te kennen, wij sullen
niet nalaten hem te compleceren. en op onse
zijde te trecken, waerende hij nu met d'Engelsen
vrij wat geengageert, gaende 't Translaet van
'tselve briefje mede hier nevens, als oock nogh een
ander vanden voorn. Sirij Radjaghan aenden
gouvr. gen. en hier 1e deser met de Coninx gemelte
bode Magat Codocs aengebraght die wij u Ed.
voor dese geadviseert hebben, dat jonghst int weder
keeren van hier nae Quedah, vande Saeltons soude
berooft ende 't leven benomen sijn, dat nu con
trarie comt te blijcken; Met voorss. eerste te
briefje sijn gesonden (waervan 'tselve oock eenigh

gewagh

(gevaght maeckt) vier swarte manspersonen
so vrije luijden als slaven hier 't huijs hoorende en
niet lange geleden door de scheepers van Cabo rogado
daer se met vissen besigh waren, wegh gevoert, tot
Queda gebraght ende aldaer vercoft, dogh door
hem Radjaghan (so hij schrijft) gerestitueert voor
120: realen, welke penningen wij versoghten sullen
dat hier door gemelte vier personen werden opge„
braght ende hem neven een briefje van danck„
baerheijt toegesonde. Magat Codoes voornoemt
gaf aen voor ladingh van sijn vaertuijgh

1: Coijangh padij.
1: baer Thin
3: Corge bleauwe en
3: dito witte salempoeris.
3: dito grove Chitsen.
4: p[s] zijde Chindos.
4: p[s] zijde Caimcanijs.
10: p[s] Canicans en
10: p[s] Longies.
alle 't welke bij visitatie ooch alsoo bevonden is, en
niet daerenboven.
2: Corge witte salempoeris

2: d[o]

117

2: dito grove Suratse Chitsen en
1: p.s fijne ditos. —

Tot de 145: bhaaren 361: lb. Thin volgens ons schrijvens
van 16.e november uijt Perac p.r de hoecker de
Boom-becomer, is ons nogh van daer gesonde
namentl. —

22.e november p.r de Bouwvoort uijt bhaa.	98: 168. lb
7: december andermael met gemelte Boom — — — — — — — — — — — — //	11: —
18: d.o met Hammenijer — — — — — — — //	19: 213.
7: Januarij p.r de Stockvis — — — — — //	48: 221.
bhaaren	177: 229:
daer bij gedaen voors. — — — — — //	145: 361.
Comt tesamen bhaaren	323: 321: lb

dogh int uijtwegen is daer op 1: bhaaren 15: lb.
te cort gecome, die wij verhaelt hebben dat
gesuppleert en d'E. Comp.e goet gedaen sullen
worden, hijnde daer en boven met eenen Antonio
Marinjo ingesoten alhier, 48: bhaaren 307: lb.
ende p.r de javaense vaertuijgen ons successive
ook tamel.e quantitijt toegebraght, ende
aen d'E. Comp.e gevoert, de besettingh aldaer

is door aengetogen hoecker de Boom op 24:e Novemb:
na derwaerts gesonde, met victualie voor een
half jaer ten behoeve van 60: koppen geprovideert
geworden ende daer na op 30:en Januarij desselve
hoecker over Pera ende Oedjangh salangh (als hier
voren aengeroert) na Bengale sijnde gedimitteert,
hebben daermede d'onse voor Pera om de Chin
prauwe te cunnen verwegen met 3000: spaense
reaelen versien, de ontfangene brieven van daer-
sijn door ons met genoemde hoecker de Boom,
voort gesonden, waer van d'afschriften hiernevens
gaen, aen welckers inhoude (voor soo veel in dese
daer van niet mentioneren) ons onderdanigh refereren,
't volck vande besettingh die haer tijt g'expireert
ende tot geen langer verbleijf genegen waren,
sijn verwisselt en verlost geworden, volgens en
jaerlijx gebruijck jegens gelijck getal vande
schepen na de custe van India vertrocken ende
en passant aen 't eijlant Dinghdingh (bij Pera
gelegen als hier voren verhaelt) aengevoert.
Een vaertuijgh met 16: [illegible] Chin, die Radja
Pera ende desselfs Coninginne was sendende,

hebben

hebben d'onse, volgens becomen ordre, gelangeert,
dat wij geern toegestaen hebben, also desen Vorst
onder dese Ma[jestei]t (daer van hij een Tributaris
is) in geen drie jaren eenigen Thin gesonden heeft
daer het eertijts jaerlijx ende dat nogh in een
groter quantiteyt plagh te geschieden, en het refuseren
nu, soude hem missghien groot misnoegen toegebraght
en van ons afkeerigh gemaeckt hebben, wij hebben
grote reden om hem te vrient te houden, nadien
d'E. Comp.e tegenwoordich so veel Thin uijt Pera
treckt als se oijt gedaen heeft, ja genoeghsaem
bemaghtight alle dat mineraal daer gegraven ende
gesmolten werdende, geen eene quantiteyt dogh
t'eene jaer meer en 't ander minder sijnde na dat
de saisoenen daer toe dienstigh of ondienstigh voor-
vallen. d'Engelsen voor Queda becomen hun
dalen ter sluijck Thin uijt Pera aen haer gebraght
ende verkoght wert, maer sij mogen daer aen
wel de waerheijt sparen also 't hun seer spijt
dat se als nogh vanden handel aldaer gesecludeert
blijven, daerom hebben wij d'onse hun van 't adver-
teert om daer op te letten; de bijgelegde resieren

Laect

Larot, Bonuas en Barnam waren door de Chaloup
Pera gevisiteert, dogh geene vreemde vaertuijgen
nogh eenigh handelaers vernomen, de sluijsgaten
boven op de revier, was d'onse ook aengesegt
dat den Coninck had laten stoppen, om 't heijmel=
varen van Chin voor te comen; het padij
gewasch door den groten regen nedergeslagen ende
onder water geraeckt sijnde, so was daer weder
rijs gebreck ende van ons 70: à 80: lasten gevonde=
die niet gesonden sijn als ervaren hebbende de
negotie in rijs voor d'E. Comp:e daer niet voordeligh
maer het beter is de peraösen ons die hier selfs
afhaelen en onse ingesetenen aen die te brengen
gelijck sulx daer op gevolght is, en waer door wij
bevonden seeker datse buijten gebreck bleven. —
Uijt Andragirij ontfingen 18:e december p:r jncomende
vaertuijgh vanden hooftresident Jan Jonasz
aldaer, een missive gedateert 24:e november,
waer van de Copie hier nevens gaet, en verhalen
onder andere daer uijt dat vande cleeden door
't opperhooft S:r hendrick IJsbrantsz op sijn vertreck

gieden

ginder gelaten een groot gedeelte vergadert
ende daer in voornaementlijck waeren 200: Taylen swaerte
gout ende 12: bharen peper, daer op den 22:e Januarij
na derwaerts 't Jaght de Stockvis en de Lighter
Amsterdam met een requisiet Cargasoen ter
bedrage van ƒ 96079:17:6. wesens genoemde
Opperhooft S:r IJsbrantsz gesonden ende UEd:le geeerde
aengeschreven hebben met voors. Stockvis, welke
g'ordineert is van daer tot UEd:le te seynden met
de aengenoemde 200: Taylen gout en 't gene nader-
hant daer toe sal wesen genegotieert, ende dat
genoemde lighter met den bij een sijnde peper, weder
herwaerts comen sal, bij ons voors. schrijvens is en
gesocht Copie vande memorie denselven S:r
IJsbrantsz tot sijn navigtingh medegegeven
ende ooch vanden brief aen gemelte Joan Jonasz
mitsgaders den Coninck aldaer gesch. aen welckers
inhoude ons refererende gedragen /. hiernevens
gaet UEd:le een request van voors. IJsbrantsz.
ons ingesonden geweest, waer bij hij al smekende
solliciteert om van 't Comptoir Andrigirij

(niet

(niet tegenstaende sijn jonghste becomen acte van
Verbeteringh in qualiteijt en gage door UEdl.e a:o 1670.
gesonden, hem nogh 3:a 4. jaren verplichten daer te
dienen) ontslagen ende op Batavia of elders tot
hoger Chargie g'employeert te worden, dat rechtevoort
te desen plaetse aen hem vacant sijnde niet geschiede
can, tenware sigh voor Pera, Queda of Oedjangh
Salangh wilde laten gebruijcken, maer daer op sijnde
gehoort, hielt daer toe meerder afkeer dan van
aendraginge getoont, sulcx UEdl.e hem sijn
versochte vertreck na Batavia gunstelijck
believen te consenteren, alsoo sijn persoon alhier
dienst so hier als tot aendraginge wel can
werden gemist. —

Over de Twistsaken tusschen Johor ende Jambij hebben
UEdl.e intentie verstaen, wij sullen achtervolgens
deselve afwachten, of die Vorsten sullen connen te
resolveren haere gesanten na Batavia te senden,
dewijl so sij onder tusschen met rooven en armaturen
nogh voortgaen, dat so wat aensien, 't geen UEdl.e
over die materie jonghst uijt Jambij was geschr.
hebben uijt de becomen Extracten gelesen

van

van geen piraterijen wert hier tegenwoordigh niet
vernomen nogh ooch van geen toerustingh ten oorlogh,
het schrijven ons ultimo october met 't jaght
Lansmeer vanden Jambijsen voorl. geworden,
is U Edd.e bij onse missive van 16en November
overgesonden ende nu becomen U Edd.e ooch copien
vande brieven door den Johan ter Coninck aen
ons, en van ons daer op in antwoorde aen hem
gess. ultimo December, de schepen hier 4en dito
wederom ingebraght met 4: bharen Thin
en weijnigh peper, die sijn afgesonden, welck
aende Comp.e gelevert ende weder voor hem
goet van ons, volgens des Conings versouck
becomen hebben 10: picol boschruijt à 25: rd.s
ijder en 100: stux Canon Cogels. —

Verder bij Macassar ontfangh boucken ultimo Julij
jongstleden gesloten, in 12: maenden, de incompsten
waren bedragende rd.s 38099: of ƒ 114297: —: —
hebben U Edd.e bij hare missive van 22.e october
gess. hier na breeder specifice vernomen,
hoe veel de Mooren ende andere met haer aenbrengen

den

den eenden daer toe gehoren gecontribueert, om
te sien hoe veel die prof[ij]ten tegens den afslagh
en eenige rentie van 's Comp.e dochten op Batavia
ende hier in Malacca, suden comen te prevaleren;
genoemde ontfangh hebben sij ulld.s onder d'andere
p.r 't Fregat Malacca ultimo September toegesonden,
waer bij Twee distinctelijck sint te bekijcken,
werdende hier buijtende mooren en portugesen
van Porto novo geen dochten van valide aengebraght,
ende het provenue vande Theeladen
die wij van deselve mooren genieten, is ulld.en
van tijt tot tijt aengecundight, ende onder andere
bij onse missive vanden 19.e Mert anno passado
dat de gerechtigheijt vande drie schepen daer bevo-
rens van gesegde Porto novo hier aengecomen
en weder nadenwaerts gecontinueert, heeft genom-
ment rx.s 16141:⅞/. Dat van daer weder hier
een moors met een portugees Jaght g'arriveert
ende vande tweeme Theeladen bij publijcke vercoop
gemaeckt is rx.s 9913:⅞ hebben ulld.en bij onse
brieven van 27.e October ende 16.en November
geadviseert, zedert sijn van ginder op 19: Novemb.r

125

en 8e december nogh twee moorse schepjes hier met pascedulles vande Hr gouverneur Antonio Pavil-joen op Cormandel, versehenen, t'eerste genaemt Maijhadin groot 139: ende t'ander genaemt Hasie-Mira 209: so packen als bondels diverse grove doecken aengebraght, gelyck by de specificatie hiernevens gaende nader te sien en ooch wat vande geregte Tholtgelden à 13: stuyv. vande hondert stuyv. geprocedeert is, bedragende van 't schepje Maijhadin vooruit - - - - - rs. 2467: 1/8.
ende van t'ander - - - - - - - - - // 3654: 3/4.

rs. 6121: 7/8.
Waerby gedaen voorts. - - - rs. 9913: 7/8.
Comt tesamen rs. 16035: 3/4.

dese aengetogen 4 schepjes staen aenstaende na porto novo te keeren, maer is grotelyx te twijffelen of se alle wedercomen sullen, nademaele hier door den ongemeenen lage prys van meest alle hun doecken geen of weijnigh winst connen gedaen hebben, ende de vaart der mooren op Malacca en 't heffen vanden Thol is successive door onse heeren meesters in 't vaderlant en de hoge regeringh

op

op Batavia mitsgaders van hier bij de respective
gouverneurs, dewelcke waren van tegenwoordigh
niet ophalen sullen, alsoo desen brief reets wat
langer geworden is, als wij inden beginne gedaght
hadden, wenschende altoos is gesustineert
geweest, dat so lange wij de vaert der mooren
op onse nabuijrige plaetsen niet connen te beletten
het nogh beter is, die in onse eijge havens toe te
laten, dan deselve af te wijsen, en daer door
de vaert op onse nabuijrige plaetsen (die reets al
te groot is) te doen toenemen, dogh alle saken
na den presenten tijt moetende gesight ende
oor aen gebraght worden, so onderwerpen wij onse
gevoelen in dese UEd.le verstandigh ende wijse
oordele, ende geven altoos een grote begeerte om
van UEd.le onderrigt te worden, om inden dienst
van d'E. Comp.e geen abuijsen te begaen. —
Onder aftreckinge van Comp.s cleeden int geheel
niet te doen ophouden, geven UEd.le in antwoorde
believen te dienen dat wij sullen vermogen op
de aencomste vande portonovose mooren met
Comp.e cleeden, voornamentl. van die sortementen
die

die zij aenbrengen, of wel waer van 's Comp.es
packhuysen sullen wesen voorsien, door publycque
venditie eens proberen wat schot en prijs deselve
sullen comen te nemen, om dan op die wijse voor
een sodanige quantiteyt te vercopen als wij
dienstigh sullen oordeelen, en voorts na bevindinge
van saken de prijsen van het guijneesch lijwaet
onder [illegible] so veel verminderen
als g'oordeelt sal werden den aftreck en voorval
van saken sal connen lijden, alle 'twelcke wij
ons voor orde sullen laten dienen en deselve
nacomen, mitsgaders den uijtslagh U Ed.le te
sijner tijt adviseren; Van het nagevoerde
guijneesch lijwaet sijn grof en half gebleect en
mits dien hier niet geveylt, hebben 27: october
verleden openlijck onder meest biedende en
bij afslagh 47: packen vercoght voor rd.s 3032.
sijnde door malcanderen gereckent rd.s 64: 1/4.
en 67: p.o Contto of 78: gl.s winst op 't pack
costende incoops £ 114:-:- dogh de 130: packen
met de hoeker de Vlietingh na Japan gesonden,
hebben 165: p.o Contto geavanceert dat wij

men

meriö, het moegs guinees lywaet werd aldaer
gegolden voor 60: rsd:s pr 1 pack. —
De 40: packen cleeden voor rekeningh vanden Moorschen
Coopman Mira pr 't jacht de Meyboom op Batavia
gebraght, waer van UEdle meeden dat die aen
hem als de syne vry geaccordeert syn, deselve daer
voor hem, de voor vraght als Thol 8: pr: Ct in
Compe Cassa was voldaen, syn geen moorse
cleeden geweest maer alle guinees lywaet door —
de Compe aende Javanen en andere voor hun
gevallende Palimbangse peper, in betalingh
à 80: rsd:s pr 1 pack gegeven, en by hem Mira
van haer lieden vry minder prys gecoght, maer
't zyn alle moorse cleeden geweest. die hy met syn
eyge vaertuygh selfs van hier gevoert heeft,
nu vermeynen UEdle dat op Batavia door het
overvloedigh aenbrengen der cleeden so van
hier als elders, de Compe minder schade comt
te lyden als de thollen bedragen, die daer van
werden getrocken, ons overzulcx recommanderende
dat wy hun int carsseren vande Mooren wel
wat omsightigh mogen wesen, zynnende die luyden
daer

daer toe geen aenleydinge begeeren te geven alsoo den
afftreck van Comp.s cleden op 't hooft Comptoir
Batavia daer door motten sijn, t'eenemael soude
comen te cesseren ende in afslagh te geraken /.
De voors. accommodatie vant overbrengen der
(gemelte 90: packen, is geschiet (gelijck 'tselve bij
onse missive van 26e Meij oock aengetekent is)
om dat hij die in sijn eijge vaertuijgh met ged-
cummen bergen, 'twelck reets met Moorse cleden
afgelade was, dese Mina is hier eenige jaren
en ingeseten en groot Coopman geweest, ende is
het nogh, hebbende doorgaens so veel cleden gehad-
(gelijck oock andere Moradoors) dat se die hier niet
conden quijt worden, en oversulcx eenige versoght
hebbende, deselve te mogen na Batavia varen,
so is hun 'tselve toegelaten, sonder dat haer door
ons daer toe aenleijdingh is gegeven geweest,
'twelcke wij oock noijt doen sullen maer evenwel
verstaen wij niet dat UEdle intentie is,
de ingesetenen alhier te verhinderen van geen meer
Moorse cleden op Batavia te brengen, ofte te gedogen
door de Bataviase burgers die van hier gevoert werd
(gelijck bij ons al mede geschiet is. —

Den

Den vrijman Mathijs Majer inden beginne deses ook gegonnet bij ons op sijn versoeck een pascedulle gebben gobtineert om met sijn Chaloupje en weijnigh waer de cleeden over Bantam na Batavia te mogen varen, so is bij UEd: daer op geschr. dat gemeijnt wort daer mede den cleedenhandel der particuliere negotianten soude mogen worden gefavoriseert, ende ook de negotie van onse gebuuren tot Bantam langhs hoe meer toenemen, ordonneerende oversulcx dat wij in toecomende sodanige pascedullen opschorten sullen, en dat de vaertuijgen na ouder gewoonte direct na Batavia comen maken, waerinne mi UEd: ordre sal werden agtervolgt, wij dagten dat het aenbrengen van cleeden d'Engelse, Francen en Deenen tot Bantam int ver negotieren vande gane coude hinderen sijn, den Thol à 5: pr. Cto vande cleeden die desen Barent Majer van hier gevoert heeft, bedraeght ---- Rds 94:—

voort bevane van UEd: voors. ordre gegeven nogh aenden vrijcoopn Titus Witjende een pascedulle over Bantam verleent en van hem voor Thol ontfangen ------ 1148: 3/4.

Item aen Barent Jacobsz Vrijman die voor Thol betaelt heeft ------ 143: 5/8.

Rds 723: 3/8.

Van

Van Maccauw sijn hier op 21e: Januarij en 5e: Februarij
leestleden gecomen drie portugese scheepjes, twee
genaemt St. antonij en St. Marcus, hebben hun
reijse na Goa, ende een genaemt nosse Sinjoor de Loos-
na Madraspatnam besonden, en betaelen voor
passage of anckergelt 10 [illegible] zij geven voor 800: rsa:-
betaelt, haer ladingh bestont uijt Spiauter en
porceleijnen, zijde ende zijde stoffen, aluijn ende
thee waer van specificatie uijt de boecken vanden
ontfangh sonden, waer bij sal blijcken hoe veel
ijder scheepje voldaen heeft, dat na Madraspat-
nam vertrocken is, staet oock desen voegh dit
mousson inde Manilhas te comen, en zal daer
met anderen te vervullen, dat d'equipage na
derwaerts door d'ingesetenen alhier doet ophouden
en den aftrock in Comps.= kleden grotelijcks ver-
minderen, twee Joncken 't vergange mousson na
Maccauw van hier geraeckt, worden dagelijcks
nogh van daer verwacht, de luijden daer op beschijde
(zijnde blancke portugesen, swarte Christenen en
Chinesen) werden door die van Maccauw, om dat
haer wijs gemaeckt is de Hollanders [illegible]

participanten

participeren souden, niet als te wel bejegent,
en in haer negotie verhindert, gevende nu 17: pcto
van Thol daer betalen, 7: voor de Stad en 10: ten
behoeve vande Chinesen in Canton aen wie se
voorgeven om den geheelen handel g'apart te crijgen
dat se 30: duijsent Taijen sterck, sijnde bij de
90000: realen gelden moeten verstrecken en
om die te vinden was bij hun dien swaren Thol
voor de negotianten tot Maccauw opgeleijt;
Uijt Taijouan waren daer drie Chinese joncken
met eenige mandorijns comen aenleggen en stonden
nogh meer te volgen, leggende de Chinesen in
Taijouan metten anderen al weder op hoop, en van
hun gerichte attentaten op de Manilhas iet 't minste
niet vernomen; de schepen 't verleden jaer daer
uijt Nova Spanje overbraghten wijse geretourneert,
souden boven Japan een onbekent Eijlant
opgedaen, op 't welcke eenige priesters en andere
Catholicquen gelaten en daer van eenigh volck
(sijnde mestiesen bij nae als de Japanders) inde Manilhas
gebraght hebben, maer den openingh hebben daer van niet
cunnen becomen, nogh oock niets naders uijt de Portugesen
gehaelt. —

de

de 22800: lb. spiaulter van bengale als hier voorenaengetogen
met de hoecken de voorn. gehouden hebben vande voorn.
macause portugesen gecocht à 20: rs van 1 picol
van 125: lb: yder, ende nademael daer toe terselve
prijse nogh becomen 13085: lb. die UEdle. in behouden
werden sijnde fijne specie, tegens 22: rs van 1 picol
poghden wij mede quantiteijt aende nachoda
van 't bengaels moors schip en andere te verhandelen
dat sy gevraeght en verclaert hebben het spiaulter
en afgesonderde coopmansch. voor de Compe. en
haer alleen eijgen te zijn, UEdle. believen hier
over en of daerinne mogen continueren om te
weten de particulariteijten die wij bemercken
dat anders daer onder schuijlen, werdende 't selve
door een opgemaeckte moor of Chinees door
Comps. ministers opgecocht en verhandelt,
souden wij seer gerne verstaen en met een
dat UEdle. ons gelieffden te authoriseren ooch voor
de Compe. 22: rs daer voor betalen mogen,
wanneer gesien de portugesen mede aen ons
overdoen en so veel niet verwonen sullen. ——

Den

Den twee Jaght genaamt Christiaen Sems ende der Schipper
Hans Fredericksz, mitsgaders den Coopman Jacob —
Lun groot ongeveer 160: lasten en gemonteert met
4: metaele stucken geschut, voorts gemant met
40: coppen mael mooren, vertrocken 13e december —
vande Javaense Cust en bantam hier ter rheede
en vervolgde 29e dito sijne reijse na Trangabare —
voor Cargasoen aengegeven hebbende. —

200: stp. clene }
100: stp. grote } guiaise pancken.
17: kisten met suijcker. en
60: pls sandelhout.

Zij waren nogh een Jaghje dat ter sijden op de
Javaense Cust bij hun gecregen ende met haer van
bantam na herwaerts vertrocken was, geschaeckt
gehadt, dogh hetwelcke is hier niet te voorschijn gecomen.

Ende op 26e Januarij keerde weder uijt Johor het
Engels Jaght d'anna en retourneerde 3e februarij
na Masulipatnam, verclaerde de ladingh toegevoeght
aengeven in 60: bharen thin, 60: pls japans coper,
400: pls peper, 40: pls poeijersuijcker, 4: Catij
santhout en 10: pls agelhout; behoorende dit

Jaght —

Jacht, groot ongeveer 50: lasten ende versien met
10: ijsere basen particuliere Engelse los, den Coopman
op't selve besorgende was genaemt Breen Hanslap
en den schipper Jan Jansz., behalve haer. hadden
nogh maer een Engelsman daer op, de resterende
mooren tot 20: in getal. ——

Uyt ons schrijvens van 19: Januarij sullen UEd.e aengehoort
vernomen, d'aencompste alhier vanden vrijcoopman
Abraham Wijs met sijn Jacht genaemt de Valck
van Bolswoon, hebbende ondergespecificeerde Coopmans.
daer ter rhede, volgens sijn seggen, genegotieert, voor
Canga aengegeven, namentl.: ——

11: packen diverse cleeden.
1000: picol staefijser.
20: picol wasch, en
50: picol gommelack.

En met deselve Coopmans. opcopt het wasch en
gommelack, voorn. Valck 17: Courant na Borneo
gesonden, en bracht hem selfs met sijn ander Jacht
genaemt de Brack over Palimbangh na Batavia /.

Dat schepen jongh [illegible] uyt 't patria UEd.e becomen
ende na de [illegible] gesonden hadden, hebben

uyt

uijt UEdd.en adscriptie verstaen, alsmede van Maccauw
twee vrijbuijten scheepjes met goede negotie op
Batavia geretourneert waren, en dat het groote
geraamt den Batavisen Coopman nogh achter was,
op 't vertreck vande gesprooken genoemde Portugesen
lagh het nogh onder de Maccause eijlanden wachtende
na een Chinese dito met c.a 6000: rds.en aen Coop=
mans. na Canton gesonden hadden. —

Het volgende extract uijt de missive onsen heeren
meesters int vaderlant vanden 15.e meij 1671.
aen UEdd.en geschr. so veel Malacca concerneert, hebben
met opmerckingh gelesen, specialijck 't geene
g'expresseert is vande Calanghse tin als dat die
in maniere van juckhokens gemaeckt, het alder=
fijnste soude zijn, deselve wert hier en elders
ook daer voor gehouden, om dat se int smelten
minder gesuijvert is als d'andere, en dese juckhokens
wegende ijder schaers 1. lb. Eng.o buijten dien so veel
mixture van loot, sonder dat wilde daer en vele
veders gedaen wert, niet connende in sigh hebben
nogh ook niet weijnige stuckjes en andere clompjes
die so veel bij wijlen daerin als inde grote stucken
gevonden

gevonden werden, so ist dat die bij de Moores voor-
den Thin welcke van alle andere plaetsen meest in
groote korigen comt, begeert wert, te meer in zijn
lant 't vervoeren en vercopen onder haer, die
cleene stuckjes geen beter dan de groote te stade
comen, zij weten daer van oock weijnich en
minder goet als d'andere te maken, maer geen
15: à 20: p:o ferro gelijck onse Gouverneurs heeren
Martens bericht sijn, en want hier oock gemeent
so voorsz. juckhokens tot gaudelbare beter ge-
smolten ende tot Suratte en Bengale gebraght
werden, deselve niet meer rendeeren soude dan
d'andere thin, welcke soude mede de forme van
gelijcke juckhokens ofte cleene stucken had, so
souden misschien inde prijs geen onderscheijt zijn,
jntusschen de deught van dit Calangh tin minerael
wel.. ontstaet niet om dat het in sigh selve
beter is maer overmits het daer wel gesmolten
en gesuijvert wert /. Van Songh ondjongh bij gesijde
Calangh gelegen, en beijde ongeveer d'eerste 5: en
d'ander 18: mijlen benoorden Malacca, sorteerende
onder den Johorsen Coninck, comt mede gelijcke
juckhokens

Juckhokers welke altoos alleringe gesmolten van
d'andere Thin afgesondert ende met V.C.m gestempelt
mitsgaders meest na Batavia om voor 't patria
te dienen, gesonden zijn, sonder dat nochtans eenige
besondere aenschrijvens daer van gedaen is, als zijnde
voor dese geen grote verscheydenheyt van dright
inden Thin zien erkent geweest, maer nu sullen
'tselve voortaen doen, en die in aparte zorgen af
smelten ende met een K: boven Compe.s merck
stempelen laten, gaende hiernevens —
een stuck van 14: lb: Calanghse Thin afgesmolten van
Juckhokers.
19: lb: dito verklaerde in 40: stp: juckhokers
een stuck van 16: lb: perakse Thin.
Van welkers dright UEdle. het so believende in 'tselfs
de proeve connen laten neemen, en souden wij de
bevindingh oock geerne verstaen, nevende het aen
gevraende Contract van 800: Bharen Thin dat jaerlijx
tot gesegde Calangh soude vallen, welke quantiteyt
te veel begroot is, 4: à 500: Bharen is 't hooghste dat
die plaets nevens Songhoedjongh voornt uytlevert
waer van wij calculeren dat hier tot Malacca

ontrent

omtrent 200: bharen aengebraght en de resten
Johor en Aetgin vervoert werd; Ud. Serieuse
recommendatie om het voortsetten vanden Chin
handel voor een fondamenteel point in ons
gouvernement te houden, hebben bevestigen ende
naecomen, deromme bevinden ons een quantiteijt
van 612218: lb. Chin inden tijt van 12: à 13:
maenden tegecomen, en dat die vervonden in
als namente. ——

na Batavia - - - - - - - -	lb. 104283: —
Bengale - - - - - - - - - -	„ 106005: —
Suratte - - - - - - - - - -	„ 250000: —
Persia - - - - - - - - - -	„ 127555: —
	lb. 587843: —

Zedert hebben nogh eenige
en tegenwoordigh bij de pack
huysen - - - - - - - - lb. 24375: —
Tesamen lb. 612218: —

hijnde so veel d'ordinarij judice petitien comen
te bedragen, hijo dat er voor 't patria niet en
overgeschoten is, bijgecomen om dat het ons
ontvallen, alwaer hij oor nogh quedam geen
Chin

Sijn of immers maer een weijnighje voor d'E. Comp.e
uijtgevoert hebben. Conde het mineraele daer vallende
in ons gewelt worden gebraght, so soude 't patria
jaerlijx de voorsz. gesonderde 800: bharen of 300: @.
Eo. niet ontslaen, wij sullen het aen ons devoir om
doorgaens grote quantiteijt daer van sijnde te bemag-
tigen, niet laten manqueren, te meer U.Ed.e seggen
datmen niet behoeft op de ijsseren van die wegeroiede
Coopmans. so vasten staet te maken, welke ijsseren
wij vreesen dat in merckel. vergroot worden
insonderheijt die van Bengale. —

Malaccas jaerlijckse impositien sijn na ouden gewoonte
op 19.e Januarij, wesende den dagh vande verovering
ende in het 31.e jaer openlijck aende meestbiedende
ende bij afslagh verpaght geworden, hebbende niet
meer gerendeert dan rijxd.s 9935: sijnde 221: rijxd.s
minder dan 't voorleede jaer. —

Nademael U.Ed.e het verdunnen vande borstwering
tusschen de punten Victoria ende Amelia alsmede
het graven vande gracht aende lantzijde deser
fortresse hebben geapprobeert, so sullen dat werck
nu bij der hant nemen en pogen te voltrecken

maer

maar om aende voors.t gragt te beginnen dien
nogh voor eerst geen cans, de gesonde water molen
comt ons tot een model te stade om andere daer
na te timmeren laten maken. —

UEd.e Ordre int reguardt van beyde de predicanten
aengien, is gaare op den ontfangh van UEd. schrijvens
voorgehouden, en daar op den eenen namentlijck
den Dom.e Jacobus Mapuve met 't Jagt Lansmeer —
na Palliacatte vertrocken, gelijck UEd.e bij ons
schrijvens van ultimo November gepraeadviseert
is, 't houde den anderen te weten den Dom.e Theodorus —
Zas, jemmers so ongelegen gecomen hebben so subyt
van hier te delogeeren, als het den Dom.e Marcuve
voornt.e gecomen is, en verhoopt deselve Dom.e
Theodorus Zas ende wij alle met hem UEd.e sijn
persoon voor eerst niet vervangen, maar hier so-
lange continueren laten sullen, tot het sijn Dom.e
gelegen sal comen om te repatrieeren, sijnde deselve
hier bij de gemeente so nederlantse als inlantse
in respect ende seer bemint, predicerende mede
inde portugese Taal ende hier 14: jaren achter —

den

den anderen mael laeten syn deselve bedieningh met
grote lof ende stichtingh hebbende waergenomen
sulx UEd.e gunste tot syn persoon by dese ooch
aenbiedigh versoucken. —

Den Oppercoopman S.r Francois Santvoort is op syn
aencomste aldaer inde qualiteyt en bedieningh
van tweede persoon deses gouvernements en
administrateur vande negotie hier door UEd.e toe
gevoeght ende den out coopman Adriaen Luycasz.
die wy provisioneel daerinne voorde tweedemael
geavanceert en gedacht hadden in daerinne soude
syn geconfirmeert geworden, daer uytgetreden,
hebbende hy aen genoemde S.r Santvoort deughdel.
Transport gedaen, gelyck by nevensgaende Copie
te sien is, ende gemelte S.r Santvoort heeft ons by
een extract uyt UEd.e resolutien vanden 6.e October
lede doen bezichten, UEd.e syn versochte verbeteringh
van Tractement, wesende jegenwoordich 80: gl.s
smaents, uytgestelt hadden tot hy hier syn bedieningh
soude hebben int besit genomen, 't welck nu synde
geschiet, so versoeckt syn E. reverentel. gelyck
wy

wy schoenen wegen oock daer, dat UEdd.e syne gage
na merite van syn lange gedaene goede diensten
gelieven te augmenteren. —

In plaets vanden vertrocken Capiteyn Hadriaen Schim=
melpenninck, gelijck UEdd.e bij haere vorige missive
van 27.en maert aen Jan van de van gaertruijden &c.
onder den Titul van Capiteyn luijtenant 't Com=
mando over de militie alhier gedefereert hadden,
hebben UEdd.e gelieven herwaerts te senden den
Capiteyn Arnout Verdonp, en ons te geraeten
hem t' synen aencomste op stont inde functie
te laten authoriseren, dat oock so als hy 's vrij=
daeghs gecomen is niet voor 's sondaeghs daer aen
wanneer het best geleghen quam, geschiet is,
den gouv.r verhoopt dat hy sigh in syn dienste
wel comporteren ende hem geen misnaegen
toebrengen sal, gelijck gedaen heeft den voorn.
Schimmelpenninck, so door syn verwaende
hooghmoet, als syn twisten en krakelen met
desen en geene hier gehad, en die door syn herwaerts
gesonde brieven noch gepooght heeft, het Zaet

van

van onmagtigheijt te zeggen, als sijnde van een
juridicusen aert, dan geraekt tot het quaetspreken
van een ander ende met grote avanitie bevangen,
UEdle. beloven den voornoemden van Os die in qua
liteijt van luijtenant 60: gl. smaents dient, bij
voorvallende gelegentheijt in gunstige gedagten te
houden, dat hij als hebbende de Compe. hier te lande
ruijm 35: jaren agter den anderen in diverse militaire
qualiteijten getrouw gedient, daeronder 30: jaren
hier in malacca, en nu tot tweemael genoegsaem
om een ander plaets te maken, van sijn avancement
sijnde gesuspendeert geworden, wat is meriterende;
Gelieffde UEdle. hem nu van hier op Palliacatte of
negapatnam als hooft vande militie te verplaetsen,
Soude ons ende hem seer aengenaem wesen, sijnde hij
met een hollantse vrouwe ende een huijs vol kinderen
beswaert. —

UEdle. gunstige dispositie op het voor dese overgesonden requeste
vanden guarnisoen boeckhouder Frederick Dijmont
wert volgens gedane toeseggingh nogh verwagt
en Hebbe op het nu overgaende requeste vanden
Winckelier Adriaen Vijeant ooch versoght,

also

alsoo het een habil boerl is, die de qualiteyt van
ondercoopman met een condigne gage mede wel
meriteert. —

Op 8en Courant onder 't schrijven deses, sijn het de gewne
adriaen Sem en paulus Jansz Ratsemaer hier
voren van vermelt, ontkomen Deese is tot nogh
taal nogh teken van haer vernomen, niet tegen-
staende opsicht, so als se 's morgens met den dagh
uyt 't gevangenhuys gemist wierden, en veele
dagen daer na, allenvoegen so te lande als te
water neerstigh na haer is gesocht en geinvesti-
geert geworden; wien Cornelis Braets voor desen
gewest adsistent en vrijman, onder pretext
van hem int schrijven tot verdedigingh van
haer misdaden. behulpsaem te zijn, acces tot
hem gehadde gehad, wort gesuspecteert met
haer intelligentie gehouden heeft en accommodabel
in hunne ontvlugt geweest is, denselve is daer over
gedetineert, doch heeft tot nogh niets bekent. —
Mataer Batsen hadden aen ons volgens u Edle schrijven
behoren gesonden te zijn, maer sulx niet geschiet

verscheide

werende, so sal't missgien vergoten sijn, dinghaese nochtans versoecken UEd[le] ons daervan tot 20: à 25: stp[s] toe gelieven te versorgen, also om deselve om op 't eene vaertuijgh te gebruijcken, seer benodight sijn. ——

De jaghten en 't eene vaertuijgh gien tegenwoordigh sijnde, verlaen inde volgende namentl[ck]. ——

'tJaght de bonavontuijr, gien nogh aende wal om te stemmeren opgeende. ——

de Chaloup d' Dordreght / de galeij ornel . . . } kruijsende aen Sumatras overkust. ——

'tJaght de Jasques met een Chaloup . . . } in en voor Perac, wien die out en af sijn.

'tJaght de beaerime visser / de Chaloup d'Angelier / de Chaloup de spiringh en / de boot de Schermer . . . } voor Udjangh salangh en Bangarij. ——

de lichter amsterdam } tot Andragirij. ——

Den oude Gampan, tot gelossen en laden vande schepen werdende gebruijckt. ——

Van toe nogh tegens aen laende meij en Junij sijn verwagtende. ——

'tJaght Lantman } van Cormandel ende

'tJaght

't Jagt Veltenburgh met
't Galjoot Hammenhiel(?) } van Bengale. —

Dede so UEd:le ons tydigh wederom comen toe te senden om int cruyssen vaarwater en tot de besettingh hier en daer gebruijckt te werden. —

het Fregat Malacca.

Gorcum
Stockvis en

eenige andere roeij vaartuijgen mitsgaders toegeseijt te sullen verleenen. —

So sal 't hier aencomme(?) van den tijse(?) wel waergenomen en den dienst van d'E. Compe. versorght connen werden. —

De militaire besettingh desen Stad en fortresse bestaet nu mette officieren in 217: coppen, welke sodanigh aende poorten op de puncten en elders verdeelt zijn als bij nevensgaende lijste can werden gesien, comende dit getal al wat beneomgen(?) om tot waerneminghe vande posten en wagten; dan nademael de cruijsende Jagten en Chaloupen bij wijlen mede met soldaten moeten voorsien en ooch sloepen(?) die sijn tijt g'oppineert en tot vertreck

gerugen —

genegen sijn, gelijcken wij: in getal veertich en
aensoeck van maerden gedaen, dogh wijl hetselve gebeurt,
so gelieven UEd.e eenighsints mogelijck sijnde, p.r de
eerste gelegentheijt ons met 50: cloecke soldaten
te succurreren. —

Desen staet UEd.e te gemoete met het afgevaren lichte
jagt Hooglande, bevonens met maers geladen
ingescheept de voorgenoemde 13084: lb spiauter
en 24375: lb Thin, mitsgaders daer toe nogh
110: bharen rangguijs en 6000: lb bedurven boskruijt
costende volgens facture f 15764:11:8: onder
den Thin sijn 20: bharen of 60: p.s voor Palimbangh
door UEd.e ons geordonneert na derwaerts te
bestellen en tot welcke eijnde voorn. Hooglande
de Palimbangse rivier in passant aengieren sal
om deselve Thin nevens ons schrijvens aen Comp.s
ministers aldaer over te geven. —

Peper restert tegenwoordigh bij onse packhuijsen
2690: p.s

Hiermede

Ed.e Eerentfeste, Hooghachtbare, Manhafte Welwijse
voorsienige seer beschijdene Heeren, ons ten eijnde
materie bevindende, so bevelen deselve met den

Almoghende

almogende te bidden voor de goede gesontheyt ende
't welvaren van UEd:e persoonen, ten eynde deselve
lange magh continueren en dese d. Comp:e staet door
UEd:e loffelijcke wijse en voorsichtige regeringh langhs
so meer comme te floreren. ——

Malacca 23en feb. UEd:e Onderdanige dienaren
A:o 1672.

Den eysch van medicamenten en
jonghst bij onse petitie niet gesonden
gaet mit hiernevens, die UEd:e mede
gelieven te laten voldoen al so
't nodigh is. ——

Insgelijcx comt bij dese een eysch
van eenige boecken ter begeerte
vande scholen alhier, welke stucken
dat mede gesonden mogen werden.

Een van de Chinese joncken van hier na ——
Maccau ged: equipeert is gisteren van daer
geretourneert met weynigh coopmanschappen,
hebben daer mede geen sonderlingh nieuws ——
bekomen, d' andere jonck dat de grootste is,
sout licht door manquement van negotie ——
daer over te blijven; het Vrijburgers Jacht ——
den Batavisen Coopman was uyt de Maccaesse
eylanden al na Batavia vertrocken; ——

De quantiteyt thin in hooghlande gecocht ——

Malacca

in hier voren gespecificeert, is niets dagelijx noch van dat mineraal aengebracht, en daer na het gelt wat opgehouden is geworden, tot op 77 bharen 19 tt verminderent.

U: Ed: onderdanige dienaers

Malacca 28e February Ao 1672.

Balthasar Bort

François Dantvoort

D: Bolsdorp

P. Thimasen

Jacob: m: Schagen

Jan Joosten Lal

4 a 500 gedruckte pascedullen stucken U: Ed: ons met den eersten gelieven toe te senden.

Malacca

N° 2

A° 1672

Aen haer Ed:e de Heeren Johan Maetsuijcker
Gouverneur Generael en de Raden van India.

Register vande Aencomende pr deesen Jaere 1672: voor de

Malacca

158

Aen d'Ed^le Heer Joan Maetsuijker – g^r. ct.
Gouv^r. Generael van Nederlants India, neven
de Ed^le H^ren Raden van India. –

ontfangen den 8^en maert pr mooij vaertuijgh

Ed^le Hoogh Achtb^re voorsienige seer geeerde Heeren. –

Ed^le Heeren. –

Alsoo door UEd^le schrijvens van den 12^en octob. des afgeleeden Jaers, een van beijde de predicanten (hier ontrent 1½ Jaer tsamen den dienst des Heeren bedient hebbende) is geordonneert geworden, om sich met de eerste gelegentheijt naer cormandel te begeven, om op Paliacatta (welcke plaets door het oplijden van den Eerw^de D^o Fredericus Frontenius Zalg^r. van haer herder was ontbloot geworden) off nogh aen den kerckendienst waer te nemen, ende UEd^le mij persoon daer toe speciaal hadden believen te nominneren, ten ware om eenige sufficante redenen – beter quam te wijgeren, in welcken gevalle de Eerw^de D^o Jacobus [illegible] derwaerts sich soude hebben te begeven, heb niet connen naelaten UEd^le per dese weijnige letteren bekent te maecken mijne reden waerom gevoelt heb hier in loco bij mijn oude gemeijnte te blijven, welcke ten principaele is dat dese gemeijnte door mij nu ontrent 19 Jaeren synde bedient en soo niet beter weet met allen mogelijcken ijver nae de maete der gaven mij van den Heere mede gedeelt waer van ieg andere gemeijnte

getuygen laeten, icq seer beswaerlyck my van haere —
hebbe connen ontrecken, te meer alsoo van een —
grooter en aensienlycker tot een minderen sou —
hebben moeten opgaen, welcken noch lieuer —
geresolveert hadde, eenigen tijt alhier te blyven,
het welcke de Ed.e heer Gouv.r bekent gemaeckt
waer op door syn Ed.e ordre (om echter U.Ed.ens —
gebodt te agtervolgen) den Eerw.en D.o Jacobus —
Maxwel den 6. decemb.o syn afscheyt van deese
gemeente heeft genoomen, niet twyffelende —
off U.Ed.ens sullen 't welcke voor wel gedaen goedens
en myn verblyff alhier al was het alleen geds. voo
heeren op de 12 Jaeren langh nae malcanderen —
geseit is toestaen, betrouwende dat geds. voordesen
noyt eenigh manquement ontrent den kercke —
dienst in myn aenwesen alhier geweest is —
oock nu in het toecomende (soo my Godt de h.re
leven en gesondth.t sal believen te sparen) niet
sal ontbreecken, waer op U.Ed.ens gunstige apostille
verwagtende, en my verdere gedienstige materie
ontbreeckende, sal deesen affbreecken, beveelende
U.Ed.ens hooghgeagte persoonen in godes heylsame
bewaringe, syn goddelycke mayesteyt bidden
dat het hem gelieve U.Ed.ens loffelycke regeringe —
te segenen tot welstant en bevorderinge van —
Christi Coninckrycke in deese gewesten, uytbrey
dinge en aenwas vande magt en reputatie der
E. —

E Compe. bevorderingh vant gemeene welvarts —
en zaligt. van uEd.en eygen zielen, blyvende —
voorts voor altoos, onderstont uEd. Ed.en gants —
gehoorsaemen ootmoedigen en getrouwen dienaer
was geteeckent Theodorus Zas, ter zyde stont
Malacca 29 feb. 1672. ——

geteld

460

Aen Haer Edle d' Heer Joan Maatsuycker
Gouverneur Generael en d' Edle Heeren Raden
van India. —

ontfa 16 Maart p. Jagt Hoogelande

Edle Erentfeste Hoogh achtbaere —
Manhafte zeer wyse voorsienige seer-
beschydene Heeren —

Generuse Heeren —

Naer dat haere Edle mijn op 23e october hebbe —
geliefde afscheijt te verlenen om de reyse te bevor-
deren soo hebbe ons schep naer boort gebragt ende mede
voornagt ancker laeten ligten en 't zeijl gegaen, en
bennen met de vijff schepen die haere Edle
mijn hebben bevoolen geradt soo veer by den anderen als
doenlyck was te landen, den 20e November te ges-
der reede malacca God zy danck, wel gearriveert,
wanneer mijn, soo draed 't ancker hadden laeten vallen,
zen naer laut hebbe gebragt, ende haere Edle h: agt-
baerheden missive en verdere bylagen den Edle h:
Gouvr Balthasar Bort hebbe opgehandigt, door gem-
heers bevel ende haer Edle ordre is mijn op 30e —
november door gecommitteerde naer behooren van
d'E.s Compe contanten, en goederen opdragt en-
transport gedaen, en daer beneffens de negotie —
boucken met haer balance opgegeven, sulcx
dat hij dien tijt de administratie ten genoegen
van mijn gebiedende heeren Gouverneur hebbe
waergenoomen, dien volgende soo haere
Edle h: agtbaerheden seer nedrigh. om gebiedingh

wende —

te meer mijn verbonden tijt. den 17e aug.o ao 1668.
al is geexpireert geweest, de gagie die ick à present
comme, sal haar Ed.e ten overvloede uijt dit nevens-
leggende extract van resolutie bij haar Ed.e in dato
6e october jongstleden getrocken gelieve te
beoogen waer aen mijn in haar Ed.e h: agt-
baerheden [illegible] reflecteren om niet te
prolix in deesen te sijn, verhoopende dierhalve
noch maer dat mijn oude dienst van dartigh jaer
en langen overigen tijt bij haar Ed.e gunstigh
sullen in consideratie genomen werden ick
versekere haar Ed.e dat geen oorsaecke sal
werden gegeven dat de gedaane gunstigh qualijck
besteet sal sijn, waermede Ed.e heeren naer
nedrige salutatie en wenschinge der protectie
Godes sal afbreecken en haar Ed.e jongste te
gemoet sien en blijve haar Ed.e trouw schul-
digen dienaer was geteekent, Francois Santo
ter rheede voor Malacca adij 28e february ao
1692. —

Register van de Aencomende pr
desen Jaere 1672: voor de

gecoll.ᵗ 461

Aen Sijne Edᵗ den Heer Joan Maetsuijcker
Gouverneur Generael, mitsgaders de Edᵉ Heeren
Raeden van India tot Batavia. —
P.r 't Jagt de Stockvisch uijt Andragirij —

ontf. 13 Maart P.r Jagie de Stokvis

Edele Erentfeste hoogh agtbaere —
manhafte zeer wyse voorsienige —
en: seer bescheydene Heeren, —

Generuse Heeren. —

Ons jongste schrijvens aen uEd.e hoogh agtbaerheden
is geweest dato 20e meij Ao passado p.r de barcke de
pimpernel, benevens 680 taylen swarte Andragis
wasgout en 110 baren off 53680 lb swarte
peper monterende met de ongelden daer op gevallen
een somma van f 47699: 8: 12 sedert hebben wij vol-
gens hooge licentie van uEd.e een togtje p.r 't Jagt
de Bonaventura naer Malacca gedaen, en met eens
naer derwaerts opgebragt een capitaeltjen ter montant
van f 35620: 11: 9: bestaen hebbende in 509 taylen
swarte d.o gout, en nu tegenwoordigh soo becomen
uEd.e p.r 't jagt de Stockvisch weder een cargasoentje
van 600 taylen swarte der voorsz: mineraels en 50325
cattys of 61396½ ponden d.o peper met de ongelden uijt-
wysende de factura hier nevens gevoegt beloopende
een somma van f 99299: 3: 12 't geen wij betrouwen
uEd.e hun wel te sullen laten gevallen, te meer wij
nog niet hopen diergelijcke quantiteijt gout op 3 m: —
al weder bij den anderen te sullen hebben, als staende
alhier soo het sigh aenlaet sien, de negotie redelijcken
voortganq te nemen door dien wij nu weder met —

eenige —

eenige weijnige //schilderij// f.r gemelte Stockvisch den 13e deser
loopende maent hier aengebragt, en â present noch maer
in 60 packen gewilde sorteringh en 13 packen soo
bevans als caricams bestaende, tot vervolg vanden lande
hier sijn, wesende wij wel met de ligter amsterdam=
die oock met 90 packen geneës lijwt= en anders niet
geladen was, te geh: den 22e January jongstleden uijt
malaccas reede tseijl gegaen, doch blijven wij mits de
non parisse van d.o ligter tot noch toe daer van verstecken,
bevaloren dat wij oock niet weten, wat daer van denc-
ken sullen, als eenelijk //dat hij// door eenigh intervael, wederom
gekeert sal sijn, soo hij maer slechts niet (: dat godt
verhoede:) eenigh de saijster aengetroffen heeft, want gem.
ligter al een swacke broeder was, die soo als hij op —
malacca van: stemmeringh quam met pompen en
balijen, niet connende boven gehouden werden, —
nadeurant wel verholpende geworden sijnde echter wel
weder een ander leccagie can getroffen hebben, —
immers dit //bij// soo wel den selven wert, als gesegt, —
altoos bij ons noch niet voorcomen en soo hij teenemael
agter blijft soo sal ons dat inden handel niet wel —
slagen te meer wij op onse verscheijnige allier niet
meer als 18 packen geneës lijnwt= bij transport —
(: waer van de copia tot uEdle speculatie hier nevens —
gaet:) vanden Edelt= Sr E: van Jonas bevestigen een hes,
tant van eenige weijnige slegte eerden opgenoom-
hebben, als wesende alle tgeene wij hem op sijn staet
gelaeten hadden tot partij ongewilde als groffe, en
natte eerden in eenigs slegt, daer de goede corres-
pondentie die hij jonass: voornoemt deese maer op ons

hem —

een seer ernstelyck gedaene recommandatie met
den sabandaer alhier geroerden eijsch, geen eenige
occasie toegegeven, mitsgaders sy beyde ons eclaert
hebbende, dat bijsonder maer geweldige cleeden in
voorraet gevoert hadden, die by de 1000. bejlen gout
genegotieert souden sijn geweest, soo ist ued:e hiers,
dat wy nu om dat de cooplieden niet weder met
een gout naer boven souden mogen coomen te
strecken, indien den handel grootelycx toenemen
mogt, gelijck te gelooven is, bij deesen ued:e seer gedien,
stich. versoeckende sijn, ons doch hoe eer hoe liever van
batt.a een boodem te willen toesenden, en dat met de
volgende cleeden en lijnwaeten, aengesien de malayse
pacquijsen daer van teenemael, en eenich. noch maer
van wat blaauwe salempoerisen, op ons strengh eijsch
gebleven sijn, namentes. ———

20: packen swarte smalle battas
10: d:os breede battas, soose niet van al te hoogen prijs sijn
off anders liever het senden naer te laeten
40: packen gebl:te bethillesen, als
20. d:os van 32. asta en
20. d:o van 40. asta.
——
40. packen geb:en bethillesen
20: packen bo: bl: bethillesen als —
12. packen van 40. asta en
8. d:o van 32. asta.
——
20. packen bo: bl: bethillesen —
20 packen bo: bl: salempoerisen gemeene sorteringh —
40. packen gebl:te salempoerisen, idem
50. d:o guineas lijw:t, alsoo wy hoopen door de ligter voorts
off een anderen boodem ons de hier voorens van een —
400. pack:n v: malacca noch wel toegebragt te sullen werden
——
200. packen in alles ———

waer —

waer in mede hier vooren van Smelte gewelde ver„
teringh jonghst van malacca te gelijck met ons bandaes
hier aengebragt bestaet als mede met wat provisien,
en noodtwendigheden het comptoir aendragien Schip
geworden is, gelieven u Ed.e uyt de copia factura
hier nevens gevoegt, en met de 90. packen geeb.e —
kywaet, die mede ligter amsterdam voorn.t gescheyp
sijn, de somma van ƒ 96079: 17: 5: te beloopen —
coomende te bevoogen, alsoo wy ons daer aen eerbie„
diel. sijn refererende, gelijck oock aende seer corte —
memorie die wy op ons Strieq van hier in dato 16e
october jongstleeden aenden resident S.r Jonas L: —
mergenaer tot sijne narigtinge gelaeten, mits„
gaders oock wat rapport wy op onse Scheyninge
tot malacca den 10e van gemelde maent aende
E.e baltasar bort en sijne E.e raede aldaer opge„
levert, en ingevolge oock, wat voor een memorie
off order wy weder tot ons reguleren.t, op ons Stede
van costy, in dato 22e january mergenoemt van
mergemelde heere gouvern.r en raedt becoomen
hebben als weeder alle drie der selver afschriften
tot u Ed.e h: agtbaerheedens speculatie door ons hier
by gedaen, ten eynde u Ed.e voor eerst uyt onse —
gedaghte instructie souden gelieven te vernemen, hoe
wy geordonneert sijnde, het Jagt de Stoqvier —
mergen.t met het gout allereenigh naer batavia en
de ligter amsterdam met den ondercoopman S.r L.
van Jonas en alle de ffier. naer malacca te moeten
seinden, uytwysende aen daer op in dato 16e als
23e Stanty twee genoemde resolutien (waer van
de afschriften almede hier nevens gaen) egter goet

gevonde

Register van de Aencomende pr. desen Jare 1672: voor de

gevonden hebben om dat de ligter hier niet hebbende
en oock om dat, de[sz] ligter spec: alle niet soude hebben
connen innemen, voorsz: spec: en gout, uytgeene
naer Batavia te senden op hoope, dat uEd: E: agtb:
heeren dit ons doen, voor welgedaen sullen opne-
men. ——

Ten anderen soo sal uEd: bij onse voorsz: memorie
oock connen blijcken, hoe wij daer bij insgelijcx oock
geordonneert wierde, de Andragirijse teylen tot Japan
ca te maken reduceren, door oncunde van 't Japanse
gewigt, instruerende aen die voorsz: resolutien van
dato 16e courant, oversulcx al mede in raede van
Andragirij goetgevonden hebben, beter gout noch
dese maer op de oude maniere aengeen abuys te
begaen, te meer daer nooyt geen clagten van
Cormandel opgecomen sijn, tot uEd: nieuws dien
af te vaerdigen, mits stierende onse Japanen
timby per eerste gelegentht: naer Malacca om
kuntschap van daer voorsz: gewigt bekende
erlangt hebbende, als dan haer Ed: tot Malacca
voorent, hunne wel gegevene ordre dien aengaen-
ende, prompt naer te comen ——

Wij dese staen uEd: uyt onse meermaels genoemde
memorie oock al mede te kennen, hoe wij in
als hier vooren van Schultes rapport, en oock al
voorderen met brieven haer Ed: tot Malacca voorsz:
bekent gemaect hebben, dat veel natie, en be-
plette eenigen tijt herwaerts hier aenge-
bragt sijn geworden en oock voornamentlijck dat de

laetste

laetste alhier met de Bonaventura, als de cargasoenen der-
dragt bevonnen 50 packen guinees Nº 10 en oock
eenige geblaeckte salempoeris packen, seer vande -
mijt beschadigt, jae sommige van binnen van
sout water noch soo nat waeren bevonden dat men
se bij nae uijtwringen conde, hetwelcke wij geverificeert
hebbende, met een attestatie sterct bij den onderkoop-
man J: van Jonas, den provisionele adsistent -
Joan Holthuijsen ende quartiermeester Sipke Aerents
soo is het echter haere gemelte Edele ernst voorgecomen, te
meer wij selffs sclaert hadden, de packen van buijten
wel geconditioneert waeren, werden wij oversulcx van
haere Ed[ele] voornoemt geordonneert alle de nu overgecomen-
ende packen alhier te moeten openen, ende ~~besoe~~
besigtigen, namentlijck soo veel den tijt en gelegentheijt
eenigsints souden willen lijden, twelck alhier niet
geweijgert hebbende connen geschieden als sonderende
ooc de compe daer bij alhier te groote schaede comende
te lijden, ende cleeden echter daer door niet staende
sbeteret te werden, soo ist, dat wij h: agtbaer heeren
van almede in haere van andragingh daer op onder-
gedaghten wel rypes. hebbende laeten gaen oversulcx -
met een pariight van stemmen goet gevonden en
geaccordeert hebben maer sommige packen uijt
den hoop te openen op welcke men eenige spreu-
ten van nattight = molt off andere quade gestalte -
soude moogen hebben off crijgen, en dat tot haere
Ed[ele] nader order, verders bleijckende bij onse gere-
resolutie van 16e deser passado, waer aen wij ons
dan, om in desen cort te gaen weijders refereeren. -

Refereerende ——

hebbende sijn, met notificatie dat wy uijt wy-
sende sacken daer van beleijde attestatie nu al-
mede tot ued.e in copia opcoomende, onder de hier
en daer naer gesopiende packen, noch wel 7. stucx
bevonden hebben, daer in diverse stucken notagtig
besplet en onbruijckbaer waeren beneffens datter
in het pacq gebl.e chiavonys No. 179. excepto 32 St.
besplet.e ooq 27. p.s te cort bevonden sijn wesende de
ledige plaetse weder met 2. garny sacken wel
pertinent opgevult, en in het geb.le salempouris pacq
No. 1502: gemerct, niet een stucq goet, maer alle
schadelijk besplet, ja ooq 47. stucx soodanigh van
mot en spotte bevonden datse niet vercoopens waer-
digh waeren, hoe wel wy egter noch 3½ stijl voor d.o
pacq bij openbare opveijlinge erlangt hebben wy
willen hoopen dit een vande 9 packen salempouris te sullen
wesen die ued.e malacxe factura aengeclaert staen,
besplet ende beschadigt te sijn alsoo ons de secret.s
daer van niet en can blijcken ~~[illegible]~~ nader hier
~~[illegible]~~ voor een al eer dat de aenboort noch heeft,
vande 19. packen nader hier boven inde logie gebragt
sullen wesen, en om dat wy niet noodigh gevonden
hebben, daer na 't Jagt de Stockviser noch eenige
8 a 10 dagen op te houden, soo hebben wy egter wegens
't hacts uijtgevonden de beckenaers vande cognois-
sementen, te weten schipper en boeckhouder, in vol-
doeninge haerer neergemelte Ed.e tot Malacca
gegevene ordre, hunne bevindinge, gelijck bij de voorsz.e
attestatie sal coomen te blijcken, ooq daer neffens de
scheeren, wesende ooq wijders tot meerder bevestinge

van

van dat onse voorige tot malacca opgelevert attesta,
tie wegens de voorschreve nat en als vande muijs door,
beetene bedorvene cleden, opregt en wel gestelt is,
raetsaem ^[deselve nu niet alleen te laten onderteeckenen,] gedagt, maer oock te doen recolleren te
meer den ondercoopm: sr E. van Jonas daer noch bijge,
voegt heeft. Gelij. Ued: bij affschrifft daer van oock
sal coomen te blijcken) dat de voorsz: 50 packen
Guinees lijnwat deselve int pacqhuijs wel geborgen
werden, met nombers in factura staende te merc,
ken niet d'accorde bevonden sijn worden, in voeges
wij selffs niet wetende wat daer van dencken sullen,
hebben wij egter op het bevel vanden heer Gouvr:
en raet tot malacca voornt: niet willen nalatigh
sijn, Ued: een extract uijt ons loopende boeckjen
toe te senden, ten eijnde Ued: daer bij soude connen
sien, dat de quantiteijt naet bevolen, als [illegible]
Guinees lijnwat in 571½ ps: bestaende hebbende, egter
voor door den anderen 81½ teijlen gout en 347½ ro
contant, mitsgaders de 359 ps: do: gebl:te salempoe,
ren 32⅛ teijlen. en 59¾ ra contant, bij hoop
gerendeert hebben, tegen onse oordres al wel
passeren can, als sijnde noch al ontrent 66 ro het
pacq Guin: en 150 ro: tpacq salempoeris. ——

Wat nu wijders aenbelangt de ppr toequeringh
tegens drie ps: Guin: lijnwat voor een baer van 488 lb
[illegible] schijnt den heer gouverneur en raet tot malac,
ca geapprobeert te hebben op het schrijvens (dat nu
almede tot Ued: in copia opcomt twelck jongst
door den resident Jonassz: voorsz: van hier aen
haer gedagte Ed: voortgeschict is geworden) hoe,
wel zij noctans tselve niet heeft connen nacomen

als ——

961

alsdan onmogelijck gewerckt sijnde, want hij altijt
3½ ~~te~~ grootsaert is gewerckt te moeten geven, inde-
gen wij hem dan affgebraght hebbende, waeraen hij
maer van 8 p.s aen haer Ed.e gewight hadde, hadt
opsulcx verclaert dat daer bij soo niet geneeghd te he-
ben maer wel dat hij sijn best doen soude om het
5 p.s per baer te brengen, en hoewel 3½ p.s egter wel
door den handel magh, als voornemende van den ijser
die volgens het jongste contract bedongen is, met 10.
ro.s in cleeden te moeten voldoen den baer maer 19 7/10
ro.s te costen het geheele lijwaet geweerdeert op 9¼ ro.s
hun 't stuck t' sijnde tegens dieselve prijs als het tegens
gout of contant ontfanget wert, soo sullen wij evenwel
die sortering soo veel mogelijck vermijden, en in —
plaets van diende niet wel getrockene caricams
en berams, daer tegens sien te troqueeren, om niet
te veel in alle reguleeren, soo als best connen. —

Niet jegenstaende op 't slot onser jongste boeckjens de
oncosten ƒ1790:10:9: minder dan 's jaers te voren
sijn gevallen en haer Ed.e ~~tot~~ malacca ons egter
hebben gelieven te recommanderen de menagie nogh
meer te moeten betragten, soo gelieven uEd.e voor
eerst onse taffel aengaende te weten, dat wij dieselve —
maendelijcx niet minder dan 50 a 52 rd.s weten
te houden, als gaende wij dagelijcx met ons seven —
daer aen eten, betalen dan noch de natafel der huijs
en comptoir dienaren, als slaven van 't opperhooft etc.
en derde persoonen, die met geheel mede wel 10. rd.s
uijtmaeckt, souden dan wij indien naer ons costgelt —
ons reguleeren moesten, namentlijck soo het in —

guarnisoen

guarnisoen uijtgedeelt wert, gelijck haer Ed:e tot
malacca, als dat hebben gelieven te recommanderen
niet veel boven te moeten steijgeren, ons onmogelijck
sijn daer voor op te schaffen, maer wel soo bij aldien
men ons costgelt, pro rato quam te reeckenen, gelijck
het andere soldaten en matroosen, alleen gegeven
wert, wesende 1½ R:a bijgelt, daerse noctans in
guarnisoen leggende, meer als de helft van op-
hech= crijgen, invougen ons costgelt, mede de
helft gemeerdert sijnde, souden met daer mede wel
connen stellen, want anders ons het ordinaris —
costgelt toete voegen, of datmen sigh daer nae —
hadde moeten reguleeren, soo soude schijnen, off wij
minder als de soldaten en matroosen waren, en dien
halven willen wij ued:e h: agtbaerheden versogt —
hebben, dien voorsz: tacxt van 50: R:a a 53 R:a
smaents te willen approbeeren, te meer wij nogh,
maels, waerlijck verclaeren het minder niet te connen
stellen. ——

Uijt een extract, dat haer Ed:e tot malacca ons
hebben gelieven mede te geven, alsoo tselve in copia
hier neffens gevoeght hebben, sal ued:e connen te
blijcken, dat inden tijt van 9 jaeren die wij dit
comptoir als opperhooft bedient hebben ƒ 3594:15:8: —
aende logie gegasteert sijn, tegen haer Ed:e tot —
malacca, sustineerende veel te wesen, en oversulcx
ons de menagie dien aengaende, oock hartelijck gerecom-
mandeert hebbende, als meenende misschien het hier
maer een cleijnen omslagh te wesen, soo hebben
wij dan om ued:e nader openinge van saecken

te doen —

Register van de Aencomende p[er]
desen Jaere 1672: voor de

te doen gaet gedagt, de Logie haer gestaltenisse en wat
hier al toebehoort, ind[ie]n hier volgens eens af te beelden
al naementeh. ——

Eerstelijck dan, soo is de Logie met een bambousen pag-
ger, en houte stijlen om cingelt en is de pagger lanck
Z:O: 313: en N:W: 340 voeten, mitsgaders breet ten
N:O: 394: en ten Z:W: 126 voeten alle amsterdamse
houtvoeten, en deese pagger moet om de 2. off drie de-
halff jaer eens vernieuwt werden, ——

Ten tweeden, soo isser een groot hooft voor aende logie, dat
alle twee a drie jaeren, van plancken en stijlen, door
de harde stroomen, oock dient vernieut ——

ten derden soo isser een groote poort aende logie op stijlen
staende, en met adaps gedeckt. ——

ten 4[e] soo staender 2. eerde packhuijsen t'eene van
plancken, en t ander van bambousen, en houtwerken
doch beijde met adap gedeckt lanck omtrent 50. en
breet 40 voeten, het derde is een steene packhuijs, dat het
eenemael vervallen sijnde nu weder vernieut staet
te werden ——

ten vijffden dan soo isser een mooije wooningh voort opperhooft
ten seste een diergelijcke d[it]o voor de tweede persoon
ten sevende een huijs met drie cameltjens daer in de assis-
tenten en barbier woonen ——

ten achsten isser een comhuijs daer de cost in toebereijt wort —
ten negenden een botteleije daer de provisie in wegh geborgen wort
ten 10[e] een groote wooningh tot corpus den guarde, voort
gemeene volck, werende ter sijden de selve een cameretjen voor
de q[ua]rtiermee[ste]r staende tot een wooninge afgeschut ——
ten 11[e] isser een uijtkijck, en daer onder een hoy en beestestal, —
ten twaelffden een mooije groote thuijn met bambousen en stutten

Geschooten

besloten, en in deselve een wasch met een gemack-
huysje voort opgerecht. —
ten dertienden een mooy groot hoenderhock en een pagger
daer de hoenders haer loop in hebben en agter deselve —
hoenderhock, is ook 't gemack huys voor de gemeene logie volck(?)
ten 14e, soo isser ook noch een varckenskot van plancken, —
daer een mooy getal in gequeect wert, —
en 15e isser noch een wooninge voort opperhoofts slaven
agter des selffs wooninge afgeschut —
— En eyndelijk isser ook een mooye groote baly voor de —
cooplieden, en dit is meest al van bambosen sparren —
barotten, atap, en rottangh gemaeckt, en soo dan —
is het eene niet gerepareert, of het andere is weder
aen stucken, temeer het een goetjen is, dat gantsch
tegen geen regen of quaet weeren can, en die wy
nochtans hier veeltijts off anders harde winden, met
hooge water vloeden syn hebbende, commende de win-
den wel haest daecken vande huysen afligten en de
stroomen de stutten doen swicken, weerende de
grond alhier door het sacq. menighte hoogh waeter, —
datmen hier jaerlycx heeft, soo verre, dat de stijl-
len daer in sincken en gevolgh de wooningen en
packhuysen haest van hun starckten ontbloot werden,
off nu hooghachtbaere heeren tot soo een bambosen —
logie, geen reparatien behoeven, en off deselve niet
minder oncosten als het by ons onderhouden is gaende
gehouden can werden dat geven wy UEd. Eerb. selffs te
considereeren, ook soo gelieven UEd. te weten, dat
deesen jaere de oncosten het sleeden jaer over hooghe
te steygeren staen eensdeels om datter een niewe
peper packhuys gemaeckt, en ook wijders alle de —

daecken —

Register van de Aencomende pa...
desen Jaere 1672: voor de

467

daecken met atap hernieut, en voorts aen 't hooft-
bandse logie, en meest alle de wooningen groote —
reparatien gedaen dient te werden, tgeen wij egter
met soo weijnigh oncosten sullen tragten te doen
als ons mogelijck is, ten eynde deselve de winter niet
al te vele en coomen te lijden, als mede wij
met goede hulpe (hebben wij den verleden jaere ƒ 21375
:5:5: buyten alle ongelden weten te prospereren)
desen jaere wel 24 a 25: duijsent guldens aen opwinst
te hebben, tgeen ons dunct, voor soo een cleen comp-
toirtjen, als dit is wel te connen passeeren, wesen-
de 't noyt hier noch soo wel gegaen, als nu een corte
tijt herwaerts, en hoe wel haer Ed: tot malacca in ons
in meermaels genoemde memorie, geprodiseerde
zijn onder voorsaet S.r van Heijst zal.r wel sou-
wijlen 60 duijsent guldens (de ongelden onaff-
getrocken) geprofiteert hebt, soo sal uEd.e egter
bij een extract, uijt dese andragirysse negotie boecq-
jens coomen te blijcken dat wij in den tijt van drie
jaeren noch ƒ 12793: 18: 7 meerder als zij in gem.
tijt hebben weten op te winnen, gelievende uEd.e —
daer bij tot hun speculatie, wijders oocq te beoogen
dat zedert den jaere 1669, dat dit comptoir de novo
door den commissaris den S.r Joan Wesenlage zal.r
geretabileert geworden is, tot 't slot onser jongste —
brieffjens in dato ultimo Junij a.o passado, alleen
voor de E. comp.e netto buyten alle ongelden —
geadvanceert, en geprofiteert is de somma —
van ƒ 109873: 13: 11: —

De 600.

De 600. nu overgecomende andragiesse heijlen gout
ƒ 39200,-, montereende hebben wij in voldoeninge
van haer Ed.e tot malacca gegevene ordre met £ 720:
sende 9 p:r cento beswaert, als niet meer als reeden
sijnde, dat, dat nimmer een gedeelte der hier val,
lende ongelden, come te supporteeren, aengesien
de helft meest daervan gedaen, en oock een logie
tendienende altier gehouden wert.——

Hier sijn deesen jaere h: agtbaerheeden, wel vele
inlantse vaertuygen als javanen, met rijst, hout
en smijsteringhen, oock maleijers, met drooge visch
en fruyt, gelijck oock eenen nachoda Patanias op
batavia woonagtigh, van daer met rijst, hout en
weijnige cleenigheden, uijtwijsende een passedul
van uEd.e heeren, hier aengecomen, maer alle
die en hebben de comp:e in den coop van haer
cleeden, soo hierdoor niet gevallen als eenen
nachoda tampon andragiesse die jongst van
malacca gecomen, en al met een mooije quan,
titeijt cleeden heen is, misschien wel sien sal,
gebruyckende wij hier het woordeken, misschien, om
dat het gerugt daer van een grooten naem heeft, en wij
tot noch niet seeckers weten connen, wat en hoe
veel cleeden hij wel in heeft en daervan sullen wij
te meer volgens haer Ed.e tot malacca gegeve
recommandatie de andragiesse van costij hier
af te manen en niet van hier tragies tot het
sleeven van passedulen aen haer comen, hebbende
wij oversulcx oock ons al voor deesen daer in weijgerig
getoont——

gevoert, wanneer hooght worden om een Sterbe
nacoda Tona moors maradoor alhier staende op
syn schip naer Java ende te sturen, hoe wel
hy hier op syn schip van custy ende. niet lossen
maer party hout en seer weynige cleeden aenge
bragt heeft als hebbende op batavia ha. wel den Resid.
Sr Jonasz: sulcx hooghstaenlaer dd.= tot malacca
gest: heeft niet eens gevoert, en ingevolge van daer
oock geen cleeden aengebragt, ——
Hy schynen in ons nu nochmaels geroerende memo=
rie, van haer dd.= tot malacca, becomen was suspect
gehouden te worden, even of wy Sr E. van Jonas
in ons hier vooren, aengetoogen rapport, anders
affgebeelt hadden, dan als hy doormaels alhier ont=
den coninck sabandaer, en andere, te borg stont,
en daerom en hebben wy niet connen nalaten—
ons dienwegens te expedieren, met by deesen, —
nochmaels hyliglyk, op ons conscientie te verclaren,
dat hy nochtans alles waeractigh is tgeen wy in
ons voorss. rapport, van hem getuygt hebben
als staende de redenen, waerom daer by oock
aengehaelt, en dat hy nu met voorsz. sabandaer
wel geaccordt. heeft, mitsgaders: op sulcx met een
kris. het hooft opblasen, van geen becloncks is
geworden, egeelit op ons aen hem en geene=
sabandaer seer crustelyck. gedaene recommandatie,
van met den anderen toghals broeders te willen
leven, tgeen sy ons oock beyde belooft hebbende —

te sullen

te sullen doen, of sulcx nu oock wel geslaeght
is hebbende, ick dat meer is Sr Jonas meergem:
selffs mondemont gesegt, op een stuckje off 2.
lywtn ontrent die man tot schenckagie niet te —
moeten sien, als wesende die luden soo handigh
als de wint, en het haer eenichs maer aen het hert,
ten entradeert te doen, exempel daer van ~~ny~~
aen ons selven wanneerse ons op die haven oock
niet ligten mogten, verclarende wy wijders tot
een besluijt tot geen andere eijnde als ten dienste
der E. Compe. om off het niet geweest Sr Jonas ~~conin~~
coninck en sabandaer haeren wille geeft, het te —
voorengedaen hadde, als wanneer sy hem de thee
tot buite affdroogen t voorss. gerapporteert, en
daer mede in geenen deele, gecontrarieert te —
hebben, de goede getuijgenisse die wy den 20e mey
ao passado op gemelte Sr Jonas aen ude bij ons
se missive gegeven hebben, namentl. dat hy de —
negotie alleen wel soude connen waernemen, alsoot
doenmaels, geh. oock noch met den coningh &
grooten alleen, soo wel stont en toegaende was, alsoo
het oijt gedaen hadde te meer wy niet geloven
costen dat coninck en sabandaer hem niet ligtelijck
mogten, te meer die op haer particulier en wy op
den dienst vande Compe. gesien hebbende, wijders,
sulcx nochmaels verclarende sijn, dat waerl. geen
Sr Jonas dit comptoir wel soude connen als
opperhooft waernemen, soo bij aldien ude aen —
mael gelieften van hem te verlossen daer —
ude —

Register van de Ancomende p[...]
deser Jaere 1672: voor de

UEd[e]: seer nodigh jae als met gevouwen handen
en gebeden hebt blijft hebbende wij tot bevordering
van dit ons versoeck den Ed[e] Gouverneur Balthasar
Bort, oock soodanigh een request opgestelt, als
UEd[e] bij de copia hier nevens gevoeght gelieft te beoo-
gen, en hebt den Ed[e] ons oock belooft bereijt tot UEd[e]
met den E: voorschrijvens voort te setten als wel geseijt
hebbende, hoe sooder wij telckens gestelt sijn als wij
te niets en opcoomen, want onse naturen gantsch niet
met dit lants climaet op een comt, welcke andere
lieden gelijck oock S[r] Jonas [illegible] dat souder
lingh niet off en wij mogen niet een maent of
2 hier gewoont hebben off wij leggen door kranck-
heijt want wij hebs al weder beginnen te —
quijnen, en wij hebben hier noch pas 14 dagen ge-
weest, wij wilden als van onse natuure daer toe
gedwongen werdende UEd[e] dan oock nochmaels —
versocht hebben onse verlossinge van hier niet alleen
te willen consenteren maer ons oock weder met
ander emploij maer UEd[e] wel gevallen te willen
gebruijcken te meer wij een dienaer sijnde, die het
niet schaedt in wat voor een gelegentheijt dat men
hem comt te employeren als het maer niet sijn
coopmans, jae al waert hooger qualité, quadrant
aengesien hij sigh geen dingh en laet spreeken als
hij maer sijn gewoont (de beste schaedt van de wel-
ket sijnde) hebt wij recommanderen ons dan
tot een bestuijt van dien, en UEd[e] goede gunste
te meer wij oock niet dienaren sijnde onse tijt an

dit

dit comptoir uijt te maecken dienen, maer eenes
onse Ed.e missive van u Ed.e te maecken erlangen, —
en sulcx oock niemant als u Ed.e dienwegens heb,
ben weten aen te spreecken, en willen wij u Ed.e
versoecken slecht hebben onse prolixiteijt in desen —
brieff begaen te willen excuseeren, alsoo wij bij
naer daer toe gedwongen sijn geworden, ter oorsaeck
het de ligter amsterdam niet te voorschijn —
gecomen sijn wij oversulcx aen haer Ed.e tot —
malacca genaedigh hebben commen geven, anders
waer u Ed.e met veele dingen die wij in dit on—
schrijvens aengehaelt hebben, niet moyelijck gevallen
al souden, wij dat aen haere gemelte Ed.e tot
malacca, waer onder dit comptoir behooren is
en welcke ingevolge van oock onse memorie tot
onse narigtinge ter hant gestelt hebben, gelijck u Ed.e
eenes de copia daer van toegesonden, betaelt
u Ed.e met niet meerdeeren moyelijck als noot—
saeckelijck tot de dispectie van dit Jagt, en het —
daer mede op voornemende capitaeltjes noodigh soude
sijn geweest, waer mede E.e onderstont u Ed.e
onderdanige, Trouw Schuldige nedrige en gehoorsame —
dienaren was getekent Hendk IJsbrantsz E. van
Jonas Adriaen vander Walle, Johan Holthuysen, —
ter zijde stont Int nederlants Comptoir andragirij
adij 27e february 1672 —

Register van de Aencomende papieren desen Jaere 1672: voor de

Register vande Aencomende papieren int Jaere 1672: voor de

970

Memorie voorden Coopman Sr Hindrick Ysbrantse, vertreckende weder na Andragirij voor opperhooft met 't Jacht de Stockvis, ende Tichel Amsterdam om hem te dienen, tot narichtingh.

Naergesien vanden Coopmanschappen bestaen hebbende in kleeden en lijwaten, en gemonteert met d'uytstaende schulden ƒ 28941: 3: 8: op uE: vertreck dato 15en octob van Andragirij aanden onderCoopman Sr Evan Jonas gelaten, al een groot gedeelt volgens zijn schrijvens gedateert 24: Novemb hier 18: Xbre per Jultants vaartuygh aangebracht, verhandelt ende teeten 200 Tailen swaarte gout, ende 12: baren peper daar voor bekomen waren, ende de negotie toe te nemen staet, oversulcx nodich zijnde 't Comptoir aldaer weder met nieuw capitael geprovideert en uE: andermael daermede derwaerts gesonden werden, als zijnde het comptoir daar uE: als opperhooft gestelt ende beschreven zijt, om daar uE: jonghste aengegaen verbant van 5: jaren ten aensien vande verkregen qualiteyt van Coopman met 60: gl: 's maents uyt te dienen, soo hadden in Rade bij onse Resolutie vanden 11en decemb goet gevonden de Boecken de vrijtingh

beijtingh na gins te dimitteren, om Ul. met een
requisijt cargasoentje daar te brengen, ende als
sulcx soude dienstbaar geoordeelt zijn, dan gezeijde boeken
met het gout dattet in voorraat soude zijn, na Batavia
te depescheren, doch desen bodem hebben 3en courant
na Batavia subitelijk moeten affvaardigen, op de
tijdingh dien selven dach bekomen van het verseijlen
van 't jagt de Bonaventuijr, aan 't westeijnde van 't
Eijlant Carimon, op een steene riff, om de 415: picol
fijn geraffineert Japans staafkoper, hier daar mede
gescheept uijt selve over te nemen, en na Batavia
te voeren, in welckers plaats 't jacht de Stokvis ende
lichter ... dan aangeleght, en daer mede deen
schepen hebben een cargazoentje bestaande in
verscheijde kleeden ende lijwaten, mitsgaders 500:
Realen van 8ten in specie, voorts eenige provisien
en andere noodwendicheden voor 't Comptoir, bij
Ul: gepetitioneert, als ook eenige schenkagie goederen
voor den Andragiersen Coninck en Sabandaar ter
montere van ƒ 46079: 17: ||: gelijk nader bij de
factura sult kunnen sien, waar aen ons gedra-
gende, recommanderen Ul. sorgvuldelijck alles
op 't spoedighste 't meer aankomste in de Andragiersen
Revier aen Gialle Tannako te lossen en

beden

Register van de Aencomende papieren desen Jaere 1672: voor de

171

boorden inde logie te laten brengen, alwaar UE. ver,
,schonen werende, ons ope briefje aanden ondercoop,
,man Evan Jonas, wedere overhandigen en hem
abs Zijnde UE. tweede persoon, dese memorie ook —
communiceren, en laten lesen mitsgaders vanden
selven overnemen sult, alle Comp.e middelen boeke,
brieven en papieren, onder hem berustende; —

Met de eerste bequame gelegentheyt sult ook na —
verkregen licentie met behoorlijcke statie na —
's lants wijse, en het gewoont gebruijk tot den koninck
brengen, onder sijn hoogheijt overleveren onsen —
brieff, en 't geschenck tegenwoordigh aan hem
werdende gesonden, den inhoude vanden selven —
brieff kunt vernemen, uijt de hier nevens gevoegde
Copije, daar de schenkagie ook gespecificeert is,
onder inde factura staetse mede gerapoort; —

Den Sabandaar Sirij Biedio Wangsa, heeft mede
een brieff aanden gouverneur geschreven, welke
wij door onsen Sabandaar S.r adriaen Lucasen —
laten beantwoorden, hebben, om dat 't geene —
daar bij versocht is, wegens seeckere moorse —
slavinne, den gouverneur niet betamen soude, —

abs —

als te veel zijnde, sich daar mede te bemoeijen, dat —
hem te verstaan kunt geven, ende met een bij din-
gen van sulcke en diergelijcke natuijr in tee komende
aan onsen Sabandaar, en niet dan saken van belan-
aanden gouverneur gelieft te schrijven; Den selven
Sabandaar had bij zijn voors: brieff 9: picol peper
tot vereeringh gevoegt, zijnde in 7: sacken, die op —
UE: vertrek inde logie waren blijven leggen, welke
ons ongetaxeert toesenden kunt, om hier de —
reeg:e van schenkagie goet te doen,. ——

De 50: packen gebleekt guinees lijwaat jongst met
't jachtje de bonaventuijr ende chaloup d'eendracht —
ginder aangebracht, die UE: wel gevreest had, dat
niet gesonden waren geweest, volgens zijn schrijven
van 16: augustij, heeft den Resident E van Jonas
voorts cort na UE: vertreck, uitgeheel verkogt
gelijk de vooraangetogen schrijven van 29: novem-
melden, welke ook inhouden, van het Tegena-
patnams guinees lijwaat, dat het 5: a 6: asta —
sende korter als het ander zijn, en oversulx —
geen $9\frac{8}{9}$ tailen het pak kunnen gelden, dier —
halven goet gevonden had, 't selve voor 1 a 2 mas
minder te verlaten wij hebben geen reeden om

sulx ——

Register van de Aencomende papieren des Jaere 1672: voor de

sulx te disapproberen, sulx verkopen bij de 85: packen die daar van noch restererden, alle daar voor sal hebben verkogt te meer daar opalschoon het pak voor 9½ Taylen wierde afgestaan, noch ƒ 107½ pr Cento geavanceert wert, tot welke verlaginge van prijs UL: ook sult mogen komen, sodaar van noch eenige packen op UL: verschijninge mochten zijn, ook desselve mogen traqueren tegens peper a 3: ps voor een bhaar, van 488: lb., de breede bastas konden volgens UL: aangeroerde schrijvens van 16: aug.s maar 66 p.r cento winst halen, kunt deselve al mede daar voor (alsse geen meer gelden mogen) aande man helpen, als zijnde beter en proffijtelijker voor d: E: Comp.e dat het gemelte quinees lijwaat en breede bastas met die winst verkocht, dan langer aande hant gehouden wert; UL: schriftelijck rapport heeft ons te kennen gegeven tot andragerij door gaans veel natte en beplekte kleeden aangebragt zijn geworden, en voornamentlik het quinees lijwaat, seer vande mot off muijt beschadight, ja sommige van binnen soo nat water bevonden, dat menge uijt wringen konde, verifieerende UL: sulx met een Certificatie, verleent

Bij —

Bij den onderkoopman E. van Jonath den p.e adsistent
Johan Holtbuijsch, en den quartiermeester Sippe —
Arentsz, dat ons al wat [illegible] ten onser wacht
is voorgekomen, dewijle UEd: selfs getuijgt dat de —
packen van buijten wel geconditioneert ende
van hier ook, uijtwijsende de Cognossementen,
sodanich gesonden zijn geweest, wesende ons noijt
van elders alsulke klachten als van Andragirij
aangaende de kleedepacken toegekomen, noch
hier ook niet int afschepen, off verkopen, eenige
gebrek daar aan bevonden, sulx naeuwelijx —
weten, wat daar van denken sullen, ende wel
vermoeden souden, dat int overvoeren moet bij —
komen, dat de kleeden nath, en datse van de uijt-
doorbeten zijn, tot Andragirij selfs in de pack-
huijsch kan geschieden, om 't welke te ondervinden,
soo ordonneeren UEd: de kleedepacken, op den ontfang
voortaan alle te openen, ende besichtigen int bij-
wesen dieser overgebracht, ende Cognossementen
geteekent hebben, soo veel de tijt en gelegentheijt
eenigsints sal willen lijden, ende toelaten; doen
de dan wanneer der eenich manquement aan
bevonden wort, een attestatie in behoorlijke —
forme beleggen, ende voorsz. tekenaers van de
Cognossementen, daar van hun eijgen —
bevindingh —

bevindinghe, mede verklaren, en ons die niet —
sleghts Copijels gelijk met de voors: Certificatie —
geschiet is: maar gauntentiseert latende toekomen,
UE. had aanden Resident Jonas getransporteert 93: ps:
Losse stucken guinees lijwaat, die sodanich gestelt —
waren, dat de malayers pas 2: rd: ad reijlen voor —
't Corgie boden, waar voor de selve als 't ander —
beschadicht guinees lijwaat, en ook de 2: packen
witte salempouris, die volgens aangetogen Cer-
tificatie, mede niet wel souden zijn geconditioneert
geweest, naderhant sullen verkocht zijn, sal UE.
ons aanschrijven, met specificatie vande quanti-
teijt; —

Bij het Transport door UE: aan meergenoemde —
Resident Jonas gedaan, hebben gesien de uijtstaande
schulden noch monteerden ƒ 3919: 1: 4: en daar van
debiteurs waren —

Jangh di pertuan overleden Coninck en vader —
vanden tegenwoordigen ...... ƒ 294: ": " —
Jangh di pertuan afgegane coninck ƒ 1485: ": " —
Dato Bandara .... " 1900: 1: 4: —
Sirij Biedie Wangsa sabandaar ... 240: ": "
Komt ... ƒ 3919: 1: 4: —

Ende —

Ende bij UL: rapport hebben gelesen, dat om deselve
schulden aff te leggen, wanneer daer omme waren
aangemaent, niet anders dan uytstel en ook voor-
gewent was geworden, zijn hun gelt met des den
Jambijsen oorlogh, veel van doen hadden, dat maer
frivole uytvluchten zijn, gesijde schulden excepte
die vanden Sabandaar, zijn (soo wij niet beter weten)
bij 't overleden opperhooft van Heijst zal: gemaakt,
UL: moet haar te gemoet voeren, dat zij deselve gelden
die sullen moeten aan d' E. Compagnie betalen, soo zij
deselve niet komen te voldoen, waer na die lange
met patientie gewacht, ende dat het nu eenmael
tijt geworden is, de betaling door hun gedaan, en
haar ende Regeeringh verzekert worden, voegende
daar bij sodanige redenen meer, als oordelen sult,
dat haar dese te meer bewegen souden mogen, om
geen langer uijtstelt te versoecken, maar dat de schulden
afgelegt worden, 't zij met leverantie van gout off
peper, off wel dat daar voor werde ingehouden
des Conings tollen en gerechtigheden, waar op
UL: wel wat dringen ende serieus sijt keren mogende
hebbende wij nu andermaal aanden Koninck deselve
aangaende gesz: en zijn hooghyts hulpe en
gunst versocht, tot het bekomen van voorsz
debet, welk UL: met modestie, ende beleeftheijt

ook

ook doen kunt, ul.e incomeschulden sult niet vermogen te maken, ten zij daer voorsz.e, bij gebreke van betaling, kedevabel blijven, en Carsseren wilt, comende 'tselve nu alsoo met d'ordre vande E. Comp.e om haer van schade te bevrijden, over een, —

Ons is bij uwe negotieboecken p.r ult.o Junij jongstleden gesloten, gebleken, dat d'ongelden in 12 maanden belopen ƒ 11087:16:9: zijnde daer van gebracht tot laste van

montkosten	ƒ	4113:16:12: —
onkosten	„	2248:16: 2: —
onkosten van Coopmansch.e	„	570:18: 8: —
scheeps onkosten	„	846:13:11: —
soldije	„	2253:12: //: —
schenkagie	„	1053:19: 8: —
Komt	ƒ	11087:16: 9: —

bedragende veel ƒ 1798:18:9: minder dan 't jaer te vooren, echter dienen d'ongelden noch verder besnoeden sal d'E. Comp.e in andragien connen bestaen, mogende ul.e na eygen lust en appetijt geen ongemene consumtie maken, en die tot laste vande Comp.e uit geheel brengen, maer ul.e moet die reguleren, na d'algemene ordre inhoudende in 't houden van uwe Tafel, sorghdragende daer aan niet veel meer verteert werde, dan het kostgelt onder kant soen, ul.e en d'andere comptoiristen lijden mach, te meerder —

meede winsten ten aensien vande kleyne comertie, —
geringh zijn, wesende volgens voorsz negotie boeckens
op de verkochte coopmanschappen maer geavan-
ceert ƒ 32462: 1: 14: waer van gesijde ongelden —
afgetrocken, resteert eenelijk voor overwinst ƒ 21375:
5: 5: daer nochtans ten tyde van 't opperhooft Sr van
Heijst voornoemt sommige wel 60: duysent guldens —
geprofiteert is, om welke advance jaerlijks weder —
te bekomen UE: gecommandeerden syn devoir en alle —
practicable middelen aan te wenden, vande onkosten
heeft UE: geen specificatie boekje overgelevert, dat
in toekomende geschieden moet, als zijnde op alle —
gereguleerde comptoiren 't houden vande selve —
boekjes gebruijckelijk, —

Met admiratie hebben uyt UE: rapport vernomen, dat de
aande logie, pakhuysen ende pagger wederom grote —
reparatie sal moeten gedaan worden, nademael
zedert den jare 1668. dat UE: 't comptoir tot andragiri
als opperhooft bedient hebt, daer aan geen kleyne —
ongelden zijn gedaan geworden, bedragen tot —
Junij 1671. toe ƒ 2990: 12: 8: behalven nogh ƒ 604:
3: //: aan verscheyde materialen van hier nader —
waerts gesonden, belopende met den andere ƒ 3594: 15: 8
gelijck de hier bij gevoegde notitie nader aanwijst
blijckende —

Register vande Aencomende papieren desen Jare 1672: voor de

978

blijckende daar bij datter niet een nt voorbij is ge-
gegaan off daar zijn reparatie ongelden in reke-
ninge gebracht, 't welck soo dit so voortginge, ten
langen laatste wij wat hoogh soude komen te
loopen, sulx UE: aanbevolen hier opachting te
nemen, ende de uijtnage te betrachten werdende
deselve somme van ƒ 3594:15:8 nu in factura ge-
bracht doch binnen de linie als pro memorie, om
de logie tot andragerij in 't gins zijnde negotie-
grootboek daarvoor op gelijcke wijse debet te
stellen, dat UE: alsoo nakomen, en voortaens jaerlijx
op het sluijten vande boecken daarmede opbrengen
sult, de ongelden, die daar aan souden mogen
gedaan zijn, om alsoo t'allen tijden te connen weten
wat d'E Compe de logie met hare dependentie
van pakhuijsen als andersints komt te kosten
dat dan op dese wijse facil sal na te sien uijt-
te vinden zijn.

Het gout dat voortaan komt te negotieren, ende
soo na batavia als herwaarts te senden sult
beswaren met 4: pr Cento, ende ongelden daar
voor crediteren, brengende op de reecqe van
ongelden van coopmanschappen de helft, en
op die van onkosten d'andere helft, van voorts
4: pr Cento

9: p.to Conto alsoo 't Comptoir daer voornamentlijck om de procure van 't gout gehouden werdende, niet — meer dan billik is, 't selve te laste gebracht wort — een gedeelte van d'ongelden die d' E Comp.a daer — moet supporteren, boven d'ordinarij Schel en het — loon vanden keurmeester, en gout wegers bedragende den Schel een maes, en 't ander $\frac{1}{8}$ maes van ijder — Tayl swaerte, waer mede het gout tot noch eenlijk is — belast geweest, en heeft echter noch eenich voordeel op Chormandel daer het alle na toegesonden wort, — gegeven, —

Den andragirijse Tayl en gout sult ook voortaen — reduceren tot Japance Tayls, en die sodanich in fattura brengen gelijck op de west cust geschiet, en waer toe bij 't comptoir van Japan de Tin bij — berichtende is, sullende alsdan tot Chormandel — de selve beter kunnen uijtgevonden werden, off er op 't andragirijs gout te kort off overich in 't gewicht komt, hebbende wij hier een andragirische Tayl — bevonden te wegen, 117 condrijns Japans, —

Volgens het schrijven vanden Resident Jonas voor— waren tot andragirij 5: Javaanse vaartuijgen — verschenen, welke alleen maer rijs en sout in —

hadden —

Register vande Aencomende papieren
desen Jaere 1672: voor de

duplicaet

hadden, wij meenen d'E. Compe in haren handel niet
schadelijk cunnen zijn: maar kleeden aanbrengen
al, daar op tol te betalen en ons meede bevindingh te
adviseeren hebt,. daar was ook van batavia aan-
gelant, eenen nachoda Patanias maleijer, die op
batavia woonachtich is, ende meede gebracht had,
een pasceduul om met zijn genap en coopmanschappe
op andragirij te mogen varen, en van daar weder
na batavia te retourneeren, welk pasceduul bij
aanden residient Jonas vertoont, en zijn ladingh
aangegeven had; enkelt te bestaan in rijs en zout,
dat te dulden is, soo der maar slegts geen kleeden
in gevoegt zijn, daar al meede na vernemen
kunt, insgelijx was van batavia gekomen eene
nachoda Tona, andragiereese, die kleeden en lijwaaden
aengebracht had en: den sabandaar Sirij Biodje-
Wangsa voorent heeft ook een vaartuijch onder
nachoda tampon herwaerts gesonden, t welk
hier gearriveert is, onder voornoemden brieffe
vanden residient Jonas aan ons gebracht heeft;
staande ontwijffelijck met kleeden weder na
derwaerts te keeren, dat ten aansiende de quanti-
teijt niet groot sal zijn, verkopen willen, geen
vermindering van aftreck in compe dochen
veroorsaken salle: maar siende evenwel voor-

geetaen

goet aan de andragiriesen noch op batavia noch op malacca varen, alsoo te duchten is, die metter tijt te groot wesende, en zij soo veel cleeden voor hun selfs en voor reeq.e van anderen aanbrengen soude, dat d'E Comp.e de haere niet souden connen verkopen, om 't welke te prevenieeren wij van hier geen vaart op andragirij, door onse ingesetenen toelaten, gelyk UL: bewust is, sulx UL. de andragiresen, van de voors. vaart afmanen, en niet dan seer traaglijk tot het verleenen van pascedulls aan haer komen moet.) ——

UL: heeft bij zijnen missive dato 20 maij passada p.r de hoeker de pimpelmees na batavia aan de hooge regeringe van jndia aldaar gedz., te kennen gegeven, imme inclinatie van eens geerne gunder te zijn om een ander partuijtie, in plaats van UL overleden huijsvrouw te soecken, om welke reeden wij bewogen waren geworden, UL: te consenteeren dese maal met 't schip dat over andragirij na batavia souden senden, sich na derwaarts te mogen begeven, doch UL: van zijne voors.e: inclinatie — hebben: geresilieert, en hier een vrouw getrouwet die met UL: na andragirij vertrekt, so komt 't selve consent ook te cesseeren, bij gezeyde missive ho

UL: —

UE: ook voorsz. Hooge regeringh aangesocht om UE:
metter tijt 't eenemael van 't comptoir Andragirij
te ontslaan, ende in UE: meermael genoemde
rapport segt UE: wat preveneert, dat UE selve
comptoir soo ~~moede~~ moe zijt als gespogen speck, fun-
deerende UE: sich op de ongesontheyt vande plaats,
continuele siekte, en 4 jarigen dienst, aldaar
die UE: nochtans gints niet gedurich gewoont,
maar eenige malen herwaerts gekomen zijt, en
in deselve tijt heeft UE: [sijn gelegentheijt merckelijck verbetert, soodat UE:] geen reden om te klagen
heeft, te meer nu wedersijts ende gesont zijt, en
woegen verkopen UE: niet onlustich sult zijn,
om den dienst van de E. Comp.e daar na behoorlijk
waar te nemen, ter tijt en wijle de welgemelte
Hooge regeringh UE: van zijn bedieningh aldaar
comen te ontlasten, en met een ander dat
importanter is, 't sij op Batavia hier off elders
waar na gij aspireert, te voorsien, welken tijt
UE: dan ook sal hebben aff te wachten, ——

In UE: vooraengetogen missive vanden 20e may
segt UE: dat den onderkoopman S.r Evan Jonas
de negotie tot Andragirij wel soude connen waar
nemen alsoo 't daar nu met de koningen en

grooten

grooten soo wel stout en toegaende was, als t'oijt
gedaan had, ende UE: comt hem in zijn rapport —
sodanich affte beelden, even off den Coninck en
Sabandaar, ja alle de andragiersen, den volcken
gins niet dulden mochten, ende zijn E: verght
zijn verblijff als hooft resident, gantsch niet —
hadden willen toestaan, onder bedreijging 's volcks
geschiedende, datse den handel souden sluijten, tot
UE: off een ander opperhoofts komste, ja al waar
het ook maar een adsistent, gevende UE voorts
van hem gevensintes in UE: geseijde rapport op dese-
materie de beste getuijgenis, waarover wij al
eenich bedenkent hebben gehad, off door UE: ver-
„treck van gins de Comp:e geen ondienst mocht
geschiet zijn, tot dat wij anders zijn gewaar —
geworden, uijt den hier vooren gementioneerden
brieff van geseijde Evan Jonas, hebbende hij —
als inden beginne deses aangeroert, daer —
goede negotie en ook vriendelijke bejegeninge
vanden Coninck gehad, sulx hij met een treis, —
vanden selven beschonken is geworden, dat over
gerucht gestelt, en wat anders van UE: voorts
rapport doen denken hoeft). ——

Op het Instantelijk versoek van meergenoemde

onderkoopman

Register van de Aencomende papieren desen Jare 1672: voor de

978

onderkoopman Evan Jonasz, hebben hem toe-
gestaen weder herwaerts te mogen komen, —
werdende nu in sijn plaetse gesonden, den onder-
coopman adriaen vander walle, die tel: na 't ver-
trek: van voorsz Jonasz, als tweede persoon van
't Comptoir erkennen, over de pakhuysen laten
gaen, en tot andere diensten gebruyken sult
gevende hem ook van alle voorvallende saken,
soo wel de negotie als andere, behoorlyke kennis
ende goede harmonie ende eenicheyt, met mal-
kanderen onderhoudende, dat tel en hem alsoo bevolen
na te komen; —

Den provisionelen onderbarbier Balthasar Tomasz
van haamslot, is op sijn versoek gedaen bij sijn
overgesonden requeste, ende goede getuygenis, door
tel: in sijn rapport daer bij gevoegt, absoluyt in
die qualiteyt geconfirmeert, met een besoldinge
van 16: gl: 's maents volgens nevens gaende acte
welke hem behandigen sult, —

Het Jacht de Stokvis sult na gedane ontlossinge met
alle het in voorraedt sijnde gout nevens uwe
advysen na batavia en de lichter amsterdam

met —

met den peper ginder bij de pakhuijsen zijnde —
herwaerts senden, latende daermede, mede ge-
melte onderkoopman Jonas overkomen ,—

Tot besluijt recommanderen UL: serieusselijk den dienst
vande Compe veel te behertigen, en haer meeste
profijt te bevorderen, met het cargasoen UL: voor
dende mede gegeven, spoedick tegen gout te —
vernegotieren, sorgdragende, particuliere daer-
inne geen deel comen te hebben, gelijck UL: voor
al daervan wachtende, en geensints 'tselve —
in andere gedoogende sonder ijmant te ontsien
waer op ons verlatende, wenschen UL: toe behou
den reijse, en goet succes inden handel. onder-
stont UL: vrinden & was geteekent Balthasar
Bort Francois Gantvoort, A: Wisdorp, Adriaen
Lucasen, N: Muller, Jacob M: Schagen, —
Jan Joosten bal, in margine stont Malacca
21en January Ao 1672:

Naer gedane collatie is desen
accorderende bevonden, Andragierij
adij 27e February Ao 1672:

Bij Mij
Johan Holthuijsen

Register van de Aencomende papieren deses Jaers 1672: voor de

duplicaet

982

179

... Raedt tot

... Baron ...

... van der ...

... 24 May 167

... october

... 29 Maert

... 30 Julij

Copia Memorie
voor den Coopman
Sr. Hendrick ysbrantzo

No. 7.

Register vande Aencomende papieren dezen Jaere 1672: voor de

duplicat

982

979

Batavia

Aan Haar Edl.e de Heeren Joan Maatsuijcker Gouverneur Generael en de Raden van India.

ontf. 11 april ...
p.r ... beeck

Edl.e Erntfeste Hoogachtbare Manhafte wel wyse voorsienige en seer bescheijdene Heeren

Generuse Heeren

Sedert des jongste schrijvens dat onder dato 23 en 28 February verleden derwaert gesonden is, vert. met de Chialoup vanden Negotie Coopman Meira, en daarna p.r 't Jacht Hooglande, is hier niet sonderlings voorgevallen, zijnde onder andere UEd.e daar bij geadviseert, dat de 4. Porto Novose schepen, eerst-daegs na derwaerts stonden te retourneren, dewelke zijn te deser [illegible] op 27. February 2 en 1e deser Maant Maert, van hier vertrocken, hare [illegible] Cargasoenen tesamen, en elk in 't bysonder, blijckt bij de nevens gevoegde lijste, Dan op 4en Maart is ooke weder na Bengale gekeert, het Moors Jagt vanden Nabab aldaer, met sodanige Coopmansz. als uijt wijst de ingeleijde Specificatie, welkers betaelde Tol 207. en die vande aengebrachte goederen 1113 7/8 rx. bedragen, den Nacoda van dit Jagt, mits deselve goederen voor een groot gedeelte

niet [illegible]

niet konst konnen verkopen, is hier verbleven, —
had geerne partije peper van d'E Comp:e om die
na Bengale te versenden, tegens 7. Rd:s 't picol —
gekoght, ende oock eenigen Tin, dat hem, nadien —
UEd:s Ordre sulx niet is toelatende, hebben moeten
weijgeren, daar over hij niet wel te vreede was,
Special over dat hem geen peper mocht gewerden,
en Tin vreesen hij en meer met hem, d'E Comp:e
die hier wel misschen konde, met hun voordeel
ende een quantiteijt van 6. à 700: p:s welke
hij maar sport, des Comp:s negotie in Bengale niet
hinderlijk konde zijn, hij verwagt 't Leewe Jagt —
off een ander weder terugh, hebbende de smael
van zijn voornemen om tot Porca inkoop van —
Dieplanten te laten doen gedesisteert, om dat
hij van zijn meester toe daar toe over Batavia schrij-
vens ende Ordre bekomen had, also die raed in
Bengale niet konde aarden, zijnde de vorige —
daar gebragt, alle ges: duuren, Ende nademael
desen Nacoda sich beklaagde, op 't vertrecke van 't
Jagt geen Ladingh voor 't Leewe door 't weijgeren van
aan hem peper te laten volgen, konde erlangen,
ende ons grootelijx importuneerde om eenich —
Spiauter te mogen kopen vande Macassaarse Por-
tugesen, daarmede met een Jonkje hier stromen

Soo is

Register van de Aencomende papieren desen Jare 1672: voor de

duplicaat

So is hem sulx jonger daar, ende heeft d'ienvoegende 91. picols tegens 22½ rs.° bekomen, ende na Bengale gesonden, De parsse van het voorz. Jonkje uijt Mattaram hebben op 't einde van ons gemelte Jongstschrijvens aangeroert, 'twelke heeft aengebraght

160: p.s Spiauter
100: d.o radix China
100: nesten met ijsere pannen
10: p.s rotte kenniji
60: p.ls Witte kerris.
4: p.ls aluijn
3: d.os Chinese medicijnen
4000: st. porceleijne pieringh
10000: st. Thee copjens
3000: st. Coppen en
200: st. ledige vergaerde potten /.

Voor Pora's Rovien heeft de Jonk de voorn. 39140: tt Tin, hier daer inne gesmeijgt, noch 9376. tt bekomen, en is van daar op 8.e februarij vertrocken, om zijne reijse over Oedjang Salang na Bengale te vervorderen /.

In gezeijde Poras Rovien, hebben 4. Quedahs Salettens die in een praeuwtje waren, geattacqueert bij donkere nacht een vaartuijgh inhebbende 26: Bhaar Tin waarmede drie fransse Tinkoopers en 2 gehuurde wegewijsers, van boven gecomen schepen, om deselve Tin verder aan ons Jacht de Gasgius te brengen, twee van genoemde Tinkoopers

zijn

Zijn om 't leven en de derde daer van gebracht, wist
niet waer 't vaertuijgh met den Chin en de 2
voors. wagewijsens beleent waren, ende was door
d'onse daer na ooke te vergeefs gesocht geweest
gaende desen Chin den Vrijkoopman en ingesetenen
alhier, Jan Cock, aen, den keijserschen Daso Bandara
had d'onse ontrent die tijt laten adverteren, dat er
2. [illegible] Prauwen met 20. Menschen so mans
vrouwen als kinderen, op de Rivier sich onthielden,
en niet en laten vragen off wij die beneden dan
bij deselve boven inde rivier souden sien in handen te
bekomen, waerende daerop tot antwoort gedient,
het sich beter voegen soude dat den keijser koninck
Zijn eijgen regt maintineerde, doch wij zijn bedunkt
hij dat niet doen, maer het op ons laten aenkom
sal, ende willen wij vanden keijserschen Chin ons niet
laten [illegible], So dienen voor alle de rivieren
van Cottiaer te kruijsen, met deselve soo veel hoe
beter te verdedigen, waer toe alsin eenige snedige
vaertuijgen wel gemonteert met metale
bassen die UEd: voornemens zijn geweest, naer
Benoorden te senden, seer wel in den handt komen
Zouden, en sonder deselve is sulcx niet te weegh
te brengen, dienvolgens UEd: ons daermede
op 't spoedigst de believen te versorgen, ende ooke

d'[illegible]waerts 16[illegible]

Ende toecomende bootjes wat meer als ordi-
narij met matrosen te laten voorsien, alsoo die
hier gebreck hebben, cunnende tegenwoordich van
dat volck niemant so veel uijtmaken om te
bemannen het continuerende Jachtje de Bonaventura.

Wij hebben tegenwoordich ook maar een huijs timmerman
ende niet een groffsmith, UEd:e gelieven te
ordonneren, dat ons twee van ijder ambacht
mogen toegesonden worden. ———

Brenger deses is den Vrij Coopman en ingesetene
hier op Malacca, Sr Jan Beeke, welke in ——
'sComps: Cassa getelt heeft, 2000. ende voor
Matthijs Meijer 3000: rd:s bij UEd:e volgens de twee
Wisselbrieven daer van sprekende, gelieven te laten
voldoen. ———

Hier mede

Ed:e Erntfeste, hooggeachte, manhafte, wijse,
voorsienige, seer discreten heeren, door gebreck
van wijder materie afbrekende, so bevelen Wij nader
onse nodige en dienstwillige groetenisse, lager
stont UEd:s onderdanige dienaren, was
geteekent Balthasar Bort, Francois Sautwoort, ——
Arnout Wosdorp, Adriaen Lucas, Jacob Martens
Schagen ende Jan Joosten Cal ter Zijden stont ——
Malacca 16. Maart 1672.

geroll: accordeert Malacca adij ——
24. Maart 1672. bij mij ——

Matthaeus Coopmans

Register van de Aencomende papieren desen Jaere 1672: voor de

duplicaet 182

...en Raedt tot

...ngd ... Lawes Cd.

...o. van der

...t Pardanus

...mo. 24 May 167

...ctober

... 29 Maert

...ato 30 Julij

Malacca. 1672.

Copija missive van d'Hr. gouvern.r en raadt alhier aan haar Ed.e tot Batavia dato 15. meert

N.o 2.

Register vande Aencomende papieren desen Jaere 1672: voor de

dubbelt

Batavia

Aen haer Ed[le] de Heeren Joan Maatsuijcker gouverneur generael ende Raden van India.

int f[a]

Ed[le] Erntfeste Hooghachtbare Manhafte Wel Wijse voorsienige seer bescheijdene Heeren

genereuse Heeren

Aen UEd[le] hebben onlangs op 15 Courant p[r] den onderkoopman Jan Bloch over Palimbangh geschreven gaende de tijd hier nevens, en seedert een brief van onse beoostens voor Peraks revier becomen, meldende onder anderen notabel dan dat het vaertuijgh door Radja Pera met 16. bharen Tin na Atchin gesonde (UEd[le] voor dese van gesz.) ontrent gelijcke Atchin van eenige salettens aengetast en in hun gewelt becomen is, hebbende 't selve met de ladinge na haer genomen, de mans laten lopen en de vrouwen tot Queda gebracht.

De Peraeksen waren voorde salettens seer timide, geloovende dat deselve haer op de revier en daerbuijten "ontgieveden dat hun so pagachte" met hun Tin so wel niet af te comen dan andere Vol doen souden, doch d'onse menden dat daervan meer geklaeght wiert als inder daet waer was, evenwel souden se de chalouppen Pera de reviere opwaerts senden om de afcomende Peraksen met hun Tin voorde salettens na vermogen te beschermen, hadden reets 65. bharen Tin bij den anderen en hoopten in corten tijt daer toe noch goede quantitijt te erlangen, hier hebben onse pachtijers

van

van dat mineraal 19⅔ bharen en 192: p[ico]les spiaulter

Tegens de ontcomene gevangens Adriaen Som-
ende paulus Jansz Ratelmaker, mitsgaders den
hier noch zijnde Cock Laurens Jansz heeft den
fiscael een nader eijsch in rade g'exhibeert die
UEdd. hier nevens senden dat alsoo goet gevonden
hebben om UEdd. schrijvens daerop af te
wachten eer wij hier iets in die saken comen
te judiceren. Op den vrijman Cornelis Kraek
die als voorsegh gesz: de voorn: gevangens
in haer ontcomen, sonder behulpsaem geweest
zijn, is ooch schriftelijcken eijsch gemaecht,
doch na dat hij met de tortuure was gedreijght
geweest en eerder bij zijn ontkennen gepersisteert
had, daer van tot nader bewijs geabsolveert en
op handtastinge gelargeert.

Gisteren is hier ter reede van Couchinchina gecomen
een schuijtie aldaer bij eenige japanders gequipeert
om ter deser plaetse te negotieren, haer
ladinge is ons noch onbewust, nadere sullen
UEdd. adviseren. En hiermede door mancque-
ment van verdere materie moetende eijndigen
blijven wij na onse nedrige en eerbiedige
groetenisse Generaele Heeren onderstont
UEdd. onderdanige dienaren en was geteeckent
Balthasar Bort. Francois Santvoort. Arnout Wesdo[rp]
Adriaen Luijcasz: Jacob M: schagen en Jan Joosten
Bal. ter zijde stont Mal[acc]a 29en Maart 1672

Gecollationeert accordeert
Malacca 19en Maij 1672:
by mij
Matthaus Coenmans. secr.

Register van de Aencomende papieren desen Jaere 1672: voor de

...ende Raedt tot

...2 baros Cᵒ

...o. van de

...t Padangh

...mo. 24 May 167

...ctober

...25 Maert

...ato 30 Julij

Malacca 1672

Copye Missive in dato 7 du Maart aan Eaex Ed. afgegaen,

N.o 2.

Register vande Aencomende papieren deses Jaers 1672: voor de

487

Ed: Erntfeste, Hoogachtbare manhafte, welwijse voorsienie-
nige seer bescheydene Heeren. gec: et

ontf 16 maart p den burger Mattys maeijer

Mijn Heeren.

Deser dient eeendlijck om ued: toe te laten comen
onse Resolutie gisteren aengenomen, op 't
openen vande groote deuren aen beyde de poorten,
deser Fortresse ende ook 't hek vande
brugh over de rivier voor den opper Coopman en
secondepersoon deses gouvernements
Sr. Francois Santvoort, soo wel als voorden
Capitain mons.r Aarnout Westdorp die 't selve
op sijne aencomste alhier, sonder mijn
alvorens daerinne te kennen, voor hem
heeft laten doen, ende niet voor genoemde
Sr. Santvoort, die sulcx ten langen laste te
hebbende sprooten, daer op niet gesegde
mons.r Capitain in woorden geraeckt is, jn-
dogen ick daer op oock ben genoodtsaeckt, en genoot-
saeckt geworden daerinne soodanig te ordon-
neren als ued: bij voors: Resolutie believen
te sien, sullende ued: daer bij blijcken, dat
ick om twee spalt te vermijden, bij provisie
en tot ued: nader ordre toegestaen heb voor
hun beyde deselve groote deuren sullen
mogen geopent worden, dog niet na negen

uren

nijen, om eenen inde selve resolutie aengeroe-
endat dit hier oocq een nieuwigheijt is, nodij
voor desen gebruijt nader bijde ingelevde cer-
tificatie te sien waarom ik het oocq wel
weder tot het oude gebruijck had comen
ordineeren, maer considererende 't selve den
capitain eenigsints in kleijnagting mogt
brengen, insonderheijt onder de militie, en
bij aldien uEd: daer in geen welgevallen quam
mits te nemen, en gevolgelijcq 'tselve te
contramanderen, het voor mij niet dan op
spraeke baren soude, even off ik hem niet en
gunde de eere die hem soude mogen eijgen en
toebehoren sijn, dat ik bij desen continue-
beringe soo heb ik best geagt mij na tijts
gelegentheijt, wat te voegen, ende uEd daer
van kennisse te geven mitsgaders te spoedig
gelijck doe bij desen uEd: ordre en intentie
in antwoorde deses te mogen staen voor
noemde Capitain is alwat onmagtig in sijn
ambitie, pretenderende oock een à twee
lijffschutten om agter hem te gaen dat hier
al mede noijt geschiet is, gelijck ik hem
tegemoet gevoert heb, en met een daerinne
niet konde bewilligen, maer soo hij door sijn
schrijvens aen uEd: konde te wege brengen,
mij sulcx worde gemandeert, ik dan sal

moeten

Register van de Aencomende papieren desen Jaere 1672: voor de

moeten gehoorsaemheijt trouwelijck aengenomen werdt te doen. waermede &ca onderteekent en was geteekent balthasar bort ter sijde stont Malacca 29: meert Ao 1672

985

Batavia.

Aen haer Ed:le de Heeren Joan Maetsuijcker Gouverneur Generael ende Raden van India.

met 't jacht d'Eendragt

Ed:le Erntfeste, Hooghachtbare, Manhafte Wel wijse, voorsienige, seer bescheijdene Heeren.

Genereuse Heeren

Ons jonghste schrijvens aen U Ed:le is geweest dato 29e Meert wesende in handen van den vrijman Matthijs Meijer, met een Chaloup van hier over Palembangh na Batavia vertrocken, gaende daer van hier nevens een Copie. Dese sal voornamentl: dienen om U Ed:le kennis te doen geworden het ingeleijde afschrift van den brieff gedateert 17e Meert passado, door d'Ed:le heer Rijcklof van Goens op Ceijlon p:r de hoeker de Swarte vis ons toegesonden, ende 16e Courant hier aengebraght, met recommendatie deselve aen U Ed:le spoedigh te senden, als inhoudende onder andere advis van de Fransche vloot op Ceijlon voor Calitura den 27e Februarij ontdeckt, bestaende deselve in 14: schepen, gemant met 1800: à 2000: koppen daer onder de helft militaire, sonder dat sijn gemelte Ed:le nogh wist, waer op sij het

gemunt

genomen hadden, maer schijnen bedencken te hebben
of hun toeleg niet wel mogte zijn op Batticolo,
Cotjaer, d'Wannij, Jaffanapatnam of Nagapatnam
offe ooch wel hier op Malacca, des neen, dat se daer
wel mogten voornemens sijn het Eijlant Banca in
possessie te nemen, en 't welck wel 't apparentste schijnt,
so sijn UEd.e mogt tijdingh crijgen dat se hier
op Malacca mogten genomen hebben, souden sij
magt en vermogen hebben tot onse assistentie
't welck geschiedende, hebben wij de francen niet te
vreesen, maer ons die ontlastende, so souden se onse
veel quaet connen doen als sij quamen te landen,
alsoo ons guarnisoen swack is en 't selve in dese tijt
dat de francen hun magt wel hier nae te mogten
wenden, niet minder dan 900: Coppen begroote
sterck te zijn, om welck getal te suppleren 200:
gebreken, die wij hopen UEd.e op den ontfangh deses
sullen connen gewaerts senden, dat verbindigh
versoecken en aen UEd.e goede voorsorge defereren,
gelievende UEd.e ooch onse jongst te gedane petitie
van W.E.Ed. beneffens gelijck mede de quantiteijt
vleeschs en speck met de helfte te vermeerderen, en
ons vooral met 200: lasten rijs te secunderen
welcke noot saeckelijck hebben benevens 600: pakken

clappes

clappes olij voor een jaer na goet overlegh en
gemaeckte overslagh te rade geworden sijn tegen=
woordigh (om in tyde van noot niet verlegen te vallen)
van UEd.le sorghvuldigheyt en aenbiedingh te versoecken,
en dan alle 't andere op onse voors. gedane petitie
voldaen werdende, sullen 't hier wel cunnen stellen,
sijnde wy ondertusschen op onse hoede en alles
wat tot nodige defentie vereyst wert, gereet gehouden
en 't manquerende na onse magt en vermogen
verveerdight. ——

De hoecker de Swarte Vis voornoemt heeft d'Ed.le heer van
Goens van ons wederom geeyscht, maer schipper Gans=
wijck daer op bescheyde (hebbende 2: maenden int
gaerwaerts comen, ondermogen geruest heeft verclaert
wanneer over 9: maenden van hier gesonden wert,
het dan wel tijt sal sijn om hem te cunnen besorgen,
waer op ons vorder nader beraden sullen, hebbende
wy middelertijt voors. hoecker dagh 's na sijn
arrivement na Perac besoekingh gesonden, met
onse nodige adviesen (copie hiernevens comende)
en om daer eenigen tijt dienst te doen, alsoo 't oude
Jaght Cabo de Jasques hier inde reviere dagelijx
of sincken of vanden anderen vallen wil.

Het Jaght de Stockvis door UEd.le directie 'sfregat
Malacca

Malacca omen aendraginge herwaerts gesonden, hebben
hier 6: en 16e: deser ter rheede becomen en daermede
ontfangen U Ed: aengenaeme brieven van 29: Maert
en 13e: april voorleden, welckers beantwoordingh tot nader
gelegentheijt uijtstellen; het Jaght 't Wapen van
Arnemuijden was mede tot aendraginge verschenen
gelijck oock van Palimbangh daer aengecomen, was
de light en Amelandam die alle dagen mede hier
verwaghten. —

Van Oedjangh Salangh hebben 1e: stantij de Chaloup d'An=
gelier becomen, en daermede 62: bharen Tin, 93.
ditos waren ginder nogh verbleven die deselve Chaloup
niet had cunnen overvoeren, ende cort daer aen
sijn vandaer met 4: Javaense vaertuijgen bij de
60: bharen van dat mineral hier aengebraght,
Na derwaerts hebben 14e: Courant 't Jaght de Stockvis
gesonden, van het schrijvens van daer ontfangen
gedateert 19e: april ende onse rescriptie daerop geroert
U Ed: Copien, aen welckers inhoude ons refererende
gedragen alsoo den tijt ons gebiet deses cort te maken
Sullende U Ed: daerinne voor onaengenaem onder
andere voorcomen het verwaerlosen vande boots de Schiedam
ende die van 't Jaght de Vlaemsche Vissen, waerdoor
deselve in handen vande Schelmse Malaijers

gebraght

gebracht en daer toe 10: man van ons volck so soldaten
als matroosen om hals gebraght, en haer dode lighamen
met de voorn.[s] boots verbrant sijn, de sieckte en sterfte
gingh daer ooch onder ons volck in swangh, voorn.[de]
Jaght de Visser staet van daer herwaerts te comen
en gemelte stockvis ginder te verblijven, neven de
de Chaloup de Spiering mede daer sijnde, maer meerder
Chaloupen sijn derwaerts hooghnodigh om aen
veel Thin te geraken, sulx wel wenschen U.Ed.[le]
ons daer van tijdigh souden versorgen; de hoecker
de Voorn had ginder 29: bharen Thin tot de quantiteijt
so hier als Paradacrimo geschept, becomen, en was
daermede 22.[e] februarij na Bengale vertrocken.

Met dengetoge Chaloup d'Angelier is ons van Oedjangh
Salangh ooch toegecomen schrijvens vanden onder
coopman Joannes Brakel in Ligoor, gedateert 1[e]
februarij passado, copie[n] hiernevens gevoeght, met
derde onder andere daer ruym 80: bharen Thin
in voorraet had, waermede [illegible] 3. van het onder sigh
geradgeerde Capitael betaelt was, met goede
apparentie voorder veel ooch Thin becomen soude, sulx
van ons meerder Capitael petitioneert, dat hem
(als mede in silver groot gelt bestaen, door dien
daer van onvoorsien sijn) niet sullen cunnen senden,

maer

maer sijn voornemens aen den Chin van daer te
laten gaen, nademael uEdle die over Siam so tijdigh
niet connen becomen dat se nogh desen jare na de
Custe van Indie souden connen gesonden werden, sullen
wij dan ooch na derwaerts de nodige ordre geven
dat aldaer rekeningh met 't Comptoir Siam voortaen
werde gehouden, nadien uEdle Ligoor van Malacca
hebben geliefen af te sonderen, en onder genoemde
Siam te stellen, eenige provisie voor d'opper in Ligoor
sullen mede versorgen, dogh van wijn en hollantse
boter vinden ons althans geheel onvoorsien, maer
verhopen haest van uEdle ontset te becomen,
sijnde met voornoemde Stockvis, 't fregat Malacca
nogh 't wapen van Arnemuijden daer van niet te
gesonde. —

Uijt Bengale hebben 16en desen te rugh becomen 't jaght
Vlielenburgh ons niet anders toegebraght
hebbende dan — 89846: lb: rijs 29091: lb: Cane —
1969: lb: boter, 680: lb: wasch, 50: stp. lootlijnen, 600 stp.
gonijsacken, en 599: lb: Zeijlgaern, costende volgens
facture ƒ 3566: 3: 2. sijnde uEdle bewust dat
wij van daer 200: lasten rijs geordert hadden,
welke ons nu sijnde ontslaen, ons necessiteert deselve
van uEdle te versoecken, gelijck hier mede

gedaen

gedaen hebben, sijnde onse magasijnen tegenwoordigh
daer van maer met ongeveer 120: lasten voorsien,
benodigen oock nogh wel eens so veel Tarwe als ons
nu van Bengale gesonden is, U Ed.e ons daer van
connende versorgen, so souden wij hier buijten
verlegentheijt connen gehouden werden; Een
pacquet met brieven en papieren aen U Ed.e: over
met voorsz. Vittenburgh uijt Bengale toegecomen
gaet hiernevens. ——

Hier hebben tegenwoordigh inde packhuijsen bij den
anderen ruijm 320: bharen Tin, waer bij nogh
binnen weijnigh dagen van Perac 70: ditos te comen
staen, makende met de voorverhaelde quantiteijt
tot Oedjangh Salangh ende Ligoor zijnde, Uhannen
513: bharen, dat al een redelijcke partije dus vroegh
int jaer is; Om de procure van Tin te vervolgen
benodigen al weder R.a van 8.n in specie, U Ed.e: ons
met twintigh duijsent stux connende versorgen
sullen hier seer wel te stade comen, alsoomen dat
mineraal inde afgelegen plaetsen met geen ander
of andere Coopmans. tegenwoordigh negotieren can /.
Over want U Ed.e tegenwoordigh met de Chaloup d'Eendracht
heden hier uijt 't Cruijssen aenwaeter op onse
ontbiedingh toegekeerde gecomen, wesende d'eenighste
die

die tegenwoordigh bij den hant hadden, toe geeve
voorgemelte angelien die claergemaeckt want
om volgens u.Ed.le Ordre aen den Jambijsen Pangeran
te senden, maer sullen in desen tijt dat wij Chaloupen
en volck gebreck hebben, ons daermede niet
verhaesten, geliefende u.Ed.le voorsz. Ordnaght
met noch so veel Chaloupen daer inne ons als u.Ed.le
sullen cunnen bijbrengen, op 't spoedighste werden
[illegible] te senden, waer op ons verlaten sullen /
't nodighste hebben voor dese tijt naer waerdigh voort
'tmanquerende dat wel uijt te hooren mogen
lijden, sullen we dese suppleren, ende hiermede
afbrekende, bevelende wij. ——

Ed.le Erntfeste, Hooghachtbare, Manhafte, Wel
wijse, voorsienige, seer bescheijdene Heeren
en onse ootmoedige en eerbiedige groetenisse
Genereuse Heeren, onderstont u.Ed.le Onderdanige
dienaeren, en was geteekent Balthasar Bort,
Francois Santvoort, Aernout Wesdorp, Adriaen Luijcasz.
Jacob m. Schagen en Jan Joosten Bal, ter zijde stont
Malacca 19 Meij Ao. 1672. ——

Gecollationeert en accordeert
Malacca 8 Julij Ao. 1672.

Matthaeus Coorman

Register van de aencomende papieren deses Jaers 1672: voor de

Batavia

Aen haer Edle. de Heeren Joan Maetsuijcker gouver-
neur generael ende Raden van India

Edle. Eersame Hooghachtbare man-
hafte wel wijse voorsienige seer
bescheijdene Heeren

Generoese Heeren:

Om u Edle. iets te laten geworden de copie der
missive van d' Edle. heer Rijcklof van Goens
op Ceijlon gedateert 17e [illegible] 16e meij
p. de [illegible] de [illegible] tot ons overgebracht
inhoudende deselve missive onder andere van
den Fransche vloot bestaende in 14 schepen
voor gedeijde Ceijlon vernomen, hebben u Edle.
de [illegible] en [illegible] d'Eendracht 29e
der selver maent meij [illegible] en
[illegible] ons schrijvens [illegible] van [illegible]
hen [illegible] als bij de copie van [illegible]
[illegible] inhoudende ook den ontfangh van u Edle.

brieven

brieven gedateert 29e meert en 13e april
verleden gesonde met 't jachtje de stockvis ende
't fregatje malacca, zedert hebben nogh drie
brieven gedaghtekent 6e en 19 mey mitsgaders
12 junij d'eerste per 't jachtje queda 22 mey ende
d'andere twee per verschez. vaertuygen op 19e ju-
nij en 6e deser maent julij becomen, wyders
laaten ons respectivelijck geraet vindende op den
ontfangh deser illico een iavaense of ander
bequamen snedigh rodij vaertuygh tot uwe Ed. -
af te veerdigen om uwe Ed. aenteeckenigen der
toestant in dese quartieren en of de voornoemde
fransche vloot in de straet malacca soude mogen
gecomen of deselve gepasseert sijn, so hebben
daer toe geen gereeder nogh bequamer bodem
aende hant gehad dan het voorsz. jachtje queda
'twelk bereijt en ooch met rijsten en te[illegible]
radijen voorsien sijnde uwe Ed. dan tegenwoor-
digh toecomt met advis hier in den ontrent
malacca den staet van d'E. Comp.e nogh in
goede vrede en ruste continuerende is en tot
dato —

Register van de Aencomende papieren deses Jaers 1672: voor de

19

dato geen francae sloot nogh dringe van hun-
schepen te desen plaetse nogh elders hier in 't-
vaerwater (daer doorgaens op haer gecruijst en
gepasst is en alsnogh wert, ja selfs tot sira toe)
vernomen sijn, waer 't selve geschiet wij-
hadden u Edle volgens onsen pligt datelijck
daer van kuntschap toegesonden, 't welck xalt
nogh voornemens blijven te doen wanneer deselve
de francae hier mochten ter voorschijn comen
ofte wij comen te verstaen waernaerts zij-
hun begeven hebben ofte waer sij haer ont=
houdende sijn, waer op u Edle haer gelie-
ven te verlaten en nademael bij d' jongste-
ontfangene brieven van 29: Augustij en 13=
Octob= uijt 't patria den uijtslagh der verwe-
ringen tusschen de francae Croone en onsen staet
nogh niet reght conde werde vernomen, so-
sullen wij in gelijken gebruike blijven volgens u Edle
aenschrijvens om de minnes vande francae-
natie alsnogh verdaght en suspect te houden
en daertegen wel op haere hoede sijn. ——

[illegible]

Gemelde de aengetogen chaloep d'Eendraght op 12en
Junij voormelt nogh niet aengecomen was
so dubiteeren deselve niet of sal cort daer aen
g'arriveert sijn en gevolghlijck uwe Ed.en onder
andere uyt ons schrijvens vernomen hebben
onse petitie van 200 lasten rijs dienvolgende tot
op de helft magh verminderet worden alsoo wij
den vrijcoopman Johannes Rachelinus (8 Junij
met sijn sluijtje Zwijsen van Japara over
Batavia hier verscheenen) alle sijn aengebrach-
te rijs bestaende in 70 lasten tegens 20 Rijxd.
ider afgecoght en in Compes. magasijn op-
geleght hebben, mitsgaders de Javanen en
Chineesen hier dagelijckx met hun rijs al
beginnen aen te comen. —

Carro behoeft men ooch niet gedoncke alsoo na 't affveerdigen
van ons schrijvens met genoemde chaloep
de Eendraght van Suratte op 30 meij en 6
Junij met pasedulles vanden hr. Directeur
Bogaerd twee scheepjes vanden Armenische
coopman Gosio Minos mitsgaders van Rom //

// Cain

Den 26en Junij een engels jacht genaamt
Philip, en Anna hier verschenen sijn,
welcke Caneel ingehad en onse Cargasoen voor
50. en 40 Rijxd.r 't last opgesocht hebben
desse drie genoemde bodems sijn op 20 Junij
en 6e Julij na Siam om daer te negotieeren
vertrocken, —

De Engelse vrinden van gelijcke jacht uijt
Bombain Souratte aengedaen hebbende en
vandaer 27e April herwaerts vertrocken
sijnde, wisten ons niet nieuws vande
fransche vloot ofte hun desseijn te verhalen,
maer wel dat het krijghsvolck vanden
Moor Sivagie onder 't beleijt van sijn velt
heer weder voor Suratte lagh en daer een vaste
plaets possiderende beoorlogende vanden Suratse
wat dat hij bij sijne brieven aenden moorsen
gouverneur en de hoofden van alle uijtheem
sche natien daer negotieerende sonder bekent
gemaeckt

gemaeckt, ende bij weijgeringh gedreijgt —
hebbende met gewelt te comen halen —

Den ander Engels jacht genaemt Concordia in —
decembr: A°: passado van Madraspatnam ver=
trocken, hebbende in zee sijn masten verloren
en tot puncte de gale anders becomen, mitsga=
ders tot Atchin aengeweest, is 29en meij —
ooch ter deser rheede gecomen en 17en Junij na
Jambij vertrocken, de hoofden van 't selve —
jacht genaemt Edward Lock en Francois —
Winter, waren van gevoelen dat de meerge=
noemde Fransche vloot haer wel na Corman=
del mocht hebben begeven om St Thomé de —
Mooren afhandigh te maken ende in 't besit —
te nemen —, —

Ons jacht Lantsmeer hadden wij van genoemde —
Cormandel al in meij of junij, hier wedden
de rugh verwacht maer is tot nogh t'onser —
admiratie niet ter voorschijn gecomen, —
misschien wel het haer daer door de verschijnin

Schult van

Register vande Aencomende papieren desen Jaere 1672: voor de

vande fransse vloot opgehouden blijvende van —
Bengale de hoeckerve [illegible], ende 't galjoot ham-
menhiel dat wij van Seijlon ende die plaatse mede
waeren verwachtende ooch dadelijck, —

Vier Portugesen jachten so wel als van middelbare
grote, daer onder mede den Coninck toebehoorende
zijn van Goa op 17: 19. en 20 Junij hier aengelant
ende den 27e der selver maent wegelijck na Maccau
vertrocken, op het grootste jacht genaemt —
Nossa Senhora de Agia was voor die stadt een —
nieuwen Capiteyn geral geheten don Antonio
Barbosa, welcke jacht van Maccauw na
Timor soude gesonden werden om vandaer eenigh
Coninx gescheut van den afgeleijde gallioen te —
halen, uijt dese Portugesen hebben wel —
verstaen dat de fransse vloot voor Goa zijnde —
geweest, aldaer rijckelijck van eenich water en
beestiael is versien geworden, ende den fransse —
en Portugesen Vice Rey accordant onder den bloote
hemel in 't bijwesen vande hr Caron opentl:

mael

naer den corte poos metten anderen gesproo-
ken hadden ende francen vice Rey daer op met
sijn gevolgh uijtroeght na sijn scheepen gekeert
'tals voorts datter vande francen wel 80 man
verloopen en op 't vertreck vande vloot gemist waren

Na voorts. Maccau sijn ooch van hier op ulto meij en
1e Julij geretourneert den Cleene met de
grote chinese jonck bevrachtende de portugesen
welcke 1774½ pls peper van d' E: Compe tegen
7 Rls 't picol gecocht en naderhandts gevoert
hebben sulx hier nogh maer 1711½ pls bij de
pack huijsen ontfanden, Den vrij coopman Willem
moraij met sijn jacht de fortuijn van pale-
bangh 23e meij hier vertrocken en 26e
dito mede na gemelte macaù genavigeert
sijnde heeft van sijn aengebrachte peper
197 - pls in behouden en daer van 2 Rls per picol
tot opgelt in s' Compes Cassa voldaen, ——

Het portugees jacht Nosse Sinjora de Rosaria
anno passado van goa over Cormandel hier
g'arriveert ende mits de lastheijt des tijts om
de —

997

de wijsse na de Manilhas begenoomen ook gebleven is, in 26. april naderhandts vertrocken gelijck ooch daer na tot 23.e meij geraveglht is het schepsie van Couchinchina genaemt S.t Pedro en S.t Paulo, ——

Een moorsschepie van Bengale dat lange onderwegen is geweest behoorende den Nabab Mirtsi Lalchan versien met passe vande Ed.le directeur staende hebben 21. meij te deser rhede becomen alwaer het nogh leijt om de aengebrachte cleeden hier te verhandelen ——

Van Andragirij is hier 't jachje 't Caep van Anning den 24 meij ende lichter Amsterdam 4.e junij g'arriveert, nietes vandaer met de selve herwaerts sijnde gesonde maer met 't voorangetoge fregat mal.a hebben becomen 384 taijlen swaerte gout en 129 ped.s 95 cattijs peper costende ƒ 26616: 19: 2: ——

Hier neevens ontfangen U Ed.le eenige copien van brieven onlanghs na Siacca Jambij en Palinbangh als ——

als oock na Siam geg. derwelcke ons inhoudende

ons verbiedigh versoecken om het jachie Quelder —

[illegible] mede als geseght deser afgesonde [illegible] van

beide hier verwachten sullen) dat sij UEdele

[illegible] des [illegible] sullen wij hier na met

van alles ampel schrijven ende an oock UEd.=

ontfangene brieven na behooren beantwoorden

hier het voornaemste dat hier bij latende so —

blijven wij na onse needrige en verbiedige —

groetenissen Generose Heeren onderdanige UEd.= onderdanige —

Dienaeren en vast getrouwe Balthasar

Bort Francois Jantvoort Arnoudt

Westdorp Adriaen Lucasz: Jacob —

vn: Schagen en Jan Kesten Bal —

ter Pyden stadt Malacca den 8en=

July Ao 1672 ——

Geacollationeert en accordeert

Malacca 27: July 1672

Bij mij —

Mattheüs Commans secr.

Register vande Aencomende papieren desen Jaere 1672: voor de

Malacca A° 1672

Copie missive met het Jacht Quenda 8en Julij 1672: gesch. –

N° 1.

Register vande Aencomende papieren deses Jaere 1672: voor de

991

Batavia.

Aen haer Ed: de Heeren Joan Maetsuijcker gouverneur Generael ende Raden van India.

Ed: Achtbare hooghachtbare Manhafte Wel Wijse voorsienige seer beschreijdene heeren

Genereuse Heeren.

Op 8e deser maent Julij als wij drie dagen bevorens Ued: vrijmans vaertuijgh becomen hadden Ued. aenschrijvens vanden 17e Junij, hebben tot Ued. afgevaerdigt het jachtje Gouda, en daer bij tot voldoeningh van Ued. ordre geadvi- seert hoe in en ontrent Malacca des stadt van d'Comp:e nogh in goede vrede en ruste continueerde en geene fransse schepen geraeckt waren, mitsgaders daer neffens sulcx meer gesz. als bij de copie (so d'originele nogh niet moght ontfangen sijn) kan werden vernomen, Sedert is hier 14e courant 't jacht Muijden gearriveert ons toegebraght hebbende Ued. aengename missive vanden 29e Junij. waer op wij nu en op die ons te vooren geworden sijn, het nodighste sullen trachten te antwoorden, mitsgaders oock supleren, de materie daer van reets bij onse vorige brieven eenighsints gementioneert en daer bij voegen 'tgeene na die tijt hier voorgevallen is. Danckbaerlijck seggen met aengenaemheijt ontfangen hebben, Ued. onse brieven van 16e novemb: 25e decemb: 3. 4. 19. 21. Januarij. 23. Februarij 16. en 24. Maert, mitsgaders 19e Meij. successive so met comps: bodems als vrijluijden vaertuijgen van hier gesonden. alle toegebraght waren op denwelcke dan oock Ued. aen- genaeme rescriptie becomen hebben. sulcx eeulijck

nogh

nogh verwachtende sijn UEd.[le] antwoort schrijvens op
onsen aengetogen Jonghsten vanden 8:e dezer welck mede
haest hopen te erlangen alsoo niet dubiteren of UEd.[le]
sullen voorsz. Jachtje Queda ende chaloup de Eendraght
na herwaerts te rugh gesonden hebben, als hier in 't kruijssen
vaerwater en inde besettingen voor Pera. Queda en
Oedjang Salangh nevens meer andere seer nodigh en
dienstigh sijnde. —

Met de jachten 't wapen van arnemuijden. de stockvis, Queda en
vooraengeroerde muijden. is na herwaerts op onse gedane
petitie gesonden diverse behoeftigheden van coopmans:
contanten. vivres. amonitie van oorlogh. Equipagie
goederen en ambachts gereetschappen, t'samen ter bedrage
volgens der factuure van ƒ 69384:13:6: waer voor
't comptoir generael hier inde negotie boecken gecrediteert
wert alsmede voor ƒ 43963:3:1: door UEd.[le] met
't fregat malacca en gemelte Arnemuijden ten behoeve
van 't comptoir tot aenbringinge gesonden en alhier wel aenge-
bracht de 10910. lb: ijser in arnemuijdens factuure
gestelt hebben hier 4122. lb: ende 49010. lb. die in
Quedas factuure staen 4663. lb. minder gewogen, sijnde
op de gehele quantiteijt slechs 10. p:o Cento de stucken
en staven sijn volgens cognoissement wel en na behooren
uijtgelevert waermede de schippers sustineren te cunnen
voorstaen. te meer sij ooch bij gebracht hebben, haer het ijser
op Batavia niet toegewogen en door hun dienlijk bij
't getal vande stucken ontfangen is geworden. vande 18.
vaten bliks sijnder 7. afgegaen om de andere mede
op te vullen en 4. aen een kant en weghgedaen alsoo
't selve teenemael bedurven en onnutbaer was. het
manquerende aen onse petitie. inhoudende ijt nogh

thien duijsent

Register van de Aencomende papieren desen Jaere 1672: voor de

thien duysent Rds. van d°. in specie. en de provisie van goede wijn en boter (daeromme verlegen sijn) Hare Edelheden ook hebben laten voldoen, dat dienvolgens geschiet is.

Het schip van Couchinchina hier verschenen en nade Manilha, was stucken om van daer over Maccau na derwaerts te retourneren was groot 30. lasten en daer op als hooft doen Joan doncel Japander neffens 30. coppen bestaende onwaerden van geschut. het aengebrachte bestont alleen in 91. vosten yser vanner 166. bondels rinck vanmeer 20. kisten Japans stael coper. 200. ditto dievers porceleijnen 1½ picol thee en twee p°. radix china gout hebben se ook gehad maer dat verswegen en bij nacht vercocht. hun uytvoer heeft bestaen in 134. picols 20. cattijs peper van d'Comp°: tegens 7. rds. 't picol becomen en het bedragen van 3016½: rds. aen sleijds cleeden. belopende den thol volgens de rekening uijt t'ontfangh boeck getrocken en hiernevens gevoegt rds. 234½.

Het portugees Jacht Nostra Sinjora de Rosairo. ook na de Manilha vertrocken heeft den capiteijn Francisco de Spinjola genaemt aengegeven ongeveer 160. lasten groot en met 109. coppen gemant mitsgaders gemonteert te sijn met 10. stucken yser geschut, hebbende alle sijn aengebrachte cleeden van madras patnam en Bengalen nogh van hier voor rekening van onse Ingesetenen 150. p°. coups en 120. p°. moors guinees lijwaet neffens 100. p°. witte salempouris swart en waermede 't scheepken volladen was, van genoemde capiteijn hebben 400. Rds. voor passage geld becomen. –

Ende

d

De 4. portugese Jachten van goa na Maccauw genavigeert,
waren genaemt alsvolcht —

Sancto anthonij en St. Andre. groot omtrent 100. lasten ge,
monteert met 6. ijsere stucken geschut en gemant met
60. coppen. den Capiteyn was genᵗ Michiel grimaldo Maltees.

Sancto Marcus en Orsela groot 60. lasten versien met 4.
stucken ijser geschut opleverende 72. Coppen en voor
Capiteijn Thomé de Lirera. —

Bon Jesus de Trinidade groot 100. lasten opleverende 6. stucken
ijser geschut 40. Coppen en voor capiteijn Moor. Andre
Pireira de Reijs. —

Nossa Sinjoor d' agia groot ongeveer 300. lasten gemonteert
met 8. stucken ijser geschut en gemant met 160. coppen.
hier op was tegelijck voor capiteijn Joan anthonij Portugael
en voer daermede ook over den nieuwen Capiteijn generael
voor Maccau genaemt don antonio Barbosa Lobo. —

De twee eerst genoemde zijn particuliere coopluijden, ende
andere twee zijn Majᵗ den Coninck van Portugael
(volgens gedane verclaringh) toebehoorende, haer aengegeven
ladingh was van geen belangh, en soude meest in sout
pedtsiock en mintte bestaen, dat d' oorsake was zij
over 't passage ofte ancherage gelt so zij het noemen, selve
nadien met ons gedongen en vande twee genoemde
coopluijden haer Jachten maer 450. Rxs becomen hebben,
de Hoofden vande andere twee coninckelijcke Jachten sustineer
de in geen betalingh van gerechtigheijt te zijn gehouden
maer UEdᵉˡ ordre bij missive van 20ᵉ october 1667.
gegeven des Coninx bleken daer van niet bij te hebben
so hebben haer sulcx voorgehouden en daer op van haer
becomen een obligatie van 600. Rxs om die op haer
weder keeren van Maccau voor beijde genoemde Jachten

te

Register vande Aencomende papieren deses Jaere 1672: voor de

te betalen, datse nu niet konden doen alsoo onvoorsien van gelt en geen goederen inladden die hier vercoopelyck waren, nevens dese gaen eenige extracten raekende tvoorder van aengetogen gerechtigheyt of missiven UEd:ˡᵉ nu daerin eenige veranderingh moeten genegen syn te maken. ——

Twee eenige jonckens toebehorende de portugesen syn volgens ons vorigh schryvens mede na Maccau gecontramandeert, de verschyningh van het eene benoden de claerste genaemt Nosse Sinjoor de Kora groot 10: lasten oplevende 3: stuckx yser geschut en 38. koppen varende daer op als hoofden Joan Baitista en Joan Freira, is UEd:ˡᵉ bij onse brieven van 28. febr: en 18. maert aengecondight met specificatie vande ladingh die gemonteert heeft rsᵉ 7044. ⅘. en den thol daer van a 10. pᵗᵒ cento rsᵉ 704½. den nytvoer heeft bestaen in

467. pᵉˡ 48: cattys peper daer onder 311: pᵉˡ 68: catti met het schaloepie de barck vanden vrijcoopman Abraham wijs van Maccau ontrecht te rugh gebracht en op 't vertreck na derwaerts onder mindere quantiteyt hier van d' Comp:ᵉ tegens 7. rsᵉ gecocht. ——

17. picol ginoffel nagelen mede vande Comp:ᵉ a 180. rsᵉ 't picol gecocht. ——

150. pᵉˡ sappanhout
12: pᵉˡ lange peper
3: dᵒ cattha en
14. dᵒ onder arreeck. ——

Nademael dese peper en nagelen als van d' Comp:ᵉ gecomen hier tot nogh syn thol vrij gehouden te bedragen

de andere

f 11

d'andere goederen bij taxatie maer 396. rs en gevolgelijck
de gerechtigheijt daer van deselve rs. 19¾. nader bij de
neevensgaende rekeningh blijcken. D'andere Jonck die wij
dachten dat tot Maccau soude overgebleven sijn genaemt
Nossa Sinjora de Rosaira. groot ongevaer 150. lasten op hebbende
5. metale bassen en 40. koppen mitsgaders als Coopman
Antonij Vaes Corpas. is primo April hier ter voorschijn
gecomen met weijnigh coopmanschap. door sijn derwaerts
gevoerde cargasoen dat ginder meest onvercocht soude
verbleven sijn. onder het aengebrachte is deselve van
waerde geweest 134½. pees pianetten. die aend' Compe
tegens 20. rs. picol thoe wij geleevert sijn, deselve
Jonck is nu door andere portugesen bevracht en daerinne
geladen

1304½ pees peper vand' Compe gecocht ten prijs' als vooren
tegens 7. rs.—

200. pees sappanhout.
300. bossen bint rottingh.
21: pe onder arrack
3: do lange peper.
4. do Cadtjia en
1: do vogelnesjes.—

volgens hier bij gevoeghde rekeningh bedraeght den thol
van gedachte Joncks aengebrachte en uijtgevoerde goederen
maer Rs 108,—

De tweeschepjes vanden armenischen coopman in Sinatta gestr
Minos na Siam vertrocken. waren genaemt. het eene
Sinatte Marchan. groot ongevaer 80. lasten gemonteert
met 9. stucken ijser geschut en gemant met 60. koppen
daer onder 4. Engelse waer van eenen Robbert Hays
als stierman en hooft op 't selve was benevens een
Armeniër genaemt Sianasar. hebbende hun ladingh
aengegeven te bestaen in—

9. pachten

Register van de Aencomende papieren desen Jaere 1672: voor de

9. packen dinersche cleeden.
62. d° met dadels. —
12. d° Tabach. —
60. sacken Tarw
15: d° gracinne Intan
2: d° kitserie
18. d° poetsjöck.
80. d° Catsia
2: d° comijn —
3: d° met medicijnen
1: d° menie.
2: potten met rassemaeld
2. tassen roosewater. —
10. sacken Cattoen
12 st. Anckers en
120. Courden. —
Dit ander was genaemt Roepanel groot ongeveer 50. lasten, hebbende 10. ijsere bassen en 19. coppen varende daerop als koopman Radjalle moors naghoda die tot Cargasoen heeft aengegeven.
135: packen cattoen.
135: dito met dadels
600. sacken met Tarw.
3: packen met cleeden en
2: d° poetsjöck. —
Van dese beijde scheepjes is hier aenlant gedisbarqueert en vercoft geworden.
34. lasten Tarw
300. tattijs rassemaeld.
129. st. dekens.
43: Conge schrijve Cablas.
41: d° dubbelde tapesijndos. en hebben hier ingecoft en vercocht
8. kisten Japans coper
2600. st. porceleijne Theecopjens. —

4 st 9: pls

4 3/9. p:cs Sluijtpats Loorn
5. Lange dubbelde Contijs.
2. d:o grove Madaplons.
bedragende de gerechtigheijt van het voorstaande betaalt
synde Rx:s 260½: gelijck bij nevensgaande rekeningh
nader blijckt. hebbende sij geen passage gelt betaalt
alsoo door UEd:e de moorse scheepen 'tselve nogh niet
opgelegt is. en om hun rechte ladingh te weten, is ook
niet gebruijckelijck geweest haar te visiteren. sulcx ons
te vreede houden so als sij die selfs bij den lijst aenden
sabandaer opgegeven. daer sij dan afsteken 't geene haer
goet duncht en denelijck 't gunstste begeeren wij weten
sullen opstellen. ja selfs 't geheel in te leeser verswijgende
en wat anders datse niet inleeven, daer voor in plaats
specificerende 'twelck wij besporen ennemer datse doch
gelijck oock de portugesen en Engelsen.

Het Engelse Jacht Philip en Anna van Bombaim mede
na Siam vertrocken is groot omtrent 160. lasten
gemonteert met 16. stucken so metael als ijser geschut
voerende 60. coppen daeronder 22. Engelse en voor
hooft eenen Richard Bate. die ons relateerde dit Jacht
geen comp:e was. maer particuliere vrije cooplieden
toebehoorde en deselve den voijage na Siam soude
doen sonder daer residentie te nemen ofte een Logie te
stabileeren. het cargasoen soude volgens opgaven
bestaen in
30. packen divertse cleeden
150. d:o met medicijnen en
2. kisten coralen en barnsteen.—

'tander Engelse Jacht van Madraspatnam genaemt
Concordia onder 'tbefel van d'heeren Edward Lock en
Francois Winter. na Jamby vertrocken, is ook ongeveer

160. lasten

160. lasten groot en gemonteert met 26. stucken yser geschut
mitsgaders gemant met 60. coppen daeronder 6. Engelse
sijnde dit mede een particulier Jacht gecargeert met
400. packen diverse cleeden
20. kassen so persiaensche wijn als rose water.
300. [illegible] rasijnen en kismis en
6. packen amandelen.
d'Engelse hoofden voornoemt hebben hier voorgegeven
datse tot Gamron hun Jacht met peerle meenden te laden
en dan haer daermede na Maccau te begeven
Van hun goederen sijn hier vercoft
440. p: gebl: guinees lijwaet.
1386. p: witte salempoerissen
4. packen Cattha
4. do. gedroogde saffraen.
Waer van sij de geregtigheijt bedragende Rs 311: betaelt
en hier nogh onvercoft gelaten hebben
125. p: witte salempoerissen
101. p: gebl: guinees lijwaet
30. p: dito betilles
10. p: alegia neusdoecken
7. p: niaconijs.
10. p: dongerijs.
16. kassen met persiaensche wijn.
Het moorsche schipje van Bengale hier aengecomen is groot
ongevaer 60. lasten, voerende 8. ijsere basen en 62: koppen
mitsgaders als hooft Naghoda Momijn Beck moor
bestaende het cargasoen in
42. packen diverse grove cleeden
60. baelen en
2: groote potten met boter
1. baal met sandelhout
4. man lack en
46. sacken met salpeter.

't arrivement

k

'tarrivement uyt voors.^t^ Bengale van 't Jacht Wiltenburgh en desselfs ladingh, hebben UEdd:^r^ uyt onse vorigh schrijvens al verstaen. en ook bij de Bengaelse Zaeckinnes ontvangen copie vanden brief gedateert 22.^e^ maert verleden door den heere directeur Constantin Ranst en sijnen raed per genoemde Wiltenburgh aen ons geschr. sulcx het niet nodigh is van desselfs inhoude hier iets te mentionneren alleenlijck seggen dat wij daer bij aengemerckt hebben sijn E. raedt maeckte dat wij inde maent Julij van hier een vaertuijgh na Bengale souden afvaerdigen om ten deselven de rijs, Caret en ampfioen die dan veerdigh soude sijn af te halen, en ook met een wat schijn alwaer maer 80. a 100. duijsent Gl.^ns^ derwaerts te brengen, dogh ons dunckt in desen sorghel.^e^ tijt die ons de francen aen brengen het niet geraden is te een bedentie die nogh uyt alles te sonder sulcx het voordeels tijt nalaten, en hier op UEdd.^ns^ ordre, tot onse narichtingh int toecomende afwachten sullen. Int nalesen vande missiven dato ult.^o^ februarij en 22.^e^ maert passado door genoemde heere directeur aen UEdd.^ns^ gesonden, waer van ons de copien toegecomen sijn, hebben ooch geremarcqueert sijn E. niet meer dan 160. duijsent ponden peper (de wijle nogh 371361: lb. in voorraedt had) van UEdd.^e^ g'eijst heeft met adjusteringe daer bij noghtans dat daer na 't nodige met de noort schepen van malacca soude cunnen erlangen, sulcx ook verwachten sullen UEdd.^ns^ ordre of wij peper na derwaerts vermogen te senden alsmede Japans coper nademael wij hebben gelesen in Bengale nogh groote quantiteijt onvercocht lagh en dienvolgens 'theele uyt Japan niet ontboden sijnde, onder 'tgetal vande moorse schepen vandaer na Atchijn gevaren g'deligeert hebben gesien datter twee na malacca staen dogh het eene schepie hier vooraf gemeent is hier mede gearriveert. —

Een

Regitser van de aencomende papieren des Jaere 1672: voor de

Die lingangh daer op Naghoda Auwangh den 17. meertjens
verschenen van Jamby 8e april hier inde revier, sijnde
vandaer door d' Engelse met 50. leggers gedistilleert water
en verscheijde Chinese craemerijen herwaerts gesonde
om hier te verkopen gelijck. voor den gedebiteerde ten bedrage
van Rds 113¼. gesleten en waer voor 21¾ Rds wegens
thol. voldaen is, hebbende genoemde Naghoda het
overige op sijn wederkeeren na derwaerts dato 26e
van gesegde maent april te rugh gevoert en mede
genomen ons antwoort schrijvens op den ontfangen
brief van Comps residen Sr Dirck de Haes tot
voorsz Jamby waer van UEd. de copie al toegesonden is,

Den moorsen capade Magat Codoes is 10e mey met sijn
vaertuijgh weder na Queda gekeert; hebbende wij UEd.
sijn aencomste bij onse missive van 28e februarij
geadviseert, ende hem nu aen sijn meester den
moorsen coopman Siry Radjaghan medegegeven
onse rescriptie op sijn becomende brief. nevens de 120:
Rdn door hem voorde 4. herwaerts gesonden en van
hier gecochte swarte mandegoeden, uijtgesloten van
welcke onse rescriptie de copie hier nevens gaet, ende
hebben wij denselve Magat Codoes. die nu al meermaels
met onse reciproque brieven over en weder gevaren
is, exempt van gerechtigheijt sijner aengebrachte en
vervoerde goederen. dewijle deselve maer ontrent
Rds was bedragende gehouden om hem en
sijn meester daer door te meer vergenoeginge te
geven. en tot ons te trecken of misschien hun eenige
meester comen te bevredigen so met Radja Queda als
vrede contract quamen aen te gaen daertoe nu
goede apparentie soude sijn en ook om te bedingen
volgens

m

volgens uEd:e voorstel 200. bharen tin of daer ontrent
jaarlijx en dat voor 8. of 10. jaren vast alwaert tot 40: rs:
de bhaer in contant of cleeden te betalen, niets daer
van jaarlijx als a 2000. rs:e vast sijn achter vaster moet
werden ingehouden gelijck uEd:e schrijvens dicteert, maer
om hier toe te geraken souden onse gecommitteerdens
na derwaerts (want wij die vandaer door desen Raedja
hoogh moet niet te verwachten hebben) moeten senden
dat uEd:e alsnogh niet raedtsaem achten, maer wij
souden 'tselve nu alsdan ons staet, goet vinden om den
maer met hem tot verdragh te comen en mede deel
inden aldaer vallende tin te hebben, alsoo die tegenwoordig
int geheel door d'Engelse bemachtight wert en onse
besettingh daer sijnde tot voordeel van haer comt te
gedijen en tot nogh geen [illegible] mooren met
hun schepen haer daer hebben laten vinden om die
vrunden den tin ginder te onthetten en deselve voor
ons te negotieren, gelijck ons toelegh geweest en uEd:e
daer van int breede voorseyde geb: is, wij hebben deselve
medegenoemde Magat Codoel uEd:e goede intentie
voorgehouden, die aengenomen heeft sijn meester en
voorts Raedja Gueda selfs sulcx te rapporteren, dogh
wij kunnen ons niet inbeelden bij daer op gesanten
om met ons te contracteren herwaerts senden sal

Het jacht de Valck tenhalende den vrijcoopman Abraham
Wijs. is 20:e Junij hier weder ter Rhede gecomen
hebbende de Baas van Borneo (werwaerts na toe
gesonden was) niet cunnen bekomen, dieter tot
Succadana en Banjermassingh geweest alwaer
d'opperhoofden de negotie voor hun slecht en haer
Cargasoen ongetrocken bevonden hadden, sulcx 'tselve

vandaer

Register vande Aencomende papieren deses Jaers 1672: voor de

vandaer te rugh neevens 60. picols peper (ginder duijtsch becomen) hebben gebraght .—

Onse ingesetenen hebben onder 't gebagh van eenen Domingos gomis het portugees jaghje genaemt Sancto Louijs Rey de France groot 40. lasten 27e Junij na Combodia gesonden en daermede het bedragen van 2721: Rs aen diverse cleeden waer van den thol a 5. pr Cento beloopt Rs 136.

Het arrivement vanden vrijborgerman Willem Meraij met sijn jaghje de fortuijn van palimbangh en vertreck na Maccauw met 597: picols peper hebben UEdle bij onsen voorss. jonghsten brief van 8e courant ooch geadviseert, behalve dese quantiteijt peper die hij van sijn ladingh inbehouden en daer van 2. rs voor ijder picol beloopende Rs 1194. tot opgelt voldaen had. heeft hij 52. picols 70. catties aende Compe gelevert en daer voor tot betalingh 5. Rs van ijder picol becomen gelijck ooch eenen Anthonij gillisen voor sijne 556. pls 88. catties peper op 23e Junij met sijn jonckie mede van palimbangh hier aengebraght en dat nogh d'eene helft in contant en d'ander helft in cleeden en bevonden vande voorss. 5. rs 1 Rs afgetrocken voor stoff en vuijligheijt ordinarij inde peper gevonden wordende, waer over sigh beclaeght heeft nademael men nu op Batavia (werwaerts hij de reijse ondernomen maer door contrarie wint en stertwaer niet hunnen gewinnen had) 6. Rs voor de picol peper is betalende. UEdle gelieven ons te authoriseren om selve voortaen hiermede te mogen doen, anders staen wij geen peper te becomen, en om deselve alle op Batavia te brengen comt de luijden in 't Zuijder mousson niet gelegen, alsoo dan de wint haer daer toe niet dienende is, maer wel om herwaerts te komen —

Na desen hebben 10e Augustij 't fregat malacca met

6. maenden victualie voorde besettingh aldaer ten behoeve
van 10. coppen gesonden nevens sodanigh schrijvens als bij
de copie can werden gesien, hullende 'tselve fregat met de
galeij ennust (te vooren na derwaerts gesonde) daer verblijven
ende houden de wacht wis herwaerts comen./. Met 'tjaght
de Bonaventure dat twee mael ginder geweest is, en de
Chaloep Pera sijn ons 221. baren thin vandaer gesonden,
niemant met ons sedert een geruijmen tijt inden thin
handel te dier plaetse veel gehad hebbende maer nu
sijnde 29. Junij van Atchin 1. vaertuijgen gecomen
die d'onse schrijven dat deselve met steenen en aerde
geladen en daermede overgecomen waren eenige
Orangcaijs die expres vande Atchinse coninginne
souden afgesonden sijn om te verneemen of het waer
is 'tgene in Atchin geseght wiert namentlijck dat
de Engelsen mede tot Pera in thin negotieerden om
'tselve te verbieden sose 't legge ondernomen, dit was het
voorgeven van dese Orangcaijs, maer wij geloven datse
veel eerder mede gebracht hebben om daer voor tegenwoordigh
tijt thin te verwerven daer ons dan op te letten staet
en te laten vergenoegen met de helft daer af te dicteren
en die te betalen tegens 30. rda van 8en in plaetse de
bhaer volgens contract, dewijle uEd. beragen hebben
geliefen te schrijven inde vrientschap die wij met
Kaedja Pera houden, so sullen om deselve te conserveren
continueren int volgen vande middelen tot nogh daer
toe gebruijckt, sijnde bij uEd. ook met ons g'oordeelt
het beter is, de peradsen ons den nijs tefs comen
afhalen dan dat d'Compe die derwaerts sent, sij
werden nu al daer toe gewent en ook doorden toevoer van
onse ingesetenen genoeghsaem buijten pleegents gehouden

van

Register van de Aencomende papieren
Desen Jaere 1672: voor de

Van Oedjangh Salangh en Bangary is 't jacht de Blaeuwe
Visser 16en deser hier g'arriveert mede gebracht hebbende
68 bharen 223 lb. tin, den schipper Steven Claessen
op 't selve jacht heeft ons een schriftelijck rapport over-
gelevert waer van nevens copie dient, het jacht de
Stockvis door ons na derwaerts gesonden was 13en Junij
daer verseylen en neven de Ralcur de Scriningh beyde
gemant met 40 coppen, verlooren, andersints onder
willen de staen; had voornoemde schipper volgens
ondervonden comptoir effecten bestaende in 2589 no. van
80 in specie 134 bylen Siamse munt 9687½ lb.
ijsers 2200 lb. rijs en eenige cleeden van d'selfde
soort getransporteert, 28 april is daer van
Madraspatnam verseylt een Engelsch jachje groot
30 lasten genaemt Combas door particuliere
coopluijden g'equipeert en met cleeden en lijwaten
afgeladen, opbrengende drie Engelse en als hooft Gerrit
Kemsingh, waer vander al een te vooren der Sumanay
Vennem overleden was en genoemde Kemsingh stont
van sijne siechte niet licht op te staen, was van
opna poter op Oedjangh Salangh (die hem al voorens
rijckelijck had laten beschencken en den thoe van Bangasory
afgenomen) tot den handel geadmitteert niet tegenstaende
d'onse hem 't selve afgeraden en aengemaent hadden
d'Engelse wegh te wijsen en geen negotie toe te staen
alsmogende die luyden daer den handel met ons
niet gemaen hebben volgens d'oude contracten en
nieuwe eenige traes van sijn hele en koninck
in Siam, hebbende wij te meer reden om daer op

te

staen, derwijle nu twee jaren naden anderen door onse daer gehouden besettingh so verre te wege gebraght is, dat de sterche vaert vande achterinders, maleijers, en die van Tanassarij, begint op te houden en oock ons goet en bloet gecost heeft om 't varwater en 't lant aldaer van rovers schuijvers, daer d' Engelse niemendal toe gecontribu"eert hebben, en nu des te gemacklijcker aen haer staet te geraken, maer 't is daer aenlant onder de regeringh van Opra pitsi so moeijelijck en schadelijck te negotieren, dat het dese Engelse al verveelde en haer beclaeghde datse datse daer gecomen waren, daeromme so lange desen Opra pitsi ginder regeert, wij noijt tot eenige goede negotie sullen geraken om hem de voet te ligten, was niet kans als bij den Siamsen coninck met ernst daer op geinsisteert en hem te laste geleijt wiert, bij den aenhouder vande rovers is, en die doorgaens om ons te beledigen gebruijckt, twelck d' onse genoeghsaem gebleken is en dat hij de rovers uijtgemaeckt heeft welcke de chaloup den delphijn nitsgaders de boots schoonder en die van 't voorss. jacht de blaeuwe visscher overweldight 't volck vermoort ende goederen geroost hebben, wanden E. Nicolaes de roij opperhooft in Siam is voordese door ons hier over eenighsints gesz. en sijn antwoort behelsde dat daer toe apparentie was derwijle hij groot credijt in 't Siamse hof had.—

Voornoemde schipper Claerbout alleen met de chaloup de swieringh dogh selfs daerin en wel gemant sijnde, leggende bijden terugh kontomleijck om haer tant daer van daen te halen, gewaerschouwt sijnde vanden tanganischen regent dat

eenige

50r

eenige rovers vaertuijgen die inde reviere Coij lagen,
hen souden comen besprengen begaf sigh 23e meij daernae
wackse met 5 weerbare vaertuijgen na hen toegquamen
om de Ralooij te abordeeren, maer wierden sodanigh met
schietgeweer gegroet datse de vlucht namen, en haer
met hun vaertuijgen tegens 't strant begaven daer d'onse
bij hun met de Ralooij (door de ondiepte van 't water) niet
conden comen, sulcx sij 't alsoo geschappeert sijn.—

Dese rovers sijn nu de maleijers die door mandaet vanden
Siamschen Coninck 't lant ontseijt is geworden, en om
hun hier over te wreken haer onthouden inde voorn:de
reviere Coij gelijck ook Canghsie, Pongo, Takoe en Karpie,
alle revieren sijnde aen 't vastelant daer de meeste thin becomen
is, van waer sij de Siamse inwoonders, geroof en verdreven
mitsgaders hun in possessie gestelt hebben, sulcx dattet
op 't vastelant van Bangarij, weijnigh of geen thin
meer sout gegraven te werden ten sij wij onse tegens dese
rovers wapenden, haer verjagen of vervolgen dat wij
voornemens sijn te doen, onder Siamschen Coninck niet
onaengenaem toecomde te wesen, dewijle daer door sijn
onderdanen vanden overlast die dese rovers haer aendoen
sullen bevrijt werden, en welcke ook 't selve van ons
versochten en begeeren gelijck ons meer genoemde
Schipper mondelingh gerelateert heeft en daerneffens
datse geerne willen gedogen, wij 't voorn:de lant van
Bangarij (daer Oya Pottij niet te gebieden heeft) als
vastighrijt tot onse en haer versekeringh maken, bij
de reviere Ponga soude die wel het bequaemst
connen begraven werden, alwaer hun dan de Siamsche
ingesetenen weder te nedersetten, en vande bijgelegene

plaetsen

plaetsen oock (om van ons geprotecteert te mogen werden)
comen resideren, en veel tin aen ons leveren souden, dogh
dat sal nogh wel wat mogen werden uytgestelt, immers
so lange tot dat de voorsz. Siammers verdreven sijn om
dan eens te sien hoe sigh de saken daer schicken willen
als wetende d'Comp.e en UEd.e maxime is geen
hardigheijt te gebruijcken 'tgene met saghtigheijt can
uytgevoert en vercregen werden, dat wij ons oock altoos
voor een vaste regel laten dienen.—

Van het sant tin aen voorsz.e Tingh Pontomeleijck vallende
dat de inwoonders daer niet kunnen smelten, heeft gemelte
Claerbout nu 23: volle gonij sacken medegebraght
en bevonden het ginder gemackelijck in groote menighte
Ja hele scheeps ladingen te becomen is, dit sant tin
is fijn en ongesuijvert, dat het in 'toogh soodanigh als
'tsant tin dat op andere plaetsen gegraven en [illegible]
genoeghlijck tot tin gesmolten wert. het vorigh gesonden
tot UEd.e was wat steen of sindel coolachtigh, maer
het fijnste sant tin wert voor 'tbeste gehouden,
moetende eerst met water gesuijvert dan gedrooght
en gesmolten werden, ennemen wij nu 'tselve door smelten
en daer uyt tin trecken so sal het d'Comp.e (wanneer
het daer op toegeleght wert) voortaen aen dat mineraal
niet meer comen te manqueeren, vande voorsz.e 23: sacken
gewerden UEd.e nevens dese 12 st. d'andere staen bij
nader occasie te volgen, ondertusschen sullen wij hier
oock daer van preuve laten nemen, UEd.e becomt
nu oock tot hare speculatie een apart caerte van
't Eijlant Oedjangsalangh en 'tvaste lant van Bangarij
voorn.t waer na UEd.e andere gelieven te laten namaken
en ons toesenden.—

Het

Register vande Aencomende papieren desen Jaare 1672: voor de

507

Het langh verwachte Jacht Laefmeer is eijndelijck 21e deser van Cormandel hier behouden gearriveert sijnde van Paliacatte primo en van Masulipatnam 20e Junij vertrocken. hebbende ons van die beyde plaetsen toegebracht een Cargasoen ter montante van ƒ 59738: 17: 13: bestaende in

308. packen gest. guinees lijwaet
33: packen bt. bt. salempoerisen,
12: packen bt. bt. betthillesen
5: packen Taepcijntsies.
2500. lb: gommij lacken.

Waermede voorn. Jacht volladen is geweest, Comende aen onse petitie wel 244. packen diverse cleeden en lijwaten te gebrecken als namentlijck.

52. packen gest. guinees lijwaet
80: do gebleeckte salempoerisen,
50. do gest. betthillesen de 40. } asta geen slechte maer dicke
50. do do . . . . 32. } die gepact sijn
12: do cruijs bladeren betthillesen, ——

Welcke wij niet weten of ons daer na sullen gesonden werden alsoo de brieven daer van niet melden. om guinees lijwaet mits het vertreck van 't portugees en Conchinchins Jacht na de Manillas en dat ooch den Armeens coopman Sisia en Jouchie na derwaerts staet tegeraden, en doorde comste van Laefmeer sijn geen aen andere cleeden bij particuliere bestelt heeft, sijn al lange verlegen geweest, vande brieven ons van Cormandel gesonden becomen nevens copien, alsmede van een brief door d' Ed. heer Rijckloff van goens dato 30e Meij per 't galjoot Hammenhiel van Trinquenemale aenden E: Jacob vanden Meijden tot Negapatnam en een van primo Junij door denselven

vanden

vanden Mettsen aenden heere Pavilioen op Paliacatte
geschr: waer bij uEd:le sal blijken, dat de francen met haer
vloot sterck 16. scheepen so groot als cleijn en ontrent
1000. soldaten behalve 't varent volck den 22: maert
op Ceijlons oostcust in Cotiaers baij sijn verschenen
en datse besigh waren daer een stercte of twee ter
plaetse diese seggen bij d' Comp:e nojt geoccupeert
soude sijn geweest, te maken, de francen gaven voor
datse ten derden een secours van 14. Fransche oorloghs
scheepen waren verwachtende, waer door wel gemelte
Ed:le Hr: van Goens volgens sijn schrijvens gemoet,
sacht was daer aen te houden alle de scheepen die hem
souden toecomen 't zij van Batavia of andere quartieren,
sijn voorn: Ed:le had vastgestelt de drie fransse scheepjes
na Cormandel om victualie gesonden op hun wederkeren
aen te halen alsoo sij sonder 't onsent handt selve na alle
apparentie van voorn: Cotiaer door gebrack, met
hun meeste macht souden moeten ruijmen, schrijvende
de sijn Ed:le ook, indien hij de Francen (die haer nogh
schijnen te veijnsen niet als vijanden maer als
vrunden te sijn gecomen) rijpelijk macht aentasten,
dan 't werck haest soude beslicht sijn, waer uijt
af te nemen is, sijn Ed:le veels een goede schellus en
krijghs macht moet bij een hebben, den stuijrman
van voorn: galjoot had gemelte d' vandemettsen
mondelingh verklaert, de francen alle hun scheepen
inde Havens of binnen baij hadden gezet, en
't incomen (dat seer nauw is) met twee groote
batterijen, jder van 22. stucken geschut beslotent

en

5.0A

En dat sijn Ed.le daer tegen uyt de noorder nade Lint-
baij onder france stechte over 't gebergte door stoht, en
Paet had laten maken daer gelijcke comp.e soldaten
onder Marquisen, welck werck tot dien onder alle der
voornoemde france batterijen was gevordert die niet
twijffelen dat eenige ouser Malaijen binnen genoemde
Slapers baij mosten comen, om dese tijdingh tot u Ed.le
spoedigh over te brengen, hadden wij goet gevonden u Ed.le
de Malaijer den aenstons toe te verdigen, dogh der onderkoop-
S.r Abraham wijs met sijn Jaghtje de Bergelack van
Batavia over Palimbangh daghs na de compste van
gesetde Lantmeter hier verschijnende en ons rapporterende
u Ed.le ont voor sijn vertreck dese tijdingh met het
arrivement van een boden door meer genoemde h.r
van Goens u Ed.le toegesonden, albereets hadden, so is
'tselve daer op onnodigh g'oordeelt, sulcx u Ed.le
dese duplicate geraet hebbende gelegen nu toecomt
met den onderkoopman Joannes Nardenius, Stuchen-
de van Dick met sijn fluytje over Palimbangh na
Batavia, sullende ons hier na andermael gelegentheijt
voorvallen om aen u Ed.le verder te connen schrijven
en te vervullen d'antwoorde op u Ed.le brieven
nogh manquerende. —

Sedert ons jonghste schrijvens vanden 20.e april na
Palimbangh hebben vandaer successive drie brieven
ontfangen en deselve tegenwoordigh oock beantwoor-
mitsgaders 'tnodige daerneffens geadviseert, comende

daer van

x.

daer van de copie tot ude^w^ aenwelckers inhoude
ons Dienstwilligh refereeren /.

Hiernevens gewert ude^w^ oock vanden gouverneur een certificatie
aengaende 'tgeene tijn d'bewust is vande provisie die d'
onderkoopluijden Adriaen gillisse en Nicolaes Zvetter in
Japan uijt het provenu der vercochte goederen aldaer
vanden overleeden Opperhoofd Lodewijck de Roy genooten
souden hebben en sulcx meer als bij deselve certificatie te
sien is. waer aen ons refereerende godragen. ——

Insgelijx bekomt ude^w^ de interrogatoria vanden Hr.
fiscael Cornelis Snouck hier door den barbier Jurriaen
van Lingen, van oldenswoort dewijle hij van
Arracan al vertrocken was en met 't jacht Wittende
uijt Bengale geretourneert is beantwoort /.

Waermede

Ed^le^ Erntfeste Hooghachtbare manhafte Wel Wijse
voorsienige seer beschoijdene Heeren, na onse nedrige
en Dienstwillige groetenisse, Wij blijven onderstont ude^w^
onderdanige dienaeren en was geteeckent Balthasar
Bort, francois Santvoort, aernout Wesdorp, adriaen
Lucasz. Jacob M: Schagen en Jan J: bal, ter sijde stont

Malacca adij 5^e^ Julij A^o^ 1672

Gecollationeert accordeert
Malacca 23^e^ augustij 1672
Bij mij

Matthaeus Gonmans

Register van de Aencomende papieren, d' Jare 1672: voor de

Batavia

Aan haer Ed.e de Heeren Joan Maetsuijker Gouverneur Generael en de Raden van India,

Ed.e Ernstfeste Hoog-achtbaere Manhafte, wel wijse, voorsienige seer bescheijdene Heeren,

Genereuse Heeren,

Met den Vrijkoopman Joannes Nackenius van Biex met Zijn fenijtje Sinjeeu 30: Julij over Palimbangh na Batavia vertrocken, doch 6.en deser wederom gekeert en 10. daar aen andermael de reijse ondernomen, na dat sich van 2. Cabeltouwen en een anker (die hij benodigde) versien had, hebben onsen Jongsten brieff gedateert 27.e van voorleden maent (waar van de Copie hier nevens gaat) gesonde, en hem oock mede gegeven 12. garij sacken met ongesuijvert Sant Tin van den

Bergh

x.

hoogte kount om tolijke goevgen op 't vaste Land van
Bangarij, om is 't mogelijke tot smelten gebragt
en het Tin Mineraal daar uijt getrocken te
worden, dat hier nochtans op de proeve daar van
genomen, niet heeft willen gelucken, latende
'tselve sigh wel smelten en in een Massa bij een
settende, maer daar wil geen Tin uijt komen
hoewel het daar in schijnt te sijn, waar toe
verhopen bij UEd:e eenigh middel sal wesen
uijt tevinden 't welke wij met verlangen
verwagten sullen te verstaan.

Tot beantwoorden van UEd:e ontfangene tot
aengenaame missiven maer ten deele bij onse
voorgaende brieven zijnde geschiet, so sullen
'tselve nu in 't geheele pogen te voltrecken
en ook rescriberen op UEd:e missive van 27.
Julij ons 10:en Jantij met het retourneren
vande Chaloup den Eendragt toegebragt,
en beginnen van Pedjang Salang en voorts
Bangarij. welkens Materie bij onsen gemelte
jongsten

Regitser vande Aencomende papieren dezen Jaere 1672: voor de

508

jongst Den door de verlossinge van 't Jagt
Tanswer van Choromandel geinterrumpeert
en niet is vervoegt geworden, en tegenwoordich
weder daer toe komende, so seggen ons bij UEd:
schrijven geweken is, UEd: goede intentie —
wegens het uijtborgen en stieren van Comps:
goeden en Coopmanschappen aldaer, namentlijck
dat men daer van gansch en gaer moet afsien,
en de eijnden daer toe niet gewonnen; hier —
inne kan UEd: intentie ,,voorts,, worden nagekomen
so lange wij ginder besettingh houden, en de
negotie aen boort drijven, gelijke in 2. Jaren
nadenanderen geschiet is, maer daer aan
Lant onsen Handel comende weder te doen
soude het oude werck gebruijcke van uijtborgen
andermael moeten gevoegt worden, of men
soude aan geen Tin cunnen geraken/. —
gelijk dat d'Ervarentheijt geleert heeft
Onder 't gene UEd: wijders seggen het al wij
in bedencken komt off 't niet beter en weijniger

bij

bij, geringe negotie te laten slippen als —
daeromme groot geweet off force te gebruijken,
is niet te resolveren, maar voor alsnoch niet
raetsaem die Tin rijcke plaetsen te abandonneren
en aan andere over te geven, endat niet —
tegenstaende UEd.e alsnoch so grote Concepten
niet konden formeren op het Sant-Tin, als —
ons schrijvens scheen te innuëren, wat nu —
op de versekeringh van voorn: plaetsen, bare
gedachten te laten gaen, Waer toe UEd.e apparent
noch wel te zijnder tijt, eens komen sullen, —
insonderheijt wanneer UEd.e bevinden, dat
het voorss: Sant-Tin kan gesmolten en daar —
van Tin getrocken worden, in welken geval
nu het selfs met ons volck daer van daen souden
moeten halen, en hier in Malacca brengen,
om gelijke UEd.e seggen, off gesmolten off tot ballast
voor de Retourschepen gebruijkt te konnen
worden, omtrent drie mijlen wijt Opherbergh
van het bewoonde Land, sijnde daer geen volck —
gevonden

gevonden wert, die ons ten dienst te souden
staan off ook verhinderen cunnen, 'tgeene
Sant-Trin voor ons te vermagtigen, en den
vaart vanden bergh waert van 't swarten
bespoet, daer wij gemackel in 't Noorden
moesson cunnen aankomen, den duijvels-
-bergh daarmede sulke sant Trin vaert, legt
op 't Siamse Pedjang Salang, wat lantwaert
is, doch den Regent aldaer Opra Pets, had verboden
dat het van daer niet mogt gebragt werden, off
dat wij daer van niet souden gedient zijn. —
Dat onse besettingh in die quartieren de Siamse
Natien verbittert, en het voor d'onse weijnich
reputatie is geweest, het welcke haer door eijgen
verschuijm overgekomen kan niet ontkent
worden, ooke niet, indien de uijtsettinge
en heer ten winden uijtgerokent, wel ligt
bevonden soude worden, dat den Trin ons —
daer duijr komt te staen, de Siamse
Natien zijn, al schoon wij haer geen leet doen,
gedurich tegen ons verbittert, vermits om —

Dat

dat wij Christenen zijn, welcke zij niet
dulden mogen, maer willen egter ons voordele
van ons trecken, en daer op schone woorden
doen, sonder nochtans die te volbrengen, en
om haer dan daer toe te bewegen, met soete
en sagte middelen is te vergeefs, het welcke
ons door de Maleijtse rovers aengedaen, door
toedoen van genoemden Opraperth, noodsaeckt
ons, dat wij ons daer van gewroken komen, —
en 't selve revengeren, 't is nu 2. Jaren geleden
dat wij voor de eerste mael na derwaerts —
uijtsettingh van 2. Jagjes en 2. Chaloupen
gemant met 84. koppen hebben gedaen, en
bij de Memorie gedateert 9. augustij ao. 1670.
de Opperhoofden mede gegeven int breede
gedemonstreert, wat redenen ende regt
d'E. Compie. daer toe gehad heeft, soo uijt kragte
van Malaccas oude Jurisdictie als gemaeckte
contracten met de Regenten van Mergenon
de Oedjang Salang en Bangerij, daer inne
grote infractie gekomen was, behalven

het

Register van de Aenkomende papieren desen Jare 1672: voor de

Het apparante gevaer, ons daer van tijt tot tijt
sonder oorsake aengedaen, gelijk bij de sekere
Memorie (UEd.e inden voorl. Jare 1670. over"
gesonden) wijt copijh te sien is, waer aen ons
desen aengaende, om redites te mijden, verbindig
refereren, sedert welcken tijt de besettingh
daer bij na met de helft minder hoofden en
koppen is gecontinueert, gelijk nu ook ver des-
ginder maer zijn, 't Jagje de Stokvis en de
Chaloup de Spieringh te samen opbrengende
40: man, en hier door is wel te wege gebragt,
dat d' Comp.e inden gemelten tijt van 2 Jaren
van daer ruijm 400: lasten Tin geworden is,
daermen nochtans te voren inden tijt van
4. Jaren als A.o 1661. 1663. 1664. en 1665. —
wanneer 't selvens maer een Schepje met
Cargazoen tot den handel dienstig na den"
waerts is gevoert, naulijx 70: lasten van
daer heeft bekomen, en waeromme ook —
het doen van nader besendingh op die wijse
is nagelaten geworden, en ons vergenoegt

hebben

x.

trieden met den Thin die de Javanen Maccijnes
en Chinesen soo wel als elders gesoten, die met
onse pascedulles derwaerts voeren, van daer
brachten en hier aende E. Comp.e leverden, —
tegens 40 rds de bhaar, dat soolange geduijrt
heeft, tot dat wij vernamen, dese tijden
hun pascedulles overtraden, nadien se met haer
ginder genegotieerden Thin niet meer herwts
quamen: maer hun daermede na Atchin
Queda en Tanasserij begaven, dat niet dan —
met besettingh daer te houden, voor te komen
was, en overzulcx ook een vande voornaemste
redenen is geweest waeromme die met U Ed.
voorgaende approbatie op de bevaende Ordre bij
aengetoonde Memorie g'expresseert, ondernomen
is geworden, en alsnoch bij gecontinueert dient,
dewijle door geen andere middelen voor ons
vorigen Thin van daer tegenwoordich te —
bekomen is, Onse voors. besettingh heeft
de vaert vande Atchinders op die gewesten al
ten naesten bij doen ophouden, en die van
Tanasserij, begint het ook al aff te setten, die

Van Queda

Van Queda, met 't Maleijtse Rovers volgende
noch, deselve zijn met weijnig soldaten, ja maer
50: a 60. in 't getal, verdeelt in 4: Chaloepen
en so veel snedige roeij prauwen off schuijten
om dat 't Gespuis van een keeren tagt in 't geheel
so te water als te lande, off te verjagen, off te
verdelgen, welck datt te zijn wel meriteren voor
't quaet datse ons en d'Inwoonders van 't Lant
(zijnde onderdanen vanden Siamsen Koninck
die haer niet beschermt) gedaen hebben, en
noch dagelijx zijn doende, met hun rooven, steelen,
en 't plegen van Moorderijen, UEd.e gelieven
ons met het voorss. getal Chaloepen schuijten
en Militie tijdigh te versorgen, om daer
eenmael goeden werck te hebben, en wanneer
het oock 't tijt sal zijn, andere middelen bij der
hant te nemen, om de Thin negotie aldaer
voor d'Comp.e te versekeren, schrijvende UEd.e
wel dat bij sommige gedubiteert wort off de
importantie vanden Thin in die quartieren
al so veel om 't lijff heeft als daer van is
voorgegeven, maer dan sal UEd.e konnen te

beijken

x.

blijken deselve seer Tinrijke sijn, gelijk bij —
oculaire inspectie ondervonden en gebleken is,
dat er voordesen in den Jaare wel 1500: baaren
na Tanasserij gevoert sijn, tot grote accommo=
datie vande moren daer jaerlijx met hun —
schepen van Bengael en Cormandel komende —
negotieeren, 't is waer wanneer wij in onse
tyde daer op 't Lant resideerden, en traficqueerden,
dat d'E Comp.e daer jaerlijx maar 180. a 200. —
baaren Negotieerden, dogh dat quam bij om
dat'er so veel Tin na voorn. Tanasserij en
andere plaetsen tegens de gemaekte Contracten
gevoert wiert, en alsmen dat wilde beletten
d'onse aan Lant dan in gevaar waren, gelijk
sulx ao. 1658. gebleken heeft, wanneer de
Comp.s Logie op Oedjang Salang afgeloopen
en verbrant mitsgaders hare goederen gespolieert
en dienaers gemassacreert sijn geworden, het
gebeurt ook wel datter niet heel veel Tin
gegraven wort, maer dat geschiet wanneerder
siekte en sterfte onder d'inwoonders komt, —

die

510

die daer niet groot ingetal zijn, wesende 't lant
op veel plaetsen ongepeupleert, dat wij —
souden cunnen remedieeren, met van elders
volcke die niet wel aande kost cunnen komen,
daer te trecken, en te laten wonen,. Wij —
seggen met eerbiedigheijt andermael, datmen
dese tin rijcke plaetsen niet dient te abandoneren
alsodan die door andere souden ingenomen en
wij also metter tijt, wel in 't geheel van dat
mineraal verstoken souden kunnen worden,
Want tot Queda zijn wij vanden tin aldaer
vallende, door de oneenigheden die wij met dien
koninck hebben, gefrustreert, staende in 't
geheel door de Engelse van Suratte, en Cormand.e:
daer komende negotieeren, bemachtigt, Pera
noch aen Atchin hangende, als vassalen van
dat rijcke, mogt ons ooke de vaert derwaerts —
komende sperren, Ligoor en Siam geeft
d'E Comp.e tegenwoordich weijnigh tin, geelijcke
ooke door de gebuijrplaetsjens Calang en Sang,
koedjongh, onder Johor sorterende, daer —
nochtans d'E Comp.e het tin nu meerder
benodigt, dan in vorige tijden, als de petitien

voorde

voorde Europise quartieren so groot dan tegen=
woordigh niet waren, en ons Vaderlant 'tselve
ooke niet was brockende, alwaer het Jongst
wedder de 100: lb tegens 60½. 61. 62. tot 64½. is
verkogt geworden, gelijk wij uijt Extract
vande generale missive der Ed:e Heeren 17e
van dato 13en Octob.re Ao 1671. gesien hebben,
en daer bij, ooke datse waren hopende dewijle vin
Tra tot den vrijen handel tot Ligoor, Oedjang
Salang en Bangary, met exclusie van alle
vreemde Natien, vanden Siamsen Coninck
bekomen hadden, het Tin ons in die gewesten
wat meer soude toevloeijen, 't welck egter niet
gevoegt is, dewijle wij bij ons verkregen
previlegie niet worden gemaintineert, gelijk
tot Ligoor ge-experimenteert is en nu ooke
weder tot Oedjan Salang comt te blijken
alwaer Opra pet d'Engelsen tot den Tinhandel
geadmitteert heeft, gelijk bij onsen voorgaende
tegen Jongsten brieff UEd:e geadviseert is,
met opmerkingh hebben ooke gesien uijt den
anderen Extract vande Generale Missive

van UEd. gem.t

Van voorgemelte Ed.len Heeren 17e dato
19. augustij deslevent Jaars 1671. 't geen haer
Ed.le daer mede van 't scheepje den diamant
tot Oedjang Salang gebracht gewoort, en dat
voorgegeven wiert, d'Engelse toe te cheoren, sonder
dat het nochtans, [een Engelsman] off Europiaen maer alleen 17: —
Moorse matrosen op had, seggende haer Ed.le niet
anders cunnen sien, off d'onse hebben wel en ten
regten voorgehad, uijt 't selve scheepje volgens
d'ordre aldaer gebruijkelijk, eenigen Tin te eijschen,
en die met assignatie op Malacca ten gesteeden
prijse te betaelen, waeromme onse daer toe
eens 't gegevene Ordre daer na gearresteert en
gesijde scheepje sonder eenigen Tin aff te
lichten na Coromandel laten vertrecken hebben,
is U.Ed.le in onse voorgaende brieven aangedient.
Ende 't geene verder woort geseght van d'Engelsen
namentes sulx tegens haer selfs te practiseren
te weten het afeischen van Tin, wanneer 't
hooft een Engelsman is, voort met Engelse
passen, mitsgaders acte dat de bodems hun
toebehoren voorsien sijnde, 't selve geensints
haer

haer voorgemelte Ed:e meijninge zoude zijn,
met bijvoeginge alle bewindnaijerijen die daer
onder gevoegt werden mogten: ons doen niet
en is om die te weeren, sullen ons tot narigting
laten dienen, Ende hebben wij ook met
aendagt gelesen en overwogen, 't geene UEd:e over
de saken van Oedjang Salang, Bangerij en 't
Comptoir Ligoor, hebben geprojecteert te schrijven
aan 't Opperhoofd Sr. Nicolaus de Roij in Siam,
en waarvan ons Copie hebt gelieven te senden,
en 't Ordonneren, wij daerop wat nader reflectie
nemen en onse Consideratien UEd:e laten
toekomen souden, doch wij bevinden dat project
van schrijven alles te behelsen 't gunt tegens de
renuntie van wegen Cra vanden Siamsen Coninck
tot voordeel (so men meent) vanden Compagnie
voor ons in genoemde quartieren soude connen
geinfereert en bijgebragt werden, aengaende
den toestant van Oedjang Salang en Bangerij
en hoedanich het werk aldaer dient behart
en bijder hant genomen, desselve is UEd:e
bij ons jongste en hier voren in dit tegenwoordich
schrijven

Register van de aencomende papieren desen Jare 1672: voor de

512

schrijven genotificeert, 't conde wel wesen en
wij geloven 't oock gelijck UEd.e niet sonder
goede redenen seggen, dat men daer met onse
poten de Capitanien wel uijt het rijcke soude
willen halen, en door ons hun moeijelijcke
en wel ligt oude schulden off schattingen
sochten in te vorderen, de 13½ baren tin
daer UEd.e van schrijven dat die op de 100:
baren welke Sr. de Roij met seker banjaen
gecontracteert had, dat aen onse besettingh
souden werden gelevert, maer waren bekomen,
sijn vereijste tot op 20: baren vermeerdert
geworden, hebbende d'onse d'ongelden in 't
ontfangen moeten betalen, dogh daer voor een
baer tin afgetrocken, en voorsulx maer
assignatie van 19. ditos verleent, om door d' Comp.
in Siam tot prijse van 26⅖ R.a de baer
voldaen te werden, en waermede den gestidt
die de leverantie gedaen heeft, na derwaerts
vertrocken was, niet apparent sijnde weer
een t meer soude werden gelevert ./. Den
tin die de mores op Tanaserij vaerende, van
dit Oedjangsalangh en Bangerij brochten,
gaet

geeft haer daer ontrijffelijke groot voordeel voor
hare negotie, sulx sij daer van in 't geheel off
ten deele ontset wordende, hare vaert misschien
op voors. Tanasserij, alwaermen soude nadienste
dan van daer, voor hun aenbrengende cleeden
niet dan Elephanten tot retour souden
cunnen verworven, dat den Coninck en grooten
insonderheyt den Oija Berkelang in Siam
niet onbewust zijnde, so is te geloven dat zij
bij hare Craës ons so wat beloven, doch niet
die meeningh om 't selve niet na te komen,
gelijck de ondervindingh ons dat geleert heeft,
noijt hebben wij den regten inhoude vande
Craës cunnen weten, als sijnde ons geene
getranslateert toegekomen, S.r de Roij heeft
den Coninck ons wel aengesz: voor so veel zij
hem die gesegt hebben, maer men heeft
ervaren ons niet geworden is 't gene deselve
Coninck was medebrengende, sulx men soude
cunnen geloven, de Craës door geschenken
successive verkregen van sulcken inhoude

als

als Sr. Rijs schrijvens bekent heeft bevonden
niet zijn geweest, en datmen ons (gelijke
UEdle op fundamentaele redenen sullen ver-
moeden) maer een affectie om mede te spelen
gegeven, en daermede gelijk de kinderen sulken
te paijen heeft, ja wie weet off opra pette
werdende gesuspecteert dat door zijn bedrijff
de Maleijtse schoenen die bij andere hand souden
ons volk omgebragt en goederen geroost zijn
geworden, sulks niet gedaen heeft met oogewi-
kingh vanden Coninck en grooten in Siam, —
inwoegen wij met UEdle ook twijffelen
offmen daer aen 't Hoff met vragen en klachten
desen aengaende al eenig guarant off reparatie
sal cunnen obtineren, egter om desen moeden
opra pette uijt de Regeringh van Bedjang-
Salangh te krijgen, en tot het bekomen van
een bondigh en krachtig tractaet voor onse
Negotie met uijtsluijtingh van alle vreemde
Natien, die daerinne en voornamentlijk d'En-
gelsen, met ten genoemt zijn, sonde onses
bedunkens niet de pijne weert wesen, dat

daeromme

O daer omme eenige Chinese Sustantie en kosten
werde gedaen /. —

En belangende Ligoor, wij zijn met UEd.e
ook van gevoelen werde daer in eenigen Tin
voor ons was bemachtigt, dat de naeder Keure en
Order vanden Siamsen Coninck, onse negotie
aldaer so voordeligh als d'onse in Siam en Ligoor
daer van souden te hopen, en te wachten, niet
wesen sal, zijnde wel gemaendeert dat 'er geen
Tin dan aenden Coninck en d'Comp.e magh
verkogt worden: maer gelijck wij voordesen
geschr: hebben, den Coninck voert in Ligoor
voorstaen, dat voor eerst zijn eysch moet
worden voldaen, en die is so groot datter voor
ons weynigh off niets overschiet, volgens het
Ordinaris seggen van zijn factoor, die de
Tin leverancieurs dwingt 20: Coijen te
aenvaerden, om met een Baer Tin te
voldoen, en zij cunnen daer voor van ons
en de Siamsen, mitsgaders de Pattanesen
insonderheijt de Chinesen daer Traffiquerende
30. Coijen en meer bekomen, sodat het niet

Vreemt

Vremt is, zij die aen andere soeken te eeren
wanneerse daer toe kans sien, sulcx in-
voegen wel gefriedende, en wij die aenhalende,
moeten wij de betalinge doen, en dat Coninx
factoor is regter, die dan gehouden is, na-
luijt vande Ona, ons dien Tin toe te wijsen,
en wij de selve als gekochte aengeslagen hebben,
moeten de selve betalen, hier door komt hij
door ons te weten, welcke de heijmelijcke handelaers
zijn, die dan daer over te lijden hebben, gelijcke
oock de leveranciers vande selve Tin, die hij
dan soeckt uijt te vinden, en dat cunnen dan
oock lijden wesen die op onse zijde sijn, en mede
bij wijlen heijmelijck aen ons Tin leveren,
Want opentelijck derven zij dat niet doen, om niet
in 't oge vanden genoemden factoor te geraken,
die het daer toe soeckt dat hij den Tin alleen
magtigh wert, en daermede zijn voordeel
doet, ons en andere te veel tot een hogen prijs
latende wegen als hem goet dunckt, gelijcke
dat bij den Gouverneur hebbende daer selfs
4 Jaren Opperhooft geweest, genoegsaem
ondervonden is, sulcx zijn E. niet U.Ed.

niet

niet anders kan geweeten, off de voors. Calange
diemen d'onse tot Ligoor gepermitteert heeft, te
mogen doen, sal d'E: Compe. den Raet, onder Siamse
Koninks, den meer ten Tin toebrengen, welke
Mineraet hij ook in sijn geweet sal sooken te houden,
om dat hij die na Japan sent, en ook aende Engelse
Moren en Chineesen in betaeingh overdoet voor de
Coopmanschappen, die hij van haer koopt, geleijke
UEd.e bewust is; Op dat d'E. Compe. dan den
groots ten participant vanden Tin tot Ligoor
off Siam vallende, mocht zijn, en om hare
Competiteurs daer van te frustreren, So kan na
ons wel kant en kennisse geen beter expedient
bedagt worden, als den voorslagh bij UEd.e gedaen,
om met de Coninck te concerteren van Jaarlijx
een goede partije Tin aan ons te leveren
off te doen leveren, al waar't een quantiteijt
van 1000: bharen off meer, tegens 40: rijxd. de
bhaer dat geets genoeg is, dewijle wij daer maer
lichte bharen van 364: lb sijn, en hij die tot
Ligoor voor 20: Taijlen (wesende 28 1/4 rijxd.s) laet
inkopen, hier toe soude hij ontwijffelijke wel
sieren begeeren, magh geleijke UEd.e seggen, 'geene

te senden

te senden wat lastigh soude vallen, ten aensien
Japan nu dat niet meer uijtgeeft, en in't
Vaderland die specij noch genoegh nagevent, so —
hebben UEd.e groote reden om daer na te staen
dat den koninck sich met Coopmanschappen
in't geheel off ten deele laet voeden, het zij in
Lijwaten (waer het gangh off niet andere waren
welke dien Vorst voor zijn Equipage naer
Canton en elders conde te stade komen, maer
hij daer toe niet te bewegen zijnde, souden men
hem Japanse goude Conpangs cunnen aen„
bieden, die wij meenen dat daer ook begeert
en aengenaem zijn, het is in des Coninx magt
om ons aen so veel Tin te helpen, dat wij ons
cunnen vergenoegen, en hij dat niet willende
doen, so is't een seker teken dat de Cortoisien
en bewinthebbers van het Siamse hoff omtrent
Comp.s negotie de regte keur niet hebben, waer
voor bemerkers UEd.e al bedugt zijn, gelijke
wij ook, 't welke nochtans den allereerden tijt
nader ontdecken moet., ——

Nademael ons van UEd.e is gepermitteert geworden
desen Jare den Tin uijt voornoemde Ligoor

te halen

te halen en hier te brengen, om voorts na de
Engelse quartieren te verseilen, so hebben
10e deser na derwaerts gedimitteert 't Jagt
Wittenburgh, siende daer verschijnende; ten
eersten alle den in voorraet zijnde Tin
daerinne geschoept en alsdan herwaerts gesonden
worden, ten ware datter meer Tin te bekomen
was, wanneer 't selve Jagt ginder sal mogen verbeijden
tot 25: October aen Lande, en niet langer, om
niet door de Noordelijke winden die dan al
beginnen te waijen, daer in de bogt beset, en alsoo
vande herwaerts reijse verstoken te worden, —
hebben ook weijnigh provisie voor d'onse aldaer
gevonden, en den hooft resident Joannes Brakel
aangesz: dat bij voorn: 't Comptoir Ligoor van
Malacca afgesondert, en onder dat van Siam is
gestelt, en overzulx heen gedomineert als hij in
zijne Negotie boekjes hebt nu gesonden Cognoissement
facturen, en alle den afgescheepten Tin sal in
en afgesz: hebben, dat hij dan deselve Negotie-
boekjes sluijten, en ons laten toekomen sal
voorts nieuwe formeren, en derselver tanten dan de

Debiteur

Register van de Aencomende papieren desen Jaere 1672: voor de

116

Debiteuren in Peacis van aen 't Comptoir Malacca,
gelijck tot noch geschiet is, aen 't Comptoir Siam,
daermede voortaen rekeningh te houden, zijnde
(administratie te verantwoorden aen 't Opperhooft
aldaer, en deselve beter te gehoorsamen, mitsgaders
zijne behoeftigheden van Contanten en Coopmanschappen
als andersints van gezeijde Opperhooft te versoecken),
Wat wij daerenboven aen voorn. Resident Bravel
mitsgaders den Oja off Opper te Regent aldaer
en zijn tweede persoon Opras Blad in antwoorde van haere ontfange brieven geschreven hebben,
gelieven U Ed. uijt de overkomende Copien
te sien, waer aen ons verbindigh refereeren,
Bij een Extract uijt Malaccas negotie
groot boeck na Ligoor gesonden blijckt, dat
Contoir daer aen noch redevabel is £ 9970:19:1.
om den Erin in 't laetst van 't Jaer, of als
gesegt tegens 't uijtgaen van Octob:, die dan
meest gewoont wert, tot Siam te brengen,
sal te gemackelijck buijten contrarie winden, als
leggende Ligoor 85. mijlen Zuijtwaert van
Siam en 172. mijlen Noortwaert van Malacca)
niet cunnen vallen, sijnde in dat getij van 't Jaer

deselve

Dewelke Tin wel soo gevoegelijk van Ligoor direct na Batavia of herwaerts soude cunnen gebragt werden, dat ook wel nodigh soude sijn, als de quantiteijt groot was, want die des te eerder dan over Siam, op Batavia off hier (om na 't patria off d'Indische quartieren te versenden) kan bekomen werden./

De wijle UEd: ons voortaan jaerlijx van Catjes Olije, nadien die vettigheijt niet in abondantie vande West cust komt, cunnen voorsien en ook van houtwercken so die mogten konnen te vorderen, overmits de Javaensche cust deselve tegenwoordigh rijckelijck uijtlevert, so sullen wij van hier geen expresse besendingh na Siam om die van daer te halen, beloven te doen, waermede geen rijs van ginder benodigen, des ja, sien wij UEd: ons toe laten die te mogen halen, en sochten waer se te vinden is, wanneer UEd: toe Bengale ons daer toe wel naest en best gelegen is, dat ook so- inder daet zij; maer deselve maer hebben op onse gedane petitie van 200: lasten maer 23: dito bekomen, sulx ons gebrek door UEd: gesuppleert is geworden, maer dat is Javaense rijs, die

UEd:

UEd[e]: weten dat niet lang goet bewaert kan
werden de Siamse en Bengaelse opgekochte rijs
in eenige jaren niet en verandert, soo wij
hier ons daer van ordinarij met 200: lasten
in voorraet hebben geprovideert gehouden, om
in tijde van noot en geen verlegentheijt te
geraken, en hebben te dien eijnde ook den
Javaensen rijs tot jaerlijcxe consumptie
gebruikt, en om dat den voorss. duraebelen
rijs niet al te seer verminderen soude, hebben
onse pakhuijsen om de 2. à 3. jaren eens
daer van ontledigt, als wij alevens andere
nieuwe bekomen hadden, waar bij noch meenen
(UEd[e]: het soo believende) te continueren,
van 't Oleaen ding dingh is 't meeste goet
en duraebele timmerhout door de weekheijt
van breken daer van tijt tot tijt aengekomen,
al vaag getaxeert, en wij weten dat deselve
omtrent te niet te erlangen, soo genootsaekt
sullen sijn het bijvoegen van UEd[e]: te verwachten
behalven kaije planken en lichte balken die uit
Malacca Cust doch wat verre vandehant genoegh
te vinden

te vinden zijn, maar d'Engelsche die hun werk te
maken om de peper daar van daan te halen zijn
hier seer weijnig in getal, door Choromandel
heeft den heere Antonio Pavilioen van ons
400: st. baftas en 1200: bethilles gesonden
om welke te verkopen wij al ordre aende
Leveranciers gegeven hebben./.

Ons is gebleken U Ed: van Andragirij 't Jagt de
Hoorn met 600: Coijens swaarte gout en
50325: Catties peper tot bedrage ƒ44294: 3: 12
bekomen had, en door U Ed: met 't fregat
Walacra en 't Jagt Arnemuijden na derwaarts
op de van daar bekomene petitie gesonden zijn,
162. packen diverse kleeden bedragende ƒ43963.3.6

De verslijtingh van genoemde twee bodems
alhier gelijk ook van de verdere [illegible] Amsterdam
die eerst van Palimbangh tot Andragirij
gekomen was, en bij ons van daar gesonden
zijn 384. Coijens swaarte gout en 28. bharen peper
monterende ƒ26670: 11: 12. hebben U Ed: uijt
ons voorgaande schrijven al vernomen, om de
negotieboekjes van daar te halen ten einde

die

Register vande Aencomende papieren desen Jare 1672: voor de

Malacca

p 14

die inde Malacse boeken tijdigh cunnen getrocken werden, en niet een ons loot te brengen het Gout dat 'er in voorraet mogt zijn, hebben pro-stanti na derwaerts gesonden, nevens 11. packen bn: bl: Cattienen en 10. dito blaauwe salempoerisen, voorts eenige provisien te bedrage van ƒ9150 : 13 : 11 L Jaghe de Bonaventura, en waermede dan ooke de van daer ontfangene brieven alsmede de precipe missive aen UEd. met voors. Jagt de Stocvis gesonde beantwoorde en sulx meer gez: hebben, als UEd. bijnevens gaende copije gelieven te beoogen, het Opperhooft aldaer Sr. Hendrick IJsbrantsz hebben UEd. niet sonder reden geweijgert zijn versoeke, mits behoudende zijn vorrige qualiteijt van Coopman, om welke dan niet te missen geresolveert heeft, zijn dienst daer te blijven waernemen, maer veeleer lamentabel versoght hebbe om zijn huijsvrouw daer bij hem aldt, desen jare eens op te mogen komen, hinderende bij dit zijn versoeke op zijne indispositie, dat UEd. als sueende sonder prejuditie van Comp. dienst cunnen geschieden hem dat te mogen toelaten. —

Groote

Edle

Grote reden van misnoegen souden wij UEd:le gegeven hebben, ingevalle wij de voorn: uijtgetogen Lieden aen Landam van hier so slegt gestelt en qualijk versien, na Andragirij gesonden hadden, als UEdle: van daer en Palimbangh is aengediet, het Contrarie is ons hier uijt de examinatie van 't Volk daer op beschreijden gebleken, en dat den Stuijrman Abraham Arnouts die boot op de reede gevoert is, dien avont als hij uijt dese Rheede vertrock in plaets van bij 't Jagt de Stokvis te blijven, dat met 't Opperhooft Sr. Ysbrants voornoemt, mede van hier gingh, gelijk hem geordt was, 't selve ontweijet heeft welk Jagt gemakelijk tot Andragirij gekomen is, hebbende gedurich mooij weer gehad, maar de Stuijrman was voor de wint al tot anden hoeck Manapin inde Straat Bancka gekomen en gewaer wiert dat hij Andragirij voorbij was, dat geen kleine misgissingh is geweest, en toen bovendien Winds zijnde, waeren noch geene van de Zeilen gebroken, noch ankers off Touwen verloren en alles was noch so kant en klaer als toen se

Van hier

Register van de Aencomende papieren desen Jaere 1672: voor de

519

Van hier waren gescheijden, maer van genoemde Monapin willende op laveren, en daermede ses dagen besigh geweest zijnde, hebben se een storm beloopen, en doen voort terugge gekomen; ooke dat de Zeijlen gescheurt waren, en wanneer se resolveerden na Palimbangh te loopen, doort slechte bekome terugge van zijn kleijne Cangaloe eenige packen zijn nat geworden, ooke eenige vande witte nieuwe doorbeelen, die nochtans daer inne op 't aentrekke van hier niet vernomen zijn, sulcx het wel konde wesen, die met de kisten en goederen van 't varend' volck int voors lichter gekomen waren, deselve is hier noch hoogt en sterke gevonde, en maer weijnigh gerepareert; hebbende voor dese meermaels met Cangaloen Coorten heen en weer na Andragirij (sonder eenige haperingh gedaen, en voorn. den Stuijrman zijn eijgen schult sochten te verschoonen met een ander die aan te wijsen, de stucken schijnen lasten bewijs en den Eijsch vanden fiscael tegens hem gedaen, gaen hier nevens, en wij hebben onse in Andragirij en Palimbangh hier van ooke beter berigt gedaen /.

Ede

De Roverijen vande Saelters bijsonder inde Perasse
Rivier sullen wij volgens UEd:e Ordre met
Ernst t' tegengaan, en de Peraäsen bij gelegent,
heijt te verstaen geven, onse besettingh voor
haar Rivier hun niet tot nadeel maar voordeel
is strekkende, de toegezeijde nodige vaertuij,
gen om de voorsz. Rovers daar en elders te beter
te cunnen achterhalen, beijden wij alsnoch met
verlangen (also deselve ten hoogsten benodigen)
verwachten, om deselve hier te maken manquëert
het ons aan Timmerluijden, Van gemelte Pera
hebben 12:en Courant, de Hoeker de Swaertvis
met 60. Baren Tin gekregen en is daarmede
ook overgekomen, om metten eersten weder —
na derwaarts te retourneren, den Boekhouder
Hendrik Walker die de Negotie daar in eenigen
tijt getrouwel waargenomen, en voor d'Comp.e
veel Tin geprocureert heeft, wetende met de
Peraäsen seer wel om te gaen, sulx datse veel
van hem houden, hij sent bij desen sijn requëst
aan UEd:e waer bij versoekt, om de qualiteijt
en gage van onderkoopman, welke UEd:e hem

favorabel

Register van de Aencomende papieren desen Jare 1672: voor de

520

favorabelijk gelieven toe te voegen, also hij d' E.
Comp.e lange gedient en hem die qualiteijt
waerdigh gemaeckt heeft,. Dat het oude Jagt
Cabo de Jasques int Revier leggende, —
vergaen is en dagelijx perikel loopt van te
sincken off vanden anderen te vallen, hebben
U.Ed.e voor desen aengeschr.' 't welcke wert nu nader
van genoemde Wacker en Schipper Jacob gansselijke
geconfirmeert, sulx volkomen onder om het te
slopen genootsaeckt worden na derwaerts te geven,
en van U.Ed.e te versoecken een ander oude fluijt
off Jagt daer wat ruijmte in is, om ginder
in plaets van voorn.s Jasques te worden gebruijkt,
daer aan U.Ed.e dan gelieven te gedencken, het
Fregat Malacca jongst met victualie daer na
toe gesonden, is behouden overgekomen, en bijde
Jasques voornoemt (alsoo daer in langer niets magh
werden vertrouwt) inde Revier verbleven, —
met den Onderkoopman Jan Jonas om
daer de negotie tot de wederomkomst te van
voorn.s S.r Wacker so lange waer te nemen —
De Hoecker de Swaert is wederom ons van Ceijlon met

advijsen

advisen wegens de vloot der Francoisen toegekomen,
gelijk UEd:e bekent is, souden wij tegenwoordigh
geerne weder na derwaerts afvaerdigen, maer
't is noch te vroegh in 't saisoen om Ceijlon te
bezeijlen, doch niet om in Bengale te komen,
werwaerts wij deselve dan souden cunnen
senden, om van daer voorts na Tringuenemale
bij onse vloot te navigeren en eenige provisie
voor deselve in te brengen, hebbende wij bij
ons voorig schrijvens wel gedifficulteert om in
desen tijt dat de Francoisen ons bekommeringh
aenbrengen, alleen een schip na Bengale
te senden, maer zij nu met hun vloot inde
binne baij van voorsz Tringuenemale ende
d'onse daer tegen leggende, schijnen wij in 't
Bengaelse vaarwater voor haer niet te dugten
hebben, sulx dat wel konde gebeuren wij de
aenstaende maent September gemelde hoeker
geballast met Tin nadien den heere directeur
haer t daer van geerne voor aff wat verlies,
na derwaerts quamen te senden. ——

Dande —

Register vande Aencomende papieren desen Jaere 1672: voor de

Malacca

Vande voorleden UEd.e van t 29. april met t galjoot
de fortuijn, en daar na inde maant Junij met
de hoecker de Meerkat en de Jagt Cleverskerke
wegens aengetogen Françoise vloot en hun
gedaente tot voor Trinquenemale vande Heere
Superintendent en admiraal Rijckloff van Goens
toegekomen, hebben UEd.e ons eenige affschriften
gelieven te senden, die wij met aendagt geleesen
hebben, insonderheijt de missive dato primo
Junij door wegemelte Heere van Goens aen
UEd.e: gesz: en zijne twee protesten tegens den
Franschen vice Roij Mons.r de la haije gedaen
en UEd.e genomen resolutie vanden 12.en Julij
welke ons goede Onderrigtingh geven, en tot
opmerkingh dienen. Ende sullen ons ooke wel co-
me reguleren na UEd.e aenschrijvens, ingevalle
de Francoisen hier mogten komen, en genoeglijke
haar laten versoecken en insinueren met hun
scheepen buijten het canon vande fortresse te
blijven en niemant van haar daer binnen laten
comen, maar hun versoecken die se mogten
te doen hebben, buijten de Stadt door gecommitteerde
dens (den Gouverneur sig binnen de fortresse
houdende

houdende) laten aanhoren, en voorts ontrent
het versorgen van Water en Brantshout, disondere
met haar handelen, doch met die voorsigtigheijt
en præcautie als in sulken gelegentheijt wort
vereijst, en sullen ons voor al wel op hoede en
in postuere van defentie houden, en UEd.: van
alle kundtschappen die vande francoise Natie
vernemen mogten, promte advijsen op 't
spoedigste laten toekomen, insonderheijt so
eenige Zeemagten van deze off andere Europishe
Natie deze Straat Malacca mogten aandoen,
off passeren /. ——

Voor de hier Leijste Retouren uijt Japan herwaarts
UEd.: met 8. bodems een Capitaal van bijde 19½
Tonnen gouts gesonden hebben, sullen ooke bijsondere
sorge dragen, en ons UEd.: bevel dienaangaande
gedaen ter harten laten gaen, om na de voors:
france off andere Zeemagten hier in 't Vaarwater
te vernemen, en daer van tijdig kundtschap
te bekomen, sullen wij een wel bezeijlt Jacht
na Atchin afvaardigen, en hier tegens de

komste

Register vande Aencomende papieren desen Jaere 1672: voor de

komste vande Schepen uijt Japan werden bevoolen
laten, om ons tijdingh te brengen, off daer of yders
ook eenige onraedt is, Ende wegens UEd:e ——
toeseggingh sullen ook verwachten UEd:e aan-
schrijvens en Ordre op de verdeelingh en versending
vande Schepen en Cargasoenen uijt gemelte
Japan door d'Ed:e heeren hier bevonden staende
te verschijnen, ——

De heer Pavilioen op paliacatte heeft geschr: dat
met 't Jagt Tanjouwer na Bengalens overvaren
twee personen uijt den dienst der Francen verlopen,
doch een zijnde een Stuijrman en Noorthollander
is maer hier gekomen, die sich met ons Consent
in dienst vanden vrijcoopman Sr. Abraham
Wijs begeven heeft, d'ander bericht ons den schipper
dat een frans matroos geweest en tot nagapatnam
verbleven is. ——

Het Jacht Meijden sullen noch eenigen tijt hier ——
behouden, om aan te brengen hout en gravelsteen
tot het toestellen van kalck ovens, waer van ons
in desen tijt op voorraet dienen te voorsien, om
daer na niet verlegen te vallen, moetende alles
door Comp:s Schepen aengevoert werden, also hier

Ede

de Engelschen en vrijeluijden kun daar mede
weijnigh, en niet dan voor haar selfs behelpen, en
als wij bevinden, genoemde Jagt niet langer
nodigh hebben, sullen het van hier ledigh moeten
tot UEd:e versenden, en over silep Jambij en
Palimbangh, of daar peper ladingh mogt vinden,
enpassant laten aanloopen./. ———

'T Jagt Lansmeer hebben 18: deser na't Eijland
Dingding gesonden, om 't hout te sigten en
't gebrek daar aan sijnde, te verhelpen, ook om
het daar van een nieuwe mast te voorsien,
die nodigh heeft, voorts 't selve daar op droogh
te setten en schoon te maken, om te sijner tijt
weder na Choromandel te cunnen werden gedi=
mitteert, werwaarts dan ook gedagtigh sullen
sijn te senden, de geordonneerde 12 a 15000: lb.
harpuijs, hebben ook voor p:ra 20 packen
guinees lijnwaat met voorsz: Lansmeer gesonden,
en aan schipper Claas Timmermans daar op varende
ordre gegeven om 't Jagt de Jacques hier
voren van vernuwt, in p:reas reuw te koopen,
so hij na gedane visitatie 't selve geraden vint./. —

't Jagt

Register van de Aencomende papieren dezen Jare 1672: voor de

Malacca

527

't Jacht de Blauwe Visscher cruijssende aan Cabo Rochado, projecteeren aen 't aende maent — neevens de Chaloup den Eendragt na Oedjang Salang en Bangerij te senden /. —

Ende als tevoorens aangeroert de Bootsen de Meerkat (die ooke den nieuwe mast benodigt) over Bengale na Ceylon /. —

't Jaght Annemunden cruijssende hier in 't vaarwater, houden bij de handt gereet, om na voorval van zaken te employeren /. —

De Chaloup den Angelier stellen om te voldoen U Ed: Ordre, na Jambij moeten senden /. —

Sulx dan eenelijk de Chaloup Pera die nu neffens voorn. Angelier aan Sumatras overcust is — cruijssende, hier behouden sullen /. —

Werdende de Bootsen de Voorn uijt Bengale, volherts versendingh over Pera en Oedjang Salang na derwaarts, wijsen bij U Ed.e geapprobeert is, — en die van daar weder te rugh verwagt hadden, hier noch niet verschenen, hopen deselve egter behouden reijse sal hebben gedaen, te meer om dat die op voorn. Oedjang Salang geweest en van daar 22. februarij passado (als voor desen geadviseert)

vertrocken

vertrocken is, om sijne reijse na Bengale te
vervorderen /. ——

De 80: knechte soldaten door U Ed.e ons met 't Jagt
Weijnder toegesonden, zijn wel overgekomen, —
sulx tegenwoordigh 't militair Guarnisoen mette
Officieren hier sterke is   koppen, maar geeijste
voor dese gesz. werken, dient het getal in deser tijt
400: te zijn, waar aan verschoonen magh gedacht
en mogel. zijnde, ons de manquerende, so nu
en dan bij gelegentheijt mogen gesonden werden,

Met het verdunnen vande fortificatie tusschen
de puncten Victoria en Amecia inde maent
Maart verleden een begin gemaekt zijnde, is
nogh inde selve maent daermede gedaen werke
gekregen, hebbende vereijste de besetting
hier aan land verschrijven, en 26. kettingh
boeven meest Maravijers, daar aan dagelijx
gearbeijt, sulx dat nu langs de selve fortificatie
een bequame wal gangh is, en so vervolgens
langs de gehele fortwerk deser fortresse
gaende zijnde, wij door gebreke van volk niet
connen beginnen aan 't graven vande gragt
en 't maken van een valbrugh over de Rivier.

U Ed.e

Register vande Aencomende papieren
de[s] Jaere 1672: voor de

129

UEd.e voorleste van gesz. de 2. Timmerluij-
den ons toegesonden, zijn niet veel bijsonders,
maar de 2. grofsmits daar nevens bekomen
zijn treffelijke arbeijtsame luijden, versoeken
UEd.e ons met noch twee bruijs timmerluijden
kun daar op verstaande, en 2. metselaars —
gesellen te eeten versorgen, also die benodigen /. —

Vande toegesonde 12: princo stukjes hebben wij
noch maar 6. bekomen, welke hier geprobeert
en goet bevonden zijn, behalven een daar een
stuks uijtgesprongen is, metaele kassen om
op 't steeven waartuijgh te gebruiken zijn ons
noch niet geworden, UEd.e believen daar aan
mede te doen gedenken./ ——

Wij hebben ons volgens UEd.e aanschrijvens inde
twisten welke die van Johor en Jambij —
onder malkanderen hebben, neutrael tien —
te houden, en hun draijen over 't senden van
haer gesanten aan UEd.e so wat aansien, —
van oorlogs toerustingh doen den Johoriet en
ook roverijen vande Jambinees gaan tegenwoor-
digh wel eenige geruchten, maar gewisse kundschap
heeft men daar van niet /. ——

UEd.e

UEd.e schrijvens wegens de vaart der Mooren
hebben grondigh verstaan, namentlijck daer aen
niet gelegen is, offse hun van Malacca af hinderen
alsoo den groten aenbrengh haerer kleeden de Compe.
wel licht soo veel en meer nadeel toebrengt
als wel het voordeel dat Malacca vande Tollen
komt te genieten, maar so lange wij de selve
van onse nabuerige plaetsen niet mogen
afhouden, is altoos 't voordeel het beter is zij
hier comen, dan se hun derwaerts vervoegen,
sonder dat om verscheijde redenen voor dese daer-
van gegeven, Tegenwoordigh bedragen
Malaccas Tollen en geregtigheden wederom
in 12. maenden Rds 38120.½. off ƒ 114361:10:-
die grotelijcx souden verminderen wanneer
de Mooren hier niet quamen, en de vaert der
Javanen, Macassaren en andere natie soude ooc
af en op onse nabuerige plaetsen (bij versluijting
vande Mooren gedaan) toenemen /.
Een Moorsche of andere vreemde cleeden hier van
Malacca off elders tot Batavia meer mogende
ingevoert worden, derwijle sulcx om goede reden
bij UEd.e

525

bij UEd.e geprotesteert is, So hebben wij achter„ volgens UEd.e ordre hier 't heele bekent gemaakt, en gedivulgeert, hebbende wij de Portonovose moren op hun verschrijvingh hier van ook — Insinueren, en voortaan sorge dragen, dat van hier geen kleeden om op Batavia te brengen verkoft worden./.

Nadien UEd.e schrijven dat den publijcken verkoop van 47: packen Nagapatnamse guinees lijwaet met 64¼ p:Cto avans noch wel passeren kan en op die wijse daerinne wel mogen continueren, So sal 't heele geschieden, en gevoeglijke tegens de komst te vande voors. Portonovose moren vooder publijcke venditie van die en andere lijwaten gehouden worden, 't guinees lijwaet nu met voorgenoemde Jagt Laurier van Cormandel bekomen, is redelijke, en vent tegens den ordinarij prijs van 80: rd.s 't pak verkoft, en verkoopt werdende, geniet d'Comp.e daer enboven noch 5. p:Cento voor Tol

Van de 13081: ma Spiaulter UEd.e met boogsande voorgesonde vaartuijg UEd.e schrijven vande

verwijste

verwijste dingh niet te zijn, ik hier opden
Onthangh geen Manquement gevonden, —
UEd.e Ordre om den inkoop tegens 20: rd.s
't Ps.e te verwegen, en met die Spetie als een
eijge Coopmanschap voorde Comp.e te hetteand
discretie te gebruijken, sal nagekomen worden,
hebbende UEd.e voor wegedaen gelieven te
houden Wij den Ongavelsen meer met het inkopen
van 't Spiauter tegens 22½. rd.s 't picol hadden
laten gevonden, welke prijs de Mattanse pon„
lugesen in bekomende van haer en de Porto —
novese Moren ook ontwijffelijk bekomen en
overslag dragten sullen d'E Comp.e voor bij te
gaan, Tegenwoordig hebben in onse packhuijsen
van die woorn. Spetie 39912. ℔. ——

Ende quantiteijt Tin nu hier in voorraet sijnde,
bestaat in 268500: ℔. mitsgaders de peper
in 239019: ℔. van het Calangse Tin monster
sonden UEd.e iets tot een preuve na Patria —
senden en de bevindingh bij UEd.e van Hare
ons worden geadviseert, dat wij dan sullen
beijeen verwachten. ——

Sodanige

Register vande Aencomende papieren desen Jare 1672: voor de

Sodanige Notitie en advijs als UEd.e van ons begeren wegens de uijtstaande schulden, gaet tegenwoordigh hier nevens, waar bij wij aenwijsen welcke t'eenemael desperaet zijn, en welcke met apparentie van voldoeninge, levendigh mogen gehouden worden, vanden Coninck en Lantsgroten in Perak debet bedragende per rest van 50: duijsent R.s uijt het gemaeckte Vreede Contract van A.o 1659. met Atchin over de moort aan d'onse gepleegt, opgeeijst te voldoen noch ƒ129463.1.12. is niet anders te verwachten, dan de 1¼. R.s die wij op ijder bhaer Tin na Atchin wordende gevoert, en van welckers quantiteijt ordinarij wij de helft voor d'E Comp.e crijgen, minder dan de gestelde prijs van 31¼. R.s de bhaer betalen en op voorsz debet afgesz wort, En van den Coninck van Quedas spruijt bedragende ƒ15784: 0: 8. gesproten uijt de somme gelts aan hem uijtgereickt voor de ralapatie vanden Commissaris Joan Truijtman Zael.r die hij met zijn suite A.o 1662: aangehouden had, mogen hopen als met hem tot een Vrede verdragh geraken, noch iets komen sal

sal, dit zijn wel de voornaemste debiteurs, en
dan noch verscheijden Chinesen en andere volkeren
schulden pr. rest te montere f 1106 : 9 : 4 die
meest hier inden jare 1648. bijden Heere gouverr.
Jeremias van Vliet opgekomen, en nu t'eenemael
desperaet zijn, hebbende wij hier bij onsen tijt
geen schulden gemaeckt dan eene met UEdele
voorgaende approbatie, 800: rds aanden luijtent.
Hendrick Cemmer en 100: rds aanden Chinese
Coopman Sisia tot bevordering vanden
Lantbouw, waer van d'E Compe. geen schade
te verwachten heeft. ——— . ———

Sullen voortaen mede volgens UEdle. ordre sorge
dragen dat jaerelijx op't sluijten der negotie boeken
achter het Journael bij de uijtstaende schulden
de hoedanigheijt en apparentie daer van worde
beschreven en genoteert, off wel de desperate
vande goede schulden gesepareert, ook de liquide
effecten contanten en Coopmanschappen vande
consumabel en dode effecten laten onderscheijden,

Van het sant en stukjes gout dat hier bij reijen
aan strant onder't beleijk van't Canon deser
fortresse is gevonden geworden, waer van het
vooraengetogen extract uijt de generale missive

den Edle.

Register vande Aencomende papieren desen Jaere 1672: voor de

(2)

Aen d'Ed.e heeren 17.e dato 29. augusti 1671.
gewagh maeckt, is noch niet naders voorden dagh
gekomen, dan ons voorgaende schrijvens daer van
heeft konnen ./.

Sodanige verclaringh voor U Ed.e is gedaen wegens
de provisie die getrocken souden wesen vande
bevonde Japanse goude Coubangs ofte van't
gene daer de selve uijt geproceedeert zijn en
'tgunt daer verder aen dependeert, hebben niet
opmerkingh geschiet, en heeft den E.le Gouverneur
van't gene hem deser aengaende bevonden is
U Ed.e jongst een Certificatie gesonden, die
nochmaels nevens desegaet, en waeraen hij
vrundlich refereert, Om meer observatien
te genieten, weet zijn E. niet de vraagpoincten
daer de personen op zijn gehoort aende welcke eenige
partije Coubangs souden gedistribueert wesen,
eenige aenwijsing gegeven hebben, en heeft
ook nooijt gehoort, datmen hier den Ouden Coopman
Nicolaes Poetiers met zijn eijgen hant soude hebben
connen bewijsen, dat hij voors: provisie genoten
heeft ——

Tot de aufuge vande Delinquanten Adriaen Soms en
Paulus Jansen Ratteman schijnt de vrijheit

die haer

die hier inde gevangenis was vergunt tot het
schrijven, om opden Eijsch vanden fiscael te
antwoorden, also hebbende sieden dat de Malaeijers
die bij hun ingebracht zijn, eerst zijn genoodt,
eenige occasie gegeven te hebben. Tot heden
is van haar tael noch teken vernomen, doch
hoewel de nader Eijsch vanden fiscael tegens
haar, UEd:e niet buijten fundament schijnt,
so meenen UEd:e echter dat deselve noch wel in
staet magh werden gehouden, waer op sulcx dan
ook tot noch geschiet is, behoudende inde haere
middelen bij de Comp:e gesequestreert, maar
meerder dan voorschr: goed:en is daar niet bijgekomen

Eenige particuliere goederen zijn inde Jagten
Wiltenburgh en Lansmeer 'Coene van Bengael
en landen van Choromandel hier verschenen,
gevonden en geconfisqueert namentl: —

In Wiltenburg

2. Canassers met amphioen, inhoudende een picol,
12. p:s Taffachelas.
70: p:s Marados totas.
79: p:s Contijs. — en
21: p:s Sanen

In Lansmeer

Register van de Aencomende papieren desen Jaere 1672: voor de

Malacca

Malacca

In Lansuneer daar den fiscael en gecommitteerdens solange aan boort zijn geweest tot het geheel ontlost was. ——

6: packen geverfde guinees lijwaet, van welke goederen bij openbare verkoop gemaeckt zijn f 86.2: 4 d.— daerenboven is noch in genoemde Lansuneer gevonden en in Comp.s pakhuijs gebraght, een pak inhoudende 105: p.s fijne mouresses, door een Engelsman genaemt Thomas Ratlief tot Masulipatnam daer in laten schepen, om in Siam ter Loef te vervoeren Waer op verwachten UEd.e Ordre, ons toecomen magh off wij deselve mouresses mede confisqueren dan wel daermede solange supersederen sullen, tot voornoemde Engelsman kennisse sal hebben bekomen van dier aengeleegenis, om te sien wat vermoegh hij daer op moght komen te doen. ——

UEd.e Ordre tot antwoort op des Gouverneurs particuliere schrijven wegens 't openen van de grote poorten deser fortresse gegeven, wert gehoorsaemt en g'observeert. ——

Cedactos

De actes van verbeteringe door UEd:e voorden D: Francois Santvoort, mitsgaders de S:rs Frederik Dijnvaet en Adriaen Wilant gesonden, den eerste inde qualiteijt van Opperkoopman 100. en de twee andere de Titules van Onderkooplieden elk met 40. gl. smaents toegevoegt, zijn bij haer dankbaare geaccepteert geworden, —

Den Luijtenant Jan van Es heeft UEd:e gunste (hem toegesegt) noch afwagten, om verders in guarnisoen, als een Militair hooft gemployeert te werden /. —

Inde verbeteringen hier door ons aan verscheijde persoonen gedaan, hebben UEd:e geen veranderingh gelieven te doen, daer voor wij UEd:e mede bedanken, En nademael UEd:e seggen daer onder eenige zijn geweest die niet correct met d'Ordre hebben gequadreert, so sal in toecomende UEd:e bevel van daar inne de vordijste circumspectie te onderhouden prompt nagecomen werden /. —

Den teenwoordigen Predicant do:e Hubertus Leijdecker door UEd:e tot vervanger vanden Ecclis: do:e Theodorus Zas met 't Jagt Meijden herwaerts gesonden

129

Gevonden, is in goede gesontheijt overgekomen, en door bij ons met een toegenegentheijt ontfangen, en alle nodige accommodatie tot Zijn vergenoeging gedaan/. De gaven bij U Ed:e genoemt, bevinden wij hem te Zijn, vermits dat hij is een doorgeleert Godsalich en regtsinnig leeraer, daer toe van een goeden ommeganck en vredigh humeur, soo niet te twijffelen is, off sal veelvoudige vrugten inden Wijngaert des Heeren toebrengen/. ———

Wat voor Schepen tot 't Goal van 16: Deset January tot 24. Julij waeren U Ed:e uijt 't Patria geko„ men hadden, heeft ons bij U Ed:e schrijvens en d' overgesonde Notitie gebleken voor welkers mede deelingh dankbaer Zijn/. ——

Tot noch U Ed:e ons na den Eijsch geen Matrosen hebbende konnen senden, so verhopen metter verschijning der Schepen die noch uijt 't Vaderlant te komen staen, U Ed:e so veel van Zee va„ rende volk, sullen Zijn versien geworden, dat daer uijt ons gebrek kan worden gesuppleert

met 40.

Register van de Aencomende papieren
desen Jaere 1672: voor de

met 40. a 50. man souden wij geholpen zijn, om
hier op de Cruijsende, en in besettingh leggende
Jagten en Chaloupen te verdreven, die deselve
nodigh van doen hebben, sulx nochmaels versoeke
UEd:e daar aan gelieven te gedenken. —

De uijtsettingh door UEd:e na 't Eijlant Banka tot
het in possessie nemen van 't selve om de francoy
te prevenieren, gedaen, vertrouwen al
verder tot UEd:e sal zijn gekeert, de Ordre
door UEd:e na derwaerts gegeven en ons Copie
toegesonden, hebben met aangenaemheijt
gelesen, doch tot nog van 't succes 't minst te niet
vernomen, sulx 't selve van UEd:e verwagten
te verstaen, off het ons bij verkrijgingh alhier
eenigen franse Schepen te stade mogt
komen, —

Het Sonkje dat den Chinesen koopman Lisia voor-
„nomens was na de Mancikas te senden, gelijk
UEd:e jongst aengeh: hebben, is 29:e Julij na
derwaerts vertrocken, met een Cangalaentje
kleeden en lijwaten het Landie in verscheijde
Sorteringh, mitsgaders 4. cat. Ton Camo —

Samen

Register vande Aencomende papieren
desen Jaere 1672: voor de

570

s'Kanners voegens Capatie bedragende Rx^s: 3707: 1/2:
waar van de Costumelijcke Tol a 5: p^r Cento —
betaelt is/. ——

Het arrivement alhier vanden onderkoopman
Sr Abraham Wijs, met sijn Jagje de Bergaar
is UEd^e bij onsen Jongsten ook geadviseert.
Hij heeft in't selve Jagje van Palimbangh mede
gebracht 300. en naderhant van daar met een
Tingangh noch 200. picols peper bekomen, die
hij alle met ons voorweten en Consent in sijn
Jagt de Valk in't bij sijn vande daer toe gestelde
Commissarissen, tot de 60: pecs van Banjermassing
gebracht, en inbegrepen, doen overschepen en
daermede genoemde Jagt ultimo Julij na de
Malacasche Dijcanden laten vertrecken
heeft, hebbende vande selve peper namentlijck
560: pecs hier 't opgelt a 2. Rx^s: 't picol bedragende
1120: Rx^s: in 's Comp^s: Cassa voldaen, hij —
sich beroepende met een Ed^a opgelt te comen
sulcx tercen de wijse nu tegenwoordigh op —
Batavia geschiet, maar wij daertoe noch geen
Ordre hebbende, is t'selve aan UEd^e dispositie
gelaten ——

Het

Het Engels Jagt Concordia hebben voorders geschreeven dat na Jambij vertrocken is, 'tselve is daer ook geweest, maar weder sonder negotie te doen die ginder voor haar niet voordeelig was, so vertrocken, leggende tegenwoordig tot Johor, van waar ons dese tijding 17e Courant toegekomen is

Van Indrapoure is 16e Junij hier aangekomen een vaartuijgh met Nachoda Katip Ibrahim ophebbende 32. Coppen, voorgevende van haren Coninck tot voorn. Indrapoura met een brief en geschenke aan UEd. afgesonden zijn, ende reijse na Batavia door de Straat Sunda gedagt hadden te geraken: maar 'tselve door contrarie wint misluckt zijnde, waren herwaarts gekomen sulx dat se hun peper ladingh die het laest hoeft in 149: pls 8. Cattijs hier aan d'Compe: geleevert en daar voor betaelingh à 5. Rd. 't picol bekomen hebben, en voornemens zijn, tegens het keeren van 't tegenwoordige Zuijder Mousson hun vaijagie voorts van hier na Batavia te ondernemen./

UEd.

Register vande Aencomende papieren; deser Jaere 1672: voor de

Malacca

UEd.e genomen resolutie vanden 28en Junij, aan-
gaende de boss.rs bijde Comp. gebruijkt werdende, -
om die ooke gelijck de soldaten geen verhogingh -
van gage toe te leggen voor datse 5 jaren bij de -
Comp. dienst gedaen hebben, sullen wij hier
mede prompt nakomen, gelijck ooke UEd.e —
resolutie vanden 5en Julij belangende de inland.rs -
off hare kinderen dat die niet dan met voorgaen-
de speciale consent bijde opperhoofden vande
secretarije, negotie, soldij en andere comptoiren
sullen mogen genomen en tot schrijvers gebruijkt
werden, dewijle India van onse eijge natie —
hare kinderen althans voegenoegh wort —

Onse jaerlijcxe petitie hebben UEd.e toegesegt
dat voldaen soude werden, wij bevinden daer
aan noch veele te gebreken, 't welcke aenwijsen
bijde nevensgaende notitie, en eerbiedigh
versoeken, ons in 't geheel met 't gene in daer
noch bijgevoegt is, magh toekomen —

Dese gaat in handen vanden Schipper de Gerrit Roos,
varende op de Chaloup 't Groenewoudt, en
voortvaerende nu daermede na Palimbangh

Van

Dan wacht wij verhopen UEd^e: deselve spoedich sal toegesonden worden. —

Hier mede

Ed^e: Erntfeste Hoogachtbare, manhafte, wel wijse voorsienige ende seer bescheydene Heeren, d'ant woorde die op UEd^e voorgemelde seer aengenaeme brieven noch manquerende geschiedent, en ons ook voorts ten eynde — materie tegenwoordich bevindende, So beijve-na onse wedrige en verbiddige groetenisse

lager stont UEd^e Onderdanige dienaren Genereuse Heeren was geteekent Balthasar Bort. A: Wesdorp. A: Lucasen, Jacob m: Schagen & Jan Joost ten Cate ter zyden stont Macassar 23: aug^o A^o 1672.

Geroccationeert accordeert
Macassar den 2^den 8^ber: 1672

Bij mij
Matthaus Conmans

Register vande Aencomende papieren desen Jaere 1672: voor de

Malacca

Malacca

Copie missive door de Hr. Gouvr. B: Bort en den Raed van Malacca aen haer Edn. op Batavia gesz. dato 23e. Aug: Ao. 1672. —

gecollt

572

Ordre voor Johan Blaeuwmeulen schipper op 't Jacht Lansmeer waermede tegenwoordigh vertreckt na 't eylant dingh dingh ende revier pera

Op den ontfangh deses heeft vl. hem na boort te vervoegen en onderzeyl te gaen, lopende door 't gemeene en welbekende vaerwater na 't eylandt dingh dingh boven genoemt, waar vl. het voor anker leggen sult ende sal uyt peras revier vl. daar wel bycomen het opperhooft Sr. Ez. van Jonas aen dewelke dan de inhebbende 20: packen guinees lywaet benevens onsen brief overhandigen sult ende voorts vl. begeven na peras revier aen het daer leggende door ouderdom vergane jacht cabo de jasques 't selve met den schipper hendrick Joosten bal op 't fregat malacca end' aenwesende timmerluyden ter deegen visiterende en dan oordelende of het daar sonder gevaer van te sincken of van den anderen te vallen noch eenigen tyt soo als nu daer leyt can gehouden werden in welken geval daer niet anders aen te doen hebt dan sodanige reparatie als metten anderen goetvinden mocht, daar aen niet te

te

te vergeefs soude cunnen of dienen gedaen te
werden om van 't selve jacht noch eenigen
dienst, des te beter ginder inde revier te
mogen trecken, maer dit alles niet gerade en
nodigh zynde dat het gesloopt werde soo vermach
Vl: daar toe te comen en genoemde jacht te
dien eynde na 't eylandt dingh dingh te brengen
soo het geschieede can, des neen moet het slopen
inde revier na de gelegentht. die daer is onder,,
nomen en volbracht werden om 't yserwerck
daer uyt te cunnen crygen dat dan by een te
versamelen en ons toe te brengen hebt gelyck
ook het ront en langhschep dat niet ruym tot
ballast is en nader gesecht wert, in grote quan,,
titeyt soude bestaen en soder noch eenigh goet
houdt mocht van comen, can 't selve van't ondeu,,
gende mede afgesondert en gebruyckt werden
daer het te passe mocht comen 't geschut van dito
jacht is hier algebracht ——

het jacht lansmeer sal Vl: aen meergenoemde
eylant dingh dingh op 't droogh setten schoon,,
maken calfaten en harpuysen laten mitsga,,
ders daer aen sodanige verdere reparatie mogen
doen als nodigh is en ginder gevoegelyck soude
cunnen gedaen werden, insonderheyt moet
het

533

het werde versien van een nieuwe groote mast
alsoo de tegenwoordige int herwaarts Comen
van Cormandel door hart weer een crack gecregen
heeft en oversulcx niet te betrouwen is het
roer dat achter tegens 't jacht ongemeen
aenslaet, dient oock verholpen tot alle 't welcke
Ul: nodige materialen werden mede gegeven

Tot ultimo october aenstaende en langer niet
sal Ul: ginder met 't jacht mogen verblyven
welke tyt gecome zynde, sult als dan van daer
na herwaerts vertrecken, en mede brengen den
thin die Sr. Jonas voornoemt daer inne te schepen
mocht hebben

Tsal ons aengenaem zyn soo Ul: oock comt mede
te brengen partye branthout en goede balcken
met welcke te cappen Ul: zyn volk besigh
houden cunt, wanneer der geen ander nodigh
werck te doen is waer toe dan oock 't volck
vande besettingh cunnen helpen dat haar bij
dese Expresselyck gelast werdt En hier mede
eyndigende wenschen Ul: toe een behoude heen
en wederom reyse mitsgaders goede gesontheyt
onderstondt Ul: vrunden en was geteekent
Balthasar Bort francois santwoort Arnoud
weldrop, Adriaen luycasz Jacob M schagen en
Jan joosten Bal ter zyden stondt Malacca
ady 17en augustij ao. 1672

Malacca

Batavia.

Aen haer Ed.e de Heeren Joan Maetsuijcker Gouverneur Generael ende Raden van India. —

ontf.n ... october p.r 't fluijt d'Europa.

Ed.e Erntfeste, Hooghachtbare, Manhafte Welwijse, voorsienige, seer bescheijdene Heeren —.

Genereuse Heeren —.

Van ons jonghste schrijvens gedateert 23e augustij voorleden gegaen in handen vanden vrijman Gerret Roos, voerende de Chaloup 't Groenewout, senden tegenwoordigh copie met de Chaloup den Eendraght en daernevens de brieven en papieren vanden heer admirael ende superintendent Rijckloff van Goens ons gisteren geworden en aen u Ed.e geadresseert mitsgaders den 26e Julij van Trincquenemale maer p.r de fluijt Europa herwaerts gesonden, opgevende 100: francen doorde onse, gelijck ooch genoemde fluijt in arrest genomen; den franschen viceroij Mons.r de Lahaije was met 8: schepen door [illegible] gebreck van voorn.e Trincquenemale vertrocken, waerna toe wistmen niet seker, maer 't vermoeden was na Cormandel om gien daer van proviande te versorgen, na 't vertreck deser Fransche schepen was onse vloot voor 't eijlant

dewaers

dwars inde wegh, leggende inde binnebaij van voornoemde

Trincquenemale, dat de Francen beset en voorts een goet

gedeelte op een bijsondere wijse gefortificeert en met

30: stucken geschut, meest ijsere 12: ponders ter defensie

versien hadden, genadert en door entreprinse bequamen

d'onse eerst het France schip St. Jan, en daeghs daer aen

bij overgevingh en gemaeckt accoord het voorsz. Dijcant,

sulx dese dangereuse Francen van daer nu weder uijt

geset waren, alles en van het verdere voorgevallene en

beloop der saken aldaer, omstandigh connende gelesen

worden uijt de annexe brieven en papieren, hebbende

wij eenlijck de missive van genoemde heere admirael

en superintendent laten copieren, om uEd: met voorsz.

Fluijt oock toe te senden, dewelcke is heden eerst hier ter

rhede en den schipper daer van aen lant gecomen, over

gegeven hebbende een lijste van nodige victualie en

verscheijde scheeps behoeftigheden, waervan nevens eenige

verversingh op 't spoedighste staet versorght en dan tot

uEd: mede afgevaerdight te worden, sijnde wij reets

besigh om ons persiaens Cargasoentje dat daermede

ten bedrage van f 3892: 1: 2. hier gebraght is, daer uijt

te lichten en in 't jaght de Beaverwissen (om tijt te

winnen) over te schepen. —

Ons

Ons is 25:e augustij jongstleden met dese Chaloup den Dordraght
van schipper Steven Claerbout op 't Jaght de Beaever visser
voornoemt, uijt 't kruijssen tusschen water toegecomen een
briefje gedateert 25:e desselven maent, waer in wert vermelt
hem was aengedient van een bekeerde Maleijer en inwoonder
tot Malacca genaemt Intche Lanjangh dat hij 25: dagen
geleden van Johor sijnde gecomen, gesien was tusschen
d'Eijlanden Carimon en Pisangh bij vier Fransche schepen
en ook een cleijn Engels schip dat na Johor maer de Fransche
na Siam souden seijlen, dat de Fransche schepen twee lagen
geschut en een van deselve een witte vlagh met drie lelijen
daer in voerde, maer waren swack van hun eijge natie en
haer meeste scheeps volck bestont in swarten tot 110: à 120:
coppen, hij had ook genoteert dat hij op een vande Fransche
schepen geweest en horen seggen had dat er 30: van hun
schepen voor Bantham te comen stonden, in al dit verhael
connen wij 't minste geloof niet stellen en opinieeren deese
Maleijer de 3: schepen uijt Suratte, als de twee vanden
Ammeraden Gosio Minos en een Engels hier aengeroert
en na Siam, mitsgaders 't Engels Jaght Concordia, na Jamby
vertrocken en nu tot Johor leggende, mitsgaders 't Jaght de
Valck vanden vrijcoopman Abraham Vlijs van hier na
Maccasser gesonden en verdere genoemde andere schepen
voorn:e Eijlanden (leggende 25: à 30: mijlen besuijden Malacca)

gepasseert

gepasseert, voor Fransen aengesien heeft, of dat hem sulcx

wijs gemaeckt is, ooch conde het wel wesen d'onse door

onkunde vande Tale, hem niet wel verstaen, ofte ooch dat

hy voordachtelijck met leugens omgegaen had daer de

Maleijers niet te goet toe sijn, immers van deses anderen

hebben de minste tijdingh niet van eenigh schip of schepen

vande Fransen int vaerwater vernomen sijn, evenwel

hebben niet mogen nalaten UEd: van het voorverhaelde

kuntschap te geven en Copie van het gemelte brieffje

nevens deese te laten toecomen. ——

Voornoemde Chaloup d'Eendragt nevens meer andere gelieven

UEd: weder tijdigh herwaerts te senden, alsoo die hier

seer benodigen. —— Waermede ——

Edle Erntfeste, Hooghachtbare, Manhafte, Wel wijse ——

voorsienige, seer bescheijdene Heeren, afbrekende bevelen

wy na onse ootmoedige en eerbiedige groetenisse ——

Genereuse Heeren, [illegible] UEd:e onderdanige

dienaers, was geteekent, Balthasar Bort, Aernout

Wesdorp en Adriaen Luijcasz, ter zijden stont ——

Malacca 3e September Ao: 1672. ——

Appendix.

Voorstaende is Copie van onsen jongsten UEd: overgesonden

pr: de Chaloup den Eendragt toegevaerdight met ——

de

de brieven en papieren vande h.r admirael en superintendent
Rijckloff van Goens, hier van Tringquenomale door de
in annexe genoemde Fransche fluijt Dunquerque aengebraght, welcke
fluijt mede tot uEd:le comt, gerieven wij deselve nevens
dese, van het benodighde drinckwater, victualie, verversinge
en verscheijde scheeps behoefticheden voorsien, waervan de
ontfanck kennisse hier nevens gaet, en ooch daeruijt gelieft
het Persiaens Tangasoreijtje in onsen voorn. jaghtien van
aengenomen, beladende in eenige zijdewaren, brocaden,
alcatijven, Chinase wijn, rooswater, Tafelvruijten en
Thuijnzaden; Vande missive door mijn heere van Goens
voornt. aen uEd:le met gesijde fluijt Dunquerque gesz. senden
tegenwoordigh de Copie, alsmede van het briefje aen ons
gesz. Item daerinne is vermelt van dien losen Franse paep,
hebben wij achtervolght en deselve niet aen lant laten
comen, hoewel hij sulx versocht heeft, op dat hij Malaccas
fortificatie en gelegentheijt niet soude verspieden, als
wesende hij ooch een befaemt ingenieur, maer hem en
d'andere gevangene Francoisen, is nevens ons volck
besonder verversinge toegevoeght geworden. Bijden brief
gedateert 6:e Junij verleden uijt Persia vanden d. directeur
Francois de Haze en den Raad aen ons gesz. en Copielijck
bij dese gevoeght, werden van hier geordert hondert
vijftigh duijsent ponden Thin, welke wij vermogen

sullen

sullen voldoen, so wij van UEd:s geen andere ordre becomen. ——

Het huijs daer zich tot nogh de Chirurgijns winckel gehouden is en den opperchirurgijn ooch geresideert heeft, door ouderdom vergaen en irreparabel geworden zijnde, so hebben de steene woningh met een pannedack, staende binne dese fortresse op een welgelegene plaets, waervan den ouden coopman Cornelis Olivier Zal:r eijgenaer is geweest, vande Ed: gouverneur voor 950: rijx:ds gecocht, zijnde nogh hecht en sterck, en daerin de voors:e winckel en residentie vanden opperchirurgijn begrepen, waertoe deselve woningh seer bequaem en accommodabel is bevonden, en mits dien dat het rijckelijck waerdigh, sulx eerbiedigh versoecken UEd:s dese coop believen te approberen. ——

Het gevangenhuijs hier al ten tijde vande portugesen gestaen hebbende en al overlange bouwvalligh geweest zijnde, leijt tegenwoordigh ooch so goet als onder de voet, de harde stormwinden en swaere regen hier den wijle tijts buijten ordinarij gehad, heeft daer toe veel gedaen en ooch aen andere oude huijsen binnen dese fortresse schade toegebracht, die echter met de nodige reparatie daer aen te doen, nogh in wesen gehouden worden, maer om aen een ander bequaem gevangenhuijs te geraken sien wij voor als nogh geen cans, ten zij

een

een nieuw comen te bouwen daer dan arbeyt en costen
aen vast sal sijn, dat ons voor tegenwoordigh niet wel
comt gelegen. ——

Met het maken van een valbrugh over de revier lopende
langhs den barm deser fortresse 't zeewaerts uyt, hebben
wij begonnen en hopen deselve haest gedaen sal zijn, hoe
nodigh en dienstigh die zij, is UEd.e voor dese aengew. en
daerop oock 't maken van deselve bij UEd.e geapprobeert
geworden. ——

Ingevalle UEd.e het militair guarnisoen alhier tot op 400: —
koppen conden verstercken dat met het senden van nogh
100: man te doen soude zijn, so souden eenige vrijwillige
soldaten voor een sekeren dagloon, aen het graven van de
gragt aen de lantzijde deser fortresse cunnen gebruyckt
en also te wege gebragt werden het opmaken van deselve
niet langh ondergaende soude zijn./ dit werck hadden wij
gerne voor 4: à 5000: rijx.d.rs aenbesteet, maer hebben
een yder daer toe ongenegen gevonden, eenelyck om dat se
gevreest weten aen so veel volck te geraken, die 't werck
zijnde begonnen, so lange daeraen arbeyden tot het
volcomen gedaen was, Conde daer toe jmant van Batavia
met 100: gravers overcomen, het soude een gewenste
saeck sijn —— .

Die

die van Naningh en onderhorige dorpen, sijn volgende
jaerlijx gebruijck tot bewijs van obedientie weder
de reise af hier in Malacca gecomen, sijnde den
afgeleefden Radja Mhera als hooft van deselve
met vijf outsten bij den gouvr.en Raed 30.e augusti
jonghsleden met een sirial geschenkje verschenen en
geven aenden Sabandaer de 10.e van hun padij gewasch
dat se altoos clagen seer sober geweest is, opgebraght,
bedragende 30: g.rs ——. Waermede
deze door gebreke van verdere materie eijndigende
besluijten wij na onse nederige en eerbiedige groetenisse
als vooren ——. Genereuse Heeren, onderstont
U.Ed.e onderdanige dienaren en was geteeckent
Balthasar Bort, Aernout Wesdorp, Adriaen
Luijcasz., Jacob van Schagen en Jan Joosten Bal
ter zijden stont Malacca 6.e Septemb.er A.o 1672.

Gecoll.e accord.e
bij mij
Matthaeus Sonmans

Register van de Aencomende papieren des Jaers 1672: voor de

Malacca

538

Batavia.

Aen haer Ed.le de Heeren Joan Maetsuijcker Gouverneur Generael ende Raden van India.

Ed.le Eentfeste, Hooghachtbare, Manhafte

Wel wijse, voorsienige seer beschedene

Heeren

Genereuse Heeren

Naedemael den vrijcoopman S.r Abraham Weys tegenwoordigh met sijn Jachje de Hoogvliet over Palimbangh na Batavia is vertreckende, soo hebben niet mogen naelaten U Ed: toe te laten comen, Copie van ons jongst beschrijvens [illegible] voor af per de Chaloup d'Opmerckingh? den 3: en daer na p.r Courant met de fluijt Dungen?, [illegible] de brieven en papieren van Seylon ons met deselve fluijt van daer gesonden, aen U Ed.le gesonden [illegible] in desen ooch te melden het weijnige hier sedert voorgevallen.

Op 8: [illegible] van Odjangh Salangh de Chaloup de Spiringh door d'opper aldaer [illegible] gesonden met den Siams Coopman 't [illegible] genaemt, en sijn [illegible] stuck 22: Coppen bij sigh hebbende 141: stucken Tin bij d'opper begroot op 72: bharen, dogh [illegible] hebbende gewogen 67: bharen 245: lb. die aen d'E. Comp.e gelevert heeft, om aen hem voldaen te worden voor ijder bhaer 35: R.s met nogh 1 1/2 R.s daer en boven voor gedane ongelden, gelijck hem ginder door d'opper is toegeseght geworden,

en

en met een daer voor gout in betalingh soude becomen
want hij desen Thin aen d'Engelse gulden soude gelevert hebben
hadden se hem met die precieuse spetie connen voldoen, geeft
het schrijven van d'opper gedateert 16e augusty te meldende,
waer van copie senden, inhoudende onder andere ooch dat se
nogh maer drie schuyten Thin geneghotieert hadden, d'Engelsen
souden maer 144: stucken Thin in hun schepje hebben,
t'opperhooft daer van Gerrit Hemsingh was overleden,
en een ander Engelsman Carel Swanis uyt Queda daer
ontscheyden/. Opra Leth en den Regent op Banganij hebben
ons met gesijde chaloupe ooch een brief en schencken
475: lb Thin tot geschenck toegesonden, wenschende nu doorgaen
selfs op ons versoght het verdrijven vande rovers/.
het jachje de Bonavonture is 10e deser van Andragiri
gerencontreert, medegebraght hebbende een missive ge-
dateert ue augusty, en de geslote negotieboeckjens van
t'comptoir aldaer, mitsgaders aen gout 874 1/8 Theylen
Andragiers of 1018: Theylen 9: masen 4: Coupangen
japans gewight, benevens 16348: lb peper, en
31: packen 99: p.s gebleeckte ijse bethillesen de 32: a la
en 1: pack dito van 40. a la daer niet vendibel, bedragende
schencken volgens facture f 69276:–:11. Tot vervolgh
vanden handel wierden gesonden 160: packen geb.te
guijneeslijnwaet, die wij van hier na derwaerts te
bestellen sullen, maer van d'andere packen
daer van begeert g'eijst, bevinden ons niet versien,
en maken ons nogh wel van Cormandel, Suratte

of

of van UEd.e te comen, bestaende in

25: packen geb.te salempouris — } moeten gepapt zijn
12: d.o geb.te bethilles de 32: a 1a } of anders niet gewilt.

25: packen swarte smalle baftas.

12: packen swarte breede baftas, maer niet hoger van
prijs dan 300: à 320: gl.s 't pack.

6: packen rauwe breede baftas.

Volgens de voorn.s negotieboeckjes belopen d'avancen
aldaer in 12: maenden zedert ultimo Junij
a.o 1671. tot ultimo Junij a.o 1672: ge-
vallen - - - - - - - - - - - - ƒ 50624: 4: 8.

daervan tegen ordinarise ongelden - - - // 14116: 4: 8.

en gevolgelijck d'avance wint maer ƒ 36508: —: —

bij d'aengetogen missive werden d'ongelden gestelt
op ƒ 11872: 14: 2. en de winst op ƒ 38751: 10: 6.

dogh dat en accordeert met deselve negotieboeckjes
niet. 1. Drie Javaensche vaertuijgen waren daer van
Bantham aengecomen, van welckers hadden
Cangasoen wel 600: Thijlen swarte gout stout
gemaeckt te werden, en de vaert van Johor en
benevens met degesen moorse hadden op gelijck de aenbrenginge
begon oock toe te nemen, ged.e UEd.e zien van de andere
saken int breede kunnen lesen bij den voorn.s brief
copien zijn weijnig gaende.

Op het becomen advis van Ceijlon dat de francen met 8: schepen van Trincquenemale opgebrocken, en vertrocken zijn, sonder datmen wiet waer na toe, en daer oock eenige van haer schepen bij d'onse aengeslagen zijn, liep zij het d'onse oock wel moghte comen te doen, soo is in Rade bij nader overwegh geresolveert ons project, over 't senden vande hoecker de swarte leeu na bengale niet te laten voortgaen, maer deselve hier soolange dienst te laten doen tot de schepen uijt japan sullen gearriveert zijn, om alsdan sodanigh geemploijeert te werden als den dienst van d'E. Comp:e sal comen te vereijssen.

het burgers jaghtien den smith is 11:e Courant hier van batavia ter rede gecomen, voorsien zijnde met u Ed:e paspoort om voorts na arracan te navigeren.

Waermede

bij manquement van meerder materie eijndi gende, bevelen wij na onse nedrige en erbiedige groetenisse. onderstont Genereuse Heeren

u Ed:e onderdanige dienaeren, en was geteeckent Balthasar Bort, francois Santvoort, Arnout Wesdorp, Adriaen Luijcasz:n, Jacob m:r Slagen en Jan Joosten Bal, ter zijden stont Malacca 14:e Septemb:r A:o 1672.

Appendix.

't Voorleeden is ons jonghste schrijvens aen UEd.e gesondt gaende dese mede met 't jaght Muijden over Andragirij – Jamby en Palimbangh, gebbende hier mede daerinne gescheept 150: packen gesorteerde guijneesche lijwaet en 500: R.a van 8.en in specie, om die tot Andragirij, nevens eenige cleenigheden voor 't Comptoir aldaer te lossen volgens factura f 20215: 4: 9. onder de groote ende gelast voorn.de jaght daer voorts nae gemelte Jamby en Palimbangh sal loopen, om daer peper ladingh vindende, die UEd.e toe te brengen, werdende mede ooch in Comp.e van 't selve jaght Muijden de schoone Chaloup d'Engelen gemonteert met 12: stuckjes geschut en mooij opgetoijt, aen 't opperhooft S.r Dirck de Haese tot Jamby gesonden, om deselve aenden Pangeran aldaer, volgens d'ordre die sij van UEd.e gehadt te intregeren, ende op heden gegeven ooch de bevrediging na Oedjangh Salangh en Bangarij met 't jaght de Bleeckmoer Witten, en de Chaloup de Spieringh beijde gemant met 28: matrosen en 30: soldaten, mitsgad.s versien met een Cangasoortje beladende in 3000: R.a van 8.en in specie, en eenige Coopmansch. ten bedrage

van

van 18663: 9: 8. gedaen, dat wij na deese

genoemde plaetsen geg.s en g'ordonneert hebben, gelieven

u Ed.s uijt de Copien brieven en instructie, hier nevens

gaende, te sien, waer aen ons eerbiedigh refererende,

en geen meer materie tot extensie ons int voorcomende

breken deese af, en blijven nevens onse nederige en

eerbiedige groetenisse als vooren

Generale Heeren

Malacca 26 Septemb.r A.o 1672

U Ed.s onderdanige dienaren

Balthasar Bort

François Santvoort

[illegible] Wiesdorp

[illegible]

Jacob [illegible] Schagen

Jan Joosten Wal

Register van de Aencomende papieren
desen Jaere 1672: voor de

malacca

... Raedt tot

...ingd ... s Barros &c.a

...o. van dato

... Padangh

... dregt,

...n,

...mo. 24 May 167

... October

... 25 maert

...ato 30 Julij

Aen haer Ed:e de Heeren Johan Maetsuijcker
Gouverneur Generael en de Raden van India.

malacca

591

Batavia
Aen haer Ed.e

Appendix.

Zedert ons voorlaetste schrijvens lieveck ons jonghste is geraekt, is hier niet notabels voorgevallen, behalve dat 't vrijmans jachtje de Smith (in onse vorige van vermelt) de reijse na Arracan op 8e deser onder nomen en hier geladen 400: p.s peper van d'E. Comp.e tegens 7: rd.s 't picol gekoght en betaelt met het sluijten van Malaccas negotieboecken is men tegenwoordigh besigh en werd bevonden boven alle ongelden een overwinst van 79339: 1:6. nader bij de neffensgaende rekeningh te sien, deselve boecken neffens die van 't guarnisoen en andere tot deselve pertinerende, als ook de scheepsboecken van de hier int vaerwater zijnde jachten, verhopen tegens ultimo Courant alle gereet te hebben ende UEd.e als dan toe te vaerdigen; de quantiteijt Thin tegenwoordigh hier inde packhuijsen zijnde, bestaet in 922:3. bharen, waerbij van Pera en Ligoor nogh goede partije verwachten, ende sien wij dagelijx met groot verlangen na de scheepen

van

van Batavia uijt om dat wij met deselve get
manqueerden aen onse petitie vergepen te becomen,
waermede na onse ootmoedige en eerbiedige groetenisse
wij blijven — onderstont Generoeuse Heeren
UEdle onderdanige dienaren, en was geteekent
Balthasar Bort, Sr Francois Santvoort, Aernout
Wesdorp, Adriaen Luijcasz, Jacob van Schagen en
Jan Joosten Bal, ter zijden stont
Malacca 11e October Ao 1672. —

Gecollationeert en accordeert
Malacca ult.o October Ao 1672.
Bij Mij

G. H. Sonmans secr

Register van de Aencomende papieren, desen Jaere 1672: voor de

Malacca

...aen Raedt tot

...s Caros Cq.

...o, van dato

...t Padangh

...ro 24 May 167

...ctober

...29 Maert

...ato 30 Julij

Malacca A°. 1672.

Copie appendix dato 11e October deses jaars aan haar Edle de hooge Regeringh van India op Batavia geschreven.

N°. 2.

Register van de aencomende papieren deses jaers 1672: voor de

Batavia. —

Aan haar Edle de Heeren Joan Maatsuyker Gouverneur Generaal, ende Raden van India. —

Edle Erntfeste, Hooghagtbare, Manhafte, wel wyse, voorsienige, bescheydene Heeren. —

Genereuse, Heeren. —

Achtervolgens onse jongste letteren vanden 11e deser copielijk hier nevens gevoeght, senden UEdle nu met 't Jaghtje de Bonaventuur, de geslote Malacase Negotie, ontfangh, Cassa, winckel, en dispensatie boeckes, mitsgaders die vant guarnisoen, en de hier in 't waere water zijnde schepen, met haer dependentie, insgelijcx een correcte monster-rolle van alle gequalificeerde Compes Ministers, soo hier binnen Malacca, als de onderhoorige plaatsen beschijden, gereguleert na het nieuw becomene exemplaar. —

Bij deselve Negotieboecken, sal UEdle blijcken, dat daar de winsten in den tijt van 12: maanden, sedert ultimo July Ao 1671 tot ulto July deses jaars 1672 comen te . . . ƒ 251011 — 5.
bedragen . . . .
en d'ongelden . . . ƒ 171671: 12:11.
Sulcx de winst en de ongelden
comen te surmonteeren . . ƒ 79339: 7: 6.

bedraende

hebbende Malaccas incomsten van tollen ende
geregtigheden, die allen beloopen ƒ 111025: 11: —
daar toe al weder merkelijk gecontribueert, en deese
suijvere overcomst is meerder, als Malacca oijt gehadt
heeft, niet tegenstaande het een schrale Negotie tijt
is geweest; achter het Negotie journaal, sijn nu de
desperate, vande goede schulden gesepareert, en de —
hoedanigheijt en apparentie van deselve genoteert, mitsgad[ers]
ook de liquide effecten, contanten en Coopmanschappen,
vande consumable en doode effecten, conform UEd[ele]
gegeven ordre, gedistingueert; Bij aldien wij de regte
meteode, als ijder de eerste maal, daarinne niet
mogten getroffen hebben, soo versoeken ons een
exemplaar magh toegesonden werden, om 't selve hier —
mede na te volgen, alsoo UEd[ele] begeerte en goede —
intentie in alles vergenoegingh te connen geven. —

Na Atchin hebben 21e Courant het wel beseijlde Jaght
Wapen van Arnemuijden afgevaerdigt, om int derwaarts
seijlen, en daar ter plaatse na france schepen, off
andere Europische zeemagten te vernemen, sullende
niet langer dan tot 15e, off uijterlijk 20e decemb[er] —
aenstaande uijtblijven, maar ons dan rapport comen
brengen, nader bleijkende bij de ordre der Opperhoofden
geprescribeert, en hier nevens copielijk gaande, tegens
welcken tijt buijten ongeluck (dat god verhoede) —
ontwijffelijk

ontwijffelijck de rijcke schepen uijt Japan hier sullen
sijn, wanneer met het voortsetten van deselve, de ver-
eijste omsightigheijt sal werden gebruijckt, en UEdle orde-
re die wij hopen ons middelerwijlen nogh becomen sal,
achtervolght.

Op 10e deser heeft seker soldaet, genaemt Jurriaen Kettle
van Noort Schotlant, hier inde noorder voorstadt bij
daegh, in een rumoer door sijne gepleegde moetwilligheijt
met een droncken hooft, van hem selfs verweckt, een
Maleijer van Sunghedjongh met kris gewonden, geheten
Intchi Sabon, die hem niet misdaen, en waer tegens
hij ooch geen quaet hadde, soodanigen doot wonde met een
degen geinfligeert, dat deselven Maleijer daeghs daer
aen gestorven is, waerover den delinquant 22e dito
ter doot geharquebuseert geworden is, nader bij de sen-
tentie, hier nevens copielijck comende, te sien.

Egbert van Duijns van Amsterdam, hier te lande geco-
men voor adsistent met 20 guls. anno 1667, tegen-
woordigh onderkoopman met 40 gls 's maents, heeft
bij desen sijn versoeck, waerbij, mits aenstaende sijns
expiratie, versoeckt, gelijck wij sijnent wegen mede doen
om de qualiteijt en gagie van Coopman, waermede
UEdle hem gelieven te begunstigen, nademael hij
selve is meriterende, doende hier goede diensten bij

negotie

't Negotie Comptoir, en de packhuijsen, en tot andere ook bequaam zijnde. ——

Den 27:en Courant komt hier van Porto Novo, in 16:- dagen overgezeijlt, een moors scheepje, en daarmede gewisse kontschap, dat de francen Sanct Tome met geweld aangetast, en de Mooren gedwongen hebben, het aan haar over te geven, gelijk geschiet was, maar stonden apparent haast daar weder uijt gedreven te worden, alsoo de Mooren daar met een groot heijr voorgecomen waren, tot dight onder de Stadts muuren; de H:r Admiraal en Super- intendent Rijklof van Goens, wierden ons de Mooren van voorsz:e scheepje ook te seggen, dat persoonelijk op Paliacatta was, bij sigh hebbende 18 scheepen, van wien UEdd:e ontwijffelijk voor den ontfangh deses, al advis sal toegecomen zijn; Dit Moors scheepje opgebbende 130 koppen, en 4: stucken ijser geschut, groot ongeveer 80: lasten, is genaamt Parrwody, en den Nacoda Nijna Marcan, versien met een paseedul gedateert tot Paliacatta 15:e Septemb:r verleden, en onderteekent bij de H:r Ordinarij Raat van India en Gouverneur Anthonio Pavilioen, intendeerende om hier op Malacca te negotieeren, gelijk genoemde Nacoda ook van meeningh is, aengegeven hebbende voor ladingh: 180: packen diverse cleeden; Nogh een moors met een portugees scheepje, komt van gesijde Porto Novo herwaarts, mitsgaders daarenboven een ander moors scheepje na Queda te comen. ——

Met de

Register van de Aencomende papieren desen Jare 1672: voor de

Malacca

f 544

Met de ophaal off valbrugh over de rivier deser fortresse bij de waterpoort en de kaeyen off lincomonten van deselve rivier, hebben tegenwoordigh gedaan werck gekregen, gemelde valbrugh is langh 19 voeten en 8: duijmen, voorts van soodanige gestalte, als de nevensgaande afteekeningh aanwijst; Comende de houtwercken, en ijserwerck daar aan verbruijckt te costen ƒ 1337: 12: 11: nader uijt het rekeningetje bij desen gevoeght, te sien. ——

Onsen voorraat van Quiaten hout bevinden tegenwoordigh ten eijnde, en ons toegelaten sijnde, onse behoefte in plaatse van die uijt Siam te voorderen, deselve voortaan van UEdle. te versoecken, soo gelieven UEdle. ons, om niet verlegen te vallen, ist niet int geheel, immers ten deele voor aff te versorgen, met alsulcke soorte van Quiate houtwercken, als op het hier nevensgaande lijssje gespecificeert staan, welcke wij bevinden, dat hier jaarlijcx ten behoeve vande voorvallende wercken hier aan lant, ende reparatie vande schepen ende chaloupen, comen te benoodigen. ——

Met ons resterende vleesch en speck sullen wij het niet langer konnen strecken, sulcx dat versoecken UEdle. ons van elcx 25: off 30: vaten gelieven mede voor aff toe te senden, gaande het ons buijten gissingh, dit jaar nogh wijn nogh boter op onse gedane petitie becomen hebben —

Jnvoegen

genoegen verhopen UEd.le ons nooddruft, daar van
sullen hebben gesonden, met de schepen, die ontwijffelijk
voor de receptie deses, al na herwaarts sullen zijn
vertrocken. ——

Het Jagtje de Bonaventuur voormelt gelieven UEd.le ons
soo dra mogelijk weder toe te senden, als sijnde hier int
vaarwater seer noodigh en dienstigh, Cruyssende hier nu
bij de wercken, maar eendlijk de chaloup Pera, leggende
daarenboven nogh wel hier ter rheede de hoecker de Swaarte
dogh die konnen door gebreck van Matrosen, niet van de
hant senden, en daeromme hebben ook tot nogh geen besendinge
na Quedda tot besettingh vande rivier aldaar konnen doen
sijnde uijt ons guarnisoen reets soo veel soldaten, op d'andere
jagten en chaloupen verdeelt, dat nu daar van niet
meer mogen afgesteken worden. ——

Bij onsen brieff van 5.e September verleden is UEd.le geadviseert dat die van Naningh en de onderhoorige dorpen
tot bewijs van obedientie, de Malacse rivier aff bij ons
gecomen waren; deselve zijn, na dat se op een gastmaal wel
waren getracteert, weder met groot genoegen na hun dorpen
gekeert, de hoofden daar van tot 8 int getal, boven dien
volgens jaarlijcx gebruijk beschoncken geweest sijnde met:

9: p.s gebleeckte bettilles
9: p.s blauwe dito
1: p.s Saraffa Maleijs
4: " Capsaraffes en
50: lb ijser.

costende in coops gereekent .. ƒ 84:16:– ——

Hiernevens

16

Hiermede

Ed:e Erntfeste, Hoogh Aghtbare, Manhafte, wel wijse
voorsienige seer Bescheijdene Heeren, ten eijnde
materie gecomen sijnde, soo blijven wij na onse [illegible]
ende eerbiedige groetenisse, onderstont

Genereuse Heeren UEd:e

onderdanige dienaren, was geteekent, Balthasar Bort
Francois Santfoort, Aarnout Wedorp, Adriaan
Lucasz: Jacob Maartensz: Schagen, en Jan Joosten
Bal. Terzijden stondt Malacca ult: Octob:r 1672.

Lager stont

Na sluijten deses is het portugees scheepje van Porto
Novo, hier ter reede gecomen; Heer van Pera Baght
[illegible] met 100: baren tin, waarmede wij nu bij de
1100: baren in voorraat hebben.

Gecollationeert Accordeert
Malacca 16 Novemb:r Anno 1672

Bij mij

J. H. [illegible] secr.

Malacca. A° 1672.

Copie missive door d' E. H.re Balthasar Bort Raet extraordinary van India gouverneur ende directeur mitsgaders den raet van Malacca aen haer Ed.le de Hooge regeringe van India op Batavia geschreven, dato ult° october 1672.

N° 2.

Ordre voor den schipper Andries Rexstoot ende verdere opperhoofden van't Jacht 't Wapen van Arnemuijden om hun daer na int seijlen na Atchin te reguleeren

In het Zeijlen na voorss: Atchin en soo daer
ter plaetse als elders daer omtrent, sullen UL: nau,,
digh uijtsien en sorghvuldigh vernemen nae –
eenige schepen der Francen of andere Europische
natien, en deselve elders ontdeckt hebbende te
weten eenige in getal, 't zij die herwaerts co,,
men mochten of hun op een plaets bij den
anderen houden of elders heen en weer kruijs,,
sen, soo moet UL: voorsightigheijt gebruijken
en haer soo na niet comen datse UL: souden
beloopen en alsoo in haere macht geraken cun,,
nen, maer hun eenighsints verkent hebbende,
sullen UL: haer datelijk herwaerts spoedigen
om ons daer van tijdingh te brengen alsoo de
dienst van d'E: Comp^e in desen tegenwoor,,
digen tijt dat wij met oorlogh vanden Fran,,
cen Coninck gedreijght werden, grotelijx daer
aen gelegen is en oock met een UL: tegens
15: of uijterlijk 20^en desemb: aenstaende –

weder

weder hier zyt om ons van UL: wedervaren
rapport te doen en ons daer na te cunnen re=
guleren, de redenen van dien hebben UL: mon=
delings bekent gemaeckt, sulcx UL: expresse=
lyck ordonneren niet langer dan tot den voors:
tyt uyt te blyven.—

Tusschen den hoeck van Atchin en 't eylant ge=
naempt de gomes polus, cannen sonder pericul
door seylen en aende Zuyt zyde van 't selve ey=
lant dicht onder de wal is anker gront, zynde
daer op oock besonderl. aende oost cant, goet
drinckwater en brantholt te becomen, inde
bocht van Indradunia als mede aen poulo=
way, can men mede ankeren, daer UL: haer
begeven cunnen soo 't nodigh mocht zyn.—

Op de Atchinse rheede mocht oock wel t' en
anker comen, maer niet ualant varen of
jmant derwaerts senden, zynde de Atchinders
tegenwoordigh oock niet veel te betrouwen
en geveynsde vrunden van ons, sulcx UL: voor
haer mede op hoede en altoos in posture van
defentie moet zyn, doch zy aen UL: boort
comende, sult haer vrindel. ontfangen en
bejegenen. haar oock bekent makende (so se
daar na vragen) UL van Malacca vertrocken

Zyt

Zijt en weder na derwaerts keeren sult,
ondertusschen cunt gij vernomen wat
voor schepen datter al op de achinse rheede
leggen, ende na wat nieuws omhooren, —
laet bij ontmoetinge van francse schepen
geen vlaggen altoos waeijen om over 't strij,,
ken vandeselve met haer in geen moeijten
te geraken, als mede op datse UL jacht daer
aen van verre niet souden cunnen kennen,
door schaersheijt van volq, gaen UL: maer
gemant met 30: koppen en ten behoeve van
deselve voor drie maenden geprovideert de
goede ordre binnen scheepsboort te houden soo
over UL: volk als de victualie ten sijnde
die na behooren comt te strecken, wort UL:
ernstelijck gerecommandeert, waer op-
ons verlatende, wenschen UL: behouden reijse
onderstont UL: vrunden en was geteekent
Balthasar bort, francois fantvoort, arnoudt
wesdorp, Adriaen luijcasz: Jacob Mr: scha,,
gen, en Jan joosten bal, ter zijden stont
Malacca 21en Octobr 1672: —

malacca

598

Instructie voor schipper Steven claesz bont, ende den boeckhouder matthijs craemer, om haer int seylen na oedjangh salangh en bangarij, mits gaders inde besettinge aldaer, na te reguleeren

De schriftelijcke memorie ende ordre door ons voor d'eerste mael inden jare 1670 op 9den augustij, na derwaerts gegeven behelst dat het eylant oedjangh salangh en bangarij gelegen daer tegens over op 't vaste landt, geintimideert zijn voor seer tinrijcke plaetsen en daerom door d'E. compe. al bevaren geweest voor malaccas conqueste, na welckers veroveringh de besendingh na derwaerts gelijck oock na d'andere tin quartieren mede die wegh nijt, van malacca niet verre gelegen namentlijck pera queda en trangh van Batavia gedaen doch naderhant alle deselve plaetsen onder malaccas gouvernement

gecomprehendeert

gecomprehendeert geworden endaer voor
deselve contracten met de Coningen en
regenten des lants gemaeckt zijn, endaer op
der selver plaetse residentie genomen en
contoiren gestabileert, doch niet becomen
het effect derselve contracten als zijnde die
van d'ander zijde niet nagecomen, en wij
dan door de nodige middelen selfs geseijde
contracten maintinerende, is bij wijle
daer geen goet succes op gevolght, onder
d'exempelen daer van zijnde, is oock een
vande voornaemste het overrompelen
en inde brant stecken van comp.s logie
opgemelte Salangh mitsgaders roven
haere coopmanschappen en 't vermoorden
hunner dienaeren die indeselve waeren
oock het overweldigen en spolieren van een
onser barcken en een vrijburgers vaertuijg
dat aldaer door de maleijers, om dat d'onse
haer 't vervoeren van thin wilden beletten
alsoose uijt crachte vande contracten
daer toe gerechtight waeren, int werck
gestelt is A° 1658 breeder bij de voorsz
memorie te sien, en hier eenlijck aengeroert

om niet

Register vande Aencomende papieren
Desen Jare 1672: voor de

om niet in vergetenheijt dit enorm —
faict te doen comen en u E tot een voor
beeld en lesse te verstrecken om de maleijers
in die quartieren niet te vertrouwen —
maer gestadigh tegens haer op hoede ende
in postuire van defensie te zijn, comende
hier nu noch bij dat dit snode roofachtigh
en moordadigh volck nu onlanghs oock
inden Jare 1671 en 1672 onse chaloepen —
dolphijn en schermer mitsgaders eenschepps
booth, verradelijck bemachtight en't volck
omgebracht hebben, voor meerder quaet
en onheijlen zijnde te duchten soo wij ons
daer tegens niet wapenen te meer den
regent van oedjangh salangh opra pet
genaempt, bij zijn jonghsten brieff, eenige
dagen verleden van hem ontfangen ge
heeft, dat den coninck van queda, waermede
wij noch in oneenigheijt zijn, hebbende
jonghst met 40: vaertuijgen tot oedjangh
salangh en bangarij geroofd, nu 80 —
vaertuijgen ten selve eijnde soude derw^ts
seinde, ja oock om lant te vermeesteren
ende mede weck te nemen ons schip met
alle de chialoupen, mogende wij wel —

geloven

geloven hij niet na laaten sal sulcx te —
ondernemen wanneer caus siet het met
apparentie van goet succes te doen sonde
zijn, om alle twelcke dan voor te comen —
en ginder wijders 'tnodige te verrichten
wij goet gevonden hebben u:E met —
'tjacht de blaeuwe visser ende chaloup de
Spiringh naderwaerts, daer 'tjacht de —
Stockvis nu mede delijck is, voor aff —
gemant beyde met 28 matroosen en
30 soldaten af te veerdigen en na dese
meerder chalouppen en ander cleen vaer=
tuygh met soldaten, wanneer die van
battavia becomen, van waer deselve —
versocht hebben toe te senden, sulcx u:E
op den ontfangh deses onder zeijl gaen, en
uwe reijse na derwaerts spoedigen mits=
=gaders na comen sult d'ordre die wij u:E
in dese & volgens geven meest getrocke
uijt voorgaende getoge memorie, met bij
voegingh van het nodige in desen tijt

Malaccas jurisdictie en dominatie in dese
enge zee, die wij doorgaens becruijssen
en van rovers suijveren, heeft sigh —

altoos —

Register vande aencomende papieren desen jaere 1672: voor de

altoos g'opsondeert tot meergenoemde —
oedjangh salangh en bangarij sulcx —
meest alle Indiaense natien deselve willen
de bevaren, gehouden waren eerst tot —
malacca te comen ende costumelijcke
gerechtigh te betaelen mitsgaders hun van
pascedulls te voorsien om te navigeeren na
plaetsen die men haer permitteerde en
geene andere, den thin inde hier voren
genoemde quartieren als mede tot pera
vallende was ook int geheel off ten —
deele aend' E. compe. bij de oude contracten
verbonden, welck recht haer als noch is
competeerende. —

Oversulcx sullen u E. onderwegen alle —
inlantse schepen en vaertuijgen die te
bejegenen comt, trachten te verkennen
en spreecken, afvragende de hoofden van
wat plaetse gevaren zijn, en waer na toe
haere reijse streckt, soo se vande zuijt —
gecomen, en malacca sonder daer aengeweest
te hebben, voor bij geloopen zijn, sult se —
tot het voltrecken haerer reijse afmanen
en terugh na Malacca wijsen, zij dat

aenneemende

aennemende sult haer niet verder –
moeijen, maer strecken laten, onder –
waerschouwinge nochtans, haer voor de
tweedemael sonder te kommen vertoonen
schriftelijck blijck, van dat op malacca
geweest zijn, komende te bejegenen, als
dan hun schip off vaertuijge met de –
ingeladen goederen verbeurt maken sult
waer toe echter niet comen moet –
maer sult bij dat geval, soo danigen bodem
wel versekert op de gevoegelijckste wijse
tot ons op senden dit is te verstaen van –
vaertuijgen die groot zijn, en eenighe –
ladinghe van jmportantse inhebben, doch na
kleene vaertuijgen prauwen en kielen
sult niet omsien, en bij bejegeningh –
vande selve, geen werck daer van maken
latende haer maer, sonder hun te bespreken
heen varen, die nu vande noort na de
zuijt mochten comen, hebt eenelijck
te vermanen, soo se verder dan malacca
willen, datse daer eerst aenloopen –
insonderheijt moet dit die vande portugesen

en moorse

151

de moorse schepen, wat ernstige aengeseght is en met een bekent gemaeckt worden, datse hun niet behoorden na queda off pera te begeven, alsoose daer, door onse besettingh sullen buijten gehouden worden maer bij aldien haer reijse eenelijcke na derwaerts mocht aengeleght zijn datse op malacca gecomen zijnde, en daer stholt hebbende, daer toe apparendt geliccentieert en met paceedul na't oude gebruijck, versien sullen worden. —

Den thin, welcke inde inlantse vaertuijgen bij visite bevint, hoe weijnigh het oock wesen mocht sult alle lichten ende eijgenaers daer van voor ijder bhaer van 375 lb 35 r^a van d^o inspecie betalen, offe een assignatie op ons verleenen, om hier daer voor 40 r^a te ontfangen soose daer mede mochten gedient zijn, dit sullen u E eenelijck doen uijt de vaertuijgen die onvoorsien van onse paceduls zijn, maer welcke hebben, deselcke behoeven niet maer ongeveer 1/3 van haer ingeladen thin aff te lichten, en daer van reijpisse

te geven

Register vande Aencomende papieren desen Jare 1672: voor de

te sleepen, ten eijnde zij met trechtewerde
vandat mindraet na geen andere plaetse
dan malacca loopen, alwaerse dan voor
hun thin diese brengen, en ooch die gelicht
is 40 r:a voor de baer ontfangh sullen, dat
u E haer in der minnie moet te staen
geven. ——

Portugese off moorse schepen daer elders
op uwe aencomst gehavent vindende
sult middelen aenwenden, 't zij door vrin=
=delijcke vermaningh, persuaderende reden
off dreijgementen en verder niet, om
haer vandaer te doen, vertrecken, zij
dan daer toe comende, sult haer sweegs
laten varen al voorens haer aflichtende
de helft van hun thin, diese daer mochten
geneegotieert hebben, en die voldoende
met 35 r:a van d:o in spetie voor een
baer van 375 lb doch soose noch geen
handel daer gedaen hadden, sult hun
die ooch niet toe laaten, en zij na geen
goede vermaningen, om weder te
keeren, vandaer gecomen zijn, off hun
na Malacca te begeven, willende
luijsteren, maer hartneckigh daer blijven
leggen sult deselve endelijck metgaer

den handel

den handel en toegangh tot die vastlandt
int geheel af te snijden, het maer soodanigh
sien mede te maken dat genootsaeckt
werden van selfs te vertrecken —

Javaanse vaartuijgen, daer sonder onse
passe vindende, gelijck oock de maleijtse
waer onder mede verstaen werden, die
van Atchin, dillij, queda, pera, en Johor
sult almede niet onsaght bejegenen
maer aenseggen sij niet behoeven bedught
te zijn, haer van u E. eenigh leet sal
werden aengedaen, datse hun begonne
negotie maer sonder becommernis —
volvoeren, ende op hun streck maer —
onbeschroomt bij u E. komen, wanneer
de helft van hun ingeladen thin lichten
en aende eijgenaers daer van recepisse
verleenen sult, om hier op Malacca
met het hun resterende thin comende
daer voor met 40 r.a de bhaer voldaen
te werden, maer die niet mochten
genegen zijn, herwaerts te comen,
maer weder na hun lant te keeren, —
sult hun dat toestaen, doch alsdan haer —

den —

deselven int geheel afliechten, en niet meer voor de whare aen haer betalende dan 35 pa daer nedeffe hun sullen moeten te vreeden houden. ———

Gedurende u E. aenwesen aldaer portugese en moorse schepen off vaertuijgen, comende te verschijnen, sult de opperhoofden — vrundelijck notificeeren, malaccas aloude jurisdictie en recht hier werden uijt — gedruckt, en achtervolgens dien om — paspoorts te crijgen almede na malacca wijsen, geensints gedoogende zij op oedjangh salangh off bangarij negotie drijven haer te dien eijnde het aen landt brengen — hunner goederen en taenboort werden — vanthin, beletende. ———

Maer Engelsche, france, off deensche schepen comende te rescontreeren, Zij in zee, gins inde havens off daer bij u E. comende aenteelanden, sult ongemoeijt laten, ende geen verhinderingh in hun reijse, off negotie daer te lande doen alsoo met die natien — onderlinge accoorden en verbintenissen — gemaeckt zijn, van malcanderen inde —

commercie

Register vande Aencomende papieren desen Jaere 1672: voor de

commercie geen belet te doen, doch des niet
te min sullen u E bij de regenten van
't landt ernstigh aenbinden zij deselve
daer geen negotie toelaten maer uijt
seggen en doen strecken volgens den last
die zij daer toe van zijne coninckliijcke
Maj.t in Siam hebben en oock conform
d'oude contracten met haer gemaeckt
die zij niet mogen oftreden maer
verplicht zijn na te comen.

De Ingesetenen vant landt sult niet
toelaten, dat hun vaertuijgen met
thin na elders senden, maer daermede
na Malacca willende strecken, vermoght
haer daer toe passe te verleenen, mits
$\frac{1}{3}$ vanden thin lichtende tot versekeringh
datse na geen andere plaetsen loopen
sullen maer soo se daer toe niet konnen
resolveren, sult haer inhebbende thin
geheelijck afnemen, en insgelijcx
aen haer 35 r.a voorde bhaer tot
betalingh laeten volgen, en dan voorts
hun sweegs vaeren laeten.

De

De reviere eijndelijk wert bevaren door die
van tanassarij en dewijse dat landt ge=
ooch oedjangh salangh en bangarij onder
'tconinckrijck van siam sorteert ende
wij met sijn maijt: in goede vrientschap
en vrede tegenwoordigh sijn, ooch d'E:
compe: daer een vaste logie en residentie
is hebbende soo sal dat volck noch voor
eerst wat toegegeven, en door de vingeren
gesien moeten werden, sij bevaren
geseijde reviere inde maent novemb:
en strecken weder in zee: en meert
daer aen volgende, u E: sullen haer dan
ongemoeijt gemelte revier, en andere
plaetsen bevaren laten, mits op hun
uijtcomen, almede afleverende, de
helft van hun inhebbende thin, en
voorde bhaer 35 ra: betaelende, waer
van haer op 'tincomen adverteren en
waerschouwen kunt, en soose mochten
genegen sijn, voor haer vertreck, soo
veel thin te leveren als de helft van
hun uijtvoer, soude comen te bedragen
sult haer dat accorderen en toestaen
en met een datse van den thin voor die ontfan
gene penningen geprocureert int geheel
mogen vervoeren.

alle

Register vande Aencomende papieren
desen Jare 1672: voor de

Alle vaertuijgen, wesende met onse passe voorsien die daer op uwe comste vinden off daer naeschijnen mochten sullen u.E. in hun te doene negotie gunst en toegenegentheijt mitsgaders des noodigh ende daer toe versocht zijnde alle billijcke hulpe bewijsen, oock se mogh te beschermen tegens die geene welcke hun met onrecht mochten soecken te beledigen, mits op hun streck na herwaerts oock 1/3 van hun thin aff lichtende, op die wijse, als te vooren van die onderwegen komt te ontmoeten geschiet is. —

Van lant eenige thin aen boort te coop gebracht werdende, sult die de luijden afhandelen, ende mede 35 r.a voor de bhaer mogen geven, konnende u.E. tegens dien prijs niet te veel aenslaen en dierhalven een ijder tot het leveren van thin aenmanen, en sien te bewegen datse dien u.E. dagelijcx toebrengen, wanneer comp.e scopus sonde getroffen zijn. —

Den thin wert gins gelevert bij stucken die men daer in 's lants tale noemt tondijs en bitsen, welcke voor desen d'E.

comp.e

comp^en = zijn goet gedaen d'eerste tegens 17 ½ en d'ander à 4 3/8 lb. hollants, en hebben gerekent 20 tondy off de bitsen voor een bhaer makende na dese compuitatie niet meer dan 350 lb doch wij zijn onderrecht dat dese genoemde stucken thin eenigh sints swaerder souden zijn, en gevolgl. een bhaer wel 370 à 375 lb uijt weerden komen, daer op u.E. sorgh vuldigh te letten staet, met recommandatie d'E. comp^en int gewicht niet te cort te laten men gaet daer met geen golt, maer met thin te marcht, welckers gewigt dan moet gerekent werden na den prijs van een bhaer, voordese gewesst zijnde 23 r^a van 8^en in specie. ———

Op eenige cleeden en lijwaaten is eertijts oock een vasten prijs beraemt geweest soo als die aenden regent vant landt en gemeente most vercocht werden blijckende bij 't contract van a^o 1643 den 13^den maert, dat de prijsen als doen waren, gelijck hier onder volght

Een saraffa wijde contekin den regent 7: de gemeente 9: bits thin. ———

Een

Register vande Aencomende papieren desen Jaere 1672: voor de

Een salempoeris — — // — 7 — — // — 9 —
Een p[s] guinees lijwaat — // — 12 — — // — 16 —
Een p[s] blaeuwe betilles // — 6½ — // — 8 —
Een p[s] ramboutijn — — — 15 — // — 18 —
Een p[s] ardias — den regent 3½ de gemeente 4½ bits thin
Een p[s] beeupetas — — — — // 4 — — // — 5 —
Een p[s] witte betilles — // 8 — — — // — 10 —
Een p[s] madaphons — // 4 — — // — 5 —
Een p[s] roode betilles — // 8 — — // — 11 —
Een p[s] witte moeris — // 6½ — // — 8½ —
Een p[s] zeijldoeck — // 2½ — // — 3 —
Een p[s] negrostleet — // 3 — // — — 4 —
En een p[s] sarassa maldije — // 11 — // — — 13 —

Doch den regent^s mocht tegens voor staende prijsen niet meer telckens alsser een schip met cargasoen quam te genieten aen cleeden, dan 't bedragen van 9 à 10 bharen ende mettercelende doenmaels een bits thin op de waerde van 17 rd[s], wanneer de bhaer als voorsz aengetogen op ongeveer 23 r[a] à 60 rd[s] [illegible], comt te staen doch eertijts is al ordre gegeven, 28 à 30 r[a] voor de bhaer te mogen betaelen, en soo daer meede noch geen thin te becomen was, datse dan met de aenwesende vreemdelingen, —

de marckt

de marckt wel mochten volgen, dat
u.l. bij obtinue van handel oock sullen
vermogen te doen.

Omme den kleijn te connen betalen, die u.l.
uijt de vaertuijgen te lichten, ende te
negotieren comt, werden u.l. mede
gegeven 3000 realen van 8ten in specie
ende daer en boven noch tot coopmansch.
120 p.s gebl. guineese lijwaet
320 p.s bl: salempoeris
240 p.s tapechindes van de cust
240 p.s tape sarassa tel pocans
600 p.s negros cleeden off fotas de bengale
200 p.s sarassa wijde contekin
200 p.s chelas wijde contekin
200 p.s madapons wijde contekin
30 picols peper
30 lasten javaense rijs
12 lasten sout en
1 cas rooswater

Van welcke contanten en coopman
schappen, bedragende volgens facture
f 18665:19:8: den boeckhouder matthijs
cramer pertinente boeckjes in behoorl.
forma houden, en oock 't bewint over
sal doch onder 't hooger gesach vanden
schipper steven claesboint voornoemt

en de ontvel

Register vande Aencomende papieren Desen Jare 1672: voorde

en teenwel onder gelijcke verantwoor=
dinge van hun beijden, de cleeden tegens
thin getrocqueert, en dat mine raet
geprijseert werdende op 35 rd.ª de bhaer, soo
moeten u.L. verdacht zijn dan daer op
ongeveer 75. 80. à 90 per cento off 100 voll. meer
als bedingen kont, werde gewonnen, het
platten vierkant ijser placht voor desen
ingeset te werden, 1½ bhaer voor een
bhaer thin, en bij kleene partijtgens—
wight om wight mitsgaders een bhaer
peper tegens een bhaer thin, dat u.L.
nu oock moet trachten te doen.—

Op 't vaste landt tusschen papera en
bangarij leijt een bergh van wightigh
swart sant, deneemens bij kans zijnde
alsdat vande thincuijlen en mijnen op
andere plaetsen, dogh de ingesetenen des—
lants hebben tot noch geen raet geweten
om 't selve te doen smelten, en alsoo thin
daer uijt te trecken, werdende gemeent
sulcx soude geschieden, bij aldien eenigh
middel conde uijt gevonden werden, tot het
smelten van 't selve sant heeft schipper
claerbout ons jonghst 24 goenij saecken

vol

vol toegebracht, waer van reets een gedeel-
te na Batavia gesonden is om daer ter preuve
gestelt te worden, en waer op wij dagelijcx
bescheijt verwachten, 'twelcke becomende
sullen u E daer van mede advijs geven, tot
soo lange het meerder halen van dat sant
wel mach uijtgestelt blijven maer van
'tvoorschre tinsant cunt soo veel sien te
becomen als [illegible] geroeghlijck geschieden can

Voor de fustagie, die ledigh komt te werden
moet u. E doorgaens goede sorge dragen
ten eijnde deselve niet verwaerloost
noch aen stucken gebroken, en tot andere
onnoodige diensten gebruijckt, maer
geheel gehouden en wel bewaert werde
om ons te sijner tijt toe te senden, waer
inne u E niet moet blijven in gebreke
want wij anders om u.E te revictualieren
daeromme verlegen soude komen vallen

De chaloup de Spieringh voornt. van Oedjangh
Salangh hier den 8en deser verschenen
sijnde, heeft van daer gebracht 67 baren
245 lb tin toebehoort hebbende seker
Siammer genaemt Sjansarat die met
deselve chaloep nevens 22 man van sijn
volck oock self overgecomen is ende —

gesijde

gesneden thin aend'E. compe gelevert —
en tot betalingh 40 rds in payement —
voor ijder bhaer becomen heeft op die —
maniere mogen wel meer luijden van
ginder met hun thin na herwts gesonden
werden :

Vande regenten op oedjangh salangh
ende bangarij hebben wel voorts —
chaloep, elck een brief becomen, waer
van u.E. de translaten werden mede
gegeven als mede copie van ons antwt
schrijvens sullende u.E. d'orginele brieven
van ons neffens de gde schencken daer bij —
gevoeght haer na 's lants maniere —
toebrengen en [illegible], gaende oock —
van ons een brief en geschenck aen —
denen dato abot die hem oock behandight
sijnt, hebbende hij mede met schipper
claer bont sulcx aen ons gesonden als uijt
het translaet u.E. blijcken sal. —

De opperhoofden vant jacht de stockvis
voormelt hebben ons met aengetogen
chaloep de spiringh bij haeren brief gedatt
16 augustij verleden gesonden, dat se nochmaer
3 bharen thin genegotieert hadden, op
u.E. ordonnantie bij hun, sult haer ons
schrijvens dat u.E. open medegeven —

behandigen

behandigen en gelijck daer bij ordonneeren
van haer alle comp^s= middelen, boecken
brieven en pampieren over te nemen, begonden
de daer t'selve Jacht bij u.L. in bezettingh, en
soo het mocht op gebrocken zijn en u.L^en het
onderwege te bejegenen comt, sult
het met u.L. weder na derw^ts nemen-
ten ware het wat veel thin in had, in-
welcken geval het herwaerts comen sal

Genoemde opperhoofden hebben oock wegens
het Engels scheepie ginder inde revier-
bonquiet leggende gess. dat het opperhooft
daer van gerrit hemsingh overleden is, en
dat zij devoir gedaen hadden om t'selve-
scheepie buijten de revier te crijgen, doch
tot wat eijnde wort niet aengeroert u.L.
sullen hun daermede niet bemoeijen en
volgen onse ordre hier vooren, aengaende
d' Engelse gegeven.

Daer was oock een Engelsman van queda
aengecomen die zij carel swaris noemen
en op wiens versoeck zij nagelaten hadden
het voorss Engels scheepie uijt de revier
te brengen, maer zij en melden niet
off gesijde Engelsman daer met een-
vaertuijgh dan wel over lant gecomen is,
t'welck u.L. mede te vernemen hebt en
voorts wat hij daer verricht heeft.

Gehaerden

Register vande Aencomende papieren deses Jaere 1672: voor de

558

In haeren brief vanden 25en junij werdt gewagh gemaeckt van den bhaer thin die den adsistent Cornelis Brauts van den Siammer bijnaer genoemt, Hotoop in ostagie soude becomen ende rekeningh van thin in zijne boeckjes daer voor niet gedebiteert, en even wel deselve op 't Schonden na derwaerts per facture vanden 15e maert 1671 in credit afgeschr. geweest, bij dit facture is ons een bhaer thin toe gecomen, met meldingh die van eenen Intche azie ontfangen was tot voldoe=ningh van oude schult, dit sal misschien deselve bhaer thin zijn, waer na u.L. eens vernemen cunt. ——

Vande 100 bharen thin welcke seker benjaens coopman aen 't opperhooft in Siam Sr Nicolaes de Roij belooft had, aende onse voor oedjangh salangh te leveren omdaer voor in Siam door d'E. compe= ten prijse als wij tot voorsz salangh off bangarij in coopen voldaen te werden mancqueren noch 50 bharen, gelijck schipper Claes Bout bewust is, deselve nu noch int geheel off ten deele= cummende becomen werden, sal d'E. compe daer bij dienst geschieden. ——

Ele ——

De quedase en andere saletters off rovers
hier voren van vermelt, sullen u. L.
voortaen als onse openbare vijanden, aller
wegen ginder int vaerwater daer deselve
aentreffen en vermeesterde cunt, op
'tlijff vallen en sien te vervolgen om te
wreken hun moorderijen en roverijen
reets aend' onse gepleeght, en haren
voortganck te beletten, ten sijnde wij
en de inwoonders van 'tlandt eenmael
van dese schelmen verlost zijnde, onsen
coophandel met des te meer gerustheijt
en versekertheijt in toecomende mogen
drijven, en daer weder aen lantrosidentij
nemen dat niet ongeraden soude zijn
als dese rovers vandaer teenemael
sullen verdreven wesen t'welck wij ooch
aende regenten aldaer gesz. en u L.
hun nader in te schrijven hebben en
bij aldien zij u L. hulpe soowel te lande
als te water met ernst tegens deselve
rovers versoecken soo sullen u. L. haer
die niet weijgeren maer na vermogen
bewijsen doch aenslagen daer ons volck
met veel pericul en gevaer soude
moeten gewaeght worden, sullen u L.

niet

Register vande Aencomende papieren desen Jaere 1672: voor de

niet ondernemen, maer nalaten —
recommanderen u.L. oock noijt beijde
te gelijck van scheeps boort buy —
ten te begeven maer datter —
altoos een aenboort blijven sal om bij
eenigh onverwacht toeval de nodige —
ordre te cunnen houden en stellen
op de troup soldaten die u.L. als inden
beginnen gesecht, nu vooraff tot
20 ingetal mede gegeven werden,
is als hooft doch onder 't gesach van u.L.
gestelt, den sergiant hendrick —
hennicke, hem bij gevoeght zijnde
2 corporaels die u.L. dan op deselve —
soldaten laten commanderen en in
zijn officie en ampt mainctineren
mitsgaders in saken, de soldaten, raken —
de, hemen en dan oock in rade gebruijcken
sult waer inne voorts soodanige andere
persoonen te nemen, hebt als den generale
articul brieff van de E. comp.e is —
ordonnerende nade welcke mede recht
en justitie moet worden geoeffent
en quaet doenders gestraft. —
Onse brieven van tijt tot tijt aende opper
hoofden vande besettingh ged.e tegen —
woordigh onder die van 't Hacht de —

stockvis

stockvis berichtende welcke zijaen ul
order te geven hebben, recommanderen
met opmerckingh te doorlesen en
d'ordre daer bij gegeven, soo verre deselve
met deselfde instructie niet is strijdende
na te comen, insonderheijt 'tgeene in
voorss brieven is vermelt wegens
'betaelen vanden thol der gooderen die
gecocht worden, het navorssen vande
paerl visserije en amber de grijs, van
het bemachtigen van het thin sant
aenden duijvels begh op oedjangh salangh
tot den preuve, ende het belasten vanden
thin met eenige ongelden, zijnde aen
getoge brieven voor 'tmeerendeel aen
schipper claes bout selfs gesonden sulcx
hem geschrijde saken, indesen niet aen
gehaelt, bewust zijn, ende vertrouwen
bij onse ordres met advijs van rade als
gaende nu andermael voor opperhooft
vande besettingh en negotie derwaerts
ten dienste van d'E. compen na behooren
uijtvoeren en allerwege de nodige voor
sightigheijt gebruijcken sal, waer op
ons verlatende wenschen ul toe, behoude
reijse ende goet succes soo inde negotien

als —

als alle andere saken. onderstondt u L

vrunden en was geteekent, balthasar

Bort, francois santvoort, arnoud

wesdorp, adriaen Luijcassen, Jacob

M: schagen en Jan Goosten bal

ter Zijden stondt Malacca adij 26en

september ao. 1672.

Register vande Aencomende papieren
desen Jaere 1672: voor de

Vervolgh

...ingh ... bavoet Co.

... van dato

... padangh

... 24 May 167

... tober

... 25 Maert

... dato 30 Julij

Regitster van de Aencomende papieren desen Jaere 1672: voor de

161

Aen syne Edle den Heere Joan Maetsuijker gouvr generael, mitsgaders de Edle Heeren Raden van India tot Battavia; —
Per 't Jaght muijden over Jamby en Palimbangh

Edle Erntfeste hooghachtbare manhaffte, seer wyse, voorsienige ende seer Bescheydene heeren; —

Generuse heeren —

Per 't Jachie de Bonaventura hebben wij den 1: Pr: Jongstleden, soodanige advijs met onse geslooten ne Negotie boecken deser dependentie boeckjes deses comptoirs aldaer heden tot Mallacca in redescriptie van de Vader affgeschickt, als het affschrifft daer van tot U: Ed: speculatie hier nevens gaende come te dichteren beneffens de 74½ Baylen swaere aendragende randtgoud de 13400: cattijs swarte peper met haere ongelden monterende de somma van f 199:6:10 wesende voorsz: negotie boeckjes op ulto: Junij passado geslooten met een suijvere advance van f 30751:10:6: alle ongelden bevonden daer aff geschreven; eggen wij willen hopen U: Ed: hun wel te sullen laten gevallen daer dien het wel meijn 13 gulden meer is, als wij U: Ed: jongstl belooft hebben; wij hadden ooch niet getwijffelt off

offte het aenstaende jaer souden de opbrengsten,
gelijck nu daer van haere meningen: Ws. tot
Mallacca, ooch al eenige loopen gegeven -
hebben, immers noch wel soo groot geweest
zijn, soo bij aldien ontt staende geen vreemde
Negotianten die daer gout bij na hallf te
geeff vercopen, ondergehouden waeren, verwittigen,
3: bantamsche vaertuygen met Javanen gemann
en vol cleeden geladen welcke wel cargo begroot
worden, wel 600 Teylen gouts waerdigh te zijn,
ontrent de 800 Teylen die alle anderte -
de Comp.e in handen gehouden mosten hebben, -
hebben sij der naer wij staen, al van Jnangin
en wien hun der handel noch al toegestaen
niet tegenstaende wat de voirigen verhooch -
aengewent hebben, dat zulcke hun -
moghte verboden werden, te meer -
bij alle Engelsche soldaten zijn,
't geen zij absoluyt niet bekent staen -
willende, maer wel dat deselve cleeden
op Bantam vande Engelsche gecocht

zijn

zijn, soo hebben wij op sulcx geen ander
appostil connen erlangen, dan dender
dattet toecomende jaer schepen sullen
werden, hier welckerte mogen connen, en
dit is ooch een vande selve vaertuijgen, die
al tijt verreoght en voornoemende waes
nogh eentoght om nieu cleeden op
Malacca te gaen halen, te doen, en
deselve nogh voorm verloopen vande mousson
hierte vercoopen op ons versoeck, daer van
wederhouden geworden, blijvende wij onder
tusschen eghter niet te min vast alhier
met Comp^s doeken sonder de minste
afftrecke daer in te hebben, sijnde, jnvoegen
wij selden het vertreck van opgemelte
Bonaventure niet meer dan partie
de 140 Tayl swarte goude en 6000: cattijs
peper tot ons groot leet vergeten, maer
geendegeriden hebben; wij willen evenwel
hopen, dat het met haest beteren sal
alsoo de gesteijde contanmente vande beste sonde-
ringe al uyt vercoght zijn, en dat het geen
bij nogh overigh hebben (na wij staen) slecht
en slegte goederen is, daer den maedijcke
coopman niet actief maer waght elder
tegent

blijft, naer dat S'. Comp.s gemelde Tijwaert; welcke nu -
mede 't Jaght Muijden hier aengebraght is, boven
inde Logie gecomen sal wesen 't geene de, allereerste
uijt ons vaderlant sal ophebben. —

Op den 16e deser is alhier een coningh door de -
Engelsen uijt Gambij geequippeert, met Portu-
gesen, maetroosen en swarten gemant en -
met cleeden geladen, hier aengelant waer -
mede wij ooch een brieffje van Mr. -
Opperhooft Sr. Dircksen hadden aldaer becomen
hebben, gedateert 3e deser loopende maent
Octob., van soodanigen inhoude als U Ed.s
uijt de copia van dien, alsmede hier neven
comende des breeder connen sien; den gesag-
hebber van de gemelte Coninghe sijnde
een maetgen, heeft de brieven en geschencken
van sijn Heeren Mrs. de Engelsche in Gambij,
aenden coningh gesonden, overgelevert, en -
mede alle versoeck gedaen om alhier een logie te
stabileeren en voorders sijn laer mede gebraghte cleeden
te mogen vercopen, maer bij en heeft voorsz. maal
niets opgedaen door dien seeker coningh [illegible] -
geaffronteert is houdende is houdende, datter niet een
natuirle Engelsman in persoon om met sijne -
majesteit te contracteeren daer neven gecomen is en
anders, ondat sij haer niet alte wel [illegible]
als onbekende bij vande Gambinesen uijtgemaeckt te
sijn, en dit landt te verspieden en bij gelegentheijt -
een quade weerck te comen spelen —
sulcx sij alhier dese coningh met een gedeelte

binnen

kunnen cleeden hebben doen ontlossen, en staet
deselve met de reste vande goederen eenige dagen
per brieven in antwoorde van desen coningh
naer de voorsz. Engelse Raet Mrs., om ande-
ambassadeurs te haelen, weder versonden te
werden, en alsoo wy over dese materie in
breede aen Sr. directeur de Haes opperhooft tot
Jamby voornt. gesz:, en jegenwoordigh niets
onse siechte niet veel lust hebbende zyn,
om veel te schryven, principalyck over des
ende selve saken, soo keeren wy ons aen Ed.en
heeren om in desen cort te gaen, verbiddende
refererende, aen den extracte uyt de selve
missive hier inneveert comende, en sullen
wy intusschen U Ed.en over het in dese gelegenth.
te handelen hebben, per den eerste over Mallacca
blyven int gemelden; —

Per Jacht Muyden, per welcke U Ed.en nu
desen over Jamby en palimbangh toegebraght
staet te werden, hebben wy bekomen 160: packen
gemeene lywaet, 500: R.a contant benevens
eenige noodwendigheden als schenckagie, te-
monterende van ƒ 20255:4:9: dat hier seer
wel genomen is, maer niet dat het schip
buyten de riviere geordonneert is geweest te
moeten blyven leggen, want dat alhier
niet

niet alleen, seer groote moeyte, maer oock
meer als gemeene excessieve onkosten voor
de Comp.e heeft veroorsaeckt, gelijck oock den
late despesche voor 't schip, want 't selve
den 26en der selver maent [illegible] volgende
dato vanden brieff ons daer mede van haere
Ed.e gesonden, en bij desen oock [illegible] in copie
tot UEd.e hooghachtbaerheden overcomende, al uyt
Malaccaas Reede [illegible] gegaen, en den
3e binnen [illegible] rivier gekomen wesende; deselve
nu eerst sijn affscheijt heeft connen verkrijgen
doordien ons de opgemelte schrijvens van
haere Ed.e, tot Mallacca voorm.t niet voor
den 19e deser in 't lande gekomen hebben, welcke
sijnde wij soodanige orden genootsaeckt geweest
sijn, op de ontlossinge van 't meergemelte
schip te stellen, als UEd.e niet breeder uyt
berichten, noch te voorens van vermelte
Jambijs extract des dagregisters, sullen
connen bevroeden; ——

Die siecktens regneren (godbetert) alhier apresent
soodanigh datter qualijck een mensch recht
gesont is, in 3 weken hebben wij hier al
wel [illegible] dooden gehadt, en hoe 't nogh af
loopen wil, met een partij vande rest, die
de

Register vande Aencomende papieren des Jaers 1672: voor de

569

te kooij leggen, en quijnen gaen, sal deze
tijt leeren; 't opperhooft IJsbrantszen: Eeret.
nu ook al weder (: naer de eggeslagen) de naederen
de E:Compe. vergaedeeltschap; en quijnen gegaen,
gelijck hij nogh doet; also mogh hij deur
van U: Ed: gelieffelijcke stemme van sijn
verheffinge hooren; als wat den bedinghe souder
dat voor beter sijn, want hij heeft dogh gansch
niet anders can, ik bid uit vaderlandsche hoogachte
bede niet het cesseeren van sijn gagie te
doen, tot dat hij weder in een ander emplooij-
raekt, hij stelt dat en ook wijders allesins ter
discretie van U: Ed. op hoope die bene
goet gunstigh zullen zijn, en te sijnen tijt een
beter appostil voor sijn nu alsoo 5: Jarigen
dienst verdienen sullen, als hij wel denckt,
'twelck god geeve, die U: Ed. allen gemeenderen
in medogentheijt geliefde te bewaren;
waermede blijven ende te blijven U: Ed. onderdanige
trouwe gehoorsaame en plichtige dienaeren was
de ..., Hendrick IJsbrantszen:, Adriaen
vander watter, Johan Boelhuijsen ter
zijde ... int Nie Comptoir Andragiri:
Adij 23 ... Ao. 1672.

Register vande Aencomende papieren desen Jaere 1672: voor de

Batavia —

Aen haar Edle de Heeren Ioan Maatsuijcker gouverneur generael ende Raden van India. —

Edle Erntfeste Hooghachtbare Manhafte Wel Wijse voorsienige seer bescheijdene Heeren. —

Genereuse Heeren. —

Met het jacht de Bonaventura hebben UEdle ultimo october voorleden sonder gebreck ende daermede ooch gesonden malaccas negotie, guarnisoen en andere boecken die verlopen tijdige sullen wesen overgecomen, ende van twee schrijvens gaet hiernevens copie, — zijnde genoemde jacht primo deser maent november uijt dese reede vertrocken en daegs daeraen 't jacht gouda mitsgaders 4: deser de galjoot Dordrecht hier verschenen, ons nevens UEdle aengename missive van 10e october niet anders hebbende toegebracht dan 8: casten smeeolen en 22: balen vaderlants zeijldoeck. —

Op onse ontfangene brieven van 8: en 27: julij 23: augusti 3: en 12: septembre, hadden UEdle de principaele antwoorde tot beter gelegentheijt uijtgestelt, willen verhopen 't selve niets voor de receptie deses geschiet ende malaccas behoeftigheden ooch met en herwaerts gesonde sal sijn, waerna wij hier

tot —

tot nogh te vergeefs uijtgesien hebben

de nader kuntschap wegens de francoisen hun
doen en bedrijf waerna UEd.e om pregnante
redenen waren wagtende presupponeren wij
UEd.e nogh ter goeder tijt so van Ceijlon,
Comandel als uijt 't patria, sal wesen
toegecomen en dat bij UEd.e als doen over
verscheijde saken die daerop hebben geexpecteert
permanente resolutien sal sijn genomen
geworden die wij hierooch, so veel deselve
ons hier in Malacca mogten concerneren,
dagelijcx met verlangen verwachten

Ontrent de gouverneren de Japanse retouren stonden
UEd.e de heer Lucas vander Dussen met eenige
scheepen af tesenden, hier vernomen tot noch
geen ontmoet van franse Engelse, of andere
Europische zee machten, sulcx geen reeden
altoos hebben om bedugt tesijn dat deselve
retouren in eenige perikel door haer sullen
werden gebraght te meer UEd.e met het
afsenden van so veel scheepen, sulcken goeden
voorsorge hebben gedragen

Het arrivement op 27: october van een moorsschip
genaemt ponnonij van portonovo is UEd.e
bij onsen voorss. jonghsten aengecundight, de
gene die te volgen stonden zijn naderhant
ooch verschenen, namentlijck.

Primo d'schip den portugees garie St. Antonij gent.
geladen met 133: so pakkenals bondels
diverse grove cleeden en cijnaten.

2: d.o

Register vande Aencomende papieren desen Jaere 1672: voor de

566

8. do. Een moorsch scheepie geheten Maijhadin — gecargeert met 122: dito pakken en bondels. —

de hoofden deser 3: scheepies hebben na onder gewoonte hun ladinge met onse Siampan en lichters vrijwilligh lossen en aenlant in Comp.s pakhuijs brengen laten daer naderhant de pakken bij den sabandaer en licentmeester neven twee gecommitteerde ondercoopl.en geopent en van ijder 100: cleeden 13: ditos voor tholgelt ingenomen sijn ende is vandeselve 21: courant bij openbare vercoop op 3: maendendagh inde tegenwoordigheijt vanden gouverneur ende raet gemaeckt 9875 1/2 Rds nader bij de conditie cedullen, hiernevens gaende te sien. —

Nogh een portugees galit is 7e stantij van Madraspatnam hier ter rheede verschenen genaemt Madre de Deos vert.e missive en den capiteijn Joseph Cardoso opbrengende 79: coppen namentlijck 12: portugesen 20: moorsche matroosen en 42: soldenaers als slaven groot ongeveer 80: lasten ingemonteert met 4: stucken ijser geschut, de ladinge soude volgens aengeven bestaen in

230: pakken diverse cleeden

90: baelen sappanhout en

25: dito ijser

dit galit is tot Tranquebaer vanden portugees Manuel Silvo pinto gecocht in plaets van een ander galit genaemt Nossa Senhora de Loo —

Voor dat genoemde Capiteijn 'tselve voorder-
mousson uijt maccauw en over desen wegh tot
Madraspatnam gebraght had, dogh daer ter-
reede van zijn anckers geraeckt ende tegens-
'tstrant aen stucken geraeckt toebehoort hebbende
den Capiteijn general in maccauw Joan Consijo-
derio. welcke van daer te comen staet en-
gemelde Candoso hier meent te verwachten
om hem met 'tselve Jacht in goa te brengen
of wel na dat hij sal comen te besluijten, daer-
mede nade Manilhas te navigeren; —

Met het voorsz moors schepie aenghadin hebben
wij missive gedateert 8en october van sr
Martinus Pit opperhooft tot Tegenapatnam
ontfangen, waervan annexo Copie gevoeght, —
inhoudende onder andere voor notabel dat d'-
Engelse den 9en September op Madraspatnam
becomen hadden een Jacht Expres uijt Engelant
met secrete advisen inde maent april gesonden,
die sr Pith nogh niet had connen te weten-
comen, en den portugesen Capiteijn Candoso-
voornt: heeft ons verklaert 'tselve Engels-
Jacht maer 2: dagen voor Madras gelegen had,
ende als doen na Bengale gesonden was, van
waer het na Bantham vertrecken sonde. —

Tegens 12: of 15: october stonden van Paliacatta-
ende Masulipatnam gecombineert nade —
Batavia te vertrecken alle ons schepen, en
dewijle daervan niet een tot nogh hier vernomen
wert, so vermoeden deselve alle handen —

wegh—

Register vande Aencomende papieren desen Jaere 1672: voor de

wegh becorten Sumatra sullen genomen hebben, sulcx wij daetmaken de 299: packen cleeden die nogh aen onse partie gebreken, vandaer niet becomen maer dat eyder U.Ed.e ons daer van tijdigh verlangen sullen gelijck wij bij onse voorgaende brieven reets verhoelt ende als doen ooch gespecificeert hebben.

Aen 't eijlant Duijgdingh is 6e deser verschenen een moorsch schip genaemt Mashmadij groot 200: lasten geladen met cleeden, ende cijvaten toebehoorende Sinchom Loddi groot gouverneur vande benede landen van Karnatika, zijnde van Coromandel vertrocken na Atchin ende daer toe met een vrijgeleijde zeebrief vande heer ordinarij raet van India en gouverneur Antonio Paviljoen gedateert tot Paliacatte 5e septembr., verlien hebbende Atchin door oorloghsmisen niet wel connen bereijcken en over sulcx hun na Duijgdingh om te verversen begeven vanwaer zij de reijse weder na Atchin meenden te ondernemen, wij hebben aen d' onse geordonneert hun daerinne geen verhinderingh te doen, maer soose vrijwilligh herwaerts comen willen, haer 't selve toe te laten.

De verklaeringh alhier van 't Zarlt lantsmeer van voornoemde eijlant Duijgdingh met 100: bharen peper klein, sal U.Ed.e bij het post dato van onsen jonghsten ooch zijn gebleken,

t'weede

'tselve heeft het schip Clavermoulen daer volgens
onse ordre droogh geset en schoongemaeckt mitsgaders
de nodige vernieuwingh daer aen gedaen en
tot de voyage na Cormandel weder bequaem
gemaeckt,. heeft ook het oude jacht Cabo de
Falquos uyt Peras rivier aen meergenoemde
eylant Dingdingh gebracht en aldaer by Compe.
woningh op 't strant geset, daer van met goet
af te slopen zijnde gewerckt overmits 't hout
en ijserwerck t'eenemael vergaen is, sulcx wij
'tgeordonneert hebben 'tselve inden brant
te steken.,

Om onse voorsz. ordre wegens het aengeleyde
moortslijk tot Dingdingh gehavent, en ook
om eenige geeyste behoeftigheden daer te brengen
mitsgaders den inwoonnaer zijnde Peracse Chin
(betaelende volgens het jongste schrijvens al
weder in 112: Baren hierwaerts te voeren,
hebben 19e dezer 't Jachie Queda derwaerts
gesonden, dat dagelijcx weder hier verwachten, wat
wij voorts aen 't opperhooft Hendrick Walter aldaer
geb. en op zijne ontfangene brieven geantwoort
hebben, believen UEd. uyt nevensgaende
copie te sien, waer aen ons eerbiedigh refereren.
Nadesant zijn uyt Peras rivier twee vaertuij
gen 18: Courant hier aengecomen mede
gebracht hebbende 23: Baren Tin en drie
persoonen als gesanten van Radja Pera met
brieven en smalle geschencken so van hem als

den

den dato bandara en atchinse panglima —
tot pera residerende waer van de translatie —
hiernevens gaet, verhopende bij derselver tenoure
dese bevindinge eenelijck geschiet tot onderhoudingh
van vrientschap en om ons te versekeren dat —
nogh Engelse France, nogh portugesen tot den
handel in pera sullen toegelaten worden, —
maken oock gewagh van Coninx Tol voor
den Tin bij ons genegotieert daerinne wij —
haer vergenoegingh geven en de gesanten met —
contentement laten vertrecken sullen so haest —
zij daer toe gereet en vaerdigh sullen sijn. —
voornoemde hendrick walter heeft ons met —
deselve gesanten bij sijne missive van 13en —
deser advert:t dat hij van eenen nacoda pommissa —
die van pera de reviere af met een vaertuijgh —
ingescheept 66: bharen Tin gecomen was om
deselve na atchin te vervoeren, 20: dito —
gelicht en à 30: r:a van d:e inspectie de bhaer
betaelt had, zijnde tot het nemen vande —
heele volgens Contract niet gecomen omdat —
de voorn:de gesanten uijtte naem vanden Coninck —
en dato bandara spoed gedaen hadden van het
vaertuijgh sonder eenigen Tin af te lichten,
te vangeren, schrijft mede dat hij toech vant
voorengetoge moors schip met ½ last rijs —
dewijlse die vernoodigde, tent te gerieven —
het Schip wittenburgh hebben 15en deser uijt —
ligoor te rugh becomen met 290: bharen 185:

Catties —

cattij Tin van 59: Rds. d'bhaer, zijnde 26:
october vandaer geseijlt dicht bij 't eijlant Tiamon
hun sonder daer of elders eenige france of
andere uijtheemse schepen te hebben vernomen.
Den brief ons daermede vanden ondercoopman
ende 't opperhooft Johannes Crahe geworden,
becomen UEdle copielijck hiernevens, inhoudende
onder andere dat hij int geheel van gelt ontbloot
was om den inkoop van Tin (die hem daer in-
nedelijck toevertrouwde) te connen vervoegen en
dat niets 23: bharen 217½ cattij van tin-
chinesen à 31:¼ Reijalen d'bhaer genegotieert
had om die tegens 15: November te betalen
wanneer verhoopte dat hem uijt Siam eenigh
Capitael soude toecomen. uijt Tayouan was
inde maent meert passado een Chinese jonck tot
Ligoor verschenen ende al weder vandaer
voordecompste van ons jacht met meer dan
200: bharen Tin vertrocken. Den request van
genoemde opperhooft come tegenwoordige tot
UEdle over, waerbij hij suppliceert nae
expiratie UEd. hem gelieven te begunstigen
met de qualiteijt en gage van coopman,
welk avancement hij wel meriteert als zijnde
een habijle persoon van goet comportement ende
die den dienst van d'E: Comp.e na behooren
behertight

Den inlantse vaartuijgh van Jambij is hier ook
15: Courant inde rivier verschenen ons toegebr.

hebbende

Register vande Aencomende papieren desen Jare 1672: voor de

hebbende een brief van't opperhooft aldaer S.r —
Dirck de Haes gedateert 29: october, waer van
UEdl.e copie sende, meldende onder andere den
Jambijsen luitenant dit vaertuijgh expres herw.ts
afgeveerdight heeft met eenigh gelt om —
sodanige Jambijnesen als hij verlaten hadt dat
hier souden zijn te lossen, voorts zijn hoogh.t
seer verlangende was na de relaas der —
angeeren welcke ontwijckelijck in daer al een
wijle tijts sal geweest en gevoeghlijck zijn hoogh.t
te vrede gestelt zijn; de Engelsen aldaer
hebben 9.e october een vaertuijgh met ongeveer
drieduijsent R.s aen landen onder d'administra-
tie van Maleijers na andragingh gesonden, —
alwaer d'oude door S.r de Haes van g'adviseert
sijn, en wij 't succes nogh te vernemen hebben. —

Den 19.e desen is hier van Jehor aengecomen een
vaertuijgh expres vanden jongen Coninck —
aldaer met 16: onser Malaysche swarte Chirbonders,
Manadoors nevens een brief aen ons herwaerts
gesonden continerende den selven brief gelijck oock
een certificatie en andere documenten hier
nevens gaende dat voorsz. Chirbonders hun —
vaertuijgh vaerende van Bantam hier nae toe —
gecomen waeren voorde straet Sincapura —
verloren en hunselve met haer praeuw —
gesalveert hebbende, van 9: Jambijse vaertuijgen
vijantelijck zijn aengetast geworden aen 't —

vijant

eijlant Carimon, daerse na 't becomen van een
dode en vijff gequetste hun praeuwe en gelaede
goederen ongeveer 2000: rijxd.rs bedragende gedwongen
zijn geweest, aen dese aggressoirs, ten besten
te geven en te lande opgemelte Carimon na
een geduerige plaets om deselve vanhaere in
Johor gecomen waeren nader blijckende bij de
aengeroerde documenten: wij hebben drie ijder
van't hiervooren genoemde Sameijs vaertuijgh
der beroofde persoonen voorgestelt en haer
medemakers laten aenhooren, die haere suetkan
opentlijcken als geroofde zijn voor tot suecke
voornemen geen last, zij suecken op hun straf
ringe vandeselve persoonen nevens ons schrijvens
aendoen ontr de haer medenomen, om
over dit geweldt en aengedane schade te
clagen en refactie te versoecken. —

hiermede. —

Edle Erntfeste Hooghachtbare Manhafte Wel
Wijse Voorsienige seer bescheijdene Heeren ten
eijnde materie gecomen zijnde, so blijven wij na
onse nedrige en erbiedige groetenisse onderdanige
Genereuse Heeren lager stont UEd.e onderdanige
dienaren en was geteekent Balthasar Bort
Francois Santvoort Arnout Wesdorp, Adriaen
Lucasz en Jan Soortenbal. Ter zijde stont
Malacca Adij 26e Novemb.r Ao 1672:

Appendixe —

Voorstaende is copie van onsen jongsten
gesonde —

Register vande Aencomende papieren desen Jare 1672: voor de

570

gesonde over Palimbangh met den vrijman Barent
Jacobsz zedert is ons geen bijsondere schrijvens-
waerdige materie voorgecomen, zijnde verders
gisteren van Pera met 111: stucken tin —
't jaerlix quota gecontinueert, op de betalinge
van 't selve jaerlix aldaer dato 21e Novembr.
hebben de mooren op het schip van Choromandel
gehavent aen 't eijlant dingh dingh, hun gecontinueerde
wijse na Achin weder ondernomen, zijnde van d'
onse geviert gevonden met ½ last rijs waer
voorts 20: rd.s betaelt hebben, na Jamby —
strecht nu ooch het vaertuijgh onlanghs van
daer hier gecomen medebrengende twee vrouw-
luijden en een manspersoon in Jamby t'huijs-
horende en door de Johoresen aende ingesetene
stolen die door des sulthans afgesondene —
met geit zijn gecocht en waertoe wij haer
op hun versoeck 100: rd.s uijt Comp.s cassa —
te leen verstreckt hebben om tot Jamby aen
't opperhooft sr. dirck de haes gerestitueert te —
werden, van onse brieven soo aen hem als den
sulthan gesz. becomen UEd. copien aennevens-
gaende ons eerbiedigh refereren, sullende —
UEd. onder andere daerbij bespeuren de wett —
matige claghten die wij gedaen hebben over
de roverije door de Jambinesen aen onse —
Chinesen ingesetenen gepleeght, waer van hun
ooch twee met voorsz. vaertuijgh na Jamby begeven

hebben —

hebben om selfs voorden Sultan te verschijnen
en declaratie te doen hoe sigh alles heeft —
toegedragen, mitsgaders de rovers te nommineren
ende vergoedinge van geleede schade als ook —
straffe over deselve rovers te versoeken gelijk
wij bij onse aengetogene brieven mede gedaen hebben.

Bij onse missive van 27: Julij passado, zijn —
geverificeert de 299: pakken cleeden die —
wij op onse gedane petitie van Choromandel verl-
wachtende waren maer niet becomen hebben,
sulx verloopen die door UEd.e al na herwaerts
sullen gesonden zijn onder deselve zijn 52: —
pakken geslecht guinees lywaet, doch nadien wij
ons nu daer van t'eenemael uijtverkoft —
bevinden, so gelieven UEd.e ons bovendien verl-
met driehondert pakken dito guineeslywaet te —
verleenen om hier den coophandel niet te —
laten verstervven, waermede na onse nedrige —
en erbiedige groetenisse alsvooren wij blijven
generuse Heeren onderdanige UEd.e onderdanige
dienaeren en was geteekent Balthasar Bort —
Francois Santvoort Arnout Versdorp, Adriaen
Lucasz: en Jan Joosten Bal. ter zijde stont —
Malacca Adij 3en decemb.er A.o 1672: —

Gecollationeert accordeert
Malacca 15.e decemb.er 1672

Matthæus Sonmans

Register van de aencomende papieren deser Jaere 1672: voor de

Batavia

Aen haer Ed.e de Heeren Johan Maetsuijcker Gouv.r Generael en de Raden van India

Ed.le Erentfeste Hooggeleerde manhafte, welwijse, voorsienige seer bescheijdene Heeren.

Genereuse Heeren

Het geene UEd.e mij particulier bij haere missive van den 10.e octob: hebben gelieven te schrijven, heb ick volcomen begrepen, ende daer op twee dagen na den ontfang, namentlijck 9.e couvant 't jacht Lanswoude na 't Eijlant Tiamon, ende daer na op 15: d.o de chialoup d' Eendraght oock na derwaerts affgevaerdight, wat ick d' opperhoofden van dese 2: bodems geordonneert, ende Sr. Lucas vanden Dussen daermede aengeb: heb, gelieven UEd.e uijt de bijgevoegde autentique copie te sien, waeraen mij om rediten te mijden, eerbiedigh refereere, gaende bij dese oock afschrift van den brieff, die ick op aengetogen 15.e d.o van gem: Sr. vanden Dussen met de jambijs vaertuijgh ontfangen heb. deselve brieff is gedateert 7.e deser, wanneer sigh met sijn bijhebbende schepen daer onder oock was het van hier affgesondene

jacht

jacht Muijden, bevont bij de huijdlijckste vijande vande Straet drioens, die sijn Ed: affpant doorloopen soude, om soo voorts inde Straet Sincapura & ad gemelte Tiamon te comen; Na een schip off vaertuijgh dat Ud: naet vertrecke van voorsz: Hr. vanden Burgh, herwaerts mochte hebben ge-expedieert, is hier nu al ons verlangen, om te mogen weten, of bij Ud: aengaende de Japansen retourende handt vorigen ordre oock mogt wesen gealtereert, ende mede wat tijding Ud: uijt ons lieve vaderlant wegens den gevreesde oorlogh mochten becomen hebben, te meer hier op de verschijningh vande Portugesen en Mooren met 4: scheepjens van porto novo & Madraspatnam, gerumoert is geworden dat het in Europa tusschen ons & d'Engelsen openbare oorlogh, en die tijding op gezeijde Madras, met de jacht in April uijt Engelt gezijet, & 4e Jbr: aldaer geariveert, gebragt soude sijn, doch dat d'Engelsen 't selve waeren secreterende; 't welck ons bewogen heeft den Portugesen capn. Jose Cardoso den pacquet met Engelse brieven, hoorende ad haer agent tot Bantam, onder promisse van voort te bestellen, af te vorderen; hebbende hij 't selve met eenige schrupuleusheijt ad mij overgegeven; ick dagte

mij

mij daer van, bij voorvallende nodige occasie, na-
demael uijt Johor 't Engels jacht Concordia
en uijt Siam kun jacht Philippo & Anna hier te
verwachten is, te dienen, doch deselve noch niet
vernomen wordende, & anders tusschen mijn geld-
gerrijt becomen hebbende, om gesijde pacquet
aen Ued: te cunnen senden, soo heb 't selve in sijn
geheel versegelt gelaeten, ende hier nevens ge-
voegt off het misschien Ued: mocht te stade
comen; ick niet dubiteerende off Ued: sullen
ons per expresse adviseren, ende nodige orders geven,
soo den oorlogh mogt outstaen sijn, ende Ued: —
daervan seeckere tijdinge becomen hebben —
Hiermede &a. onderstont, Gorenderste Heere Ued:
onderdanige dienaer, was geteekent Balthasar
Bort, in margine stont, Malacca 26: 9ber: 1672:

Register vande Aencomende papieren desen Jaere 1672: voor de

Batavia

Aan haer Ed:e de Heeren Joan Maatsuycker, Gouverneur Generael en de Raden van India

Ed:e Erntfeste, hoogh achtbare Manhafte, wyse, voorsienige seer bescheydene Heeren:

Generuse Heeren –

Ons Jongste schryvens aen UEd:e is geweest den 26:en November en p:r Courant, en gesonden over Palimbangh met twee vryeliedens Chaloupen, gaande daar van copye hier nevens, 't geene zedert voorgevallen is, sullen in desen kortelyck aan roeren,

Het Jagt 't Swapen van Arnemuyden hebben 6:en deser van Atchein te rugh en daar mede tydinge bekomen daar geen ontact van France off Engelse scheepen is, hebbende daar tusschen de Gomes Polus en Poelo weij 6. a 7. dagen gekruyst, doch geene scheepen vernomen, wel lagen op de Atchinse rhee, de 7. Coopvaardy-schepen, namentlyck 5. Moorse en 2. Engelse, van lant was een vaartuygh aen boort gekomen, met eenige

Atchinders

achtgemelte gesonde vande Coninginne sode Zij=
den, die van d'onse wel ontfangen en bejegent
zijn geworden, ende op hun vragen van waar
haer komste was, en tot wat eijnde, goet be=
richt bekomen hebbende, waren weder na lant
gevaren, en hadden tegens d'onse geseght datse
in achten in 2. a 3 jaren geen francen gesien
noch oock niet van haer gehoort hadden, we=
sende voorsz. Arnemuijden van daer 27en Novemb.er
vertrocken, —

Den 12en stantij zijn hier te gelijcq de volgende
schepen g'arriveert. Namentl. —

De hoeker de Meerkat door U Ed.e herwaerts gesonden —

't Jagt buijksloot van Masulipatnam —

de hoecker de hoorn van bengale —

't Jagt Zansmeer van poelo Tiamon, van
waar 14en dito oock de Chaloup de Eendragt
geretourneert is, —

U Ed.e aangename Missive vanden 8en Novemb.er
longstleden met genoemde hoeker aen ons
mitsgaders die aen d' heer Superintendent
en Admirael Rijklof van Goens op Ceijlon

gesonden

gesonden, hebben wij nevens haar menigvuldige bij lagen met aandagt gelesen, ende daar bij veel importante saken aengemerkt, ende genoteert mitsgaders ons daar op datelijck geprepareert tot het volbrengen van UEd.e gegeve Ordres. —

Voor eerst hebben wij 14.en deser gesegde hoeker de Meer laat zijne gedestineerde reyse na Ceylon met UEd.e aangetogen Missive na derwaarts geschreven, nevens alle de pampieren daar bij horende conform 't Register laten bevorderen door ons een preadvijs briefje daar bij gevoegt ende d'opperhooffden vande selve hoeker voor sien zijnde met sodanige zeylaes-ordre, als UEd.e bijde copijen believen te sien, hopende UEd.e den inhoude wel bevallen sal, onder andere is haar gelast comp.s brieven en pampieren niet te laten in s'vijants handen komen: - maar in sulken cas die met swaarte daar aan, in zee te werpen en te doen sinken, zij hebben oock ordre 't eylant dingdingh in passant aen te doen, om te vernemen off daar oock eenige schepen van Ceylon off elders mochten begeven zijn, om de schepen met het Japans capitael na

de custe

de Custe van India te convoyeren, die wij
nu (soo ginder mogten zijn off hier na komen
te verschijnen) g'ordonneert hebben dat hun
herw.ts begeven sullen, om hier den Thin op
Ceylon te brengen, die voor Coutchin, Wingurla,
Suratte en Persia g'eyst is, bedragende te
samen 481000: lb. welke wij sonder de parti,,
tien voor Chormandel en Bengale te ver=
minderen int geheel voldaen kunnen, de
brieven en pampieren die over Bengale na
Ceylon moeten gesonden werden, sullen met
de hoeker de Steaartvis laten voortgaen,
welke hoeker met Thin spiaulter en peper
voor Bengale afgeladen wert, en haer
zijne reyse bevorderen sal wanneer UEd.e
Advisen na derwaerts ooch sende sullen,—
Na Chormandel sal 't Jaght Lansmeer ooch op't
spoedigste gedespeceert en daer mede UEd.e
brieven en pampieren na derwaerts ge,,
schreven nevens onse Advisen gesonden
mitsgaders tot Cargasoen daer inne ge,,
scheept werden 15000: lb: Thin 18937: lb:
spiaulter en ongeveer 55000: guld aen
andragiers-gout/. d'opperhoofden van
gemelte Lansmeer sullen wij in haere—

zeylaes-or.

Register van de Aencomende papieren desen Jaere 1672: voor de

175

Zeylaads-ordre gelaten Bimelepatnam van boven aff eerst aen te doen, voor en leent sulx toelatende, om daar van d'onse te verstaan of ik oocq eenige onraet van Engelse en france scheepen inden wegh off tot Masulipatnam moogten wesen welcke moeten werden gemijd, des neen, dan sonder vertoeven na Masulipatnam voort te zeylen, maar sodra scheepen van voornoemde vijanden mogten, wesen op off benoorden Masulipatnam, wagtende na onse scheepen, alsdan 'tzeewaart over, Masulipatnam voorbij na paliacatte te lopen, en aldaar weijnige benoorden ofte wel regt voor paliacatte, die schepe laten aandoen, ende so't geviel daar oocq onraedt van 's vijants scheepen wiert vernomen, dan voort zuydwaerts het te laten voortgaen na Nagapatnam, Jaffenapatnam, off Hammenhiel, om daar schepes hun in verseekeringh en buyten pericul vanden vijand te stellen, en aldaar nader ordre van paliacatte aff te wagten, gelijk wij in't na lesen van UEd: brieven na Chormandel gesz: gesien hebben dit also te wesen UEd: ordre UEd: hadden geresolveert nocg na te senden

de sluytjes

de fluijtes Marcken en West vrouw, het eerste an
mede na Chormandel en t'ander na bengale
met den Thin en Spiauter ons als dan versterven
de te voldoen, op de petitien voor die beyde
quartieren, te laten voortgaen, dat op hun
begeeringe alsoo nagekomen en daar mede
ooch voor Chormandel noch gebracht werden
sal het restant van t'aendragings gout be,,
lopende omtrent 25000: guldens, —

De seven scheepen uijt Japan en 2. van Tonquin sijn
omtrent poelo Tiamon bijde hr: Lucas vander
Dussen gekomen, die Zijn E: onder sijn scheepen
heeft gevoegt, ende met hem direct na Bata,,
via zijn gezeijlt, volgens d'ordre door UEdle
gegeven en nader geconfirmeert bij UEdle
schrijvens hem met de Chaloup de Vos
nagesonden, en bij Zijn E: ontfangen, waar
van ons met voorschz Lansmeer advijs ge,,
geven heeft, ende hebben daar mede ooch
bekomen vanden E. Camphuijs longst ge,,
weest opperhooft in Japan brieven aen
ons en na Chormandel en bengale ge,,
schreven mitsgaders een Memorie van't
redement der verkogte Coopmanschappen

jn

Register vande Aencomende papieren desen Jaere 1672: voor de

in Japan, ende noch een ander memorie vande bevindings der silver Coopmansch en aentoij,,kenings daar bij gedaen wat quantiteijt daar van weder gesonden dient, die wij na gezeijde Chormandel en bengale vertellen sullen, heb,,bende reets na Ceijlon aen d'Heer van goens voormelt, gesonden afschriften vande aangeh,,roerde brieven vande Heer vander Duijs aan ons, en die van genoemde h: Camphuijs na Bengale gesz: sulx desen aengaende en van,,den uijtslagh vanden handel dit Jaar in Japan, welgemelte Heere van goens met voorsz hoeker de meerkat bij gehouden varen (dat GOD geve) goet berigt bekomen sal, de chaloup den Eendragt, heeft voorsz Heer vander Dusse niet aengetroffen, maer is geweest aen boort van't Jagt Vlaardingen comende uijt Siam en tendeerende na-Batavia, met het Opperhooft Sr. Nicolaes de Roij uijt wien den quartiermr. vande chaloup verstont dat hij daags te voren zijnde 22en November een vloot van 11.-schepen gepasseert en die ontweken was, uijt vermoeden het francse schepen waren,

hebbende

hebbende gesonde chaloup achter Poelo
Tiamon bezylt ende daar uyt de Maleyers
verstaan, dat de schepen uyt Japan ginder
al waren gepasseert, en weder vertrocken,
bij de Eylanden Botlangh en Bintangh —
sorterende onder Johor, deselve chaloup te,,
gens 3. Inlansse vaartuygen slaags en
in gevegt geraakt zijnde, heeft die af-
gekeert, en op de vlugt gebragt, dat ont,,
twyffelijk Johorse off Jambyse Rovers
sullen zijn geweest. —

Het aangetogen Jagt buykesloot is te gelijk
met de Jagten Durkerdam en Meerman
31.en October van Masulipatnam vertrocken
om haare reyse beoosten Sumatra na
Batavia te bevorderen maar in Zee de
Meerman seer lek geworden zijnde, wiert
geresolveert den 16.en November dat se
alle beware aen souden komen, doch
den 19.en dito zijnse bij de Eylanden
Nicobares van malkanderen doorstilte
geraakt, eijndelijk voorn: buykesloot hier
zijnde, vergeenen wetende d'andere

noch met

577

noch niet vernomen, — Den almogende bewaerd haar voor eenigh disaster, den brieff met de selve schepen aen UEd. gesz: hebben wij gelesen, ende komt UEd. met de bijlagen nevens dese toe, zijnde onder andere ons daar bij gebleken, dat Comp.s schepen van Choromandel niet gecombineert na batavia zijn vertrocken overmits die van paliacat, te niet tot Masulipatnam verschenen waren, en ooch twee schepen namentl. alpgen en batavia, vande Masulipat, namse rheede uijt vreese dat'er eenigh onweer ontstaen mogt, sonder ordre deur gegaen zijn, ende nademaal wij in desen tijt eenige weerbare jagten, dienen hier bij de hand te hebben, soo is na deliberatie in rade goet gevonden voorss. buijksloot hier een wijle te laten ver blijven, missechien sullen wij het wel na Choromandel ofte na Bengale off Ceijlon senden, na dat den dienst van de Comp.e sal komen te vereijsschen, waar na wij ons dan moeten schicken, ende reguleren, de ladingh van gesz: buijksloot bestaat

in 45: packen gebloekte parcallen
10: packen gebloekte salampoureesen
271: packen gebloeet guineesleywaat
29: packen witte guineesleywaat
18: packen br: bl: betgillesen
2: packen geschilderde chitsen
1: pak dasjens
2: kasjes met besoarsteenen
2000: stx rode leere vellekens
2495: lb: root caliatourhout

Waar van wy alle 't gebloeet guineesleywaat en 12: packen br: bl: betgillesen, nevens de 10: packen gebloeete salampoureesen, ten behoeve van den coophandel hier in Malacca en andragiry behouden, en daer van 't bewinde van UEd.e pr: facture verbeteren sullen om 't Comptoir gen.rl: na behooren te cunnen credi-diteeren, het resterende sullen hier aglant inde pakhuysen opleggen, en UEd.e by ge-legentheyt toesende gaende nu voor al met dese hoeker.

30: packen parcallen
de 2: packen geschilderde chitsen
het —: pak met dasjens

de 2:

578

de 2. kasjons met geschaartsteen en
de 2000: stx rode leere volleekens

fla. meer genoemde buijtesloot zijn 10: francen tot Tringuenemale in arrest genomen, hier aengebragt, die wij bij provisie op andere fagten sodanigh verdeelt hebben, dat elk maer 2 a 3. van haer op heeft, sodanigh voorts met hun en die na desen nog be= komen mogten, handelen sullen, verwagten wij van UEd.e te verstaen,

Met de hoeker de hoorn voormelt is eenlijcq uijt bengale voor Malacca gekomen 580: lb: ampfioen in 4. canasters, die wij opentlijk aende meest biedende verkopen sullen, nadien wij de missive door UEd.e na bengale gesz: gelesen hebben, den ong= meenen hoogen prijs vanden ampfion tot batavia, zijnde gestijgert van 800. tot 1000: rds. 't picol, inde selve hoeker is voor batavia gescheept —

138567. lb: tarw en

14480. lb koeijboter in 103. potten

waer van wij 12. lasten tarw en 40: potten

boter ?

beter op't aanschrijvens vande Hr. Rant dat
wy ons gerieff daar uyt ligten mogten,
en overmits daarvan nu benodigt zyn, hier
aen lant laten komen hebben, dat UEd:
om aengeroerde reden, niet qualijck be=
lieven te nemen, ende 'tbedragen vandien
ons mede p[er] facture te laten toekomen,

De brieven en papieren uyt bengale aen
UEd: geaddresseert, hebben wy oock ge=
lesen, ende gaan nu hier nevens. ——

Den Onrechtveerdigen Oorlogh door de Koningen
van Engelandt ende Vrankrijk tegens ons
vaderlant op d' 6en April verleden geprocla=
meert, sien wy met admiratie, dat bevorens
deselve proclamatie al zyn begin genomen
had, en wy aldaer van haer, insonderheyt door
de Engelsche op een verraderse wyse zyn
besprongen, ende geattacqueert geworden,
dat haere Hoog Mogende de heeren Staten
Generael onse Souvrainen genootsaekt had,
de wapenen tegens die beyde natien ter
defensie aan te nemen, met authorisatie
om die oock hier te lande tegens haar te
voeren, welke volgende de gedruckte —

publicatie

Register vande Aencomende papieren desen Jaere 1672: voor de

publicatie van UEd:e bekomen, morgen sullen
laten afkundigen, en affigeeren, mitsgaders
daags daar aen zijnde sondage, inde kerck
vande predikstoel de gemeente laten
voorlesen, onse uijt geschreven Vast & bede
dags die toecomende dingsdage 20:en deser
sal werden gehouden om den alderijvende
God desen yverigen aff te bidden zijnen
goede zegen hulpe en bijstant in desen
opgedrongen Oorlogh alsoo sonder deselve
alle menschelijke middelen te vergeefs
zijn, alles conform UEd:e wel gegeven
ordre, volgens de welcke wij hier ook al„
omme op goede togens gezeyde statien
zijn en haar alle mogelijke afbreuck soo
te water als te lande doen sullen, te dien
eijnde staan wij soo haest 't Jagt Lansmeer
na Chormandel en de hoeker de Swaartvis
na Bengale voormelt, sullen hebben afge„
vaerdigt, onse aen wesende navale magt,
bestaende inde Jagten Buijksloot, 't Wapen
van Arnemuijden, Wiltenburgh en Quada
mitsgaders de Chaloupen Eendragt ende
pera, ten Oorlogh toe te rusten, om op
d'Engelse en Francse scheepen te kruijssen,

mogen

mogen hopen de twee Engelsche Jagten,

namentl. Concordia als Philippe en Anna,

'teerste noch binnen de Johorse revier leg-

gende, en 'tander apparent van Siam nu

al op komende wegh sijnde, in onse handen

vallen sullen, voor Queda, Oedjangsalangh

en Atchin souden wy de handel scheepjes

vande Engelsche wel light konnen straffen

maer off het geraden is onse voorn. kleene

scheepsmagt in desen tijt te verdeelen, en

soo verre vande hand te senden, heeft zijn

bedenken, temeer wy oock op de Portugesen

staende nu alle dagh van Maccau en

Manilhas hier over na Goa ende Chor-

mandel te komen, passen moeten, ten

eynde zy dese fortresse Malacca sonder

alvorens de costumelijke geregtigheijt te

hebben betaelt niet komen te passeren,

doch wy sullen ons in desen na tijts gelegent-

heijt ende voorval van saken voegen

ende schicken, ende d'algemeene gront-

regel namentlijck het swaarste 't meeste

moet wegen, nakomen, —

Nu komt

Register vande Aencomende papieren desen Jaere 1672: voor de

Nu komt te blijcken dat d'Engelsen op Madras,,
patnam met het bekomen van't Jagt dat
uijt Engelant in April van daer gesonden,
en 4en September bij hun verschenen was, ge,,
wisse kuntschap vanden opgekomen Oorlogh
gehad, en dat sorgvuldigh soo daer als tot
bengale gesecreteert hebben, jammer zijnde
d'onse daer van voor't afsenden der schepen
jgnorant zijn gebleeft, en wie weet wat
d'Engelsen met hun 4. fregatten die zij tot
bengale voor Bellesoor hadden, en waer
bij noch andere van gemelte Madras te
komen stonden, in't sin hebben, doch de,,
wijle onse heeren Majores in't patria
over land advis vanden Oorlogh ende na
Ceijlon en Suratte hockerboots gesonden
hebben, soo mogen hopen, d'onse daar
van aller wegen noch tijdigh kuntschap
sal wesen toegekomen, dat God geve, —

De manquerende antwoorde op UEd.e voor,,
aengetogde Missive, worden genootsaekt
tot nader gelegentheijt uijt te stellen,
om dese hoecker de voorn tegenwoordigh

wede

weder zeylvaerdigh geworden zijnde niet
op te houden en dus ten spoedighsten bij UEd:e
te laten verschijnen, ende hier mede dan
afbrekende blijven wij, wij UEd:e onderdanige
dienaren, was geteekent, Balthasar Bort,
Francois santvoort, A: Luijcassen, Jan Joosten
Bal, ter zijde stont Malacca desen 16en
decembre A:o 1672.

Westcaust

No. 1

Register vande Aencomende papieren desen Jaere 1672: voor de

...en Raedt tot

...nis baron Cta

...co, van dato

...2

...tot Padangh

...tienco 24 May 167

... October

... 25 Maert

...dato 30 Julij

...ndt
...de
...an
...amigd
...t,
...oosth
...gen

Register vande Aencomende papieren, desen Jaere 1672: voor de

Westkust

Ubertuyt

649 Instructie voor d' opperhoofden van Willigenburgh
naer Baros 29 Augusto

650 Rapport vande gecommitteerdens op p° Dinko 15e Aug°

652 D° van Moelman wegens Priaman van 20 Augustij

660 Missive vand' E: Command: Pits en Raet van dato
17 December

665 Instructie voor d' opperhoofden van 't Jaght Pipolij naer Baros
in dato 16 November

668 Instructie voor de fiscael Moelman naer Baros
in dato 29 November

670 (Verbael dagregister van d' E. commandeur Pits wegens sijn
E. visite in de Sillidasche mijnen van dato 15 September)

674 twee bevindingen van 2 baren assaijeurs wegens de geprobeerde
erts

676 twee lijsten der overleden nederleden nederlanders op de westcust
van Sumatra

679 Lijste der vaartuijgen ter westcust ter handel aengelant en daer
onder de condemnatien aen die sonder passe zijn [illegible]
geschiedt.

681 Lijste der gequalificeerde ministers op de gansche westcust
van Sumatra.

Batavia

Westcust

den Ed:le heer Joan Maatsuijcker gouverneur
[gene]raal en d'E.E. heeren, de Raden van Nederlants India.

[Ont]fangen den 21e februarij p:r
[...]nans Jaght

Ed:le hoog geleerde Erntfeste groot achtbare manhafte [...]
wijse verre siende en seer generuese heeren.—

Wel gebiedende heeren.—

Bij occasie dat het jagtien vanden burger coopman Sr. Simon vander
Heijden ('tStat van Abbatura genaamt) hier op primo deses uijt Sil-
lebarsche negotie is comen aen te landen, en d'opperhoofden van't selve
ons hebben bekent maken dat sij voornemens sijn morgen deser
reede te verlaten en nae costij te retourneren, soo en hebben
wij daer niet niet comen nalaten UEd:le grootachtbare voorz.
advijs te geven hoe dat ons op den tweeden januarij laastleden
bij het tweede bezoeck vanden ondercoopman Sr. Frans Backer
uijt sijn overgegeven rapport als de papieren vanden schipper
Davidt Davidtsz. en den resident de Vignon tot bij sonder genoegen is
comen te blijcken dat onse versoucken, en dickmaals aengewende
ijver om de volckeren van Sillebar almede vande Atchinse
voorne af te scheijden en onder 't algemeene bewint der Comp:s
deser straant volckeren te brengen, in dese jongste besending
derwaerts soo danigen effect heeft genomen, dat die van [...]
voortaen soo gants af geschriete lieijden niet alleen met den
schipper Davidt hebben wille verspreecken negotieren, ende tot
distincte bewijsen van de gesamentlijcke regenten niet hem in se
aen sijn schip boort vaeren maer oock waer toecomen van
woorden over te leveren ende gesanten te verbieden om met ons hier
tot Padang een bondigh schriftelijck contract te besluijten en dat
van dese gemagtigde op den 10de januarij voorn. al tot Bar[...]
waren aengecomen met voornemen daer het wedder keere
van dickmaals genoemden schipper Davidt van't Eijlant
Nias in te wagten waerwaerts hem sedert 7. xbr. a:o passado
met de schaloup den Neptunus versojt is, om daer almede
met het volck bestellen vande geroofde vrouwen ent proven
vande gecommandeerde jonge mans [...] voor den dienst
vande Comp:e gedaen werck te maken.———

Op del

Batavia

Aenden Edle heer joan Maatsuijcker gouverneur generaal ende EE: heeren, de Raden van Nederlants jndia.

ontfangen den 21e februarij p:r burgemans Jagtie

Westkust

Edle hoog geleerde Erntfeste groot achtbare manhafte wijse verre siende en seer genereuse heeren.—

Wel gebiedende heeren.—

Bij occasie dat het jagtien vanden burger coopman Sr. Simon vander
Heijden ('t Wapen van Abouttarie genaamt) hier op primo deses uijt Sille-
barse negotie is comen aen te landen, en d'opperhoofden vant selve
ons hebben bekent gemaeckt dat se voornemens sijn morgen deselve
reede te verlaten en nae costij te retourneren, soo en hebben
wij daer mede niet connen naelaten UEd: grootachtbare voorts
advijs te geven hoe dat ons op den tweeden januarij laestleden
bij het wederkeeren vanden ondercoopman Sr. Frans backer
uijt sijn overgegeven rapport als de papieren vanden schipper
David Davidts. ende den resident de Vignon tot bijsonder genoegen is
comen te blijcken dat onse versoecken, en dickmaals aengewende
ijver omde volckeren van Sinckel almede vande Atjinsche
croone af te scheuren en ondert algemeene vredt genot hier
deser strant volckeren te brengen nu in dese jongste besending
derwaerts soo danigen effect heeft genomen, dat die van
voormaals soo geheel afgeschricte luijden niet alleen met gedachte
schipper David hebben willen verspreecken negotieren, ende tot
distincte bewijsen tee de gesamentlijcke regenten met hem in de
aen sijn schip boort vaaren maer oock waer toe komen van
wede over te leveren ende gesanten te verkiesen om met ons hier
tot Padang een bondigh schriftelijck contract te besluijten en daer
toe dese gemagtigde op den 10e januarij voorts al tot baar
waren aengecomen met voornemen daer het wederkeeren
van dickmaals genoemden schipper David vant Eijlant
Nias in te wagten weerwaerts hoe hij den 7. Xber a.o passado
met de schaloup den Neptunus verseijlt is, om daer almede
met het vol bestellen vande geroofde vrouwen ent proa
vande gedecommandeerde jonge mans stoeltjes voor den dienst
vande Comp.e gedaen werck te maken—

Op dat

Op dese verhaelde goede tijding volgde haest een ander die ons geen
minder hart seer toe bragt dan ons de vorige genougen hadde
veroorsaeckt want ons den 13e januarij meergenoemt tot poulo chinco
een brief van vrienden toe gebragt daer bij ons den bockhouder
onder stierman en adsistent van 't jagt de schelvis als 't comptoir
beroofs advijs gaven, hoe dat de slaende hand des heeren 't sedert
den 10e Xber voors. dat het jagtien cerda van daer tot ons was
weder gekeert, hun soodanigh over haer volck uijt gestreckt
dat ultimo Xber den opper stierman en primo januarij den Onder=
coopman en hooft resident matthijs de bignon door de hete
coorse uijt dese werelt waren verhuijst ende nog over de 30.
van haere scheeps volckeren aen die selve siecte de kooij
beslooten hielen het daer soo te scheep als te lande in een
desolaten beklagenswaerdigen staet, des hadden om hier in tijdigh en
na vermogen te versien wij na gehouden raet plegingh provisioneel=
en op approbatie van UEd. groot agtbare heeren gedestineert
den onder coopman frans backer voornoemt tot het
overnemen van 's Comp.s effecten en waernemen vande
handt negotie ende het jagtien pipelij schaloupen vlissus
en kleen padang tot versterckingh vande besetting te ge=
=bruijcken, mits dat neven de bodems boven hun ordinaer getal
matroosen met nog soo veel soldaten versien sal als hier
eenighsints vande comptoiren poulo chinco en padang souden
gederft connen werden, om te dienen tot supplement
vande geene die onder en blijven vande schelvis sieken
mogte overleden sijn, ende op dat dit soo hooghnoodigh
besoigne in aller spoet voort geset, mitsgaders de verwachtende
en hun een volkomende bevel hebbers van grondigh onderrigt
over onse goede meeningh ten dienste van d' E. Comp.e
versien mogten werden soo heeft sig den commandeur
om selves te verwaerdigen weder na padang geretourneert,
van waer dan den vlissus met 11. kleen padang, soo & het
jagtien pipelij met 24. coppen op 19: 2. en 23. januarij laest=
=leden maant naer derwaerts af gevaren sijn

de voornoemde

De voornoemde baroese vrunden hebben beneffens het verhaalde
ons oock aengeseyt, als dat se de winckel daer 's comp.s middel-
in leggen, ende twee comptoiren vanden resident saliger ge-
=heugenisse hadden verseghelt ende 't rest van gedagten Ry-
gedooren inventariseert ten vollen, ende vrijdom voor-
hebben geordonneert dat voor eerst genoemde residents
nalatenschappen in vorigen voorss. tot ons sullen worden
overgebragt, ende 's comp.s middelen niet dan ten overstaen
van diese verseghelt hebben door de schippers David Davidts en
Phillibert Vrijnricht aenden nieuwen resident Backer en
worden getransporteert, niets ons daeraf de gehouden
bewijsen toegesonden worden, om daer door des te beter
alle fraude en nadeel tot de selve te verhoeden, en voor-
te comen. —

Dese subiten overval grootachtbare heeren en heeft ons niet alleen
van noodigh vaertuych ontset, maer heeft oock veroorsaeckt
dat onse voorgenomen en lang geresolveerde Indragiriese
besending als nogh in statu moet worden gehouden —
ende het jagtien Lovre so lang dese troebelen bewaren
dat de bantamse vaertuygen vertrecken en wij met de
visite der selve gedaen sullen hebben, als wanneer d.o
jagt met ons nader schryven en alle verdere bylagen
aen u Ed.le groot achtbare oortelyck te volgen staet —

Den vijfden deses is ons bij een nader briefken vanden
27. januarij geschr. int comptoir Barros oock comen te blijcken
als dat schipper David met de chaloup den Noptimus den 25
d.o almede schielijck synde van [illegible] is comen te vertoonen
ende dat dagh daer aen synde den 26. d.o de chaloup den Ulisses
daer mede wel wel aengelant, edog of den gedagten schipper
staven heeft becomen dan niet daer van en wort geen gewag
gemaect, oock niets van syn broeder varen maer seght dat
de chaloup den Noptimus met den eersten tot ons staet
af te comen —

Hier

Hier tot padang en op sillida begint het met de sieckens (gode
danck) verdragelijck te gaen, maer daer tegens beginnen
er de geruchten hoe langs hoe stercker te loopen, als dat
de questie tusschen die vande selver en nagen cotas (daer
van uEd:le agtb:re voormaels advijs gegeven is) in plaats
van versoent en bij geleght te wesen, gelijcker wijs wij hadde
gehoopt hadden tenandermael in den wapen oeffening sijn uijt
gebarsten en dat hun daer al vers zijden anderen, die
haer in beelden van d'eene partije meer dan van d'ander
gesterckt te wesen, begonnen onder te mengen, ten welcken
insien, wij dese padangse regenten dan oock ernstelijck
hebben gerecommandeert dit werckje wat beter en met meerder
meeningh als 't ons toe schijnt dat tot nog toe wel gedaen is,
't gants gaen, die tappasseren en bij te leggen, op dat alles
in rust en vreede mag continueren, en de comp:e in haere
negotie, en sij in der geregtigheden den selve geen obstakel
nog schade quamen te lijden, dat se soo aengenomen hebben
prompt na te comen, en waer toe oock al eenige uijt de
regenten de novo derwaerts vertrocken sijn, edog hoedanigh
het daer met dese reijs afloopen sal, moet den tijt
openbaren; in allen gevalle en connen sulcke inlandse
beroerten onse heeren principalen geen voordeel,
nog ons eenige gerustheijt toebrengen, te meer in dat
de roep hier al mede seer sterck gaat, dat den Coninck
van bantam door heijmelijcke gesanten en brieven onse
sijner bondgenoten tot den afval en opstant tegens de
comp:e tragt op te rooijen, en te bewegen, ja daer wert
oock bij geseght, als dat dien van majutter en batangh
Capas aen d:o radjas brieven uijt ingaen groot respect
en Coninklijcke eer souden hebben bewesen,
onder al hoe wel dese bataense geruchten al vrij wat
lengen aggtigh schijnen, soo ist nogtans sulcks dat wij door

Experientie

Experientie gehoort hebben dat hier noyt van opstanden en heerans vloten gebraght sij geworden, of daer is altyt onder dese trouloose landtgenoten d'een of d'ander schavigh= van beroerten op gevolgt, en daerom sullen wij na dese uyt= strooysels sorgvuldigh ondersoek doen, om UEd.le grootagtbare daer of intyts de waarheyt te connen bekent maken staende anders de land bestieren hier over al als nog in voorige goede termes.—

Een vande Matroosen vant barger schoopje de wijngaert vaert met bengerdeeste naer costy over, om dat den schrive volgens verdeele vande Meesters hier jnnavale is soo datter nog maer twee vandat schoops volck en resteren, des gelijcke doen oock de chineese navaedes die haer vaartuijgen voor priaman en sinckel verloren hebben hierdoor het volck vanden capiteyn vande maleyers diens vaartuygh al mede int uyt comen van sinckel hier bevoor vergaen is nog niet verschenen —

Wat d'opperhoofden van dit schoopje voor haer meesters hebben ingeladen, ende wat de voorsz chineesen daer nog bij hebben gedaen, sulcks staet alles op den thiagz vant pas gespecificeert, blijvende daer van geen gerechtigheyt betaelt, om dat se op sinckel en barus hebben geneghotieert, ende eyndelijk over dese plaats naer huys tot haer meesters keeren, maer de bantamse chineesen moeten wij boven sijn gerechtigheyt oock nog van een goet partytjen campher laten lasten —— onder stont vaerwele ettc.a onder stont UEd.le grootagtbaere seer onderdanige en getrouwe dienaers onder teekent pieter kievidt, anthoni stuijrman Abraham opdam joan: melmarz en Mathijs benedictus ter syden stont padang 10 en februarij 1672.—

Post scriptum

Post Scriptum

U Ed.le hooghachtbare heeren

Dese brieff getoeckent ende gesloten sijnde, soo comt hier
van Baros voor des logies wedder ter Utvaer t'arriveren
het chaloupje Bloem Padangh, hier voren vermelt, waer
met ons dan soodanigen tijding en advys toecomt als U Ed.le
groot achtb.e vader hier ingesloten copia sullen gelieven
te vernemen, daer aen wij ons, om prolixiteit te vermijden,
soo eerbiddighst gedragen. Ende also wij ons bij dese
Extraordinarisse toevallen, 't eenemael van alle
soo varende [illegible] etc.a ontblooten moeten ende
daer mede de Barosse besittinge na vermogen secunderen,
sal U Ed.le groot achtbare naer haer verresiende oordeel
daer uyt ook lagt connen inleyderen hoe noot sakelijck
wij met den eersten weder met volck dienen gesecondeert
ende versien te worden ooc mede met ledighvaet=
=werck tot het bergen van coquos olye etc.a hier mede
bevelen U Ed.le groot achtb.e andermael in 't hoeft des alder
hooghsten etc.a (war) onder toecomt // (Nacol) ter sijden als boven
dato voorsz. —

Batavia,

Aenden Edle Heer Joan Maetsuijcker Gouvr. Generael en d'Ed. Heeren de Raeden van Nederlandts India, —

ontf. 29 april per 't jacht Corea

Edle Hooghgeleerde, Erntfeste grootachtbaere, Manhaffte, wel wijse, voorsienende, seer beschijden en genereuse Heeren. —

Hoogh gebiedende Heeren; —

Wij hebben gantschelijck verhoopen, dat de schepjens die successive 't sedert den 15.en octob. tot den 22.en december anno passado (met namen Tonbangh, 't Swartehoen, Sandtlooper, Lammerongh, ende fluytie Zilversum) uijt dese rede na Costy affgegaen sijn, door de hulpe Godes, met haere ingeladen Cargasoenen, en met gevoegde dampieren, ter behoorlijcker tijt salvo bij U Ed.lens grootachtbaere aengecomen sullen wesen van gelijcken mede het schepje vanden burger Coopman Sijmon vander Heijden, 't radt van aventure genaemt is dat den 10.e feb. lastleden maent met ons jongste schrijven d'andere gevolght is, van welcke affschrift als mede van soodanige meer als het register U Ed.les grootachtb. vervolgens vertoonen can, in de copije hiernevens gaen, ende alhoewel wij grootelijcx vrees hadden, dat de buijten gemeene tardance van dit allangh toegesonde jachtie Corea U Ed.le grootachtb. in geen minder verlangen dan bedenckingen van ongeluck soude brengen, soo is 't echter sulcx dat wij door de onverwachte en extraordinarie toevallen, genootsaeckt sijn geworden, van de noot een deucht te maecken, ende 't selve noch eerst andermael voorts

[illegible]

largeringe tot U Edel. grootachtb., tot den optocht na Barós te gebruijcken, en daer met onse gansch miserabel bosetters van meerder volck en verversinge te provideren, soo als dat onse daer over genome resolutie de dato 11e febr. voornoemt U Edel. groot achtb. largo vertonen sal; ——

Ende naerdien dit opgemelte jachtie hier den 9e deser in Comp.e van 't jacht de Schelvis, weder is comen te retourneeren, soo hebben datelijck order gestelt, en alles beginnen te veerdigen, wat tot den spoedige vertrecke van 't selve tot U Edel. grootachtb. quam te requireren, en derhalven tot Cargasoen voor Batavia daer in doen affladen 't volgende namentlijck,

1420 Teijlen 9 maesen inlandts gewicht gesmolten gout van Caraet in toetse. ——

110 bharen 49 Cattij's ruijm gewogen swarte peper van 412½ lb. de bhaer, -

15750 ponden halff Cabessa benzuijn in . . . 63 kisten. —

564½ ponden Campher . . . . in 2 kistes, en 2 kassen

54 ponden schilpadt hoorn . . in een bondeltie —

10 kannen Campher olije . . in een kelder van 9 flessen,

6230 cannen Cocus olije . . . . in 100 halve amen —

100 ponden witte benjuijn in een kistie

720 ponden sappanhout losse stucx . . .

} beijde door den Chinees quitgeschil geb.t en bij ons tot een prijs ingecocht ——

292 stucx geberghandangs in drie packiens

100 stucx Calimacarie . . . in een d.o

196 st.e sarassa malaija tolpocans in een d.o

1041¼ ponden Copere beckens in 4 cassen

340 ponden copere pitiens in 3 sackiens

} Hier in vendibel en niet practicabel met eenige winst aen andere meesters over te doen, —

2 stucx copere raders tot den molen rath, die hier niet benodigen, —

1 Casse met gebroocken en onbruijckbaer gelt

montereende 't een met 't ander navolgens 't uijtwijsen vande factuijr f 10897: 2: 7: den Almogenden jonne 't selve daer met spoedige tot U Edel. grootachtbare over varen mach; —

Sinckel.

Het jacht d'Schelvis voorsz. (dat ten principalen opge-
comen is, om door de veranderinge van lught en 't genieten
van genoeghsame verversinge, sijn sieck volck wat te
verquicken, en des doende sijnde daer door, en voornamentlijck
de hulpe Godes, haer andermael tot voorige gesontheijt
te sien herstellen) sijn tot ons mede overgecomen, de
Sinckelse gecommitteerdens, daer van wij in onse laetste
aen U Edle grootachtbare mentie hebben gemaeckt,
datse op barer naer het wederkeeren van den schipper
David Davitse van Riar, waren wachtende, wat wij nu
met dese luijtjes voor eerst, ende tot dat deselve wat
meer en beter tot ons gewent sullen wesen, op de
gunstige approbatie van U Edle grootachtbare, hebben
veraccordeert ende versprooken, sulcx sal het nevens
gaande affschrifft U Edle grootacht. largo comen
vertoonen, desgelijcx het hier navolgende wat qualiteijt
van Coopmanschappen daer vallen, en tot wat prijs
deselve verhoogt werden namentlijck. ——

Camphor en heeft geen vaste prijs, noch oock en dürven
de gecommitteerdens haer niet onderwinden te seggen
wat quantiteijt daer van wel jaerlijcx te procureren
sal wesen, alsoo den afftreck en prijs, mitsgaders
d'onmogelijcke vertieringe, de veelheijt, ende deught
en groote, de prijs aenwijsen moeten, doch is redelijcke
quantiteijt daer van te becomen; ——

Benzuijn gemeene off Compe. soort, isser mede redelijcque
quantiteijt te bemachtigen, doch niet soo veel als wel
op barer maer tegens den prijs van 100. rijcxdrs. ——
waerdije aen cleeden off andere Coopmanschappen
de 600: lb: Hollands benzuijn witte gelijcke, als is
de gene die nu tot een proeff en monster door ons in
gecocht is, en hier bij gaet, tusschen de 2: en 300: lb:
'sjaers, maer meer niet tot een rijcxdr. de 3: lb: —
Hollandts. ——

Cajou lacka tot 2½ a 3: rijcxdrs. de 600: lb: hollants
de wortel wort uijt de moerassen gesocht, en bij goede
afftreck in veelheijt versamelt, maer anders niet. —

Sappanhout

Sappanhout vande soort als in Siam voorcompt, is hier mede te becomen, maer in geene naemwaerdige quantiteijt cost daer 3: a 3½: Tijcals de baer van 600: lb:, ——

Was, dat noch eenichsints onsuijver is, wort daer hooght tot ¼ Tijcals 't catti van drie pont hollants, hebbende de inwoonders de kennis niet om 't selve te suijveren, soo als wel de Chinesen doen, ende alsoo dese brandende — materie, daer van vliegende wilde bijen aengebracht en ingesamelt moet worden, soo en is hier almede op de quantiteijt geen staat te maecken, maer sal een aftreck de veelheijt jaerlijcx daer van connen aenwijsen; ——

Harpuijs wort vercocht de bhaer van 600: lb tot drie Tijcals, ende beters sinde dat daer in aftreck staat te comen, souden apparent jaerlijcx goede quantiteijt daer van insamelen maer anders niet, ——

Plancken van Campher boomen worden vercocht te — weten, die van twee en drie span breet en 5: asta langh tot ¼ Tijcals maer die van 4: tot 5: span breet en 5: asta langh tot ½ Tijcal ijder plancke; ——

Wat soorteringh nu uijt de bovengenoemde Coopman=schappen, U Edle grootachtbare (behalven de Campher en benzuijn) noch tot negotie vande Comp:e aenstaen en bij ons ingecocht sullen mogen werden, 't selve sal ons met den eersten aengenaem sijn te verstaan, — blijvende eenelijck uijt die partijen door de Sinckelse affgesanten 5 a 5½: catti Campher van 3: pont ijder mede gebracht die wij haer voor kleeden &c:a affgehandelt, en voor de Comp:e aengeslagen hebben. ——

In negotie deser plaats, en sal (soo wij als noch van dick genoemde affgesanten hebben connen ontwaer werden) voor eerst niet wel na wens over te brengen wesen, en dat eerstelijck uijt insicht, dat Sinckel pretendeert

gequalificeerder

gequalificeerder en aensienlijcker handel plaets te sijn
dan wel Baros selffs doet, en oock is, ten anderen, soo
sijnse gansch van vaertuijgh ontbloot om haere
Coopmanschappen derwaerts over te voeren, en ten
derden soo en benevense nooijt anders gewoon geweest
dan dat haer sijnne Coopmanschappen bij d'Atchinse
negotianten affgehaelt, en daer tegens Cleeden
sout &ca. weder toegebracht sijn geworden, ende
naer dien men doch gehouden sal wesen een Chialoup
binnen haer revier in besettinge te continueren die
haer tegens geweldt en inbreucke der Atchinders
protegeert en beschermt, soo souden wij bij die geleghent-
heijt voor eerst oock wel connen ordonneeren dat de
voorsz. schipper Davidt Davidsz' tolckens als hij
verstont dat daer dese off geene Coopmanschappen
benoodigde, een sprinck toeghtie derwaerts dede en
haer met gerieffde ende wierooken voor de Compe.
ingesamelde (aengesien hij door het dickmaels sien en
present wesen op Baros, van den aert en natuijre der
genoemde wierooken tamelijcke kennis heeft
becomen) mits dien nochtans dat de Cleeden en
andere Coopmanschappen uijt het Baros Cargasoen
verstreckt ende gehandelde wierooken daer weder
aen overgelevert, en dat Comptoir daer met
gesoulageert worde; Doch hoedanich U. Edls. groot
achtb. desen handel ~~v~~ staen en ons daer van sult
gelieven t' ordonneeren 't selve sullen wij met der
diligentie te gemoet te sien, desgelijcke het wel gevallen,
dat U. Edls. grootachtb. mogen connen tonnen, dat
dat wij die geroerde ~~[illegible]~~ Sinckelse gecommitteerdens
tot laste van d'E. Compe. in een gehuert huijs dicht
onder ons oogh int Chinese quartier hebben
gedefroijeert, en gedurende haer aen wesen met
behoorel. gasteijs sullen doen besorgen sijnde deselve
met haere suite 14 coppen sterck; —

Baros — Daer blijven de regenten nu redelijck eendrachtigh;

en heeft oock de benzuijn negotie eenige maenden
gerewaerts een tamelijcken toevloeij gehadt waer is
als in't bevredigen van die van Sinckel met ons, de
Radja d'Oeloe sich soo daeffer meent gequeten te hebben
dat hij ons met een kleen Maleijts brieffken heeft
laten versoecken, wij wilden hem daerom 50: Radja
d'jlhe[?] 40, en Orancaij Baldij 10: Rijcksd^rs (sijnde hondert
't samen) maendelijcx tot sijn onderhout toeleggen
en laten genieten, sonder daer bij weijders eenige reden
te geven waerom wij souden mogen sustineeren, dat
dese Incapable gasten en groote tractementes —
noodich ende dienstich mochten sijn, off wat preroga
tiven en voordeelen d'E: Comp^e daer door meerder —
soude genieten, dan se tegenwoordich reets comt te
genieten, echter mitte mij, om dese onbeleeffde
bedelaers met 't eenemael bodt voor de cop te
stooten, en van ons een weersin te doen hebben
soo blijft haer door een Compliment brieffken
daer op g'antwoort als dat wij onvermogende
waeren om haer dit gedaen versoecke te condescen
deeren, maer dat wij 't selve met d'eerste gelegenthe[it]
in haer favuer U: Ed^le groot achtb^re souden voor te
dragen om daer op dan soodanigen sentiment en
ordre te erlangen, als U Ed^le groot achtb^re ten meeste
dienst en voordeel van d'E: Comp^e ons souden gelie[ven]
in mandato te geven, waer na wij ons ~~[doorgehaald]~~ als
dan souden te reguleeren, gelijcker wijs sij mede
mosten doen, alhoewel wij ons meenen verseekert
te houden, datse in dit gansch onbeleefft versoecke —
ontrent U: Ed^le groot-achtb^re al mede nulles op 't re
quest begoorden te becomen; ——

Navolgens het nevensgaende transport, soo blijven
's Comp^es Effecten en veel effecten wel in behoorlijck[e]
termes aenden onder Coopman Sr Frans backer
overgetransporteert, maer tegens de gehouden —

negotie

negotie boeckjens van Zal:e de vignon, noch niet
d'accorde connen gevonden werden, dat ons vreemt
doet, te meer, om dat gemelten boecker ons bij sijn
overgelevert rapport in dato 2:e Januarij passado
vertoont als dat den 15:e octob: a:o verleden daer
noch alles met de boeckjens gebalanceert en effen
gestaen heeft, en waerom wij bij na van inbeelding
souden werden, als dat dese discordantie meer
uijt den quade optellinge, dan wel dat den resident
Z:e eenige verkeerde inboeckinge soude gedaen
hebben, resulteert gelijckerwijs sich daer van eerst
in 't reduceren van 't zout, een waertoe men comt
te vertoonen, als staende bij transport de Coyangs
van dat siltigh zuivel tot 690: soucatten baers uijt
getrocken, daerse nochtans van alle d'inbrengh aff,
nooijt hooger off meer dan tot 600: d:o gereeckent
is, en ingevolge van dien dan soo heeft s:e boecker
hem op ieder Coyangh 90: soucatten te veel, en den
opgeleden den quantiteijt te cort gedaen
dat wij hem bij eerste geleghentheijt sullen aenschrijven
om 't te cort comen van den overloopen daer met doen
vereffenen; onse tribuijtarissen van d'Eylanden
Niako en Sonnamangh 't zuijdwest van 't groote
Eylandt Nias gelegen, sijn inde voorleden m:t
hier voor d'eerste mael in drie jaren haere vrij
willige homagie comen opofferen, bestaande
uijt 1200: Cannen Coquus olije, behalven datse
oock noch een mooije partije van die smeerige
waren te coop hebben mede gebracht, en sijn
dese Eylanders daer van soo rijckelijck geprovideert
datse hebben aengenomen jaerlijcx daer van met hun
eijgen vaertuijgen 2000: Cannen off soucatten, ter
marckt te brengen, om deselve nu mede een goet
genoegen te geven en daer door meer en meer tot
ons genegen te maecken soo hebben wij aende
regeeringe vande gedachte Eylanden onder haere
affgesondene met de homagie olije weder geschoncken
in diverse cleederen de waerdije van 41: R:D: uijt koopers

soo als

d'E. Compa. betaelt te werden, mitsgaders wat andre tabele somme daer is tegens verdorpen is, veelmael dispraet gehouden sijn daer van en sullen wij in desse gedeelten vergaaldoen, maer ons veel liever dienaer aengaende memorialen en bijdere pampieren als het wel behagen van u Edle. grootachtbare sien, bieding referent gem.t u Edle. grootachtb.e daer bij onstandig sult connen sien hoedanig wij ende onse voorsaten daer mede gehandelt hebben mitsgaders wat staet en narigtinge op sulcke memorialen en verwaerde aenteekeningen te maecken is. ——

Met belastinge van de gerechtigheiten voorts der voornaemde plaetsen sullen wij soo lange supersederen tot dat wij desen aengaende nader bericht en ordre van U Edle. grootachtb.e sullen hebben becomen om ons na te reguleren. ——

Nade brieff die den coninck van Batam met sijn gesantlijcke gesanten aen onse zijnde bontgenootes sonde hebben geschreven en die bij die van Magistr. in Batang Capos met Coninckelijcke eer sonde wesen ontfangen, hebben na vermogen en questie gedaen, maer dien aengaende tot noch toe niet waerdiges connen ontdecken werden, off vermeind echter sullen wij daer op altijt een wacht oogh houden en voor sulcke geheymelijcke conspiratie op hoeden wesen. ——

Indrapoura. Daer van daen hebben wij tijdinge becomen als datter twee vaertuygen met 70 à 80 bharen peper affgeladen worden, om deselve na Batavia te vervoeren, daer van den eenen nachoda genaempt is Intche Magitt, maer den anderen sijn naem blijft ons als noch onbekent, ende alhoewel dit al wederom stilswijgent en sonder ons dien aengaende de minste kennis te geven

off ooch

off oock daer voo pas te versoecken in syn werck gaet
soo laet ons deghter in toecomende van uE. Edele groot
achtb. aengenaem syn te verstaen off gedachte
vaertuijgh off vaertuijgen daer al aengecomen
sullen wesen ende haer peper ter marckt gebraght
hebben. ———

Padangh.

Hier ter plaetse en hebben wij gansch geen reden
om te klagen maer veel meer oorsaecke om den
Godt des Hemels uijt het innerlijckste van onse
zielen inder ootmoedigheijt dancke te seggen voor des
goedes welstandt en voornamentel den costelijcken
toevloij inde negotie gelijck dat de presente
factuer van bedragen dieser uE. Edele grootachtb.
vertoonen can, desgelijcx de memorie vande
restandt packen en die soo hier als op pulo chinco
op den 15e deser noch in wesen syn geweest, en
maer bij uE. Edele grootachtb. oock nootwr sult
connen sien, als dat wij soo haest het mogelijck sal
wesen na den tenuer van ons (: in overgaande
generalen Brieff) met diverse sorteringe schijnbaers
sullen dien gheremedeert, en voornamentel met
geblockte parcallas, moris, rambouttijns, en
chiavonys met wittenhoofden etc. geprovideert te
worden op dat de costelijcke gout handel daer door
niet declineert maer naer vermogen staende
wert gehouden: Blijvende hier tegens de swarte,
witte, en roode fijne bastas broetchia door de
groote int gebergte als invendibel leggen en
ons aende handt hangen, oock de chiavonijs met
dongrijs hoofden ende de groove swarte broetchias
van 5. stx: voor den bhaar off 16. Rds. ———

Onder de hier voorgenoemde 564½ lb. campher
sal een casien gevonden worden, daer in appart
54. lb. van die wijroock affgepackt is en op-
geschreven staet aengehaelde campher, sijnde

degeene

de goede die onsen fiscael en sabandhaer int
visiteren van den bantamsz: schuyt daer in bevonden
en door de dienaeren deser regenten doen aenhalen
heeft; derwelcke wij dan ten overstaen van gedagte
officier en gecommitteerden doen wegen en prijsen
en hebben onder deselve bevonden 25: Rijxd= ijdere
3 lb hollants offte het catty baros hier waerdich
te sijn, makende soo met den anderen 450 Rdrs
hoedanich ons nu verder daer in te handelen staet
off hoe veel wij meer gedachten officier voor sijn
quota daer uijt toeleggen en goet doen sullen,
't selve willen wij benefens het voorgegane al
mede van u Ed= grootachtb: te gemoet verwagten
blijvende de regenten van sustenue om dat se haer
door dese aenhalinge te gelijck met ons bij den
vrienden negotiant onbemint en bevonden de
selve daer door als van hier Schuwen dat men
haer uijt dese confiscatien mede eenige voordelen
behoorden te laten genieten, echter en drijven sij
haere meninge soo opiniaet niet, off sij hebben haer
gaern het sentiment van u Ed= grootachtbare
eerbiedich willen onderwerpen, en daer op met
ons verder afwachten.

Den opgemelte Regenten hebben wij om insichten als
als bij onse resolutie de dato 19e Feb: laast leden
maant omstandich compt te blijcken, alle onse
cattoen packen bestaande uijt 135: stucx op haer
geeijschte recogn= van yder stuck: Stracht en beve-
dien ten meesten nutte van 't allegemeen in haere
groote behoefte noch 400: Rdrs contant daer toe
gedaen, onder vast vertrouwen dat u Ed= groot
achtb: om de wichtige consideratien in voorsz
resolutie inwaerheijt almede uijtgedruckt staen
sulcx niet qualijck sult gelieven te duijden.

'S lijst der Strocken vaertuijgen als mede de

recogn=

reecq.ß vande daer uijt gecolleceerde gerechtigheden
soo voor d'E: Comp.e als dese inlantse regenten gaet
hier bewesen mede tot u Ed.le grootacht.e speculatie
over, desgelijx de reecq.ß van't geene bij ons 't volck
van 't burger jachie den Wijngaart in haere retour,,
tijt van siecktes &c: hebben laten verstrecken, op dat
deselve costij bij haeren meester en d' Eijgenaer van
't schepie Jan Wijnantsz: aende Batavias cassa weder
betaelt ende voldaen mocht werden;

Den ondercoopman Frans Backer voornt. heeft voor
sijn vertrecke na Barros in affkortinge van sijn debet
daer voor hij op reecq.ß van Soldije belast staet 213:
R.s contant in Cassa voldaen, die hem tot 60: st.s
voor de reael gevalideert, en genoemde Soldije reecq.ß
op f. 240: 6: d: daer met [illegible] blijft;

Tot de behoorlijcke distribueeringe en gebruijcken
vande medicamenten die wij nu voor d'eerste mael
voor de [illegible] ende de Comptoiren als schepen
deser Cust bij aparte catalogus sijn [illegible]
werden wij wel van u: Ed.le grootacht.e goede voor,,
sorge met twee goede Chirurgijns van besadigde
Jaeren te werden versien, alsoo ons tot Padangh p.lo
Chirurgo, mede mijs als op de scheepen geen anderedan
jongelingen van 16. en 18: jae 'smaents sijn overge=
bleven, en daer vande beste (mits expiratie van
sijn tijt) noch aspireert om met d'eerste schepen
van hier te vertrecken; oock soo sullen wij boven
dien mede noodsaeckelijck tot versterckinge van
dese cust ende Comptoiren van dien met een nomber
van 50: à 60: soldaten, ende 20. cloecke bootsgesellen,,
dienen versorght te werden, om dat de ongemeene
sterffte, en 't sieckdwesen van de Barossa besettinge
ons van die noodige ministers soodanigh heefft
ontbloot dat wij niet anders vermogens sijn dan
de Chialoup Victoria met vier gesonde matroosen
ende een quartiermeester in zee te brengen, ende
daer en tegens de Chialoup Ceram Padangh op de
wal, mitsgaders 't jacht de Schelvis mede genoodsaeckt

hier

hier vruchteloos ter rheede te houden leggen, sonder de-
selve als noch door dat gebreck al mede ergens-
heen te connen schicken, waerende nu oocke met
veele drie incurable persoonen over; ende sullen
U. Edele groot achtb.e insgelijcx gelieven te gedencken
op den vervangh van dickgenoemde jacht de
schelvis alsoo 't selvige seer noodige reparatie (: die
hier niet te beteren en is :) begint te vereysschen, —

Bijde hierneffens gaende drie requesten salt U. Edele
groot achtb.e connen te blijcken als dat den mede
genoemden schipper David Davitsz. en de luytenant
Matthijs Benedictus noch wel genegen sijn onder
gunstige verbeteringh van qualiteyt en gagie
haer hier ter custe inden dienst vande Comp.e te
laten continueren, ende naerdemael haere
goede comportementen sulcx te meriteren comen
soo hebben wij ons dient gehouden niet connen ont-
houden om beneffens haer seer eerbiedigh van U. Edele
groot achtb.e te versoecken dat deselve met haere
goede gunste favorabel mochten overstraalt
werden, van gelijcken dat het U. Edele groot achtb.e
goede geliefte mochte sijn den secretaris Jacob
Simonsz met het toeseinden van sijn huysvrouwe
te beneficeren en begunstigen, ——

De balans van onse negotie boecken en 't trans-
port van 's Comp.s effecten hier ten Comptoire Padang
beyde op ulto. decemb.e getrocken ende gedaen
sullen U. Edele groot achtb.e met allen vertoonen
als dat den onderkoopman S.r Anthony Stuerman
sijn toevertrouwt geweest sijnde administratie
navolgens uytgebrught aen sijn successeur de
mede onderkoopman S.r Jacob Silvidt hiervoorm.r
heeft overgedragen, en dat alles met de boecken
d'accoorde gaet, maer oocke wat quantiteyt
cleeden 't zedert 't sedert den tijt tot den 15.e deses
aen andere mosters overgesetz sijn, mitsgaders
hoe sober wij noch maer van veele der gebilste

goedt

gaende sorteringe geprovideert blijven, en zoo
noothsaeckelijck bij dergelijcken als hier voorens noch
maels aengehaelt is, daer van met de eerste
dienen gesecondeert te werden., ———

Op het requisitoir schrijven van adsistent guilliam
witloo als sich selver onmachtich kennende tot
het wel waernemen vande diensten hebben wij hem
van die moeijelijckheijt ontslagen en op onse secretarie
getrocken, mitsgaders den adsistent Heijndrick
sanger weder in sijn plaats gesubrogeert, die met
eenen oock in sijn oude bedieninge ontrent de
packhuijsen continueert., ———

Voor het van selff bersten en te niets gaan vande
batavise metselsteenen soo bevinden wij ons tot
voltreckinge vande wercken hier en op Poulochinco
wel 50.m stucx inden dijsch van dat gebackse
misgist te hebben en waermede wij seer verbindich
schrijven dat U Edens grootachtbn ons manquement
van noch 100:m ditos gelieven te doen suppleren
om het voortsetten vande gemelde wercken niet
stegende te geraecken; waermede Edle hooghgeeerde
Erntfeste, grootachtbn, manhafte, seer wijse,
seer bescheijdene en geerde heeren desen
eijndigende bevelen U Edens grootachtbn naer onse
nederige groetenisse inde genadige bescherminge
Godes almachtich, en blijven onderstont U Edens
grootachtbn onderdanige en trouwschuldige
dienaren, en was geteeckent Jacob Pits
Abraham Opdam, Jacob Keuvet Joannes Melman,
en Matheus Benedictus, ter sijden stont Padangh
10en maert 1672 ———

Batavia.
Aen den Ed:ele Heer Joan Maatsuijcker Gouverneur Generael ende de E. E. Heeren de Raden van India

ont: 29 april Corea — Pr Jagt

Ed:ele Hooghgeleerde Eerentfeste Groot agtb:e Manhaftte wel wijse Voorsienende seer discreten Genereuse Heeren —

Hoogh gebiedende Heeren. —

Alhoewel het de voorsienigh:t des heeren tot heeden noch niet geliefft heeft te gehengen, datwe door het afsterven vanden baes molen maecker — de continuatie in stortingh aen sietten van d'andere tot dat werck nodige Sasselaende timmerluyden soude vermoogens worden om ued:ele noodigh Sasselaende timmerluyden soude vermoogens worden, om ued:ele Groot agtbare doort gebruijck van opgedagte moolenw:ke een bij aendiend lyckes en importanter proeff van onse mijnwercken te doen erlangen, — dan wel tegenwoordigh hier beneffens opgaet, soo ist egter sulcx datwe daerom niet te minder oorsaeck hebben om sijne divine Maij:t eeuwigh te looven ende te prijsen voor de miltrijcke Zegeningen dien hy ons dagelijcx meer en meer comt te bewijsen, aengesien wij met de opruijmingh en ingravingh soo verde gecoomen bennen, dat hem niet alleen de schatten der mijne inde steen begint te toonen maer dat wij daer door oocq magtigh geworden sijn dien rijcken aerts dagelijcx te mogen uijt houwen ende op te samelen, — gelijck daer van de bijgaende monstertjes ued:ele Groot agtb: de waerteekeningh — toonen comen, als sijnde de 2 swart en wit gespickelde stuckjens — vanden aerts die uijtgehouwen wert, ende de twee andere blaeck witte d:o van: specie onder uijt de holle of groeve ende waerteekenen van een — volstandigen arbeijt, Ja oordelen de basen assajeurs en bergwercken door haere bergh kennisse en gedaene naesoekinge, dat dese mijn soo over- vloedigh met schatten gesegent is dattet onmogelijck sal wesen, deselve by menschen geheugen daer van te connen ontlasten, oock dat deselve hem — doort gebergte heen tot inde mijne van Peipman ofte radia Carbois comt uijt te strecken, en gevolgh door sloop van jaeren en dieper ingravingh het presente mineral tot sijn masijff Gouden staet te veranderen dat Godt geve. —

Tot een meerder naeder en sekerheder proeve als geneste van ued:ele Groot — agtb: soo hebben wij eindelijck noch met groote moeijte door d'onbequaemh:t der instrumenten, een Centenaer of 100 lb van: slegtsten aerts gepulveriseert en: gewassen gekregen en daer uijt het nevensgaende staefjen gesmolten, weet gout en silver becoomen mitsgad:s daer bij al wederom bevonden, dat 100 lb vande slegte specie uijt levert 11 loot of 9 t:e 9½ maes Japans gewigt gemengt Goudt en silver, te: het marcq 3 loot 1 quintijn 3 gr: fijn goudt, ende 12 l:t 2 quint:n 1 gr: silver. invougen ued:ele groot agtb: voor desen nochmaels behout gemaeckt is, —

van dese —

van dese genoemde slegte speties ofte dagh aerts soo geen om datse voorde
dagh en sonne open leijt en van geen andere ~~slegte~~ steen noch aerde over
dat is leggen hun 3000. ~~te~~ swijt, om gestampt en op de molen gebragt
te connen werden, Jt: dan noch soodanigen quantiteijt onbereijde of onafge-
sonderde van terreijnen onbequame steen als al de mijn werckers bij
mogens sullen werden deselve in drie maenden tijts daertoe te bereijden en
uijt te sonderen soo dat ons in desen arbeijt niet meer comt te schorten, als
dat het molenwerck door voorsz: obstaculen mede niet na wensch sijn voort
gangh nemen can, en waer in wij seer eerbiedigh versoecken dat uEd: groot
agtb: na hare gewoone voorsorge, bij eerste gelegentheijt door schee-
pen van eenige goede timmerluijden gelieven te voorsien, te meer wij ons
daertoe almede van die ambachtsluijden soodanigh hebben ontbloot
dat er inde huijsbouwingh tot padangh noch maer met twee een-
pers van sleghte timmerluijden inden arbeijt blijven voorsien, —

Tot wat prijs wij nu desen de tijt van dit silliders mineraal in vermogens
sullen weten in facturen te stellen, sulcx sal ons p.t. een nader mede-
seer aengenaem te staen sijn blijvende tselve voor desen altijt tot
. [illegible] rijxd:rs de C:e inlants van dese inhabitanten ingecogt, —

Twaelff ijsere stampers van swaerte en fatsoen als de geene die hier bij-
gevoegt sullen de costij door order van uEd: groot agtb: mede nootsa-
kelijck gegooten ende ons tot ~~[illegible]~~ deser toegesonden te werden, om dat
deselve ~~altoos tot den~~ arbeijt staen te comen seer ligt door de hardigheijt
~~vanden aerde steeckers~~ springen, en wij dan daerom in gelegentheijt souden ge-
raecken en niet na behooren met dat werck connen voortvaren, —
desgelijcken schijven om tot de quicksilver molen vier gegooten ijsere
platen elck van een voet int cruijs groot, 2. duijmen dick, Jt: nade
canten ontrent drie duijmen hoogh opstaende nade wijse als de bodems
van: gegooten ijsere potten sijn, daer en tegens gaen bij desen weder te rug
de twee coperen hadels die uEd: groot agtb: ons anno passado tot onder
liggers voor de asse vant molen radt hebben gelieven toe te senden als
moetende deselve van geen [illegible] hebben maer eenigh van hart
ijser soudt gemaeckt worden dat hier redelijckerwijs te becomen is —

Ende nademen schipper Davidt Davitsen gr. mas geen slaven voorden dienst
vande E. comp:e meer nijmerachtin heeft connen becomen, soo vinden
wij ons als noch genootsaeckt de mardijckers daertoe aen te houden beginnende
de siecte onder deselve (Godt danck) braeff te minageren, ende de
trabaillierende aen te wassen maer daer sijnder van dien troep gedurende
haer arrivement hier te rust op de volgende datums agt comen te overlijden
als namentlijk. —

Amador

Amadoor de Rosaijro van Ceylon, den 3e September 1671. —
Domingo Jansen van Batavia den 6e do. —
Bartholomeus de la Croix van St. Thomé den 19e do. —
Francisco Abrahamsen van Bengale den 10e October —
Thomas de Mendosa van Battavia den 15e do. —
Pieter Willemsen van Bengale den 19e do. —
Andries Adriaensen van Bengale den selven do. —
Daniel Domingo van Batavia den 21e december. —

Welckers nalatenschappen alle onder handen bewaarder Anthonio Lourenso in bewaringe sijn, maer haer volle getal blijft in onse handen opgegeven
Geen verbeteringe van maentgelden en blijft alsoo genoemde in-
lantse volckeren meer gedaen, anders dan de gene daer van wij uwe Ed.
Groot Acht.: Ao passo de lijste hebben opgemaeckt, —

Het Coopluijs op Sillida hebben wij met advijs van Raeden tot [illegible]
van: mijn doen opruijmen om dat ons d'ondervindinge geleert heeft, dat de
geene die boven in de mijn van: quade lught en dampen coomen geïn-
fecteert te worden daer door t'genieten van: frisse locht wij eerder
weder op de been en tot haer voorige gesontheijt te brengen sijn, dan soo
wel connen gedaen werden bij continuatie inde residentie van: mijn
Schoor, Ende nademen gedagte coopluijs oocq altijt tot een packhuijs —
gebruijckt is, waer in dat alle de materialen en andere nootwendigheden
die de mijne heeft voor eerst geborgen worden tot ter tijt en wijlen —
dat deselve daer benoodigt sijn, soo hebben wij dit huijs daerom oocq
op ult.o Januarij deses jaers terwemen vant compt.r Poulo Clinco afge-
sondert en hebbe onder den ommeslagh van diegenoemde mijne doen
overnemen, te meer noch, om dat oocq daer door deste beter en nau-
wer elcke residentie sijn ongelden en winsten connen gesien geworden
werden oocq met opnemen dat uwe Ed.le Groot Acht.: dit ons gedoente
voor wel gedaen sullen gelieven aen te sien, —

Desgelijcx dat nu de soldij boecqu. soo wel van: mineurs als d'andere ministers
die in en onder de mijn bedrijven en haer dienst doende sijnde in
onse generaele soldij boecken hebben doen afsluijten en daer bij apart
d.to ondernem.e laten overs nemen, ende oocq de selve op d'andere comptoi-
ren mede niet in train beloorde te brengen sulcx sal ons van U Ed.e
groot Acht.: aengenaem te vernemen sijn. —

Tot meerder sterckinge van s' Comp.s costelijck werq hebben op den 10e
deser met den ondercoopman S.r Anthony Stiedeman mede twee lighte
metale stuckjens nade mijn gesonden, ende Maximiliaen van Keijs,
op sijn ernstigh versoeq, als meerder inclinatie hebbende tot de militie,
daer om —

dan een wel om langer bij den pen gebruijckt te werden daer pro

sioneel tot hooft op de nederlantse militie geplaets, —

Ende gemerckt ons nu eenige een jaer langh den waerin ijver g

groodige kennisse int ondersoecken en bearbeijden der mijnen

vanden mr. assajeur en berghwercker nicolaas hedricksz: bisschop

is coomen te blijcken, soo en derven ons oocq niet langer ont

houden coomen om sijnent wegen ontrent ued. groot agtb. dese

onse ootmoedige supplicatie voor te stellen, en daer bij seer eerbiedich

lijck te versoecken het mogte ued. groot agtb. gelieve wesen —

den selven eenigsints in sijn tractement van 20. guldens tegenw.

te soulageren vangelijcken den tweeden baes Philip Wunsel

in sijn 20 gld: smaents dat geen meerder gagie en is dan een van

gemeene berghwerck. vindt. alsoo wij ons vastelijck voorlaten

staen dat dese weldadight. deselve niet alleen bij haeren ijver —

sal conserveeren maer datse daer door oocq tot dies te meerder

trouw in haeren lande en werq sullen opgewackert werden, —

hier mede &c., onderstondt U Ed. groot achtb. seer onderdani

gen gehoorsaamen en getrouwen Dienaar, was geteekent Jacob —

Joris: Pits, ter sijde stondt Padangh desen 10e Maart —

Anno 1672. —

Rapport gedaan door den ondercoopman en visitateur Frans Backer wegens de visite op Priaman, Ticou, Ayerbangy, Labau, Pergandi, Baros van alle tgene daar verhandelt en voorgevallen sij tsedert 14en September tot den eersten December anno 1671.

Edele

'Twas den 14en September des avonts door ons affscheijt van u Ed. becoomen hebben om in comp.e van de chialoup Padangh p.n Wachter Piper de reyse naer Priaman te vorderen, daer wij daegs daer aen ten ancker quamen, en drie vaartuijgen gevonden vonden van welcke twee groote volgens seggen hunner nachodas den eenen met 10: coijangs den anderen met 6½ coijangs sout beladen waren, en souden den gouverneur Poetij toebehooren, het derde was een Priamanaer uijt Bantam hier aengelandt gelijck Kadja Dessebeer ons heeft verclaert, belast met 6 coijangs van dat selve, des morgens daer aen is hier ter reede gearriveert den nachoda Posampij met sijn vaertuijgh niet in hebbende dan 5 coijangs sout en souden almede den gouverneur Poetij toecomen doch alle voorsz: vaertuijgen hebben geen passen bij haer gehad. Naer gedane ondervraeg voeren naer lant alwaer wij de grooten verspraecken principalijck Kaadja Desseveer die ons in alles voldede ende de vraagen beantwoorde gelijck u Ed. bij missive van dato als boven wijtloopigh is aengedient, daer mij nedrigh aengedragen doch omdat bij den brieff gedateert 27en gesien hebben u Ed. misnoegen om dat wegens 'tchinees vaertuijgh op 10: September achter 't suydelijckste eijlant voor Priaman op een riff verongeluckt, niet een woord mentie gemaeckt, soo segge niet anders daer van te stay dan dat sijlieden niet hebben verloren als sout en weijnigh porceleijn ende voorts alle haer goetjen per den Javaens vaertuijgh die van 't groote Tonquin alhier leggende was gelicht en naer Padangh vertrocken sijn, dit is 't alles dat wegens dat gedoente sijn ontwaer geworden, dies ick wil nemen voortgaen en seggen

dat

dat den 19e savonts voor Ticoe ten ancker quamen sonden des
morgens twee boden naer lant en deede den opper Regent
versoucken om aff te comen ende dat hem uyt de naam
van den E. heer commandeur te spreecken hadde die des middags
aen ons boort verscheen en beleeffdelijck ontfangen
wierde naer wy ontbaer ingesprooch comende leyde hem
sijne misgangen etc voor met aenseggingh seer qualijck
gedaen en niet soo wel bedacht geweest was, dat de
panglimas van passaman en Batapanghser niet naer luyt
der twee passen aen haer verleent vertrocken waeren
in tegendeel naer 't geberchte geslanghelt waeren, en
dat genoemden E. heer commandeur daer over seer misnoegt
was dienende beter sorge gedragen te hebben en die twee
gesellen volgens ordre te doen vertrocken hadden, maer
niet in die vorigen als nu is geschiet wes tegenwoordigh
wel toegesien diende de seeve onder die luyden ter plaetse
daerde maer soo sijn geen nieuwe saemen rottinge
comen te maecken en dat er geen onger revolte uytrysse
dan ooyt geweest sy, ende dat de gemelde van der
ingesetenen van die dwingelandysche regeeringe soude
afftrecken en wel gelijck tracht te maecken waer
by oock inleggesonde voornoemde opper Regent Estiaphala
wan genaemt gevraegt hebbende off de negorye en
Bannangh Bannangh weder ter plaetsen voor heen
geweest affgebragt en hersteet hadden antwoorde
neen aldoo de inwoonderen besich waeren met lant
bouw, de peper struyken te suyveren en voort te planten
soodat hoop de binnen corten een begin nemen
soude waer toe hem oocq. couragierende onder vermaninghe
hoeve tot effect te brengen op dat d' E. comp.e eenmael
aen sijn achterstal door er ooit tot suyveringh der bouch
mogen geraecken, twelck hy Raadja beloofde te blijven
en in achtinghe te nemen, mede versogte op hem
Estiaphalawan dat op morgen neevens de voorderne groote
geweffden aff te coomen, en dat wy haer op de strant spraecken
souden, en dat bequaemigh waer de selven van gelijcken
te vermaenen tot het aenpressen van de gedane toeseggingh
t geene by dick genoemde Raadja Estiaphalawan ons
versouchende te doen en vertrock naer lant des morgens
synde 21e deesen vervoegde ons naer lant alwaer coomende
voor al geen volck vonden dan de op strant woonende visschers
bleeven al comende en sittende tot ontrent vijff uyren
en aldoo geen gewacht hoorden koenden wilden na boort

alwaer

Alwaer tot op sondaeghs omtrent de middagh bleeven legge
door contrary wint wat laeter synde creegen een Z: W:
wint waermeede het ancker gelicht werden raeckten —
boven de hoeck van passaman en voorts verwonderde onder
Tys, naerdat tweemael ten ancker gecoomen waeren —
sonder de minste vaertuygen gerencontreert te hebben —
den 29en op middagh ter rhede ayerbangy alwaer naerdat
vast gemeert waeren ons naer lant begaeven werden nachoda
pranghs aende riviercant die ons tot inde cota aende baly
geleyde alwaer de regenten namentlyck padicka radja —
radja lenangh en radia phalawan benevens nachoda —
phalawan patany vonden sitten en van deselve vriendelyck
ontfangen werden met presentatie van haere credentie —
brieff, die wy aenvaerden en naer sagen wanneer den —
inhout verstaen hadde, vraegde haer off sy regenten den —
inhout vandat geschrift onder hielden en prompt naergeco
men waeren d'aenschrivtse extractie die naer hun —
"hunnen niet willen uyt te stellen, de vordere die —
gepermitteert syn, in de woeste bergen van tello bamboe
pegan en oulee geen machinen tegen de bontgenootschap
strydende ondernoomen in achtinge genoomen hadde, &
off sy regenten wel wisten daer voor aenspreeckelyck
waeren, soo sulcx niet en hadden soecken te weeren —
onder d'heer commandeur bekent maecken sylieden —
redinabre sonde moeten beyren, twelck sy regenten —
bekende en syde dat se die extractie niet ondernoomen —
van sulcke dingen wel stuiren conden, mede seyde —
wy haer dat gehouden waeren den campher en peper —
hier vallende te leveren aen de E: Compe op padangh, maer
geen vreemde handelaers te gedoogen, die hier sonder passen
mochten aencoomen, 't synmael oyens Javanen off chinees
en in contra wegh, wysen moeten naerde articulen —
vant geschrift ons ooren vertoont, anders doende in —
ongenaede te vervallen stonden, waer op tot antwoort
creegen geene vreemde handelaers by haer gedoocht sullen
worden, vermits deselve vaertuygen hadden en dat er geen —
vreemde vaertuygen waeren aengeweest dan een hollant
schip die er water gehaelt hadde, en sonder ymant te —
spreecken weeder vertrocken was, conden oock verder geen
beschreys crygen, wat hoeger soe yet was, als mede dat —
nachoda phalouan patany, die onlangs van labodongh hier
was aengecoomen, binnen corten naer padangh te —
vertrecken stonden, claegden ons vangeleycken de —
battas haer groote schaden in padie velden hadden aengedaen,

ende

Ende oock dat den peper gewas van desen jaere seer
slecht bevallen waere, van gelijcken seijden ons datter een
cleen geschil tusschen haer en die van Labouan pengan
was geresen wegens een [illegible] affcomelingh, die sij
grooten gaern tot Aijrbangij gewoon hadden, ende van
Sulthan Bandara hooft opgesonde Labouan met vriende
gelangeert, wes sij lieden versogten soo wij daer aen gaen
sonde twee persoonen van haer mede geliefden te
noemen bijnaemen Nachoda Prangh en Nachoda Moeda
en tot het bemiddelen van die saecq haer behulpsaem
te wesen, dat bij ons aengenoomen werde maer dat bij haer
Regenten voor al moste betracht werden de verdelingh
en onderhoudingh van de besworen eedt en trouwe, die
sij d' E. comp.e schuldigh waeren, dat se ons beloofden
ondertusschen hebben mede vernomen off de masse
slavinne die Oran Caija Moeda soon van Kaadja Phalawan
Pongeloe aldaer van Nachoda Phalawan van Padangh
gecocht, in opversoeck van de Padangse Regenten aen den
schipper David Davidtsen hadden overgegeven, daer op
antwoorde ja wes alsoo den avont naderde namen ons
affscheijt met aenseggingh op morgen wederkeeren sonde
en die persoonen daer sij ons van gesegt hadden vroegh
aenboort mosten comen gelijck 's morgens den 25.e d.o
geschiede, wanneer oock seijl maeckten en laveerden
tusschen Poulo Babij en 't noordelijckste eijlant heen
tot des middags, doen door stilte ten ancker quaemen
en den geheelen nacht bleven leggen, den 26.e deser
verdeerde weijnigh vordaags daer aen hadden des nachts
harde travaden, soo dat ons plecht te moste gaen, des
morgens sijnde den 28.e voeren naer lant om met de
overhooden aldaer te spreecken, en traden naer de
Balij op de strant staende verwagtende den Sulthan
Bandara die naer weijnigh toevens verscheen, leijde
ons al mede sijn credentie voor die met d'Aijer Bangijse
accordeerende, beroert met clachte de Battas haer voor
weijnigh dagen groote schade in haere coomen velden
hadden gedaen en dat niemant derffde wat verre buijten
de negorije treeden om eenige campher te haelen
daer op den vergenoemden Regent diende sijn uijterste
vlijt moste aenwenden, en sijn volck te vermanen
daer in niet traegh te wesen, opdat de negorij niet
verslimmert maer eer beteren mogen, wanneer de
selve aen d' E. comp.e tot Padangh dan mosten leveren

voor

voor alaer geen vreemde handelaers, met diverse
waerschouwingen soo contrary bevonden werde syluyden
wee wisten gelyckhaer dat genoegsaem bekent geweest
was, wat den Inhout van seeeren gemelte geschrift
beduyde in een groote ongenaade te vallen stonde, was
Jnder minne haer andermael waerschouwde daer toe
nimmer te laten verleyden op dat voor de tweede disgratie
bevrijt bleeven tweelck ons beloofde naer te comen
vernamen mede naer de onlusten die tusschen hem en
de Regenten op Ajerbangy waeren en waer uyt die mochte
gerecen syn vraegen tot antwoort dat seecker adelcin,,
,,der voorderen daer onder andere aengecomen was, en
met een vrouw aldaer op Laboeanpongan getrout een soon
hadde geprocureert en naergelaeten, nu voor weynigh jaeren
den broeder van de gemelde op Ajerbangy aengecomen en
deesen naergelaten soon aldoo syne ouders gestorven waeren
en hy als oom overblevenstont by hem begeerende te hebben
met syn neeff, ende alsoo deese Laboeanpongander hem
opensoende seggende ick woone hier geruste by de graven
mynes ouders, alwaer soo lange vermeene te blyven
dat mede tot haer redendale deese oom kende by niet
te bewoogen was by hem te coomen, vide de Regenten
moeyelyck om syn broers soon daer toe te dwingen met
dreygingen als andere de wecke een bode daer over aen
Sulthan Bandhana sonden die daer op gedient sonde hebben
niemant tot verminderingh der regeringe sonder reden
wilden uytjagen maer wilde hy naer syn oom trecken,
hem niet houden wilden, over welck antwoort by op
Ajerbangy ontevreden waeren, doch wy vermaenden
genoemde Sulthan Bandano en voorengenoemden nachoda
dat die saeck met den anderen mosten affdoen en
'tselve soo maecken sonde dat op myn wedercomste ter
neer geleght waeren, en dan goede rapport van haer
aen den E: heer commandeur sonde doen, midts voor al niet
te vergeeten tgeene haer tot onderhoudinge vant
verbont was vermaent en ingedachte gebracht, dat ons
beloofden hier mede naermen affscheyt, en voeren naer
boort van hier vorderden onse reyse naa de wint ons
dienen wilde, maer ontrent Batakan coomende, en de
wint noch schrael synde verwongde mij in de schruyt
ende de Rontom bet eylant Laman Kopyen daer drie
vaertuygen vonden leggen, die een pad verstroonden en
by den Fiscael Sr Molman gebrocht int in dato 2de
februarij inhondende; van 2 Javaense prauwen, doch

hier

hier was een Javaense en twee Sjalouppe van groote —
eilen opgebooyt, ende omdat den nachoda vant Javaense
vaertuygh ons aendiende sijn een vaertuygh (~~ende aen dien de~~
~~sij een vaertuygh~~) verlooren hadde en in plaetse van dien
deese twee jalouns hadden gecocht maer alsoo met niet
anders dan padie en met Inlantse cleeden, weijnigh —
potten etca geladen waeren oock datse kaedja d'—
selve toe hoorden, mede naer Banos wilden, lieten
haer leggen, en staecken weeder na boort sijnde den
eersten october ——

den 6e deesen de Ijle wal behijnden het suijcker broot
gelegen gepasseert sijnde, mosten door de scheraale wint
keerende deselve door, van waer een vaertuygh saage —
leggen daer ons nae toe begaaven, bevonden die man een
Banoees te sijn en pas hadden van den Resident Sr de Vignon —
om naer Padangh te navigeeren dies ons weeder naer —
boort begaeven met den dach sijnde den 8e deesen saegen de
sloepen voor Banos leggen des naer middags genaechten
godt lof danck onder de sloepen deede een schoot voor de
vlagh en haelden die daetelijck waer bij was den schipper
David Davidtsen op de schieris een sijnen neevet naer dat wij
vast gemeert lagen staecken met de schuijt van boort en —
ontmoeten gemelte schipper ende den Resident Sr de Vignon —
in een canno sittende den welcken naer malcander —
verwelcomt hadden, vraegden wie het sloepie dat
boven ons getal toe meede lach, hoorde en van waer gecomen
te sijn cregen tot antwoort het schuijtje een vrijbuyter
van Batavia toequam die pas van haer Edelens om hier te
handelen hadden vertoont doch omdat Padangh was voorbij
geloopen sijnen handel gestut, twee soldaten daer opgesett
niets een van haer in arrest bleeff, onder 't convoy vant
Jachje Cowa naer Padangh te vertrecken geordonneert
hadden en van deesen avont van meyninghe waeren —
geweest haer depessij te geeven, maer souden nogh legge
bleyven uijt oorsaecken onser comste aldoo nogh wijs in te —
geven hadden, met den avont quaemen aen lant op Banos —
coopls alwaer des morgens den Resident Sr de Vignon aenbe
vooleen bleeff onder handen hebbende campher oly en —
schilpatshoorden toe onder van den E: heer commandeur —
Jacob Pits in Cowa te sloepen waer meede noch weijnig
benduijn en 21½ [illegible] cabessa campher noodens gesonden —
worde gelijck leeden van gelijcken noch twee kisten sijn
naer Cowa gesonden, soo dat den benuijn bestaet in 98: —
kisten

kisten off 12000 lb= soo als meer genoemt Jachje conda alle het geene dat naer padangh versonden most werden ingenomen had, comt den schipper davidt davidtsen ons voordragen hoe hij van presumtie waer dat den chinees sitschil die in al veertien dagen vertrocken is geweest, een goede wint gehadt hadde, als boven in de Rivier van chincke conde wesen, dat wij sonde genoodtdruckt sijn naer 't vertreck van conda den uijtersten twee dagen daer na de Reyse chincke waerts mede aen te nemen, 'twelck bij ons niet ongeraden gevonden werde des avonts voorm. gesamentlijck naer boort alwaer alle 'tgeene 'tsedert mijn derde halff dagh aenwesens alhier voorgevallen is p.r dicht genoemde conda aen de E. h.r Commandeur overbriefden gelijck bij de copije van dien blijckt

Des maendags sijnde den 12e is den schipper meergenoemt weder aen lant gecomen den visitateur ende den ondercoopman Resident S.r de Vignon voor de tweede mael voordraagh seggende als voor heen hoe van meyninge waer de Reyse naer chincke, om de ordre van den E. h.r commandeur naer de Intentie van onse heeren principalen tot Batavia soo veel in sijn vermogen sonde sijn te bevorderen waer op gediendt werden sulx niet ongeraden vonden ende dat genoemde E. h.r Command.r geprecisimeert hadde die tocht volbracht waeren alsoo noch te doen stonde recommandeerden twee soo haest het doenelijck waer verrichten souden werde van gelijcke goet gevonden volgens schrijvens van dato 8e augusto a.o stantij soo den voorder bij te haelen waer, welgeaccordeert souden wesen naer rijp overlegh en genomen Resolutie een som van sestich a tachtentich R.s in waerdije uyt coops tot banas voor een hant blomme te gebruycken en aen den dicht genoemden schipper davidt te verstrandigen de volgende cleeden als

2: p.s Rode broetchia de 12: R.s 't st.k	R.s	24: — : —
2: swarte fijne dittos d' 11: 't stuck —	//	22: — : —
4: sijde chindos de 8: a 8: 't stuck —	//	32: — : —
t'samen	R.s	78: — : —

omme de S. pongeroos die daer soo voor gegeven wort in Regeeringh sijn mede te begiftigen in maniere gelijck bij Resolutie daer van getrocken blijckt tegen den avont

avont voor bovengenoemden schipper aen boort en p.r=
de schoolvisch onder seyle ———

'smorgens synde den 13.e october sagen een schip om de sruyt in see naer 't keysers eylant toecomen, de schoolvisch hem int gesigt krygende leyde by de wint over naer hem toe, en quamen des naermiddags by den anderen wanneer den schipper David met syn chialoup d'overbode daer van, dat vrylieden waren aen lant bragt die ons verders haer pas overgaven een missive geschreven by den E. h.r commandeur Jacob Pits en den raet gedachteeckent 27.e septemb.r inhoudende gelyck by missive te sien is, waer aen wy refererende gelyck gedragen. tegen den avont voer schipper David met de nieuwe vrunden die liever op banos handelen souden weder na haer boort, en personelyck naer voornoemt eylant op de schoolvisch om reys te vorderen ———

heeden synde den 14.e deser bennen besich geweest de negotie boeckjens hier gehouden by den resident s.r de Vignon naer te sien en te rekenen bevonden de selve maer twee maenden ont te wesen dies claer rekeningen en geen overpointen noch int voorkomen, sullen als anders int hebbe connen vinden gelyck de gedruckte balans op de selve uyt wysen sal gelyck mede de effecten by de wincke huys en de schoolvisch mede soo syn als by de opneemingh van dien lange aengehaelt staet ———

Naer 't leeren negotie en ommegangh van den resident alhier op banos hebben voor de eerste mael ondernomen daer naer te vooren soo syn heeden synde den 15.e deser den bandara Mooda en Manadia Lela Commagon ons comen besoecken van wegens den mede opperregent Ragia d'Ilheer uyt wiens naem sy ons vraegden waer toe hier gecomen waer; daer op diende om te sien off comp.e negotie naer behooren wierde behoentigt niet alleen op den incoop van den resident maer op den aenbrengh der regenten en offer geen twist maecken tusschen beyde sy die den een met den anderen in questie rackten gelyck voor heen wel geweest sy. Jae de opperregenten selve off die nu met den anderen beter dan te vooren accordeerden, en off se wanneer

in

In onse paggen quamen wel bejegent worden, oocq off
sylieden deroorden niet nogh volgden waer op sij ons —
antwoorde dat Kagia d'jlheer voornoemt sijn debvoir —
dat uijtstierden sijnen suncam en corlangs vaertuijgen
dagelijcx noch arbeijde en nu onlangs een Redelijcke
verleij in de negotie is geweest doch conden niet —
seggen soolange alleene geweest was ijmant een —
brant woort van den Resident Sr. de Pignon gehoort hadde
en geloofden alles wel sonde gegaen hebben, dan want
de campon Sintamas genaemt sijnde Kagia de oude
hooft doen maken, in de brant geset was tot welcken
sijnde bij genoemde oude den Kagia d'jlheer seer —
aensagh, doch hadde hoop aldoo geen tijdinge langer —
kregen der achterste comste en dat dan de campon —
Sintamas niet behoefde te gebruijcken, Sints geen
vrees meer hadden, wel te vreede sonde connen gesett
worden, dat in corten sien souden, maer daer van aen
niemant te openbaren noch haer noemen mosten, de —
selve voorgenoemde #onder Regenten vraegden ons van waer —
het schip op dengisteren hier aengecomen was, —
antwoorden haer over padangh, van haer Ed: tot —
Batavia heen toegestaen was, hier te mogen handelen
uijt insigte der gemeenen man met haer swarten —
benauijn niet sitten blijven souden maer aen deselve —
aldoo burgers waeren en niet vermochten, dat geen —
d'E. compe. aen nam haer negotie te drijven, met de —
selve op de maniere der chineese tegens sout off cleeden —
te verruijlen vrij te doen stonden, ~~dat~~ haer te voorn —
niet mishaegden, onder seijde sulcx de Kagias d'oude, en
d'jlheer, aencundigen soude, en naemen hier mede.
haer vertreck weder naer de costa —

Kadja d'jlheer op een achtermiddagh, sijnde den 10e deser —
met sijn aenhanck, als manadja moeda Kadja Sittia —
Bandhara #moeda den Sommagon en Kadja Bandhara sijn in de logie gecomen, en van ons seer —
vriendelijcq ontfangen worden, bij den anderen geseten
sijnde vraegden ons naer schrijven van den E. Heer —
commandeur antwoorden daer op geen schrijven voor —
haer mede gebragt te hebben, maer wel de mondelijcke
groetenis aen alle Regenten, vraegde hoe comt soo —
weijnigh negotie gebragt worden, waer sulcx bij quam —
wat redenen der waeren den benauijn cabessa mi soo —
niet

niet als voor weynige dagen gedaen hadden antwoorde
genoemde Cagia d'Jlheer hy in die tijt een mooye —
parthyen vaertuygjes getrogen hadde die meest met
seer goede bonduijn waren beladen geweest, dat doen
ter tijt de Battas uyt deynij mede een braven hoop —
met de haere hadde affgeweest die jegenwoordigh alle meest
met eerden en sint weder sijn vertrocken, docht niet
lange dueren conde alsoo 't hem liet aenstaen een vreede
onder de Battas waere getroffen, daer hy de Jlheer een
groot abuijs in hadde gelijck de vordere voorgenoemde —
Regenten mede seyden echter vermaende haer tot de
betrachtinge haerer ijver dat daer voor al niet in
verslappen souden, vraegden haer oock naden toestant
vanden opperregent Cagia d'ontee en hoe 't met de samen
overeencominge toeginck, dat soo wel den een als anderen
volgens pligt haer best mosten aenwenden, de questies
ter nederleggen endan gelijck een hart niet anders —
bedencken dan 't geene tot welstant vande E: comp:e als
bloeijinge haerder regeringe was dienende, waer door de
negotie floreren mochte waer van sonder geweeren —
niet blijven souden tweeck Cagia d'Jlheer ende vordere
Regenten ons beloofden haer daer naer te reguleren,
en vertrocken hierop Cagia ontee orangcaij Baloij en —
Radja Sitta lilla daer mede gerieffde van de spreeken-
tweeck haer versochte geschieden sonde, waer —
mede sij haer vertreck namen volgens onse ordre hebben
's comp:s paggeer rontomme gemeeten en in manniere als
hier aengewesen wert bevonden, aengaende de paggeer is —
oost en west lanck 120: voeten en diep 100 met twee —
puntjens deneenen den mont der Rivier ende andere de
Spruijt aende Bannang Bannangh beschietende, den Ingang
comt aende noort syde daer de Spruijt voor bij schiet alwaer
een loots opgerigt staet de paggeer is ruijsleght en ongelijck
soo inde hooghte als de samen sluijtingh, de opvredinge der
punctues is ontrent vijff voet hoogh ombreijnt met
doorn boomen het huijs staet in sijn langte oost en west
dertigh voeten en breete vijfftien rontomme met een
galderije breete 9 voet die tot noch met adap gedeckt
leijt doch het midde huijs met pannen aen ijder hoeck
van de galderij staen twee poldens en ijder puntjen is
voorsien met drie bassen etc.a dit is de bevindinge —
vant huijs tot Caros —

Des

des middags sijnde den 23en deser wij weder voor de eerste
mael den opperregent Kadja d'orlee in de paggen den
wecken beroffdereijck in haerede en boopen op de
gaderij brachten verselt met orangcaijs baloij Kadja
Sittia lilla daer wij neder saten ende haer gesamentl.
uijt den naem vanden E: heer commandeur hartelijck
groeten daer op ons naer schrijven vraechde en off hier
om te verblijven gecoomen waren daer op bij dienden neen,
maer dat gecomen was te besigtigen, hoe het met de
negotie van de E: Comp.e stont off de selve toenam
dan niet, en ooch mede off sij Regenten haer
ijver aenwenden tot het wacheren der negotie de
battas met haeren benzuijn aff doen coomen, tweelcq.
aen hem Kadja d'orlee sijn vermogen te principaelste
bestont, alsoo de battas de pij gonaeup die de grootste
part wirre benzuijn aff brengen onder hem beschreijdt
sijn, dies 't selve te beter doen conde tweelck bij hem
Kadja d'orlee bekent werde ende ons versuchende
een boode naer de geberghte stuuren souden, om haer
weder wercq te comen verhandelen ende ooch
tooren wilde dat se hem gehoorsaemde maer dat sulx
op gehouden was, de reden van verbranden sijner
campondie soo verstaen hadde door een conlangen
sonde gedaen ofte aengestoken sijn, waer op
antwoorde met Kadia d'Elbrew daer over gediscoureert
hadde maer niet conde hooren den aensteecken een
conlangen geweest was, en versogt haer questie
geschifte te laeten vaeren en bij aldien 't niet
affgemaeckt werde, het immer wel gaen conde,
tweelck van orangcaija baloon insgelijcx gedaen
werde soo dat voorgenoemde orlee bekende het sijne
schult niet meer was, en aen d'Elbrew stont, die tot
sijn wooningh niet naderen wilde wes aenwoorde wij sulx
soo hem aengenaem soude sijn gaeren bemiddelen
wilden en ons best daer in souden doen dat hem dichgen.
nunde Kadja d'orlee seer schreen wel gewe ende sijn
affscheijt nemende vertrock den 25en deser tegen den
avont quam de chaloup de nopteunes op de reede waer
van den stuerman ons een brieff aen lant bracht van
Schipper David gedateert den 24en deser aen werckens
in hout mij eerbiedigh gedrage, die wij op 27en daer aen wedde
hebben beantwoort, ongenoemde chialoup wederkeerij streckij

den

den laetsten deser maent worden wij van orangcaij balde-
Sandhana mede inden sonmorgen besogt die ons te-
kennen gaeven wel hondert battas affgecomen waren
mede brengende een goede phartije benduijn, dat ons
niet onaengenaem was, maer verheugde overmits nu sagen
de gedane beloften bij kadja d'onloe op dato 23e gedaen —
gevolgh genomen hadde, dies wij haer voorbieden in geen
dijt soude wesen kadja d'jlheer aen te spreecken wegens
haer questies crijgen tot antwoort noch wachten souden
tot dat de saecken van cincke gedaen waeren wanneer —
hij d'onloe te genegen daer toe soude sijn, dat wij mede we-
merckten overmits d'onloe wel wist soo lange daer —
daer boven noch eenige gewach van aeckbindens is, die
van cincke met d'E. compe niet sullen swenigen —
wes daer bij bevinsten lieten en voornoemde onder regentes
vraegden off men den tweede soort van de benduijn niet
soude cunnen krijgen twee en een halff cattij voor een
dito witte, dat verondelijck wel soude genoegen wesen
om geldts aen te leggen, cregen in antwoort het ——
onmogelijck waer, maer wilde Ick daer in handelen —
tegens compes cleeden in prijs en dorcht gelijck soude wel
te moegen soecken te brengen de prijs tot anderhalff gemaeckt
worde alsonden wij de eerste wesen en vercoopent daer —
voor om dat het den gemeene man niet te seer en stote
dat alle soorten van benduijn een prijs hebben gehadt
doch dat de cleeden die tot dijt mede duijrer waeren en —
gelijck voorens geseght compes soort eeninghe wilde geern
soude ons 4500 # veele leeveren tegen de laetste geseyde prijs. als
begeerde daer Ick mij op bedencken soude en sij liedes
haer afscheijt naemen ——

den 10e november quam kadja d'Jlheer in de pagger —
om naer eenigh nieuws te vernemen daer ons oocq —
naer vraegden maer conden hem niet voldoen dan
eenelijcq verhaelde de saeck die op 23e hier met —
kadja d'onloe worde verhandelt, en hoe wij ons gestelt
hadde als middelaers waer over hij d'Jlheer seer —
verheugt was en maeckte ons de comste de battas —
bekent, en nu hoop hadde alles wegaen soude voorts
seyde ons tselve gister in de regenije het boven verhaelde
van graengcaij baldij verstaen hadde en versogt daer mede
gelieffden voor te vaeren dat hem belooft worde ——

den

den 15e deser tegen den avont comt hier inde Rivier
een Javaens gonting die wij in dato primo october in compe
van twee Galeons achter p.lo Samman hadden versproocken
en alleenlijck met padie volladen bevonden, nu om gevisiteert
te werden naer [illegible] aengeroepen wesende vonden int
ondersoecken 10: cleene bamboesjes met camphur
weijnige priamansche cleeden etca wes den nachoda
gelast te leggen te blijven, des morgens quam Kadja
d'Ilheer neffens andere Regenten tot ons, die
wij den nachoda op gisteren aengehaelt getoonde
onbekent maeckte dat deese man die geene waer die
wij achter p.lo Samman gesproocken en met padie volladen
geweest hadt, op gisteren binnen gecomen en
gevisiteert was, bevonden hebben 10. bamboesjes
camphur die volgens sijn seggen op Sabodjangh hadde
in gecocht, soo daer niet in versien werde dagelijcx
met sulcke contrabandes soude opgescheept sijn
daerom een exempel ondergebragt moste werden, waer
op Kadja d'Ilheer end' verdere Regenten ons dienden, naer
ons goetvinden doen souden antwoorden, maer selffs
de aenhaelinge toestont te doen vermits het mij
niet toequam dies bij de camphur aen sloegh, ende deselve
wegen bevonden te sijn een en eenquart catty min
drie tyl naer luijt vant Gueants briefje en daer van
gemaeckt en bij haer gerekent, omtrent den middagh
sijnde den 18e november quam Kadja d'oncle ende paggen
snedden die naer behooren ontfangen werden, neder
geseten sijnde verhaelde ons dat hij sustineerde den
schipper David Davidtsen op clinckede met de pongelees
al versproocken ende de saecken affgedaen hadde
maer d'E. compe intentie uijt gevallen was waeruijt
wij sustineerde bij eenige tydingh overeant moste
gekreegen hebben, des wij vraegde off hij tydinge over
lant becoomen hadt dat vindt weten wilde en wat
anders op hadde off wij Kadja d'Ilheer over sijn longst
versoeck hadden aengesproocken ende wat daer op hadde
geantwoort seyde dat genoemde Kadja d'Ilheer alles
onkunde en nimmer van den brant stichter hadde
geweeten ende buijten sijn kennisse geschiet waer, dis wij
verhaelde Kadja d'oncle dan verkeert aengebragt ende
Ick sal voortaen niemant meer geloof geven, maer

bij

by den anderdaen Keyser ende an in presentie seggen —
moeten daer wy hem in prasen, en seyde geen —
onredinghuyt dan meer soude onderworpen wesen, dat
hy hem geloofft manifesteerde en versogt ons soo haest
als het schip van Chincheo saegen aencomen hem
geliefde te laeten weten dat wy belooffde te doen
waer mede weder na huys keerde, —

des naermiddags den 21e deser lagen de schaerpisch onder
Keysers eylant ten ancker comen en kregen schipper
davidt davidtsen s'avonts in de logie die ons bericht —
maeckten hoe de Chincheese Regenten op de seestrant
ende Riviere daer by daegs te voren een tent hadde
doen spannen, met hem gesproocken en sgelijcx syn ondre
geweest waer vernieut was ende daegs daer aen met
seeve Regenten aenboort geweest in pleaets van —
acht pongelons versaen hadde met ter Stuurde sverq
waer mede dies genoot laeckt was tot de mede genoomme —
hantgifte, die maer in d'Stuypens bestont twee stuyvr=
tot de seeve te geven om te houden datter geen —
schaelvooge mogten comen en heeft die seeve sdeelt
als by syn overgegeven Rapport can gesien worden, noch —
hoeden offerregent die de principaelste tot die wercq
soude geweest syn den weerstrijn ten bedragen van —
6 Rxn boven syn part heeft toegeseyt, om den yver te
doen wackeren, ooch verhaelde ons van geleycken dat
doort harde weer en swaer rijsen, syn seyl chialoup —
verloren hadt daerom do chialoup d'Wapelnmans uyt
gesteurt hadde de seeve te soecken off deselve legende wal
mochte gespoelt wesen des morgens voer genoemde schipper
davidt weder naer boort en stierden de timmerluyden —
aen lant om de tiermangs die hier onder de loots stont te —
bremmen branden en pecken affsoelen ende naer boort
brengen om water te haelen waerneer op 24 deser weder aen
lant quam mede brengende 35 catty camphur die by hem
op Chincheo waeren ingecrogt ende aenden Resident Sr
de Vignon levende heden 25 november deede den onder —
coopman en visitateur den Raet by een comen haer —
voorhoudende off met hem niet souden goet vinden
overmits de saecken op Chincheo volgens Rapport van de
schipper davidt davidtsen die op den 21e deser onder —
'sKeysers eylant ten ancker was gecomen, waeren
affgehandelt en verrigt hier niets meer te doen hadde
het lange wagten eyndelyck om den uytval van —

voorts

voorschreve saeck te sien (ende de Ridder voor Baros
niet ledigh te laten geschiet was) dat hij hem weder
padangwaerts begaff met een seijl dat hier best
conde gemist worden, omme den E: heer commandeur
ende den Raet onse verrigtinge bekent te maecken
voorders met de uytdeelinge voort te vaeren gelijck
bij resolutie op gisteren eenparich goet gevonden
en geapprobeert bleeft, twelck met den anderen
een parigh goet vonden, wij cito naer de costo souden
onderregenten te versoucken off geliefde te comen
die tegen den middagh, in de paggar verschenen hare
verwellecomt en boven gebragt hebbende versogten
wij offse mede geliefde te sitten datse deeden
maer een wyle gediscoureert ende den schipper David
Davidsen van haer verwellecomt was, stonden voor-
eerst uyt de winckel voor te brengen een stuck
breede cleets een de mandos plotas en een chiavonij
met roode breede hooffde de welcke voor Radja d'Oelo
en Radja Ilhoor als de vornemste regenten voor leyden
haer vragende hen wat prijse ijder van die soorteringe
wel soude aende man geholpen connen worden
antwoorde genoemde Radja d'Oulo op dese voorstel-
lingen ter presentie van alle raetspersoonen
seggende tis mij leet dat ick comp.s heden hier
soo ongewiet sie leggen vraegde onder sijn mede-
regenten wie heeft den raetsman geweest van
alsulcke doecken te ontbieden daer ghij lieden
wel geweten hebt die soorte onganckbaer en hier
onder niemant gesocht wort waerom spreeckt
men nu niet. thoont dat ghij regent sijt en helpt
den coopman voor goede waere sijn goet quyt te
worden, van gelijcken seyde wij tegen dick genoemde
Radja Doulo dat de chiavonijs 2: ps op ijder tijl gemende
waeren en in stede van 22: ps nu 24 voor de 16: Ry.
gaen soude en vande cleets in plaets van 13 nu 14: geven
wilden, ende dat op de plotas letten souden hen wat
prijsen mende stellen mochte maer tragen hen
antwoort hiet is mij leet dat men kan bedencken
wat daer in doen sullen Ja alla ogenblicke noch 10 jaer soo
salder vande cleets noch plotas vercocht werden
maer wat aengaet de chiavonijs daer van souden in
een jaer noch wel 3: a 4: congie vertieren connen,
wanneer niet praegen voort varen, wat

quantiteyt

quantiteyt roode broot chias swarte dittos en silvere
gout draet hier in een Jaer vertiert conde werden
daerop gedient werde sulx niet wel seggen conden
uyt oorsaecke die sortteringh niet van de gemene
maer alleen onder de grote, tot cleedije verbruyckt
werden, en hier niet tot negotie diende swelck
Radja d'Ilheer ende verdere Regenten beamende.
doch dat comp^s verdere coopmanschappen soo veel in
haer vermogen wesen soude doen helpen syn meesters
crygen by dan voorbeeldige off campleur waer op haer
vermaende niet met beloften maer daden mosten
betoont werden antwoorde dickgemelde d'oude sulx
de waerheyt was haer daer voort na gedragen soude, —
wanneer s^r de vignon met de goudenen die op gisteren
gelt gevonden werden haer toe te leggen een yder
het syne voorgeleght hoeft ende versogt selve in
danck souden accepteeren dat het was een gifte
die haer Ed^e d Ed^le h^n gouverneur generael ende
de E. E. heeren Raden van India door voorschryven van
de E. h^r commandeur haer hadde toegevoegt waer
by mi sien conde op wat maniere d' E. comp^e met
haer bontgenooten leefden naer dat een yder syne
besigtigt hadde versogten ons de E. h^r commandeur uyt
haeren naem te dancken en by geelegentheyt door
wel gemelte syn E. heer uyt haeren naem aen de
E. Ed^e tot Batavia gelieffde te doen dat haer belooffde
andermael vermaenden haer lieden die gunst niet
diende te vergeeten dese nu van tyt tot tyt hebben
gesmacht maer in tegendeele yverigh ende naerstigh
tot het wackeren der negotie mosten voort varen en
oock mede offse nu genegen waeren het voordese belooffde
daer by als middelaers soude syn met den anderen aff te
maecken antwoorden Ja en dat over en weer met de
anderen wat gespraeck hadde, vattende een d'ander d'hant
en kusten die noemde malcanderen verbont broeders, synde
stonden sy op en naemen affscheyt doen wy met pertion
tien d'Radjas d'oude d'Ilheer en orangcaeÿ Balon die dede
weeten op morgen sonder ymant mede te brengen
weder comen soude ——

des morgens quaemende op gisteren besproocken Regenten
op ons huys met de welcke wy in bespreck traden
over 10: p^r cento wegens het vercochte seyden dat haer
aengewesen werden niet meer dan vier hondert
slaaven waerlyck verhandelt te wesen soo dat met
rootlacken en contant voor 400 slaven waer dyse

affbetaelt

affbedaet werde met waerschouwinge voortaen geen
genegtigheden off andere presentien meer soude gelieven
maer hier om 'tgene van gisteren gants te niet waeren
dogh sy bleven gehele vernoegt en vertrocken wederom
vreeden naer huys off cota voorts sonde een bode —
naer de Schrevisch om de Synangh op dat de benduijn —
aen boort soude krygen die op de middagh aen cam —
en wegen en met 24 kisten benduijn aen boort —
gesonden werden op den laesten der maent quam den
schipper David aen den welcken aff vraegden also —
in op vertreck stonden welck van beyde bodems 't jagt
off de chialoup best missen conde gaff tot antwoort —
met de chialoup naer Nias moste om alle plaetsen —
aen te doen en het jagt voorwaert wel missen conde
waerom met het laden voortgingen en deden uyt
de Schrevisch het guinees lywaet gebleechte bethilles
neven de cooperdr Beckers die nogh onder 't keysers —
eylant ten ancker lagh halen, en 't jagt Pipely ingeven —
onder naer dat den Radja d'Ilheer Orangcaeij Balden —
Manadja moeda Radja Sittia moeda Bandara moeda ende
den Sommagon ons een brieffjen om aen den E. heer comman=
deur tot Padangh te overhandigen gegeven hebbende namen
ons afscheyt van haer luyden en vervoegden ons neven
den Resident S.r d'Vignon naer boort van waer gem.
noemde Resident sigh naer de Schrevisch begaff, synde
't stil weer, onder den 4: deser maent des morgens met het
lant windjen genaeckten onder seyl quamen tegen
den avont by de Schrevisch ten ancker daer aen boort
voeren ende de brieven ontfangen hebbende staecken
weder na Pipely ons Reyse te vorderen, —

Tis soo dat ons afscheyt op 6: deser des avonts van den —
Resident S.r de Vignon en den schipper David Davidtsz. —
namen ende naer veel sporlingen den 14.e daeraen
de eylanden Mansela uyt sicht en Groot Passende —
daer den almogende voort danckten van waer wegh
vorderende naer dat de wint gebruycken conden tot —
op 17: dat ter Reede Taboelyongh ten ancker quamen —
alwaer onse boode met een prauw naer boven —
stieren om den opperste aldaer te spreecken ons te
coomen spreecken die des anderen daegs by ons quam —
genaemt Radja Bason mampa een out seer beleeft
eedrigh man die ooch daer voor is ontfangen vraegde
naer syn gesontheyt, die antwoorden genoemde Radja
Is nogh redelijck naer myne Jaren en claegden —

ons —

ons vonden dat de Battas van Sibolgoan haer veele ~~Le~~
schaden hadden aengedaen welcke plaets is geleegen
in de bocht achter p:o Backer besuyden Koreangh
van waer dese schuymers met cleene vaertuygjens
digt onder de wal spruyt uyt spruyt in haer onthouden
met haer 12. 16 ja wel 18. persoonen op een vaertuyg-
je voeren ende suydelijck de dorpjes, naer datse sterck
syn, aendoen. en overvallen vraegden voort aen
opgedagten Radja off haer geen tegenstant conde
bieden, creegen tot antwoort dese negoryties maer
cleene huysjens waren en sigh in de bosschen
verstroyde met haer huysjens daerse de camphur
vinden alwaer dan overvallen worden, soo datse van
dit moeson weynigh camphur gehaelt hadden waer
op wy dienden de selve door ervarende handelaers conde
syn ontvoert dewelcq bij Radja wel geloof gaff vermits
selve niet wel conde beletten om dat het lant vol
spruyten en revieren was daer geen groote maer cleene
in conden en op die wyse gehandelt worde maer 't geene
naest en ontrent hem viel dat daer van niet conde missen
was bij Radja alsoo ondert contract van Baros mede begre-
pen was en vandaer geen vaertuygen aenquamen
selffs derwaerts met syn Rijck voorcq wilde strecken
en aldaer aen s'Comp:s Resident vermeynen, daer toe
een pas wilde verleenen op dat ongemoeyt passeren
mochte welck Resident versoucq niet wel conde weygeren
om particulier handelen met de commandanten voor
te comen hebbe hem Radja onder serieuse recommandatie
sigh soo wel als syn volcq haer wagten mosten haer
camphur aen Inlanders te vercoopen, soo niet in
schade vervallen wilde waermede de pas vergeeffs
syn soude en nogh erger wesen dan anders, dat ons Sier-
konde niet te doen een pas tot gesegde Indelendie Stroom
dat hoopen wil voor wegedaen sal opgenomen werden
hoorde Radja Batoumampa weder naer lant, en wij
onder seyle en quamen den 19:den deser voor Batahan
ter hoogte onse maldyvens naer lant op maniere hier
voornoemt verhaelt souden die den geheelen dach in
een verkeerde spruyt waren verdoolt geweest
en sonder ymant gesprooken te hebben aen boort
quamen in de nanacht werde de wacht een vaertuygje
gewaer dese aenbiedende des morgens den 20:den deser
bezigtigden het vaertuygjen van gisteren doch ledigh
bevonden, en vernamen op Batahan wesen wilde, die
onse prauw mede gaen. des naermiddags quamen onse
boodts

hooden met den regent alhier genaemt Sittiama bangso
dirardja aenboort den welcken beleefdelyck inhaelde
en bysprake commende vraegde wie onder wien dese
plaets hoorde, op syn selven te wesen andwoorde
voorders dat anno verleeden den panglima Radja
beneevens den ondercoopman en fiscael Sr. Joannes
Melman op ayerbangy waeren om het contract te
vernieuwen bij Regent daer present geweest waer
en sigh toe aengegeven hadt soo dat de E. Compe. als
sijnde sijn beschermheer bewust was te gehoorsamen
waeromme hy dan syn complimenten niet naer ayerbangy
overgesont gevraegt hebbende andwoorde van nu aen
sulx doen soude verhaelende hem om opt hooghst
recommanderende voortaen geen vreemde handelaers
hy groot off cleyn mosten gedoogen anders bevonden
wordende d' eygelyck straffen der ayerbangse
Regenten souden onderworpen wesen, andwoorden
hierop dat dan bewust wesen soude maer hoopte hem
voorsichtige midgangeren te verbodden waer mede
syn affscheijt versocht en naer lant voer desen geheelen nacht-
teer stil sijnde bleven tot s'morgens den 21e december
datter een vaertuygh en uyt de Rivier stacq den
welcken halen dede en visiteerende bevonden soo
ons den eygenaer selffs toeveogh twee cattys endriede
quant te syn die in bewaringe genoomen hebben om
datter geen vreemde meesters en quamen hem
seggende op padangh syne betalinge vaerdigh soo
haest daer quam soude leggen waerop hy dreende
sulx wie te weten ondaer comen soude, en seylde
voort tot ayerbangy ons ancker onderwyle geliecht
sijnde vorderde mede derwaerts quamen den 23e deses
door contrarie wint voor laboean pengan ten ancker
alwaer den heelen dagh leggen bleven des avonts
cregen een luchjen uyt de wal maeckten seyl bij
doch het duirden niet lange off cregen hem weder
contrarie donsten met laegen om de droogte en die
daer tusschen de eylanden lagen daerom ten ancker
quamen des morgens een moy coeltjen lichte
ancker maeckten seyl tot op de middagh dat we een
harde zeewint cregen waer mede tot poelobabij
geraeckten en seer deysich wordende met handen
Reegen ten ancker quamen des avonts saegen twee
vaertuygjens onder de wal op Roeyen maeckten
Jacht met onsen prauw worden gekregen en aen

boort

boont gebragt, doen sij ons informeerde dat campher
in hadden liete(n) die halen en in versekeringe
nemen door de(n) sijde padicca Radja hoorende, en die
soo quam des anderen daeghs den 25e deser naer de
middagh raeckten voor ayer bangy op de Reede
ten ancker alwaer water mosten halen, tegen
den avont quam nachoda prangh aen boort ons versogt
om aen lant te comen alsoo de groote op de strant ons
verwachten, maer verexcuseerde om dat de schuyt
vast besigh waer en dat op morgen wel eens comen
soude met welcke beloften bij nachoda naer lant
keerde den 26en deses des middags naa dat de schuyt
nogh 3: à 4: tochten gedaen hadden voeren naer
lant alwaer comende ons aengewesen worde de
plaets daer de grooten saten naer dat verwelcomt
waeren met een pinanckje verhaelde wij padicca
Radja dat sijn campher aengehaelt hadden off de
selve niet weder begeerde te hebben, genoemde
padicca antwoorden ons neen, maer dat die den E:
heer commandeur soude overleveren bij aen sijn
betalinge soude comen, waer op versogt een man
geliefden mede naer boort te geven om gesijde
campher te wegen en dan te doen versekeren
daer nachoda prangh toe gecoosen worde met den
welcken naer dat de Regenten gegroet hadde ons
naer boort voegden daer den dickgesijde campher
affwoogden en bevonden te sijn 6: catty kruym die
doen deede versekeren en wegh leggen, lichten anckder
en quamen onder seyl en vorderden reys tot dato 29en
deser met gestreecke seylen voor bij de hoeck van
passaman tot des avonts dat voor tico ten ancker
quamen alwaer twee Javaense gontings die ons
ontrent vijff coyangh sout in hadden hoorende Radja
d'orloe tot tanos vertoonden ons goede pas. den 30en
deses gingen wederom seyl en quamen naer dat de
chialoup cleen padangh versprocken hadden, de
clocke vijff uyren ter Rhede quamen daer eens
naer lant traden en met den avont aen boort
wanneer onder seyl gingen tot dat op den 31en decemb
ten 10e uyren achter p:o pisangh quamen en op den
eersten Januarij aen lant sijn E: heer de brieven
overgaaven, ——

I. haen

E: hr dit is tgeene gedurende mijn tijt wesen voorge-
vallen en verhandelt sij soo verdorich [?] nodigh bij-
aldien in desen Godts verduijnt [?] misdoet off buijten
maxime van d' E. comp^e verhandelt mochte wesen
uijt deselve niet geliefft t'sulx qualicken [?] te duijden
maer als sijnde de eerste mael voor mijn reijs gedaen
en aengewent opgenomen werden doch versoeke
met alle nodigheijt E: hr onderstont U E: schuldige
dienaer was geteeckent Francoijs Backer

West Cust

Memorie dienende voorden coopman Sr. Jacob Splinter tot provisioneel onderwijs en om sigh voor eerst ende tot naeder occasie int administreren van d'Comp.s negotie als andere belangen hier ten Eijlande Chinco naer te reguleren

Nadien de saecken voor d'E Comp.e hier ende al op de langs dese cust door verloop van jaeren en voornaementlijck sedert den 26en Junij ao: 1664 dat bij ons de laetste order voorden coopman Sr. Jan de Roode tot het reglement dirigeeren en waernemen van d'Comp.s importante affaires hier ten comptoir als bevaerent ende ter bande gestelt soodanigh sijn komen te vergaen Geen daerse bevinden het voor den dienst vande comp.e seer noot saeckelijck is dat u E. met een nieuw en bondigh reglement versien ende geseconde wert opdat d'comp.e wettige gele genthe door gebreck van genoeghsaem onderrigt niet en werden gedeclineert maer in haeren vorigen staet en luijster weder mogen geconserveert ende bewaert, en alhoewel ons daer toe dit mael de nodige papieren requirerende alhier à present ont breecken soo sullen egter voortvaeren met u E. bij desen soo veel onderrigts voort te schrijven als waeren mede wij meenen dat voor eerst en tot beter occasie de voornaemste en principaelsten dienst van onsen heeren principaelen naer behooren hier can gedirigeert ende staende gehouden worden en daer van aenvanckel: seggen —

Als dat u E. moet ijverigh en vigilant sijn om het importante capitael dat u hier ten meesten voordeel van onsen heeren principaelen onder uw opsigt toevertrouwt wordt te administreren bij alle gelegentheijt en voornaementl.s de ongewoonde doecken als dat sijn chiavonijs met dongrijs boeleen taepserasse telpocans met roode grout bredde en smalle chits als roodewitte en swarte fijne baftas brootjiaes tegens peper en dies begeerigh sijnde oock wel tegens gout, ende andere metalen over te doen maer u E. moet in deese transportinge de meeste voorsightigh.t vande werelt gebruijcken om niet bedrogen en van de schraenderd gout en peper aenbrengers off u schaede uijt geleggen te werden gemeent alsoo gelijck u E. bekent en selfs tot Padangh ondervonden heeft hun niet ontsien onder het gout het snootste bedrogh te steken sonder het menschen beduijckelijck sij behalven dat het minderwaerdighe gout hier als nu voorde E. Comp.e ingecoght wert van geen minder alloij en toets maghwesen nogh ook bij ons sal aengenomen werden

werden dan van 20½ en 21 caraat door den anderen, de soo veel
hooger als te bekomen weten sult des u E: sigh hier in voorschreven
en te gelijck en int ontfangen vande peper dat die niet alleen
volwassen droogh en van steenen sant en vuilt vrij onrijpe pep-
pe die de van Banjangh daer gemeenlijck ondermengen geschiedt, bij
maer dat die oock ontfangen wordt nae volgens de orders die wij die
aengaende vanden beginne onses gebiets hier ter custe aende resid-
ten vande respective comptoiren hebben gegeven, die is te weten
als valse van ijder baer peper die door den inlander ter schael
gebraght wordt tien catties (maer meer niet) voor spillagie
en leccasie van dat goedt in s'comp.s packhuijsen vermogten affe
trecken, mits dat sij daer van weder aende opperhooffden die haer
dat selve goedt comen affhalen 414 lb hollants gewigt op de schaele
moeten leveren en dan nogh 100 lb voor ieder van deselve gonde-
strooij sacken goet dat bedraegende 500 lb., met sonder om-
trent 2 lb op ijder vatgelt voor uijtslagh behalven dat de comp.
daer door oock van leccagie ondervreijght leedenmaet geweijdt en
geen haere residenten daer van ijets vergaet offte te wille gemaeckt
wert, wesht ondigstigh dat u E. hier in niet laet verleijden en
door begeerlijckheijt naer rijckdom comt te misgrijpen, op dat wij u E.
niet onderwerpe de straffe bij haer Ed. grootaghtb. heeren tot Bat.
daer toe gestatueert, die is dat alle degeene die haer niet vals we-
gen dat suijckervoorden vanden inlander comen te begrijpen als publicke
dieven aengesien ende oock alsoo gecorrigeert sullen worden, gelijck
sulx bij het hier nevens gevoegde extract largo blijckt ende bij den
welcke de straffe opt ontfangen van goet van minder alooij als wij
hier vooren uijtgedruckt hebben die u E. alle benevens de articu-
len van reglement de orders der naedenckelijck costgelden als de aff-
gaende en aencomende brieven, des gelijcks het extract uijt de gene-
raele order voorden commandeur concernerende 't landt van
Sillida met de daer onder horende plaetsen wel te doorlesen, ende nae de regte meeninge
en intentie van onse heeren meesters solliciteren het behalven
justitie saecken die alleen den officier toestaen te bewerken, te weten
de sulcken die welcke buijten, vechtingh off planten van misgrepe-
sen uijtgesondert ende sorgvuldige gebieders vande comp.e tot
het onderhouden van goede ende geschickte order toegestaen sijn te
exerceeren

Tot den aenwas in negotie en ijver voor de E. comp.e niet nodiger
nogh voor de resid.ten noodsaeckelijcker dan dat nogh door haer onder
hebbende volck de regenten en coopluijden Etc.a geene bejegening
offte in dierespect ontmoet werden gemerckt de selve daer door niet
alleen van d'onse affkeerigh werden, maer sonden haer, onaen-
gesien haer bijgen genoeg leedenmaet van ons affscheijden, wae tegens
ons het contrarie gebleken is dat se om wel gebruijck te bejegent te
worden

worden haer niet hebben ontsien niet een theijl gout vande eene residentie plaets vand' comp.e naer d'ander ter marckt te lopen, oversulx wij u.E dit punt als een vande voornaemste van u compor-tement serieus aenbevolen blijft.

Behalven d'ordinaire resoep.n van on- en montcosten, equipagie van schepen ende chialoupen steven d'Resoep. van Sillida ende meijnen voort bedraegen costgelden als andere die u.E daer aen niet onse ordi-naerie mogte comen uijt te reijcken, soo is der op primo augustus ao: passado bij u negotie boekjes nogh niet in geschift den Resoep. van geregtigt. voorden regenten van dit district, ende wel tot ons verwonderen dat se maer alleen niet meer voor $\frac{3}{4}$ Rd vande bhaer peper ende $\frac{1}{4}$ do: vande theijl gout die aen u.E ende sijne voorsaeten voor haer door den Inlander voldaen en bij u.E ontfangen is gecrediteert blijft daer nogh teans buijten die comp.e onder de mogisende meninge hebben begrepende voor alle dingen behoorden te weten, als dat de comp.e daer aen ook eene gelijcke somme uijt tellen moet en dat die ook d'affgesonden peper en gout te laste moet comen ende de resoep. van geregtigt. eene gelijcke de Rd: die den Inlander voor een bhaer peper ende een theijl gout comt te voldoen behalven dat den peper daer nogh moet draegen de oncosten van maten en saecken die tot preserveringe vande selve daer aen comen gebruijcken ende verloren te werden, desgelijcken het salimon gelt van den gouwdewe- ende acht pongulous die welke tweemael des jaers het volgende comen te genieten, als namentlijck

Den gouwdewe = dato hierondera

1 fijne swarte bafta brootogia van . . . 10 $\frac{5}{8}$ Rd off 3 Rd 2 st.
1: Sijde chindos de 5 ellen van . . . . 4 Rd p.s bhaer
1 p.s armosijn van . . . . 4 do p.s bhaer
10: flessies roosewater van . . . . 16: do de cas

Den acht pongulous genieten elk 1: chindos de 4 el: en 5 flt p.s bhaer ende een fles roosewater sonder meer en niet welke impost als gesegt van $\frac{3}{4}$ Rd voor de bhaer peper ende $\frac{1}{4}$ Rd voor de theijl gout als het gespecificeerde salimon gelt voor de Comp.e vrij ende van alle imposten exempt ende geliberteert is uijt de ge-noemde geregtigheden der regenten worden maer alleen gegageert 2 pongoulouaants ende den schrijver die niet den anderen genieten 12 Rd smaents dat u.E promt voldaen ende betaelen, cunt maer behalven dat aen niemant hij hi ook wie gij noemen mogh niet een stuijver sonder onse expresse last en ordonnantie ten hij daer selfs voor resoueert en aensprakelijck wesen wilt. Betreden te meerder genoemde geregtigheden niet alleen de pongulous van Sillida compe-teren maer dat die van Indrapoura ende Majutta daer voor $\frac{3}{4}$ ende die van Bajang voor $\frac{1}{4}$ gedeelte regenten peper die uijt sulx district hier ter schaele gelevert werdt, in geweeden, oversulx u.E pertinente aenteekeninge houden moet van waer plaetsen de

peper

peper alhier aengebragt werdt opdat den command:r uit achterdocht:
met de Lant Regenten, den ijder billick en regt magh doen ——

Het qualijck gedragen wordt van sijne Hoogheijt ende beschadiginge door de voornoemde Roebert en Stadt hier met den eersten weder op t recommen-
daet het selve wordt beter in acht nemen dan u presentheijt ofte sijn volk wel gedaen hebben opdat de Comp:e dogh eens door de onacht-
saemheijt van haere ministers voor schade werde gepraecaveert, is bewaert

Voor geluckige dede besorgen, dat door de besettinge die u presentie
inde deselige gesonde nederlantse coppen bestaen met alle drift
ende intentie vande Bedpunt werdt gearbeijt opdat wij eens van
dat lange ondergaende gewoonte sijnde werde ontslagen, ende het
Eijlandt daer door ook die ruimte van sijn beschermingh besorgen blijven

Tot den besluijt blijft u E: gerecommandeert voor alle bijsonderheden, alle
tochten van Francen en Bantamse vaerwaters welop gesloten en
gene verscheijde te gronden, op dat bij u E: door al te veel gronden
geen slincx stabeck comen te spelen, ende het comptoir met de onder-
prijs afloopen off partije volk verwoesten (dat godt verhoede), hier
mede naer groete met u geselschap godt in genade bevolen, onder
stondt u E: goetgunstige vrienden, en was getekent Jacob Serius-
pits, Jacob Kidwit, en Joannes Mulmans, ter sijden stont P:lo
desen 12e Januarij 1672 Leger stont gecollationeert accordeert
paderangh desen 10e maert 1672 was getekent Jacob Lemilde
Secretaris ——

Sinckel

Articulen van verbondt geslooten ende gemaeckt tusschen de generale Nederlandsche Geoctroyeerde Oostindische Comp.e ende de Regenten en pongelous van Sinckel, door den Heer Jacob Pits commandr. en opperlandtvoogt op en langs dese Sumatras westcust streckende tot [illegible] van den maningcabousen coninck en d'E. Comp.e inden name vanden Ed. Heer Joan Maetsuijcker gouverneur generael ende d'Ed. Heeren Raeden van India Representeerende de Hooge regeringe ende opperste gebiet van wegen opgem. comp.e ter eenre en de gesanten [illegible] als volmagt hebbende van opgemelte Sinckelse Regeringe om op Padangh uijt haeren naeme te besluijten ende vast te maecken een eeuwigh duijrende vaste ende goede vreede vrindtschap en de bondtgenootschap met opgem. comp.e en haere nagebuijren

Eerstelijck is met dese gesanten geaccordeert ende over een gecomen, alsoo gemelte lantsheeren ende onderdanen in eenen geruijmen tijt herwaerts, nevens het geheele gros deser westcust volkeren ende haere nagebuijren gestaen hebben onder de onnodige ende onbetamelijcke heerschappije der Atchinse dwingelandij, waer van zij [illegible] gevoelden ende onverdraechelijckheden van tijt tot tijt te lijden hebben gehadt, [illegible] ende te rugge zijn geworden, nevens haere gebuijren de Baroesers, die voor drie jaeren en eerder dit onverdraeghlijck jock hebben affgeworpen, ende dese te croone meer eeuwigh hebben affgesworen, en noch tot eenigen dage geene Atchinders off derselver ministers, wie die ook wesen mogen, onder 't Sinckelse district ende gebiet te sullen ontfangen, met haere vaertuijgen off op lant laten arriveren, veel min eenige domicilie aldaer te houden off laten houden, met deselve, ende met het geheele Atchinse Rijck meer eeuwigh voor haere doodt vijanden te houden ende in plaets vandien is geaccord. ende over een gecomen dat het voorsz. landt van Sinckel met de plaetsen daer onder sorterende voortaen ende ten eeuwigen dagen staen ende blijven staen sal onder haere wettigen beheerscher den Minangcabause d'E. comp.e ende derselver gequalificeerde volmagt den E. Heer Jacob Pits

d'Ed. commandeur ende opperhooft langs dese cust van wegen de generale
Nederlantse geoctroyeerde Oostindische comp.e ende de gemelte lants
grooten ende onderdanen met haere hoogheden sullen gem.t majest.e
van Maningcabou als haeren souvereinen coninck ende hooft erkennen ende
de E. comp.e als haere beschermers ende gebieders als daer toe van haeren
wettigen coninck gequalificeert zijnde respecteeren, gehoorsaemen ende
en doen houden, gelijck dat behoort ende als getrouwe bontgenooten ende onder
daenen schuldigh zijn, waer op den gemelte comp.e uijt den naeme ende van
wegen den Maningcabousen coninck als souvereine deser Staet landen ook
belooft ende aenneemt het voorsz. landt ende revieren van Sinckel ende
haere ingesetenen voortaen te protegeeren, te helpen ende te beschermen tegen
alle vijanden die sigh willen vermeten off onderstaen haer te beleedigen offte
eenigen oorlogh aen te doen, wel verstaende aen de zeekant ende ter zee
met onse scheepen, chialoupen ofte minder vaertuijgen, voor eenige invasie
van een off te comen Atchinezen offte andere Inlandse mogten, soo veele
doenelijck wesen sal, tot welken ende meerder gerustheijt ende sekeringhe
deses wij altijt onse cruijssers sullen ordonneren voor de mont van Sinckel
tot Ponto da Sol, als soo verre het Sinckelse district strekt, de wagt te
houden, ende soo veel daerinne te doen, als 't eenighsints mogelijck wesen
sal, maer indien gebeurde, dat er eenige Atchinders off andere vijanden
quaemen te scheepen ende daer off elders in haere havenen ende revieren
sonder onse kennisse ende weten aende wal quamen, soo sullen gemelte lantsgro-
ten gehouden wesen, onse cruijssers met een expres vaertuijgh daer van advijs
te doen, die dan tot haerder hulpe sullen bereijt zijn, op dat se haere met de
geweldt van dito gedrogte mogen suijveren ende bevrijt houden maer
verre van de zeestrandt off landewaert daerinne met scheepen off min-
der vaertuijgen niet aen bij comen tegens opgedaegte Atchinders off andere
Batacse vijanden van het geberghte, en sal d'E. comp.e niet geobligeert ende
verbonden zijn haer assistentie off bijstant te doen, ook niet verder als ons in
die revieren als geseght is met onse scheepen en minder vaertuijgen sal geleegen
comen

Ten tweeden alsoo de negotie deser plaets bestaet uijt champer, witte en
middelsoorte benzuijn, carpijs champer, gout, planckjes, champer olij, cajou-
lacka, sappanhout, was etc.a is geaccordeert, dat niemant anders
voortaen int landt van Sinckel ende de plaetsen daer onder geleegen
sal vermogen te handelen dan d'E. comp.e ende die geene, die als waere
vrinden ende onderdanen des Minangcabousz. coninx ende van d'E.
comp.e opgesetene zijn ende voorts alle andere daer toe met spe-
ciale zeebrieven, soo door haere Ed.e tot Bat.a offte elders, offte ook
hier door den E. Hr. commandeur sullen wesen verleden, sonder dat ijemant
den anderen vrijgeleijde ook wesen mogen soo Europianen als Inlandse
landen vermogen te geven eenigen handel off negotie in voorsz. waeren
daer vallende ten waere in haere pas off bij een expres gesignaliseerde mael
kijkse brieff hun negotianten wordt toegestaen in d'een off ander waeren
handel te drijven, dogh voor al blijft alle champer ende witte benzuijn
champer olij voor d'E. comp.e tot nader order van haere Ed.e grootagtbaere
tot Batavia gereserveert met uijtsluijting van alle volken ende naties geene
uijtgesondert, op poene dat die geene die hier tegens sal bevonden wor-
den vergrepen te hebben bij de regenten aldaer aen goet lijff en leven
gestraft, ende bij bevindinge van al sulke waeren geconfisqueert worden
naer exigentie van saeken

Ten derden is versprooken, alsoo d' E. comp.e niet geleegen compt op de

instantie

instantie van niemant geconsenteert werden daer eenige vaste ende perma-
nente logien te stabileren ende daer uijt den handel daer vallende waer te
nemen, dat die voorseijde uijt den ghiorloup [?] die aldaer opt begeeren van de
regeringh in de mont vanden rivier ende geleijt sal geheel ende
voorgenomen werden, door alsulcke cundige persoonen als daer toe bij den
E commandeur ende Zijnen raedt sullen geeligeert ende gecommitteert werden.

Ten vierden is toegestaen dat de gemelte comp.e int district ende gebiet
van Sinckel ende de Edelgeborenen daer onder begrepen sal wesen, tol vrij van
alle coopmansch.e ende waeren die Zij daer mogten aenbrengen ende vercopen,
als negotieren en uijtvoeren sullen geene [?] uijtgesondert maer alle andere
negotianten sullen gehouden wesen te betalen de oude costumele gerechtigh-
een die de landtgrooten ende andere minder supposten vande selve tot nogh
toe getrocken en altijt genooten hebben met dien verstande bij aldien vreemde
handelaers daer verschijnende voor haeren dattse van Bat.a off van elders quamen
ende geen zeebrieff vertoonen conden, ooc dattse bij admissie van handel andere
cleeden, dan die vande E comp.e ter marckt brengen, sullen deselve daer over
sonder aensien van persoonen niet alleen haere goederen en vaertuijgen
verbeurt hebben maer aende comp.e overgelevert wordende anderen tot
een exempel arbitrarie gestraft werden.

Ten vijffden is overeengecomen dat den ingesetenen van Sinckel sal geli-
centieert zijn met haere eijgen vaertuijgh en coopmanschappen nae Baros
off wel verder zuijdwaert nae comp.e residentie te mogen vaeren,
wel verstaende dattse op Baros de gemelte [illegible] haere coopman-
schappen aen den residenten vercoopen sullen, dogh indien prijs niet cunnende
accorderen, blijven vermogens pas te versoecken om nae zuijdwaerts
te comen, mits zij gehouden blijven de rechte haere vaertuijgen te gedoogen
opdat op gemelde pas gespecificeert werde naer quantiteijt ende
qualiteijt van coopmanschappen hij ladende aen daer vervoeren, ende so
veel haer daer voor geboden zij en dat onderweghs int affsteken
naer zuijdwaerts d'E Comp.e in haere voornemen geen infractie geschieden,
maer int tegendeel werdt haer verboden niet verder oostwaert
als haer residentie strekt, dat is bij de eijlanden daer te mogen vaeren,
opdat onder geen pretext nae Lebon [?] off Atchin niet comen te vervallen,
off overste hebben dogh blijft gereserveert, dat alle vaertuijgen die in
ende door onse cruijssers gesien, achtervolgt ende versproocken werden, al-
tijt gedoogen sullen onse te doene visite, om te sien off zij hebben ook waer-
en en coopmanschappen van contrabande off die hier voren bij de pretex-
pen geinterdiceert zijn mede voeren off die aen de onderlinge die haer
suspect maecken, ende haere vaertuijgen aen den dagh brengen sullen,
welcke bevonden wordende buijten forme van voorderre procedure
voor haere princen sullen aengeslagen ende gehouden werden.

Ten sesten is geaccordeert dat alle ingesetenen van Sinckel zijnde van
Atchinse extractie ende die over haer als hoofden getaxeert
worden, daer vermogen te blijven woonen, ende worden mits desen
int algemeijne perdon mede geincludeert, met bedingh dat deselve
nu nogh ten eenigen daege in de alderminste regeeringe off gesagh
sullen getolereert nogh oock min om met eijgen off andere vaertuijgen
buijten s'lants te mogen vaeren, negotieren te gestaen worden, maer
sullen haer in vougen als gesegt off anders als gemeijne onderdaenen
buijten de alderminste bedieninge geneeren, ende in geval deselve
de minste ongehoorsaemh.t jegens haere overheden off de landtgrooten
toonen mogten, sullen deselve als gemeijne rustverstoorders gestraft werden

ende gestraffen

ende straffen soo als naer recht ende billickheijt geoordeelt sal worden te behooren

Ten sevenden, eenige dienaer offte onderdaenen van d'E Comp.e offte deselve bontgenooten het sij vrij offte lijfeijgen, haer int lant van Sinkel comende te vertrecken, offte sigh [illegible] te houden, en sal niemant van de inwoonders groot offte cleijn haer vermogen aen te houden offte te verbergen, maer sal een ijder deselve gehouden wesen, deselve aen te geven ende aen d'E Comp.e offte de eijgenaers van dien over te leveren, op peene van de hooghste straffe, ingelijcken gelaet sullen ooc alle haere onderdaenen die hier off elders onder d'Comp.e jurisdictie domicilie houden, ende als bevonden wordende, wederom tot haere eijgenaers keeren, ten waere de beschuldigers rechtigh tot de aenhoudinge van deselve gequalificeert waeren in welcken geval, den [illegible] draeght ende bescheijt der saecke naer de regten der sal gepondereert, ende dat een ijder in sijn saecke recht moge erlangen, schrepelijck gecommitteert worden.

Ten achsten tusschen die van Sinkel ende eenige gevalle naebuijrige volcken van deselve ooc mede van dit verbont sijnde eenigh verschil off differentie comende te ontstaen, en sullen deselve partijen contenteren daer sij niet vermogen niet [illegible] te comen, off d'een d'ander feijtelijck leet te doen, maer sullen gehouden wesen haere questies d'E Comp.e ende deselver stadthouders en van den Minangcabouschen Coninck bekent te maecken, om bij deselve in der minne ist doendelijck ter neergeleijt te worden, offte wel met anderen bontgenooten die uijtwaert sij sullen gedecideert ende affgedaen worden, naer dat saecken te behooren, ende welcker uijtspraecke deselve partijen daer sullen gehouden wesen te gehoorsaemen ende naer te comen, op peene van contrarie doende van d'E Comp.e en d'ander bontgenooten gestraft te worden naer exigentie van saecken off ongehoorsaemheijt die sal wesen gepleegt.

Ten negenden beloven ende verbinden sigh d'voorn. lantsheeren van Sinkel, dat alle haere vrunden, subjecten ende onderdaenen die langst den [illegible] van Sinkel naer achter, Sahoor, soo ooc die geruïneert sijn ende haer elders eenige jaeren geleden ontgaen den, metten eersten t'huijs te doen keeren, ende in cas van weijgeringe ende hardnackigheijt te rebelleeren voor den [illegible] te [illegible], dat sij haere voorts te [illegible] voor vijanden ende perturbateurs van de gemeijne ruste bij [illegible] sullen gehouden ende gestraft worden, sonder dat haer niet minste, de naem ende haere geboorte plaets Sinckel, sal comen [illegible], doch binnen haere [illegible], sullen de onderdaenen van Sinkel op de [illegible] der Pongelens met haere goederen [illegible], ende

De [illegible]

de aftgunders als andere lorrendraijers die daer onder met
haere coopmanschappen schuijlen mogten, sullen aengeslaegen ende
voor goede buijt verklaert werden

Ten sevenden soo sullen de Inwoonderen van Sinckel deselve prijs
van alle sulcke ... zij inbrengen als die van Baros, item sullen
oock genieten de selve regten vrijheden ende exemptien in haere han-
delinge binnen Comp.s negotie plaetsen op Padangh off elders
als deselve Padangers ende andere bontgenoten binnen Padangs
rivier genieten sonder meer niet schuldigh zijn d' Comp.e geen gout
te antwoorden aengesien 't selve haer naer luijt der contracten
alleen zij competeerende ook geen andere coopmanschappen nogte
in Retour mede voeren dan die se hier uijt comp.s packhuijsen
getrocqueert ende ontfangen hebben, ende die bevonden sal wor-
den hier tegens te handelen, sal naer bevindinge gestraft ende
't goet E.Comp.e aengeslagen ende geconfisqueert worden

Op gelijcke wijse salmen handelen met die geene die alhier op Padang
off elders aen vreemde handelaers tot zij sincke toevoeren, en
maleijers off wat aen dese Inghesetene hier off op andere plaetsen
witte benzuijn, champer &c.a off ... verkoopen

Ten achtsten opt versoeck van de Committeerden is de regenten van
Sinckel toegestaen een vaertuijgh naer Pariaman te senden
om die Eijlanders te disponeeren datse met haere Clappus olij
daer off ook op Baros ter marckt brengen, gemerckt dit een
necessiteijt is dewelcke niet ontbeeren connen, cunnende p.o
bequaemelijck voornt. deese twee plaetsen naer genoegsaemheijt suste-
teeren, doch sullen de Regenten gequalificeert zijn van deselve als andere
vreemde handelaers die in haere rivier comen haere de ordinaire
gerechtigheijt te ontfangen

Ten twaelfden sullen zij Regenten beloven, gelijck ook beloven
dat d' E. comp.e van alle daer vallende coopmanschappen des products
werde toegebraght oock dat goede quantiteijt champer, witte
benzuijn, champer olij &c.a ende tot sodanige prijs als daer in
usso zij werde ingesamelt naer toe de gemeente moet geconditioneerde
aengemaent werden, opdat d' E. Comp.e een opulente negotie ende
de Inghesetenen meerder geruste door beschermingen voor vijanden
uijt Zee erlangen mogen

Eijndelijcke opdat alle bovenstaende poincten des te religieuser
mogen werden onderhouden soo zij deselve door voorschr. gesanten
eerst van wegen haere landt regenten ende daer naer voor
haer selven opt nieuw bonde besworen, gevende van wegen d' E. comp.e
den heer commandeur dit oock onderteeckent naerdat de ouderstand

van

van Ponghimo Radia ende den Pedaengh, deze banderaet, dese
voorenstaende articulen tusschen hun gesament, ende de gecommitteer-
de Joannes Melman, fiscael ende sabandaer, Jacob Kreubelt onder-
coopman ende administrateur der negotie tot Pedaengh, mitsgeders
Davit Davidtsz: schipper opt Jacht de Schelvis woorden besloten
die ook met hun en ons goedgekeurt, dit contract op approbatie
van haere Ed:le groot agtbaere tot Bat:a gegeven, ondergeteekent
onderstont Int Nederlandts Comptoir Pedaengh op den 11en
maert Ao: 1652 ter [illegible] op Sumatras west-
cust was geteekent Jacob Pits onderstont

Dit bovenstaende contract hebben wij gesament, gesamentlijck
uijt den naeme van gedachte Pongoulous genaemt Radia Lella Settia
Radia Indramoelia, Massouwat de Radia, Radia Settia Bapti-
Pongoulou Cata Barou, Pongoulou Keijnigh, Pongoulou gedebet
sidi, Pongoulou Simons, Pongoulou Wantan Panjangh, Pongoulou
Sabaton altesamen op [illegible] wij ende gebben ondergeteekent

Batavia,

Aan de Ed:le Heer Joan Maatsuijker
Gouverneur Generaal ende de E: E:
Heeren Raaden van Nederlants India;

ontf:a 6 Mey p. de Goue en Swarteleeu

Ed:le Hooghgeëerde Manhafte groot
achtbaare Manhafte wel wijse
voorsienige en seer geëerde heeren,

Hooghgebiedende Heeren;

Nadien de fluijt schepen de Swarte en goude leeuw
die den laasten febr:o verleden bij den Heer extraordinaris
raat en directeur Constantijn Ranst van't Bengaalse hooft
Comptoir ongelijk met een rijcke Cargasoen tot UEd:le groot=
achtb: afgesonden sijn, hier gisteren binnen coomen aen te
lande om haer nae vermogen van eenige verversinge
en drinckwater tot de verdere reijs naer Batavia be=
nodigende, de nose wat te versien, soo en hebben wij
ook niet willen naelatigh wesen, deselve in alles spoedt
daervan te laten besorgen en soo verder reijs te doen
te doen vorderen opdat die twee costelijcke bodems
door't geleijd des almogenden Godt des te eerder tot
UEd:le groot achtb:en mochten overschepen ende ondertusschen
ons daer door dan ook occagie voorgecomen is om
UEd:le groot achtb: onsen toestant hierwaarts open=
baert te maacken soo sullen wij daer van niet conde
worden seggen als dat deselve noch meest in dien voegen
blijft continueren als wij UEd:le groot achtb: p:r
't jachtjen Coerde dato 18: maart laest leden maant
hebben vertoont, en van welcke afschrift bij desen
de copie gaat, behalven dat wij door het spoedigh
overvaaren van de Hoecker de Pagodde, die ons op
den 11e deser UEd:le groot achtb:e hooghwaarde ende seer
aengenaeme missive van dato 23e maart voorn:t
tot Poulo Crinco toegebracht heeft, soo verder weederom
in postuur geraackt sijn dat het moolen werck inde
mijn, ende de huijsbouwinghe tot Padange nu wederom
sijn behoorlijcken voortganck heeft alhoewel den nieuwe
gesonden baas molemaacker ons seer siecke en
impotent toegecomen is, maer daer tegens heeft
godt de heere de maat van den eerst gecomen en

overleden

overleeden haer weder tot zijn vorige gesontheijt hersteldt
dewelcke goede kennis van dat wrack schijnt te hebben;

Wat voorts den schipper van opgemelte hoecker
buijten de Straat Sunda zijnde, heeft gestelt ende hoeveel
hij daer met van dese Cust 't zee is gestevent, door
hoe de Zuijt ooste winden in zijn zeijlen quaamen
waeijen mitsgaders waer omtrent hij doen weder de
Cust heeft aengedaan &ca. daer van en sullen wij in
desen geen vermaen doen, maer ons seer eerbiedigh
aen zijn hier bijgaende Journael gedragen, desgelijcx
soo sal onse resolutie van gisteren U Edle groot achtb.
vertoonen, als dat wij door het frequenteren van 13: siecke
tegens gelijck getal gesonde, in wel weder machtigh
sullen wesen omt jacht de Schelvisch met den eersten
andermael na zijn vorige bestemminge op te senden,
maer dan blijven wij echter noch al onvermogens
om het gequeste jachtje de Wijngaart, ende de chialoupe
Cleen Padangh in zee te brengen, daer wij niet te-
min bij reconvalisering van noch eenige overgehouden
siecken ons uijterste vermogen toe sullen contribueren,

Uijt 't verhaelen van U Edle groot achtb. soo heeft
den Commandeur door 't openen van 't paquet
brieven, van de gouverneur gesien, den goeden welstant
van 's Comp:s saecken in Bengale, ende dat se
daer soo mede op Ceijlon tegens den fransch-
man en portugees lustigh op hebben, waer an
gelijck wij hier oock doen, maer dat hem noch
niemant vijant te zijn openbaerde hier loopen
de geruchten als datter sommige fransche schepen
van Atchin over dese Cust naer Bantam stevenen
souden wesen, om dien Coninck te disponeeren,
dat hij met haer en gemelte Atchin souden saamen
spannen, om ons gelijckelijcken van beijde kanten
op 't lijff te vallen, en dese Cust weder aff te
weldigen, ende alhoewel ons deses gelijcke uijtstrooijsels
niet ongewoon zijn noch vreemt te voren, coomen
soo salt U Edle groot achtb. echter uijt de nevens
gaande drie maleijtse brieffkens die ons eergisteren bij
den bekenden juttele Ibrahimsa volle schaduwinge
te leesen gebracht, en bij ons aengehouden zijn,
connen blijcken onder wat trouwloose en lichte

geloovige

geloovige menschen, wijl die s'Comps:e saaken moeten besstieren en staende houden en uijt den notoire leugens en verciérde praatjens die altijt daer deese en dan gevende onlusten ontstaan, t is waer dat den vrinden Raadja Pallawan uijt aatchin met den elven vaartuijgen op ticou is aengelant ende dat hij hem naat gebergte bij den aatchinees gesinden, sijnde Raadja heeft geroemt maer dat hem sulcken macht soude toegesijt wesen, als de opgenoemde brieffkens wel vermelden schijnt 't ongelooffelijck, te meer ons gisteren vanden ondercoopman Sr. francois backer soodanigen contra advys is toegecomen, als de copie brieff uEd:le grootachtbare sullen sien, en die ooc wel voor de sekerste te houden sijn;

Zijn gebleeckte papieralleen sijn onse pacchuijsen teenemael ontledigt soodat wede daer van als vande voor heen g'eijste en benoodigde gout sonteringen met den eersten sloepen gesecondeert en sien te werden;

Den adsistent joost verlandt heeft hier in cassa getelt driehondert endartigh rd: om costij bij sijn gemachtigde, uijt wijsende de daer van verleende assignatie weder ontfangen te werden wij soecken seer deenbiedigh dat uEd:le grootachtb:re 't selve van waarde gelieve te houden en door haeren cassier d'uijtkeeringh te laaten doen, ons sal daer met bijsondere eer geschieden; hier mede Ed:le &a: onder tendt uEd:le grootachtb:re onderdanige en trouwschuldige dienaaren, was geteekent Jacob Joris pits, abraham opdam, Jacob hidvidt Joannes melman, en matheijs benedictus, ter zijde stondt padangh den 23e april ao: 1672;

Batavia

Aan den Ed.le Heer Joan Maetsüijker gouverneur generaal, en d'E.E. Heeren Raden van Nederlants India.

Ontf. a° 22 Juny p[er] d' Spagadeu

Ed.le Hooghgeleerde Ernfeste grootagtbare manhafte wel wijse voorsienige seer bescheijden en genereuse heeren

Hoogh gebiedende Heeren

Met de Fluijt scheepen, swarte en goude leeuw (die hier p[er] accident aangecomen waaren) hebben wij den 13 april verleden, jongst aan u Ed.e Grootagtbare geschreven en daarbij (in't cort) notificatie gedaan, vanden doodracht larwaarts over, desgelijcx, dat ons u Ed.es hooggeeerde en seer aangename brieven van 19 January en 23 Meert passado door het hoecker schip de Spagadoth den 11 april voorn.e tot Poulo Chinco wel waaren over gebragt, ende naar dien gemelte ons laatste briefken dubbelt gegaan is, mitsgaders dat oock het afschrift van't geene wij daar voorn dato 13 maart voorsz met 't jaghtie Corea aan u Ed.le grootagtb. g'adschriveert hebben, daar beneffens, blijft overgesonden, soo wert bij deesen het senden vande Copia, als mede de nader meldingh van't geene daarbij geposeert staat met eerbiedigheyt geexcuseert, ende mitsdien overgetreden tot de beant, woordingh van opgemelte uw Ed.le hoogwaarde brieven, endaarvan tot een aanvanck gesegt als dat het ons seer lieff en aangenaem sij geweest, daar bij te hebben mogen lesen, het behouden overvaaren vande scheepjes Rambang, Sibatdeloen, de Santlooper, Amerongen

Silversteyn

Hilversum, ende het bürger jagtie 't Radt van avontüra
mitsgaders dat de Cargasoenen dese van hier mede
gevoert (: benevens die wij daar en tegens uijt de Sant,,
looper en Amerongen hier gelicht hebben:) wel waaren
geresponeert, desgelijcken verhoopen wij in corten van
Corea, ende de twee opgenoemde hoükers mede te verstaan,
en besoijden dien ooch 't ontwaaren de salvo, heen en weer
vaart van 't Comps: costelijcke patriasen als indische
retouren: desgelijx dat alle haar h. Edle: desseijnen door
de altwijse dirigeringh Godes onder u Edle: grootachtb:
experbeltier meer en meer gesegent en haaren indischen
staat voor infractie mogen bevrijd blijven, dat den Godt
des hemels genadelijck gelieven te jonnen Amen

Dat den bürger Coopman Jan Wijnantsz eijndelijcq door 't
misslücken van de voijagie die hij naar herwaarts doen
ondernemen heeft, van resolütie geworden is, sijn jagtien
den wijngaart, ten prijse, soo als dat hier (bij gecommitteerde
schippers en timmerlüijden, getaxeert sij aan d' E. Compe:
over te laaten, hebben wij mede bij u Edle: grootachtb: geëerde
brieven gelesen, van gelijcken dat wij vermogens waaren
de sloepien hier, tot den dienst van d' E. Compe: te Emploijeren
gelijck het daar toe al vervaardight, en present tot pro
Chinco in Zoutladingh leijt, 't is wel sulcx als u Edle:
groot achtbaare gelieve te seggen, dat d' Compe: met het
aanslaen van gemelte navetje geen düür coop heeft
maar het is oocq sijn gelt, temeer nu, dat de verstreckte
maant,, en cost gelden, medicamenten etc. die wij aan des selfs volck
in haare extremiteijt hebbe laaten verstrecken, volgens
u Edle: groot achtbare ordre onder de gemene ongelden
deser Cüst staen afgeschreeven te werden, sijnde de sleeping
van dit gemelde sloepien achter Hilversum naar Costij
al bij ons in deliberatie gelegt geweest, en sülcx soude
oocq sijn voortganch genomen hebben, ten waare de
gerüchten van de france en bantamse armatüra ons
daar in geobstrueert hadden,

Vande

Van de 3 bootsgesellen, die u Ed.les groot agtbaare vermeent hebben dat hier nogh bij de wijngaart souden gevonden worden isser een (die hier incurabel was) met 't radt van avontuijre onder consent en d'ander heijmelijck buijten ons voorweten vertrocken, soo datter nogh maar een overgebleven is, die nu vermits sijn ongenegentheijt tot den dienst van d'E. comp.e voor de cost overgaat. ——

Behalven den meulen baas moolemaacker (die den 23 april voorn.e deese werelt overleden is) soo sijn hem op den 26 d.o en 9 Maij nogh twee andere timmerluijden gevolght, ooq leggen onse beste metselaars inde cooij en gaen buijten dien nogh al een goet gedeelte van ons volcq aan de koorts siekte besmet, daar wij meede niet al vrij van sijn, neemende de sterffte soo int geberghte als hier den platte landen wederom soo heevigh toe, als offe nooijt begonnen hadde gehadt, en 'twelcke den goüt handel gansch niet favoriseert, ——

Voor de Cattoen balen, staal, smeekoolen, klinckersteen, als het ijser retort, van 920 lb gewigt, dat ons bij u Ed.les grootagtb.e p.r voorn.de pagadots toegesonden is, en te saamen ten bedraagen van f 3529:13:- monteert, hebben wij ons behoorlijcq belast ende het Comptoir generaal van India gecrediteert ende al hoewel wij tot ons leetweesen seggen moeten, dat gem.e retort, (:door sijn ongemeene swaarte:) bijna int[illegible] onhandel-baar sal wesen, soo meenen niet te min de baasen bergh-werckers dat se selve al eghter sullen connen gebruijcken ten minsten soo lange tot dat u Ed.e grootagtbaare (volgens haar voornemen) vermogens sult worden, ons met nogh een kleender te konnen versien, sijnde den misslagh hierin gecommitteert, principalijcq de baasen 't imputeeren omdat haar wel ernstelijcq gerecommandeert blijft, tellekemaal (als se eenige materialen benodigen) daar bij te sullen schrijven van wat groote, fatsoen en hoedanigh.t deselven moeten wesen, dat bij deesen neffens het model niet gedaan is, derhalven neemen wij voor, daarin soodanige

nader

nader ordre te stellen, dat u Ed:e grootachtbare haar daar op
gerustelijcq verlaaten mogen, in vougen nu reets met de
gevorderde plaatten tot de quicksilver moolen geschiet is,

Vier jonge manslaven hebben wij de novo wederom tot Ver-
olck van deese inlanders opgecocht, maar daartegens sijnder
ons twee ontloopen, daarvan den eenen omtrent den hoeck
van Lompo (: bij Bajanghs volck :) die hem vatten wilde en waar
tegens hij hem met een messjen ter weer soude gestelt hebben
met een hout ter neder geveld is, en hoewel gedachte Bajangers
deese doodslagh wel gaaren met den naem van (: Tasmeel :)
trachten te bemantelen, soo is 't echter sulcx dat den lantraat
(: bij scherpe examinatien :) in contra daarin soo veel schults
bevonden heeft, dat se haar met goet fondament bevoeght
hebbe gevonden, om 't lant van Bajangh voor sijn ingesetene
in een gelt boete van 5 Sleijl of 150 Rds. te condemneeren
en die uyt haare quota uyt de sillidaase gerechtigheijt aan
d' E. Comp.e te laaten voldoen, maar waar dat den anderen
wegh looper heen geraaken is, en connen wij niet ontwaaren
oock niet wien op Palangij den meester of Coopman sij, daar
aan de twee resterende slavinnen van de Niassen orancaij
marrawangsa door den dittarighen nachoda Phalawang-

Skogh

hennen, soo dat wij daardoor onvermogens blijven, die man
deesen aangaande verders te vernoegen, maar aangaande
het insamelen van genoeghsame slaven voor den dienst
van d' E. Comp.e soo in de minerie, als anders, daartoe en
sullen wij door middel van alle wegen almede geen ijver
noghte debvoir spaaren, alwatt oocq dat men daarmede
boven 35 Rds. in prijs soude moeten — stijgeren

Sinckel

Hier van daan hebben wij de afgesondene tot den 20 deese
naa behooren getracteert, ende oocq gecasseert, nits-
gaders op haar vertreck met 't jacht de Scholvisch elck
der selve, met eenige cleeden beschoncken, invougen
wij oocq desgelijcken aan haare meesters de regenten

beneevens

(benevens het contract van alliantie ende een briefken
van onse genegentheijt) hebbe gesonden, om die luijden
daardoor meer en meer 'tons waarts op te wekken ende
tot de E. Compe. genegen te maken, soo als dat bij —
onse daarover genoomde resolutie (de dato 13 deeser) breeder
uijtgedruijckt staat, van gelijcken in de brieff dewelcke
nu mede hier nevens in copia overgaat, d'order die —
wij daar ende naar, gegeven hebben tot het volvoeren —
van de mandaten en begeerten onser Edles Moogende

Baros

Heeren Maijores, ende ~~naar~~ die van u Edes grootachtb.
sullende uw Edles grootachtbare bij gedachten brieff —
coomen te ontwaaren, als dat wij hier al een aanvanck
gemaeckt hebben, met het incoopen voor de Compe. van
de soort bruijne benzuijn bariga, op hoop onse negotianten
tot Baros, daarvoor niet meer sullen betaalen moeten,
dan wij hier aan dat volckje daarvoor voldaan hebben,
temeer nu dat het zout oock eenighsints daarom in prijs
verminderd is, sijnde deese soort gom, altijt bij de particuliere
negotianten tot 16 Rd het picol China betaalt, ende
het schijnt ons toe als off de derde en swarte sorteringh
(pee) teenemaal versterven en uijtgerooijt sij, daar niet
veel aangelegen sal wesen, om dat wij eghter meenen
dat d'E. Compe. van de twee beste soorten genoughsaame
overvloet sal connen becomen, niettemin blijft den
Resident backer aanbevoolen (bij te coop comende) —
deselve almede tegens 5 catty voor 1 catti ordinaris
witte aan te slaan en op te coopen. ——

Omme de deught, ende het bijsonder afsiften der voors.
gomme als het tarren der selve goeden acht te neemen,
blijft den Resident mede gerecommandeert, desgelijcx
oocq het bevorderen van de vrede tusschen die van —
Sinckel ende Battas van Sureau en Corlay, maar
de insamelingh van 't kappan hout hebben wij, onder
't gunstigh welnemen van u Edles grootachtbaare soo lange,

suspes

suspens gehouden, tot dat, wij op de bevindinge van de
720 lb (p[e]r 't Jacht Corea geremitteert) van u Ed[e]le
grootacht[baerhede]n nader mandaat becomen, en dat, om dat ons
dat hout soo gansch slecht in 't oogh blijnt, behalven dat oock
de quantiteijt (die er te becomen sal wesen) niet naem
waardigh te sijn geschat werdt.

Passaman en Battapangen, aan deese atchinse panglimas
sijn gecommitteerdens gesonden, maar men vernemt
nogh niet dat deselve ijts waardighs hier gewerckt hebben
het vertrouwen is, dat de overcomst uijt Atchin van den
raadja Palawan (daar van wij in onse jongste mentie
hebben gemaackt), dit werck al grootelijcx obsteeren sal,
wij hebben (onder 't welnemen u Ed[e]le grootachtbare)
hondert R[ijcksdaelders]. beloofft, aan de geene, die ons deesen turbateur
der gemeene ruste, levent off doot comt te leveren, wat
gevolgh het neemen sal, moet den tijt leeren, 't is althans
Godt danck sulcx dat de.

Priamansche boovenlanden, hebben deselven en negen Cotas, haare
questies affgedaan, en weeder met den anderen versoent sijn,
resteerende nogh eenelijck tot de voldoeningh van dat salutair
werck, die van Soubonalangh haaren plight hierin mede
te doen presteeren, en daar toe den selven tot ons opgeciteert
blijven, deese vereenigde partijen en sijn soo ligt niet te
seggen geweest, of daar hebben handt bloemen moeten uijt
gewijckt werden, en alsoo de regeringh van Priaman
daar toe onbequaem was, soo heeft de E. Comp[agni]e het schot
en haare reeck: van gerechtigheijt daar van de last
moeten dragen, invougen u Ed[e]le grootachtb[aerhede]n sulcx bij onse
resolutie van de 27 april omstandigh vertoont wert
daar aan wij ons eerbiedigh refereeren, maar wat
aangaat Po: Sampeij die sonder pas van de custe van Java
en onder salvo-guarde van 't groot vaartuijgh van den
nachoda Pootij als sijn chiampan hier aangecomen
is, den selven en heeft niet alleen sufficant bewesen, wel

van

van astolinse extractie, maar niet te min oock een geboren
criamander te zijn, die hier gehuijst ende als nogh vermaaght
staept is, onder welcken in sijn denselven dan eendlijck voor
dit maal opgeleijt is, aan deese regenten dubbelde gerechtig=
van sijn aangebraghte 58 coijangs huijt te moeten betaalen,
sonder meer blijvende den pongelous hier soodanigh gerangeert
alsse ons selfs aangewesen hebben, dat se bij de astolinse
regeeringh in vergaderinge der anderen gevolght sijn
en waarom men soude vast stellen moeten, dat hier in
geen swarigheijt can resideeren, houdende haar de

Cotatengers onder de regeringh van haar en begeerden (en van ons
door beede afgesporten) de Gouverneur spootij als nogh
rustigh en vreedsaam, en hebben oock haare condemnatie
ten vollen betaalt, maar moest met lighte spaanse R/,
die wij (ingewesen van 73 condrijn 4de R/: gereeckent)
hebben aangenomen, ende alsoo deselve hier niet ganckbaar
sijn, en datter oock bij 't hooft Comptoir niet de waardije
van eenen duijt silver servijs is, maar dat den Commandeur
onder de lantregenten (ten respecte van de E. Compe:)
altijt sijn eijgen silverwerck heeft laaten gebruijcken,
soo wensten wij wel van u Edle grootachtb. goetheijt te
verwerven, om daar aff voor de E. Compe: eenigh silver
pijnangh servijs te mogen laaten maaken, als connende
deselve nu sonder eenige oncosten bij den adsistent en assajeur
hendrick de ruijter gemaackt worden, sijnde ons in de
materie van deese plaets met geen minder droefheijt
dan herten leetwesen toegeslagen, als off u Edle grootacht=
bare sint demonstreeren van deese wettelijcke Comboerga=
delijcke wispeltuurige regeeringh) te mistijden, waarl:
grootachtbare heeren, wij bidden in aller ootmoedige en
schuldige onderdanigheijt, u Edle grootachtb: dat se
dogh sulcken gevoelen van haare getrouwe, gehoorsame
en geringe dienaren niet en gelieven te draagen, maar in
contra voor de sinceere en waarachtige waarheijt te
gelooven dat wij altijt onse hooghste glorij en vertrouwen

gestelt

[Margin note:] t Eenige bedenckel: medaille in ons ge=, voornte gelijcke op te nemen by maniere van vergelyckinge als off wy voor Zijn Ed: grootachtb: &c.

gestelt hebben (voorbehoudende een goede Conscientie voor God en V:Ed:te Grootachtbaare, int oprecht bedienen van onsen schuldigen plicht ent wel waarnemen, en 't administreeren van tgeene, ons nu ruijm vijff jaaren soo goedigtlijck bij u:Ed:les grootachtbaare voor de E: Comp:e te bestieren is toevertrouwt ende aanbevoolen geweest, en waarom wij dan oock het gestelde bij V:Ed:e grootachtbaare in aller onderdanigheijt, ons niet anders toeeijgenen en gedijen sullen laaten dan voor een overgroote toegenegentheijt en gantsch vaderlijcke waarschouwingh en lesse, waardoor wij coomen op gewekt te werden, om na deesen nogh al meer en meer omsigtigheijt in ons gedoente te gebruijcken, en daar niet te verhoeden, dat wij niet weeniger tijt door deese trouwloose en gantsch geen geloof houdende menschen verschalckt coomen te werden. den almagtigen God biddende, dat hij ons daartoe niet meerder wijsheijt verstant en omsigtigheijt gelieve te benaadigen, ende het goet gevoolen onser Ed:e Mogende heeren Majores bewustens dat van u:Ed:les grootachtbaare langs soo meer aan ons laaten beklijven, en waarmede overtreede na

Sillida

alwaar hem den Commandeur in de laatst leeden maant April ruijm 19 dagen opgehouden, en in die tijt den eijlande Chino in de beneden als boven landen van Sillida, oock men omtrent onse wercken en volckeren hem met alle ernst en neerstigheijt heeft geinformeert van de hoedanigheijt der saacken, en hoe deselve daar en daar alomme in dat gantsche ressort stonden, maar den Commandeur en heeft nogh ~~niet~~ in off buijten de lants vergaderingen oock in pre als absentie van den Coopman S:r Jacob Schinter niets connen ontwaaren, tgeene na eenige meer dan ordinaris kibbelingen en beschuldinge van deese en geene Inlanders tegens den anderen gelijckt, wij laaten staan na generale revolutjes of alarmeringe, invougen ons sulcx bij den Coopman voorn:t in Maart passado aangeschreeven is off ten was saacke dat men tgeene hier voorn van een van

S:t Comp:s

d' Comp.e slaven ende bajangers aangeroert staat, daar voor sapooren, wilde, of wel anders (en dat ooq het geloovelijcxtte schijnt (dat deese door trapte en sinistere inlantse coopluijtjens den nieuwen situr in sijnen handel hebben soecken te verganwen, en gevolgelijcq ooca door haare verkeerde voorgestelds te disponeeren dat hij tegens d'ordres vande Comp.e en't haaren voordeel haar de blaauwe en witte sallempooris tot een prijs voor Contant soude geven, alsse hier ordinaris tegens goût uijt vercogt worden, anders soo continueeren de saacken in dit resort nogh in voorige goede termis, gelijck ooq meergemelte Sr. Splinter sedert dien tijt g'adviseert heeft, van gelijcken ooq dat den peeper handel daar braeft begon toe te neemen. bijdeese verhaalde en quette sijn gewoeft onsen padangsen panglima Raadja ende den sulthan mamotelia metoonige van sijn mentrijs van

Indrapoura welcken heer, ons van sijn lants welvaaren almede veel goets scheen te beloven, seggende dat de aanplantinge vande peeper thuijnen aldaar soodanigh voortgesett wiert, dat hij vertrouwde binnen den tijt van 2 à 3 jaaren, marghigh te sullen weesen, soo veel van dat starck gewijn teruerckt te leveren, als d'E. Comp.e nogh oijt in voortijden daar van daan becomen heeft, ooch soo waaren alle onderlinge oneenigheeden, die se met den anderen hadden geradt, in der minne bijgeleght en afgedaan, desgelijcx hadden sijn Mentrijs in sijn absentie met die van radja adil in maijutte op onse meenighvuldige intercessie een goede harmonie en vreede onder den anderen opgeregt, maar hij en voorsz. adil, bleven noch in haar voorigh wantrouwen op den anderen Continueeren, vant welcke wij hem met allen vermogen hebben afgemaant ende ooq so verde gedisponeert dat hij ons wederom belooften gedaan heeft van sigh in alle billickheijt tot de reconciliatie te sullen laaten vinden, ende naar dien juist te deeser goede tijtmeede twee afgesondens uijt maijutte tot padangh waaren (met naamen, sirre pardane indra, en Raadja Caipolle douwba)

die

die ons de antplantinge van haare peeperthuijnen
als de verhaalde bevreedinge van de mentrijs, Insgelijckx
waaren comen bekent maacken, soo hebben wij die occasie
waargenomen om deselve de goede genegentheijt van haaren
wettigen lantheer van deegen in te prenten, en sulcx oock
aan dickgenoemden adil te schrijven met waarschouwinge, dat
indien hij u Ed.e grootachtbare gunsten toegenegentheijt
nog langer begeerde te genieten, dat hij deesen favorabelen
tijt en geleegentheijt moste bij t hair vatten, en sigh selfs
na schuldige plight omtrent sijn lantheer in alle billickheijt te
laaten vinden, en waartoe deese afgesondene haar uijtterste
vermogen te contribueeren meede belooft hebben, daar van
den tijt den uijtslagh openbaaren moet, wij sullen in middens
den grooten Godt bidden, dat hij de herten deeser menschen
soodanigh gelieve te dirigeeren, dat se sigh eens mogen ontwacken
uijt haare verstocktheijt, en met den anderen weeren bedencken
wat tot haaren besten aangeleijt dient, opdat wij daar door
oock eenmaal uijt den poel van onruste geraacken, en deese
Cust onder vreede en eenigheijt voor onse meesters bestieren
mogen, dat sijne divine majesteijt goedichlijck gelieve te
jonnen amen. —

Wie dat de oorsaack sij, dat den sultan dickgemelt Selchens
(als hij met een goede en prijswaardige resolutie, van ons
afvertrock) om sijn landen en plaatsen nu met alle modestie
en schuldige debvoiren (eens opperheer) te willen gaan regeeren
soo subit van voorneemen verandert wiert, en in plaetse
van heijlsaame, heijllose bedrijven bij der hant nam, dien
man sullen wij in deesen ongenoemt laaten, maar ons met alle
Eerbiedigheijt aan onse remonstrantjes ende het gedenck-
boecken, dat ons bij den E. verheven Heer Instructie daar
van naargelaaten is gedraagen, waarom nu deesen vos uijt
sijn nest en bij ons te krijgen, en sal geen kans weesen, nochte
oock niet, om hem van kant te doen helpen, anders als door
heijmelijcke practijcken die men daar toe soude moeten

uijtvinden

uijtvinden, gemerckt hij ons al immers soo weynigh extreme
loopscheijt, dat wij hem doen, derhalven willen wij in deesen
almede hoopen dat hij haast van de doot magh wegh geruckt
en daardoor dat rijck in beter geruste heijt hersteld werden,
en waar mede overstappen naar

Padangh.

Alwaar wij langs soo meer bevinden dat den suijfteren
en door krapten bergs gast int vervalschen en mengen van
sijn te coop brengende gout met naauwkeurige toesigt
te gemoet gegaan wordende, hem oocq al sootjens en sachjens
na de redelijckheijt begint te schicken, en naedelaat den ~~[illegible]~~
van meer soo veelderhande vervalste minneraalen aan de
merckt te brengen, alsoo wel voorheenen te doen gewoon sijn
geweest, en waardoor en oock mede, dat men hier gevonden was
het gout van 18 en 19 Caraat (daar wel het meeste bedrogh
onderschuijlde) benevens doet van beteren alloij, in te coopen
onstondt datter geen ammasseringh conde geschieden onder d' 9, 9½
5 en oocq wel tot ten hondert leccasie te hebben, invougen dat
bij den Commandeur en expresse Commissaris Abraham
Verspreet bij scherpe navorsingh ondersocht en in d'E. Groot agtb:
in dato 27 october anno 1666 ten deele geadviseert blijft, met
voornemen (soo wij dencken) om bij sijn generaal rapport
daar nader verhaal van te doen, hebbende sijn E. ons daarvan
eenlijck g'ordonneert, dat wee met alle omsightigheijt te
besorgen hadden datter voor d'E. Comx.e geen slighter gout
dan van 18 tot 22 caraat int ouers opsteijgerende, door den
anderen tot 16¼ à ½ de T. van 16 conderijn (daar anders hier
de T. 100 conderijn in gewight is) wiert ingecoght, mits dat wee
dan oock gehouden waaren daal voor niet meer dan $\frac{1}{32}$ pt.e
T. leccagie op de afte scheepen minneraalen in factura
te brengen gelijck dat altijt, ten onse tijden, geschiet is, soo
dat hier uijt blijckt dat het overige gewight tot vergoedingh
bij sijn E. niet voordacht ongenoomt gelaaten sijnen, buijten
dien oocq, soo en souden men als gesight voor dato niet geen
$\frac{1}{32}$ T. pt.e te onderwicht hebben connen bestaan gelijck wij
men nu door de verhaalde verbeteringh in de minneraale
begint

begint t'ontwaaren, datmen ten deele katoenen sal beginnen
te doen, en waarom dan oock bij deesen (in vougen dat na
dato altijt te geschieden staat) ü Edle grootachtbare het gout
tot hondert vijff condrijn suijver gewigt en 10½ condrijn bruto
de T. toegesonden wert, onder vast vertrouwen u Edle grootachtb:
daarin geen misnoegen hebben sult, ——

Van de laatste becomene 70 baalen cattoen, hebben wij der al
wederom 50 aan deese regenten en haar die van Sillida op
haare gerechtigheijts rech: verstreckt, en door dat middel
onse packhuijsen daar van gesuijvert, met voornemen onder
u Edle Grootachtb: gunstige welnemen ons door dat middel
van't geene ons nogh toe te comen staat, almede t'ontlasten.

In de plaats van den overleden orancaij Malaradja-
nanda blijfft sijn susters soon gesurrogeert, als comende met
dit lants gebruijckt over een, dat de susters kinderen voor sijn eygen-
snaederen, soo dat hier in almede geen swarigheden resideeren.

Wegens den aangesnoerden Camphire van den bantamsen
hollenaar Quea Secrodane is u Edle grootachtbaare jongst
met 't Jacht Coorda advijs gegeven, soomeede bij de memorie
van de aangehaalde cleeden en Cassomba vertoont, dat de
portie van den Annashoda Ritia daar onder begrepen staan,
ende dat wij deselve op sijn pas hebben doen stellen, is geschiet, omdat
die man opinieerde dat wij sulcken aanhoudingh buijten u Edle
Grootachtbare voor kennis deeden, en meende daarom sijne van
u Edle Grootachtbaare wel wederom te becomen, dat hem in ijmain-
tenue van ons bij u Edle grootachtbaar hoedens ontwent respect
gemist is, en daarbij in aller eerbiedigheijt u Edle Grootachtbaare
op 't hoogste danckbaar voor sijn deesgelijcke, doet oock onsen
fiscaal Molman ende den inlantse sabandhaar voor de
quota of portie die hun bij u Edle grootachtb: uijt d'aangehaalde
gooderen sij toegelegt, met beloften haar wijders soodanigh
te evertueeren dat de E. Compe: dienst en u Edle grootachtb:
meer en meer genoegen magh erlangen, ——

Zinde

Bijde caart beschrijvinge deeser cust sullen wij mede int —
cort aenhaalen de veelheijt en hoedanicheijt der mijnen, —
mitsgaders hoe daarin bij deese inlanderen gearbeijt wort —
alhoewel wij u Ed.les grootachtb. in waarheijt daar van wel voor
aff connen seggen datter inde bovenlanden schreijde seer —
rijcke mijnen sijn, die alle tijt gout uijt geven, ooch dat se —
bearbeijt worden als bij ons, maar om het clevende minneraal —
uijt de steen te krijgen, daar en hebben se geen, off weijnigh —
materialen toe, en over sulcx soo nemen se maar het geene dat se
sien, en met haare materialen uijt den aerts uijt arbeijden —
connen ooch soo en laaten de minniers (na ons bericht wort)
niet toe, datter yemant die onder haar niet beschreijden
is, (als hoon bekent) in haare wercken comt, behalven dat
de wegen daar naa toe, voor de onse onbruijckelijcke —
souden sijn, alsoo weijnigh (als dit verhaalde) soude ons ooch
toegelaaten worden, om cleeden en andere coopmansz:en naar
boven int gebergte te brengen, en daar met selffs met den
inlander te negotieeren, uijt oorsaacke, datter veel duijsende
van arme menschen, van leven, en daarom, en om de moeije=
lijckheijt der wegen, moeten degeene die een ordinaris
mans dracht cleeden, ijser, catten of sout &a naa boven
laat dragen, voor elcke dagh reijse ½ Rs aandraagh loon —
betaalen soo dat hier uijt dan ten deele genough afftemeeten
is, dat bij deese ondersoeckinge niet veel voordeel voor d' E.
Compe. te bejagen soude wesen, ende ooch alsoo weijnigh
versoeckeringe, om door het gesantschap aande regenten
van Minnacabou ijet anders voordeeliger te sullen genieten
dan wij u Ed.les grootachtb. waare voormaals g'adviseert hebben

De caart voorn.te blijfft tot sillida toe voltrocken, ende sal de rest
(soo haast onsen opsiender vande Equipagie maar wat
meer aande beter hant is, tot sillibaar toe vervaardight,
en dan neffens de beschrijvinge u Ed.les grootachtb. geremit=
teert worden. ——

Van de Mardijckers en blijft sedert de laatst overgesonden=
rol geen wijdere uijttreckinge gedaan, dan aan den vaandrag=

Anthonij

Anthonij Louwrensz ende den sergiant Domas Fernando elck een maant gagie, ooch soo is'er niemant anders vande selve overleden dan Jan de Costa vande Cust op den 10 april passado soo dat u Ed:le grootachtb: (buijten dit verhaalde op de voorige eer gerustelijck tot den 15 deeler afbetalingh gelieve te laaten doen, van deese maats en alder niemant tegens sijn wil, of ooch, dat sij de groote gagie die se binnen niet verdienen connen hier gehouden werden, maar wij sullen ons in contra met d'eerste gelegentheijt van d'onbillige ontlasten,

Het moolen-werck (niettegenstaande dat den nieuwen baas met nogh twee andere timmerlieden als hier vooren aangeroert staat sijn comen te overlijden) wert evenwel door nogh seven andere timmerlieden naar vermogen voortgesett en staat te hoopen dat we daar mede voor ult.o Julij toecomende vaardigh, en aan het stampen raacken sullen, werdende in de berghwercken mede niet verlooren, maar dagelijcx meer en meer hoogen vernoomen, doch is'er eene vande voornaemste voorwerckers overleden, soo dat de geene die nogh uijt patria staan gesonden te werden, ons niet t'onpas sullen comen, Godt geeve maar dat se wat spoedigh aanlanden mogen.

De Chineesen die hier demoreren, staan onder de bescherminge van d'E. Comp.e derhalven soo en kan den Commandeur sijn pretentie van nogh dertien hondert Rd. op den Chinees Ojncko voor geen andere rechtbanck justitieeren, dan hier reets gedaan heeft, en daar bij hij dan ooch voorts sijn rechtmatige pretentie vervolgen sal blijvende sijn E. inmiddels ten alderhooghsten danckbaar aan u Ed:le grootachtb: voor het gunstigh renvoij, sullende echter niet te min niet naargelaaten werden, om het recht ende de pretenties uwer u Ed:le grootachtbare ingesetenen naar vermogen en in conscientie te vervorderen en vande penningen soo haast die bij den panglima Raadja en andere maar in cassa gebragt sijn, d'assignatie over te senden, ende ten welcken eynde wij den fiscaal S.r Johannes Molman hebben g'ordonneert

Hem

hem hier gelegentheijt ende in qualiteijt als sabandaar altijt nevens de bewijsen in raden als gevoegelde voor de absenten te stellen, opdat alles na stijl van reghten met de behoorlijcke Circumstantie gedetermineert magh werden, sullende het goede voornemen uwer Ed.le groot aghtbaare tot het rangieeren van den raat deeser Cust ons geen cleene geruste baaren, en veel kibbelingh te niete doen.

Tot nogh meerder ontlastingh van onse vrij swaare packhuijsen, soo gewert u Ed.le grootaghtbaare in retour met voorschreven pagadeth volgens factuur een somma van ƒ 52960: 19: 8 bestaande uijt de naarvolgende Coopmanschappen, te weeten

700 ℔ 12: maasen inlants gewight gout van 10 ½ ponderyn de ℔ suyver gewight van 21: caraat in touts.

196 : blaren ruijm geboogen schaft of poepe van 912½ ℔ p.r blaar

9500 : Cannen Coquis olij in hondert volle halve amen

222 : ℔ campher van diverse prijs in een cassa.

3000 : ℔ bruijne benzuijn barige in 12 kisten. ende

1095 : ℔ vande laatst uijtgeslagen arts in 5 vaaten gekuijpt, en met rottingh omwonden, mitsgaders nogh een apart versegelt kistjen daarin tot naader Elucidatie voor de E. heer advocaat fiscaal van india Cornelis Snoeck, ende een waaraghtigh vonnis gesprocken bij het hoogaghtbaare Collegie van justitie des casteels batavia in proces tusschen hem heer fiscaal onder Coopman Jan de harde afgepackt gaan alle soodanige boucken, specificatien, brieven, Resolutien &c.a alsser latgo bij het daar van gemaackte registers (dat boven op ingenoemde Cassa leijt) ent hier bijgaande openbriefken omstandigh gesien can worden, daar aan wij ons verbiedigh refereeren, temeer niet voornemens sijn by deesen u Ed.le Grootaghtbare # te bidden en te smeeken, dat den Coopman Jan de harde voorn.t met sijn vloeck verbanten, totoon waaraghtigh bewijs (van hun ooijt meer gehoorde temeraire injurien en roovingh teegens den Commandeur, den fiscaal, en de verdere geledoorde leeden vande wett cust raat bij hem de harde in sijn verdedingh schriften uijt gebracht) mogen

in dese saecke wijders t'procedeeren dan directe: met allen onaghten de spinden, lijcke gerechtsbaghe (?) u Ed: grootaght.e

werden

werden geconstringeert, opdat door het oeffenen van regt
vaardige straffen aan regtschuldige booswigten, 's Compes
voordeelen niet veragteert ú Ed.le Grootagtbare hoogh
loffelijcke wijse van regeeringh voortaen, nochte haar subalter-
ne gebieders een en goede naem geroofd, en daar door gedis-
couragieert come te werden, om na deesen soo't gebeuren
mogte) meer, soo onbeschroomt (als in deesen bij den comman-
deur gedaan is) met schoone schoonen in soo een poel van alle
schandeleuse vuijligheden (als hier in geen cleyne praejuditie
van onse Heeren en Meesters ondervonden) Opper-
hoofden voor onse tijt in swang gegaan hebben (en die sie ooc
noch ten onsen tijde meende te onderhouden) te treeden, en
deselve so verde te [illegible] roden, datmen nu (onbeschroomt) seggen
moogen dat men het droogelant begint te sien, en waarom
wij dan ooc nogh andermaal in alder ootmoet bidden, om
u Ed.le grootagtbare maintenue en genegen hulpe. en
daarmede wij deesen besluiten, met beede tot den Godt der
Sorgtigheijt dat hij u Ed.le Hoogeleerde Erntfeste
Manhafte welwijse verresiende en seergenereuse Heeren
naar onse alderonderdanigste gratieus nogh veele jaaren in goede
gesontheijt tot prosperiteijt van d'E. Compe gelieve
met sijn zeegen en genade t'overstroomen en bijte woonen
dat van herten wenschen. Onderstont u Ed.le grootagtb.
getrouwe gehoorsaame en alder ootmoedigste dienaars
was geteeckent Jacob Joris Pits, Abraham v. Opdam,
Jacob Kievidt, Johannes Melman, matthijs benedictus
ter zijden stont Padangh desen [illegible] meij anno [illegible]

P: S:

Edle Heeren

Naar deese gesloten en geteeckent was, comt den maleijtsen
anachoda Toodja dienaar van den bataviasen inhabitant
Intchie Idop, wercker vaartuijgh int uijt loopen vande
revier Sinckel, volgens onse voorheen gedaane advertentie
aen u Edle grootachtb. is coomen de swu'volen, instant
versochten dat wij drie van sijn volck met voerende drie
strooije sacken met bambosen Campher bij deese gelegent=
heijt na Batavia geliefden adres te verleenen, mits haar onder
werpende soodanigen order, als u Edle grootachtb. op haar
en haar met voerende Campher cottij sult gelieven te
stellen; en nademaal ons opgedachten Intchie Idop bekent
staat, voor een persoon van goede conduijten, ende een
vast morador onder u Edle grootachtbaars territoir; soo
hebben wij onder 't gunstige advoij van u Edle grootachtb:
'tselve geconsenteert, en den schipper g'ordonneert de campher
niet te laaten volgen dan met speciale ordonnatie van
den Edle heer directeur nicolaes verburgh onderstont
u Ed grootachtb. gehoorsamen en getrouwen dienaar was geteeckent
Jacob Joris pit der Zijden stont Padang datum als boven

Westkust

geext

Aan d' Ed:le Heer Joan Maatsuÿker gouverneur generaal end' Edele Heeren Raden van india —

Ontf: 22:en may p:r d' pagadoh

Ed:le Erentfeste, Manhafte, wel wijse, hoogh gebiedende generaelse Heeren

Voelvermogende heeren,

T is droefheit in dese eeuwe der werelt dat men om
Comp:s aanbetrouwde dienst, wel te behertigen, door
sijn opperhoofden, met alle nijt en haat (strijdende tegen
het selve) geblameert wort, over welcke ik mij
ten uytersten bedroeven magh, en al hoe wel beschrijven
niet gaerne ued:le in ued:le hooghwightige affairen
met veele omstandigheden op 't papier te stellen
importuneeren soude, soo sullen van het gepasseerde
in mijn seven maandige residentie, ten comptoire
p:lo chinco geen mentie maken, maar in 't corten
aanvangen, en deselve teeden tot den 2:e april, als
wanneer den d: Commandeur met desselfs egade
en verdere familie nevens den ondercoopman
Anthonij Sluijman, met 't Jagt de Sevelois albier
verscheenen, gaande sijn d: den 3:e d:o voorts met
voorn:e Sluijman, naar Sillida ende meijnde om
hem als hooft aldaar te plaatsen, en voorders volcke
te animeeren geweest sijn d: sonder meden kriighing
's maandaags op chinco te rugge retourneerende,
en wederom den 15:e in plaatse van hier ten
comptoire, op Sillida de landregenten bij een
convoceeren: aldaar uit bij wesen van s:r Sluijman
landvergaderinge gehouden heeft, doende sijn d:
daar van de minste kennisse niet aan mij, omdat
geen ik uijt ued:ele missive van den 23:e maart met
de hoeker de pagadoh, op 11:e april hier aangeco:
niet wel begrijpen conde, den padanghsen raat
over mijn onmindigh:t aan ued:ele geschreven hadde
over welcke ik mij nevens allen seer gelukkig
agte, in hare desseinen, en quade gevolge
onwindigh, en ook te niemand spreekvast te wesen,
want ik langs dese custe, en ook in desen, niet
anders dan een ijdele opgeblasentheit sonder eenig
nut voor d' E Comp:e onder veele bespeurden can,
ter wijle ued:ele niet anders bewust is sijt, oft de

Heeren

heer Commandeur, heeft zoo grooten dienst aande
goudmijne, om die te bevestigen, en des jegen tot vigilan„
tes dienst aan iemand bewrocht, maar ik segge
ij Solare, dat Sijn E: soo lange sijn E: op de westcuste
sijn residentie heeft gehadt, nog dijt onder de aarde
inde goud-mijne geweest, veel min deselve gesien
heeft, soo dat sulcx voorleden geven maar ijdele glorie is
uijt alle tweelinge om geen contrap (soo sijn dogh te
begeerte sustineeren) te becomen, sijnde pto Cinco van
Sillida, als vande goud-mijne afgesneden hebben, ver„
„beteekende den ygees aan mij, daar eenige onderrigt
vele min eenige correspondentie van te geven, hoedag
niet anders t'verstinnen is, dan een quade consideratie
om dat alles contrarie haar gewenschte hoope, comt
uijt te vallen, daar en boven heeft Sijn E: om mijn
nogh onaandigeer te maken, alle comps gewilde
bedieninge van cleeden, tot de negotie dienstigh,
van hier naar Padangh doen brengen, blijvende
hier niet anders dan ongewilde restanten van
veele jaren overigh gebleven, en dat eenmael om
in mijn aanwesen, alhier 'tcompt te beledigen
ende vrienden op de Padangse negotie te trecken
ongeminderd sulcx, is het gantsche landt, en
alle inwoonderen 'tsij groot ofte cleen langs dese
custe, 'tmijwaarts gelegen, om de ware oprechtigt
van gewigte, en familiare ommegangen,
onaandigheden, die veele gepleegt gepleegt hebben
ontrent den negotiandt, comen nu int openbaar
bevendien hebben in uwe Edle missive mede bevoogt
dalinden nogh Monsr meelman, noch den Panglima
radia, na indrapoura afsenden en senden, hoeleg
contrarie uwe Edle belastinge, egter door den E:
Commandeur, 2 dagen naardato, door den Pangli„
ma radja sijn gevolgh genomen heeft, al hoewel
den indrapoursen Sultan alhier apresent sijnde
den Selden ook mede weder vanhier derwaarts
getogen is, continueerende als nogh den Panglima
radja aldaar; ——

Ik hebbe mede aan Sijn E: versogt tot ontlastinge
vande Padangse guarnisoen beveelen, alhier logie
bedeeltjes te formeren ter wijle plo Cinco nu
door den Padangsen raat van alle plaatz: afgeschey„
„den is, en om dat een yder naar 'tafsterven, onge„
„minderen sijn middelen uit plunderen hier afgesonden
d'weduwen en weesen overtonnegt vandigh appropieeren:

soodanigen

soodanige goederen niet en mogte comen te laman„
„teren, doch ik hebbe als noch geen antwoort be„
comen;

De negotie gaat verders voort sullende verder al„
hier d' pachtbuijten ontbreken, doordien hier nogh
Gendent bejangs zondt niet de nijsvendoosen aange„
bragt, onvermogt blijven betalen, dies andere
Guijsen daar toe dienstige soo onnoosten sal moeten
laten opbouwen

Verders moete dat UEd:Ed: jaarlijcx ons van
provisie geel d' gewoonte is, op soodanigen een
eylandt, daar het water ontbreekt, en wij van
andere plaatsen gesustenteert moeten worden
gelieft te sorgen principaal voor d' hier inwesen
zijnde matroosen & soldaten, die dagelijcx met
swaaren arbeijt de steenen vant gebergte afcappen
tot volmakinge van eene steene punt die wel
twee jaaren onder handen geleegen, en nu in alle
ijver, bij mij opgemaakt wort, met een mutsje
arak dagelijcx besorgt mogte worden, alsoo het
onmogelijk is inde hitte, sonder d° dranck, als
eenelijk bij water te connen arbeijden, daar ik
noghtans wel bewust ben dit comptoir jaarlijcx
veel schaden is geworden

Tot curieusheijt ende onvindigheijt om steenen ofte
morgen niet meer van mijn opperhoofden ontrent
UEd:Ed: laundagt beschuldigt te werden, soo sende
UEd:Ed: hier nevens ter speculatie van bergsteentje
niet eenige van hier uijt den anderen gebergte door
d' inwoonders opgesogt, gelijk ik niet naarlatig
ben naar meer van soodanige substantie in
welcke UEd:Ed: het mijneraal beoogen van
te laten opsoecken, maar ter wijle, sonder UEd:Ed:
voorkennisse, van alle die plaatsen voornamentlijk van de
Sillidase goudmijne door d' E heer command:r g' de
Cluddert, beijde, die alle menschen hier bekent is, soo stede
ken dat UEd:Ed: gelieft aan de h:r Commandeur over
het selve te schrijven, te meerd' inwoonderen hier
ontrent mij, dan iemandt anders haare meeningen
comen te openbaren gelijk het dan ook claarder sal
comen te blijken, in hoedanige gestalte het over
al met den dienst in swange gaat;

Den 19:e maart passo: hebbe door een inlandts vaar„
tuijgh een missive, benevens een lijste van geijste
kleeden aan d' h:r directeur gesonden, ternoyle de boode
was gedaniged schepen dit eylandt en passandt
als wel voorders geschiedt is aan te doen, soodat

dan

Van eeremede tot meerder effecten uEdele d' selve
lijste, met het bij-gevoegde hier nevens sende, trede
nu in weder wesende, wel een goede avance inde
peper handel soud' connen comen te trecken ,
Den ondercoopman Stuijrman ontrent een maandt
aande mijne geresideert hebbende, is den 2e maij naer
padangh weder vertrocken, en blijft aldaar continueren
Soo dat do goudtmijne, al weder sonder hooft, een geen
een vele meesten is, en compe dienstten niet besorgt
en werden ;
Den radja Carbou zijnde een oudt gevorsheert man, en
voor des aatchinse oorlogh wel geslet van middelen
regerende als nogh d' negorij de pinangh, met dese
hebbe ik meenigmaalen in discours geweest, over de
goudmijne gelegen aant gebergte vande pinangh
uijt welckers monde wel verstaan conde, dat d' E.
Compe beboort hadde, de pinanghse mijne voorn'
Sillidase bearbeijt te hebben, en dat de geene die
sulcx voorgegeven hadden van weijnig intendement
waren, want d' inwoonderen veele jaeren aldaar van
geen goudt geweten hadden, maar dat den bergh van
Sillida voordato voort gebragt heeft, coper, tin, silver,
en weynigh goudt, waar onder des arbeyders het goudt
mengende het selve alsoo aande marckt bragt, en
voor sillidaas goudt hoogh, om nu tot de pinangh
goud-mijne te keeren, soo segt den ouden radja Carbou indien
uEdele hem geliefft de behulpende handt te bieden, dat
hij in corten souden connen bewercken, dat d' E. Compe=
daar beter vrugte uijt souden connen te trecken, als de,,
ders, en dat sijn arbeyders, die als nogh maar weinig
getal waren, en die mede om haare noodtdruftigheden
moeten omsien, nog dagelijcx een weijnig goudt conden
voort brengen, en wat voor soorte (?) selve is, van't selve
gebergte sendt hij uEdele dit cleijn staaltie, en een
maas goudt, tot uEdele speculatie, ik soude die mijne
al lange gewilleert hebben, om uEdele nog nader
berigtinge daar op te doen, maar terwijle ik en Pto
Cinco van alle ommegangen en landt vergaderingen
met d' inwoonderen uijtgesloten ben soo sal liever nader
ordre van uEdele afwaghten ; ——
Ik ende mijne huijsvrouwe sijn als nogh (door godts
genade) in een continuerende gesondtheijt ; waar
mede &a onderstondt uEdele geringen ende
schult pligtigen dienaar, was geteekent
Jacob Splinter ter zijden stondt int Comptoir
van wegen Poulo Chinco, adij 29: maij ao 1672

Batavia

Aanden Ed.le Heer Johan Maatsuÿcker
Gouverneur Generaal, ende EE Heeren Raden
van Nederlandts India

Edele Hooghgeleerde, Erntfeste
Groot Achtbare, Manhafte, wel=
wijse, verresiende, Seer besheyden
en Genereuse Heeren,

Seer Gebiedende Heeren,

Met de hoecker de Pagadet is ons laeste schrijvens
van dato ultimo Maij passado aen u Ed: Hooghachtb.e
afgegaen, t'sedert sijn hier vervolgens nae den anderen, op den
7: 9: en 29.e Augustij (godt danck, voor behouden varen)
comen aen te landen de Jachten Corda, Willigenburch
ende de gerechtigheijt mede brengende, behalven de hoogh
benodighde cargasoenen, en secours volckeren, uw Ed: Groot
achtb.e seer waarde, ende hooggeeerde brieven de dato 19.e Julij
en 13 Augustij deses jaers, die alle met haere respective
registers d'accorderende bevonden sijn, wesende ons tot herten
leetwesen bij genoemde uw Ed: Groot Achtb.e brieven ge-
bleecken, de hooghwigtige voorsaecken, die u Ed: Groot Achtb.e
hebben geobsteert, om geen vroeger besendinge naar her-
waarts te hebben connen doen, en ons nae vereysch met
contante doecken te voorsien, soo dat daar uyt veroorsaeckt
blijft, dat wij de maanden Junij, en Julij meest ledigh
hebben moeten sitten, ende met bedroefde ooren aenhooren
als dat hun de principaalste coopluyden naer de Oostcust
van

van dit eijlandt begaven, om daar geen gerieff te soecken, die
geen kleijne moeijte costen sullen, omse wederom tot ons te
locken; sodat de Comps. ongeflatteert gesprocken, den
interest, diese int vertier van haere doecken, eyndelyck hier
ter custe door de onrechtmatige gedoenten der Fransche etc.
geleden heeft, wel op 20 @ guldn. begrooten mach, begaven
daerse sich niet eer becomen t'argasoen, door den aftreck int selve
al wederom niet anders laet aensien, te weten, indien wy desen
jaere niet nader door uEd. groot Acht. gesecondeert, ende
niet parcallen, bet: bl: salempouris, en de betillis, moeris
ofte Cambolitiques etc. versien connen werden, off wy sullen
all wederom vroech int toecomende jaar gedaen werck
hebben, te meer het niet practicabel is, de Chiabonijs met
dongrijs goeden, fine rode, ende witte basta broot vrees (?), als
grove swarte do. etc. den bergman voor sijn gout aen te preecken,
maar moeten deselve onder dese Strantvolckeren, eenichsints tegens
pepre werden verruijlt, ende waert toe ons noch wel ruijm een
Jaar tijt verwijstecht, alsoowel uEd: groot Acht. haer vele
seecker houden mogen, dat tot den vertier van die gansch onge
wilde cleeden soo veel ijver aengewendt wordt als eenichsints
buijten merckelijcker interest, in t gansch afkeerich maecken
van dese volckeren tonswaarts geschieden kan, sodat wy niet
uEd: groot Acht. van herten wenschen dat s Comps packhuijsen
daer van all gesuijvert waren, wy souden ons vastelijck inbeelden
dat het gansch geen verslimmeringe inde negotie causeren
soude/

Wy sijn meest vaerdich om s Comps capitaal hier ter
plaetse na vermogen tegens eenige vyandtlycke invallen
of inlandsche opstanden, binnen vier aerde puncten, ende een
grave gracht van 10 voeten wyt, versekert te hebben
blijvende door dien arbeijdt, alsoo het opvoegen vande slagger

(ongebaar

(ongeveer drie voeten hooger met water, en sandt) aen onse
algemene guarnisoen gaender onder gunstigh welnemen
van uwe Ed: Groot Achtb:, en verder van d'O.C. tot den
vroolycken dag toegeschreven, gaande het opmaecken vande
groote Zeepunt op sp.to tzinco mede dapper voort, soodanig
bij vervolgh van saecken haest in postuijr van defentie
sonde connen wesen: maer wij willen den almogenden
godt uijt het innerlyckste van ons gemoet hertgrondigh bidden,
dat hij ons lieve vaderlandt, ende den staat vande E.C.
tcomp.e voor alle vyantlijcke acties, en overvallen genae-
delijck gelieve te bewaeren, en d'onrechtvaerdige actie
soodanig tegens den welstandt derselve, den loon van haere
wercken, rechtvaerdig op haer eijgen cop vergelden, blyvende
wij u Ed: Groot Achtb: oodtmoedelyck bedanckende voorde
wijdere mede gedeelde, soo vaderlands. als Indische nou-
velles, ende het arrivement, en vertreck vande voorsz
scheepen soo nae, als uijt de havenen onses lieven vaderlandts,
Ceijlon, Cormandel, Bengala, Malacca etc:

Voorde cargasoenen met de voorsz. drie jachten, Cerva,
Willigenburgh, en de Geregtigheijt, ten bedrage van f 194874:11:1
hebben wij het comptoir generaal bij onse boecken, naer be-
hooren den crediteur, gelyck het ons daer ontegen seer
aengenaem is geweest te lesen, dat ons comptoir bijde
generale boecken bleeft ontlast, voor de somma van f 161350:1:15
synde de cargasoenen p.r meergen. Cerva, en de Pagadingh
aen u Ed: Groot Achtb: geremitteert: wij versoecken bij desen
seer oodtmoedig, dat sulx met het present hier nevensgaende,
mede soo mag geschieden, montende t'een met t'ander den
somma van f 135555:14:9 soo als dat de factuijr uwe Ed.
Groot Achtb: omstandig aenwijsen sall, van gelijcken de hier bij
gaande

gaande verclaringen hoe verre affgenomene bevonden

t'zedert hebben gecorrespondeert, ende hoedanigh de weder

te rugh gaande 3½ stucken graauwe laackenen sijn ge-

stelt bevonden, oock mede bij de resol. vanden 19 Septemb.

laatstleden de gestelde conditie vande 4 stucx Engelsche

Kerzij, ende of dat deselve wolle stoffen niet meerder

schade vande worm en souden lijden, soo hebben wij ons de drie

beschadighde stucken (aende geen die se begeerden) tot 16 Rs

per stuck ofte ½ Rs d'el, quijt gemaackt, ende het overige,

dat nog onbeschadigt scheen, geordonneert tot 1 Rs d'el

te vercoopen, om met die winsten, d'andere schade weder om

goet te maacken; maar de te cort bevonden elff stucx

mouris, als de provisien, ont stuck Holland 16 seijldoecke

hebben wij bij provisie en opt vertrouwen van u Ed: groot

acht. gunstige aggreatie, over de reecq: van winst en

verlies, doen verschrijven, ende sal voortaen sorge gedragen

werden, dat niet alleen den dispensier, maar oock de schippers,

ende stuijrluijden, op onse cruijsende scheepen, en chaloupen

haar vleijs, speck, boter etc: vaten, toe sulcken tare

commen uijt te leveren, als uwe Ed: groot acht. dat hebben ge-

lieven te stellen, ende waer toe onse bevelen al g'expedieert

sijn, vorq soo sullen wij acht nemen datter geen soodanige

Indische kinderen, als bij uwe Ed: groot acht. bevelen uijtge-

druckt staen, meer te doopen aengenomen, nochte oock

geen beloften daer aen gebruijckt werden, dan onder de

conditie daer bij gestatueert

Wij bedancken uwe Ed: groot acht. seer verbindingh voor

het soo rijck, en liberaal secondeeren en provideeren van

onse comptoiren, ende souden het nu daer mede al een

geruijmen

geruijmen tijt commen stellen, indien den Almogenden Godt
maar genadel. sijne slaande handt van ons ende dese landen
geliefde aff te wenden, en daarom sijne Almogentheijt vierighlijck
aengebeden wordt, grasserende de doot hier over all ten platten
lande, als mede Manitabouse gebreghte soodanigh, datter geen
menschen van deesgelijcke storfte ooit meer in gedachtenis
is, hebbende den Commandeur en Coopman Splinter mede
niet weijnigh tot gegeven, ende en is't daar mede alsnoch niet
geheel gedaan, maar blijft den Commandeur veeltijts met
groote hooftpijn, ende Sr. Splinter met den continuerende
lammigheijt aende handen becummeren, behalven datter vande
mindere suppoosten, en voornamentl. nieuwelingen all
vrij een mooije partije de kooij bewaaren, des weijnigh tot assis-
tentie vande gedagte Sr. Splinter soo mede ingelijx, als
t'achterhouden vande soldij boecken, den ondercoopman
Joannes Urselincx daar geplaatst hebben, met expresse
als dat aen hem tot voornoemde boecken soude werden
getransporteert de winckel, mede de losse cleeden daar in
bewaart, ende dat hij hem dagelijcx, soo bij den houdt, gepaste,
als andere ingelijx, naarstel. sall hebben te begeven, om
daarinne des te eerder geperfectioneert en eijndigh te werden:
maar dat hij des niettemin, niet vermogens sall wesen, eenige
inschrijvinge inde boecken te doen, yets uyt de pachuijsen
en winckel etc. te haalen, verstrecken, ofte betaalen,
dan met voorgaande last, en kennis van Sr. Splinter voor-
genoemt, behalven dat hem daar en boven, [illegible]
Gouvercommandeur blijft, aen Sr. Splinter alle behoorlijcke
respect, en veneratie, volgens sijn qualiteijt te bewijsen;
mits dat Splinter hem ooch gehouden is, aen hem Urselincx
t'selve mede te laten genieten, van gelijcken hem te ver-
gunnen den gevraeghden toeganck tot de ingeteeckende boecken,
om

om daar van mede kennis en ervarentheijt te becomen,
soo dat behoort, ende met de beste maximes van d'E: Comp.e
accordeert, en over een comt; Ende aengaende de resi-
dentie inde Mijn, daar van hebben wij den resident Stuurman
g'ordonneert, in alle voorvallende saacken, soo wel ontrent
de wercken, 't Stockenhuijs, als de guarnisoen boecken etc:
met dickmaals genoemde S.r Splinter communicatijff te
gaen, de resq: vande Mijnwerck, ende het volck daar be-
schreven inde boecken van dat eijlandt etc:, voortaan
curieus te laten wesen, in bogen u Ed: Groot Agtb:, ende dat
het gelieven aen te bevelen, ende op dat oock t'een en
t'andere des te beter in grondiger naar uwe Ed: Groot Agtb:
meyninge ende intentie mogte naergecomen, ende uijtge-
voert werden; Soo hebben wij ten dien eijnde aen S.r Splinter
overgesonden de authentijcq: copien van beijde uwe Ed:
Groot Agtb: jonghst becomen brieven, ende bovendien nog
eenige bijlagen, tot de guarnisoen boecken behoorende; op
dat de residenten aldaar tot hunne naerichtinge van alles
voorsien, en naer dato geen ignorantie pretenderen souden;
Sijnde de separatie van den residenties te weten p.mo Guimo
ende de mijn van Sillida bij onse resol: de dato 11.e Januarij
passado daar ten eijlande genomen, Groot Agtb: Heeren
niet vast gestelt, om deese of geene particuliere insigten
veelmin tot beleijnaagtinge van ijmant, maar eene de-
om ontrent het werck vande Mijnwercq des te beter
u Ed: Groot Agtb: bevelen naar te comen, gemerckt
uwe Ed: Groot Agtb: bij haare missive de dato 2.e Junij al-
passado, deswegen aengaende wel expresselijk ordonneeren, dat men
ontrent dat werck niet hebbe groot geweld, en nog veel
min groot gerucht salle maacken, en verscheijde goede &

suffisante

suffisante redenen, die ligt om te vatten sijn, jae dat UE.E.:
groot achtb: aengenaem sall wesen, dat men daerin wonte
niet de minste umbrage, die, die saecke (onder verbeteringe
sijnde dijsse) weijnigh schult lijden kan etc., wel is waer dat UE.E.
groot achtb: inden selven brieff mede ordonneert, dat sulcx
op plo Chinco, als een comptoir moet worden gehouden en
aengesien: maer sulcx en is bij ons niet wijder begrepen,
moeste verstaen, dan int stucke vande negotie, die niet [illegible]
aldaer voorvallen, en bij tijden van S.r de Haese, bij de suppoosten
van plo Chinco sijn gedecreteert, ende gedreven geworden;
maer niet nu, dat daer geen toeslüijden meer comen,
om dat wij genoot saecke sijn geworden, de woningh tot
den packe, en secr: huijs voor de mijns materialen, en
volckeren te employeren, 't Geen naerdemael UE.E.:
groot achtb: ons nu bij haeren jongsten brieff gaerne intentie
ende meijninge nader hebben gelieven te verclaren, soo en
heeft den Commandeur oock niet naergelaten, om hem
vanden 8.e tot den 15.e Septemb: laestleden naer het opperhooft
Chinco te laten vinden, ende in middels de voorsz. ordre
te stellen: mitsgaders alle voorgeen gepasseerde discrepant-
ies, en ontdeckeden naer vermogen uijt te roeijen, ende ten
bijwesen vanden Secretaris Barent Visscher, als de onderkoopl.
Molman ende [illegible], deselve bij te leggen, ende een ijder
vande Gedeputeerden tot sijn schuldige plicht aen te manen/

Stierman

Boven dit vergaderde, soo hebben wij al 't eijlandt [illegible]
versterckt met een jongh gecomen sergeant, benevens ses
soldaten ende vier matroosen, tegen 't [illegible] Baerlen
om tegens alle bedenckelijckheden [illegible] te [illegible]
te mogen wesen, ende ons van alles tijdigh advijs te doen
hebben, van gelijcken tot bevorderinge vanden dienst ontrent
de

de negotie, ende de boecken, boven de twee daar voor hen

besigheijden geweest sijnde gemisten, daar neffens hadt

ordonneren den adsistent, ende twee provisioneele de-

naments Willem Wassen, ende Maximiliaan van Swarts

welcken Swarts wij op u Ed. groot Acht. ordre al mede

van sijn provisioneelen militairen dienst mede nieuwe ontslagen

en wederom, als geseght, g'employeert hebben, soodat het daer

mede alles (soo wij niet anders bedencken connen) naer u Ed.

Groot Acht. hooghe meijninge gestelt, ende op den geor-

ganiseerden voet gebraght is, wel hier mede voortgaen, om

u Ed. groot Acht. met corte woorden te verthoonen de motiven

hebben, waardoor den raadt deser kust is bewogen geworden

te resolveren, om bij provisie, en op u Ed. groot Acht.

gunstige aggreatie den onderkoopman Abraham Opdam wel

als een jonger hier ter kust, maer veel oudere onder-

koopman inden dienst onser E. E. meesters, boven den onder-

koopman Jacob Keibut, niet alleen sessie in raede te geven,

maar ook tot de bevorderinge van de dagelijcxe negotie

te gebruijcken, ende des niettemin, dat de Keibut met

hem gelijcke verantwoordinge over de gehele administratie

van dit comptoir te laten hebben, daar van wij u Ed. groot

Acht. hebben seggen, als dat geschiet sij, dat aen haer

beijde bij den onderkoopman Anthonij Stuerman, alle des

comptoirs effecten en cassa effecten, wel opgedragen ende

onder gelijcke verantwoordinge getransporteert sijn

geworden: maer dat aen Sr. Keibut meer bijsonder

de negotie boecken met haer toebehooren, ende aen Opdam

(als sijn oude bedieninge sijnde) den dagelijckse handel

met

met den Inlander gedesideert en overgedragen blyven; te
meer toe den Inlandschen negotiant, en voornamentlyk
de gouthandelaars uyt het gebergte in geener hande
manieren met de gewoonelycke styfsinnigheyt van
Sr. Kievidt ontrent haar luyden meer begeeren te doen
te hebben, als synde den selven uyt syn voorige administratie
daar onder nog seer wel bekent, wes sy ten selven insien, en
de continuatie van Steyrman, en Opdam in haar oude functie
seer instantel. oock hebben versogt, dat wy haar ten
meesten nutte vande E. Comp.e met Opdam hebben geaccordeert
ende in gevolge van dien, hem dan oock daar by de voor-
settinge gedesoneert, ende ten anderen soo is sulcx geschiet
om oock te gelycke uyt desen bevrijt te syn, van meer
sodanige lastidien en disrespectien, als de nevensgaande
bylagen uwe Ed: groot Achtb. largo verhooren connen, en
daar aen wy ons seer verbinden gedragen, soo mede aende
nadere bevelen die u Ed: groot Achtb. ons in desen sult gelieven
te ordonneren/.

Wat nu belangt het lesen, en resumeren vande brieven ende
pampieren die ons successive soo by u Ed: groot Achtb. als de
residenten vande Comptoiren etc: toegesonden, ende aenden
Commandeur en Raadt geaddresseert worden, van gelycke alle de
gene, die daar op tot antwoordt afgaen, item het present
wesen vanden politycquen Raadt in landsvergaderinge,
oocke de communicatie van eenige regulen daarin ver-
soecken, ofte voordragingh in landtsaecken, daar in blyft
vanden beginne aen, dat den Commandeur het bestieren derselve
tust by u Ed: groot Achtb. is toevertrouwt geworden,
uwe Ed: groot Achtb. ordre geobserveert, ende promptel.
naargecomen, excepto dat we voor den dienst vande
E. Comp.e met hooge noodigh noghte proffytelyck hebben connen
oordeelen

oordeelen, dat de schepen die op p[ul]o Chinco den meesten tijt
toch altijt eerst geladen, ende met de daerin voorraat peper
gechargeert worden, t welck ons wanneerse de goût van Jampser (?)
kisten, benevens de noodige pampieren voor u Ed: groot agtb.
hebben ingenomen, [dat comptoir weder te connen] aen te loopen, en dat eenige van de residenten
aldaer te rissee (?) van gedachte brieven te doen, hebben; maer gel
houde onses oordeels (dat we nochtans seer verbiedinge onder
het wijs, ende verstandige oordeel van u Ed: groot agtb. sijn
buijgende) wel gevoeglijcker comen, dat de tweede persoon
offte degeene die de plaets op Pulo Chinco occupeert, ons met
alle schepen die daer van daen, met haere peper last comen
te keeren, grondigh advijs gaff van de constitutie, en toedrage
van de residenten en logie derwaerts over, mits dat men
geen echter nadere, ende bij beter gelegentheijt advise
van de afgesonden generale brieven laeten toecomen, ge=
merckt het niet heel selden gebeurt, dat men bij volle, nieuwe,
off quartiermaens veel travaden, en onweere onderworpen
is, jaa stormen die twee, drie, en meermaelen comen te
duijren, gelijck dat noch anno passado aende schipper van
t fluijtie Hilversum gebeurt is, die naer sijn becomen
depesche van hier, met sijn schuijt op p[ul]o Chinco aen landt
gevaren wesende, van soodanigen onweder overloopen wierdt,
dat hij in twee nachten en een dach niet weder en aen sijn
schip (dat daer in see met sijn costelijcke cargo van schip (?)
over de 67000 guldens ingevoert, om van sijn ancker te
spillen lagen, raedt) en conde comen: edoch dit niet tegen=
staende soo sal u Ed: groot agtb. ordre by alle goede gele=
gentheijt verbiedinghe werden naergecomen, ende naer desen
altijts den fiscaal, en twee gecommitteerden met onse
open brieven, soo verde niet gesonden werden, om deselve
soo haest, die daer geschepen ende getrocken sijn, te sluijten,
t schip te depescheren, ende onderwijlen oock toe te sien,
dat het daer alles naer behooren toegaet,

[signature/paraph]

Het herwaarts comen vande Huysvrouw vanden Secretaris
Jacob Linielot Sal.r heeft godt de Heere opden 9.e Junij passado
voorgecomen, met dat hij hem op den selven dagh tot sijn eeuwige
glorie heeft opgeeyst; Maar Francois Mariael heeft hem de
ruste voor vyff jaren en achtsten gecontinueert, synde
deselffs comportementen nu stijff 3½ jaren, dat hij hier
geresideert, en vanden beginne aen bij desen gebruijckt is
geweest, van sulcken civiliteyt bevonden, dat hij waerlijcke
de naam wel mach dragen van een Catholijck bedaeght man,
ende uijt welcke insichten wij hem dan ooc sedert het over
lyden van onsen veraenckenbosoecker Dirck Hendricksen
van Hogeveen, tot het voorlesen van 't avondt gebedt ende
de Sondaeghse Sermoenen hebben gebruijckt; Soo dat hij by
desen andermaal aen u Ed. Groot Ag.bs voor recommandt. en
sijn huijsvrouw ende dochter is versoeckende, ende
waermede wij over stappen tot de handelinge der
Comptoiren, ende daervan aenvanckelyck beginnen
met

Sinckel, en Baros, waren vandaen ontscheedet tot gaen van 't Jagt
de Hazelbijl in dato 20 maij met de Sinckelsche afgesanten,
geene brieven ofte tydinge toegecomen is, des niettemin
soo hebben in voldoeninge van u Ed. Groot Ag.bs nadere
bevelen opden laesten Augusti de Jaghten Willigenburg
en Wijngaart, derwaerts gesonden, met soodanige
affscripten als u Ed. Groot Ag.bs uijt de nevensgaende
bylagen, ende afgesonderde brieven, gelieven te vernemen,
ende daer mede toegedaen, tot voorsettinge vande negotie
een cargasoentie ter montante van f 15251: 10: 11
wy willen niet twyffelen, of de saecke staen daer
noch alles in goede termen, ende en is aen den vint geen
bedenckinge te vreesen: want des jaa soo souden wij van
over d'een off d'andere boegh, daer alle tydinge van hebben
gehadt /.

[signature]

Met het opsenden vande Camphur ende het bevorderen
dat de Comp.e die alleen becomt, ende niemandt meer
daer in participeert, sal naer vermogen gevlijt, ende
bovendien besorcht worden dat den eysch van 5 a 600 halve
aemen Cocos olie mede jaerlijcx voldaen wordt, het
slimste van alle is dat het ons aen gewenschten voorraet
ende een 40 a 50 stucx martabanen, om de opsendinge
van die suijckerige waren, naer behooren daerin te connen
bergen, want quedaet, ofte noch wel andere een a twee
goede hechte houte tancken, wij souden wel steenen backen
daer toe schicken, maer door de groote, ende vele
voorige aerdtbevingen daermen hier subject is, soo en is
sulcx niet wel raetsaem, derhalven sullen wij deselve voorsorge
daer toe van u Ed: Groot Achtb.e te gemoet sien,

Hier over all langhs dese kust beginnen hoe langer
hoe meer voorvallen te crijgen, dat presentelijck in Atchin
het verwaende hof vas crijgen te vinden is, seggende datt
de Coninginne belieft, maer en geeft aen niemandt meer
audientie, ende datter geschreven is tegens de Orangcaijen,
om haren vreeden handelinge de wapenen heeft opge-
vatt, en waer uijt dan een groote dingh te verstaen:
Soodat het daer nu alles overhoop schijnt te leggen, dat de
voorsz. verwaende, en nu geappliceerde van den lant, d'affaire in
haren schijn doet crijgen; sijnde een seer goede saecke,
ende daer voor wij aen u Ed: Groot Achtb.e ten alder-
hooghsten dankbaer blijven, dat geene Bantamse etc.
meer toegelaten sullen worden hier onder s'Comps gebiedt
te comen handelen, blijvende de Chinesen, die onder u
Ed: Groot Achtb.e passedullen met haer vaartuijgh met
allerhande suijckerdingen geladen, naer herwaerts gecomen
sijn, van Edele haer hier te weer te slaen, ende het spoor,
en

en pannebackers by der handt te neemen, en waere too sij de
vormen, als andere nodigheden niet haer gebragt hebben; maer
off deselve te wenschen saacke effect sall neemen, moet den tijt
leeren; om dat den meester pannen, en steenbacker seer subit
is comen te overlijden, ende nu nog maer een knecht achterheeft;
soodat de spillen daer mede all weder half in d'asschen sijn
comen te vallen, ende onse goede gehechte hoop by nae ver-
nietigt is, niettemin wy sullen haer naer vermogen
daer toe animeeren, ende behulpsaem wesen, om dat werck
ande gangh te krijgen: maer dat dan all deselve noch niet
doende sijnde, uwe Ed. Groot Achtb.e van den uytslach tyding
advijs doen hebben: staende het werck door gebreecke van
steen tennemael stil.

De toegewesen schenckagie by u Ed. Groot Achtb.e van 100 a
120 ℔ aende Cadjans d'oliën, en sloep voor als Orangcaij
bakel, en hebben wy onder de gelimiteerde conditie daer by-
gestelt, nog niet connen goetvinden uyt te keeren, voor ende
alleer dat wy van haer wat beter geruchten wegens de
comportementen van voorsz. d'oliën en Orangcaij bakel
int bevredigen van de van Sircam en corlange met de
smeldtse boudtgenoten, connen te vernemen; ende wy sullen
oock naer desen wat vrijmoediger worden, om sulcke vry-
postige verklaers, af te wijsen, ofte naer rijp overlegg in
raden, met den smalle geschencke te vereeren, dan wy wel
tot nog toe gewoent hebben, om u Ed. Groot Achtb.e daer
door van die lasten ontslagen te laten; sijnde inde
stellingh vande quantiteyt cocquos olye de 8 campss tribu-
tarisse van d'eylanden van Mako jaerlycx vermogens
konnen uyt te leveren, bij den copiedeerder een 0 te weynig
gestelt, soodat de by haer genoemde quantiteyt 20 ℔
kannen moet sijn

Dijrcangij

Ayerbangij, Passaman Batapangan en **Ticou** deese
landen staan nog in voorige goede termen, blijvende
deselve voorde door vande Atchinse panglimas, ende
door de vlugt vanden van Atchin gecomen Radja Sja-
lowan verlost, ende en connen niet ontwaren waer dese
man sijn vlugt naer toe genomen heeft, maer hier tegens
blijft wederop.

Priaman sedert **Sirrc amar Bangsa** de **Radja** uijt
Atchin aengecomen, dewelcke ten tijde van dese regeering
en volgens sijn afcomste, altijt de plaets van 't tweede
pongoulou g'occupeert heeft, dese man de voorse. macht[?],
so voor de pongoulous, als andere tot ons geneijgt
wesende om sijn intentie te mogen verstaen, waerom hij nu
naer een achtjarige afwesigheijt sich soo stil, en wer-
kelijcke met een cleijn vliegertie uijt Atchin, als een
vlugteling andermael naer Priaman, quam begeven, en
heeft hem tot de versekeringe voor ons nu goede niet
voorde gemelde pongoulous van Priaman willen laeten
verspreeden[?]: soodat dese regeeringe eijndelijck in de weder-
strevingen geen begaen[?] nemende, [?] andere hebben
geresolveert hem, met min off min tot gehoorsaemheijt
te brengen, offe hem voor een rebel en vijandt te verclaren,
gelijck dat daer op gevolgt is, met het verjagen van dien
persoon, ende het verbranden van sijn en sijne vrienden
huijsen, [?] UEd. grootachtb. seer[?] largo
inde bijlagen ende d'annexe brieven f° 90 geliefven te
lesen, van gelijcken dat daer alle questien en ondernemingen
uijtgeroeijt ende ten onder gebragt waren: Item bij
onse letter de dato 20 Julij passado, om wat redenen den

Resident

residant Johannes Colombij van dat Comptoir verlost
ende die plaetse wederom met ordre dispenciere en vorsth
adsistent Hendrick de Sanger is bevolen ende d:o Sangers
plaats wederom met den adsistent Nicolaes van Boecke
bleeft gevult/

Door het gedragen Concept by u Ed: groot Agtb: om uijt
de opgebragte bruckpenningen der Cotatongoers dien selver
hebbe ten respecte van de Comp:e en gebruijcke voor den
Command:e te mogen laten maecken, blijft sijn Ed dancke-
baer ende sall besorgen, dat daer in u Ed: groot Agtb:
wijdere begeerte volbragt werde

Sillida op dese plaats en in sijn Ed: Concept staende saecken
als voorgedaen, u we Ed: groot Agtb: daer van is bekent
gemaeckt, sijnde eendelyck te beclagen dat we door ons
vermogen van soecken, alsoo het met het welcomende sijn
watergeulen, dammen etc niet teenemaal vaerdig ende
aen het stampen sijn comen geraecken, dat oogh wel niet
veel langer dan ten uijtgaende van desen maendt mede
aenlopen kan, deshalven het te wenschen waere geweest
dat we met dese schepen de ijsere platen tot de quicksilver
molen hadde connen becomen, als sijnde de practijcq
vande soodanige sacke, die by onse baesen niet onbekent,
maer deselve seggen daer van, als dat die inde duijtsche
landen niet anders gebruijckt mogen geprackticeert wort,
dan om een kleijne schey te maecken: maer niet
practicabel mogen gebruijckt by alsulcke groote
wercken als d'onse sijn, begeeren ende en proberende
en afdrijvers dagelyckx van den ander gebodem te
worden, dan soo we op Batavia sijn gewoest ende gewoonde

proberende

probeerders hem derhalven met soodanige uytvlugten
te behelpen als het nevensgaende verbaal dagregister
u Ed: groot Agtb: volkomen kan, verblyvende den
Comman.r ende de baesen essayeurs u Ed: groot Agtb:
seer verbindig danckbaar, voorde gunstige toeseggingen,
int regard van d.e baesen gedaen, soo ende voorde agreatie
over de verhoogde kostgelden ende arbeyders, wy hebben
aen opgenoemde probeerder en afdryvers, mitsgaders den
baes molemaecker 4 Rd en 2 kannen brandewyn maen-
delijcx tot [illegible] soo toegeleyt ende goedgevonden te
geven/

Met desen schip de gerechtigheyt vaerende tot u Ed: groot Agtb:
over den vaendrager Anthony Lourensz met 23 Caffers
mardyckers synde alle de gene die ongenegen syn hier
langer te ~~blyven~~ continueren, de selve blyven van haer gewaere soodanige
verschen als sy hier gecomen syn, gelijck oock die van de
22 stucx vande bosch ende Capse kaarders, die hier nog
onder den sergeant Thomas Fermando comen over te
blyven; maer daer van en is niemandt te dispenderen om
syn huysgesin hier te hebben, oock soo hebben wy haer voor
haer verblyff alhier drie maenden gagie, te weten op haer
reecq: moeten te seggen te hullen geven: soo haest de
schip tot u Ed: groot Agtb: sall afgegaen syn

Den gantsch slechten uytslag vande [illegible] wort u
Ed: groot Agtb: by aparte beschryvinge vande baesen
essayeurs besorgd en wensch verhoort daer aen wy ons
gedragen: insgelijcx aende bygaende rollen soodanige
de vertreckende ende continuerende mardyckers
genaemt worden/

Den

Van de beste ende laatste arts, die tegens 't uytsynde
van november naest comende, staat uyt gesonden te
worden, sullen wy u Ed. groot acht.e met 't Jagt de
Sqwelisse den a twee wel versorgde spekbericht volle
toesenden/

Indrapoura. Hier van daen is ons den Sultan Maandcia
toonen te affvorderen, als dat het daar alles nog in goeden
doen continueerde. Maar dat hij nu verspeekeert was dat
Radia Adil uyt Majutto, Bantall, Ippe en Kraman het
verleede voorst Westie Saysoen, seven stucx vaartuygen
vollaeden met peper, soo in ambassade, als tot negotie aenden
Sultan van Bantam hadt afgesonden, ende dat die nu tot retour
comende over de 200 Sp.e advertooden, tot schenckagie ende den
coopere soucat off gantang tot den vaste peper maat hadden
mede gebragt, gevolgl.k stelde den Sultan daer uyt vast
dat de gantsche suyder strecke geredresseert, en van hem
afgevallen was, uytvoegen u Ed. groot acht.e dat, en anders
meer by de gemeene brieff desse landt vergaderinghe hooft
regenten, als voor soo veel sys gelevert plaatsen aengaen
gedemonstreert wordt, maer komende dese nieuwe ver-
schyding nader Bantam onder d'suspicien van dat connicker
rycken, als de wederwoedige Singen Pagaruys niet veel
geruchte gyts, also aende waerheyt vant verthobbeerd
voors. seven stucx vaartuygen, ende dat se haeren peper
last naar Bantam vervoert ende daer verrogt hebben
niet wederbelonen is, als synde daar van den tegen, dat
op Ippe thuys boort met syn retour cargo vant sout
ende diere ondervolgende cleeden, in onse handen
vervallen, ende ook by den landt raadt voor geconfis-
queert

" quorum namentlijck,

2 7/8 Corjangs fijn bantams Sout

33 p:s Corte Dungrees off Fransche br: bl: Salemp:s

44 p:s d:o Swarte breede Baftas

4 p:s Cambontjes

2 p:s Guinees lijwaten

Ende een goede partije aerde potten en trechters. Sijnde in dese
vergaderinge mede vastgestelt alle de goederen die van de Maijsters
van Bantam hier souden passeeren ende aengecomen sijn, sonder
reflectie te nemen op Padangse priamanse etc. mede
generale vrienden te corrigeren, ende die te partageren
door drien, te weten 1/3 voor de E. Comp:e 1/3 voor de generale
landtregenten, ende 1/3 voor de officieren die het alange
comen te doen, soo als dat u Ed: groot Agb:e bij de lijste
der vaartuijgen, ende het daer afgemaeckte affrontement
omstandig sall comen blijcken: ijmmers is mede goet gevonden
om de van trousdangs bij dese gelegentheijt oock eens
te gaen besoecken, ende die luijden niet minder als de voorige
gedaen sijn alredde wat betere manieren te leeren,

Padangh Wijders sall u Ed: groot Agb:e (ontwijffelijck tot
genoegen) bij onse genomen landt resolutie de dato 25
Julij passado largo gelieven te lesen onder wat mandel wij
's Comps staat hier langs soo mede trachten te fonderen
ende daer door d' Oostergrense gasttijs over dese Strandtlanden
soo langs soo verder in te trecken; met ende dese nieuwe
beraminge 't eerste jaar of twee off ten minsten tot soo
lange dat se wat vaster mede gedachte ende gewoonte
van

van dese Inwoonderen gesprocken tot voordeel vande
Inlandtsche Regenten geeffectueert worden; maer daer de
naer sullen wij bij goede gelegentheijt daer alle mede
voorde E. Comp.e en dat sonder derselve minste aen-
stoot te geven in 't vaertuijgen, te spaeren, ende die dingen
int geheel machtich te worden, all wast schoon dat men dat
eerst een andere naer soude moeten geven, dan de regie,
blijvende daer uijt Reets geprofijteert dat de te voren
voornijt verstreckingen, beneden gerechticheijts Regt:
daer met nog alle meerder in versoeckinge voorde E.
Comp.e gebraght blijven, en dat we ons des mede wederde
van die incomsten al mede soude connen schrijven.

Wat Suffocten hierop, ende langs dese Cust ende op
elck Comptoir bijsonder tot de negotie ende d'andere
diensten gevordert ende gebruijckt worden, d'selve werde
U Ed. acht. bij de twee nevensgaende rollen onstan-
dig verthoont, ende en sall bevonden niet gemanqueert
worden om op den goeden ontfangh vant gout [illegible]-
spectoel. te worden acht genomen, ende alle [illegible]
soo langs soo meer uijt te roijen, bestaende hier ontrent
een principaelste kennis inde goede toesicht vande
Ontfangers ende des grondige kennis int Oog, om daer
mede het goede van het quade gout te connen onder-
scheijden, ende 't gene bij de assaijeurs soo wel als bij
onse permissien, hier dese dorst vande gout ~~[illegible]~~
die daer in gevorsert sijn, moet worden geleert;
soo dat ons de kennisse van die luijden in desen niet
meerder te staede comt dan onse oogen: maer dselve
maer bij de massen en daer of dan veelt den toets ende
essaij, door alles onder de beter antwoordinge en

respo

risico vande administrateurs die de mindralen dage-
lijcx ontfangen ende inhanden,

Sijnde ons bysonderlijck aengenaem geweest te hebben
vernomen, dat onse negotie boecken buijten fouten sijn bevonden
ende tot genoegen van u Ed. groot Achtb.: daerin blyft gegaen
den, blyvende de ordre inde selve boecken begaen, soodanig
geroemd wort, als voor ijders naem in margine vande cadre
van overgecomen lijste wort aengewesen,

De Regenten blyven u Ed. groot Achtb.: ten hooghsten danck-
baer, ende sijn ten vollen vergenoegt dat sij met haeren
Sabandaer uijt de aen te halen goederen soo veel mogen
genieten als de E. Comp.e ende onse officier doet te weten
$\frac{2}{6}$ uijt alles ofte $\frac{1}{3}$ uijt de helfte vande E. Comp.e ende
1 ander derde uijt de quota vande fiscaal, soodat wy aen
haer op haere naedere instantie het derde gedeelte
vande voorleden jaers geconfisqueerde 711 C ofte een
derde uijt s'Comps helft van 355 $\frac{1}{2}$ C hebben doen betalen
110 $\frac{1}{2}$ C mits dat we daer van vier dan wederom hebben
betaalt vande 75 C ofte het $\frac{1}{6}$ vande geresteerde
54 tt Campher, ofte 450 C aende Bantamsen tolle-
naer hun soo wesend, alsoo wy deselve uijt t'regt van
u Ed. groot Achtb.: eerste ordre aen haer all hadden uijt-
gekeert, van gelijcken oock aenden fiscaal: maer
den heeft sijn quota, op u Ed. groot Achtb.: nader ordre
al weder andermaal in cassa gebragt

De lange (door de suchte vande maetkers) onderhande
geweest sijnde taerlie, bevinst ons den Corte beschij-
vinge op de selve by den Commandeur gedaen, comt u Ed.
groot Achtb.: apart in handen vande schipper Barent Ulst hier
toe,

toe, den Commandeur wel vergoopen dat deselve Ed:
Groot Achtb.e tot hare speculatie genoeghsaam en voor niet
minder aengenaem wesen sall;

Aen de besendinge aen den Keijser ende de vier hooftlee=
geerders van 't Manicabonse gebergte te doen, blijft ons
de gheele hoop derwaerts over 't eenemael (door de doot
vanden Bandhara pangeran over de groote landtstreecke
van Batipo) benomen, aengesien de algemeene landt regenten
deser Straundt landen, in vastelijcke opinie zijn, dat ons door
de doot van desen man, ende de rebellen, die daer uijt dese
te lande ontstaan sijn, geen doortoght naeden Keijser, en
d'andere Steeden, en soude werden vergunt, jae dat het alle
apparentie en soo verre het wort gegunt, is, dat d'onse
naer alle gedaene costen, en moeijte vrughteloos te=
rugh souden moeten keeren, indiense maer geen groote
swarigheijt van afgesien ofte doot geslagen te werden,
en quamen te loopen, deshalven soo hebben wij het formeren
vande lijst vande geschencken die men soude moeten, daer dat
toe vereijscht werde ende oocke daer aldaer aengenaemst
wesen soude, tot het becomen van ue Ed: groot Achtb.e
nader bevelen geëxcuseert ende naegelaten/

Dat de Weijninge goede Schijlden den hen over all voordere
E. Groenewegen Sal.r mag maer comen
te doeq: vanden E. [illegible] ende nu bijde regenten (om door haer toedoeq.
toe te stellen), ende ende aende E. Comp.s volc
van genegentheijt gedeclareert, ende aende E. Comp.s volc
van genegentheijt gedeclareert) aengenomen sijn, veel seer vreemt voor=
daen te worden) aengenomen sijn, veel seer vreemt voor=
comt, ende noch buijten giffinge gaat, en doet ons geen
woorder aengesien onse voorsaten, en voornamentl.k den E.
verspreet Sal.r int examineren van dat wercke bij
all

all wat te ligt geloovig is geweest, ende dierhalven
daar alle te veel van gespargeert heeft; jaa desen uyt slag-
hebben wij hier bij sijn Ed.s aanwesen al wel gespeelt, ende hem
daar om dikmaels te gemoet gevoert, als dat hij in die saake
wat meerder circumspectie behoorde te gebruijken, ende
niet soo ligt geloovig wesen, dat men op het seggen van dese
Jongen, en gemeene vagabonden, dat de [illegible] aen-
schreeff tegens die hij naderhand voorgaven; of dat wij, en an-
dere meer die naar sijn Ed.s vertreck dese schulden souden
moeten innen, geen schande nogte quaat naar bedencken
op onsen hals quamen te laden, en van welcken toedragt
wij uw Edd: groot Agtb.: inden beginne van onse regieringh-
al eenige voorbeelden selfs hebben vertoont, en aangeschreven,
schoon uw Edd: groot Agtb.: geliefden doenmaals daar
in antwoordt te rescriberen, als dat alle de debiteuren,
die inde lijste (die ons den Ed. voorspr: gelaten hadde)
aangehaalt stonden, haare schulden voor heen hadden be-
kent, soo dat daar aan geen ontkenninge meer en viel,
maar een ijder moeste tot de promte betalinge van sijn
debet, aangemaant worden, gelijck sulcx oocke wel
continueel, en bij alle gelegentheijt geschiet is: maar
daar en is echter geen ander gevolg nogte uijtslag van
connen gevonden ofte verkregen worden, dan de gene die
in opregtigheijt u Edd: groot Agtb.: nu daar aff geremit-
teert blijft, staende het met de schulden van de Compe.
oocke niet anders, dan daar van reets vertoont is, ende
ten welcken eijnde wij desen met specificatie binne
de linie int Journaal navolgens u Edd: groot agtb.
gedragen conceet sullen doen afschrijven, ende onse-
ware affecten daar van ontheffen, wordende aengeselve-

geven

geen andere doode posten daar niet aff te comen, noch te trecken staat gevonden, dan het bedragen vande logies desen tijdt, en daar van staat de montiere u Edl: groot Agtb: met de oberbaardt van onse negotie boecken bekent gemaacht, ende vertoont te worden; andere heeft u Edl: groot Agtb: ons voordesen geordonneert, met de afschrijvinge te wachten, tot dat alles in desen volbragt ende geboet staat te wesen, van gelijcken oock met de reeq: vanden coopman Jan de Haerde, tot dat sijn proces soude wesen uytgesprocken, ende afgedaan: soodat wij u Edl: groot Agtb: hier van niet anders weten over te maecken,

Sullende d' oncosten van dit loopende jaar mede doen ont lasten voorde betalinge vande reeq: vanden burger Jan Wijnants bedragende t een en t ander aen sijn volq ver strecket de somme van 121 ℔ ende het generale comptoir van India daar weder voor doen de bekeren, soo als u Edl: groot Agtb: ons dat heeft geliebet aen te bebeelen,

Den arack pacht, die op p.^{mo} Augusty a.° passado tot den prijs aff op 150 ℔ voor een jaar ingestelt is, heeft van dit jaar bij openbare opveylinge 275, het ceyn ver 100, ende de Taffus booms, die op dit eylandt staan, dat ons voorde tegentien voorde comp.^{e} in eygendom opgedragen is 40 ℔ gedaan; makende soo met den anderen uyt 415 ℔ dat moy tens begint te advanceren, en apparent t ander staande jaar noch all beter worden sall, en dat ons de Chinesen machtig aen sijn, dat we een van haare op Sillida te woonen, worden vergunnen, en daar soo wel als hier desen stercken drank onder verpachtinge te mogen vendiceren: maar wij en comen sulcx noch niet

voor

voor goedt oordeelen, en dat de nuijt daar is, en dat de
Chinesen gaer niet en ontsien met beeldergaende practijquen
te begaen, alsoo maar geld by te winnen is, 't welcq u Ed:
groot Agtb: goedtdunckende en ordre in dese sal ons een
welt en regtsnoer sijn /

Wy dese gaen oocke over aen u Ed: groot Agtb: twee requesten t een
vanden onder coopman Abraham Opdam, en t andere van onsen guarni=
soen boeckhouder Lowijs de Hooge, ende aengesien gemelten Opdam
ons in Siyff twee jaeren bij de negotie gar wel heeft compt[oire]
wel ende tot genoegen gedient heeft, ende dat hij oocke van een goet
naturel is, die hem selfs daer door onder den gent ende andere
handelaars bemint heeft gemaeckt, ende dat Lowijs de Hooge —
mede de tyt van 't zijn twee jaeren, hem altijt vlijtig
en vigilandt ontrent syn dienst heeft gedragen: soo en hebben
wy ten deser aensien, niet connen naerlaten —
dese beyde voorn. versoeckschriften, met dit ons verbiedinge
versoecke te accompagneren, ende dat door van u Ed.
Groot Agtb: gewoone goetheyt en hooge deschietie te vere=
werden, dat de selve met hare gunstige oogen geledren
te werden straelen ende naer merite te beloonen, Wy sullen
nochtans de suppl. daer ende voor met andere bewesen
weldaden altijt danckbaar blyven, gelijck wy oocke doen
voor de gunst bewijsinge van u Ed: groot Agtb: aenden
Lieutenant Mathijs Benedictus ende den Secretaris —
Dario Sabels

De vacante plaets van den Secretaris Jacob Cnoll Sal[r].
hebben wy bij provisie, ende op u Ed: groot Agtb:
wel behagen gesuppleert met onsen gesworen clerq Willem
de Wildt, die van redelyckh bequaem is, ende door
sijn

Sijn geblevende sticken ende reegen, haalt wijders, tot gehoudt..
waernemen, van de schepen gaende bijden commandeur Stad
voortgeset te worden/.

Deese dus verre geredt, verheugde tot het sluijten vande
welcker vant Schip de Goedertrouwigheijt van ...
(dat den 24e vande vergangene maandt 78: om de peper
vandat comptoir in te nemen, al daerwaerts gesteeven is)
wachtende comt hier (godt dancke voor bevonden vrees)
opden ... deser van baros aen te landen, 't Jacht ... mede
bringende ... brieven ende andere papieren die bijdese in copia tot u Ed. Groot
Achtb. overcomen ... ten bedrage van f 15109: 6: 5
bestaande uijt het volgende naementl.

26750 lb gesorteerde benzuijn in 107 kisten

112½ lb campher vande beste preijs in een kiste

90 cannen campher olij 3 flessen ...

1217 ... 14 mas suijver gesmolten gout 105 ...
de ... 20½ ... caraat in toets;

1014 ... 7 ... suijver gewogen peper van 413 lb.
de ...;

230 lb campher in twee kisten

56 halve ... olij ... uijt onse
negotie loopende voorsz somme van f 120446: 0: 4
comt uyt te brengen en dat all den adsperende capitaaltje
is, godt de heere gelove sulle soo tijdich bij u Ed.
Groot Achtb. overcomen, op dat het ... de
commandeur ... mach ... favoriseren, ende wijders
daer door den tijde ... mogen verlangen

Bijde ... van ... baros ... papieren sal u Ed.
Groot

groot achtb. comen te ontwaeren, als dat de contractatie
met de Sumatrase afgesanten gemaeckt, bij de regenten
van dat landt geconfirmeert, ende door haer handt
teyckeningh bevestight is: Item dat de selve sprecken
van voorsz. rovereijen, weerden ende andere met
wille gedaen, en dan verders niet anders dan de beant-
woordinge van onse Hooge Heeren Majores als u
Ed. groot achtb. bevelen, hebben in maend als gegeven,
ende de Maleytse translaten al mede niet anders
dan van klaegen, protesten en veel versoecken etc.
Wij sullen binnen korte dagen naert afseijlen van dit
schip de voorgeschreve ende nodige ordre daer over
opgedaen, en voor alle dingen besorgen, dat de vrede
van Sumatra ende verlangh met die van Sillebar nader
bevoorderen gebonden, ende de totale vst. voorsz.
tijt door off levendigh in onse handen vervallen, jae alle
wast dat wy dese jaeren deden, ende met de
om de jaerlijcksche visite van de comptoiren te doen
(daer van de gt. alle voorsz. verbeteren, is) iemandt vanden
Westcusts raedt tot adsistentie vande Opperhooft en
op Barros derwaerts in commissie souden mede senden,
waer mede onderstont u Ed. getrouwe gehoor-
saem en verplichte dienaers was geteyckent J Pitt
Abraham Opdam, Jacob Rievet, Johannes
Melman, Mathys Benedictus ter margine stont
Padangh den 15 Octob. 1672 lager stont P. S.
Edele Heeren, voort teyckenen dese, is by den
commande in debiswit van raed gelegt, off men dit jacht
by

bydese gelegentheijt p:lo Quinco met begeerde te doen
aenloopen, en Mons:r Splinter visie van det ende antwoord
schrift te doen geven, doch gemerckt dat het soo spade
int saijsoen, ende den tijt bycans verloopen is, die ende
bij u Ed: groot Achtb:e missive geprefigeert zij, met 1 goet
teegens October over Malacca nade Coromandel te ver-
senden, soo ist dat by den raet zij verstaen, het schip a
ventura [?] van hier Batavia waerts te despacheren [?] sonder
p:lo Quinco aen te loopen, om geen langer tijt te ver-
spillen, sullende Mons:r Splinter ende de verdere
vrienden p:r deese occasie de lettera van dese gegeven
worden, opdat het Jacht spoedig en tydig sijn voorte
nemen reijse volbrengen moge, datum als boven, mij
present [illegible]. Willem de Wildt gesw: clerq.

Corte en waare Beschrijvinge

vande nevensgaande Caerte bij de welcke vertoont werden, de landen en plaetsen, der volckeren die haer hier op ende langhs de westcuste van Sumatra onder de protectie vande E: Compie begeven ende daer in aengenomen zijn, te gelijckende bij wie die bewoont ende door hoe veel regenten deselve beseten werden, mitsgaders wat Coopmanschappen ider district comt uijt te leveren alleen bij den commandr Jacob Jorissen Pits ten papiere gestelt tot speculatie vanden Edle Heer gouvr generael, ende d'E: Heeren Raden van Nederlants Indien tot Battavia., —

Hooge gebiedende Hooge., —

Tot inleydinge van UEdele ick bij desen voorgenoemde beschrijvinge — om in den groot achtbare (soo door eygen ondervindinge als scheeps navragingen) wegens den staet ende gelegentheijt deser ingesetenen ende haere landen te demonstreren ende tot wat naeder lichte schepping en ontdeckinge vande hier bijgevoegde — Caerte te stooren sal ick den wijders aenvangen met de — comptoir bestaet te doen lande genaemde de gouden rijcke mijnen op Labou gelegen omtrent 24: mijlen benoorden Sinckel ende daer van legge UEdele nu soo in Atchin als hier te — cust daer van bij discoursen dickmaels te voren gecomen is te weten. —

Labou Dat dit genoemde Labou soo lange als menschen gedencken mogen altijt machtigh is geweest, door den arbeyt van — 300 a 350: huysgesinnen, jaerlijckx uijt zijn mijnen aende Coningen van Atchin op te brengen, een quantiteijt van — 200 maeytjes Cattijs offe 3: picols China zijn bedragende

ende waeren dan die plaetse bij alle koningen van dat Rijcke
gehouden, ende gedestineert is geworden, voor de voornaemste
schatkiste van haere Croon, ende voor de plaets alwaer —
niemant 't zij onderdaen off vreemdelingh ooyt gepermitteert
offte toegelaeten wordt te handelen, ja selffs niet om daer binnen
te sien, (die groot en van kostelijcke dingen gesegt werden
te zijn) te mogen haeren soecken, dan door hooge dringende —
noot, en lijffs gevaer, ende dat dan nogh al met expresse
dat sulcke handelaers soo datelijck als haere quade wille
maer liever wat bedaen, offte haere ontrampeerde vaertuygen
dreijghende geprepareert zijn, haer datelijck wederom —
naer buyten, ende in zee moeten begeven, oock soo en magh
sigh niemant (die daer bij sulcke voorvallen als schade —
aencomen) gedurende haer leggen van de strandt te landewaert
in 't zy van de mijnen offte eenige andere niet —
toe begeven, dan op verbeurte van lijff en goet ende dat —
niet alleen voor degene die daer schuldigh aenbevonden —
werden maer voor al die met hem off haer in een off meer
vaertuygen daer gekomen zijn, moeten werden opgeligt ende —
om alle sluijcherijen nogh al naeuwer ende beter voor te komen,
den panglima van deselve plaets met zijn wachthouders (die
ontrent in 100 a 120 Coppen bestaen ende met 2 a 3 light stuck
jes ende eenige musquetten [illegible] versien zijn) aende monde —
van de rivier [illegible] affpaggeringe ter woon onthouden, sonder
dat hy haer selver (anders dan op ordinarise gestelde tyden) —
naer de mijn werckhuysen magh begeven om dat die graven —
te verde van de handt ende een twee en drie dagen reysens
te landewaert in zijn geleegen. —

Doch soo werde gesegt, als dat men in oude tyden door de —
bes: daeghse Reysen uyt Atchin te lande deser berghgraven —
heeft comen besoecken, maer den coninck van Atchin niemant
macht alleen daer niet veel proffyt bij siende, heeft
die wegen doen stoppen ende toe cappen, maer ick soude van

gevoelen

geworden blijven, dat indien dit seggen waerachtig zij, dattmen in soo korte dagen ondervinden, bij deselve soude kennen comen, datter nu in plaetse van deese eenen toegebrachte weijnige veel weederom soo veele andere nieuwe opgebraght zijn, alsoo tyse groote inachtinge comen, en waermede ick het achtgeven wanneer verladen ende nadeel s'Comps. gelden onderstaen te daer van begint met het districte van onse nieuwe bontge- worden. ——

De Sinckelsche districten bevorderlanden geregeert werden door hier pongloüen, maer de boven landen ende volkeren die de koopmanschappen ter marckt brengen, zijn alle van onder Battasters wien goede off quade volcken de voorn: hier regeren ter principaelen staet, ooch onder de landen die na welbehagen haerder maleijtsen gemeene gemerckt ter deser meest der volckeren, is die hier over al van daer gekomen en uijtgesette zijn, en alle plaetsen hebbende, haer daer of veel jaren ter neergesette hebben, bestaende de principaele soort koopmanschappen uijt camphur en benzuijn, deese plaets hebben kenlijke diepe en vaste waterstromen in stroeckende revieren, die met groote chialoupen en vaertuijgen aen bevaren worden. ——

Vertoont het district van Baros daer van de boven de landen deeser kant van Sinckel gelegen is, door twee genaemde Radjas en der pongloüen werden geregeert, maer van de bovenlanden natuere der maleijtse ingesetenen niets gaders de daer vallende koopmanschappen en can niet anders gesegt worden als mette hier boven van Sinckel gesegt is, doch worden van voorgaende Batavs. beschreeven onder de voornaemste soo zijn de volgende Radja Mandelangh boven Labonjangh die de grootste landtstreecken occupeeren ende besitten. ——

Vertoont het districte van Anderbangsse en werde geseijt van seven pongloüen de welcke haer gronden met rijs en peper plantagien ooch niet uijt de bosschagie camphur opsetten sijnde haere residentie plaetsen seer bergachtige en

dightad

digt aende zeekant gelegen en dan nijt vreese voor de Battas die daar alomme agter hen, strecken, en waar van sij dickmaels groote overlast lijden. —

Het Eiwoon van Radinu zijnde geweest de oude Battas woonen niet dan peper en rijst, en resideerd daar het Atchinse panglimas (die nu geseght wordt door de Zijn desse naamen) hebben haar peper en rijst altijt op Ticou pariaman en padang ter marckt gebragt Invoegen d'selve als nogh doende zijn. —

Zijnde het district van ticou met zijn onderhoorige boven lantse plaatsen als naamentlijck. —

Ivader Cotas off Songij limou

mongoppa

gangakan

cota Barolen

Caiwan etc.a

Ticou in sigh selffs is als nogh bequaam en wierde de kleijne gemeente aldaar door twee Jongelingen met namen Radja Sirria plalawan en macalam geregeert, maar de boven plaatsen sijn nogh seer populeus, en vrij rijck ooch soo werden deselven geregeert door t'oude bedaarde en als nogh aen padangh getrouw blijvende regenten, hebbende niet sigh selffs niet ter marckt te brengen, dan wat rijst en peper uijt massau, en bij goede willigheijt en goede ontfange waar gout lgeno daar bij de volckeren vande lima poulo Cotas door de riviere van massau, ende vande agams, boven vande revier ticou ter marckt gebragt wiert, andersins soo sijn die twee volckeren selffs ten deele algewoon hier op padangh de E Comp.s logie te soecken, behalven dat se van outs altijt gewoon sijn geweest haar mijneraal, dan uijt santgout bestaan, naar andragirij en siako (op de oost cust van dit Eijland leggende) ter marckt te voeren, en daar tegens haar benodighe kleeden weder van daar te halen, mogende ooch dese twee volckeren namentlijck die vande lima poulo Cotas, en agams, voor geen manicabers gereekent werden, —

aengesien

aengesien d' selve door een seer groote bergh van manincabausche
gebiet Lammade affgescheeden en gesepareert leggen, en soo
bij aldien d'E: Comp.ie in den omtrek van deese limapoulo cotas
landen goederen handel wat rijckelijcker geliefden te participeeren,
soo werden bij deese Inlantse regenten geoordeelt, als datmen op
massan noodsaekelijcke een logie soude dienen te stabileeren
om haer daer door de moeijelijckheijt van een sesdaeghse
reijse aff te neemen, ende behalven niet over geroerde
Lammade discordeert, om dat hier niet raetsaem soude
sijn 's Comp.s Contante Capitalen onder een partij
nogh meest wilde en brutale menschen, als de namen zijn
te hasardeeren. —

Wat nu aengaet de gesonsaemheijt der gemelte
van den Priamanse districte, aen haere opper gebieders comen
te betreffen, d' selve is soo klaer, datter niet eenen van de gemelde
plaetsen en is, off wij wilden aen neemen d' selve met 20 man
te disponeeren om tegens haere regenten in wapenen te
treeden en deselve te beoorlogen, gevolghelijcke dan de
nogh seenige respect die zij geneight hadden comen off meerder
te standvastigh en bestendigh deser regeringe wesen
comen. —

Sijnde het districte van Priamangh met sijn
onderhoorighe bondgenootse plaetsen als namentlijck. —

Seven en vijff Cotas
oulakan en capachij
labouaelangh en Sinto
Songeij Sabada
labougadoor
So: Sintchingh
pacandangangh
Songeij assant
anndij ende Cotatenga
ende werde d' Priaman geregeert van vier pongloowen
Seven en vijff Cotas van drie pongloowen, oulaccan en
capachij door Radja mamoulia en 6 pongloowen —

labouwalangh en Sintobydes Sultan Mooda Xsarsa en
bandara panjangh met nogh 12 panglous. —

Songey Gaboda
Cobangadoor
Sr: Sintsingh
Pattandangan
Songey Assam

} dese worden geregeert door negen en twintigh gelyckstandige panglous —

Ammedy heeft twee panglous Radja Mandeh —
en Sirndohan. —

Cotatinga heeft den gouvern padij en 10: panglous

Summa Sommarium, dat dit district bestaet uyt den voorschreven —
regeringh en een nommer van 16: Cottes onder dewelcke seer —
sleghts een goede verstandigheyt en eenigheyt onderhouden wert, om datse —
seer lighte tegens malcanderen opgewerpen, en seer jaloers —
van den anderen zyn, anders soo plagh hier in voortyds seer achtbaer
door den wegh van Batipouw ende Sambilangh. Cotat. uyt het
Maninckabosse gebergte een goede quantiteyt goud aengebragt
te werden, en ware vermits nu in des saeke dat de Comp.: hare
residentie gehouden heeft, seer weynigh vruchten heeft connen te
bespeuren, ook is ware dat daer binnen voornoemde tyt —
omtrent de 1000 picols peper ter marckt gebraght is, maer —
indien d'E: Comp: daer geresideert gehouden hadde soo soude —
deselve ontr. al eygen tot padangh toe gebraght zyn, behalven
dat in priaman ook vandaegh deselve niets toeverlaten uyt —
en worden gevoeghlyck soo dat goudt handel door de gewoonte —
regeringh met en besten Heere seer weynigh soo des andere dyck —
stad te brengen en voor d'E: Comp: niet anders voordeligh is, —
dan ondienlyck, om onderdat de achterste ... altyt den —
wakenden oogh te hebben, ende hare in haer listige practyquen —
te ontdecken en (?) te ontdecken. —

Ynde het district van Cotatinga heeft van hem selfs
aengaende niet anders, dan 't goudt, welcke den bovenlanden daer
door

door Songeijbackal om de gemackelijckheijt vand' wegh pleeght te maecken te beletten.,

Dit Reson is in anno 1670: om haere teegenwoordige nodijgheijt door d'Comp.e wederom 't lant [illegible] geruijmt en anno 1671: op haere wedermoedigingh andermael tot aldemaelen borgenootschap gestelt, en aengenomen 't welcke rechtop ligt, dan ooch door berghsman gevoorder, is geworden op padangh met sijn gout te maecken te comen ende en minimen die estatinge ooch gans consideratie waerom wij het seere voor d'E: Comp.e souden benodigde, anders dan om het gebruijck vanden voorsz.en wegh naer 't manincabo gebraght.

Item padangh met sijn Resonie leiden uijt vertrocken van Bajangh ende wort daer door Songeij Backal Cota Jealangh en gesegde gout, ende na [illegible] pijs ende goede [illegible] ponderie dijs met den bovenlanden heeft vermaeckt gebraght.,

Werdende dese plaetsen voor tegenwoordige aengesien als de gequalificeerste hooft plaets van d'Comp.s gebiet langs en langhs dese cust ende gelegen onder d'Comp.s opperge bied, bij den gouverneur Panglima Radja, ende 12: pongloens gelijck mede d'onderdesen sorterende bergens met sijn uijtleggende, Craiffangh met sijn Sultan en aghtentwintigh mitsgaders Bajangh en Campo met haer Sultan en 16: pongloens, hebbende in gantsche district geen andere bovenlanden dan de Tigabelas Cottas in Manincabo, van waer deselve ooch afcomstigh en gesproten zijn, soodat het dies afsighte bestaet maer uijt de geslaghten der voorn.de Tiga balas Cottas ende de ingeboorenen deser strandlanden, doch in seer quantiteijt van persoonen, ende alsoo deselve Regeringen in deser voege tot haer onderhouden werden, mitsgaders dat se ooch seer getrouw aen haren Panglima ende de Contracten die se met d'E: Comp.e gemaeckt hebben blijven continueren, te anders ondat padangh en Craiffangh de begaende rivieren hebben, om met Inlantse vaertuijgen voor de negotiam in te comen comen, soo is 't dat daer de stapel vande hout negotie en gevolgelijck ooch vanden gout handel onderhouden wert, als sijnde dese siltige plaets, ende d'Comp.s handel

[illegible]

vande de welle principaelste oorsaken dat den Berghman soo-
sterck dese bandaren met sijn goude frequenteren ende bewandelen,
te meer nogh; om datmen voorwaerheyt ,,getuijg,, ende d'experientie
ontrent heeft oock leeren, datmen eyndelijck door het afsnijden van: de
som handel 'gantsche lande van Manicabo soude connen-
bedwingen, &c.a tot het punctuele onderhouden vande Contracten
(diese in oude tijden met dese regeringe gemaeckt, ende te-
tijden datmen, vastgestelt hadde om den achterhuiden van ten-
uijt te setten) denovo gerenoveert heeft, constringeren ende-
dwingen, ende alhoewel dese regeringe veeltijts alwedere-
eenige strubbelinge en wederspannigheyt van haere onderdanen
subjecte is, soo is't nochtans sulcx dat desevere tegenwoordigen-
door de goede conducte, en ijver der padangse regenten tijdigh weder
connen gestilt, ende verresschen werden daer ter contrarie-
dese geduerige oneenigheden, en inlantsche twisten, onder de noorder
volckeren van Tico, Priaman, Oulacan, Cottatenga &c.a -
ontstaende desen soo light niet weder te dempen zijn, gemerckt
de vele haestige Regeringe hare daer besoffte moet in bedwingh
&c.a gemeijnte daer toe oplitsen, op hope en vertrouwe sij daer-
door geschencken en giften sullen becomen., ——

Ende op datmen grondigh weten magh waeromme den padangse-
vande dese beter bevrijdende gecivilizeerde conditie sij, dan de
alle andere volckeren deser strantlanden, mitsgaders waerom
sij haere niet en ontsien haere uijterste vermogen en middelen-
te contribueren, tot den welstant van haeren bandaren,-
soo dient hun geweten als dat desen soo vere met d'-
E. Comp.ie (door 't uijtsetten der achterhuidders, g'engageert-
en ingesteijlt zijn, dat voor haere noch aende eene off d'andere-
cant geen andere uijtcomste soude wesen ,,dan,, dat datse haere-
geheel aende wederwaer van d'E. Comp.ie comen te gedragen,
daer ter contrarie bij de andere volckeren deser strant-
landen in toecoomen van der aensienelijcke achterhuijse-
annado den e en ophwedigen van d'E. Comp.ie hun hebbende
magh (dat godt verhoede) den gunstighe predaen van d'

achterhuijse

aldeijnige kroon voor haar continueren te sullen, en om —
welcke verhaalde Consideratien, sij haar dan oocq uit geheel
aan d' E: Compa. overgegeven hebben. —

Vertoont het district en gouvernement van Silida dat om —
Sammenkomen vande 4: bekende Mineraale bergen en goudbergen
door den gouvern.r Sillebara ende agt panglous als —
4: afkomstige uijt Tongeij Pagouw ende gelijck getal af —
komstige uijt de Bovenlanden de Ligabelaars Cottar, die Compagnies
Eijgen lande Silida komen voor vergoeding en Eijlande Poulo
Chinco peper en goud de peper door dezer aanplantinge —
maar het goud wordt daar dagelijcks met der 3: à 4: dagelijkse
wijse door den wegh van Cambang uijt gedagte Songeij —
pagouw ter markt gebragt ende om welcke noodzakelijk-
heden der Reijse als om dattse meest het gantsche wesen
vanden gouvernement moeten passeeren alwaar niet dan —
bedeelinge en hoogtlagtige menschen woonen, soo en behoeft
den Overheijt daar vandaan soo veel niet als het wel bij ons —
voorsaten van opgegeven is, oock soo heeft ons der tijt daar —
ondervinden, als dat hun deser luijden om voorschreven weder —
gehele niet ontsien met haar goud door de Ligabelaar Cottar —
tot Padang ter markt te comen en hier van daar hun —
gewicht van cellen etcetera te haalen. —

Watklaatsen en onder dit gouvernement sonderen —
ende hoe veel panglous die worden geregeert, mitsgaders
wat elk derselve in besonder comt uijt te leveren, sulcx —
is als volgt namentlijck. —

Sirrangh geeft uijt weijnige peper ende heeft —
met der andere Radja Canbou regeerders . . . . 2: —
Battangh Capas geeft peper rijs ende cattoen mitsgaders
regeerders . . . . 4: —
Wello rijst en cattoen regeerders . . . . 4: —
Schantij rijst en cattoen regeerders . . . . 4: —

Transporteere regent: 14: —

transporteere regenten 14: —

Piaman parca met zijn Radja als voornoemden: - - - - - - - - 3: —

cambangh adjoen - - - - - - - - - - - - - - - 3: —

Labitan d[itt]o - - - - - - - - - - - - - - - - 5: —

paraugdij d[itt]o - - - - - - - - - - - - - - - 5: —

Songij Lasie als voorn[oemde] maer heeft geen Radja

maer Regenten - - - - - - - - - - - - - - 4: —

pangassan geeft uyt peper rijckdom, cantoor en daer

zijn met de Radja regenten - - - - - - - - - - 5: —

Ayar Radja geeft als voorn[oemde] onder 't volck regenten - - 0: —

" 51: —

Soo dat in die districten buyten de Sillidase regeringe noch te vinden zijn 5: radjas en 46 panglimas maeckt te samen de getal van - - - - - - - - - - - - - - - - - " 51: —

wederspannige en onwetende hoofden die veeltijts d'een den ander niet, met den anderen overhoop leggen, en alsoo seer gemackelijck niet konnen te vergaderen zijn, soodat den gemeenen Sierenara daer veeltijts genoegh laden te sweeten heeft. —

Den Catoen werde begint in deze plaetse te verminderen, ende de peper wel daer en tegen weder toe te nemen dat men geraden sal zijn die bij continuatie d'E: Comp[agni]e: jaerlijcx een vrij groote quantiteyt te leveren, sullende daer stiermen daer toe helden noch wel geschieden etc., —

Vertoonen ze het Coninckrijcke van Indrapoura dat om zijn peper rijckheyt al over lange jaeren bij d'onse beheert ende bevaren is geweest, en diergelijcks ooch niet nodigh daer iets anders van te schrijven dan, dat het beclaeghlijck zij dat het selve door quade regeringh en eygen inlantse oorloogen, soodanigh geruineert ende verswackt is, dat het beswaerlijck weder tot eenen schepping sal te brengen wesen —

werden, voornamentl. soo langhe de drie heeren ende
in den geseparerde regeringe continueeren, schijnende soo —
langhe soo meer, als off den maintr. Adil met zijn —
16: radtsheeren ende 29: pro: alimus alle weedersijtsche aenschrij-
vinge ende beleefde presentatie soo van ons als der Sultan
namentlijck met vaster begeerte te treden, ende sigh —
souden hem tengoede offte ten quade te willen verclaren —
maer tragh uijt besitgh van de voornaemste peper —
landen van dit rijcke vast te houden ende daer onder mede
dijgenbilistes te domineren namentlijck.,—

Majutta, Ajer, Dikky, Bantel, Araman, Ipoeablet
ende Retaweren ende alsoo voorwelyck voor den Sultan —
met zijn twintich raden heeren over de landen d'hooftplaetsen
van dat rijcke ende Trossaugh Congo met haere bovenlanden
Cappaugh ende Codmaugh ende niet te gedaenen dan die wel
onverdraeghelijcke actien zijn, soo en is Indrapoura egter
niet machtigh die te redresseren, ja heeft niet met macht
en authoriteijt van d'E: Compe: om datse te groot noemen
te landewaert in hebben, als waerschij d'onse niet connen
spoedigh noch te onderschuldige gehoorsaemheijt gebraght
worden dermede dese saecke soo op sijn beloop moet laten, —
ende in middels affwachten wat uijtcomste den tijt —
sal geleven te geven.,—

Ende op dat in de groote aghte: oock bij dese beschrijvinge —
te gelijck come bestendigh te worden van de volheijt —
godsdanigheijt, ende grootrijckheijt der nimmer... begeden
die hier in die Mancabosche gebergten begraven tot op des
dagh van heden onderdeldelijck bekent zijn, soo sal ick hier
tot een bewijs van dien, als dat deselve genaemt worden als
namentl.,—

1: Zongdij Pagou deser borgh bijt kuijstevaert te landt van
Sillida ende sterchen sigh gehelaghten Indrapoura ende

Majutta

majesteyt voor bij soo dat hij aende oorlogen van dien van
Conincxe ende andere weet hij de bij de Conincxen pagaunen ende
verscheyden steden begraven werde —

2: Coninck Capayen, dese stadt leyt int lande van boven de —
Padangh tegen over Indrapoura en Bajangh voor bij de inwoonde
dese bergh met verscheyde ingravingen bewaert, en van sijne
schatten ontlast —

3: Coninck Abou, die is een cleyne bergh mede goutrycke —
ende leyt — te landewaert in tusschen padangh en —
Cotatenga —

4: 5: 6: 7: palambij, padangh, sitouwse, sicunchoun, en kitjes dese vier
laetste sijn mede schoone bergen mede rycke, en strecken
haer meer te landewaerts in dan d'andere soo datse niet veel
noordelycker dan priaman voor bij comen te schieten —

Dese voorn: 7: bergen sijn soo gout rijck datse niet alleen het
volckrycke manicabou, dese strantlanden palembangh, Jamby —
ende andere gewesten daermede ten negotie versien, maer daer
oock boven int gebergte niet anders int Coopen en verkoopen —
tot dagelycx gebruyct en selffs voor het minste tuynblade
toe, dan ongemunte off geslagen gout ontfangen ende betaelt
werden, soodatter in dat gantsche rycke geen munte werde
gesien offte gevonden

Dit is dan soo int corte UEdle grootachtb: heeren 'tgeene ick
tot speculatie van UEdle grootachtb: ende wat naerder ont-
leddiginge van d'hier bij gaende Caerte hebbe noodigh —
geacht toe papiere te stellen, 'k wil hopen dat het UEdle aen-
genaem sal sijn, ende dat ick naer mijn weinige gene —
maght plegen die ick altijt trachte te sijn. onderstonde UEdle
grootachtb: onderdanige en getrouwen dienaer was getekent —
Jacob Jorissen pits ter tyde staende Opperhooft tot padangh
op Sumatras Westcust 25 den ... a° 1652

Corte notulen dienende, tot ververingh vande memorie voor thuijs blijvende vrunden den s.rs Abraham Opdam, Jacob Kievidt, Joannes Melman, ende Mattheus Benedictus vant geene soo op Priaman als elders met den eersten verricht dient te werden. ——

Eerstelijck sullen ul.e besorgen dat Priaman met soodanige goederen en contanten versien wert als den resident vandaer geordert, en hiertoe gedacht connen worden. ——

Item datter in plaets vande twee siecken twee gesonde te weten een soldaet en een matroos gesonden en de siecken weder herwaerts gebracht werden. ——

Desgelijcx hem aen te schrijven dat hij Raadja d'ijlheer animeert om den Atchinsen Raadja Phallawan in handen te crijgen en ons die toesendt

Oock mede dat de generale pongelous met alle vermogen de vrede ende de negotie trachten voort te setten, waer toe hem een copere schael can worden overgemaeckt. ——

Op Padangh moeten de Sinckelse aff gesanten na iiso getracteert ende onthaelt blijven, maer niet te min op haer gedoente goet regardt genomen worden, oock mede op dat van den Aijer Bangijsen Sulthan Maradja, en nachoda Prangh. ——

De ——

De negotie moet mede bij Zijn voortganck soo veel doendlijck bewaert, ende negotie boucken over=gestelt worden. ——

het metsel en timmerwerck dient mede niet verachtert maer na vermogen voortgesett en voor al het nieuwe sieckenhuijs en de meesters camer, oock de verlengingh vande nieuwe — wooningh, off winckel tot den magasijn en dispens

het Zouthuijs ledigh Zijnde can dienen tot een pacqhuijs van d'Equipagie goederen waer tegens het — jegenwoordigh bouvallige dient affgebroocken — om ons dies te segoudrder voor brandt te versekeren van gelijcken het ouwe sieckenhuijs en de — meesters camer. ——

Den pagger mochte aende lant sijde mede wel — regulier gesett werden indien daer toe de gele=gentht. en tijt presenteert. ——

Onsen panglima Kaadja en sijn pongolouts moeten mede de noorder wede behertigen en voort setten, daarse somtijts toe aengemaent dienen te werden. ——

Interim blijft u Ls. gesamentlijck de eenight. ende een bescheijden ommeganck, onder den anderen goede order ende wacht onder 'tgemeen te houden ende te doen houden ten hooghsten gerecommandeert en daer mede naer groete godt in genade bevoolen van u Ls. goeden vrundt, was geteeckent Jacob pits ter Zijden stondt, padangh desen 28en maert 1672. ——

Memorie voorden ondercoopman en fiscael Sr. Joannes melmans om hem in sijn verrichtingh tot priaman naer te reguleeren. —

Tis u E. kennelijck hoe dat den bouckhouder joannes colombij ter oorsaecke haer Edele groot achtb. tot batavia den Edele heer gouverneur generael ende de E. E. heeren raden van India om verscheijden insichten noch niet en hebben gelieven — t'approberen dat sijn residents huijs vrouwe bij hem tot priaman ter woon mach blijven, gelijck wij dat inden eerst en provisioneel hadden geconsenteert ende toegestaen, langer ongeneegen is, de compe. in absentie van op genoemde sijn jongh en jonggetrouwde huijs vrouw te dienen, enderhalven soo bij requeste als missive om sijn verlossinge en vervanger aen houijdt temeer in augustij naest comende — sijn tijt geexpireert, en ten dien aensien geneegen is, met de eerste scheepen naar batavia te navigeren, soo dat wij ten eijnde voorts, hebben in raden geresolveert ende vast gestelt hebben op genoemde resident sijn versoeck taccorderen ende sijn verlossingh doorden assistent en jegenwoordigen dispensier hendrick langer te laten voortgaen, ende naerdien int beschansen der residenten voornamentlijck tot priaman veel vertijst datter ijmandt — uijt onse raade mede gaet om de selve beschansinge eenighsints tot genoegen der regenten, ende oock — met alle fatsoen te laten geschieden, soo ist dat bij gemeen advijs in raade u E daer toe genomineert ende geeligeert blijft, ende dat niet alleen om, als geseght, de verschansinge der residenten bij te woonen, ende te besorgen dat alle het geene aen

En van

en van de transport doeningh dependeert, in behoor
„lijcke termes door de daer toe genomineerde getuijgen
volvoert den nieuwen resident aende regenten, ende
onse bejettelingen voorgestelt, ende alle boucken —
papieren etc.a tot dat compt.rs gehoorende den anderen
overgelevert, ende daer van vijfe verba de bewijsen /
geteeckent werden, maer oock om met eenen eens
grondigh ondersoeck te doen, nade oorsaeck waerom
daer ter plaetse 'tsedert onse residentie weiningh
soo veel der handen, truibbelingh en 'twee spalten
sijn onstaen, ende voor den dagh gecomen, oock wat
sij regenten daer met voor hebben, met telckens
dan dese en dan geene vluchtelinge uijt atchin
onder haer aen teneemen telaten remorkeren ende
sonden die eerst tot ons tesenden ofte brengen
om geexamineert, geadopteert, ofte wel weder
uijt gesijt te werden fixe domicilium te —
vergunnen, invougen dat nu wederom op corte
dagen aen eenen sirijamas bangsa deraadja —
geschiet is en gemerckt dese gedoentens tegen
haren eet ende de waare bont genootschap —
strijdigh sijn, soo wert u £ bij desen geeecomman
„deert en aen bevoolen haer dese misdrijven —
ernsthaftigh voor tedragen, en beneffens dien
nochmael als voor de derde reijs aen te seggen
sij gedachten sirij amanbangsa de raadja om
de reden hier vooren verhaelt, tot ons over tebrengen
alle onderlinge querellen en oneenigheeden uijt
haer landen uijt te roijen ende den bergsman tot
het aff brengen van sijn goudt daer met een vrije
passagie en toeganck tot onse logie mitsgaders
daer door die negotie voor d' E. compe.en ende den wel
standt van hare landen opulent te maken —
indiense beneffens padangh sillida baros, etc.a

de gunst

de gunst ende het faveur van onse meesters noch
veele jaaren ende altijt genegen sijn te genieten
gemerckt de comp.e niet om den peper, die haer
tot padangh wel moste toegebracht werden —
maer eyndelijck opt vertrouwen van een flori=
=santer goudt negotie te erlangen, haere logie
bij haer hadden opgerecht, het welck wij nu in
acht maenden tijt, dat wij onse residentie tot
haer hebben overbracht soo weijnigh bevinde
te beschieten dat onse bezettelinge meer in —
drooge rijs hebben geconsumeert dan den gegeeven
in coop van goudt in die tijt te bedragen —
comt wij laten staen dat we boven de wijdere
gastos, en dagelijckse consumptie, dan noch aen
haer luijden soo veel salimon gelt en gerechtig=
=heden daer voor moeten uijtkeeren, als die van
padangh en sillida uijt de grooten handel die —
wij daer drijven comen, te genieten, weshalven
sij in desen middelen tot verbeteringh en opulen=
=ter goudt handel sullen moeten beramen off
het sal d' E. comp.e onmogelijcken sijn daer
langer te continueeren, en excesse gastos
en oncosten te doen dat u E. haer dan soo met
beleeftheijt doch ernsthaftigh voor te dragen
noch ander mael gerecommandeert blijft

Naa het gedoente vanden van atchin gecomen
Sirij raadja pahlawan; die het oude pratijcq
van den atchinse armada, gecombineert
met franse en bantamse macht dese licht
gelovige volckeren alweder om voor waer=
=heijt heeft getracht te doen, geloven en in=
=teprenten, moet u E. mede exactelijcken —
inquireeren, den selven wendt, geleght sigh in

den —

den woeffnesten orangie en bato babadr, boven-
ticou gelegen, bij onse vijanden Sirre raadja en
den Jongen Sultan becoopé, te onthouden ende
daer alom ende bij, Ja oock selfs inde soo blabcotas
Songeij limoen ticou ende priaman onder onse —
bondgenooten veel quaet staet te saijen ende
selve door sijn valsche verdigsels van haren —
schuldigen plicht aff te manen ende tot haer —
verderff te leijden, en waerom het oock te meer
te wenschen was, dat raadja adil op gassangh
en baadja d'Ilheer op priaman haer en beloofde
ijver om hem te sien in handen te becomen
ende aen ons off te leveren, wat beter hadden —
gecontribueert dan het ons toeschijnt, datse
daer in wel gedaen hebben, al hoe wel ons het
volvoeren van dese beloften als nogh niet aen-
genaem sullen sijn, en daer toe u.L haer met
alle vermogen moet trachten aen te moedigen
maer al echter in stilheijt veel sonder —
geruchts daer aengaende te maken. —

Behalven dit voorenstaende soo segh men hier oock
noch, als dat sutte baadja, desen sirij raadja —
phallawan aen den dochter van sirij amar voor-
noemt voor sijn overcomst uijt adtegien souden
ten huwelijck besteet hebben, waer door desen
turbateur soo grooten aenhanck gekregen, geeft
dat hij beswaerlijck aen te randen is, ende maeckt
dit huwelijck hem sirij amar oock schrippelijeus —
herwaerts aen te comen, &. doch wat hier van
de sinceren waerheijt, sij moet u.L. ginder —
trachten te ontwaeren en ons soo wel van 't een
als 't ander, een cort en bondige schriftelijcke
raport toe brengen, om ons van te dienen. —

Ende

Ende aengesien de boecken deser cust ult:o deser
gesloten moeten werden, soo sal dat t'effectu:
eren vanden ouden residents plicht wesen ende
de nieuwe om uijt de restanten der selve ende het
over genomen transport anderde te formeren, waer
toe als tot allens anderen brieff etc.a boecken, een
vier boeck mediaen en vier d:o cleen formaet
papier terhandt gestelt is, daer moeten twee
stel negotie boeckjens gebonden wesen, ende die beijde
als prinsepael, het eene om benevens de dagh
registers brieven etc.a op de comptoiren voor slapers
te dienen, ende het ander om hier gebracht in
getrocken, ende neffens de generale negotie boecken
deser cust na Batavia opgesonden te werden. —

En maer in dienst gebeuren mochte dat voorsegeerden
resident Collombij met het sluijten van opgenoemde
Lijstne negotie boeckjens te veel tijt souden vandoen
hebben, om deselve daer voor u.l. vruchteloos door
gebracht te werden, soo sal hij resident wel ver
mogens sijn die ongesloten herwaerts te brengen
ende die hier te effenen, mits dat u.l. in dat
geval sanger grondigh informeert in middels
goede aenteeckeninge te doen, daer uijt hij soo gaedt
als hij dickgemelde boeckjens, becomt datelijck
anderen can formeren ende die uijt sijn aen —
teeckeningh effen stellen soo dat behoort. —

Tot u.l. en geselschaps over scheepinge en sijn wij
niet onder vermogens geweest aen te leggen dan
de schaloup Victoria ende om dat inde deselve —
weijnigh off geen accomodatie voor ijemandt van
eenige qualiteijt sij, soo willen wij u.l. diens te
spoediger heden en weder vaeren toewensschen
en besijden dien naer onse groete den segen godes

Ende

ende een goede verrichtingh, onderstondt en was geteeckent Jacob pits, abraham opdam, Jacob kievidt, matteus benedictus, terzijde stondt padangh den 30 Julij a^o. 1672. —

Appendice.

In conformiteijt vande voorstaende ordre soo hadden wij vast gestelt u.L. int laeste vande vergangene maent Julij tot devoltreckingh van desen commissie off te senden, maer het schijnt dat de mensch het dus, maer godt de heere het — anders schickt, soodat wij in desen ongesonde dagen niet en connen soo als wij wel gaerne wouden — maer moeten soo wij connen, ten welcker oorsaeck dan, dese commissie dus langh in staten is moete gehouden werden, ter tijt ons nu door het begunden opcomen vande schepiens willigenburgh en — Corta tot die te volvoeren, gelegentheijt toe — gecomen is, wel u.L. hem dan op den ontfangh deses met geselschap en wijders gevolgh naer boort van opgemelte corta hebt te transporteeren en soo haest windt en weder toelaet, daermede de — meer genoemde reijse onder den segen des heeren — soo spoedigh eenigsints wesen sal connen, te — volbrengen hebt, doorgaens wel bedaet sijnde voor alle vijandelijcke attentaten wel op hoeden te wesen, ende u.L. groote eleven schiet geweer vaerdigh te houden, bantamse ondersaten blijft devaert soo u.L. bekent is naer herwaerts ontseijt, derhalven eenige in zee ofte voor op priamans ontmoetende haer de negotie te ontseggen, en waer van gecomen sijn wedder heene te wijsen hebt, den naachoda.

Sittia —

sittia die in het nevens gaende extract uijt de generale missive genaemineert staet, menen wij dat eene sittia, wesen sal, die Ao passado door den Cattatengse gouvern.r mede naer de custe van Gaza gesonden is, geweest, des selfs te vaertuijgh off persoon bij u.L ontmoet werdende, moet daer mede gehandelt werden, als gemelte extract dicteert, en soo een mensche dieff naevindingh van saacken, sal comen te meriteren eenige cleeden packen uijt het carga, dat die schepjens noch in heeft voorde priamanse gout handel benodighende cuntse daer disbaqueren, en ons daer van de pertinente nommers toe brengen, om daer uijt de factuer te maecken, en dat comptoir voor sijn genoth behoorlijck te debeteeren waer mede gegroet en godt bevolen van, onder stondt u.L. goede vrunden, en was geteijckent Jacob pits, abraham opdam, Jacob kiewidt Joannes melman, en matteus benedicktus ter zijden stondt Padangh den 11.e augustij Ao 1652.

Instructie voor d'opperhoofden vant 'tjacht Willigenburgh waer nae hun de selve gedurende de reijse nae Baros sullen hebben te reguleren.

Dewijle u.L. nu gereet ende seijlvaerdigh geworden zijt, soo sult metten eerste goede doorwaeijende landtwindt uwe anckers uijt dese reede lichten ende in godes name onder zeijl gaen, stellende uwen cours van hier langhs de wal op de diepte soo als de mede gaende caerte u.L. aenwijsen sal doorgaens nochtans wel bedacht zijnde van alle reeden klippen, en andere droogten wel te laeten uijt sien ende daer toe, continueel een man aende stengh te houden, mitsgaders het loot niet te spaeren maer tegebruijcken om alsoo dies te seeckerder alle onheijlen voor te comen.

Met lieff op Baros ende bij onse besettinge gecomen zijnde sult onse mede gaende brieven aen den vlagge voerder, ofte den resident Backer ophandigh ende met den anderen soo danige order achtervolgen, als daer bij aengehaelt staet, niet tegenstaende datter bij u.L., buijten de respective schippers en bouckhouders, die reets tegens den anderen op te gaen geordonneert zijn, eenige andere officieren verwisselt ofte tegens den anderen opgesette werden, sullen dan met gemeen advijs van raede en nae genomen resolutie, ten was saecke van eenige tijt geexpireerde persoonen, alsoo wij sulcx ten diensten vande comp.e nodigh oordeelen te behooren, 'tjacht den Wijngaert dat nu mede onder geleijde van u.L. nae boven gaet, om ginds int vaert cruijssent vaerwater gebruijckt te werden

Sal

sal u.l. geduurende de reijs altijt trachten bij sigh te houden, ende oock wel laten voor seijlen, om-
dat de daer op sijnde officieren dit vaer water door
lange frequentatie seer wel bekendt sijn. ——

gedurigh moet u.l. haer groot en cleen scheut
geweer tegens alle d' comp.e vijanden ende geswore
de vrunden wel gereet ende slagh vaerdige houden
onder de welcke d' achterhinders francoisen engelsen
portugesen ende bantammers wel voor de eerste en
principaelste te tapeeren sijn maer de selve en —
mogen al echter van ons niet eerst beledicht
ofte aengerandt werden, maer ons staet als noch
sulcx van haer te verwachten ende bij dier gelijcke
ontmoetinge ons eerst daer tegens te defendigen —
ende bij alle mogelijcke middelen haer tragten in
ons gewelt te krijgen verbiedende bij sulcken —
geval alle onbehoorlijcke plunderinge, en brengt
deselve vaertuijgen versekert tot ons op om hier dier
aengaende gedisponeert te werden, soo als den ten
meesten dienste vande comp.e sullen raetsaem —
achten. ——

Mdenagegeert de provisien die u.l. mede heeft, goet gade/
ordre onder het gemeen, administrerende op de —
quaet doenders ende sijt selfs, den genen die —
onder u.l. bescheijden sijn, sedige voor gangers
hier mede wenschen wij u.l. een spoedige ende behoude
reijse en gegroet van, onder stondt u.l. goede —
vrunden, en was geteijckent Jacob pits ——
abraham obdam, Jacob hiervidt, Joannis melman
en mattheus beneddictus, ter sijden stondt padangh
dese 29.e augustus a.o 1672.

Rapport wegens de opnemingh en inventarisatie van alle Compes effecten en wesentlijcke restanten ten Comptr poulo chinco, onder d'administratie van den Coopman en hooftresident Sr Jacob splinter berustende gedaen door den ondercoopman en hooftresident in Sillidaes mijne Sr anthonij Stuurman en den adst en gesworen clerck ter deser Cust willem de wildt speciael en expres daertoe bij d' E: heer Commandeur Jacob pits en sijn Ed: presenten raedt geauthoriseert ende gecommitteert als mede van alle tgeene bij haere presentie den dienst der E: Compe en haere Commisie concernerende hier ten Comptr is gepasseert in dier voegen als vervolgens geconcipieert, en aengehaelt staet waer van bij cortrelaes aldus refereren

E: Heer

Op den eersten deser maent augustij mijn depeschie en affscheijt becomende en daer op met de chialoup victoria onder zeijl gaende, ben des anderendaegs savonts gelucklk ten eijlande plo chinco voornt gearriveert ende mede genomen missive vande E: hr Commandeur aenden Coopman Sr Jacob splinter behandigt, de welcke sieck te kooij leggende, ende oorsaeck mijner overcomste vernemende, en daer over discourerende seijde alles tot de opnemeninge vaerdigh en sijn boecken

tot

tot ulto Julij (: excepto dat het jongst naer padangh —
versondene Sout nogmost in schrijven) effen gemaeckt
hadt wes bij arrive vande gecommitteerde Sr anthonij
Stuurman uijt de mijne daer met een aenvanck can
en sal genomen werden waer op aenstonts in mijn —
aengewesen slaep Camer een briefsje concipieerden dat
den Sr smorgens vroegh met sijn Ed. missive en bij
lage opgemelte Sr Stuurman toesende die dan oock
volgens den inhoude van dien ende order daer in begrepen
des namiddagh alhier parescert, om met onse Commissie —
gesamentlijck een cort en expedit eynde te maecken
adviseerende hoe dat Sr wassim pr quarnisoen boeckhouder
inde mijn op sillida aen een rasende Coortse sinneloos
te kooij lagh derhalven aen u Ed. om een ander gecommitteerd
tot bij woonen vande te hermaken attestatie noodigh.) —
seer eerbiedich pr missive versogt hebben onderwijlen —
resolveerden des aenstaenden dagh met de opnemingh —
begin te maken des nagts wierde opgemelte Coopman —
weder (: als op den 2en deser:) met een dolle en rasende
over val bevangen, waer van wacker wordende vande kooij
sprongen en comende om hem te helpen bevonden hem
daer van weder gelibereert en ontslagen te sijn, soo dat —
wederom slaep rust namen

Den 4 do. regenagtigh en stormend weer, wes de affgedepeschee
rde en zeijlvaerdigh leggende chialoup victoria voor den
avondt bij bedaerder weer, en windt niet conde padangh
waerts reijs maeken door welcke motijve als mede door
de extraordinarie indispositie des Coopmans Sr Jacob splinter
met de opnemingh (: op desselffs versoeck:) tot des —
anderendaeghs geremorceert en vertoeft wiert te meer
nadien de mede gecommitteerde willem de wildt oock als
doen met de Coortse besogt te kooij most leggen gaen,
sullende egter onaengesien de swaere siecte des Coopmans
splinter, voort met, alsoo desselffs reconvalisatie nogh —
seer onseker, en dairom niet na te wagten is, geen uijtstel

meer

meeradmitteeren maer met de opnemingh voortvaren —
gemerckt den ondercoopman Stuirman dick genoempt van
sijne residentie plaets inde mijne (: alwaer Comp.e dienst
mede dient behertigt :) niet geerne onnoodigh en langh
absenteeren soude,

Den 5.e d.o des morgens maeken een aenvanck met Comp.s effecten
te inventariseeren waer mede des namiddagh (: exemt de
de ongetaxeerde goederen ten effecte geraeckten, ende sijn —
sodanig bevonden als de hier nevens gaende schriftel.e —
opnemingh verthoont, sagen als doen mede een zeyl omtrent
4: mijlen digt onder de wal van ons, herwaerts aen stevenen
dat des anderen daeghs sijnde

Den 6.e d.o dit eylandt voor bij passeerde, en wierdt een praeuw
door den Coopman S.r splinter na derwaerts gesonden, om
van nodige novelles berigt te krijgen, en verstaende een W:
Cust vaerder van batavia herwaerts gedistineert was als
oock dat van 't jaght willegenburgh affgedwaelt sijnde —
cort gevolgt most werden waren altesamen niet weijnigh
verheugt, krijgen oock heden met de Confrontatie van
het op genomene met en tegens de negotieboecken gedaen
soo dat de selve den Coopman S.r splinter overgaven
om van hem na gesien te werden

Den 7.e d.o op sondagh doen een keer na sillida, alsoo verstonden
dat den m.r bergh wercker philip wunsch aldaer sieck —
terlogie gebraght was, om vande aldaer mede sieck —
leggende meester hans Jacob (: met godt :) door tinnemen
van medicijnen reconvalisatie te mogen erlangen, de
welcke wij na een troostelijcke aenspraek weder verlaten
en ons ten eijlande laten vinden alwaer 't willegenburgh
mede te voorschijn sien comen, waer vande schipper
met sijn chialoup (: om in passant en alvoort zeijlende
sonder tijdt versuijm de mede genomen brieven en
provisien aenden Coopman S.r Jacob splinter meergemelt
hoorende te transporteeren :) hier ten eijlande inden
avondt

avondt Compt te paresceeren, die nae een relaes van veel novelles des navolgenden dagh sijnde

Den 8: d:o weder na sijn hier voor bij passerende jagt voer onder tusschen Comt S:r visscher uijt de mijn hier te arriveeren soo om des mijns constitutie en verdere gelegentheijdt aldaer aende ondercoopman anthonij stuurman te raporteeren als oock om seecker batavise missive aen hem houdende te ontfangen, die des anderendaeghs smorgens indermijne retourneert

Den 10:e alles volvaerdigt sijnde ende niet te doen hebbende als te wagten nade schiloeps retourne soo hebben goet gedagt eens na de mijn te rijden, soo om "dat den ondercoopman welge melt aldaer de vereijschte ordres mogte stellen als oock om mij (: nieuws gierigh sijnde:) de hoedanigheijdt des mijns pagger te vertoonen alwaer een nagt logeerden en

Den 11:e wederom ten eylande paresceerden vindende den Coopman splinter van sijne pijnelicke siekte nogh geensints geliberert weshalven hij S:r splinter een expresse vluiger laet inden avondt na padangh affsendt

Den 13:e arriveert hier omtrent ten eylande de chialoep haerlem maer connende door dwarlen contrarie windt niet naderen soo heeft den Coopman S:r splinter door een prauw (: waer mede den sergiant met sijn bagagie aen landt quam:) de missiven daer uijt geligt end' onse behoorlijck behandigt Zeijlende doen de chialoep direct naer sillida alwaer wij des volgen dagh —

op den 14:en mede compareerden om de chialoep te laten disbarcqueeren ende medecijn kist te visiteeren off met de Catalogus niet different en verschillende was, welcke wel geconditioneert bevonden daer met te congrueeren tegens den avondt ten eylanden retournerende, vanden m:r job mojaert van padang aldaer gearriveert, ende

maecken

maecken E: nevens den sergiant expres gecommitteert om
met Sr. Stuurman t'passeeren en t'reroleeren van een
opnieuw te maecken attestatie in plaets van dien van
den 11en maij wel bekent, praesent te sijn ? een aenvanck
en deden de daer in genoemde persoonen voors ons verschij"
nen, de welcke na examinatie ende onder vraginge, daer op
antwoorden en de novo verclaren als bij de daer van
gepasseerde, en hier nevens gaende attestatie can werden
g'experimenteert na welckers perfectie, de mael tijdt —
gedaen sijnde prepareert sigh de opgemelte mr. job —
mojaert, om met de landt windt na padangh te rena"
vigeeren, nemende in comitaet met hem een brief
van Sr. Stuurman aende E: heer Commandeur waer
mede omtrent de clok 12: uren des nagts affscheijt
neemt, en vertrekt hebbende dien dagh onse opnemingh
oock getekent gekregen, wes den gecommitteerde willem
de wildt gereetschap maeckt om 's morgen derwaerts
reys te spoeden dat dan oock —

Den 15en des avonts naer over en weer genomen affscheijt
effect neemt, —

E: heer dit is tgeene zedert ons bij wesen, en tegenwoordigh
is verbleden en gepasseert hebbende goet geagt tselve —
aldus int cort, dogh na waerheijdt geconcipieert ende
geenarreert, u E seer eerbiedigh over te leveren blijvende
hier nevens u Ed. seer onderdanige en getrouwe dienaers
en was getekent Anthonij Stuurman en willem
de wildt ter zijde stondt, poelo chinco desen 15en
aug.o a.o 1672: en overgelevert op padangh den 20en
aug.o a.o als boven —

Rapport vande verrichtingh gedaen door den ondercoopman en Fiscael Joannes Wolman, tot priaman en overgegeven aenden E: Heer Jacob pits Commandeur over dese Cust ende Comp.e belangen sampt desselfs respectieven raedt tot padangh.

Erntfeste manhafte achtbare wijse voorsienighe ende bescheyden heeren

gebiedende heeren en vrinden

Naer dat ick op den 11en deser maent Augusty van UE:
Ed: schrijven becomen hadde, om naer den inhout vande mede
de gegeven memorie mijn reijs nevens geselschap per
't Jacht corea naer priaman te vervorderen ben op 12en daer
aen volgende des morgens aengedachte scheeps boort
verscheenen doch onverwaght bevonden dat dito jacht onge
roodert en noch niet zeijl vaerdigh was vermits des
selfs groote hengh in de top en bomergat (dus bij de
scheeps verstandige genaemt:) verrot was die voor
eerst reparatie vereijste al eer men deselve op setten
ende zeijlen daer aen voeren mogten ten welcken fine
den schipper daer op beschijden, om spoedige hulp ende
daer toe dienende materialen als werck lieden bij
UE: spoedig versocht hebbende daer van naer vereijsch
voor sien zijnde wesende den avondt daer mede klaer
ende onder zeijl raeckten doch conden door contrarie
winden ende getij voor sondagh zijnde den 14en Pria
mans strandt niet betreden wanneer in Comp.e coop
huijs bij den resident Colombi verscheenen die be
neffens noch 6: andere Comp.e minister in tamelijcke

gesondheijt

gesondheijt bevonden zijnde eyndelijck een soldaat adri,,
aen gijsbertz: van oudtbeijerlandt aende bloedtganck
decumbent die alhier (vermits geen expert chirurgijn
inloco is) niettemael blijft aen den selven p.ro dit jacht
ende overbrengen om in tijts sijne smerten met noo,,
dige medicamenten te adsisteren, in welckers plaets
twee andere van padang gecommandeerde guijrlin,,
gen gebleven zijn wes gesuijde koophuijs met een
resident een adsistent ende seven soldaten besetz
het gelaten, vertrouwende dat sulcx met UE: mee,,
ning in allen deelen guarderen sal,. — —

Ende vermits heden des heeren geordineerde rustdagh
was hebben wij ons eyndelijck door den resident coo,,
lombij ende UE: volmacht den orangcaija kadja d'ijl,,
heer grondig laten informeren van den toestant al,,
daer mitgad.s op gedachten d'ijlheer versogt de re,,
genten gesamentlijck onse parlesee aen te condigen
ende met eenen morgen vroegh tot ons te comen ani,,
meeren om aen te hooren tgeene dat wij haer uijt UEd.s
name voor te dragen ende bekent hadden te maecke
in vougen soo als sulcx volgenden morgens ooc ef,,
fect nam interim begosten de transport doening &c
soo als 't behoort:) en overstaen vanden gequali,,
ficeerde getuijgen die soo danig volvart is als bij
de overcomende documenten van overdacht vice
versa bij den transportateur coolombij en den
acceptant de sanger geteekent hier bij gaende te
sien is waer aen UEdeles &c om geen langh ende twee
voudigh vergael te willen doen, soor eerbiedigh
ben refererende dogh wil dit eyndelijck daer aen
klampen dat mij in desen heeft toegescheenen
als off het onmogel.m was dat de residenten trans,,
poort kunnen doen ende practicable regel van

overigh

overigh ende te cort te hebben bij tallstaen van haere administratie te moeten practiseeren 't welck voor waer niet anders dan met bedughte ende vuyle morsserijen ende suspecte frauden aen de eene off andere zijde vergeselschapt gaet, waer in ten meesten dienste vande E: Compe: als met haer ordres discordeerende dient voorsien te worden.=

Wat aengaet 't gemandeerde te doene ondersoeck na de oorsaeck waerom daer ter plaetse 't sedert onse re,, sidentie aldaer soo veel der handel stribbelinge ende tweespalten zijn ontstaen ende voor den dagh gecomen ende dat sij regenten de pligt door solemneelen eedt schuldig in verscheyde gelegentheeden successive zijn voorgevallen niet schuldighe vertuyderingh ende cul,, tiveering hunner negerije ende van daer dan dese en geene vlughtelingen uijt Atcheen onder haer aen nemen ende remoreeren laten sonder datse de selve (niettegenstaende UEd: mandaet dies aengaende distinctelijck gedaen padang waerts senden om geexamineert geadopteert offte wel uijt gesoyt te worden soo dit noch onlangs is gepractiseert aen eenen Surij amarbangsade kadja diese in haere ne,, gerije in de plaetse ladangh genaemt sixe domici,, lie vergunt hebben dat tegens den eedt ende de aengenomen bondgenootschap strijdig is waer op sij met corte woorden antwoorden datse van geene de alderminste tweespalten weten die onder off door haer souden ontstaen zijn maer datse gedurigh ende bij ons aenwesen aldaer alle devoiren hadden ingespannen om den bergsman tot het afbrengen van haer gout te incitieeren haer met ont,, sien, de daraets volckeren daer toe te animeeren

ende

ende met moderatie geschencken te begifften doch
dat voor als noch hare expensen weynig geopereert
hadden, was niet haer maer den opperbestierder t'
in putecken, die haer aengewende costen en arbeyt nog
niet geliefde te segenen maer met syne besoeckinge
soodanig over haer ende den bergheman te continuee,,
ren dat het haer niet anders toescheen als off godt
de heer alle menschen vanden aerdbodem wilde uyt
royen ende vervolgen soo dat een ygelyck in plaats
van aertsche schatten te vergaderen de hemelsche over
dencken moet, tot dat godts slaende handt van haer
sal op houden, ende een yder wederom tot syne voo,,
rigen arbeyt keeren sal, wanneer met willen t'wyt,,
stelen, off sy regenten sullen onser beyder begeerte
volbrengen, cumen,

Op't aenhouden der vluchtelingen uyt aetche, en
siry amar antwoordt, radja de heere, hoe dat deese
siry amar met een vaertuygh op narrab was ge,,
strant, ende alsoo in syn eygen huys sine wooninge
genomen hadde, alwaer hem de orangcayen mara,,
dja nenda en orangcaja toulba, by geval, gelyck
se seggen, gesprooken hebben, ende welcke hy
sich verclaert heeft, van aetchin gecomen te syn,
om syn leven in syn eygen vaderlandt in rust
ende met godt te dienen te eyndigen hy hadt gee
brieven mede gebracht, noch socht sich met
de regeeringe niet te bemoeyen hoe wel hy
voor dato twede pongoulou in rangh was geweest
hy wilde by de heer commandeur tot padang syn
pardon van affval als synde een vande eerste
nevens syre radja op ticou, die't bondt genoot,,
schap met den [...] grondtwegh Zal[m]: hadden

opgerecht

ne gevoegt hij beloofde ende wilde met vode bevesti-
tigen, dat hij noijt eenige onlusten, krabbelinge off
tweespalt tegens de E: Comp:e off regenten dier plaat-
se wilde voornemen, noch de gemeijnte tegens de pon-
goulous op hitsen maer sich als gesegt nacht ende dage
met sambaijen bemoeijen, dit alles hadden anaradja
nenda en orange: touba aen radja di ilhoor verhaelt,
die sulcx van twee der voornaemste mede regenten
voor waerheijt aen nam, als hebben de derselver d' ijl-
heer gemelten sirij amar bangsa noch niet gesien
veel min gesprocken, en wanneer UE: den resident
in mandato hadt gegeven, om de regenten aen te
dienen dat eenige derselver (in comitaet van ma-
radja lello uijt songaij limouw, hem sirij amar mede
genoemt naer padangh souden brengen ende sijre-
gentij 't selve wilden doen effect sorteeren bequa-
men sij bericht dat sirij amar doodelijck sieck lagh,
twelck hier niet vremt voor quam, maer dies
te verdere geloofden, door dien dagelijcx veele men-
schen seer subijt werden weg geruckt, doch hadden v-
staen dat sijn sieckte soo eminent niet was, off hij
sirij amar soude a. present wel bij ons cunnen come,
bij aldien ick sulcx begeerde, wanneer hem UE:s order
van in persoon bij UE te moeten verschijnen, selffs
bekent conde maken, dat ick hier als niet onge-
fondeert zijnde advoijeerde ende wierde, drij uijt
de rangen der pongoulous gelligeert ende geordi-
neert naer 't huijs van dick genoemden sirij amar
te gaen ende hem aen te dienen, dat hij heden
off ten langsten morgen bij de pongoulous en
mij ter bale sulx in Comp:s pagger verschijnen wilde,
om aen te hooren dat hem daer uijt te name van
den heer Commandeur soude gemandeert werden

welcke

welcke Emissarissen dan vertrocken zijnde begost en
eenige te twijffelen off hij wel niet comen mochte,
wat raadt daer toe dan wesen soude, welcke vrage
ick voor eerst ongemerckt liet passeren, doch voort
varende te ondersoecken, naer de querellen van buffels
met die van Songhij limoen sorght voor gevallen daer
op antwoorden sij dat eenige volckeren uijt het ressort
van Songeij limoen onlanghst 7: buffels als haere tou
wen vast houdende vervoert hadden aen priaman„
ders, ende naer verscheijden geloofdwaerdige getuij„
gen aen haer overgelevert, doch naderhandt is be„
vonde dat de vercopers van dito beesten geene waere
eijgenaers daer van waren wes 't verlooren vee
nagespeurt hebbende zijn deselve op priaman
bevonden, onder valse besitters, die deselve beken„
nen gecost te hebben, dat de eijgenaers niet wil„
den gelooven maer claegden daer over aen de regen„
ten, die daer op ondersoeck doende bevonden heb„
ben, dat de buffels door de gesetene van Songen
limoen vercocht ende naer costuijme als touwen
gelevert hadden waer uijt een hevige strijt tusschen
beijde rechtsgebied is geresen die wel lichtelijck
dadelyckheijt van wapenen souden gevolght hebben
ten ware bij nauwer ondersoeck de saecke regt„
matig bevonden was, zijnde de priamanders bij
te conciliatie g'imponeert de gecoste buffels te
restitueeren, ende 't gelt van den vercopers weder
om te vorderen, welcke soorte dieven boven de
betalinge exemplarijck (soo se seggen) gestraft
wordende de oneenigheden die de regenten onder„
lings hebben, die is van geringen importe

seggende

655

seggende, datse eyndelyck bekommert waren, om een floresante negotie ende vrije passagie voor den berghandelaer te becomen om de gunst vande E: Compe noch veele jaren en altijt te mogen ge,nieten, wel wetende dat den pepel daer gebracht werdende, voor dato altijt op padang toegevloeijt zij bij de welcke sij hoopen in corten ende bij cesseringh vande regeerende swarigheit inde bovenlanden eenen florisanten gouthandel te voegen om alsoo haere conditien met vergeldingh van een hoglycke voordeelen te remunereren, sullende ooch besorgen door aen de handt zijnde middelen de revier een ander cours ontrent de vischers hutten te doen nemen, om bequamen met schuijt en boots binnen te comen, daer toe de preparade reets gemaeckt ende de mate,rialen bij de werck gebraght worden. —

Den van atchin gecomen sirij radja pgalalban resideert noch bij sijeradja op ticou, welckers pratjes met de overcomste van sirij amar tot priaman wederom als windt verdweenen zijn dese hout sigh stil endaer van hoort men geen getaegh, ende crijgt ooch bij de meeste part weinig gehoor, zijnde onwaeraghtig dat den selven met de doghter van siri amar voor sijn overcomste in hulbelijck versaemt soude zijn, wes daer door geen aenhanck gecregen heeft, wes niet het hulbelijck, maer de schandelijcke aff val van Compe bontgenootschap heeft sirij amar scrupuleus maeckt om bij uE te comen gelijck mij door dese regenten voor waer —

achtigh

achtigh vergadert wert, wenschende radja de jlhoor en
de vordere pongoulaers dat gedachten sirij radja pha„
lawan, om hem heimelijck te soucken off wechte
mogen worden, in't westcost van priaman quame te
schuijlen, ten soude aen sijnen geloofflen ijver, om
hem in handen te becomen niet manqueren, maer
hij soude hem wel versekert aen UE.e overbrengen
ende leveren, off dat hem gelegentheijt tot sulcx
gegeven wiert, gelijck dagelijcx geschiet aen
radja adil, die met dese quant fraeije companjon
speelt ende 't aengenomen contract jongst op pa„
dangh ver assoureert zijnde uijt de gedachte
stelt off ten ware dat hij noch eijndelijck 't ex„
empel vande apocrijphe judith practiseeren, en
die tragedie uijtspeelen wilde, dat inlange dagh
tijt leeren moet./. ———

de boeckjes der negotie op dit comptoir zijn
voor ulto passe gesloten geweest ende comen in
handen vanden geweesen resident om overgele„
vert ende in de generale boecken deser cust
in getrocken en voorders nevens de selve na
Batavia over gesonden te werden zijnde ooc bij
den selven uijt de restanten voor het transport
andere nieuwe geformeert (die in handen van
den nieuwen resident zijn overgegeven ende
staen gevolght te worden, waer bij noch een
ander stel copieeren can, om te dienen daer se
behooren, maer mij dunckt dat het gantsch
absurd compt dat de jongste factura van
padang gesonden in dato 25 Julij en ontfan„
gen 28: daer aenvolgende door den resident

uijt de

uyt de als gelijcke boucken gelaten ende in de nieuwe
in geschreven zij, dat verstelm met de generale bouc-
ken niet respondeeren aen den kant van contrapost
daer van gestelt wiert, ende ten teecken, blijven de res-
tanten der oude boucken soo geringh dat bij eenige ge-
merckt soude worden, als een obstacul van groote
kracht, off anders soo als dat mag genomen worden,
den nieuwen resident Sangde blijft in dat Cabinet met
te min geinformeert pertinent, dag register brieff
en copiebouck te houden, zijnde oock alles aen hem
overgedragen om van primo Aug. de bouckjes te
beantwoorden, ten ware dat uyt de oude in dese nieu-
we moste jn een afgeschreven worden, zijnde oock
in de sorte gevonden sateur volgens de instructie
van Sr. Coolomb, een abuys, inde Suratse ende Ba-
taviase ongelden gerekent, echter volgens den
ontfanck in geschreven dat met wel nomen dient nae-
gesien te worden, waer van hij coolomb redenen
geven sal. ———

Hier voorens hebben wij gewach gemaeckt van dat
drie pongoulous van dese baleiws gesonden zijn
tot sirij amarbangsa de radja om der selven uyt
den name van alle pongoulous te convoceeren,
die dijnsdagh zijnde 16en deser wederom retourneerden
met rapport als dat sij ten huyse van sirij amar-
waren geweest doch hadden hem niet cunnen
comen te spreken echter hadden binnen huys set-
tende gehoort dat gemelten Sirij amar jn syn
binnen vertrock zijnde op 't voorstel der pon-
goulous geantwoort hadde, hij begeerde noch
bij de pongoulous noch bijde tommagon te comen
hij hadt met niemant niet te doen, hij sochte

met niem:

met niemandt oneenigheden te brouwen de hollanders souden mij wel na poulo caçe brengen, voorts absoluijt seggende, ende sijn hooft buyten steken= den gadt segt dat ick niet comen wil, bij de pon= goulous noch ick begeer oocq niet bij den tomma= gon (denoteerende daer bij mij) te verschijnen = waer op ick de pongoulous int gemeijn voorstel= de, hoe licht geloovig datse in desen waren ge= weest, door dien datse nu ociilaer sagen van wat geest desen sirij amar bangsa gedreven wiert, datse van gevoelt waren, dat door desen man geene de alder minste onlusten stonden gebrou= wen te worden ende orangcaija toulba te ge= moet gevoert hebbende, wat schadelijcke ge= volgen soo voor hare als voor de E: Compe. uijt dit eenigste hooft gebrouwel datse in hare armen teeden te subsequeeren staen, dat hij dan noch soo seeker zij, derwende sich aen radja de ilgeer als borgh aen presenteerij voor desen man, dat hij geen quaet voor hebbe ende dat men sich daer op wel verlaten mochte, zijnde daer aen weinig gelegen om noch eenigen tijt, tot dat hij volcomen soude gereconvedeert zijn, uijt= stel om padangh waerts te comen aen UE. te versoucken waer dat nu de trouwe beloften bleeken, die hij van desen gadt voorgegeven, off hij nu van sijn borgtocht niet teenemael quam te vervallen, wat hem in desen dochte, wanneer UE dese ontmoetinge quam te verstaen, dat hij toulba voor een vaste consoorte van hem sirij amar soude moeten aengesien worden,

wat dat

wat dat hem dochte off het voorde E: Comp.e niet soude
voordeelycker zyn in tyts haere territorium te aban„
donneeren dan langer bij continuatie ende geyndelycke
adoptie van vloeck verbanten hier residentie te houdē,
of dit niet heerlycke teijckenen van waere bontge„
nooten zyn, daer men Comp.es Coopmanss: en volckerē
onder vertrouwen mag, wat blijfft nu het derthe ge„
maeckte contract, met den E: heer Commandeur
1670: gemaeckt ende daerna anno passo vernieuwt,
van geene vreemdelingen off vijanden vande E: Comp.e
ende haeres Coninck van minangcabou in haer ter„
ritorium te duijden veel myn, laten vermoorden, jck
wil niet seggen die des avonts was gearriveert op
stonts des volgenden morgens met maradja nenda
te gaen besoucken ende te congratuleerē, ende wan
neer de vordere mede regenten beducht zyn van
swarigheden haer als borgh derven stellen voor hae„
re getrouwigheijt ende oprechtigheijt voor wadt
bij aldien sij dese saute niet merckelijck ende spoe„
dig comen te verbeterē ende deselve volgamel tot
schuldige subiectie brengen staet te vreesen
dat de E: Comp.e hier van daen sal moeten op cra„
men om niet onderhavigh te blijven verriges listige
practiquen en schade die tegens de onse moeghte
overdacht ende gepractiseert worden, dese wadt„
schouwingh snoodt hun altesamen diepe wonden
in haer ziele, vreesende voor sulcke ongevallen
die haer gedreijgt wierden, wes eenparig besloote
hebben gesamentlyck (excepto radja de jlgier, die
hem als geseght noch niet gesprooken heeft)
naer syn wooningh op te marcheerē, om op ge„
dachten syri amar tot ons aff te brengen, off des
weygerig zynde te apprehenderen, ende resistentie

doende

doende, hem geslapende hand te bespringen ende
te dooden dat aldus gearresteert bleeff, doch alsse
sij vertrocken, verstendigde ick haer, hoe dat ick
voornemens bleeff morgen vroegh aen boort en
onderseijl te gaen met haer mogens zijnde hier lan=
ger te vertoeven, noch eenige cleeden tot voorsetts
van den peper handel uijt 't schip aen landt te
laten brengen, bedught sijnde dat sijn E: dese
novos vernemende, wel haest daer in voorsien sou=
de, ende bij aldien sij niet machtig waren eenen
obstinaten rebel tot de redenen te brengen, soo moch=
ten sij wel met de tijgers int bos loopen ende
haer noijt van menschen meer sien laten welck
't seggen haer noch meer verschrickte, versochten
echter dat ick morgen den uijtslagh noch gelie=
de aff te wachten als sullende in desen betoonen
datse voor als noch voor geen meijn eedige wilden
getaxeert worden, Interim soo maeckte ick
haer mede bekent de reden waerom dat in plaets
van Coolomby een ander resident bij provisie
daer gebracht hadt, echter soo hebbe ick denselven
noch niet willen autoriseeren om haer dese
ijverigen in haer besluijt te continueeren, tegens
den avondt van opgemelte dingsdagh begost het
uijt den W: westen stijff te waijen dat voort de
geheele nacht duijrde, wanneer oock onder 't lij=
landt bij 't schip ten ancker quam een vaertuijgh
met twee vreemde seijlen die daer na vertoonde
dat van Mintawij quam en den bandara op pa=
dang toequam doch sonder pas, welcken nachoda
de stierlieden des morgens alle onkundig in
de tale zijnde bij ons wilde aen landt brengen,

vermits

vermits eenige water vaten vol water gevult van
lant aen boort te schoopen hadden, doch omtrent 't
halven gecomen zijnde begoste de N: weste windt
soodanig door te waeyen soo dat opgedachte boot en
volck door de harde windt en stroom dicht bij Sodnour
voor de dregh leggende des achter middags hoogh op
de wal gesmeten wierdt zijnde onder in zijn vlack
van twee plancken ontramponeert, omtrent eÿ vadem
lenchte, dade de noro andere moeten in gesteken
wordt, bij aldien men deselve noch eenige tijt ge„
bruijcken wilde, hier was goede raadt, dier ende
men sochte alomme nae timmerlieijden ende
Calefaters, dadt van noch twee persoonen inde 7:
cotas wierden gevondt, ende door radja d'jlgede
willig gemaeckt zijnde, begaven hare donderdagh
achter middag aent timmeren vermits de noodige
materialen seer lanck hadm door de harde aen„
stortingh der zee van boort aen landt geraechte,
voorwaer, ich moet in waerheijt seggen, bij aldien
radja d'jlgede ons in desen niet trouwelijck had„
bijgestaen had wij souden veelmalen verlegen zijn
geweest, doch daer van dient spaersaemlijck ge„
sprooken. Ende hij is den waere Comp.e onderdaen
wij sullen de timmerluijden met de boot laten
geleeden ende wederkeeren tot de verrigtinge
der pongoulous, omtrent den halfwegen Siry
amar bangsa de radja de welcke op dingsdagh
besloten hadden deselven levendig off doodt tot
ons te brengen die een padrigh schaen, dat se ge„
samentlijck onde ladangh comende 't huys van
meer gesijden Siry amar teenemael woesten
ledig gevonden hadden, zijnde deselven voorleden
nacht met sijn familie en vrindschappe

gevlucht

gevlucht ende soose seggen, souden zij de wegh zijn in
geslagen nae de daeblas cotas bij sultan manda alias
becoppe de jonge verclaerde voorts datse sijn huysen-
hadden verbrandt voor soo veel aen hem [illegible] was de
resteerende hadden staende pede tatop van haer huysen
moeten affbreecken, om alsoo metter woon naest de-
cota te comen, zijnde door dese schrick veele ingesetene
verhuyst, die de schrick voor desen vertooningh hadden,
beloovende saa sibberende heyliglyck datse voortaen
noch desen sirij amar off ymant anders oyt in haere
negerije sullen laten remorceren voor aleer deselve
bij U.Ed. geexamineert ende geadopteert sijn, ende des
weygerigh zijnde om bij U.Ed. te verschijnen, sullen
hem als een rust stoorder verjagen, off sich opposse-
rende teenemael dooden ende uyt roeyen waer op
ick haer belooffde bij aldien sij in geen gebreken bleven
om Comp.s ende haer eygen voordeelen te behertigen,
ende haer aengenomen bontgenootschap soo die be-
sworen heylig te onderhouden dat sij geentsints durf-
den te vreesen voor Comp.s ongenade ende verlatingh
die contrarie doende hun naekende was, waer op dan
met de residenten overslagh gemaeckt hebben
wat en hoe veel assortementen cleeden voor desen
gout handel uyt het cargo in corra dienden gelicht
ende aen landt gebracht te werden: doch siende
dat op gesteyden gout handel noch seer weynicht
opdaeght, ende de peper soo veel te rijckelijcker uyt
de noorder geberten toevloeydt soo hebben eyndlijck
goet gevonden tot voortsettingh van die beyde uyt corra
aen landt te ordineeren de volgende cleede packen

een pack gebleeckte percallen . . . . . No. 589:
een d.o gebl: betth.s d 32: aen . . . . . . No: 8284:
een d.o swarte breede bastas . . . . . No: 3454:
een d.o swarte smalle d.o — — — No: 3405:

ende

ende uijt den sackjen pajement mij door de eerste admi=
nistrateur Sr. obdam ter handt getelt de somma van hon=
dert rijxd:rs, alles conform de geteekende memorie van
den acceptant Sanger, met desen accordeerende, waer aen
mij quiteerde, dat hem door UE:s geeerde voor sorge p:o
naesten in factuijr dient gebracht te worde, om sich daer
voor te belasten, —

Ende door dien de scheeps boot onder timmerluijden hande
noch onbruijckbaer was, hebben wij al wederom Radja
de Jl heer moete lastig vallen om geseijde packen
met sijn chiampan hara van boort, aen landt te brenge
t welcq seer dangiereus viel, ten ware de selven Jl
heer de vaertuijge door hulpe van menigte volcke=
ren, van sijn ingeladen packen met een cleijne
chiampan omtrent de visscherije hadt doen ontlasten
ende voorts door 't binnewater in Comp:s packhuijs
brengen, daer deselve wel geconditioneert nae
uijterlijcken aensien sijn ontfangen, soo dat met
het een en ander ende finalijck met de reparatie
des boots tot heden omtrent den middagh moeten
besigh blijve wanneer ons naer boort transpor=
teerde ende des avonts met de landt wint onder
seijl begaven, hebbende op ons afscheijt den nieu=
wen resident aen Comp:s huijslingen, en principa=
lijck aen de regenten gerecommandeert en geaut=
horiseert met al sulcke solemniteijte als daer toe
requireeren, wes geen complementes voor den
ontfangen ende sambalant voor den vertreckenden
resident ontbraken —

't Jacht Corda heeft een voorboort en eenige
wekinge gartes aende aen landt timmerende
volckeren vertreckt genoten, daer van haeden
nieuwen resident Sanger p:o eerste een oncost
reecq:n voor d:to Jacht oversonden zijnde denselven
twee dagen lanck geoccupeert geweest met

het

het ontfangen en wegen van een quantitijt peper-
bestaende in   baren en versoucht diesgelyck daer
van eerderentlijck excuse in voegen soo als den fis„
cael molman UE.s gunstige approbatie impetreert,
over 't beschencken van een witte barta broetsgia de-
12 R: die denselven onvermijdelijck aenden orangcaija„
dja de jseer, tot animeeringe ende continuatie in
sijnen goeden iver ten dienste vande E: Compe heeft
geschoncken, te meer om dat bedught was, dat een
sijner vrouwen seer siech sijnde apparent den weg
alles vleesches stont te wandelen, twelck ooch als
een sonderlinge gunst sal erkennen, op vast ver„
trouwen dat sich den ontfangen derselver sal-
weerdig maken,—

dit is 't geene dat op priaman is verrigtet ende
voorgevallen, waer mede besluijt ende beveele UE:
gesamentlijck inde genadige protextie godes, ende
mij in UE.s onveranderlijcke ende goet grondige-
toegenegentheijt dit wensche E.E: heeren vrunden
onderstondt UE.s nederigen ende trouwschuldigen
dienaer en was geteekent, Joannis molman, ter
zijde stondt int Jacht corda geschreven desen
20en Augs en overgegeven den daer aen volgende
op de wederom reijs van priaman ende nader-
padangh,——

Batavia:

Aen den Ed.e Heer Joan Maetsuijcker:
gouv.r gener.l en d'E.E: Heeren Raden van
Nederlants India.

Ed.e Hooghgeleerde, Aensienlijcke,
grootachtb.e, Manhafte, Wijse,
voorsienige, seer beleefde en
genereuse Heeren.

Mijn

Hoog gebiedende Heeren.

Naer dat het groote retour jacht de Goedertierenheijt
met de cargasoen van ƒ 135555: 14: 9: & onse laeste brieven
de dato 15: octob.r passado van hier tot uw Ed.e grootachtb.e
bleijft afgesonden, hebben wij (: voor soo veel d'ontvangingh daarvan
wierde toegelaten:) dagelijcx gedreven, om vooraen desen
'tjacht de schelvis tot Poulo Chinco, Priaman als hier ten
comptoire voor de laeste besending van dit jaer, mede afgeladen
ende daer in tot retour voor uw Ed.e presidium te doen
scheepen 't geene volgt namentlijck.

499: ℔ 11: maes suijver g'amasseert gout van 104: condrijn
de ℔ & 21: caraat in toets.

339½ baeren mijn gewoogen swarte peper van 412½ ℔: de baer.

157½: ℔: camphur van diverse prijsen.

2250: ℔: gesorteerde benuijn in 9: kisten van 250: ℔: ijder.

70: halve ams coquos olije montererende 't een met 't ander vol,
„gens de daer afgemaeckte factuur ƒ 40024: 2: 1:

Ende de gesadmont.e cargasoenen die van dit jaer op vier
bodems verdeelt, (: namentl.e Tonia, de Pagadore, voorts: de
Goedertierenheijt,

wechtigheijt als dit jacht:) tot uw Edl:e Groot achtb: hebbe over gemaeckt de somma van ƒ 344950:18:9: waer tegens ons wederom bij uw Edl:e Grootachtb: met opgemelte bodems (:excepto de schelvisch, maer daer in plaetse Willigenb:) blijft toegesonde de capitael van ƒ 198403:10:5: ende ~~op~~ sulcx de, draegt het meerder van hier versonde dan 't ontfangene ƒ 146547:–:4: mitsgaders de generale advancen en ongelden van deese cust, ende in twalff maenden als naementlijck —

Opt hooft comptoir Padangh

aen advancen bevonde - - - - - - - - - ƒ 125247:11:12:

aen oncosten, namentlijck gelden soldijs, equipagie &c.ª " 41971:8:3:

Rest suijver voor Padangh - - - ƒ 83276:3:9:

Opt comptoir S.ᵗᵒ Chinco:

aen advancen bevonden - - - - - - - ƒ 27042:16:10:

aen ongelden - - - - - - - - - - " 12937:10:1:

Rest suijver - - - ƒ 14105:6:9:

Opt compt.ʳ Priaman:

aen advancen in 't al bevonde - - - - - ƒ 5285:5:6:

aen ongelden - - - - - - - - - " 984:14:4:

Rest suijver - - - - ƒ 4300:11:2:

Opt compt.ʳ Baros:

aen advancen in 't al bevonde - - - - - - ƒ 8650:17:0:

aen ongelden - - - - - - - - " 7293:13:–:

Rest suijver - - - ƒ 1365:4:8:

Soo dat 't sommarium van de suijvere advancen comt te bedraegen - - - - - ƒ 103047:5:12:

Welcke somma nogh wel met een mooije stuijver ware vergroot geweest, indien d' onmeetmatige gedoentens der Francoijsen niet en hadde veroorsaeckt dat uw Edl:e ons —

deesen

desen jaere ruijm twee maenden laeter van haere resolutie en
voornemen wel zij geweest van couranter deuchden hebben —
moeten versorgen, blijvende die schade in ons voornoempt —
laetste schrijvens gestelt op ruijm 20 ∂: gl: wij willen vande
goetheijt godes hoopen dat hij ons deselve voor onse hooge
heeren meesters, rijckelijck: bij deese loopende boecken sal te
boven laeten setten; de grootste vrees van allen is, dat het
ons bij de laeste besendingh, al wederom aen genoughsaem
capitael sal comen te haperen, en voornamentlijck: aen de
meest gewilde gout sorteeringe daer van onse packhuijsen
noch maer met de nommer van soodanige ombalijen sien
blijven, als de bijgaende notitie uw Ed: Grootachtb: vertoonen
can, edoch indien deese onse vrees (: gelijck wij wenschen:) in de
onnodige voorsorge quam uijt te vallen, mits dat uw Ed: G:achtb:
occasie voorquam, om ons vroeger dan wel de gedachten sijn,
ofte dat onsen generalen jaerbrief (: die wij voornemen int —
voorste vande maent maert ao: toecomende eerst met
't jachtje pitoolij over te maecken:) tot uw Edele Grootachtb:
conde voorgebracht werden, met eenige vande noodigste
packen dr: bl: salempoeris do: botten de 40: @ moeris, pancallen
&a: voor af te versorgen, soo wenschten wij wel dat onder
deselve mede mochten afgeladen werden 2000: platte staven
lanck ijser, 20 ∂: stuckjens claver staal, voor de Barossche en
Sinckelse negotie, item voor de opgerechte stampmoolen in
de mijn de voor deesen gevorderde ijsere stampers en platen,
mitsgaders 1000: à 1200: lb: talgh off vet tot noodsaeckelijck
gebruijck inde bergh lampen, om dat deselve niet anders
dan met die vettigheijt ofte was (: dat wat te costelijck —
soude vallen:) inde brant te houden sijn, oock soo dienen

nootwendigh

nootwendigh uijt patria gesonden 5: à 6 vaetjens Meijsens
staal tot het harden vande boorijsers, aengesien het staaf en
ander staal daer toe te weeck, ende der bergh steen (: hoe=
naerder datmen aende oude maldijtse wercken en graven
begint te comen:) hoe langer hoe harder bevonden werdt,
soo dat men daer door soo veel niet en vordert als men anders
bij genoughsame geharde materialen wel soude connen doen, des
niet te min, en om al eens soo draet het doenlijck wesen
sal, met onse wercken inde voorsz: maldijtse dites te geraken,
en 't ondervinden wat segen (: Godt de heere:) ons daer voor d' E:
compe: sal gelieven t'openbaren, werdt er dagelijcx soodanigh
gearbeijt datter naest eenige maenden herwaerts gantsch geen
aerts blijft uijtgeslagen maer is ende al de geene die de bergh=
werckers in haren gangh hebben ontmoet onaengeroert blijven
staen, soo dat ons te dien insien der resident Stunneman en Bach
berghwerckeren Visscher bij haer jongste brieffken de dato 27: 9br:
laest leden uijt de mijn adviseren dat ze onvermogens blijven
ons eenige andere aerts toe te senden, als vande geene waer af
de laetste proeff genomen, ende der jongste maij passado met
de hoecker de Papagaeij, tot uw Edles Grootachtbe: overgemaeckt
blijft; ende nademael wij vast stellen dat uw Edles Groot=
achtbe: tot versending naer 't vaderlant nogh genoughsaem niet
die slagh van steen versind sijt, soo gaet bij deesen eenelijck
tot supplement der selve noch 250: ponden in twee halve
aemen (: met nottingh omwonden en wel versorgt:) over.

Tsedert vertreck van meergedachte schip de Gewilligheijt=
sijnder uijt het getal der mijn volckeren op verscheijde
datums

daerums soo van siecktes overleeden als door droncken slaap verdroncken vijff persoonen namentlijck

Fredrick Clox bergwercker op 23: octob: overleeden
Lourens van Bengale mandijker 4: 9ber verdroncken
de comps: lijfeijgen - - - - 9: do overleeden
Philip Wunsel tweede baas - 27: do overleeden
Jan Schoeman soldaet - - 30: do met Jan

en al door eijgen onvoorsigtigheijt in Sillidaas revier verdroncken anders soo gaet het daer (: Godt danck:) nogh alles redelijck ende beginnen de siektens onder d'onse oock wij verdragelijcker te werden, dan wel voor heenen, maer onder d'inlanders gaet deselve noch oversterck voort, van gelijcken con„ tinuerent de lammigheijt en debiliteijt des lichaems ontrent de coopman Sr Jacob Splinter meede als voorn, het getal der voorn: afgestorvene bergwerckers hebben wij andermael geruppleert met 6: stux nieuw ingekochte slaven ende 20: Luijpelingen, op dat dat werck noch al beter voortgangh nemen mach.

Hier tot Padangh hebben wij sedert gedachten tijt meede ses dooden gehadt, ende onder deselve op 9: en 10: decemb den Lieutenant Mattheus Benedictus, en adsistent en dispencier, Nicolaes van Beeck, wiens plaetse wederom gedefroijeert is, ende bouckhouder Maurits van Zeijl, ende het provi„ sioneel gesach op de militie tot uwe Edle Grootachtb: nadere dispositie aen der sergiant Andries Scheunen van Lipsigh, wij versoecken eerbiedigh dat uwe Edle G: Achtb: dese persoon met hare gewone discretie gelieven te begunstigen, ons sal daer bij een geschieden.

Op

Op Barros, gaet het onder de bevestelingh (: en voornamentlijck onder't volck op't jacht Williggen:) soodanigh niet toe als het nogh wel hier op Padang, Sillida ende inde wijn met ons doet, maer daer gevaelende (: godt betert :) de staende land des Heeren soodanigh dat het met de presente beschaffenheijt van dat schips volck niet de hair beter en gaet, dan het int begin van dit jaer met die vande Helvisch en Neptunis gedaen heeft, gelijck wij inde Ed. Grootachtb. dat bij haere brieven de dato 4: do. ons op de 9: daer aen expres met 't jachtje de Wijngaart toegebracht, ende onder d'aencomende dos op fo. 14: & 10: g'inserent gelieven te besoogen, ingelijcx bij de affgaende brieven op fo. 14: wat secours en onder wij daer op de 16: & ulto dito met gedachte Wijngaert, Pitpelij en Conda weder derwaerts na toe hebben afgesonden, an alle welcke ende uw Edes Grootachtb. gunstigh welnemen wij ons om redijten te vermijden een nodigh gedragen, oock mede aende instructie die den ondercoopman en fiscael Joannes Molman tot sijn reglement int visiteren en aenspreecken der noorden plaetsen, bond. genooten ende comptoiren ten landt gestelt, ende onder voorn: afgaende brieven op fo. 40: te vinden is.

Deese extraordinaris besoekinge Godes, Grootachtb. Heeren heeft ons Padangs guarnisoen al wederom soodanig uijtgeput ende geswackt datwe daerin niet meer dan 33: gesonde soldaten tellen connen, wij willen vande Alderhoogsten bidden en smeeken dat hij doch eens sijn slaende hant van ons gelieft af te wenden, en den staet van d'E. Comp: in deese dangereuse tijden, hier te lande voor meerder schade en ongemack genadelijck bewaren, mitsgaders 's land volck=„kiden wederom tot voorige gesontheijt herstellen wilt.

Wat nu ad„ belangt de lantsaecken deselve staen noch meest in

voorige

voorige termes, excepto dat de voor desen geadviseerde Bantamse
strooijinghe onder onse bondtgenooten van Majutta en Battang=
capas, nu soodanigh beginnen door te slijten, dat haer sommige
quaetmeenende niet langer ontsien, deselve in plaets van de
voorige continueele actelmes gerughte onder de onnosele en
niet beter wetende inlanders, tot de bullebacke te gebruijcken
die licht sleijde luijden daer mede te swaerden en tot haer
schelmse zijde te trecken, behalven dat ons oock gebleken
sij, dat haer over weijnigh dagen verleden, eenige onbe=
kende lantloopers, en schuijm van booswigten, niet en
hebben geschroomt noch te ontsien den bergman soo als die
met sijn gout naer Padangh affquam, in de wegh van 't
geberghte aen te randen, ende tot het uijtkeeren van passagie
gelt te constringeren, ende alsoo deese vreemde actie onder
de weerloose bergman, niet alleen de groote verslagentheijt=
veroorsaeckte, maer dat het oock een werck is bequaem
genoegh om de costelijcke gout handel een groote knack
te geven, soo hebben dese regenten daer in datelijck soodanig
geijvert dat de wegh van dat geboefte gesuijvert, ende den
handel onbekommert g'exerceert werdt.

Nade Palimbanghse fugatiuen die volgens 't aengeven van
de capiteijn der Malleijers (: bij uw Ed.le Groot Achtbw:) in
Junij passado door den Nacoda Sittia met sijn Tambou
naer dese cust souden vervoert sijn, hebben wij overal ex=
actelijck doen inquireren, maer daer af int minste niet
connen ontwaer worden, soo dat wij menen dat gedachten
capiteijn die aengaende niet soo wel g'informeert is ge=
weest, als wij wel sijn, van dat de nasste slave dief Nacoda

Palalawan

Palavan heen vande cust naer Bantam heeft gedirigeert & sich daer onder de Pangeran Aria Codon onthout.

Voor rekeq: vande ghinees boedel meester Lit soucko costij, blijft hier in twee distincte maels bij de Padanglees — Panglima Raadja in cassa gebracht de somma van 323: Rds: onder asseurante toesegging de resterende 327: Rds: tegens de laeste besending mede sullen betaelt ende voldaen sijn, wij versoecken seer verbiedigh dat gedachte 323: Rds: ten ordere van uw Edle: Grootachtbe: uijt haare cassa wederom aende rijgenaer mogen betaelt ende uijtgereijckt werden, wij sullen ons daer voor niet alleen belast houden, maer 't selve oock als een bijsondere vergunningh ons amplecteren.

In een houte kasje met notting omwonden ende met 's Comps: Zegel gesloten gaen bij desen tot uw Edle: Grootachtbe: over alle de afgeleijde boecken deser cust, soo de negotie, soldije &a: — aengaende, wij willen verhoopen dat deselve wel, ende buijten fauten gevonden sullen werden, dat ons in toecomende aengenaem te vernemen sijn sal, behalven verhaelde boecken soo gaen noch hier nevens volgens 't register alle gewoone als andere bijlagen, & onder deselve oock de copia van voorss: onsen jongsten brief.

Den boeckhouder Joannes Colombij vaert mede over met sijn familie, ende de sergiant Jan Jansen sonder vrouw om dat beijde op haar versoeck & ongenegentheijt om (: vermits tijts expiratie:) langer te continueren.

Oock vaeren costij waert de twee swarte dienaers vanden voorss: onsen Lieutent Zaln met voerende haer meesters — groote kist als sijnde d'andere prulles te voordeelen van

den

de boedel ofte legatarisch vercocht ende dat gelt met noch eenige andere bevonde contanten, hier soo langh in cassa gehouden tot dat naer't rijp verstandigh oordeel vant achtb^re^: collegie van justitie sal geoordeelt werden wien't selve competeert en hebben moet, bedraegende de contanten 'tsamen Rds: 167½: ende blijven voorsz: jongens en kist aende curatoren ad lites costij door onsen soldije bouckhouder geadresseert, en bij't cognossement al mede bekent gemaeckt.

Met de steen backerije neemt het seer slechte voortgang de huijsing en afdacken daer toe nodigh werden wel opgerecht, maer het manqueert nu aen genougsame arbeijders, die den meesten van dat werck eerst naer Nias wilt gaen soecken soo dat het noch al vrij wat aenloopen sal voor ende aleer men hier met die materiaels sal connen versien worden.

Waermede &c^a^ onder stont uw Ed^le^: Grootachtb^re^: nedrige getrouwe ende gehoorsaeme dienaren, was geteekent ——

J:J: Pits: daer onder stont het gsaq van Splinter, Ant^s^ Stuurman Abraham Oseam, Jac^o^ Kievidt, Johannes Urselink Janse, ter sijden stont Padangh den 17: Decemb: 1672:

Instructie voor d'opperhoofden van 't Jacht Sipolij waer nae hun de selve gedurende de reijse naer Baros sullen hebben te reguleeren

Dewijle u E.[s] nu gereet en seijl vaerdigh geworden sijt, soo sult met de eerste goede door waijende landt wint, uwe anckers uijt desse reede lichten ende in godes name onder seijl gaen, stellende uwen cours van hier langhs de wal op de diepte soo als u E.[s] nu door frequentatie en ervarentheijt op dat vaerwater bekendt geworden sijt door gaens nochtans wel verdacht sijnde na alle reeden, klippen, en andere drooghtens wel te laten uijt sien, ende daer toe continueel een man ande steng te houden, mitsgaders het loot niet te spaersaem te gebruijcken om alsoo dies te seeckerder alle onheijlen voor te comen.

Met lieff op Baros en bij onse besettinge gecomen sijnde, sult onse mede gaende brieven aenden vlagge voerder ofte den resident Backer ter handighen, ende met den anderen soodanigen order achtervolgen, als daer bij angehaalt staet.

Gedurigh moet u E.[s] tracten bij malcander te blijven ende kan groot en kleijn schiet geweer tegens alle s'comp.[s] vijanden en gedrijnde vrunden, onder welcke de att=schinders, francoijsen, Engelschen, portugesen en bantammers, wel voor de eerste en

principaelsten

principaelsten te taperen sijn, wel geredt en slagh vaerdigh houden, maer deselve en mogen al echter van u E:s niet verst beleedicht ofte aengetast worden, maer ons staet als nogh sulcx van haer te verwachten ende bij diergelijcke ontmoetinge ons eerst daer tegens te verdedigen, ende dan bij alle mogelijcke middelen die ons godt de heere verleent heeft haer trachten in ons gewelt te krijgen verbiedende bij sulcken geval alle onbehoor lijcke plunderingen, en brenght de selve vaertuijgen verseeckert tot ons op, om hier dien aengaende gedisponeert te werden, soo als wij dat ten meesten dienste van d'E. comp:e sullen raedtsaem vinden te behooren

U E:s sijn t'samen bemandt met vijfften veertigh coppen te weten pipelij 30, en de wijngaert 15 houdt goede order onder de selve, mesnagieert de provisien, administreert iustitie over de quaet doenders volgens den generalen, articul brieff, ende sijt selffs (den geenen die onder u E:s beschreijden sijn) sedige voorgangers, hier mede wenschen wij u E:s een spoedige ende behouden reijse en gegroet van, onderstondt u E:s goede vrinden, en was geteeckent Jacob Pits, Abraham Opdam, Jacob Kievriedt, Joannes Melman, en Mattheus Benedictus, ter zijden stondt Padangh desen 16:en November A:o 1672

Instructie voor den onder coopman
en fiscael Sr. Joannes Melman
gaende gecommitteert achter-
volgens d'ordre van d'Ed. heeren
gouverneur generael en d'E. heeren
raaden van India tot visite vande
landen en plaetsen hier op ende
langhs dese cust, onder den eedt
ende protectie van d'E. Compe.
sorteerende, mitsgaders de negotie
comptoiren van Priaman en
Baros om hem na te reguleren

Alsoo loffelijck de heeren onse hooge gebieders sijn
ijverende over den goeden en geruste wel standt
deser strandt landen ende haere onderdanen heeft
sulcx UE. doorgaens vernomen bij lecture vande
missiven door hooghgedachte haer Ed.hn succes-
sive herwaerts gesonden, als mede om wat
insichten en motijven, gemelte haer Ed.des ons
bij haeren brieff de dato 2en Junij anno passo
hebben gelieven t'accordeeren ende qualifi-
ceeren, om ten minsten eens des jaers bij goede
ende bequame gelegentheijt, door een gequa-
lificeert ministers uijt 't midden van onse
vergaderingh alle plaetsen en comptoiren gele
op ende langhs dese cust zeestranden en voor-
namentlijck benoorden Padangh gelegen
met goede opmerckingh te laten visiteren
ende de bondtgenooten van plaets tot plaets
in der minne te besoecken, ten eijnde deselve
door dat middel niet alleen aen haere gesworen
beloften des te beter verbonden ende gecontinu-
eert maer dat oock alle loerendraijerijen, quade
pratijquen ende onderlinge inlandtse ~~[illegible]~~

scheuringen

schenringen, bij tijts gestuit ende tegen gegaen mitsgaders de residenten en bevelhebbers der respective comptoiren, schepen, ende chialoupen onder goede devotie bij de betrachtinge haers schuldigen plicht en tot de gerequireerde opmerckinge inde negotie wacker ende ijverich gehouden come te werden. ——

Ende dewijle u:E met gemeen advijs van Raade tot dese commissie genomineert ende gecoren blijft, soo stellen wij oock vast dat u:E. sijn becomen ervarentheijt en grondige kennis van saken op wat wijse met dese veel hooffdige regeeringe en wispeltuerige volckeren best om te gaen is daer aen oock int geheel sult te coste leggen ten eijnde het voor gestelde oogmerck, door getrouwen ijver ende den oprechten handel ten beste van 'tgemeen, ende onse hooghloffe=lijcke Betaelsheeren als u:E particuliere eer tot genoegen macht verkregen werden, en daer mede voort tredende tot de verclaringe van onse intentie in desen soo seggen wij daer van ten aenvanck. ——

Als dat wij niet voornemens sijn dien aengaende exteris verhael te doen, maer ons te gedragen aende instructie, die wij den 10:en september anno passado op dat subject beraemt ende den onder coopman en jegenwoordige Resident op Barros S:r Frans Backer doenmaels tot sijn naerrichtinge ter handt gestelt hebben jegens u:E. die bij desen in authentijcque copia mede gedaen wort, oock benevens dien soodanige bij lagen meer, als wij oordeelen

dat u:E.

dat u E tot het wel verrichten van deese
nwe commissie eenichsints benoodight, ende
het daer van gemaeckte register, uijt wijsen sal
overzulcx soo haest dese becompt ende weder
zeint eeniger maten toelaet hem naer
boort van 't Jachtie Corta heet te begeven
ende naer gedane monsteringh (indien
namen godes) ancker doen winden, ende daer
met onder zeijl gaen, stellende meen cours
door het mi gemeen ende wel bekende vaer=
water van hier adrectura naer baros, op dat
daer door des te eerder onse swacke besettingh
met dit Jacht en volck almede gesterckt ende
de ongedecideerde questies tusschen die van
Sinckel en baros etc.a finalijck mogen
worden affgedaen, soo als wij dat in dato 16 septr
met de voor affgegane Jachtjens Pijpelij
ende Wijngaert voorde derdemael onse
bevelhebbers hebben gerecommandeert, ende
die beijde landt regenten mi mede aengeschreven
wert. ——

Maer op het versoeck van die van Sinckel om
Jaerlijcx als die van baros mede 600 Rsd.
aen coopmanschappen ten prijse die hier op
Padangh vercocht worden tot een voor uijt
verstreckingh off te beneficie te mogen
genieten en hebben wij niet goedt gedacht
ijets te rescriberen maer het selve aen u E
en des raets goet overlegh aldaer gedefereert te
laeten, van gelijcken oock het uijtreijcken van
een geschenck van 100 a 120 Rsd. waerdij aen
cleeden aende radjas d'oulou Sikker, en orangh=
catij balee, die haer Ed. hun groot achtbs. ons op=

haere

haere vrijmoedige petitie, van een maendelijcx tractement van 50: 40: en 10 rs te mogen genieten, geaccordeert hebben eens, door alsoondere meer aen haer te mogen distribueeren, mits nochtans dat u E. ontrendt saecken die de borse van d' E. compe raeckt met de meeste omsichtighijt ter werelt te werck gaett, ende daer toe niet en treedt, ten zij haere comportementen sulcx meriteere, ende den noodtsaeckelijcken dienst vand' E. compe dat vereijscht, en dannoch al niet dan met genoeghsame versekeringh voorde compe te weeten, uit vooruijt versterken vande gedachte 600 rs aende Sinckelse regeeringh. ——

Van Baros heeft ons den resident Backer den 8en octob. jonghst leden met 't Jachtjen pipelij toegesonden een stel copia ongeteeckende negotie boeckjens de selve hebben wij hier doen copieeren en u E. bij desen ter handt gestelt, om gints tegens de principaele met aendacht geconfronteert geteeckent, ende ons dan soo weder toegebracht te worden, u E. gedenckt daer ende op Priaman (op uw wederom reijs) soodanigen order te stellen, dat ons naer desen (buijten de cladpers die daer blijven moeten) jaerlijcx van elck comtoir twee stel negotie boecken mogen toecomen, te weeten een stel principale ende een do copia authentijck, ende daer benevens een quitantie, rantsoen ende scheeps equipagie boeckjens en dat alles effen en sonder cladden na de maximes door gansch India ingelijcx moeten de scheeps boeckhouders, na uw vertreck door den resident Backer voorn wat neerstiger, en geschickter tot haer debvoir worden gehouden opdat bij een ijder der selve mede

drie

deze stell correcte en effene boecken comen —
gevonden te worden, ende ons geen meer sulcke
slordige ter hant comen, als ons nu tot twee —
distincte maelen toe vanden boeck houder —
Dirck Leonarts toegecomen sijn ende naer dien
deselve hier telckens door onsen guarnisoen
boeckhouder met groote moeijte geredderet ende
wederom onder balance gestelt benne, soo de
Memorie uijtwijst, sonder dat dien sloft daer
voor ijets heeft genooten, soo gelieft u E mede
te besorgen dat den selven daer voor ijets mach
genieten, ende sulcke onachtsame vorsten
wat beter (als gesegt) tot haeren schuldige
plicht geredduceert werden, gelijcke sorge
dient u E te dragen voor onsen opsiender der
Equipagie opdat den selven vanden ads^t adam
pen compt voldaen te worden wegens eenige
noodsaeckelijcke provisien die hem opsiender
tot eijgen lijff nootdruft van Batavia toegesonden
ende bij d^o pen buijten last off order uijt
wilgenburgh gelicht ende geconsumeert sijn

Gedachte Jachtjen Corta daer u E nu mede
overscheept is hier ten behouve van 30
coppen voor 6 maenden van alles ten ordr
voorde geprovideert om ginds inde besettinge
te continueeren, ende overmits deselfs schipper
Jan block door den overval van sieckte hier aen
landt verblijft, ende dat daerom (tot baros toe)
het gesagh van dat scheepje den opperstuijrman
is, moeten gedefereert werden, soo kan u E al
mede besorgen, dat soo wel de provisien als —
het daer in aff geladen goet en geer voorde —
barosse negotie, in behoorlijcker wijse, en soo

dat

dat Ootadmpt, aenden resident Backer en
schipper Philibert Vijnrecht wert overgele=
=vert, mitsgaders gedachten stuurman bevestens
den onder d.o schijt ons p.r 'tjachtjen Pipelij
tegens den geprefigeerden tijt toecomen om
met 'tselve mits tijts expiratie nae Batavia
te strecken. ——

staende u E aenwesen op Baros sult de saken
derwarts over soodanigh dirigeeren dat alles
met advijs van Raade geschiet, daer toe
gebruijckende den Resident Backer, ende de
schipper Davidt Davitsen als meergenoemde
Vijnrecht. ——

Waer dan in voegen als verhaelt alles nade
beste intentie totgoet schops onser Heeren
hooge gebieders verricht, de vereijschte
ordres gestelt, ende vanden cours der ——
negotie grondige informatie genomen, mits=
=gaders met den anderen wel ende rijpelijck
overleght hebbende wat quantiteijt coop=
manschappen d.e E. comp.e op Sinckel en
Baros vermogens sal wesen jaerlijcx om te
setten, om daer nae onsen eijsch te beter
te dirigeeren, soo kan u E alle de gereet
sijnde coopmanschappen, van Benzuijn ——
Champher etc.a in meergemelte jachtjen
Pipelij doen schepen, ende uwe persoon en
suite daer op transporteeren, en daer mede
uwe wijdere verrichtingh int afsacken
van plaets tot plaets uijt te voeren, ende
te verichten, verdacht sijnde datt ons de ——
scaloup den Neptunis soo drae het mogel.t
is toegesonden wert, om hier tot het ——

volvoeren

volvoeren van onse resolutie gebruijckt
te comen worden, ooch dat op priaman de
overige scheepsruijmte in pipely met peper
gesuppleert off ten minsten soo veel daer
in affgeladen wert, alst eenighsints sal
connen ingenomen, moetende voor al het
gont onder camphuir die daer in voorraet
compt, te vinden, niet vergeten worden
mette te brengen, desgelijcx van uwe gedaene
verrichtingh grondigen naeckt bewijs
ende een cort bondigh en waerachtigh
raport.

Tot u E gevolgh blijven gecommandeert
vier soldaten, hout deselve in goede ordre
ende een geschickt thommegangh voor na=
=mentl. met den Inlander daer u E in
desen meest mee te doen sult hebben, op
dat ons geene clachten toecomen, ende
dese commissie buijten reprochen moge
blijven.

Interim wert u E bij desen nochmael g'erinnert
uwe saken met soodanigen voorsichtich, ijver
trouwe ende goet overlegh te bestieren, dat alle
inlandtse questies, verraderijen, quade
pratijcken, ende ongeoorlooffde schrappicheden
etca. geweert, dese landen in ruste ende
eendracht gecultiveert, ende d' E. compe.
voor hare lanck gedragen lasten, de vruchten
van dien moge genieten, en daer mede ten
eijnde materie gekomen sijnde, willen wij
u E vanden gever alles goets toebidden gesont
heijt goet succes ende een gelückige behouden

reijse

reijse, onderstondt u L goede vrunden, en was geteeckent: Jacob Spits, abraham opdam, Jacob kievidt en Matthews benedictus ter zijden stondt Spadangh desen 29en 9ber: ao 1672

Verbal daghregister vanden 8en tot den 15en Septemb.r A.o 1672: gehouden bij den E: Heer Command.r Jacob Pits, vant geene op Chinco Sillida, &a. bij sijn E.s presentie aldaer, is voorgevallen en geredresseert:

Adij 8e 7b: Des morgens met het lichten van den dagh begaven ons met geselschap nae 't boort ende gingen met 't jacht Corea voorts onder zeijl naer Poulo Chinco, alwaer wij seer voorspoedigh des avonts met sons ondergang quamen aende lande, bevonden den resident ende coopman S.r Jacob Splinter als sijn quale ende lam„ „migheijt in de armen en handen hebbende, noch decumbent, maer eenig„ sints conden bemercken, dat sijne lijfelijcke swackte in sijn ledaren gevoelt hebbende merckelijk verminder was; de verdere Comp.s Ministers waren noch in goeden toestant, ende alles daer rontom in wenschelijcke rust en vrede; maer bevonden tot onsen grooten leet„ wesen dat de goudt als peper negotie 'tenemael stil stont doch willen verhoopen dat dit inconvenient, met de adsistentie van den ondercoopman Keteling die S.r Splinter in sijn sieckte ten principalen blijft toegevoegt, sal geredresseert worden.

Vrijdagh 9e Des morgens verschijnt de vijande des gouvern.rs Sinenara van Sillida die ons des gerusten staet sijnes gouvernements noch duijde„ lijcker te verstaen gaff, ende met een bekent maeckte, hoe dat voor weinig dagen radja Piamanpara; alias radja Bongopaslang op Sillida was verschenen, eenelijk om de overcomste vanden Comand.r afte wachten, van denwelcke geinterpreteert wierdt onder 't gemeijn, dat hij voornemens bleef sijn lant ende gebiedt plaets te laten, ende op Bongapaslang boven Sillida domicilie te begrijpen, ende de regeringe aldaer ende voorts over de Lapoulo Boa Bandares te lantwaren, ende gemerckt sijn E: nu hier in loco present is,

sochte

September Aº 1662:

versochte de gouvern.r dat hij morgen neffens de verdere Pongou-
lous audientie mogte becomen, om te mogen hooren, wat dat deesen
quant sal hebben in te brengen, 't welck hem geaccordeert blijft,
om op morgen te doen effect nemen, tegens den middagh verschijnt
mede ten eijlande de resident inde mijne S.r Antonio Sturman,
die ons mede den goeden toestant, gesondheijt der volckeren ende den
voortgang der mijnwercken int breede te verstaen gaff, oock hoe
dat de M.r bergwercker Visscher nu dagelijcx besig was den dam
te vervaerdigen, om de verdijste waterloop op de molen te becomen,
d'welcke vervaerdigt sijnde, niet twijvelen souden 't molen werck
op te rechten ende aen de ganck te brengen; sijnde de ondermeester
bergwercker Wimsel noch impotent, wes de opsicht vande
graverijen boven inde mijne soo lange de jongst aengecomen
affdrijvers ende proberders gedefereert blijft, waer van deser
de proessen, ende die jongst op Bat.a ter order van haer Ed.ens de
proeven souden maecken uijt de quantiteijt van 60: lb: mineraal
aerts; siecklijck decumbeert wes voor als noch geen redenen
off naeder proeven van sijn voorgeven tot Bat.a gedaen, hebt dan,
off geen cunnen; oock dat de guarnisoen Boeckhouder Wasson,
aen de langduijrige siekte gedecumbeert hebbende eenigsints in
sijn gesicht was gekrenckt; ende [blank] bij sijn siekte conti-
nuerende, beijde voor de Comp.s: haere plicht niet volbrengen mochten
item hoe dat als noch in detentie waren 3: malleijers die beschuldigt
werden op 't huijs van Sillida den bas gestolen te hebben; hebbende de
residenten gecommuniceert de brieven van haer Ed.e: Grootachtb.e: van
Batavia successive gesonden tot haer reglement.

Saturdagh 10.e

Des voor middaghs verschenen de regenten gesamentl: neffens den
voornaemgenoemde Wadia Piamanpara ten eijlande, ende ter behoorlijcker
audientie-plaets neder geseten sijnde, draeght de selve aen de raat voor
hoe dat de gesamentlijcke radjas uijt de 10: Bandaren, metten anderen

waeren

waere deus gewoonde hem radja tot ons after voordiger, ende ons uijt haer aller name bekent te maecken, dat se gesamentl: haddr besloote, een van haere ophnacties op haer hooft plaets Sillida ten woon te senden om benoffens den gouvern.r Sinonarna 't affense gouverno volgens onse last ende te geven onder waere nomen ende nidts dien dan oock voor de dande te participeeren, inde gerechtigheden die daer voor de regenten ingesamelt ende geprofiteert moeten werden; sijn E: dit voorstel verstaen hebbende, antwoort daer op met corte woorden dat de gesamentlijcke Radjas en regenten in der algemeijne landts vergaderingh op Sillida weselijnen conden, wanneer over sulcx bij den lantraet ter bijwesen vande Sultans Bajangh en Troushangh, soude gedelibereert werden; welcken conclusie sij haer dan onderwerpen moeten; waermede bij radja Piamansana vergenoegt was, als sullende de bij de comparte den radjas hebben bevonden.

Tegens den avont qualificeerde de fiscael Moeman en schipper Barent Visser, om morgen als gecommitteerde naer de mijne op Sillida te rijden, ende aldaer 't volgende te verrechten, eerstelijck grondige inspectie nemen, van de constitutie des paggers, wooningen ende de onderlande zijnde mineralen wercken. Item vischen ende de nieuwe proberen aende segge, dat se beijde van verdeelheijt aerts haer preuve hebben te maecken, ende redenen van elcx voorgeven, hebben te geven, op dat haer Ed.le groot achtb: waere ende grondige ontdeckinge mogen erlangen vande beschapentheijt, den uijtgegraven mineralen ende bevindinge derselven, oock dat vischen sal hebben te proberen de pouponeten off aerde, ende daer bij voegen een demonstratie vande ware bevindinge.

Vonden te sich hoe veel Mardijckers genegen zijn te blijven off om te strecken, Srons en Wassou te ordineeren ter rijlande te comen resideeren, ende aldaer aende guarnisoen hoeckeen dienst te doen.

Sondagh 11e. Des morgens vertrocken de voornoem.en gecommitteerdens naer de mijne

mijne ende colebrederen naer Uso te vijlande, des Woens middagh
tegens den avont retourneerden Molman en Visser, en rapporteerden
't volgende.

Eerstelijck dat de pagger jegenwoordig van hooge pallisaden
die van haer vast gesuijvert ende soo verre als deselve inde
aerde staen welgebrant zijn weder op drie zijden, voltrocken zij,
manqueerende alleen de zijde naer de bergh off opganck naer
de mijne die wel 5: à 6: vaden uijtwaerts sal vergroot werden,
zijnde de woningh noch in haer vorige gestalte, alleen dat
de prober ovens haere schoorsteen op ~~verscheijde~~ plaetsen int
smelthuijs zij ingevallen, dat daer uijt compt te resulteeren,
om dat de metselaers die de bogens en rooktochten gemetselt
hebben daer wenig kennis van gehadt hebben, vermits van onderen
uijt ende naer boven nauw toetreckende haere steenen setten
mosten, 't welck met cleijne moeijte van de ambachts luijden
can geremedieert worden, ende dient sulcx haest te geschieden,
vermits de geordineerde smeltings ende proeven daeronder moeten
gemaeckt werden, off de meesters souden haer bij gebreck met
andere bij de hant hebbende middelen moeten behelpen; voorders
aengaende 't moulen werck daer aen is 't naest voltrocken, de water
spoor gemaeckt, zijnde nu besigh om een kleijn spruijtje aff
te dammen, dat op 't moulen radt met de plancken geut moet
geleijdt werden, waermeer de doorman sullen geleght, de onder logie
vast gemaeckt de asse gelangen ende alles tot het stampen ver-
vaerdight werden, daer toe noch ruijm twee maenden tijts ~~vereijschen~~
sullen, alwaer't schoon dat alle timmerluijden in goede dispositie
quamen te continueeren, gelijckse al à present zijn, dat godt geven wil
vande moulen is noch niet anders opgemaeckt, als het geraemte
off huijs, waer in noch veel andere nooden moeten gestelt zijn eer
datse aen't stampen raecken, wes de tijt moet afgewachtet worden,
de geut die 't water op 't radt brengen moet sal omtrent naer
mijne calcula langh zijn 50: à 60: vaden, die met houte stutten
onderschraegt

ondersteunt moet worden, waer aen veel arbeijt geresquireert wert.

Viscker, ende de nieuw aengecomen proberders nemen aen elck voor sich haer voorgeven te bewaerheden, ende't uijtgegraven aerts naeder proberen, beroepende sich de nieuwe proberders dat sij op Batavia de nodige materialen als, oven, schaale, flecken, sterckwateren &a. niet gehadt, off die geeijscht hebbende niet hebben erlangen cunnen, wes vorenlijck uijt 60: lb: aerts wat silvers becomen heeft, sullende hier en naeder preuve maecken, ende de waere bevindingh naer waerheijt beschrijven, gelijck oock aenneemt de: Viscker te doen, over de Pousousters, wat mandijeckers genegen zijn te blijven off te vertrecken blijckt bij twee aparte rolletjes daer van gemaeckt, Frents & wasson staen mede aff te comen, de baes Moulemaecker versoeckt meerder tractament van costgelt, off anders soude hij genegen zijn om te vertrecken vermits sijn tijt geexpireert is, die niet can gemist worden, voor de moulen voltrocken is, voorts blijft alles noch in gewesten termen continueeren, zijnde oock enqueste gedaen, naer den begaene diefstal bestaende in een bas die bij nacht tijde uijt Sillidaes siekenhuijs weggestolen was, waer van 2: Malleijers op presumtie bij dagh door den Pr. Compe. aldaer zijn geapprehendeert, ende tot noch toe geslooten gebleven, maer de voorgebrachte bewijsen sijn seer sober, wes dese saecke mede op Sillida voor de Lantregenten nader staet geexamineert te werden, te welcken fine de gedetineerde uijt de mijnen sijn afgebracht, om schuldigh bevonden zijnde haere condigne straffe te ontfangen off des nee ontslagen gelangeert te werden naer bevinding van saecken, dat als dan op de affschouseeren aencomen sal.

Bode passeert op Sillida de Sultan Mamotsia uijt Indrapoura met eenige menschen als zijnde door ons geciteert, om veroen Nachoda Moeljo van Ipou die anno stanti met sijn fesponlast naer Bantam is gevaren, ende van daer met cleeden & sout op Padang is gecomen te helpen jugeeren.

Boden

Septemb.r A.o 1672:

maendagh: 12.e Heden is de saecke vande gestoolen bas op Sillida nader geexami„
neert, ende kan de gevangen Maleijers sulcx gedaen te hebben
met bewijs naer rechten niet genoughsaem opgeleght worden, co„
mende den aenclagen als comp.te sich met andere frivole voor„
geeffsels te behelpen, hoe dat hij gevangen meermalen koebeesten,
hoenders &c.a gestoolen ende aen de onse voor minder prijs vercoft
hadde, dat hij naer genough aenneemt te bewijsen, wes de saecke
wederom in statu is gebleven, tot dat de getuijgen uijt de mijne
rechten geconvoceert worden, zijnde alsoo de gevangen Maleijers
in sijn bewaeringe gestelt, om morgen tijdigh bij den lant te
cunnen zijn; Tegens den middagh vertreckt Haerlem naer
Padangh met de brieff &c.a Inmiddens wert ons p.r expresse des
avonts seer onverwacht uijt Sillidaes logie geadverteert, hoe dat
ontrent 6. uijren met sonnen ondergangh de gevangens gelijcker
lant waeren los gelaeten, om't wercke den natien te voldoen, die
dan d'een voor den anderen na, over de paggen geviucteert ende
voorts naert bos geescappeert zijn, sonder dat de schiltwacht
daer bij zijnde sulcx hadde geopenbaert, voor den laetsten reets [illegible]
was gesprongen, off dit gedaen gemaeckt werck zij, om daer van
ontslagen te worden, vermits de comp.te geen sufficant bewijs hadt,
is licht te conjectureren, echter soo blijfft hij voor deese gepleegde
sorgeloosheijt aenspreeckelijck.

Dinsdagh: 13.e Regenachtigh weer, tegens de middagh compt ons den Sultan
van Indrapoura ter eijlande de visite geven, die ons met eenen
remonstreert den goeden toestant sijnes districts ende de quaet„
willigheijt sijner nagebuijren van Majutta &c.a, zijnde hij
Sultan met sijnen stadehouwer Adil noch niet vereenight,
ende wert van hem oock voor vast gerefereert, dat de vaertuijgen
vol laeden met peper in deesen jaere naer Bantam in negotie
geweest zijn; waer van reets tot sijn in salvo geretourneert
waren, te weten, op Majutte, Paducca, Magat als gesanten naer
Bantam en Nachoda Jeu die voor de rivier geweesvelt was,

onang=

Orangcaija Mouda van Bantal, Paducca Magat van Bantal
Nacoda Silleman van Sablat, Nacoda Timbouë van Catou„
won, & Nacoda Moulja van Jtoe die op Padang was aen„
geroeijt, mede verconde veele francse als Engelse kleeden, ende
de coopere gantang om peper daer mede te meten, dat voorwaer
trouweloose bedrijven zijn, bij aldien men sijn relaes sal mogen
aennemen, doch sullen ons daer van nader ende grondiger in„
formeeren.

Woensdagh: 14e= Naer dat volgens ordre van haer Edle. Grootachtbre: de alge„
meijne amnestie ende onderlinge eendraght onder de gequali„
ficeerde ministers was bewerckt, ende een jder tot sijnen
plicht was aengemaent, ende de requirerende ordre soo op't
houden der negotie als soldie boecken vande mijne, Sillida &
Clinco gestelt, jtem de Corporl. over sijn gepleegde songeloosheden
van sijn provisioneel ampt gesuspendeert, ende wederom naer
de mijne geroeijt, ende in maende gagie pro fisco gecondemneert
bleef, mitsgaders de regenten tot onderlinge eendraght, ende de
goede sorge over't lant bestier, ende het toebrengen van Manti„
mentos naer de mijne te belontigen was aenbevoolen, begaven
ons des avonts onder zeijl, met toeseggingh aende Sultan —
voornt. dat wij hem in 5: à 6: dage ten langsten met een bequa=
me bodem tot sijn overvaert soude accomoderen..

Donderdagh 15e= Ontrent den gebrooken hoeck geroeijt zijnde, ontmoeten
de Chialoup Haarlem comende van Padangh, met een missive
ende de gevorderde bijlagen, diende dan voorts met een kleijn
briefje sijn reijs Poulo Chinco waerts lieten voltrecken, ende
quamen des achtermiddaghs behouden & voorspoedigh op Padangh
& voorts inde logie te paresseren, vindende alles noch in
wenschelijcken toestant.

Assayen soogemaeckt opde arts uyt de myn
van Sillida als namentl:

100. lb arts int kleyn gewigt geprobeert in
gevonden, sijn onder malcanderen gemengt
te weten, goudt en silver mk 1 loot 9 „ 0 greijn
fijn goudt in 't Cuylenaer . . „ „ 11 „ 0 —
fijn silver in do . . . . . „ „ 19 „ 0 —
't geslecht ofte kies van paper geprobeert
op silver en koper, niet gevonden, als dat
seer mercuriaels, en een vergiftige swavel„
achtige sperie, onaerdige int smelten,
en strengh om te dwingen, &; want dat
soo voor desen op Batavia geprobeert, een ge„
heele ander soort ofte slagh van geslecht
is geweest, alsoo dat bestandiger, en onder
vergaeders int vuer was, ook soo groote ver„
giftigheijt niet bij hem hadde als dit

Inde Sillidaase myn op Sumatras west Cust
adij ult° 7ber A° 1672 was geteekent
Willem Frederick Vischer

Bevindinge ofte afdrÿvinge de welcke genomen is, door den probeerder junge Otto vlagh, soodanige desselve uyt het erts, vande Sillidase mijn is geprocureert te weten

uyt den Boulenaden is gecomen 9 loot silver
ende . . . . 3 loot gout

Samen . . . 12 loot

uyt de tornaatse ofte papous steen, niet bevonden daer inne te sijn silver nogte Coper

Inde Sillidase mijn adij 9en octob: 1672
was geteekent J: Otto vlagh

Lijste der Overledene Persoonen de welcke bedert P.mo aug.o a.o 1671. tot ult.o maij a.o 1672. soo opt loort Compt.r padangh poelo Cinko als in de Sillidasse goutmijne subitelijk inden heer sijn comen ontslapen als namentlijk ——

Op Padangh.

1671			
adij 5 Aug.o		Anthonij koerman van Sueeck	Cranckbesoercker
7.	d.o	jan juriaense stierman van oldenburgh	soldaat
11.	d.o	dierck burgers van dordregt	dito.
17.	d.o	pieter gerijtse van groens	d.to
d.o	d.o	joannes Coster van amsterdam	P.e boeckhouder
21.	d.o	joannes van nederveen van rijchelos	soldaat
23	d.o	mattijs lijder van augsburgh	p.e addsistent
29.	d.o	hans silliax van marienburgh	soldaat
9.	7b.r	Cristoffel schult van dantsick	d.o
11.	d.o	hans plaet van Coningsb.rn	d.o —
12.	d.o	adriaen bastiaense van uijtregt	mattroos
18.	d.o	jurgen corsbelt van dantsick	timmerman
7.	octob:	Engelbregt pieterse van amsterdam	d.o
22.	d.o	abraham rosijn van d.o	soldaat
29.	novemb:	jan harmense van rotterdam	timmerman:
15.	Xb.r:	roeloff adriaense van macedonie	boss.e —
23.	d.o	louwens garmer van gent	d.o —
1672			
adij 10 Januarij		Joost andriesse snijder van luxeburgh	soldaat
"	" "	saghariaas becker van dantsick	d.o
"	23. maart	abraham bartelse van leijden	d.o
24.	d.o	jacob wilmse van steenhuijse	mattroos
28.	d.o	jan arinck van osenbrugge	soldaat
30.	d.o	jan van de plaetdnijse van gent	d.o —
26	april		
~~6 meij~~		pieter claesse van haerlem	f.e timmerman

Transp.t: 29 Coppen.

Transport: 29: Coppen —

Datum		Naam	Beroep
ady. ~~adyo~~	mey.	Cornelis Jacobsz van breda	Soldaat
8.	do.	Jan hendricksz van wyck te duerstede	timmerman
9.	do.	gidion vanden burgh	quartiermr
11.	do.	hans pietersen van blanckenburgh	matt.
20.	do.	david francksz van brauno	Soldaat —

29. Coppen op Padangh —

Op Paolo Cinco.

Datum		Naam	Beroep
ady 3	Decemb.	marselis gros van munstereyfelt	Soldaat

Inde Sellidaase gout myne ..

Datum		Naam	Beroep
17	aug.	hans pietersz Clemens van worms	Soldaat
11	do.	Arman meyer van nutherland	do.
21.	do.	Cristiaen Schalt van wittsd.	do.
10.	7b.	albertus say van hardwick	Smid
23	dito	david thomasz van rotterdam	Sold.
15.	Octob.	dirk andries van gottingen	berghwercker
16.	do.	hans mulder van Crusnitz	do.
1.	do.	joan lucas wissel van maigdenburgh	Sold.
21.	do.	Cornelis de jager van amsterdam	opperm.
22.	do.	michiel poppe van grietsiel	berghwercker
25.	do.	francis vande Sande van cleef	meester assayeur
25.	do.	cristoffel libout van Insburgh	Soldaat —
26.	do.	Cornelis pietersz vande vaart	huys timmerman
3.	Xb.	joannes Schreiber van boxbergen	berghwercker
1.	do.	michiel michielsz van coningsb.	do. —
6.	do.	mattys jurgens van hoorn	Soldaat
25.	do.	Conraet de raet van lieuwarden	lantspassaat —

17 Coppen inde Sillidaase goutmeyne —

Op Padangh .... 29. Coppes
" Poeto Sinco .... 1. "
Sillidase goutmijnen .... 17. "

Tesaamen 47 Coppes —

Int Nederlants Comptoir Padangh adij ult.e Maay 1672
was getekent R: d: hooge —

Uijt de Mijn —

De volgende persoonen sijn tsedert sijn E. vertreck inde mijne overleden —

20. Septemb: is overleden een mans slaeff genaemt Hasio —

27. do. een soldaet vande nieuw gecomene genaemt Jacob gilles van linterbal benevens den timmerman Cornelis willemsz: van Gootlant naer 3/8 leggens te kooy —

Pmo. October is de E. hr. Commandr: sijn slaeff ofte cocq gestorven

5. do. is overleden den bergh wercker baltsar frickener v. Schennis sijnde op 29e Maert siecken huijs gegaen —

Inde mijn Specificatie der alhier sijnde krancke Bergh wercker. —

Philip wancke een strenge continuelle koortse —
willem bergh. koors
fredrick Loc de persie
roeloff Deloffse, koortse
jan schilder .... do.
2. timmerlieden ..... do.
1. soldaet ...... do.
5. slaven 2. slaeven gewont de drie andere persie —
6. October int sieckenhuys hans jacob bergh wercker van wegen sijne eenige overblijfselen van het morbum galicum inde cura —
hannibal mauritz do. met een swelling der milt, hans claessen matts: met do. swellingh, hans voijt berghwerckr met een anderdaegse koorts —

Notitie der vaertuygen die indesen Jare van Batavia met passen en hare ladinge op padang syn verschenen

1672

adij 6en aug.o nachoda monda van padangh comt met een gillioer onder pas de dato 13en Junij 1672 van bat.a

10en d.o jurebie monda van padangh comt met een tolambu onder pas de dato 11en Julij, als voorenvan bat.a

19en d.o nachoda bacallam van padangh comt onder pas van den 11en Julij uijt batavia

20en d.o jurebie bandar van padangh comt met pas de dato 10en Junij van batavia

23en d.o nachoda Willemar van Jambij comt met pas de dato 29en Junij van batavia

27en d.o nachoda pontij van batavia comt onder pas de dato 11en Junij van batavia, ende brengt aen 4 sacken cassomba wegende 66 lb en 13 packjens madurase cleeden tellende 220 stux die bij den nadl.t als gestolen synde geconfisq.t worden,

29en d.o nachoda bodjangh comt onder pas de dato 10en Julij van bat.a, synde een ingeseten deser plaets

7en 7ber nachoda Zwaloenia chinees comt met een van kan onder pas d'11en aug.o ende brengt volgens becomen lyste op gedrongh syn verstolt cargasoen,.

11en d.o nachoda mans van batavia comt onder pas van den heer ed.e de dato 9en Julij die den capt.n den malyers sodestadt om op priaman te handelen seggende dit syn eygen vaertuygh te syn, sonder daerop syn ladinge door de licenten in dorso aengeteekent te hebben.,

14de 7ber nachoda Antia van padangh comt met pas
de dato 13de July van batavia, ende hebben bij
nadere ondersoeckinge daer in geen Johorites of
palimbanghse vrouwen gevonden d'adviso

15de do nachoda oulabalangh van pauw comt onder
pas de dato 16de July van batavia,.

— „ do nachoda Intchie narra van padangh compt
onder pas de dato 27de July van batavia

16de do nachoda Intchie bonglou van padangh comt
onder pas de 5de augo van batavia

— „ do nachoda radja van padangh comt onder
pas de 3de augo van batavia

— „ do nachoda monda van padangh comt onder
pas, de dato 9de augo van batavia

— „ do nachoda porchi modda van padangh comt
met een pas onder dato 9de ~~april~~ augo van batavia

17de do nachoda Catip van padangh comt onder
pas de 5de augo

— do nachoda Idna van cotalenga zeijlt voorbij

— „ do nachoda anagabt van do zeijlt als vooren

— „ do nachoda Jamael van do als vooren, ende sijn
beare passen op padangh gebragt, onder dato
9de augo van batavia ghevoerden segt Augo

18de do nachoda modda van cotalenga, vertoont
een pas van 27de July 1671, segt dat binnen
Simanca op dese cust overwintert hebbe
present op cotalenga —

9de Octob: nachoda modda van padangh comt
onder pas de dato 13de augo van batavia

De volgende

De volgende vaertuygen sijn hier ver-
schenen sonder passen van bantam of
elders vandaen comende, te weten,

13e Aug.o nachoda morda van padangh comt sonder pas
van bantam inhebbende buyten sijn zoutlast aldaer
ingenomen de volgende cleeden te weten.,
103 ps ramboutijns, segge hondert en drie ps
30 do fijne gebl. bethilles met silvere hoofden, segge dertigh
10 dos breede bastas segge thien ps

Dese nachoda is bij den padanghs lantraedt gecondemnt.
in een boete van hondert Rs. omdat hij sigh nogh
eenighsints op 't verlopen des mousons gexcuseerde,
sijnde den 6e april van hier vertrocken; anders
soude hij teenemael geconfisqueert zijn geweest

–,, do nachoda molia van priaman die met peper vollade
met een lambou naer bantam is vertrocken
ende nu sonder pas vandaer retournerende, brengt
mede drie cojangs fijn bantams zout, ende
volgende cleeden.,
33 ps bl. bl. salempouris segge drie en dertigh ps
92 do breede bastas, segge twee en negentigh ps
9 ps ramboutijns segge negen ps
2 ps gebl. gs lineen segge 2 ps

Welcke cleeden, zout, vaertuygh &a op 9mo octob: in
algemeene lantsvergaderingh sijn geconfisqueert
als bij de volle breede te sien is; ende gedistribueert
1/3 voor d' Compe. 1/3 voor de lantsregenten en 1/3 voor
den officier die de calangie gedaen heeft,

19e do nachoda chatria (Indra) van padangh comt sonder
pas van bata:, en is gecondemneert voor de regenten
te betalen de ordinaire gerechtigheyt van yder
vadem breete 1 wijl dat bedraegt 31 Rs. boven
alsoo maer zout aen brengt —

19e do nachoda chittria van padangh comt van
bantam sonder pas, met sijn zoutlast, en betaelt
als voorens —

26e do nachoda caja van padangh comt sonder pas
van bantam en betaelt als voorens —

1678.

16en 7ber: nachoda mouda van priaman comt van bantam met sijn soutlast, mede brengende een pas in't maleyts, door den pangeran hanni ratou geschreven ende gechiapt, als daer bij te lesen is, dese is gecondemneert in dato primo 8ber: bij den lantsraet, gestelt inde boete van twee hondert Rs:

22en d:o door den officier op priaman met t'jagt corda geafvolgt ende op gebragt de volgende

— intchie alam van indrapoura comt sonder pas van bantam over sillebaer met eenige atchins gesinde, die oversulcx bij den lantraet is gecondemneert in den boete van 100 Rs: te distribueeren als voorens

— pocastourij adutchinder comt van bantam met eygen vaertuygh op priaman sonder pas handelen in voegen bij anno passo mede gedaen heeft, die gecondemneert wert blijft te betalen de boete van tweehondert Rs: te distribueeren als voorens bij nachoda modja van jpou staet aengehaelt ,,

Somma 31 vaertuygen te weten,
22 stx: met passen,
9 d:o sonder passen van bantam

In't nederlants Compt:ro padangh desen 11en octob: A:o 1672 was geteekent.
Johannes melman . Sabandhaar

Rolle der geqüalificeerde persoonen dewelcke op Sumatras west Cust bij de negotie, secretarij, en Soldij gebruijckt werden, als mede op diverse onder hoorige Comptoiren als namentl:

Op 't hooft Compt.re Padangh

Jacob Joris: pits van Vlissingen

Commandr: en opperhooft deser Cust

- 1693 pr. Hof van Zeel.t hooplooper ƒ5
- 1696: — J.o adsistent ... 12 } d'd: Hr. Rijsz:
- 1650: — adsistent ... 29 }
- 1655: — ondercoopman ... 95 }
- 1663: — Coopman ... 60 } haer dd.o
- 1668: — opper coopman ... 100 }
- 1670: — Commandeur ... 100 }
- 1671: — Commandeur ... 130 }

Abraham Jansz Opdam van Hoorn

administrateur en Boine scolier

- 1667 pr. de victoria ondercoopman ƒ32

Jacob Kievit van Enckhuijsen

administrateur en negotie boeckhouder —

- 1655 pr. nieuw Enckhuijsen adsistent ƒ22
- 1662 — „ boeckhouder ... „30 d'd: hr. van goens
- 1668 — „ ondercoopman ... „40 Bade dd:

Johannes Melman van Swoll

fiscaal en sabandaer

- 1655 pr. d'provintie Cranckbesoecker ƒ29
- 1669 — „ boeckhouder ... „29 d'd: hr. hurt Borth
- 1667 — „ boeckhouder ... „30 } haer dd.o
- 1670 — „ ondercoopman & fiscael „45 }

Mattheus Benedictus van Straelsont

hooft vande militie deser Cust

- 1659 pr. Orangie Corporael ... ƒ19
- 1660 — „ Sergiant ... „24 haer dd.o
- 1662 — „ vaendrigh ... „40 d'd: hr. van goens
- 1671 — „ pr. luijtenant ... „40 } Bade dd.o
- 1672 — „ luijtenant ... „50 }

Hendrick de Ruyter van Straetsb^n^

by de negotie
1670 p^r nieuw middel^b: adel^b – 10
1671 – „ adsistent ds affaydin „ 29 haer Id^o

Joost Valant van Reynserwoun

by de Negotie
1669 p^r de wylinge p^r botteliers – 19
1669 – „ p^r adsistent - - - „ 19
1672 – „ verst adsistent - - - „ 25 } d'heer Pitt

Mauris van Zeyll van Leyden

by de negotie
1670 p^r de angdelaen boeckhouder – 29

Jan Beesdorp van Middelburgh

by de negotie
1670 p^r d'harderbergh sergiant – 20
1670 – „ adsistent - - - - „ 20 haer Id^o

Jan Stael de Jonge van amsterd^m

als boven by de negotie
1670 p^r Zuytpolsbroeck J^o matroos – 7
1670 – „ J^o adsistent - - - - „ 19 haer Id^o

Nicolaes van Boeck van Malacca

dispencier onder de negotie –
1666 op malacca J^o adsistent – 12 d'Id: h^r borth
1671 – „ adsistent - - - - „ 29 d' h^r pitt

Romeyn de Hooge van amsterd^m

guarnisoen boeckhouder
1663 p^r alphen adsistent - - – 29
1660 – „ boeckhouder - - - „ 30 haer Id^o

Paulus geverss: van Hamburgh

Copyet by de soldy boeckon
1669 p^r Schip dorth soldaet - – 9
1671 – p^r adsistent - - - „ 9 d' h^r pitt

Cornelis noorssack vandergoes

Copyst bij de soldije boecken
- 1660 p.e fro: vandeder oude sold.t ... ƒ 10
- 1672 p.e adsistent ... „ 10 d' hede pits

Willem de wilt van Amsterdam

gestel: selorck opde s.r secreta: vanden Command.r
- 1670 p.e stigt utrecht adsistent ... ƒ 29

Hendrick Havelaer uijt den haeg

Copyst ad idem
- 1660 p.e de walvis Jongers ... ƒ 5
- 1665 — „ adsistent ... „ 20
- 1669 — „ vrijman ... „ —
- 1672 — „ adsistent ... „ 20

hadde dd.o

Guilliam Thomasse van Breda

Copyst opde secretarie —
- 1661 p.e walgrenden, trompetter ... ƒ 26
- 1670 — „ adsistent ... „ 26

Hadde dd.o

Francoys Marinel van Roomen

opde thol en voorlesser vant gebeth door gebreck van een cranck besoecker
- 1659 p.e d' paerl adelborst ... ƒ 10
- 1656 — „ vrijman ... „ —
- 1657 — „ schoolmeester ten dot bat.a ... „ 36
- 1660 — „ vrijman ... „ —
- 1667 — „ soldaet ... „ 9
- 1668 — „ p.e adsistent ... „ 9
- 1672 — „ adsistent ... „ 22

Hadde dd.o / d' hr.e pits

Op 't Eylant Chinco bestreyden

Jacob splinter van uijtreght

hooft Residen en representerende de sweede p.e soons plaets deser uit
- 1658 p.e fro: van holl.t onderkoopm: ... ƒ 36
- 1669 — „ onderkoopman ... „ 45
- 1671 — „ coopman ... „ 60

hadde dd.o

Johannes Vrijselingh van Hoorn ~~Middelb~~

als twee administratie winckelier en soldij boeckhouder — 1671 p^{r} Hollandse middelblick v: duchhuijs ondercoopman ƒ 90

Johannes Vrijselingh van Middelb

1658 p^{r} Iw: van amst. Jongeb ƒ 5
1661 — " J^{o} adsistent . . . . " 12 hadt dd^{o}
1669 — " adsistent . . . . . " 22 d' heer pits

Willem Wasson van Leyden

bij de negotie en soldij boecken — 1669 p^{r} de vrijheijt adelborst ƒ 10
1671 — " p^{r} adsistent . . . " 10 hadt dd^{o}

Maximiliaen van Trons van Bemmel

bij de soldij boecken getrocken — 1663 p^{r} ilpendam adelborst ƒ 10
1671 — " als p^{r} adsistent hier gesonden bij hadt dd^{o} doot

Jan Wendelsz van Taijouan

bij de soldye en negotie boecken — 1650 — " adsistent . . . . ƒ 18 door hadt dd^{o}

In de Sillidasz: goutmijne

Anthonij Stuerman van amsterdam

hooft Resident —
1666 p^{r} de tijger matroos . ƒ 12
1668 — " adsistent . . . . " 20 d' h^{r} pits
1669 — " ondercoopman . . . " 90 hadt dd^{o}

Op Baros aen lant

Francoys Backer van Hoorn

hooft resident —
1650 p^{r} J^{o} adsistent . . . ƒ 12 d' d: h^{r} vanderleyn
1658 — " adsistent . . . " 18 d' h^{r} madtsuijker
1660 — " adsistent . . . " 25 d' d: h^{r} vanden broeck
1666 — " ondercoopman . . " 90 hadt dd^{o}

…erdam

… borst ƒ 10

negotie { 16… — " p.e adsistent . . . " 10 } d' h.r pits
{ 1671 — " adsistent . . . " 22 }

Op Priaman

Hendrick Hendricksz: Sanger v: amst:

resident { 1665 op palliacatta 1.o adsistent ƒ 15 d' h.r Speelman
{ 1670 — " adsistent . . . . " 25 d' h.r pits

Jacob Scotman van Hoorn

negotie { 1667 p.r victoria Jongen . ƒ 5
{ 1672 — " 1.o adsistent . . " 16 d' h.r pits

Johannes Vrijselingh van ~~Middelb~~ Hoorn
onderkoopman

[…]inistratie 1671 p[r] Hastelle middelblick v: duchhuysts £ 90
[…] soldij

[Johan]nes Vrijselingh van Middelb[urg]
[…]w: van amst[erdam] Jonge[…] £ 5

Johannes Vriselingh van ~~Middelb~~ Hoorn

onder de coop m

...ministratie 1671 p[e]r Hollandse middelblick v: Duchhuys L 90

...esoldij

...nnes Vriselingh van Middelb

...tw: van amst Jonges L 5

Johannes Vrijselingh van Hoorn ~~Middelb~~

onderkoop ma

[...]nistratie 1671 p[r]. Hasselt middelblick v: duchbuyghs £ 90

[...]soldij

[...]nes Vrijselingh van Middelb[urg]

[...] van amst[erdam] Jongers £ 5